ḤAḲĪḲĪ DĪVĀNI

I. CİLT

Dil Özellikleri, Ḳısmī Çeviriyazılı Metin

Doktora Tezi

Hazırlayan: Erdoğan Boz

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

Malatya-1996

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı'nda DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: ....

Üye: ....

Üye: ....

ONAY

Yukarıda imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

..../...../1996

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

DİL İNCELEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

İMLA ÖZELLİKLERİ 1-65

ÖNSÖZ

XV. yüzyıl, Eski Anadolu Türkçesi'nin en olgun devresidir. Bu yüzyıl hem dil özellikleri hem de eser sayısı cihetiyle bu devir Türkçesinin altın çağıdır diyebiliriz. Bu döneme ait ele geçen bir çok eser yanında bir çoğu da malesef kaybolmuştur. Kültürümüzün temel taşlarından olan söz konusu eserlerin yeni nesillere kazandırılması ve bilim dünyasına sunulması hizmetine biz de katkıda bulunmak istedik. Bu sebeple, adı geçen dönemin ünlü mutasavvıf şairi Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin Dīvān'ını (Ḥaḳīḳī-nāme) doktora tezi olarak hazırlamaya karar verdik.

Ḥaḳīḳī Dīvānı hem muhtevası hem de dil özellikleri yönüyle önemli bir eser sayılabilir. Elde mevcut sadece iki nüshasının bulunması eserin önemini bir kat daha artırmaktadır. Eser bu özelliklerinden dolayı tarafımızdan üzerinde çalışılmaya değer bulunmuştur.

Çalışmamızın Dil İncelemesi kısmı üç bölümden oluşmaktadır: Birinci bölüm, İmla Özellikleri ; bu bölümde ünlü ve ünsüzlerin kelime başı, içi ve sonundaki yazılışları, eklerin yazılışları. İkinci bölüm, Ses Bilgisi; bu bölümde ünlü ve ünsüzlerin kelime başı, içi ve sonundaki durumları , ses olayları. Üçüncü bölüm, Şekil Bilgisi; yapım ve çekim ekleri ile kelime türleri incelenmiştir. Çalışmamızın ikinci kısmını çeviriyazılı metin oluştururken son kısmını da tezimizde işlenen bölümün söz dizini meydana getirmektedir.

Niçin Bu Nüsha:

Hakiki Divanı'nın çeşitli kaynaklarda zikr edilen tek nüshası mevcut idi. Bu nüsha Sadi Somuncuoğlu Bey'in hususi kütüphanesindedir. Dolayısıyla biz de çalışmamızda tabii olarak bu nüshayı esas aldık. Çalışmamızın Çeviriyazılı Metin, Söz Dizini ve Dil İncelemesi bölümlerini bitirip, şairin hayatı ile ilgili çalışmalar yaptığımız sırada, Sayın Ali Rıza Karabulut'un Kayseri İlmiye Tarihinde Meşhur Mutasavvıflar adlı kitabında Sivrihisarlı İzzeddin Yūsuf Ḥaḳīḳī'ye atfedilen Konya Mevlana Müzesi 2430 numarada kayıtlı Divan'ın araştırmalarımız neticesinde, aslında bizim üzerinde çalıştığımız Divan' ın yeni bir nüshası olduğunu tesbit ettik. Ancak tesbit edilen bu yeni nüshayı, yukarıda söylediğimiz sebepten dolayı çalışmamıza dahil edemedik. Bununla beraber çalıştığımız nüshada okunamayan yerlerin hallinde sık sık bu nüshaya müracaat ettik.

Çeviriyazılı metin ortaya çıkarılırken Arap imlası dolayısıyla bazı kelimelerde "c#" ve "b#" olarak yazılan ünsüzler "ç#" ve "p#" olarak değiştirilmiştir. Bu durum Arap alfabesinde "ç" ve "p" ünsüzlerinin olmamasından kaynaklanmaktadır. Diğer yandan vezni bozuk mısralar, belli bir sebebe bağlı olmaksızın yapılan yanlışlıklar ve ayet iktibasları dipnotta numarası verilerek belirtilmiştir.

İkinci cildin sonuna eklediğimiz Metin Fotokopisinde 12b-13a ve 97b-98a numaralı yapraklar yoktur. Söz konusu yapraklar için asıl nüshayı elinde bulunduran Sadi Somuncuoğlu, eserin yıpranacağını belirterek fotokopiye müsaade etmemiştir.

Çalışmamızı elden geldiğince yanlışsız olarak tamamlamaya büyük özen gösterdik. Buna rağmen bir takım yanlışların olması muhtemeldir.

Çeviriyazı işaretleri kullanılırken genel kabul görmüş işaretler seçilmiş, bununla beraber Ses ve Şekil Bilgisi bölümlerinde Prof. Dr. O. Nedim Tuna'nın, Türk Dil Bilgisi Fonetik ve Morfoloji (basılmamış ders notu) adlı eserinde kullandığı işaretler kullanılmıştır.

Çalışmalarım sırasında bana sürekli olarak sabırla yol gösteren, destek veren ve her zaman nazik olan Hocam Yrd. Doç. Dr. Şerif Ali Bozkaplan'a teşekkürü bir borç bilirim.

Erdoğan BOZ

Kahramanmaraş Mayıs- 1996

KISALTMALAR ve İŞARETLER

a. Kısaltmalar:

A : a,e

bkz. : bakınız

Ç : c,ç

dz. : düz

E.T.Y. : Eski Türk Yazıtları

E.U.T.S. : Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü

I : ı,i

I : ı,i,u,ü

K : k,k

K : konson

K.B. : Kutadgu Bilig

st. : satır

T : t,d

U : u,ü

V : vokal

yk. : yaprak

yu. : yuvarlak

b. İşaretler:

> : ilk şekil olduğunu gösterir

< : sonraki şekil olduğunu gösterir

>> : birden çok ses olayını gösterir

#... : kelime başı olduğunu gösterir

...# : kelime sonu olduğunu gösterir

~ : nöbetleşe kullanma anlamını taşır

- : fiile bağlanmayı gösterir

+ : isme bağlanmayı gösterir

( ) : eklerin yazımında parantez içi seslerin ihtiyari olduğu gösterir

Ø : eksiz anlamını verir

[...] Okunamayan kelime veya okunamayacak kadar yıpranmış yer.

( ) Metin tamiri.

[???] Metinde müstensih tarafından boş bırakılmış yer.

[i] Bağlama edadı u~ü yerine.

(?) Okunuşunda tereddüt duyular kelime.

??? Anlamı bulunamayan veya anlamında tereddüt edilen kelime

GİRİŞ

I. Eserin Telif Edildiği Yüzyıl

XV. yüzyıl, Anadolu'nun Türkleşmesinin ve İslamlaşmasının tamamlandığı ve Osmanlı'nın kesin olarak hakimiyetini kabul ettirdiği bir yüzyıl olması bakımından son derece önemlidir. Ayrıca İstanbul'un fethiyle, Türk-İslam medeniyetinin Avrupa karşısında büyük zafer kazanması, bu yüzyılın önemini bir derece daha artırır. Büyük fetihlerin yanında ilim ve sanat alanındaki gelişmeler de aynı paralelde olmuş ve topyekun bir yükselmenin ilk filizleri bu yüzyılda görülmüştür.

A. Siyasi Durum:

Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin doğumunu takip eden yıllarda Anadolu' da büyük bir siyasi bunalım yaşanıyordu. Buna rağmen beylikler arasında belli bir üstünlük sağlamış olan Osmanlı Devleti'nin sınırları asrın hemen başında " 942.000 km'yi bulmuştu: 441.000 km. kadarı Avrupa'da, Balkanlar'da; 500.000 km kadarı Asya'da Anadolu'da idi."[1] Yıldırım Bayezid, Ankara Savaşı'nda (1402) Timur'a yenilince , sınırları böylesine gelişmiş ve Anadolu Türk-İslam birliğini bir ölçüde gerçekleştirmiş olan Osmanlı Devleti, felakete sürüklendi.

Yıldırım Bayezid'in Timur'a esir düşmesiyle devlet başsız kalmış ve hemen sonra ölümüyle de oğulları arasında bir iktidar mücadelesi başlamıştı. Bu arada " Asıl maksadı Osmanlı Devleti'ni parçalayıp kendisine tabi küçük bir kaç beylik haline getirmek olan Timur, Anadolu beylerine ait toprakları Osmanlılardan alıp eski sahiplerine iade etmiş ve geri kalan Osmanlı ülkesini de Bayezid'in dört oğlu arasında paylaştırmıştır." [2]

Anadolu Türk-İslam birliğini bir ölçüde gerçekleştirmiş olan Yıldırım Bayezid'den önce, XIV. yüzyıl itibarıyla Anadolu'da " Eredna hükümdarlığından başka Karaman, Hamid, Germiyan, Aydın, Saruhan, Mizya ve Hellespont taraflarına doğru Karesi beylikleri ile Kastamonu ve Sinop'ta Candaroğulları beyliği

---

[1] ÖZTUNA, Yılmaz; *Osmanlı Devleti Tarihi*, c.I s.84 İstanbul 1986
[2] MİROĞLU, İsmet; Fetret Devrinden II. Bayezid'e Kadar Osmanlı Siyasi Tarihi ***Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi***, c.X , s.168, İstanbul 1992

ve Söğüt, Yenişehir, Bilecik, Eskişehir, Bursa, İznik, İzmit taraflarına kadar yayılmış Osmanlı beyliği bulunuyordu." [3] Bu tablo, XV. yüzyılın hemen başında Timur eliyle tekrar gerçekleştirilmiş ve kanlı mücadeleler yeniden başlamıştır.

Yıldırım Bayezid 'in oğlulları özellikle Emir Süleyman, Musa Çelebi ve I. Mehmed Çelebi arasında bir nevi kardeş kavgası şeklinde geçen Fetret Dönemi, " 10 yıl, 11 ay, 8 gün " [4] sürmüştür. Yer yer Anadolu'daki diğer beylikleri hatta Balkanlar'daki Sırp ve Bulgarları da içine alan bu kanlı mücadeleden I. Mehmed Çelebi başarılı çıkmış ve Osmanlı Devleti'ni bu kötü gidişten kurtaran şahsiyet olmuştur.

25 Haziran 1421'de tahta çıkan II. Murad, öncelikle bir çok defalar isyan çıkaran Karamanoğlu beyliğini sindirdikten sonra Balkanlar'da Selanik, Arnavutluk, Belgrad ve Varna'yı Osmanlı topraklarına katarak Anadolu ve Balkanlar'daki Osmanlı hükümranlığını kuvvetle tesis etmiştir. İstanbulu da kuşatmış olan padişah, bunda başarılı olamamıştır. Daha sonra Anadolu'da bu beylik üzerine sefere çıkarak büyük başarılar elde etmiştir. II. Murad'ın ölümü üzerine oğlu II. Mehmed (Fatih), 18 Şubat 1451'de Osmanlı Devleti'ne hükümdar oldu. Çok yüksek bir ilim çevresinde son derece iyi yetişen II.Mehmed'e, babası " tecrübeli devlet adamlarının yanı sıra maddi-manevi üstünlüğe sahip bir devleti de miras bırakmıştı." [5]Böylesine olumlu şartlarda tahta çıkan padişah, Osmanlı'nın Anadolu ve Balkanlar'daki toprakları arasında sıkışıp kalan ve iki yaka arasındaki irtibatı kesen Bizans engelini ortadan kaldırmak istiyordu. Ayrıca İstanbul'un kara ve deniz ticaret yollarının merkezinde bulunması, buranın Osmanlı eline geçmesini gerekli kılıyordu.

Bu sebeple 6 Nisan 1453 günü başlayan kuşatma, nihayet 29 Mayıs 1453 Salı günü sona ermiş ve İstanbul bir daha elden çıkmamak üzere Türklerin olmuştu. Fatih'in İstanbul'u fethinde, cephenin manevi komutanı Akşemseddin ve müridlerinin de önemli rolleri olmuştur.

Fatih, İstanbul'un fethinden sonra yaptığı seferlerle Balkanlar'da Sırbistan ve Arnavutluk meselelerini hallederek; Mora, Eflak ve Bosna'yı zaptetmiş, Macarlar ve Venedikliler ile mücadele etmiştir. Karadeniz'de Trabzon Rum İmparatorluğu'nu

---

[3]UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı; ***Osmanlı Tarihi***, c.I, s.43 3.baskı Ankara 1972
[4]ÖZTUNA, Yılmaz; a.g.e. , c.I s.85 İstanbul 1986
[5]MİROĞLU, İsmet; a.g.e. , c.X , s.209 İstanbul 1992

tarihe gömerek Kırım Hanlığı'nı kendine bağladı. Anadolu'da Karamanoğlu beyliğini ve Otlukbeli'nde Uzun Hasan'ı yenerek hem iç hem de doğu sınırları güvenliğini sağlamış oldu.

Fatih'in 3 Mayıs 1481 perşembe günü ölümü üzerine 12 Mayıs 1481'de II. Bayezid tahta çıktı. Yeni padişahın, ilk yıllarındaki en büyük meselesi kendisiyle iktidar mücadelesine girişen Cem Sultan oldu. Uzun yıllar süren bu mücadele, Cem Sultan'ın 25 Şubat 1495'te vefatıyla son buldu. II. Bayezid , Avrupa'da İnebahtı, Modon ve Koron'u feth ederek Boğdan seferi ile burayı Osmanlı'ya bağlamış. Ayrıca uzun mücadelelerden sonra Memluklular ile barışı sağlamıştır.

Fetret devrine rağmen üç cihan padişahını yetiştiren, bir çağın kapanıp yeni bir çağın açılmasına vesile olan XV. yüzyıl, Türk ve Dünya tarihi açısından son derece önemlidir. Yapılan fetihler ve kazanılan başarılarla Osmanlı Devleti dünyanın en büyük devleti olmuş ve devlet bütün müesseseleri ile Yükselme Devri'ne girmişti.

B. İlmi ve İçtimai Durum :

Anadolu, bu yüzyılın hemen başında gerek beyliklerin kendi aralarındaki mücadeleleri ve gerekse Timur'un istilası sebebiyle harap bir haldeydi. Ancak bütün bu olumsuzluklara rağmen Beylikler döneminde sayıları yüzleri aşan bir çok ilmi ve içtimai eserin inşa edildiğini biliyoruz. XV. yüzyılda medreselerin sayısı özellikle II. Bayezid devrinde hızla artmış ; Osmanlı'da esaslı medrese teşkilatı ise Fatih devrinde kurulmuştur. Bu medreseler, Fatih'in kanunnamesinde Sahn-ı Seman diye zikrolunurken " eski vakfiyesinde Medaris-i Semaniye " [6] denilmektedir. Bu medrese iki kısımdır; birincisi Sahn-ı Seman yüksek tahsil medreseleri, ikincisi Musıla-ı Sahn orta öğretim medreseleri idi. Bu medreselerde devrin bütün fen ve din ilimleri öğretiliyordu.

Bu yüzyılda gerek beylikler ve ve gerekse Osmanlı devrinde içtimai hayatın gereği olarak bir çok cami, kütüphane, zaviye, çeşme, köprü, hamam, han, hastane, kervansaray, su yolları ve gelip geçen yolculara hizmet için bir sürü vakıf

---

[6]UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı; ***Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı***, s.5 TTK Yay. 3.baskı Ankara 1988

yapılmıştır. Zaman içinde şehirler imar edilmiş, ekonomik ve içtimai açıdan kalkınma sağlanmıştır.

C. Dini ve Tasavvufi Hayat:

Anadolu coğrafyasındaki halkın, Ehl-i Sünnet akaidine ve Hanefi mezhebine bağlılığı, XIV. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu'ya bir seyahat düzenlemiş olan ünlü seyyah İbn Batuta'nın meşhur eserinde şöyle ifade ediliyor " Bilad-ı Rum ahalisi umumen mezheb-i İmam-i Azam Ebu Hanife üzere olarak ehl-i sünnettir. İçlerinde Kaderi, Rafizi, Mutezili, Harici bulunmayıp Cenab-ı Hüdavend-i bi-endaz, onları bu faziletle ser-efraz buyurmuşlardır. " [7]

Bunun yanında Selçuklular devrinden başlayarak özellikle şii ve batıni mezheplere karşı yerinde tedbirler alındığını görüyoruz. Oktay Aslanapa'nın tesbitlerine göre Gazneli Mahmut zamanında kurulmaya başlanan ilk Türk medreselerinin esas amacı " şiiliğe karşı sünniliği geliştirmek" tir.[8]

Osmanlı Devleti'nin kuruluşu yıllarında Anadolu'da bazı tarikatların faaliyette oldukları bilinen bir gerçek. Bu tarikatlerden Ahilik, Babailik ve Mevlevilik en kuvvetlileriydi. XIV. yüzyıl sonu ile XV. yüzyıl başlarında, bilhassa Osmanlı Devleti ve diğer beyliklerin himayesiyle Anadolu'nun hemen her yerinde tekkeler kurulup bir nevi manevi fetihler yaygınlaştı. Bu şekilde tekkeler açılıp tasavvufun esasları halkın arasında yayılınca hemen her tarikatın çevresinde daha çok manzum olan bir edebiyat oluşmaya başladı. Padişahlardan II. Murad devrinde " Doğu'dan pek çok ilim, sanat adamı ve tarikat erbabı Osmanlı ülkesine gelerek ilim hayatına yeni bir canlılık kazandırdılar. "[9]

Osmanlı padişahları tasavvuf ehline büyük değer vermiştir; hatta Yıldırım Bayezid, kızını Emir Sultan'a vererek bunun en güzel örneğini sergilemiştir. Bu hürmet dolayısıyla XIV. yüzyıl sonlarından itibaren " Ekberiyye, Bistamiyye ve Zeyniyye tarikatleri"[10] , XV. yüzyılda ise " Halvetilik, Kadirilik ve Mevlevilik tarikatleri"[11] geniş bir yayılma alanı bulmuşlardır.

---

[7] İbn-i BATUTA; ***Tuhtetü'n- Nuzzar Fi-Garaibi'l- Esmar ve Acaibi'l- Esfar***, (çev. Mehmet Şerif Çavdaroğlu) s.356-357 İstanbul 1333/1916
[8] ASLANAPA, Oktay; Orta Çağın En Eski Yatılı İlim ve kültür Müesseseleri, ***Türk Dili*** S.12, s.34 Ankara 1963
[9] MİROĞLU, İsmet; a.g.e., c.X s.207 İstanbul 19
[10] UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı; ***Osmanlı Tarihi***, c.I s.533 3.baskı Ankara 1972
[11] UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı; y.a.g.e., c.I s.534 3.baskı Ankara 1972

Akşemseddin'in, Fatih'in manevi hocası olması ve bir nesil evvel II. Murad'ın Akşemseddin'in ve aynı zaman da Baba Yusuf Hakiki'nin de mürşidi olan Hacı Bayram-ı Veli'ye büyük hürmet göstermesi,tarikatlerin Osmanlı'nın en üst kademelerinde ne kadar tesirli olduğuna kuvvetli birer delildir.

II. Şairin Hayatı :

Mevcut kaynaklar itibariyle doğum tarihi hakkında herhangi bir kayıt bulunmayan Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin ölüm tarihi de kesin olarak belli değildir. Ancak Somuncu Baba üzerine arşiv çalışmaları yapan Ahmed Akgündüz, eserinde Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin ölüm tarihini 892/1486 olarak vermektedir. Yazara göre Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī, bu tarihte 103 yaşında olmalıdır.[12] Aynı konuda Ali Rıza Karabulut ise Muhabbet-name'nin Manisa nüshasından bahsederken şu bilgileri vermektedir; Muhammed İbni Paşa tarafindan istinsah edilen bu nüshanın istinsah tarihi 894/1487'dir.Yine kitabın sonunda müellifin bir yıl önce vefat ettiği bildirilmektedir.[13] O halde şairin doğumu için ise 784/1383 tarihini söylemek mümkündür.

Çeşitli kaynaklarda Baba Yūsuf, Yūsuf Ḥaḳīḳī Baba, Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī, Şeyh Yūsuf ve halk arasında yanlış olarak Güzel Baba diye adlandırılan Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī, Somuncu Baba olarak bilinen meşhur mutasavvıf Şeyḫ Ḥāmid-i Velī hazretlerininin oğludur. Şair bunu divanındaki şu beyitte açıklamaktadır:

eksüklü ḳuluŋ Ḥaḳīḳī yā Rab

dir Yūsuf-ı İbn-i Şeyḫ Ḥāmid (88a-4)

Tasavvuf yolunda ilk ve temel bilgileri kuvvetli bir ihtimalle babası Şeyḫ Ḥāmid-i Velī hazretlerinden alan Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin daha sonra nerelerde ilim tahsil ettiğini tesbit etmek mümkün değildir. Ancak Ahmed Akgündüz O'nun Erdebil, Konya ve Aksaray medreselerinde ilim tahsil etmiş olabileceğini söylüyor.[14] Buna karşılık Ali Rıza Karabulut ise, O'nun Ankara'ya giderek Hacı Bayram-ı Veli'nin yanında manevi ilimleri tahsil ettiğini kaydediyor.[15]

---

[12] AKGÜNDÜZ, Ahmed; *Arşiv Belgeleri Işığında Somuncu Baba ve Neseb-i Alisi*, s.161 İstanbul 1995

[13] KARABULUT, A. Rıza; *Kayseri İlmiye Tarihinde Meşhur Mutasavvıflar*, s.187 2.baskı Kayseri 1994

[14] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.157 İstanbul 1995

[15] KARABULUT, A. Rıza; a.g.e., s.187 2.baskı Kayseri 1994

Hayatının Aksaray dışındaki kısımlarının nerelerde geçtiği net olarak belli olmaya Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin, babasıyla beraber Bursa'da bulunduğu ve Somuncu Baba'nın Bursa'da karşılaştığı meşhur olaylar üzerine biraz önce veya babasıyla beraber Aksaray'a döndüğü bir rivayet olarak belirtilmektedir.[16]

Anlatılan meşhur bir kıssaya göre; Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī, babası Şeyḫ Ḥamid-i Velī hazretlerinin halifesi olmak ister. Ancak O'nun bu teklifi babasınca uygun görülmez. Emanetin ehline verilmesi gerektiğini söyleyerek halifeliği Hacı Bayram-ı Veli hazretlerine bırakır. Babasından uzun bir nasihat dinleyen Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī, ikna olarak Hacı Bayram-ı Veli hazretlerinin müridi olur.[17]

Hayatının geri kalan kısmını Aksaray'da şeyhlik yaparak geçiren Baba Yusuf Hakiki'nin türbesi Aksaray'da Şeyh Hamid Mahallesi'ndedir. Aynı mahallede Şeyh Hamid Camii ve Hankah bulunmaktadır. Söz konusu Hankah, Şeyh Hamid-i Veli ve Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin şeyhlik yaptıkları tekkedir. Bu tekke Selçuklu vezirlerinden Melik Mahmud Gazi tarafından yaptırılmıştır.[18]

Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin Aksaray'da birçok vakıfları ve bunlarla ilgili vakfiyeleri vardır. Bu konuda daha geniş bilgi için Ahmed Akgündüz'ün ilgili eserine bakılmalıdır.[19] Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin şeceresini arşiv belgeleri ışığında günümüze kadar getirmeyi başaran Ahmed Akgündüz'ün ilgili eserinden bu şecereyi öğrenmek mümkündür.

III. Eserleri :

A. Ḥaḳīḳī Dīvānı (Ḥaḳīḳī-nāme):

1. Sadi Somuncuoğlu Nüshası

Üzerinde çalıştığımız bu nüshanın teknik özellikleri şöyledir:

Bulunduğu yer: Sadi Somuncuoğlu Özel Kütüphanesi

yk. : 1. cilt 187, 2. cilt 167

st. : 13

yazı : Harekeli Nesih

---

[16] Bursalı Mehmet Tahir Efendi; *Osmanlı Müellifleri*, c.1 s. İstanbul (Tarih yok)
[17] AYNİ, M. Ali; *Hacı Bayram Veli*, s.67 İstanbul 1343
[18] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.161 İstanbul 1995
KARABULUT, A. Rıza; a.g.e., s.187 2.baskı Kayseri 1994
[19] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.172-212 İstanbul 1995

ebat : 293X187 mm. , 235X145 mm.

müstensih :-----

İstinsah tar.:-----

cildi : 1. cilt; kapak siyah bez cilt, bu kapak üzerine sonradan yapıştırılmış bir kağıt üzerine mürekkebli bir kalemle Osmanlıca olarak " Evlad-ı şeyh Hamid-i Veli Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī Hazretlerinin Eser-i Tasavvufaneleridir" yazısı bulunmaktadır. Kapak içleri sarımtırak karton ile kaplı. İlk sayfada numara yok, sonradan bazı kayıtlar düşülmüş. Bu sayfanın arka yüzüne bizim 2a/2b olarak numara verdiğimiz çok yıpranmış olan yaprak yapıştırılmış. Böylece 2a yüzü yapıştırılan tarafta kalarak bir nevi kaybolmuştur. Ayrıca kitaptaki numaralamadan anlaşıldığına göre 1a/1b yaprağı daha önceden kopmuştur. 2. cilt; kapaktaki cilt bezi yeşil renk. Yine bu kapak üzerine yapıştırılan bir kağıtta 1. ciltteki yazıların aynısı var, ayrıca 2. cilt olduğu belirtilmiştir.

sütun : çift

mürekkeb : cetveller ve söz başları kırmızı, diğer tarafları siyah

kağıt : orta kalın, koyu sarı renk, cilalı.

Eserin müstensihi ve istinsah tarihi ile ilgili her hangi bir kayıt yok. Üzerinde çalıştığımız nüshanın, orijinal nüsha olduğu ve Baba Yusuf Hakiki'nin kızının sol eliyle yazıldığına dair rivayetlerin aslı yoktur.[20] İlk 100 yaprağını incelediğimiz bu eserde görülen vezin bozuklukları, yanlış yazılan kelimeler ve hatta acemice kullanılan hat böyle bir ihtimali ortadan kaldırmaktadır. Eserin tasavvufi neşveyle yazılmış olması dolayısıyla sonradan bir tasavvuf ehli tarafından istinsah edilmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Tabii ki bu arada asıl nüsha kaybolmuştur.

Üzerinde çalıştığımız bu nüsha, Somuncu Baba'nın Aksaray kolundan gelen ve Baba Yūsuf Ḥaḳīḳī'nin torunlarından olan Sayın Sadi Somuncuoğlu'nun özel kütüphanesinde bulunmaktadır.

Divan tarzında teşkil edilen eser, Münacaat ve Tevhid ile başlayıp tasavvufi neşveleri terennüm eden değişik başlıklardaki manzumelerle devam etmektedir. Ancak arada bir kardeşi Halil Baba'ya yazdığı Mersiyye ve babası Şeyh Hamid-i

[20] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.162 İstanbul 1995

Veli hazretleri için yazdığı Medhiyye gibi konu başlıkları taşıyan manzumeler de vardır.

Eserin tasavvufi bir neşveyle yazılması yanında diğer önemli özelliği de tasavvuf yolunda süluk eden erlere nasihatlerde bulunmasıdır. Ayrıca gaflet içinde olan diğer insanlara da çeşitli tavsiyeleri vardır.

Sekr başlığı taşıyan manzumelerde şairin coşkun aşk halleri dikkati çekmektedir.

Eserin Dili:

Arapça ve Farsça'ya vakıf olan şairin kelime hazinesi oldukça geniştir. Türkçe, Arapça ve Farsça 'nın zengin kelime varlığını kullanmış olan şairde, Türkçe kelime tercihi gibi bir endişe yoktur. Şairin Arapça ve Farsça'dan alabildiğince istifade ettiği görülmektedir. Şairin sık sık iktibas ettiği ayet, hadis ve kelam-ı kibarlar yanında Farsça olarak yazdığı çeşitli beyit ve manzumeler eserin dilini gittikçe karmaşık hale getirmiştir. Ancak nisbeten sade bir dil ile yazdığı ve Türkçe kelimelerin yoğunluk kazandığı manzumeleri dikkat çekicidir.

2. Konya Mevlana Müzesi Nüshası

Ḥaḳīḳī Dīvānı'nın Sayın Sadi Somuncuoğlu'nun özel kütüphanesinde bulunan ve bizim de üzerinde çalıştığımız nüshanın bilinen tek nüsha olduğu sanılıyordu. Ancak çalışmamızın Çeviriyazılı Metin, Söz Dizini ve Dil İncelemesi bölümlerini bitirip, şairin hayatı ile ilgili çalışmalar yaptığımız sırada, Sayın Ali Rıza Karabulut'un Kayseri İlmiye Tarihinde Meşhur Mutasavvıflar adlı kitabında Sivrihisarlı İzzeddin Yūsuf Ḥaḳīḳī'ye atfedilen Konya Mevlana Müzesi 2430 noda kayıtlı Divan'ın araştırmalarımız neticesinde, aslında bizim üzerinde çalıştığımız Divan' ın yeni bir nüshası olduğunu tesbit ettik.[21] Ancak tesbit edilen bu yeni nüshayı, yukarıda söylediğimiz sebepten dolayı çalışmamıza dahil edemedik. Bununla beraber çalıştığımız nüshada müşkil yerlerin hallinde azami olarak istifade ettik.

Bu nüshanın teknik özellikleri:

Bulunduğu yer: Konya Mevlana Müzesi Kütüphanesi

yk. :349

st. : 13

[21] KARABULUT, A. Rıza; a.g.e., s.188 2.baskı Kayseri 1994

yazı : Harekeli nesih

ebat : 24.3X15.5, 17.9X10.7

müstensih : Abdu'r-rahim

İstinsah tar.: 1051 H.

cildi : Kenarı düz cetvelli, ortası şemseli mıklaplı, siyaha çalar koyu kırmızı meşin cilt

sütun : çift

mürekkeb :Sayfa kenarları ve mısra araları , başlıklar surh cetvelli. Başlıklar surhla yazılmış.

kağıt : Sarı renk, saman.

Baş:

divān-ı sulṭānü'l-ʿārifīn şeyḫ Ḥaḳīḳī

i Ḳādir ü Ḳayyūm Eḥad u Ḥayy ü Tüvānā

vi Ġāfir ü Zenb u Ṣamed u Ḥākim Dānā

Son:

dem düre ḥāṣıl ġanī-i bāṭın it

niçe bir yirden dirersin başıġı

Arapça ketebe kaydının Türkçe tercümesi:

Bu değerli kitap Latif ve Melik olan Allah'ın yardımıyla tamamlandı. Mukabelesini de tamamladı, aslından noksan olanlarını da yazdım. Ben akir, ameli az , emeli uzun ve miskin Abdu'r-rahim, Rebiü'l-evvel ayının sonlarında Hicretin 1051. senesi . Hamd alemlerin Rabbı Allah'a mahsustur.

3. Konya İl Halk Kütüphanesi Nüshası

Konya İl Halk Kütüphanesi Uzluk Bölümü 6968 numarada kayıtlı olan yazma, aslında Hakiki Divanı'ndan sadece iki yaprağını kapsamaktadır. Diğer yapraklar yoktur. Eserin nasıl bu hale getirildiğini anlamak güçtür. Aynı yazmanın 152/302 sayfaları arasında şairin diğer bir eseri olan Muhabbet-name bulunmaktadır.Bu nüshayı şöyle tanıtabiliriz:

İlk yaprak parçalanmış yarısı yok, sonradan ciltlenmiş olan bu kitabın karton olan ilk kapağına yapıştırılmış. Esere sonradan kurşun kalemle sayfa sistemine göre numara verilmiş. İlk iki yapraktan sonra hat değişiyor ve bir başka

eser başlıyor. Anlaşın o ki, Osmanlı yazısı bilmeyen biri yaprakları birleştirip ciltletmiş.

Baş:

der dīvān-ı Baba Yūsuf ibn-i Şeyḫ Ḥāmid-i Velī
emrüŋe ki i yef'alu'llāhü māyeşā
her ne kim dilerseŋ it virdüŋ rıżā (1)

Son:

yüz eṭṭayib minezzenbi kemen lā-zenbeleh'den gel
'uyūb-ı nefsüŋ olmadın cihāna fāş aduŋ zeybī (2)

B. Muḥabbet-nāme

Tasavvufla ilgili manzum olarak yazılmış olan bu eser, Ali Rıza Karabulut'un tesbitleriyle iki nüshadır.

1. Manisa Muradiye Nüshası

Bizzat görme imkanı bulamadığımız bu nüsha, Manisa Muradiye Kütüphanesi 1296 numarada kayıtlıdır. Bu nüshanın özellikleri şöyledir: 185X135 (140X90) mm. ebadında, 175 yaprak, her yaprakta 11 satır, yazı nesih. Nüshanın en dikkate değer yanı verdiği iki tarihtir. Muhammed İbni Paşa tarafından istinsah edilen bu nüshanın istinsah tarihi 894/1487'dir. Yine kitabın sonunda müellifin bir yıl önce vefat ettiği bildirilmektedir. [22]

2. Konya İl Halk Kütüphanesi Nüshası

Konya İl Halk Kütüphanesi Uzluk Bölümü 6968 numarada kayıtlı olan ve aslında Hakiki Divanı olarak bilinen yazmanın 152/302 sayfaları arasında kayıtlıdır.

Bu nüshanın teknik özellikleri şöyledir:

Bulunduğu yer: Konya İl Halk Kütüphanesi Uzluk Bölümü

yk. :152-305 (sayfa sistemine göre numaralanmış)

st. :19

yazı :Harekeli nesih

ebat :245X160, 192X120

müstensih :----

[22] KARABULUT, A. Rıza; a.g.e.,s.190 2.baskı Kayseri 1994

İstinsah tar.:-----

cildi : Sonradan modern tarzda ciltlenmiş, siyah renk.

sütun : Çift

mürekkeb :Hem siyah ve hem kırmızı çift çerçeveli.

kağıt : Kalın, sarı renk.

Baş:

kodı yirden bitüren ol nebatı

kamışda hem komış kand u nebatı (152)

Son:

hele devran bugün sizüŋ durışuŋ

bu halk irmedügine siz irişüŋ (305)

C. Metali`u'l- İman

Ali Rıza Karabulut'un bildirdiğine göre bu eser, "Bazılarına göre Sadreddin Konevi'nin Metaliu'l- İman isimli tasavvufla ilgili Farsça risalesinin tercümesidir. Bazılarına göre de eserin Farsça aslı Ahi Evran diye bilinen Kırşehirli Şeyh Nasirüddin Mahmud'undur "[23] Ahmed Akgündüz ise, bu eserin Somuncu Baba'nın Arapça yazdığı bir akaid kitabının tercümesidir,[24] demektedir.

Eser bir Fatiha, üç matla` ve bir hatime üzerine kurulmuştur.[25]

Eserin bilinen tek nüshası, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Bölümü 2974/1 numarada kayıtlı olup 165X115 (120X80) mm. ebadında, 1b/26a yaprak, sahifede 15 satır, şemseli, miklepli, kahverenkli, meşin cilt içersinde aharlı, bej rengi kağıda harekeli nesih bir yazı ile yazılmış olup müstensihi belli değildir.[26]

Ç. Risale

İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Bölümü 2974/1 numarada kayıtlı olan ve daha önce bahsettiğimiz Metali`u'l- İman adlı eserin devamında 26b/57a yaprakları arasında bulunan aynı yazı ve aynı üslup ile kaleme alınmış olan Risale'nin de Baba Yusuf Hakiki'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

---

[23] KARABULUT, A. Rıza; a.g.e., s.191 2.baskı Kayseri 1994
[24] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.166 İstanbul 1995
[25] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.166 İstanbul 1995
[26] KARABULUT, A. Rıza; a.g.e., s.190 2.baskı Kayseri 1994

Risale'de tarikat yolunda bulunanların uyması gereken kuralları açıklamaktadır. Eserin sonunda 913/1507 tarihinde yazıldığı kaydedilmektedir. Eldeki nüsha, bilinen tek nüshadır.[27]

D. Şerḥ-i Ḥadis̱-i Erba'in Tercümesi

Somuncu Baba'nın Şerh-i Hadis-i Erba'in adlı eserine yazılan haşiyedir. Eserin bilinen tek nüshası İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 1441/3 numarada 13 ve 36. yapraklar arasındadır. Bu eserin istinsah tarihi 969/1561'dir.[28]

Baba Yūsuf Ḥaḳiḳi'nin bilinen eserleri üzerinde hiçbir ilmi çalışma yapılmamıştır. Divan'ı üzerine yapmış olduğumuz bu çalışma, diğer eserleri üzerinde yapacağımız çalışmalar için bir başlangıç teşkil edecektir.

[27] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.169 İstanbul 1995
[28] AKGÜNDÜZ, Ahmed; a.g.e., s.172 İstanbul 1995

DİL İNCELEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

İMLA ÖZELLİKLERİ

Üzerinde inceleme yaptığımız metin, harekeli bir nesihle ve okunaklı bir biçimde istinsah edilmiştir. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinin bir çoğunda olduğu gibi Hakiki Divanında da imla henüz kesinleşmemiştir. Türkçe kelimelerin kesinleşmiş bir imlaya sahip olmamaları, bu devreye ait eserlerin incelenmesinde güçlükler doğurmaktadır. Hatta bazı Arapça ve Farsça kelimeler bile asli imlalarına aykırı şekilde yazılmıştır. Bütün bunlarda eserin manzum oluşunun büyük etkisi vardır. Yine vezin sebebiyle, uzun ünlülü olarak bildiğimiz Türkçe kelimeler bile uzunlukları gösterilmeden yazılmıştır.

I. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI

Bu kısımda örnekler verilirken sadece gövde alınmış, çekim ekleri ise gerekmedikçe yazılmamıştır.

A ÜNLÜSÜ

a ünlüsü kelimenin başında, ortasında ve sonunda değişik yazılışlara sahiptir.

başta

medli elif ile (آ)

آغَرْ (aġar-; 64b,8)

آتْ (at; 51b-9)

medli elif ve üstün ile (آَ)

آَدْ (ad; 38b-2)

elif ve elif şeklinde üstün ile (اٰ)

اٰچِقْ (acıḳ-; 14a-10)

üstünlü elif ile (اَ)

اَچ- (aç-; 43a-9)
اَچل- (açıl-; 48a-12)
اَچوق (açuḳ; 88a-10)
اَغ- (aġ-; 71a-2)
اَغَج (aġaÇ; 91a-7)

اَق (aḳ; 30b-10)
اَقت- (aḳıt-; 52a-10)
اَلاچ (alaç; 67b-13)
الن- (alın; 67a-8)
اَز (az; 46a-8)

hem medli elif ve elif şeklinde üstün hem üstünlü elif ile (آ ~ آ، آ، اَ)

آچ (aç; 69b-4)
آد (ad; 94a-13)
آلو (alu; 92a-3)
آنه (ana; 54a-3)
آصل- (aṣıl-; 67b-4)
آشت- (aş-; 36b-9)
آى (ay; 38a-7)

اَچ (aç; 14a-10)
اَد (ad; 60b-6)
اَلو (alu; 23b-5)
اَنه (ana; 54b-3)
اَصل- (aṣıl-;43b-4)
اَشت- (aş-; 66a-11)
اَى (ay; 13a-8)

ortada

ilk hecede

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا، ا)

وار (var; 5a-8)
ياخل- (yaḫıl-; 37a-9)

üstünlü elif ile (اَ)

باشر- (başar-; 94a-1)
داقل- (daḳıl-; 9b-4)
قاتى (ḳatı; 97b-3)
صاچ (saç; 68a-3)

شاشر- (şaşur-; 87a-10)
طاپو (tapu; 86a-2)
يار (yarı; 49b-10)

üstün ile (ـَ)

بغر (baġır; 30b-7)	صچل- (ṣaçıl-; 13a-10)
بغشلـ- (baġışla-; 29a-9)	صغلق (ṣaġlıK; 45b-1)
چل- (çal-; 15a-2)	شش- (şaş-; 66a-11)
دق- (daḳ-; 97b-12)	طغت (taġıt-; 92a-8)
قبق (ḳabaḳ; 39b-6)	وه (vah; 50b-10)
قلمق (ḳalmaḳ; 39b-6)	يغ- (yaġ-; 61a-3)

hem elif ve elif şeklinde üstün hem üstünlü elif ile (آ ~ اَ اَ ا)

باش (baş; 69a-3)	باَش (baş; 30b-8)
چاچ (çaç; 69b-5)	چاَچ (çaç; 67b-3)
داخی (daḫı; 29b-6)	داَخی (daḫı; 18a-12)
قامو (ḳamu; 12a-3)	قاَمو (ḳamu; 60b-3)
قان (ḳan; 80b-5)	قاَن (ḳan; 36b-8)
صاغ (ṣaġ; 75a-12)	صاَغ (ṣaġ; 47b-10)
وار- (var-; 34a-7)	واَر- (var-; 10b-5)
يارن (yarın; 70b-8)	ياَرن (yarın; 36a-12)

hem üstünlü elif hem üstün ile (ـَ اَ)

باَق- (baḳ-;18b-5)	بَق- (baḳ-; 43a-3)
باَص- (baṣ-; 7b-9)	بَص- (baṣ-; 4a-8)
داَخی (daḫı; 18a-2)	دَخی (daḫı; 14a-6)
قاَچ- (ḳaç-; 63b-5)	قَچ- (ḳaç-; 90b-5)
قاَل- (ḳal-; 54a-3)	قَل- (ḳal-; 57b-10)
ساچ (saÇ; 47b-10)	سَچ (saç; 90a-6)
ساقن (saḳın- 32a-7)	سَقن (saḳın-; 15a-1)
تاپ- (tap-; 32b-13)	طَپ- (tap-; 12a-13)

وارر (var-; 10b-5) ‒ ور (var-; 45b-6)

ياپ (yap-; 56a-6) ‒ يپ (yap- 71b-10)

ilk heceden sonra (tabanlarda)

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا، ا)

ولار (olar; 23b-2)

قپار (kopar-; 23b-2)

اوماج (umaç; 67b-11)

üstünlü elif ile ( )

چقار (çıkar-; 43b-8) ‒ سقال (sakal; 30b-10)

قنجارو (kancaru; 61b-8) ‒ تتماج (tutmaç; 67b-12)

قرالق (karalık; 4b-9) ‒ اورماغ (urmaK; 49a-6)

قرنداش (karındaş; 59a-4) ‒ يلان (yalan; 73b-12)

قلاوز (kulavuz 66a-1) ‒ يرادن (yaradan; 60a-13)

اوينا (oyna-; 59b-11) ‒ يلر (yular; 49b-6)

üstün ile ( )

اغلا (agla-; 13b-2) ‒ اورت (orta; 11b-8)

الچغ (alçaK; 70b-13) ‒ سغرق (sagrak; 36a-1)

بغلا (bagla-; 46b-4) ‒ طلن (talan-; 71b-5)

قبق (kabak; 32a-12) ‒ طولش (tolaş-; 66b-4)

قلمق (kalmak; 43a-8) ‒ اغرا (ugra-; 36b-9)

قزنج (kazanÇ; 17a-11) ‒ يدمق (yudmak; 22a-2)

üstünlü hemze ile ( )

(ara-; 47b-9)

hem elif ve elif şeklinde üstün hem üstün ile (ا، ا ~ ـَ)

اياغ (ayaK; 29b-1) ‒ آيق (ayak;79a-2)

اراغ (ıraK; 13b-11) ‒ ايرق (ırak; 47b-12)

قَچَانْ (ḳaçan; 72a-13) قَچَنْ (ḳaçan; 9b-1)

طُپْرَاغْ (topraK; 51a-11) طُپْرَقْ (toprak; 28a-10)

یَلْوَارْ- (yalvar-; 38a-5) یَلْوَرْ- (yalvar-; 65b-8)

یُلْدَاشْ (yoldaş; 30b-7) یُلْدَشْ (yoldaş; 66a-1)

hem üstünlü elif hem üstün ile (اَ ~ ـَ)

اَڭْلَا- (aŋla-; 26b-5) اَڭْلَ- (aŋla-; 80b-2)

اَڭْلَادْ- (aŋlaT-; 57b-13) اَڭْلَدْ- (aŋlaT-; 49a-6)

بَشَارْ- (başar-; 59b-2) بَاشَرْ- (başar-; 94a-1)

بُلْمَاغْ (bulmaK; 34a-11) بُلْمَغْ (bulmaK; 77b-6)

قَچَانْ (ḳaçan; 70b-4) قَچَنْ (ḳaçan; 9b-1)

hem üstünlü elif hem üstünlü he ile (ا ~ ه ، ـه)

اَرَا (ara; 50a-9) اَرَه (ara; 79b-6)

قَرَاڭُو (karaŋu; 26b-1) قَرَهڭُو (karaŋu; 47a-4)

hem üstün hem üstünlü he ile (ـَ ~ ه)

یَرَ- (yara-; 71a-9) یَرَه- (yara-; 47b-8)

sonda

elif ve elif şeklinde üstün ile (اٰ)

قَبَا (ḳaba; 37a-5)

یَڭَا (yaŋa; 56a-4)

üstünlü elif ile (اَ)

اَيَا (aya; 43a-12)

قَرَا (ḳara; 4b-3)

üstün ile (ـَ)

قِنَ (ḳına-; 19a-3)

üstünlü he ile (ه ، ـه ، ـهٔ)

انه (ana; 54b-3)
انجه (anca; 42a-9)
قنده (ḳanda; 8a-7)
ايسه (oysa; 70a-8)
صقله (saḳla-; 99b-9)
طشره (ṭaşra; 32a-3)
يخسه (yoḫsa; 80b-1)

hem üstünlü elif hem üstünlü he ile (ه ~ ا)

آتا (ata; 54b-3) اته (ata; 54a-3)

bazı işlek eklerde

+(y)a eki:

üstünlü elif ile (ا)

جانا (cān+a; 34b-2)

üstünlü he ile (ه ، ه)

عقله (ʿaḳl+a; 7b-4)
باغه (bāġ+a; 85a-2)
اعتذاره (iʿtizār+a; 6b-7)
اودلاره (odlar+a; 61b-7)

üstün ile (ـَ)

اكوانَ (ekvān+a; 37b-6)

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا ٰ)

قولا (ḳul+a; 93a-12)

+da eki:

üstünlü he ile (ه ، ه ، ده)

انده (an+da; 62b-9)
بشده (baş+da; 3a-5)

kendisinden sonra ek alınca:

üstünlü he ile (ه)

جاننده كه (cānın+da+ki; 95b-11)

üstün ile (َ)

باشندغی (başın+da+gı; 8a-10)

جانلردغی (cānlar+da+gı; 8b-9)

+dan eki:

üstün ile (َ)

آهوڭدن (āhuη+dan; 20a-4)

جاندن (cān+dan; 68b-6)

بالندن (bālın+dan; 10a-4)

طاشدن (ṭaş+dan; 14b-2)

+lar eki:

üstün ile (َ)

عاقللر (ʿākıl+lar; 27a-1)

قامولر (ḳamu+lar; 12a-12)

جانلر (cān+lar; 8a-5)

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا ٰ)

قوللاری (ḳul+lar+ı; 34b-1)

-sa eki:

üstünlü he ile (ـهَ)

اغلسه (ağla-sa; 54a-5)

باصدوڭسه (baṣduη-sa; 75a-7)

اڭلادوڭسه (aηladuη-sa; 56b-3)

üstün ile (َ)

اڭلارسهڭ (aηları-sa+η; 33a-7)

طانرسهڭز (ṭanar-sa+ηuz; 47b-7)

-(y)a eki:

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا ٰ)

اڭلیا (aηla-ya; 46b-12)

اولا (ol-a; 68b-10)

بولا (bul-a; 33a-4)

üstünlü elif ile (اَ)

آتا (at-a; 55b-9)

اولا (ol-a; 35b-9)

üstün ile (ـَ)

آلَلَرْ (al-a+lar; 54b-6)

قالَسِزْ (kal-a+sız; 36a-7)

بولَسِنْ (bul-a+sın; 11a-1)

اولَ (ol-a; 70a-8)

üstün he ile (ـَه ، ـَة)

اَڭلَدَه (aŋlad-a; 81a-2)

اولَه (ol-a; 50b-8)

بُلَه (bul-a; 79b-8)

صُرَه لَرْ (sor-a+lar; 80a-9)

E ÜNLÜSÜ

e ünlüsü kelimenin başında, ortasında ve sonunda değişik yazılışlara sahiptir.

başta

üstünlü elif ile (اَ)

اَكـ (eg-; 69a-2)

اَرِـ (eri-; 41a-6)

اَكْ (ek-; 70b-2)

اَشْرِـ (esri-; 31b-2)

اَكْسُكْ (eksük; 4a-1)

اَشـ (eş-; 66b-2)

اَلْ (el; 97b-9)

اَتـ (et-; 38b-10)

اَمـ (em-; 90a-4)

اَوْ (ev; 43a-1)

اَرْ (er; 89b-3)

اَيِتْ (eyit-; 4a-1)

اَرَنْ (eren; 79b-11)

اَيُو (eyü; 62a-8)

hem medli elif ve üstün, hem üstünlü elif ile (آ ~ اَ)

آوْ (ev; 56b-11) اَوْ (ev; 42b-13)

hem elif ve elif şeklinde üstün hem üstünlü elif ile (اٰ ، ا ~ اَ)

اأكل- (egle-; 64a-7) اكل- (egle-; 46b-4)

اأتك (eteK; 49b-4) اتك (eteK; 68b-6)

ortada

ilk hecede

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا)

سان (sen; 91b-7)

üstünlü elif ile (أ)

كاك (keŋ-; 79b-12)

üstün ile (ـَ)

بك (beg; 5b-3) كل- (gel-; 97b-1)

بن (ben; 13a-5) كس- (kes-; 38b-4)

چك- (çek-; 18b-10) سوكو (sevgü; 25b-1)

چورن- (çevrin-; 54b-3) ترك (terK; 17b-12)

دك- (deg-; 49a-1) يد- (yed-; 63b-11)

كچ- (geç-; 51a-8)

hem elif ve elif şeklinde üstün, hem üstün ile (ـَ ~ ا،ا)

دااكل (degül; 49a-9) دكل (degül; 4a-1)

كاأتر- (getür-; 20a-7) كتر- (getür-; 14a-4)

hem üstünlü elif hem üstün ile (ـَ ~ أ)

كاسيل- (kesil-; 66b-4) كسيل- (kesil-; 89b-8)

سان (sen; 34b-3) سن (sen; 93a-11)

ilk heceden sonra (tabanlarda)

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا،ا)

دلا (dile-; 83b-8) ايلارو (ilerü; 64b-11)

ايچارو (içerü; 68b-6) ورماك (virmeK; 47a-4)

üstün ile (َ)

(bekle-; 95b-9) (eren; 25a-8)

(bile; 56b-8) (geçmek; 85b-13)

(bilmek; 84a-3) (ileT-; 93b-6)

(bisle-; 86a-1) (üşen-; 91b-1)

(çiçek; 16a-11) (yidmek; 96a-4)

(ditre-; 98a-8)

üstünlü elif ile (أ)

(depele- 64b-9) (iŋle-; 40a-5)

(dikmeK; 45b-8) (yürek; 64b-13)

hem elif ve elif şeklinde üstün, hem üstün ile (َ ~ ا ٰ)

(gözeT-; 14b-4) (gözeT,; 23a-11)

(yüreK; 82a-4) (yüreK; 40a-4)

hem üstünlü elif hem üstün ile (َ ~ أ)

(eyle-; 62a-10) (eyle-; 31b-4)

(kimse; 38a-9) (kimse; 23a-12)

(söyle-; 46a-4) (söyle-; 90a-10)

sonda

elif ve elif şeklinde üstün ile (ا ٰ)

(yüce; 71a-7)

üstünlü elif ile (أ)

(örneği yok.)

üstünlü he ile (ـَه)

(bekle-; 48a-4) (bire; 31a-11)

بِرْلَه (birle; 30a-10) — اِچْرَه (içre; 3b-11)

بُيْلَه (böyle; 47b-8) — اِكْلَه (iŋile- 42a-11)

چُوْرَه (çevre; 46a-7) — كِمْسَه (kimse; 18a-11)

دَه (de; 5b-7) — سُيْلَه- (söyle-; 14b-2)

دَكْمَه (degme; 27a-4) — اُزَرَه (üzere; 26b-3)

كِزْلَه- (gizle-; 26b-6) — يِكْلَه (yiŋile-; 6a-10)

hem elif ve elif şeklinde üstün, hem üstünlü he ile (ه ، اَ ، ا)

دِلا (dile-; 83b-8) — دِلَه- (dile-; 3a-2)

hem üstün hem üstünlü he ile (ه ، ـَ)

يِنَ (yine; 14a-9) — يِنَه (yine; 9a-7)

bazı işlek eklerde

+(y)e eki:

üstünlü elif ile (اَ)

دَاَ دَاَ (ded+e; 97b-1) — يِرَاَ (yir+e; 91a-1)

كِمَاَ (kim+e; 67a-1)

üstünlü he ile ( )

عَجْزَه (ᶜacz+e; 85b-1) — جَلَالِينَه (celālin+e; 85b-11)

عَالَمِ عُلْوِيَه (ᶜālem-i ᶜulvi+ye; 57a-5) — مُحَبَّتِينَه (muḥabbetin+e; 52b-22)

بِيزَه (biz+e; 75b-4)

+de eki:

üstünlü he ile (ـَه)

اٰخِرَتْدَه (āḫiret+de; 17a-5)

دُنْيِ دَه (dünyī+de; 13b-10)

+den eki:

üstün ile (ـَ)

عَدَمْدَنْ (ᶜadem+den; 52a-9) — بِزْدَنْ (biz+den; 10a-7)

دَوْلدَنْ (delv+den; 18b-4) سَرْدَنْ (ser+den; 56a-3)

+ler eki:

üstün ile (ـَ)

بیچارَه لَرْ (bi̅-ça̅re+ler; 36a-6)

دَگمَه لَرْ (degme+ler; 26b-5)

hem elif ve elif şeklinde üstün, hem üstün ile (ا ٰ ـَ)

گُوْڭُل لَرِی (göηül+ler+i; 13b-4) گُوْڭُلْ لَرْ (göηül+ler; 13b-2)

-se eki:

üstün ile (ـَ)

دَگُلْ سَڭْ (degül-se+η; 87b-4)

üstünlü he ile (ـَه)

اَیْلَسَه (eyle-se; 53b-5)

گُرْسَه (gör-se; 29a-9)

-(y)e eki:

elif ve elif şeklinde üstün ile (اٰ)

اَیْلَیَا وُزْ (eyle-ye+vüz; 22b-6)

گَیَاسِنْ (gey-e+sin; 11a-1)

üstünlü elif ile (اَ)

دِیَا (di-ye; 30b-11) اِرْمَیَا (irme-ye; 84b-9)

دِیَاسِنْ (di-ye+sin; 34b-4)

üstün ile (ـَ)

دِیَمْ (di-ye+m; 34b-3) نیدَه وُزْ (nid-e+vüz; 3b-9)

دُنَمْ (dön-e+m; 61b-6)

üstünlü he ile (ـَه)

بیلَه (bil-e; 17a-9) کیدَه (gid-e; 54a-1)

دِییَه سِن (di-ye+sin; 44b-1) ایرَه سِن (ir-e+sin; 56b-4)

ایلَیَه سِن (eyle-ye+sin; 67a-10)

کتورَه (getür-e; 20a-7)

I ÜNLÜSÜ

ı ünlüsü kelimenin başında, ortasında ve sonunda değişik yazılışlara sahiptir.

başta

kesreli elif ile (اِ)

اِر- (ır-; 75b-3) اِصِن (ısın-; 31b-7)

اِرِل- (ırıl-; 14b-6) اِصمَرلَه- (ısmarla-; 10b-7)

kesreli elif-ye ile ( )

(örneği yok.)

hem kesreli elif hem dikine kesreli elif-ye ile (اِ ، اِیِ)

اِراَغ (ıraK; 36a-9) اِیرَق (ırak; 47b-12)

ortada

ilk hecede

kesreli ye ile (ـیِـ)

(örneği yok.)

kesre ile (ـِ)

چِقار- (çıḳar-; 43b-8) قِنَه (ḳına-; 19a-3)

قِل (ḳıl; 43b-4) قِر (ḳır-; 28b-7)

(kışr; 49b-6)

(sı-; 3a-7)

(sıg-; 80a-11)

(soyıl-; 3b-1)

(tanı-; 31b-11)

(yık-; 57b-8)

dikine kesreli ye ile ( )

(yıkıl-; 54a-2)

hem dikine kesreli ye hem kesre ile ( )

(çık-; 65b-6)

(kıl-; 89b-12)

(sınuk; 59b-7)

(çık-; 17b-8)

(kıl-; 38a-3)

(sınuk; 94b-4)

ilk heceden sonra (tabanlarda)

kesreli ye ile ( )

(örneği yok.)

kesre ile ( )

(agrı-; 60a-6)

(agrıt-; 69a-10)

(akıT-; 52a-10)

(boyın; 86a-8)

(dakıl-; 9b-4)

(ısın-; 31b-7)

(kamış; 91a-7)

(kapıl-; 43b-4)

(kurtıl-; 59b-5)

(sagış-; 95a-10)

(tagıl-; 54a-1)

(yaŋlış; 66b-4)

dikine kesreli ye ile ( )

(ancılayın; 46a-9)

(yakın; 47b-12)

(yarıcı; 83b-3)

hem dikine kesreli ye hem kesre ile ( )

(bulın-; 37a-3)

(ırıl-; 49a-2)

(bulın-; 72a-2)

(ırıl-; 14b-6)

صَقِينْ- (saḳın-; 72a-6) سَاقِنْ (saḳın-; 32a-7)
طُقِينْ- (toḳın-; 85a-12) طُقِنْ- (toḳın-; 61b-2)
يَقِيلْ- (yaḳıl-; 47b-2) يَقِلْ- (yaḳıl-; 57a-10)

sonda

kesreli ye ile (ىِ)

دَخِى (daḫı; 18a-12) قَنِى (ḳanı; 45b-11)

kesre ile (ـِ)

تَڭرِ (taŋrı; 64a-10) يَاوِ (yavı; 66a-10)

dikine kesreli ye ile (ى)

دَغى (daġı; 20b-10) يَارِجى (yarıcı; 83b-3)
قَنْقى (ḳanḳı; 44a-2) يَايى (yayı; 5b-3)
يَارى (yarı; 49b-10)

hem dikine kesreli ye hem kesre ile (ـِ ~ ى)

اَصّى (aṣṣı; 43a-5) اَصِّ (aṣṣı; 65b-6)
دَاخى (daḫı; 29b-6) دَاخِ (daḫı; 38a-13)
قَنى (ḳanı; 55a-2) قَنِ (ḳanı; 61b-9)
قَتى (ḳatı; 76a-3) قَتِ (ḳatı; 97b-3)
اوخى (oḫı-; 23a-12) اوخِ (oḫı-; 23a-2)
طُغْرى (toġrı; 46a-6) طُغْرِ (toġrı; 5b-3)

bazı işlek eklerde

+(s)ı(n) eki:

kesre ile (ـِ)

عَقْلِ (ʿaḳl+ı; 26b-12) بَهَاسِ (bahā+sı; 56a-8)
بَاغِ (bāġ+ı; 43b-8) جَانِ (cān+ı; 26b-12)

dikine kesreli ye ile (ى ، سى)

ادی (ad+ı; 19a-4)

اشعه سی (eşi°a+sı; 35a-5)

هوا سینه (hevā+sın+a; 71b-8)

+(y)ı eki:

kesre ile (ِ)

عقل (°aḳl+ı; 3b-8)

جان (cān+ı; 3a-3)

الله (Allāh+ı; 75a-12)

خلق (ḫalḳ+ı; 56a-7)

dikine kesreli ye ile (ی)

عقلنی (°aḳlın+ı; 15b-7)

اشعه لری (eşi°alar+ı; 79a-6)

kesreli ye ile (ي)

غوغای (ġavġā+yı; 76a-7)

حمای (ḥimā+yı; 100a-5)

kesreli hemze ile (ئ)

فاقه ئ (fāḳa+yı; 75b-3)

واقعه ئ (vāḳı°a+yı; 52b-7)

+gıl eki:

kesre ile (ِ)

اچغل (aç+ġıl; 4a-12)

بلنمغل (bulınma+ġıl; 91a-12)

-mış eki:

kesre ile (ِ)

المشم (al-mış+am; 96b-9)

وارمشم (var-mış+am; 47b-9)

اتمش (at-mış; 36b-9)

İ ÜNLÜSÜ

i ünlüsü kelimenin başında, ortasında ve sonunda değişik yazılışlara sahiptir.

başta

kesreli elif ile (اِ)

اچمك (içmeK; 16b-8)

اچرو (içerü; 68b-6)

ایكلك (ikiliK; 84b-2)

ال (il-; 71b-9)

الرو (ilerü; 64b-11)

امدی (imdi; 19a-3)

ان (in-; 44a-12)

انن (inan-; 95b-4)

ارگور (irgür-; 87b-12)

ارمك (irmek; 45a-8)

ایسی (issi; 86a-3)

ایستە (iste-; 44a-8)

اشبو (işbu; 16b-7)

اشدە (işde; 47b-10)

kesreli elif ye ile (ای)

ایلت (ileT-; 36b-5)

dikine kesreli elif ye ile (ای)

ایدون (idün-; 82a-2)

ایل (il;6a-7)

ایرور (irür- 86b-9)

ایت (it-; 86a-1)

dikine kesreli elif ile (ا)

ار (ir-; 14b-8)

hem kesre hem dikine kesreli elif-ye ile (ای)

اچ (iç-; 51b-3)	ایچ (iç-; 5a-3)
اچرە (içre; 16a-3)	ایچرە (içre; 13a-6)
اچور (içür-; 76a-8)	ایچور (içür-; 76b-12)
ادن (idin-; 93b-2)	ایدن (idin-; 80b-6)
اكی (iki; 17b-3)	ایكی (iki; 2b-9)
الت (ilet-; 99b-9)	ایلت (ileT-; 93b-6)
ار (ir-; 15a-3)	ایر (ir-; 10a-4)
ارش (iriş-; 35a-9)	ایریش (iriş-32b-3)
اش (iş; 27b-8)	ایش (iş; 23b-3)

(işiK; 74a-12) (işiK-; 36b-9)

(işit-; 20a-2) (işiT-; 22b-10)

(it-; 27a-11) (iT-; 12a-7)

hem kesreli elif hem dikine kesreli elif ile ( )

(iç; 59b-11) (iç; 52b-2)

ortada

ilk hecede

kesreli ye ile ( )

(di-; 92b-9)

kesre ile ( )

(biÇ-; 70b-2) (çiçek; 16a-11)

(bildür-; 22b-10) (dillü; 52a-13)

(bile; 56b-8) (girçek; 21a-9)

(bilmek; 84a-3) (kimse; 23a-12)

(bilü; 6b-4) (kirlü; 8b-9)

(bir-; 61a-3) (sil-; 54a-5)

(çevrin-; 54b-3) (yig; 30b-6)

dikine kesreli ye ile ( )

(bil-; 86a-9) (dimeklik; 73b-12)

(birük-; 11b-2) (gibi; 18b-12)

(dilen-; 95a-9) (şişir-; 32a-12)

(dilin-; 9b-2)

hem dikine kesreli ye hem kesre ile ( )

(bil-; 82a-3) (bil-; 21a-5)

(biŋ; 30a-2) (biŋ; 15a-4)

(bir; 32a-6)	(bir; 61b-12)
(bit-; 70b-5)	(bit-; 51a-11)
(biz; 5a-5)	(biz; 37a-5)
(dik-; 59b-4)	(dik-; 48a-12)
(dil; 45a-12)	(dil; 41b-10)
(dile-; 25b-8)	(dile-; 3a-2)
(gice; 59a-12)	(gice; 39a-12)
(gir-; 36b-3)	(gir-; 86a-13
(giT-; 36b-1)	(git-; 20a-1)
(kişi; 49a-6)	(kişi; 14a-8)
(yi-; 95a-8)	(yi-; 4b-13)

ilk heceden sonra (tabanlarda)

kesreli ye ( )

(örneği yok.)

kesre ile ( )

(beŋliK; 56a-9)	(eriT-; 37a-9)
(çüri-; 86a-4)	(esri-; 31b-2)
(delin-; 40a-5)	(gönil-; 35a-5)
(depin-; 60a-13)	(kesil-; 89b-8)
(dikil-; 89b-3)	(öŋdin; 48b-3)
(eri-; 41a-6)	(yetiş-; 91a-9)

dikine kesreli ye ile ( )

(biri; 44b-11)	(egri; 62b-1)
(birik-; 70b-1)	(eydinil-; 44b-2)
(diril-; 46a-7)	(iniş; 70b-11)

كِمِيبِ (kimi; 46a-6) وِيرِبِيدِ- (viribi-; 27b-2)

سَنْجِيلَيِنْ (sencileyin; 38a-9) يِمِيشْ (yimiş; 43b-8)

hem dikine kesreli ye hem kesre ile (ـِيـ ~ ـِ)

بِلِينْ- (bilin-; 46a-9) بِلِنْ- (bilin-; 99b-7)

بِرْلِيكْ (birliK; 88b-8) بِرْلِكْ (birliK; 84b-2)

دَكِيزْ (deŋiz; 70a-10) دَكِزْ (deŋiz; 70b-13)

اَيِيدْ- (eyiT-; 90a-6) اَيِدْ- (eyiT-; 23a-10)

اَيْدِيلْ- (eydil-; 38b-2) اَيْدِلْ- (eydil-; 4b-12)

كُورِينْ- (görin-; 29b-12) كُورِنْ- (görin-; 43a-1)

اِدِينْ- (idin-; 50b-11) اِدِنْ (idin-; 93b-2)

اِيرِيشْ- (iriş-; 32b-3) اِرِشْ- (iriş-; 35a-9)

وِيرِلْ- (viril-; 86a-12) وِرِلْ- (viril-; 88b-2)

sonda

kesreli ye ile (ـِي)

كِمِي (kimi; 45a-2)

kesre ile (ـِ)

يِيِنِ (yiyni; 68a-5)

dikine kesreli ye ile (ـٖي)

بَرِي (beri; 4a-7) اِكِي (iki; 17b-3)

بِرِي (biri; 44b-11) اُولِي (üli; 53b-5)

دِيِجِي (diyici; 83a-1)

hem dikine kesreli ye hem kesre ile (ـٖي ~ ـِ)

دِي (di-; 33b-6) دِ- (di-; 33b-7)

كِبِي (gibi; 15b-8) كِيبِ (gibi; 18b-12)

اِمْدِي (imdi; 19a-3) اِمْدِ (imdi; 5b-12)

كشى (kişi; 14a-8) كشى (kişi; 49a-6)

شمدى (şimdi; 81a-10) شمد (şimdi; 20a-6)

يرى (yüri-; 40b-10) ير (yüri-; 32a-3)

bazı işlek eklerde

+(s)i(n) eki :

dikine kesreli ye ile (ىٖ)

جمله سينه (cümle+sin+e;56a-5) دمى (dem+i; 55b-1)

kesre ile (ـِ)

احوالن (aḥvāl+in; 45a-12) تنن (ten+in; 9b-1)

عقيده سى (ᶜakide+si; 67a-8)

+(y)i eki:

dikine kesreli ye ile (ىٖ)

بزى (biz+i; 10b-4) كمسه لرى (kimseler+i; 38a-9)

بلبلى (bülbül+i; 16a-13)

kesreli ye ile (ىِ)

بزى (biz+i; 2b-2) دردنى (derdin+i; 45b-1)

kesre ile (ـِ)

بنِ (ben+i; 56b-5) كوزِ (göz+i; 50a-7)

كيدوكِ (geydüg+i; 8a-10) تجارتِ (ticaret+i; 5b-10)

kesreli hemze ile (ءِ)

Hem ı hem de i ünlüsü ile ilgili dikkat çeken bir kullanma şekli de kesreli

hemze (ئ) 'dir. Ünlü ile biten kelimelere belirtme eki getirildiğinde iki ünlü yanyana gelmektedir. Bu halde araya girmesi gereken ye ünsüzü, yaygın olan kullanımın aksine hemze (ئ) ile belirlenmiştir. Ancak bu kullanım yaygın değildir.[29]

عقيدەئ (ᶜaḳide-+yi; 87b-7) توشەئ (tūşe+yi; 75b-2)

كوشەئ (kūşe+yi; 75b-2)

+gil eki :

kesre ile (◌ِ)

ايلەكل (eyle+gil; 10b-6) ايلكل (eyle+gil; 3a-7)

-miş eki :

kesre ile (◌ِ)

ايلمشز (eyle-miş+üz; 4b-9 كورمامش (görme-miş; 84a-11)

كتورمشز (getür-miş+üz; 98b-4) ويرلمش (viril-miş; 71a-4)

Burada yeri gelmişken Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde çok sık olarak kullanılan ve dilimize Farsçadan geçmiş olan ***ki*** bağlama zamirinin imlasından bahsetmek gerekir.

ki ilgi zamiri metnimizde kesreli he (ہِ) ile yazılmaktadır:

اندن كه (andan ki; 61b-2)

دى كه (di ki; 13b-9)

Ancak bir yerde kesre ile (◌ِ) yazılmıştır.

جان كِ (cān ki; 58b-5)

Yine ilerde uzun ünlüler bahsinde ele alınacak olan ve ünlü birleşmeleriyle oluşan uzun ünlülerden bahsetmek yerinde olur. Sonu ünlü ile biten kelimelere ünlü ile başlayan veya ünlü olan ek getirildiğinde daha çok vezin gereği,

---

[29] BOZKAPLAN, Şerif Ali; Camasb-name (Basılmamış Doktora Tezi) c.I, s.26 , Malatya 1989
TURAN, Zikri; Teshil (Basılmamış Doktora Tezi) c.I, s.76 , Malatya 1992

araya y ünsüzü girmeden iki ünlü birleşmektedir. Böylece dikine kesreli ye ile (ی) gösterilen uzun ünlülerden ortaya çıkmaktadır.

حقیچون (hak+ı+için; 7a-1)

اودیله (od+ı+ile; 89a-12)

O ÜNLÜSÜ

o ünlüsü kelimenin başında ve ortasında değişik yazılışlara sahiptir.

başta

ötreli elif-vav ile (اوُ)

اوُد (od; 26a-10) اوُل (ol; 12a-12)

اوُغُل (oğul; 54b-3) اوُلِن- (olın-; 88a-5)

اوُخ (oh; 95b-9) اوُرته (orta; 11b-8)

اوُخی (ohı-23a-2) اوُتور- (otur-; 33b-2)

اوُقِن- (okın-; 90a-2) اوُیسه (oysa; 70a-8)

ötreli elif ile (أُ)

أُدُن (odun; 38b-2)

hem ötreli elif-vav hem ötreli elif ile (اوُ ~ أُ)

اوُل- (ol-; 31b-3) أُل- (ol-; 68b-12)

ortada

ilk hecede

ötreli vav ile (وُ)

بوُش (boş; 6b-4) صوُی (soy-; 56a-12)

بوُیَن (boyan-; 19a-9) صوُیله (soyla-; 92b-9)

بوُزل- (bozıl-; 53a-2) شوُل (şol; 7b-3)

قوُخو (kohu; 27a-4) طوُلاش- (tolaş-; 66b-4)

یُوشْ (yoş; 36a-1)

ötre ile (ـُـ)

بُشَنْدُرْ- (boşandur-; 16b-7)

بُیَ- (boya-; 56b-6)

بُیْلَ- (boyla-; 13a-2)

بُزْ (boz; 62a-9)

قُنْدُرْ- (ḳondur-; 26b-2)

قُو- (ḳov-; 14a-12)

صُلْ- (ṣol-; 53b-8)

صُیُونْ- (ṣoyun-; 70a-10)

طُلْدُرْ- (ṭoldur-; 27b-1)

یُخْ (yoḫ; 65a-4)

hem ötreli vav hem ötre ile (ـُوـ ~ ـُـ)

بُویُنْ (boyun; 54b-5)	بُیُنْ (boyun; 14a-11)
چُوقْ (çoḳ; 21a-12)	چُقْ (çoḳ; 14b-5)
قُو- (ḳo-; 17a-3)	قُ- (ḳo-; 8a-6)
قُونْ- (ḳon-; 34b-5)	قُنْ- (ḳon-; 83b-1)
قُوپْ- (ḳop-; 14b-10)	قُپْ- (ḳop-; 13a-8)
صُوڭْ (ṣoη; 22a-6)	صُڭْ (ṣoη; 34b-7)
صُورْ- (ṣor-; 23a-6)	صُرْ- (ṣor-; 80a-12
صُویِلْ- (ṣoyıl-; 3b-1)	صُیِلْ- (ṣoyıl-; 32b-3)
طُولِنْ- (ṭolın-; 42a-5)	طُلِنْ- (ṭolın-; 37a-8)
طُوزْ (toz; 69a-2)	طُزْ (toz; 29b-1)
یُوقْ (yoḳ; 39a-2)	یُخْ (yoK; 46b-5)

sonda

sonda o ünlüsü bulunmaz.

o ünlüsü hem ötreli elif-vav (اُو) hem ötreli elif ile (اُ) yazıldığından metnimizde uzun o ünlüsünü tesbit etmek mümkün değildir.

Ö ÜNLÜSÜ

ö ünlüsü kelimenin başında ve ortasında değişik yazılışlara sahiptir.

başta

ötreli elif-vav ile (اوُ)

اوُلدُر- (öldür-; 91b-3)
اوُلو (ölü; 55b-1)
اوُڭدن (öŋdin; 48b-3)
اوُپ- (öp-; 49a-4)
اوُرتل- (örtil-; 82b-8)

ötreli elif ile (اُ)

اُرت- (ört-; 54a-5)
اُیكون (öykün-; 72a-3)
اُزن- (özen-; 67b-5)
اُزكه (özge; 23a-12)

hem ötreli elif-vav ile hem ötreli elif ile (اوُ ~ اُ)

اوُك (ög; 43b-1)
اوُل- (öl-; 19b-4)
اوُلم (ölüm; 55a-5)
اوُڭ (öŋ; 11b-12)
اوُز (öz; 72a-6)
اُك (ög; 48a-1)
اُل- (öl-; 37a-9)
اُلم (ölüm; 34b-4)
اُڭ (öŋ; 69b-1)
اُز (öz; 53b-4)

ortada

ilk hecede

ötreli vav ile (وُ)

چوُل (çöl; 7b-8)
دوُشه- (döşe-; 85a-10)
دوُشن- (döşen-; 53a-5)
كوُرن- (görin-; 43a-1)
كوُتور- (götür-; 11b-8)

ötre ile (ـُ)

بُیله (böyle; 47b-8)
چُرك (çörek; 68a-3)
دُك- (dög-; 19a-7)
دُكول- (dögül-; 30b-8)

(dökil-; 51b-2)	(göy-; 5a-13)
(göm-; 54b-6)	(söyle-; 90a-10)
(görmek; 26a-6)	(şöyle; 10b-1)
(göster-; 35b-11)	(yön; 17b-2)

hem ötreli vav hem ötre ile ( )

(dök-; 52b-11)	(dök-; 17b-12)
(dön-; 45a-10)	(dön-; 35b-11)
(göç-; 36b-7)	(göç-; 48b-5)
(gök; 86b-6)	(gök; 22a-3)
(gönil-; 36b-1)	(gönil-; 35a-5)
(göŋül; 60b-4)	(göŋül; 65a-8)
(gör-; 10b-12)	(gör-; 54b-2)
(göz; 97b-9)	(göz; 12a-8)
(söz; 5b-8)	(söz; 19a-1)

sonda

sonda ö ünlüsü bulunmaz.

ö ünlüsü hem ötreli elif-vav ( ) hem ötreli elif ile ( )yazıldığından metnimizde uzun ö ünlüsünü tesbit etmek mümkün değildir.

U ÜNLÜSÜ

u ünlüsü kelimenin başında, ortasında ve sonunda değişik yazılışlara sahiptir.

başta

ötreli elif-vav ( )

(uç; 59a-10)	(uç-; 11a-13)

اولل- (ulal-; 70b-7)	اوش (uş; 4a-3)
اولشت- (ulaş-; 70a-3)	اوت- (ut-; 50a-1)
اولو (ulu; 27b-1)	اوی (uy-; 91a-8)
اوماج (umaç; 67b-11)	اویر (uyar-; 14b-12)
اورل- (urul-; 79b-1)	اوزن- (uzan-; 70b-7)

ötreli elif ile (اُ)

اُغر- (uġra-; 36b-9)	اُرمقلغ (urmaḳlıK; 45b-11)
اُنتدر- (unıtdur-; 99a-4)	اُصلان (uslan-; 34b-2)
اُرماغ (urmaK; 49a-6)	اُصلو (uslu; 94a-1)
اُرل- (urıl-; 89b-5)	اُیخو (uyḫu; 15a-4)

hem ötreli elif-vav hem ötreli elif ile (او ~ اُ)

اوم- (um-; 8a-5)	اُم- (um-; 31b-4)
اونیت (unıt-; 55b-10)	اُنت- (unıt-; 90b-4)
اور- (ur-; 53a-12)	اُر- (ur-; 38b-9)

ortada

ilk hecede

ötre ile (ـُـ)

بُدَق (budaḳ; 67b-4)	قُرتَر- (ḳurtar-; 59a-12)
بُلِت (bulıt; 71a-7)	صُن- (ṣun-; 21a-10)
دُر- (dur-; 17b-4)	صُصُز (ṣusuz; 70a-7)
قُلَق (ḳulaḳ; 28b-4)	طُز (ṭuz; 62b-1)
قُرتِل- (ḳurtıl-; 59b-5)	

ötreli vav ile (وُ)

بولنوقلیغ (bulanuḳlıK; 66a-12)	چورَ (çura; 9a-12)
بور- (bur-; 36a-10)	قور- (ḳur-; 63a-8)

قورل (kurıl-; 53a-5)	شو (şu; 58b-6)
صوچ (suç; 4a-6)	

hem ötreli vav hem ötre ile (ـُ ~ ـُو)

بول (bul-; 11a-1)	بل (bul-; 44a-8)
بولين (bulın-; 37a-3)	بلن (bulın-; 72a-2)
دوت (dut-; 97a-4)	دت (dut-; 3a-10)

ilk heceden sonra (tabanlarda)

ötreli vav ile (و)

آلو (alu; 23b-5)	اصلو (uslu; 79b-8)
آرتور (artur-; 54a-5)	ایخو (uyhu; 15a-4)
صویون (soyun-; 70a-10)	یاتلولق (yatlulık; 4b-9)
اولولن (ululan-; 70b-10)	یخسول (yohsul; 75a-12)
اولولغ (ululıK; 56a-9)	

ötre ile (ـُ)

آچق (açuk; 88a-10)	قرخ (korhu; 34b-3)
آلدر (aldur-; 18a-6)	ادن (odun; 38b-2)
آرتق (artuk; 48b-7)	صور (savur-; 62a-6)
آشر (aşur-; 17b-1)	شاشر (şaşur-; 87a-10)
قلدر (kaldur-; 14a-7)	طاپ (tapu; 86a-2)
قزغن (kızgun; 68a-3)	طلدر (toldur-; 27b-1)

hem ötreli vav hem ötre ile(ـُ ~ و)

قمو (kamu; 51b-11)	قام (kamu; 12a-3)
قپو (kapu; 12a-11)	قپ (kapu; 74a-11)
قیغو (kaygu; 5b-6)	قیغ (kaygu; 99a-4)
یشور (yaşur-;44b-12)	یاشر (yaşur-; 7b-7)

sonda

ötreli vav ile (وُ)

چَلو (çalu; 71b-9)

قُرُو (ḳuru; 91a-10)

اِشبو (işbu; 16b-7)

صَفا لو (ṣafālu; 60b-4)

قَمو (ḳamu; 44a-1)

شو (şu; 18b-6)

قَنلو (ḳanlu; 31a-1)

شو (şu; 7b-9)

قَپو (ḳapu; 34a-6)

اولو (ulu; 27b-1)

قَرَڭو (ḳaraŋu; 47a-4)

اُصلو (uslu; 94a-1)

قُرخُ (ḳorḫu; 30b-1)

یَتلو (yatlu; 3a-6)

ötre ile (ـُ)

(örneği yoktur.)

hem ötreli vav hem ötre ile (وُ ~ ـُ)

قَرشو (ḳarşu; 29b-12)

قَرشُ (ḳarşu; 17b-4)

bazı işlek eklerde

+dur eki:

ötre ile (ـُ)

صَلاحدُر (ṣalāḥ+dur; 80a-9)

یُخدُر (yoḫ+dur; 65b-8)

-duk eki:

ötre ile (ـُ)

بَغلادُغُنجَه (bagla-dug+uŋca; 43a-9)

وَردُغنجَه (var-dug+ınca; 66a-11)

+(n)uŋ eki:

ötre ile (ـُ)

عِشقُڭ (ʿışḳ+uŋ; 18-9)

داغ عِشقُڭُڭ (dāġ-ıʿışkuŋ+uŋ; 27a-7)

-sun eki:

ötreli vav ile (وُ)

چقسون (çık-sun; 79b-6) يتسون (yat-sun; 52b-7)

-(u)p eki:

اچوب (aç-up; 15a-9) آشوب (aş-up; 36b-9)

اتلوب (atıl-up; 31a-12) دروب (dur-up; 43a-9)

Ü ÜNLÜSÜ

ü ünlüsü kelimenin başında, ortasında ve sonunda değişik yazılışlara sahiptir.

başta

ötreli elif-vav ile (اُو)

اولى (üli; 53b-5)

ötreli elif ile (اُ)

اُلو (ülü; 6b-4) اُشن (üşen-; 91b-1)

اُزره (üzre; 85a-10)

hem ötreli elif-vav hem ötreli elif ile (اُو ~ اُ)

اوست (üst; 19a-6) اُست (üst; 29b-5)

اوزره (üzere; 73a-10) اُزره (üzere; 26b-3)

ortada

ilk hecede

ötreli vav ile (وُ)

چوري (çüri-; 86a-4) دوپ (düp; 49a-2)

ötre ile (ـُـ)

بُكل (bükil-; 51b-3) دُر (dür-; 92a-8)

چُروك (çürük; 3a-2) دُرش (düriş-; 3b-10)

دُن (dün; 39a-12) دُش (düş-; 40b-4)

كُنَش (güneş; 43b-9)	يُجا (yüce; 71a-7)

hem ötreli vav hem ötre ile (ـُ ~ ـُو)

دوكن- (düken-; 61b-9)	دُكن- (düken-; 73b-6)
دوكت- (düket-; 78a-6)	دُكت- (düket-; 38a-9)
دوشت (düş-; 97b-1)	دُشت (düş-; 16b-5)
كوج (güç; 59a-10)	كُج (güç; 54b-4)
كون (gün; 13a-7)	كُن (gün; 9b-6)
يوز (yüz; 36a-1)	يُز (yüz; 14a-7)

ilk heceden sonra (tabanlarda)

ötreli vav ile (ـُو)

دكول- (dögül-; 30b-8)	تتون (tütün; 97a-7)
اويكون- (öykün-; 72a-3)	اولو (ülü; ; 6b-4)

ötre ile (ـُ)

بلُرسُز (belürsüz; 70b-5)	دمُر (demür; 14b-2)
بلدُر (bildür-; 22b-10)	دُندُر- (döndür-; 23a-2)
بلُش (bilüş; 13b-2)	اكسُك (eksük; 4a-1)
بشُر- (bişür-; 68a-3)	اسرُك (esrük; 26b-12)
بتُر- (bitür-; 52a-11)	سوكُ (sevgü; 25b-11)
چوُر- (çevür-; 21b-11)	سُد (süT; 90a-4)

hem ötreli vav hem ötre ile (ـُ ، ـُو)

دكول (degül; 43b-5)	دكُل (degül; 4a-1)
كوكول (göŋül; 60b-4)	كُكُل (göŋül; 65a-8)
كوتور- (götür-; 11b-8)	كوتُر- (götür-; 39b-5)
اولدور- (öldür-; 91b-3)	اولدُر- (öldür-; 14a-7)
يورو- (yürü-; 96a-6)	يُرو- (yürü-; 89b-5)

sonda

ötreli vav ile (وُ)

بلو (bilü; 6b-4)

دلو (delü; 48a-2)

دکلو (deŋlü; 52b-7)

دردلو (derlü; 25a-12)

دللو (dillü; 52a-3)

درلو (dürlü; 52a-11)

اکسکلو (eksüklü; 30a-7)

ایو (eyü; 62a-8)

کرو (girü; 47b-3)

ایچارو (içerü; 68b-6)

کندو (kendü; 31b-3)

اولو (ölü; 55b-1)

ötre ile (ُ)

(örneği yoktur.)

bazı işlek eklerde

+dür eki:

ötre ile (   )

شیوه دن در (şiveden+dür; 37b-7)

محنتدر (mihnet+dür; 53b-7)

-düK eki:

hem ötreli vav hem ötre ile (وُ ~ ُ)

ایچدوکی (iç-düg+i; 41b-7)

ایردکنجه (ir-düg+ince; 94a-11)

+(n)üŋ eki:

ötre ile (ُ)

جلالك (celal+üŋ; 48b-5)

نسنه نك (nesne+nüŋ; 56a-8)

-sun eki:

ötreli vav ile (وُ)

بکلسون (bekle-sün; 95b-9)

دکسون (dök-sün; 38a-8)

-(ü)p eki:

ötre ile (ُ)

دُكُوبْ (dög-üp; 37a-10) دُشُوبْ (düş-üp; 63b-6)

-(y)ü eki:

ötreli vav ile (وُ)

دِيُو (di-yü; 6b-4) ايدُو (id-ü; 8b-3)

II ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinin hemen hepsinde görüldüğü gibi Hakiki Divanı'nda da ünsüzlerin farklı imlasında değişik sebepler söz konusudur. Bunların başında Arapça ve Farsça'nın etkisi gelmektedir. Bu sebeple bir çok yerde p yerine b veya ç yerine c gelebilmektedir. Şimdi imlada farklılık gösteren ç,p,t,s,k,ŋ ünsüzlerini ayrı ayrı inceleyeceğiz.

Ç ÜNSÜZÜ

başta

#ç ce ile (چ)

چاچ (çaç; 69b-5) چقار- (çıḳar-; 43b-8)

چاغر- (çağır-; 45b-3) چچك (çiçek; 16a-11)

چل- (çal-; 15a-2) چك (çig; 68a-3)

چلب (çalap; 38a-9) چخ (çoḫ; 91b-10)

چلو (çalu; 71b-9) چوق (çoḳ; 21a-12)

چك- (çek-; 18b-10) چول (çöl; 7b-8)

چورن- (çevrin-; 54b-3) چرك (çörek; 68a-3)

چور- (çevür-; 32b-2) چور- (çüri-; 86a-4)

چق (çıḳ-; 32a-3) چرك (çürük; 3a-2)

#c ce ile (ج)

(örneği yok.)

içte

ünlüler arasında (VçV) çe ile (چ)

(açamaz; 85a-12)
(açalum; 4a-11)
(açuḳ; 88a-10)
(çiçek; 16a-11)
(geçelüm; 4a-11)
(içerü; 68b-6)
(ḳaçar; 63b-5)
(ḳaçan; 9b-1)
(ṣaçarsın; 39a-1)
(uçar; 84a-10)

(VcV) ce ile (ج ، چ)

(acık-; 14a-10)
(gicer; 18a-12)
(gice; 39a-12)
(ḳılıcın; 28a-12)
(ucı; 64b-12)
(yüce; 71a-7)

hem çe hem ce ile (چ ، ج ~ ج)

(içinde; 52b-2)
(içelüm; 5a-3)
(saçuŋ; 64b-8)
(icinde; 4b-3)
(icüp; 53b-1)
(sacum; 47b-10)

(Kç,çK) çe ile (چ ، ج)

(açdı; 46a-1)
(açmaduŋ; 34b-3)
(alçaḳ; 31a-10)
(girçek; 10b-12)
(göçdiler; 86a-2)
(içmege; 16b-8)
(içre; 3b-11)

(Kç,çK) ce ile (ج ، چ)

(acdı; 44a-11)
(acdılar; 7b-7)
(agacda; 91a-7)
(ḳancaru; 61b-6)

قزانجی (kazancı; 17a-11) سنجق (sancak; 89b-7)

اوكنجه (öŋince; 63b-5) سنجیلین (sencileyin;38a-9)

hem çe hem ce ile (چ، ج ~ چ، ج)

كچدی (geçdi; 49a-7) كجدی (gecdi; 30b-3)

اوچدن (uçdan; 89b-9) اوجدن (ucdan; 56a-11)

sonda

ç# çe ile (چ)

ایچ (iç-; 67a-5)

ce ile (ج، ج)

آج (aç; 14a-10) تتماج (tutmaç; 67b-12)

اووج (avuç; 85b-3) اوج (uç; 59a-10)

كوج (güç; 99a-7) اوماج (umaç; 67b-11)

صاج (saç; 68a-3) یغماج (yagmaç; 25a-10)

توج (tuc; 94b-2)

hem çe hem ce ile (چ، چ ~ ج، ج)

آچ (aç; 57a-1) آج (ac; 32a-10)

چاچ (çaç; 69b-5) چاج (çaç; 67b-3)

كچ (geç-; 51a-8) كج (geç-; 74b-11)

P ÜNSÜZÜ

başta

#p pe ile (پ)

پادشاه (pādışāh; 17a-12) پلاس (pelas; 84b-8)

پاك (pāk; 6b-7) پنج (penç; 52a-6)

پاره (pāre; 57b-6) پرده (perde; 51a-1)

پدر (peder; 48b-7) پوپ (pop; 49a-5)

پخته (puḫte; 58a-9) پول (pul; 7b-8)

Metnimizde bazı kelimeler Arap imlasının etkisiyle be ile yazılmıştır:

بَسْ (bes; 21a-8)

içte

ünlüler arasında (VpV) pe ile (ـپـ ، پ)

اپره (apar; 46a-6) قپار (ḳopar; 100a-10)

دپال (depele; 64b-9) صپنلره (ṣapanlar; 14b-5)

دپن (depin; 60a-13) طاپڭ (ṭapuŋ; 86a-2)

اپینه (ipine; 39b-2) طپڭز (ṭapuŋuz; 32b-13)

قپلدوڭ (ḳapılduŋ; 43b-4) یپره (yapar; 71b-10)

قاپوسنده (ḳapusında; 12a-11) یپشدی (yapışdı; 39b-2)

قوپره (ḳopar; 14a-9)

Kp,pK pe ile (ـپـ ، ـپ)

دپرنه (deprene; 33a-11) صپمیوز (ṣapmayavuz; 87a-10)

دپرت (depret; 75b-3) طپمه (ṭapma; 12a-13)

قوپمز (ḳopmaz; 42a-12) یپراغی (yapraġı; 9a-8)

صپمدن (sapmadın; 71b-5)

hem pe hem be ile (ـپـ ~ ـبـ)

تپرق (topraḳ; 28a-10) تبرق (tobraḳ; 14a-12)

sonda

p# pe ile (ـپ ، پ)

دوپ (düp; 49a-2) صوپ (sop; 49a-7)

كپ (güp; 49a-6) طپ (ṭap; 17a-11)

كوپ (köp; 49a-3) طوپ (ṭop; 48b-10)

اوپ (öp; 49a-4)

be ile (ـب)

طلب طلب (ṭolp ṭolp; 68b-7)

p# , -(y)I^{4}p zarf-fiil eki içerisinde Arap imlasının etkisiyle hemen hemen aynı oranlarda hem be'li hem de pe'li imlaya sahiptir:

be ile (ـب، ب)

آشوب (aşup; 36b-9)

بصب (baṣıp; 81a-8)

باسلب (basılup; 6a-10)

بولب (bulıp; 77a-4)

دوشرب (divşirip; 48a-1)

دوكب (dögüp; 19a-7)

دوروب (durup; 43a-9)

دوتب (dutup; 45b-1)

ارب (irip; 41b-3)

ياقلب (yakılıp; 15b-12)

pe ile (ـپ، پ)

آتلپ (atılup; 31a-12)

اچپ (açup; 15a-9)

باشليپ (başlayup; 5a-8)

بولپ (bulup; 21b-5)

دريپ dirip; 48a-10)

اريپ (eriyüp; 41a-6)

اينپ (inip; 55a-6)

قزنپ (ḳazanıp; 31a-6)

صررپ (ṣaranıp; 13b-1)

طغلپ (ṭaġılup; 54a-1)

T ÜNSÜZÜ

başta

#t tı ile (ط) kalın sıradan kelimelerde

طغ (ṭaġ; 71a-7)

طغل- (ṭaġıl-;54a-1)

طغت (ṭaġıt; 92a-8)

طل- (ṭal-; 80b-1)

طالن- (ṭalan-; 71b-5)

طم (ṭam-; 68a-4)

طاڭ (ṭaŋ; 41a-7)

طان- (ṭan-; 47b-7)

طپ (ṭap; 17a-11)

طاپو (ṭapu; 86a-2)

طرلغ (ṭarlıK; 3a-4)

طش (ṭaş; 71a-4)

طَشْ- (taş-;39b-12)

طَشْرَه (taşra; 32a-3)

طُغْ- (tog-; 13a-7)

طُغْرِى (togrı; 46a-6)

طُقِنْ- (tokın-; 61b-2)

طُقُنْ- (tokun-; 35a-5)

طُلْ- (tol-; 83b-11)

طُولَشْ- (tolaş-; 66b-4)

طُلْدُرْ- (toldur-; 27b-1)

طُولِنْ (tolın; 42a-5)

طُلُو (tolu; 17b-5)

طُونْ (ton; 71a-7)

طُنْ- (ton-; 13a-7)

طُونَنْ- (tonan-; 78a-11)

طُوبْ (top; 48b-10)

طُيْ- (toy-; 69b-4)

طُيِنْ- (toyın-; 69b-4)

طُيْلَ- (toyla-; 17a-1)

طُورْ- (tur-; 71a-4)

طُوشْ (tuş; 36a-1)

طُتْ- (tut-; 57a-3)

طُتِلْ- (tutıl-; 54b-1)

طُويْ- (tuy-; 45a-12)

طُيِلْ- (tuyıl-; 3b-1)

طُزْ (tuz; 62b-1)

te ile (ت) kalın sıradan kelimelerde

تَانِ- (tanı-; 31b-11)

تَڭْرِى (Taŋrı; 64a-10)

تَاتْ (Tat; 52a-13)

تُپْرَقْ (toprak; 14a-12)

تُوسُونْ (tosun; 75b-9)

تُوزْ (toz; 69a-2)

تُتْمَاجْ (tutmaç; 67b-12)

hem tı hem te ile (ط ~ ت)

طَپْ- (tap-; 12a-13)   تَاپْ- (tap-; 32b-13)

#t te ile (ت) ince sıradan kelimelerde

تَنْكْ (tenk; 17b-12)

تِلْ- (til-; 38a-10)

تُرْكْ (Türk; 52a-13)

تُتُونْ (tütün; 97a-7)

kalın sıradan olup da bazan tı (ط) bazan dal (د) ile işaretlenen kelimeler

#t~#d

(ṭal-; 80b-1)	(dal-; 9a-10)
(ṭur-; 71a-4)	(dur-; 17b-4)
(ṭut-; 57a-3)	(dut-; 97a-4)

içte

VtV kalın sıradan kelimelerde

(atı; 51b-9)	(ḳatında; 27b-9)
(ata; 54a-3)	(oturup; 33b-2)
(dutan; 97a-4)	(utan; 14a-13)
(ḳatı; 97b-3)	(yaturısa; 52b-7)
(ḳatıl-; 95a-10)	

ince sıradan kelimelerde

(bitüp; 70b-5)	(götür-; 39b-5)
(etüṇi; 38b-10)	(itin; 86a-1)
(etegin; 68b-6)	(yetiş-; 91a-9)
(getür-; 14a-4)	(yiter; 17a-11)

Kt,tK kalın sıradan kelimelerde

(altında; 45b-5)	(ḳurtar-; 59a-12)
(artuk; 48b-7)	(ortadan; 11b-8)
(artura; 54a-5)	(ṣatma; 67b-8)
(dutsun; 5a-10)	(ṭagıtdı; 55a-1)
	(ṭutdı; 57a-3)
(ḳazıtma; 60a-13)	(tutmaç; 67b-12)
(ḳurtıl-; 59b-5)	(yatlu; 3a-6)

ince sıradan kelimelerde

(bitdi; 51a-10)
(ditrer; 85a-11)
(düketdüŋ; 38a-9)
(gitdi; 20a-1)
(göster; 35b-11)

(gözetme; 22b-4)
(ilte; 44b-8)
(iste-; 44a-8)
(örtil-; 82b-8)
(üstine; 19a-6)

sonda

t# kalın sıradan kelimelerde

(arıt; 57a-4)
(bulıt; 71a-7)
(dut; 18b-7)

(tagıt; 92a-8)
(tat; 52a-13)
(unıt; 55b-10)

ince sıradan kelimelerde

(düket; 78a-6)
(esrit; 99b-4)
(eyit; 4a-1)

(işit; 20a-2)
(it; 10a-1)

S ÜNSÜZÜ

başta

#s sad ile (ص) kalın sıradan kelimelerde

(ṣaçıl-; 13a-10)
(ṣaġ; 47b-10)
(ṣaġlıK; 45b-1)
(ṣal-; 66a-2)
(ṣan-; 43b-4)
(ṣap-; 14b-5)
(ṣarar-; 13b-1)

(ṣat-; 67b-8)
(ṣavrıl-; 61b-5)
(ṣavur-; 62a-6)
(ṣay-; 46a-6)
(ṣı-; 3a-7)
(ṣıġ-; 80a-11)
(ṣın-; 55a-6)

صندر- (sındır-; 77a-2)
صنق- (sınıK-; 4a-2)
صز- (sız-; 68a-4)
صل- (sol-; 53b-8)
صلدر- (soldur-; 51b5)
صوڭ (soŋ; 22a-6)
صور- (sor-; 23a-6)
صوى (soy; 56a-12)

صويل- (soyıl-; 3b-1)
صويله (soyla-; 92b-9)
صوى صوپ (soy sop; 49a-7)
صيون- (soyun-; 70a-10)
صو (su; 18b-6)
صوچ (suç; 4a-6)
صن- (sun-; 21a-10)
صوسالغ (susalıK; 47b-11)
صسز (susuz; 70a-7)

sin ile (سـ) kalın sıradan kelimelerde

ساچ (saç; 68a-3)
سچ (saç; 90a-6)
ساغش (sagış; 95a-10)
سغرق (sagrak; 36a-1)
سقال (sakal; 77b-11)

سقن (sakın; 15a-1)
سقله (sakla; 99b-9)
سن (san; 94b-12)
سار- (sar-; 36b-1)
سينق (sınuk; 59b-7)

hem sad (ص) hem sin ile (سـ)

صچ (saç-; 39a-1)
سچ (saç-; 14a-12)

#s sin ile (سـ) ince sıradan kelimelerde

سمرت- (semirT-; 67b-12)
سنجيلين (sencileyin; 38a-9)
سنسز (sensüz; 10b-3)
سو- (sev-; 79b-5)
سوكو (sevgü; 25b-11)
سون- (sevin-; 43b-5)
سومك (sevmek; 51a-9)

سو (sevü; 25b-1)
سيل- (sil-; 54a-5)
سن (sin; 91b-6)
سيكور- (siŋür-; 81a-1)
سز (siz; 5b-13)
سيله (söyle; 14b-2)
سيلن- (söylen-; 60b-5)

(söyleT-; 17a-7)

(söy(ü)n-; 21a-4)

(söyündür-; 89a-13)

(söz; 5b-8)

(süT; 90a-4)

(sür-; 96a-5)

(süri-; 59b-6)

(süril-; 2b-1)

(sürin-; 77b-4)

(süzil-; 55a-6)

içte

sad ile (…) kalın sıradan kelimelerde

(aṣıl-; 67b-4)

(aṣlan; 32a-5)

(aṣṣı; 43a-5)

(baṣ-; 7b-9)

(ıṣın; 31b-7)

(ıṣmarla-; 10b-7)

(uṣlu; 94a-1)

sin ile (…) kalın sıradan kelimelerde

(basıl-; 6a-10)

(susalıK; 47b-11)

(susuz; 70a-7)

(tosun; 75b-9)

(yas; 74b-5)

(yas-; 7b-9)

(yasaK; 75b-8)

(yoḫsıllıK; 27b-9)

(yohsul; 75a-12)

sin ile (…) ince sıradan kelimelerde

(belürsüz; 70b-5)

(bisle-; 86a-1)

(eksük; 4a-1)

(eksüklü; 30a-7)

(esri-; 31b-2)

(esrit; 99b-4)

(esrük; 26b-12)

(göster-; 35b-11)

(issi; 86a-3)

(kes-; 38b-4)

(kesil-; 89b-8)

(üst; 19a-6)

sonda

s# sin ile (س)

یاس (yas; 21b-7)

s ünsüzü, bütün eklerde kalın ve ince sıradan ayırmaksızın sin ile (س) yazılmıştır:

-sA eki:

اغلسه (aǵla-sa; 54a-5) ایلسه (eyle-se; 53b-5)

+(s)I(n) eki:

بهاسی (bahā+sı; 56a-8) جمله سینه (cümle+sin+e; 56a-5)

-sUn eki:

دوكسون (dök-sün; 38a-8) یتسون (yat-sun; 52b-7)

ŋ ***ÜNSÜZÜ***

Kök veya tabanlarda

اك‌ (aŋ- 91a-1) اكنده (iŋende; 31b-9)

اكله- (aŋla-; 65b-3) اكله- (iŋile-; 14b-12)

اكلت- (aŋlaT-; 49a-6) قره كو (ḳaraŋu; 47a-4)

بكزت- (beŋzeT-; 5a-2) كك- (keŋ-; 79b-12)

دك- (deŋ-; 94b-13) اكدن صكا (öŋden soŋa; 12b-5)

دكز (deŋiz; 70b-13) اوكدن (öŋdin; 48b-3)

دكلو (deŋlü; 52b-7) اوكنجه (öŋince; 63b-5)

دكل- (diŋil-; 6a-10) سكور- (siŋür-; 81a-1)

كوكل (göŋül; 4b-2) تكری (Taŋrı; 64a-10)

كوكللو (göŋüllü; 71a-1) یكا (yaŋa; 54a-4)

اكن (iŋen; 17b-1) یكل- (yaŋıl-; 90a-12)

يكلش (yaŋlış; 66b-4) ييكل- (yiŋil-; 66a-12)

يكل- (yeŋil-; 6a-10) ييكل- (yiŋile-; 6a-10)

sonda

بك (biŋ; 15a-4) صوك (şoŋ; 22a-6)

اوك (öŋ; 35a-10) طاك (taŋ; 41a-7)

bazı eklerde kullanılışı:

+(n)Uŋ eki:

جلالك (celal+üŋ; 48b-5) نسنه نك (nesne+nüŋ; 56a-8)

+Uŋ eki:

اشردك (aşur-d+uŋ; 17b-1) ددك (di-d+üŋ; 86b-2)

-Uŋ eki:

اچك (aç-uŋ; 47a-10) بلك (bil-üŋ; 28b-8)

Metnimizde nun-kef'li bir kelimeye rastlanmamıştır. Tesbit edebildiğimiz kadarıyla bir kaç kelimede üç noktalı kef (ڭ) kullanılmıştır:

كلدڭ (geldüŋ; 56b-12)

دڭ (diŋ; 79b-5)

K ÜNSÜZÜ

Metnimizde ke ve ge ayrımı için bir işaret kullanılmamıştır. Bu sebeple bunların okunmasında Eski Anadolu Türkçesi temayüllerine tabi olunmuştur.

k ünsüzü

başta

#k kef ile (ك)

كاك- (keŋ-; 79b-12) كندولك (kendülik; 27a-2)

كندو (kendü; 31b-3) كندولك (kendülük; 3a-12)

(kes; 12a-10)
(kesil-; 89b-8)
(kim; 13b-10)
(kimi; 45a-2)
(kimisi; 45a-5)
(kimse; 18a-11)
(kimesne; 17b-3)
(kimsene; 94b-4)
(kirlü; 8b-9)
(kişi; 92a-10)
(köp; 49a-3)

içte

(bekle-; 95b-9)
(birik-; 70b-1)
(birlik; 84b-2)
(birük-; 11b-2)
(bükil-; 51b-3)
(çiçek; 15a-9)
(çörek; 68a-3)
(dik-; 59b-4)
(dikil-; 89b-9)
(dirlik; 34b-4)
(ek-; 70b-2)
(gerek-; 30b-3)
(iki; 17b-3)
(işik; 12a-12)
(öykün-; 72a-3)

sonda

(çürük; 35a-1)
(dek; 46a-6)
(dik; 48a-12)
(dimek; 15a-1)
(dirlik; 43a-11)
(eksük; 4a-1)
(erlik; 55a-1)
(esrük; 26b-12)
(eylük; 60b-3)
(gerek; 98a-7)
(girçek; 10b-12)
(irmek; 45a-8)
(sevmek; 51a-9)
(teŋk; 17b-12)
(Türk; 52a-13)
(yidmek; 96a-4)

g ünsüzü

başta

#g kef ile (   )

(geç-; 84b-2)
(geçmek; 85b-13)
(gel-; 9b-2)
(geliş; 56b-6)
(gerek; 5b-8)
(gerek-; 30b-3)
(getür-; 14a-4)
(gey; 21a-6)
(gey-; 52a-12)
(gibi; 5b-5)
(gice; 39a-12)
(gider-; 89a-10)
(giç-; 18a-12)
(gir-; 86a-13)
(girçek; 21a-9)
(girü; 47b-3)
(giT-; 29b-12)
(gizle-; 39b-8)
(gizlü; 34b-5)
(göç; 48b-5)
(göç-; 86a-2)

(gök; 86b-6)
(gölgelen-; 71b-9)
(göm-; 54b-6)
(gönder-; 48a-3)
(gönil-; 35a-5)
(göηül; 4b-2)
(göηüllü; 71a-7)
(gör-; 54b-2)
(görin-; 43a-1)
(görmek; 26a-6)
(göster-; 3a-13)
(gösterT-; 43b-1)
(götür-; 11b-8)
(göt(ü)ril-; 13b-7)
(göy-; 5a-13)
(göy(ü)n-; 5b-9)
(göz; 12a-8)
(gözeT- 14b-4)
(gözle; 9a-13)
(gözlü; 7b-7)
(güç; 54b-4)

كل- (gül-; 53b-8)

كلدر- (güldür-; 21b-10)

كن (gün; 9b-6)

كنش (güneş; 43b-9)

كونلو (günlü; 36b-8)

كندز (gündüz; 59a-12)

كپ كپ (güp güp; 49a-6)

كره (gür; 33a-5)

içte

بك (beg; 22a-5)

دك- (deg-; 48a-6)

دكمه (degme; 27a-4)

دكل (degül; 11b-11)

دكلمسه (degülmise; 35b-2)

دكشر- (degşür-; 54a-7)

دك- (dög-; 19a-7)

دوكول- (dögül-; 30b-8)

اك- (eg-; 69a-2)

اكن (eg(i)n; 14b-8)

اكل- (egle-; 6b-4)

اكلن- (eglen-; 51a-12)

اكري (egri; 62b-1)

كلكلن- (gölgelen-; 71b-9)

اركر- (irgür-; 87b-12)

اوك (ög; 97b-9)

ازكه (özge; 23a-12)

سوكو (sevgü; 25b-11)

يك (yig; 72a-3)

يكرك (yigrek; 100b-11)

يكرش- (yügriş-; 88b-11)

sonda

بك (beg; 5b-3)

يك (yig; 30b-6)

چك (çig; 68a-3)

III AYRI YAZILAN EKLER

Metnimizde bazı ekler bir önceki kelimeye birleşebileceği halde ayrı yazılmışlardır. Ancak bu hal umumi bir kural değildir. Söz konusu ekler kelimeye bazan birleşirken bazan da ayrı yazılmaktadır:

+(y)A eki:

عالم علويه (ʿālem-i ʿulvī+ye; 57a-5)

+dA eki:

باطننكده (bāṭınuŋ+da; 91b-6)

+dAn eki:

نار انستدن (Nār-ı Ānestü+den; 10b-8)

+dUr eki:

آنكدر (anuŋ+dur; 77b-7)

آفت دیندر (āfet-i din+dür; 14b-4)

آیاتیدر (āyātı+dur; 52a-5)

بشدر (beş+dür; 87a-13)

بزمیدر (bezmi+dür; 40b-10)

بارقات نوردندر (bārikāt-ı nūrdan+dur; 45b-2)

جنوندر (cünūn+dur; 79b-6)

جهانیدر (cihānı+dur; 85a-1)

جلوه دندر (celveden+dür; 37b-7)

دلده در (dilde+dür; 2b-3)

ضلالتدر (ḍalālet+dür; 71b-6)

دیندر (din+dür; 91a-10)

ضلالدر (ḍalāl+dür; 91a-11)

دام بلاسیدر (dām-ı belāsı+dur; 93a-2)

دمیدر (demi+dür; 36a-12)

دلدر (dil+dür; 46b-3)

دفترندر (defterin+dür; 59a-3)

الواحدر (elvāḥ+dur; 78b-5)

اثریدر (es̱eri+dür; 19a-10)

گبی دُر (gibi+dür; 16a-8)

گوكللری دُر (göŋülleri+dür; 42b-4)

غنی دُر (ġanī+dür; 69a-11)

خلل دُر (ḫalel+dür; 72b-11)

خیالی دُر (ḫayālī+dür; 98b-9)

حظّ تن دُر (ḥaẓẓ-ı ten+dür; 17a-3)

خود بین دُر (ḫod-bīndür; 14b-4)

خوش دُر (ḫoş+dur; 74b-3)

عشق دُر (ʿışḳ+dur;78b-8)

اخلاقی دُر (iḫlāḳi+dür; 79a-1)

احسان دُر (iḥsān+dur; 10a-7)

قیامت دُر (ḳıyāmet+dür; 16b-6)

مرض دُر (maraż+dur; 76a-3)

مطلعی دُر (matlaʿı+dür; 85b-9)

معاصی دُر (meʿasi+dür; 67b-12)

مجلس دُر (meclis+dür; 40b-6)

مصطفی دُر (Muṣṭafī+dür; 12a-3)

مبتلاسی دُر (mübtelası+dur; 93a-2)

نقش طالعتك دُر (naḳş-ı ṭalʿatuŋ+dur; 18b-12)

نعتك دُر (naʿtüŋ+dür; 25a-11)

نالان دُر (nālān+dur; 45b-3)

نچون دُر (neçün+dür; 60a-2)

نور هدایت دُر (nūr-ı hidāyet+dür; 68b-4)

سیف دُر (seyf+dür; 15a-1)

سلطنت دُر (salṭanat+dur; 20b-4)

سليمان دور (Süleymān+dur; 42a-4)

سبق دور (sebaḳ+dur; 60b-2)

پرتاو حسنی دور (pertāv-ı hüsni+dür; 15b-1)

تخته تابوتی دور (taḫta-ı tābūtı+dur; 86a-3)

وصفی دور (vaṣfi+dur; 27a-10)

وصف پاکک دور (vaṣf-ı pāküŋ+dür; 85a-6)

وصلی دور (vaṣlı+dur; 98b-10)

زخمی دور (zaḫmı+dur; 82a-4)

زلل دور (zelel+dür; 72b-12)

زین زین دور (zeyn-i zīn+dür; 75a-3)

+dUrUr eki:

انک دورر (anuŋ+durur; 92a-12)

انک دورر (anuŋ+durur; 94b-8)

آیاسی دورر (ayası+durur; 43a-12)

بش دورر (beş+dürür; 40b-6)

بزم ازلدن دورر (Bezm-i Ezelden+dürür; 81b-12)

جودک دورر (cūduŋ+durur; 52a-3)

دردک دورر (derdüŋ+dürür; 10a-2)

دانش دورر (dāniş+dürür; 40b-7)

دمی دورر (demi+dürür; 55b-1)

دکل دورر (degül+dürür; 69a-10)

حقدن دورر (Ḥaḳdan+durur; 41a-9)

حجالت دورر (ḥacālet+dürür; 60a-9)

حالت دورر (ḥālet+dürür; 60a-13)
عشقڭ دورر (ᶜışḳuŋ+durur; 10a-6)
احسان دورر (iḥsān+durur; 60b-3)
اسلام دورر (islām+durur; 83a-5)
قبيح دورر (ḳabīḥ+dürür; 31b-8)
قاره ليغ دورر (ḳaralıġ+durur; 59b-1)
كم دورر (kim+dürür; 43a-3)
قيامت دورر (ḳıyāmet+dürür; 16b-6)
قيامت دورر (ḳıyāmet+dürür; 32b-11)
سيفى دورر (seyfi+dürür; 88b-1)
سلطان دورر (sulṭān+durur; 29b-2)
شريعت دورر (şeriᶜat+durur; 97a-12)
شكوت دورر (şikvet+dürür; 90a-3)
اويقلق دورر (uyıḳlıḳ+durur; 10b-5)
يقين دورر (yaḳīn+dürür; 77a-8)
زلت دورر (zellet+dürür; 10b-3)
زندان دورر (zindan+durur; 29b-9)

+ġıl eki :

ايرماغل (ayırma+ġıl; 95a-3)

+KI eki:

انده كه (anda+ki; 28b-4)
انڭ كه (anuŋ+ki; 89a-4)
باشنده غى (başında+gı; 8a-10)

+lAr eki:

ديين لر (diyen+ler; 38b-6)
قوللرى (ḳul+lar+ı; 34b-1)
كوڭل لر (göŋül+ler; 13b-2)
محفل لرى (maḥfil+ler+i ;46a-8)

يللر (yil+ler; 19a-6)

+leyin eki :

كرچكلين (girçek+leyin; 21a-7)

+lIK eki :

آيقلغوكه (ayık+lıg+uŋa;96a-10) — ايرمكلكه (irmek+lig+e; 55b-2)

ديمكلك (dimek+lik; 73b-12) — يخسيللغ (yohsıl+lıg; 27b-9)

+lU eki :

كوكللو (göŋül+lü; 71a-1)

-mIş+dUr eki:

كورممشدر (görmemiş+dür;40b-4) — اولمشدر (olmış+dur; 15a-11)

كوسترمشدر (göstermiş+dür; 40b-4) — طوتمشدر (tutmış+dur; 96a-12)

+sIn bildirme eki:

فكرتده سين (fikretde+sin; 38a-8) — كريم سين (Kerim+sin; 59a-8)

قانع سين (ḳāniᶜ+sin; 57a-7) — شه سين (şeh+sin; 60a-11)

+sIn kişi eki :

ديه سين (diye+sin; 34b-4) — ايده سين (ide+sin; 55b-10)

ايليه سين (eyleye+sin; 67a-10) — ايره سين (ire+sin; 40a-10)

كيه سين (geye+sin; 11a-11) — واره سين (vara+sın; 17b-1)

+(s)I(n) eki:

جمله سينه (cümle+sin+e; 56a-5) — اشعه سي (eşiᶜᶜa+sı; 35a-5)

شعله سي (şuᶜle+si; 91a-5)

-sUn eki :

ايله سون (eyle-sün; 97b-2) — اولما سون (olma-sun; 37a-7)

IV BİTİŞİK YAZILAN KELİMELER

Metnimizde bazı kelimeler bazan kendilerinden önce gelen kelimelerle bitişik yazılmıştır.

de (dahi anlamında)

سنده (sende; 31b-1) سنده (sende; 34b-5)

سنده (sende (36b-7)

dahı

سندخی (sendaḫı; 74a-8) سندخی (sendaḫı; 86a-2)

içün

دولتیچون (devletiçün; 8a-10) كسوتیچون (kisvetiçün; 8a-10)

حقیچون (ḥaḳiçün; 6b-1) طیوریچون (ṭuyūriçün; 7a-5)

خلافتیچون (ḫilāfetiçün; 7b-6)

حرمتیچون (ḥürmetiçün; 8b-4)

hem, birlikte kullanıldığı bazı kelimelerle birleşik yazılmıştır:

همچو (hem-çü; 17a-2)

همچون (hem-çün; 13b-3)

همدم (hem-dem; 26a-1)

همراه (hem-rāh; 30a-8)

i- fiilinin müştakları:

+(y)dI

كلمیه یدی (gelmeyeydi; 100b-10) اولیدی (olaydı; 100b-8)

كزلیه یدی (gizleyeydi; 79a-4) قیلیدی (ḳılaydı; 30b-12)

+(y)IdI

(ayrılmamışıdı; 60b-8)

(bileyidi; 27b-5)

(dikmişidi; 60b-9)

(ṣalayıdı; 100b-12)

+(y)iken

(gibiyiken; 94a-1)

(gizlüyiken; 43a-1)

(ḥufteyiken; 34b-3)

(ṭıfliyiken; 43a-3)

+IsA

(biŋise; 30a-2)

(idecegise; 20b-5)

(olduŋısa; 20a-5)

(ṣunmışısa; 78a-10)

+sA

(aŋladuŋsa; 56b-3)

(baṣduŋsa; 75a-7)

(olduŋsa; 21b-9)

(ṭuyduŋsa; 56b-3)

+IlA

(ʿışḳıla; 26b-5)

(luṭfuŋıla; 48b-6)

(ṣıdkıla; 10b-9)

(şevḳıla; 16b-4)

ki

(bilki; 29b-2)

(c̄anki; 27a-6)

(dilki; 43b-3)

(gerekki; 28a-11)

(itki; 50a-12)

(ḳaçanki; 32b-1)

(olki; 50b-11)

kim

(itkim; 27a-11)

+mI eki

(ḳalamı; 32b-6)
(ḳomaduŋmı; 51b-4)
(oddanmı; 14b-1)
(olamı; 26b-11)
(ṭaŋmı; 19a-11)
(ẕevraḳmı; 36a-3)

ne

(nederd; 30a-12)
(nediyem; 3b-3)

neyle- <ne+eyle-

nit- <ne+it-

nol- <ne+ol- şekilleri daima bitişik yazılmışlardır:

(neylerüz; 5b-10)
(neyledüŋüz; 55a-2)
(neylemişdür; 64b-1)
(nidelüm; 70b-9)
(nidem; 59b-2)
(niderler; 76a-7)
(niderüz; 4b-11)
(nola; 17b-2)
(noldı; 55a-2)
(nolduŋ; 56b-7)
(nolur; 56a-8)

V. İMLA YANLIŞLIKLARI

A. Belli bir sebebe bağlanabilenler

Metnimizde imla yanlışlıklarının ortak sebeplerini şöylece sıralamak mümkündür:

1. Vezin gereği yapılan değişiklikler

a. Kelimeden harf atmak

آينَدَنْ ***(āyineden; 52b-12)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan uzun i ünlüsü yazılmamıştır.

بارِ ***(bāri; 73b-11)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan uzun i ünlüsü yazılmamıştır.

جالِنوسْ ***(Cālinūs; 22a-7)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan uzun i ünlüsü yazılmamıştır.

دارُوي حِكْمَتْ ***(dāru-yı ḥikmet; 67a-5)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan uzun u ünlüsü yazılmamıştır.

دِيدَوَرْ ***(dīdevar; 83a-4)*** kelimenin aslında üçüncü hecede bulunan uzun a ünlüsü yazılmamıştır.

غافِلنْ ***(ġāflīn; 13a-1)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan i ünlüsü yazılmamıştır.

خُدْ ***(ḫod; 95a-10)*** kelimenin aslında bulunan uzun o ünlüsü yazılmamıştır.

پُلَه ***(pula; 30b-9)*** kelimenin aslında birinci hecede bulunan uzun u ünlüsü yazılmamıştır.

رُومِ ***(Rūmi; 43a-2)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan uzun i ünlüsü yazılmamıştır.

لَمْعَانْ ***(lemʿān; 39a-13)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan e ünlüsü yazılmamıştır.

قُرُونِ مَاضِيَه ***(ḳurūn-ı māżiye; 95b-5)*** ikinci kelimenin aslında bulunan şeddeli y ünsüzü yazılmamıştır.

يَارَنِى ***(yāreni; 67b-13)*** kelimenin aslında ikinci hecede bulunan uzun a ünlüsü yazılmamıştır.

b. Kelimeye ekleme yapmak

بَارِقَاتِ نُورِ جَمَالْ ***(bāriḳat-ı nūr-ı cemāl; 68b-8)*** birinci kelimenin üçüncü hecesine uzun a ünlüsü eklenmiştir.

بینیش ***(bīnīş; 11b-7)*** kelimenin ikinci hecesine uzun i ünlüsü eklenmiştir.

بوسیتانی ***(būsıtānı; 4b-8)*** kelimenin ikinci hecesine ı ünlüsü eklenmiştir.

حمل ***(ḥamel; 49a-12)*** kelimenin ikinci hecesine e ünlüsü eklenmiştir.

خانمان ***(ḫānümān; 46b-2)*** kelimenin ikinci hecesine ü ünlüsü eklenmiştir.

لحدی ***(laḥadī; 66a-3)*** kelimenin ikinci hecesine a ünlüsü eklenmiştir.

سالها ***(salehā; 33b-1)*** kelimenin ikinci hecesine e ünülüsü eklenmiştir.

شبلی ***(Şibilī; 67b-5)*** kelimenin ikinci hecesine i ünlüsü eklenmiştir.

عشوب ***(ʿuşub; 49b-1)*** kelimenin ikinci hecesine u ünlüsü eklenmiştir.

کیمیا ***(kīmiyā; 38b-1)*** kelimenin birinci hecesine uzun i ünlüsü ve ikinci hecesine i ünlüsü eklenmiştir.

زینهار ***(zīnhār; 77b-10)*** kelimenin birinci hecesine uzun i ünlüsü eklenmiştir.

2. Kafiye sebebi ile yapılan değişiklikler

دبرد ***(deberd; 92b-9)*** kelimenin aslı (debert) şeklindedir. Kafiye sebebiyle t ünsüzü, d şeklinde yazılmıştır.

دب ***(düp; 49a-9)*** kelimenin aslı (dübb) şeklindedir. Kafiye sebebiyle sondaki şeddeli b ünsüzü, p şeklinde yazılmıştır.

ینوح ***(yanuḥ; 76b-8)*** kelimenin aslı (yanuḫ) şeklindedir. Kafiye sebebiyle sondaki ḫ ünsüzü, ḥ şeklinde yazılmştır.

3. Söylendiği gibi yazılan kelimeler

خوجه ***(ḫoca; 91b-4)*** kelimenin aslı (ḫᵛaca) şeklindedir. Ancak "ḫoca" olarak söylendiği şekliyle yazılmıştır.

خون ***(ḫūn; 58a-11)*** kelimenin aslı (ḫᵛan) şeklindedir. Ancak "ḫūn" olarak söylendiği şekliyle yazılmıştır.

B. Belli bir sebebe bağlı olmayan yanlışlıklar

1. Bir defalık yanlışlıklar

آدم زاد ***(ādım-ı zād; 93a-10)*** " ādem-i zād" şeklinde olmalıydı.

آڭه ***(ana;28b-9)*** "aŋa" şeklinde olmalıydı.

آتشينى ***(ātişini; 47a-8)*** "āteşini" şeklinde olmalıydı.

بيله ***(bile; 91b-9)*** "yile" şeklinde olmalıydı.

جاصلك ***(cāṣıluŋ; 49a-1)*** "ḥāṣıluŋ" şeklinde olmalıydı.

جوا ***(civā; 47b-2)*** " cilā" şeklinde olmalıydı.

جبڭى ***(cubbuŋı; 48b-1)*** "ḥubbuŋı" şeklinde olmalıydı.

جوى ***(cūy; 51a-6)*** " cūd" şeklinde olmalıydı.

در ***(der; 19a-5)*** "dür" şeklinde olmalıydı.

دريا جوش ***(deryā-cūş; 42b-10)*** "derya-nūş" şeklinde olmalıydı.

درناك ***(dernāk; 3b-7)*** "derdnāk" şeklinde olmalıydı.

دز ***(diz; 43a-5)*** "dir" şeklinde olmalıydı.

دكر ***(döker; 21a-11)*** "döner" şeklinde olmalıydı.

درر ***(dürürür; 72b-8)*** "dürür" şeklinde olmalıydı.

اهل مردى ***(ehl-i merdi; 69b-12)*** "ehl-i merde" şeklinde olmalıydı.

انجم ***(encimi; 34a-2)*** "encümi" şeklinde olmalıydı.

امداد ***(emdād; 95a-4)*** "imdād" şeklinde olmalıydı.

اثر ***(eser; 95b-1)*** "eṡer" şeklinde olmalıydı.

ايليمايه ***(eylimeye; 22a-11)*** "eylemeye" şeklinde olmalıydı.

فراح ***(firāḥ; 85a-1)*** "ferāḥ" şeklinde olmalıydı.

غمندن ***(ġamındun; 39a-2)*** "gamından" şeklinde olmalıydı.

غايت ***(ġāyıt; 38b-11)*** "ġāyib" şeklinde olmalıydı.

كترر ***(geterür; 96b-10)*** "getürür" şeklinde olmalıydı.

كرده ***(görde; 69b-9)*** "gördi" şeklinde olmalıydı.

ایدرسر ***(iderser; 54a-6)*** "idiser" şeklinde olmalıydı.

ادوبن ***(idübün; 52a-13)*** "idüben" şeklinde olmalıydı.

امارت ***(imāret; 94b-2)*** "emāret" şeklinde olmalıydı.

كه ***(ke; 23a-4)*** "ki" şeklinde olmalıydı.

كمومز ***(kimümez; 48b-7)*** "kimümüz" şeklinde olmalıydı.

معصيندن ***(maᶜṣiyenden; 59a-12)*** "maᶜṣiyetden" şeklinde olmalıydı.

مقرنين ***(muḳarranīn; 94a-6)*** "muḳarrabīn" şeklinde olmalıydı.

نشام ***(nişām; 73b-6)*** "nişan" şeklinde olmalıydı.

نمرود ***(Nümrūd; 9a-1)*** "Nemrūd" şeklinde olmalıydı.

اوقنجق ***(oḳınıcaḳ; 90a-2)*** "oḳınacak" şeklinde olmalıydı.

رخشيله ***(raḥşayıla; 85b-1)*** "raḥşıyıla" şeklinde olmalıydı.

سنجق زرين ***(sancaḳ-ı zerrin; 89b-7)*** "sancaḳ-ı zerrin" şeklinde olmalıydı.

شكوردن ***(şekürden; 62b-1)*** "şekerden" şeklinde olmalıydı.

تويه ***(tevye; 3a-11)*** "tevbe" şeklinde olmalıydı.

طلدى ***(ṭoldı; 76a-1)*** "ṭuydı" şeklinde olmalıydı.

ويرلن ***(virelen; 34a-4)*** "viren" şeklinde olmalıydı.

يارادلمشدى ***(yaradalmışdı; 38a-13)*** "yaradılmışdı" şeklinde olmalıydı.

ييويوب ***(yiyüyüp; 48b-11)*** "yiyüp" şeklinde olmalıydı.

زوادن ***(zevādan; 87a-13)*** "zevaddan" şeklinde olmalıydı.

2. Birden fazla imla ile yazılan kelimeler

Metinde bazı kelimeler birden fazla imla ile yazılmışlardır. Bir önceki bölümdeki kelimeler de bu gruba dahildir:

اهلا (aḥlā; 2b-8)	اهلا (aḥlā; 62b-1)
جلوه (celve; 37b-4)	جلوه (celve; 37b-7)

أَوْلى (evlā; 2b-8) اولا (evlā; 16b-13)

ذَرَّه (z̲erre; 9b-7) ذَرَّه جه (z̲erre+ce; 4b-1)

VI. DİĞER İMLA ÖZELLİKLERİ

BĪ edatının imlası

BĪ edatı metnimizde bir örnek dışında sürekli olarak tavsif ettiği kelimeden ayrı yazılmıştır:

بی عَمَدْ (bī-ʿamed; 85a-10) بی نیازْ (bī-niyāz; 34a-3)

بی بالْ (bī-bāl; 61a-6) بی شَرْع (bī-şerʿ; 11b-13)

BİLĀ edatının imlası

BİLĀ edatı metnimizde bütün örneklerde ayrı yazılmıştır:

بلا حُزْن (bilā-ḥüzn; 9b-1)

بلا شَوْق (bilā-şevḳ; 42a-12)

LĀ edatının imlası

LĀ edatı metnimizde bütün örneklerde ayrı yazılmıştır:

لا جَرَمْ (lā-cerem; 42b-7)

لا مَسا (lā-mesā; 80a-11)

NĀ edatının imlası

NĀ edatı metnimizde bütün örneklerde ayrı yazılmıştır:

نا بینا (nā-bīnā; 14a-2)

نا چاره (nā-çāre; 54b-1)

Şeddenin imlası

Metnimizde düzenli olarak şedde kullanılmıştır:

بُعْدِیَّتْ (buʿdiyyet; 44b-3) جَدّ (cedd; 38b-3)

جلّاد (cellād; 94b-13)

جدّ (cidd; 3a-10)

دوّار (devvar; 99b-3)

اشعّه (eşiʿʿa;66b-7)

اوّل (evvel; 63a-3)

فلّاح (fellāḥ; 78a-13)

غرّه (ġarra; 92a-7)

حتّى (ḥatta; 39b-8)

حلّ (ḥıll; 27b-4)

همّت (himmet; 30a-10)

عزّ (ʿizz; 5b-13)

قدّ (ḳaddi; 13a-2)

كرّه (kerre; 14a-7)

ضرّ (żarr; 87a-2)

Şeddesiz yazılmış bazı kelimeler

اب (eb; 43a-3)

حق (Ḥaḳ; 33b-6)

حی (Ḥay; 6b-1)

طی (ṭay; 10b-11)

Bir kaç Türkçe kelimede şedde kullanılmıştır:

اصّی (aṣṣı; 43a-5)

ایسّی (issi; 86a-3)

+den eki, sonu (d) ünsüzü ile biten kelimeye eklendiğinde şedde ile yazılmıştır:

حدّن (ḥad+den; 97a-12)

VII. İSİM TAMLAMALARININ YAZILIŞI

1. Arapça tamlamalar:

Ünsüzle biten kelimelerde; en yaygın olan şekle göre son sesin üzerine ötre (ـُ) konulup el (ال) harf-i tarifi ile birlikte cezm (ـْ) işareti konularak yapılmaktadır.

ötre, cezm ve harf-i tarif ile:

اَخِرُ الأمْرْ (āḫirü·l-emr; 74a-8)

فَارِغُ البَالْ (fārigu·l-bāl; 23a-8)

حَبْلُ المَتِينْ (Ḥabü·l-Metīn; 46a-3)

كَاشِفُ الكُرُوبْ (Kāşifü·l-Kürūb; 43a-11)

kesre, cezm ve harf-i tarif ile:

اِبْنِ الوَقْتْ (ibni·l- vaḳt; 15a-3)

اِرَمِ ذَاتِ العِمَادْ (irem- i ẕātı·l- ʿimād; 95b-5)

ötre, cezm ve şeddeli harf-i tarif ile:

غَافِرُ الذُّنُوبْ (Ġāfirü·z-Ẕünūb; 43a-12)

üstün cezm ve harf-i tarif ile:

اَهْوَنَ البُيُوتْ (ehvene·l- büyut; 58b-3)

غِيَاثَ المُسْتَعِيسِينْ (Ġıyāte·l- Müsteʿīsīn; 12B-12)

قَبْلَ المَوْتْ (ḳable·l- mevt; 99a-6)

2. Farsça tamlamalar

a. İzafet terkibi

Ünsüzle biten kelimelerde:

kesre ile (ـِ)

آبِ رَوَانْ (āb-ı revān; 63b-8)

عَفْوِ خَطَا (ʿavf-ı ḫaṭā; 10a-7)

جَوَاهِرِ جُودْ (cevāhir-i cūd; 96b-10)

حَرِيمِ وَصْلَتْ (ḥarīm-i vaṣlat; 68a-7)

اِخْوَانِ دِينْ (iḫvān-ı dīn; 45b-10)

ī ile (ی)

عروسی باغ (ʿarūs-ı bāġ; 15a-11)

اهلِ بصیرت (ehl-i baṣīret; 38b-8)

فوقِ همم (fevḳ-ı ḥimem; 61a-7)

ötre ile (ُ)

آبُ زمزم (āb-u zemzem; 6b-9)

چترُ وجود (çetr-ü vücūd; 86a-6)

Ünlü ile biten kelimelerde:

ā,ū ünlülerinden sonra, arada (y) ünsüzü türeyip terkip ünlüsü (yI) şekline girmektedir:

عدویِ عنید (ʿadū-yı ʿanīd; 91a-3)

آرزویِ خیال (arzū-yı ḥayāl; 98b-9)

عطایِ الهی (ʿaṭā-yı İlāhī; 39b-1)

بی رضایِ حق (bī-rıżā-yı Ḥaḳ; 95b-2)

Sonu e ünlüsü ile biten kelimelerde hemze ve kesre ile:

اغذیهٔ روح (aġdiye-i rūḥ; 53a-6)

غشیهٔ خشم (ʿaşye-i ḫaşm; 37b-11)

جلوهٔ معشوق (celve-i maʿşūḳ; 18a-12)

Sonu a ünlüsü ile bir örnekte hemze ve kesre ile:

عطاءِ نامعبود (ʿaṭā-yı nā-maʿbūd; 88b-2)

Yine sonu (ه) ünsüzü ile bir kaç örnekte hemze ve kesre ile:

چهِ عقل (çeh-i ʿaḳl; 20b-2)

درگهِ عصیان (dergeh-i ʿiṣyān; 74b-7)

b. Vasıf terkibi

علف پرست (ʿalef-perest; 64b-9)

آشفته تر (āşüfte-ter; 57b-7)

آتش پرست (āteş-peres; 89a-12)

دور اندیش (dūr-endīş; 58b-11)

Metnimizde terkip kesresi ile işaretlenmiş bazı örneklerde söz konusu kesre (ve) bağlama edatı anlamında kullanılmaktadır:

گفتِ شنیز (güft [i] şīniz; 98a-1)

اثباتِ محو (isbāt [ı] maḥv; 27a-12)

صفایِ مروه (Ṣafā [yı] Merve; 68a-6)

İKİNCİ BÖLÜM

SES BİLGİSİ

I. ÜNLÜLER

Metnimizde tesbit edilen ünlüler şunlardır: a,e,ı,i,o,ö,u,ü. İmla özellikleri bölümünde de belirtildiği gibi metnin imla özellikleri dolayısıyla uzun ünlüleri tesbit etmek mümkün değildir.

A. İlk hece i'leri

başta (i)

iç "iç" (4b-3)

iç- "iç-" (67a-5)

içmeK "içmek" (16b-8)

içre "içinde" (3b-11)

içerü "içeri" (68b-6)

içün "için" (6b-1)

içür- "içir-" (76a-8)

idin- "edin-" (80b-6)

idün- "edin-" (53a-4)

iki "iki" (2b-9)

ikilik "ikilik" (84b-2)

il "ülke" (6a-7)

il- "iliş-" (71b-9)

ile "ile" (4b-7)

ileT- "ilet-" (44b-8)

ilerü "ileri" (64b-11)

imdi "şimdi" (5b-12)

in- "in-" (44a-12)

inan- "inan-" (95b-4)

incel- "incel-" (30a-9)

indür- "indür-" (72a-9)

iŋen "çok" (17b-1)

iŋende "çok" (31b-9)

iŋile- "inle-" (14b-12)

iniş "iniş" (70b-11)

inmeK "inmek" (63b-1)

ip "ip" (39b-2)

ir- "er-" (50a-2)

irgür- "ulaştır-" (87b-12)

iriş- "eriş-" (9a-13)

irmeK "ermek" (45a-8)

irür- "ulaştır-" (86b-9)

issi "sahip" (86a-3)

iste- "iste-" (44a-8)

iş "iş" (27b-8)

işbu " işte bu " (16b-7)

işde "işte" (47b-10)

işiK "huzur" (12a-12)

işiT- "işit-" (20a-2)

işle- "yap-" (14a-9)

it "köpek" (86a-1)

it- "yap-" (3a-7)

iv-"acele et-"(57a-7)

içte (i)

bil- "bil-" (21a-5)

çiçek "çiçek" (16a-11)

divşir- "topla-" (48a-1)

gizle- "gizle-" (26b-6)

kirlü "kirli" (8b-9)

siz "siz" (5b-13)

şişir- "şişir-" (32a-12)

til- "dil-" (38a-10)

vir- "ver-" (10a-8)

yigrek "daha iyi" (100b-11)

Metnimizde teklik 2. kişi zamiri sen, "sin" şeklinde bir örnekte (sin;91b-6) görülmektedir.

B. İlk hece e'leri

başta (e)

eg- "eğ-" (69a-2)

eksük "eksik" (4a-1)

em- "em-" (90a-4)

eri- "eri-" (41a-6)

etek "etek" (49a-4)

eyle "öyle" (2b-3)

ezil- "ezil-" (54b-2)

içte (e)

bekle- "bekle-" (48a-4)

çevür- "çevir-" (21b-11)

delim "çok" (25b-7)

gerek "gerek" (5b-8)

kendü "kendi" (31b-3)

sevgü "sevgi" (25b-11)

tenk "uygun" (17b-12)

yetiş- "yetiş-" (91a-9)

C. Ünlü Uyumu

1. Damak Uyumu (Kalınlık-incelik Uyumu)

Türkçe kelimelerde ilk hecedeki ünlü ince ise, devamında gelecek bütün hecelerdeki ünlüler ince olur; eğer ilk hecedeki ünlü kalın ise, devamında gelecek bütün hecelerdeki ünlüler kalın olur.

örnekler:

a-ı

arıt- (57a-4)

sakın- (15a-1)

o-u

kohu (27a-4)

tokun- (35a-5)

e-i

delim (25b-7)

geliş (56b-6)

ö-ü

göŋül (19b-2)

öykün- (72a-3)

Yukarıda verdiğimiz örneklerden anlaşılacağı üzere Hakiki Divanı'nda kalınlık-incelik uyumu vardır.

2. Dudak Uyumu (Düzlük-yuvarlaklık Uyumu):

Türkçe kelimelerde ilk hecedeki ünlü düz ünlü ise, devamında gelecek bütün hecelerdeki ünlüler düz olur; ilk hecedeki ünlü yuvarlak ünlü ise, devamında gelen ünlü ya geniş-düz ya da dar-yuvarlak olur:

a-a,ı;u

aldan- (71b-10)

çagır- (45b-3)

ı-a,ı;u

bırak- (89a-11)

ısın- (31b-7)

bağlu (17b-4)	sınuḳ (59b-7)
e-e,i;ü	***i-e,i;ü***
beŋzeT- (5a-2)	dilen- (95a-9)
deŋiz (70b-13)	iki (17b-3)
demür (14b-2)	kirlü (8b-9)

Vdz̄ A,I;U

o-a,ı;u	***u-a,ı;u***
boya- (56b-6)	ḳulaḳ (28b-4)
oḫı- (23a-12)	uyı- (15b-2)
tolu (17b-5)	ulu (27b-1)
ö-e,i;ü	***ü-e,i;ü***
gönder- (48a-3)	yüreK (82a-4)
gönil- (36b-1)	bükil- (51b-3)
ölü (55b-1)	ülü (6b-4)

Vyū A,I;U

Yukarıdaki iki formül birleştirilirse;

V-A, I,U şekline girer.

Bu formülün ikinci kısmında sadece O (o,ö) ünlüleri bulunmamaktadır. Türk dilinde üç şive (Altay, Kırgız ve Yakut) dışında diğer şivelerde kök hecesinden sonra (o,ö) ünlüleri bulunmaz.

Yukarıdaki tablolardan anlaşılacağı üzere Ḥaḳīḳī Dīvānı'nda dudak uyumu ileri bir seviyededir. Bunun en belirgin sebebi Eski Anadolu Türkçesi'nde yuvarlaklaşmaya olan meyildir.

3. Uyuma Aykırı Haller

a. Damak Uyumunun Dışında Kalan Ekler

Hemen bütün Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi Ḥaḳīḳī Dīvānı'nda da üç ek damak uyumu dışında kalmaktadır:

1. +KI (iyelik zamiri)

اندەكه (andaki; 28b-4)

انڭكه (anuŋki; 89a-4)

2. +iken (zarf-fiil eki)

شوريكن (şūriken; 18b-6)

يوغيكن (yoġiken; 34a-3)

3. +lık (isimden isim yapan ek)

آدميلق ādemīlıḳ; 94b-6)

b. ***Dudak uyumu dışında kalan kelimeler***

b.aYuvarlaklaşma

b.a.a. Eskiden gelen yuvarlaklıklar:

اچق (açuḳ; 88b-10)

ارتق (artuḳ; 48b-7)

ايرق (ayruḳ <adruḳ; 19a-2)

بلرسز (belür+süz <belgür-; (70b-5)

بلو (bilü; 6b-4)

اكسك (eksük; 4a-1)

اسرك (esrük; 26b-12)

ايو (eyü<<edgü; 62a-8)

كرو (girü; 47b-3)

اچارو (içerü <iç+gerü; 68b-6)

ايچكر - (içür- <iç-gür- ; 76b-12)

إلارو (ilerü <il+gerü; 64b-11)

قامو (ḳamu<<ḳamaġ; 60b-3)

قيغو (ḳaygu<ḳadġu; 5b-6)

كندو (kendü; 31b-3)

صيرولغ (ṣayru+lıK; 45b-1)

سڭور- (siŋür-; 81a-1)

يشر- (yaşur-; 44b-12)

ياو (yavu; 6a-5)

يازقلو (yazuḳ+lu; 28b-9)

b.a.b. Sonradan oluşan yuvarlaklıklar:

دلو (delü <<tilbe; 48a-2)

دمر (demür <<temir; 14b-2)

قپو (ḳapu <ḳapıġ; 74a-11)

قرشو (ḳarşu <ḳarşı; 17b-4)

سو (sevü <sevig; 25b-1)

طاپو (ṭapu <ṭapıġ; 90b-12)

يتلو (yatlu <yatlıġ; 66b-1)

ياوز (yavuz <yabız; 62a-8)

b.b. Düz ünlülü kelimeler

بوين (boyın; 86a-8)

بوزل- (bozıl-; 53a-2)

بكل- (bükil-; 51b-3)

چور- (çüri-; 86a-4)

دكل- (dökil-; 51b-2)

دورش (durış; 54b-4)

كڭل- (gönil-; 35a-5)

قرتل- (ḳurtıl-; 59b-5)

اوخن- (oẖın-; 78b-5)

اوقن- (oḳın-; 90a-2)

اوکدن (öŋdin; 48b-3)
اورتل- (örtil-; 82b-8)
سرل- (süril-; 2b-1)

طغر (toğrı; 5b-3)
اولی (üli; 53b-5)
یمل- (yumıl-; 99a-7)
یری (yüri-; 58a-10)

Diğer yandan eklerde de yuvarlaklaşma ve düzleşme olayı görülmektedir. Eklerin yuvarlaklık ve düzlüğü ile ilgili bilgi, Şekil Bilgisi kısmında eklerin işlenişi sırasında verilecektir.

II. ÜNSÜZLER[30]

A. ÖTÜMLÜLEŞME (sonoriasion):

Ötümsüz olan bir ünsüzün herhangi bir sebeple tonlulaşmasıdır.

başta

#T

Eski Türkçe #t>#d (ince sıradan kelimelerde)

ده (de; 5b-7)
دك- (deg-; 48a-6)
دکمه (degme; 27a-4)
دکول (degül; 43b-5)
دکشر- (degşür-; 5a-12)
دك (dek; 46a-6)
دل- (del-; 9b-1)
دلم (delim; 25b-7)

دلن- (delin-; 40a-5)
دلو (delü; 48a-2)
دمر (demür; 14b-2)
دڭ- (deŋ-; 94b-13)
دڭز (deŋiz; 70b-13)
دڭلو (deŋlü; 52b-7)
دپاك- (depele-; 64b-9)
دپن- (depin-; 60a-13)

---

[30] Bu bölümdeki ses hadiselerinin hepsi Prof. Dr. O. Nedim Tuna'nın İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde okuttuğu ***Türk Dilbilgisi (Fonetik, Morfoloji) Malatya 1980***, ders notları teksirinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

دپرن- (depren-; 33a-11)
دپرت- (depret-; 75b-3)
دی (di-; 33b-6)
دك (dik-; 48a-12)
دكل- (dikil-; 89b-9)
دكمك (dikmeK; 45b-8)
دل (dil; 21a-10)
دله (dile-; 3a-2)
دیلن- (dilen-; 95a-9)
دیلن- (dilin-; 9b-2)
دللو (dillü; 52a-13)
دمك (dimek; 15a-1)
دیمكلك (dimeklik; 73b-12)
دن- (din-; 9b-8)
دكل- (diŋil-; 6a-10)
دكمكلك (dinmeklik; 12b-2)
در- (dir-; 48a-10)
دریل- (diril-; 46a-7)
دیرلك (dirlik; 43a-11)
دوشر- (divşir-; 48a-1)
دوشر- (divşür-; 96a-8)
دییجی (diyici; 83a-1)

دوك- (dög-; 19a-7)
دوكل- (dögül-; 30b-8)
دوك- (dök-; 52b-11)
دوكل- (dökil-; 51b-2)
دون (dön-; 35b-11)
دوندر- (dönder-; 48a-3)
دوندور- (döndür-; 23a-2)
دوشه (döşe-; 85a-10)
دوشن- (döşen-; 53a-5)
دوكن- (düken-; 73b-6)
دوكت (düket-; 78a-6)
دون (dün; 39a-12)
دوپ (düp; 49a-9)
دور- (dür-; 92a-8)
دورش (düriş-; 13b-10)
دورلو (dürlü; 52a-11)
دوش (düş; 40b-4)
دوش (düş-; 97b-1)
دوشمش (düşmiş; 29b-5)
دوت (düt-; 18a-12)
دوز (düz; 62a-10)
دوز- (düz-; 86b-7)

Eski Türkçe #t:#t

تل- (til-; 38a-10)
ترك (Türk; 52a-13)

تنك (tenK; 17b-12)

تتون (tütün;97a-7)

Eski Türkçe #t>#d (kalın sıradan kelimelerde)

دغى (dagı; 20b-10)

دحى (dahı; 14a-6)

دقى (dakı; 46a-9)

دق- (dak-; 97b-12)

داقل- (dakıl-; 9b-4)

دال- (dal-; 9a-10)

در- (dur-; 17b-4)

دورشـ (durış; 54b-4)

دت- (dut-; 18b-7)

Yukarıdaki iki grup örnekten anlaşılacağı üzre Eski Türkçe ***#t>#d*** olayı ince ünlülerin komşuluğunda çok ileri safhadadır.

Eski Türkçe #t:#t

طغ (ṭag; 71a-7)

طغل- (ṭagıl-; 54a-1)

طغد- (ṭagıT-; 6a-4)

طل- (ṭal-; 70a-10)

طلن- (ṭalan-; 71b-5)

طم (ṭam-; 85a-8)

طڭ (ṭaŋ; 19a-11)

طان- (ṭan-; 47b-7)

طپ (ṭap; 56b-6)

طاپو (ṭapu; 32b-13)

طرلق (ṭarlıK; 3a-4)

طش (ṭaş; 37a-10)

طش- (ṭaş-; 66a-12)

طشره (ṭaşra; 71b-7)

طغ- (ṭoġ-; 39a-12)

طغرى (ṭoġrı; 46a-6)

طقن- (ṭokın-; 61b-2)

طقن- (ṭokun-; 35a-5)

طل- (ṭol-; 37a-6)

طولش- (ṭolaş-; 66b-4)

طلدر- (ṭoldur-; 44b-7)

طلن- (ṭolın-; 37a-8)

طلو (ṭolu; 78a-8)

طن (ṭon; 38a-8)

طن- (ṭon-; 13a-7)

طونن- (ṭonan-; 78a-11)

طوپ (ṭop; 96a-5)

طي- (ṭoy-; 69b-4)

طيل- (ṭoyla-; 17a-1)

طلپ طلپ (ṭolp ṭolp; 89b-5)

(ṭur-; 71a-4)
(ṭuş; 36a-1)
(ṭut-; 27b-2)
(ṭutıl-; 54b-1)
(ṭuy-; 45a-12)
(ṭuyıl-; 84a-8)
(ṭuz; 62b-1)

Sekiz kelime te ile (ت) yazılmakla beraber kalın sıradan okunmaktadır:

(tanı-; 31b-11)
(Taŋrı; 64a-10)
(Tat; 52a-13)
(tobrak; 14a-12)
(toprak; 6b-3)
(toz; 69a-2)
(tosun; 75b-9)
(tutmaç; 67b-12)

Bir kelime hem te (ت) hem tı (ط) ile yazılmıştır:

(tap-; 12a-13)
(tap-; 32b-13)

Üç kelime hem tı (ط) hem de dal (د) ile yazılmıştır:

(tal-; 80b-1)
(dal-; 9a-10)
(tur-; 71a-4)
(dur-; 17b-4)
(tut-; 57a-3)
(dut-; 97a-4)

#K

Eski Türkçe #k:#k

(ḳaba; 37a-5)
(ḳabaḳ; 32a-12)
(ḳaç-; 90a-5)
(ḳaçan; 9b-1)
(ḳal-; 54a-3)
(ḳaldur-; 14a-7)
(ḳalmaḳ; 39b-6)
(ḳalmış; 56a-4)
(ḳamış; 91a-7)
(ḳamu; 51b-11)
(ḳan; 36b-8)
(ḳan-; 47b-11)
(ḳancaru; 61b-6)
(ḳanda; 8a-7)
(ḳandalıK; 47b-12)
(ḳandan; 18b-2)

قانى (ḳanı; 54a-2)
قنقى (ḳankı; 44a-2)
قنلو (ḳanlu; 31a-1)
قپل- (ḳapıl-; 43b-4)
قاپو (ḳapu; 61a-11)
قرا (ḳara; 4b-3)
قره لق (ḳaralıḳ; 31a-6)
قرار (ḳarar; 93a-4)
قرارد- (ḳararT-; 13b-13)
قره كو (ḳaraŋu; 47a-4)
قرن (ḳarın; 14a-10)
قرنداش (ḳarındaş; 59a-4)
قرشو (ḳarşu; 17b-4)
قت (ḳat; 27b-9)
قاتى (ḳatı; 76a-3)
قتل- (ḳatıl-; 95a-10)
قواق (ḳavaḳ; 70b-7)
قى (ḳay; 54b-2)
قيغو (ḳayġu; 99a-4)
قاير- (ḳayır-; 62a-10)
قينا- (ḳayna-; 85a-9)
قينت- (ḳaynaT-; 44b-7)
قيو (ḳayu; 4b-11)
قزان (ḳazan-; 77b-7)
قزانچ (ḳazanÇ; 17a-11)

قزت- (ḳazıt-; 60a-13)
قل (ḳıl; 43b-4)
قل- (ḳıl-; 3a-11)
قلمغ (ḳılmaK; 17b-3)
قليچ (ḳılıÇ; 30a-10)
قنا- (ḳına-; 19a-3)
قر- (ḳır-; 28b-7)
قشر (ḳış(ı)r; 49b-6)
قزار- (ḳızar-; 38b-2)
قزارد- (ḳızarT-; 77b-11)
قزغن (ḳızġun; 68a-3)
قو- (ḳo-; 5b-1)
قوهو (ḳoḫu; 27a-4)
قون- (ḳon-; 34b-5)
قندر- (ḳondur-; 26b-2)
قوپ- (ḳop-; 14b-10)
قپار- (ḳopar-; 23b-2)
قورخو (ḳorḫu; 34b-3)
قو- (ḳov-; 14a-12)
قول (ḳul; 31a-3)
قلق (ḳulaḳ; 28b-4)
قلاوز (ḳulavuz; 66a-1)
قللن- (ḳullan-; 56a-7)
قللق (ḳullıḳ; 56b-4)
قور- (ḳur-; 63a-8)

قورل- (ḳurıl-; 53a-5)

قورتل- (ḳurtıl-; 59b-5)

قورتره (ḳurtar-; 59a-12)

قورو (ḳuru; 91a-10)

Eski Türkçe #k>#g (ince sıradan kelimelerde)

كچ (geç-; 51a-8)

كچمك (geçmek; 85b-13)

كل (gel-; 4a-7)

كلش (geliş; 56b-6)

كرك (gerek; 98a-7)

كرك- (gerek-; 30b-3)

كتر- (getür-; 14a-4)

كى (gey; 10b-3)

كيـ- (gey-; 52a-12)

كبى (gibi; 5b-5)

كجه (gice; 39a-12)

كچ- (giç-; 18a-12)

كدر- (gider-; 89a-10)

كر- (gir-; 86a-13)

كرچك (girçek; 10b-12)

كرو (girü; 47b-3)

كت- (git-; 20a-1)

كزله (gizle-; 26b-6)

كزلو (gizlü; 34b-5)

كوچ (göç; 48b-5)

كچ- (göç-; 86a-2)

كك (gök; 22a-3)

كل كلن- (gölgelen-; 71b-9)

كم- (göm-; 54b-6)

كندر- (gönder-; 48a-3)

كونل- (gönil-; 36b-1)

كوكل (göŋül; 4b-2)

كوكل لو (göŋüllü; 71a-1)

كور- (gör-; 54b-2)

كورين- (görin-; 29b-12)

كرمك (görmek; 26a-6)

كستر- (göster-; 35b-11)

كسترد- (gösterT-; 43b-1)

كوتره (götür-; 39b-5)

كترل- (göt(ü)ril-; 13b-7)

كير- (göy-; 5a-13)

كيون- (göyün-; 5b-9)

كوز (göz; 5b-5)

كزاد- (gözeT-; 14b-4)

كوزله (gözle-; 9a-13)

كزلو (gözlü; 7b-7)

كج (güç; 54b-4)

كُلْ (gül-; 53b-8)
كُلْدُرْ- (güldür-; 21b-10)
كُونْ (gün; 9b-6)
كُنَشْ (güneş; 43b-9)
كُونْلُو (günlü; 36b-8)
كُنْدُزْ (gündüz; 59a-12)
كُپْ كُپْ (güp güp; 49a-6)
كُرْ (gür; 33a-5)

Eski Türkçe #k:#k

كاڭ- (keŋ-; 79b-12)
كَنْدُو (kendü; 31b-3)
كَنْدُو لِكْ (kendülik; 3a-12)
كَسْ (kes-; 12a-10)
كَسِلْ- (kesil-; 89b-8)
كِمْ (kim; 4b-12)
كِمِي (kimi; 45a-2)
كِمِيسِي (kimisi; 45a-5)
#Ç
كِمْسَه (kimse; 18a-11)
كِمَسْنَه (kimesne; 17b-3)
كِمْسَنَه (kimsene; 94b-4)
كِرْلُو (kirlü; 8b-9)
كِشِي (kişi; 14a-8)
كُلْ (kül; 30b-2)

Eski Türkçe #ç:#ç (kalın sıradan kelimelerde)

چاچْ (çaç; 69b-5)
چاغِرْ- (çagır-; 45b-3)
چَلْ- (çal-; 15a-2)
چَلَبْ (Çalap; 38a-9)
چالُو (çalu; 71b-9)
چِقْ (çık-; 32a-3)
چِقارْ- (çıkar-; 43b-8)
چُخْ (çoh; 91b-10)
چُقْ (çok; 14b-5)
چُورَه (çura; 9a-12)

Eski Türkçe #ç:#ç (ince sıradan kelimelerde)

چاك- (çek-; 5a-3)
چَوْرَه (çevre; 46a-7)
چَوْرِنْ- (çevrin-; 54b-3)
چَوُرْ- (çevür-; 21b-11)

چچك (çiçek; 16a-11)

چك (çig; 68a-3)

چول (çöl; 7b-8)

چوب (çöp; 49a-1)

چورك (çörek; 68a-3)

چور- (çüri-; 86a-4)

چورك (çürük; 3a-2)

içte

Tabanlarda VKV

VTV (ince sıradan kelimelerde)

VtV>VdV

كدر- (gider-; 89a-10)

ايدن- (idün-; 82a-8)

ايدن (idin-; 93b-2)

VtV:VtV

بتر- (bitür-; 42a-11)

اتك (etek; 68b-6)

كتر (getür-; 14a-4)

كوتر (götür-; 39b-5)

يتر (yiter; 58a-2)

يتشه- (yitiş-; 30a-12)

يتور- (yitür-; 37a-7)

يتيل- (yitil-; 70b-5)

VTV (kalın sıradan kelimelerde)

VtV>VdV

بدق (budak; 67b-4)

ادن (odun; 38b-2)

اونيدل- (unıdul-;6a-5)

يرادن (Yaradan; 60a-3)

ياردل- (yaradıl-; 38a-13)

VtV:VtV

اتا (ata; 54a-3)

اتل- (atıl-; 31a-12)

قاتى (katı; 97b-3)

قتل- (katıl-; 95a-10)

اوتر- (otur-; 33b-2)

طتل- (tutıl-; 54b-1)

اوتن (utan-; 14a-13)

Yukarıdaki örneklerden te'nin ünlüler arasında korunmasının daha yaygın olduğu görülüyor. Buradan anlaşılan te ünsüzünün gerek ince ve gerekse kalın ünlüler arasındaki ötümsüzleşmesi yaygın bir olay değildir.

VkV (ince sıradan kelimelerde)

VkV>VgV

(örneği yok.)

VkV>VkV

دِكِلْ- (dikil-; 89b-9)

دُكِلْ- (dökil-; 51b-2)

اِيكِى (iki; 2b-9)

اِكِلِكْ (ikilik; 84b-2)

VḳV (kalın sıradan kelimelerde)

VḳV>VġV

آغَرْ (aġar-; 64b-8)

دَغِى (daġı; 20b-10)

اَغَرْدْ- (aġarT-; 67a-7)

VḳV:VḳV

اَقِدْ- (aḳıT-; 52a-10)

بَاقِرْ (baḳır; 38b-1)

چِقَارْ- (çıḳar-; 43b-8)

دَقِى (daḳı; 46a-9)

دَاقِلْ- (daḳıl-; 9b-4)

اُوقِنْ- (oḳın-; 90a-2)

سَقَالْ (saḳal; 77b-11)

سَقِنْ (saḳın; 15a-1)

طُقِنْ- (toḳın-; 61b-2)

طُقُنْ- (toḳun-; 35a-5)

يَقِلْ (yaḳıl-; 57a-10)

يَقِينْ (yaḳın; 64b-8)

يِيقِلْ- (yıḳıl-; 54a-2)

k ünsüzü, gerek kalın ve gerekse ince sıradan ünlüler arasında ötümsüzleşmeye çoğu kere uğramadan korunmaktadır.

VçV (ince sıradan kelimelerde)

VçV>VcV

دییجی (diyici; 83a-1)

کیجه (gice; 59a-12)

یارجی (yarıcı; 83b-3)

VçV:VçV

چیچك (çiçek; 16a-11)

ایچارو (içerü; 68b-6)

ایچور- (içür-; 76b-12)

نچون (neçün; 13b-10)

نیچه نیچه (niçe niçe; 93a-11)

hem çe hem ce ile VçV~VcV

نیچه (niçe; 90b-12)

نیجه (nice; 58b-3)

نیچون (niçün; 49b-10)

نیجون (nicün; 20b-6)

VçV (kalın sıradan kelimelerde)

VçV>VcV

اجق- (acıḳ-; 14a-10)

VçV:VçV

اچل- (açıl-; 48a-12)

اچوق (açuk; 88a-10)

قچان (ḳaçan; 72a-13)

صچل- (ṣaçıl-; 13a-10)

hem çe hem ce ile VçV~VcV

(örneği yok)

Metnimizde ç ünsüzünün gerek ince ve gerekse kalın sıradan ünlüler arasındaki ötümlüleşmesi birer örnek dışında görülmemiştir. Buradan çıkaracağımız sonuç ç ünsüzünün gerek ince ve gerekse kalın ünlüler arasında korunduğudur.

VpV (ince sıradan kelimelerde)

VpV>VbV

كبى (gibi; 5b-5)

VpV:VpV

دپالـ (depele-; 64b-9)

دپنـ (depin-; 60a-13)

VpV (kalın sıradan kelimelerde)

VpV>VbV

(örneği yok)

VpV:VpV

قپلـ (ḳapıl-; 43b-4) طاپو (ṭapu; 86a-2)

قاپو (ḳapu; 61a-11) يپشـ (yapış-; 39b-2)

قپار (ḳopar-; 23b-2)

p ünsüzünün gerek ince ve gerekse kalın sıradan ünlüler arasında ötümlüleşmesi seyrek görülür. p ünsüzü ünlüler arasında umumiyetle korunmaktadır.

VKK

VtK (ince sıradan kelimelerde)

VtK:VtK

درترـ (ditre-; 85a-11)

VtK>VdK

(örneği yok)

VtK (kalın sıradan kelimelerde)

VtK:VtK

تتماج (tutmaç; 67b-12) يتلو (yatlu; 66b-1)

اونتدرـ (unıtdur-; 99a-4) يتلولق (yatlulık; 46b-9)

يتمق (yatmak; 32a-12)

VtK>VdK

(örneği yok)

t ünsüzü, ünlü-ünsüz komşuluğunda korunmaktadır.

VkK (ince sıradan kelimelerde)

VkK:VkK

بكله (bekle-; 48a-4)

دكمك (dikmeK; 45b-8)

ديمكلك (dimekliK; 73b-12)

اكسكلو (eksüklü; 30a-7)

ارمكلك (irmekliK; 55b-2)

VkV>VgK

(örneği yok)

VkK (kalın sıradan kelimelerde)

VḳK:VḳK

بولنوقليغ (bulanuḳlıK; 66a-12)

صقله (sakla-; 99b-9)

اورمقليغ (urmaḳlıK; 45b-11)

اويقلق (uyıḳlıḳ; 10b-5)

يزوقلو (yazuklu; 28b-9)

يقمغ (yıḳmaK; 46a-1)

يوقلق (yoḳlık; 22b-7)

VḳV>VġK

(örneği yok)

k ünlüsü, ünlü-ünsüz arasında ince sıradan ünlüler komşuluğunda g'leşme temayülü gösterirken kalın sıradan ünlüler komşuluğunda ise, böyle bir temayül söz konusu değildir. Bunun yanında gerek ince ve gerekse kalın sıradan ünlüler komşuluğunda k'nin korunma oranı birbirine denktir.

VçK (ince sıradan kelimelerde)

VçK:VçK

اچمك (içmeK; 16b-8) اچره (içre; 13a-12)

VçK>VcK

(örneği yok)

VçK (kalın sıradan kelimelerde)

VçK:VçK

(örneği yok)

VçK>VcK

(örneği yok)

VpK (ince sıradan kelimelerde)

VpK:VpK

دپرن (depren-; 33a-11) دپرت (depret-; 75b-3)

VpK>VbK

(örneği yok)

VpK (kalın sıradan kelimelerde)

VpK:VpK

تپرق (toprak; 6b-13) یپراغ (yapraK; 9a-8)

VpK>VbK

تبرق (tobraḳ; 14a-12)

p ünsüzü, ünlü-ünsüz arasında umumiyetle korunurken metnimizde sadece bir örnekte ötümlüleştiği görülmüştür.

KKV

KtV (ince sıradan kelimelerde)

KtV>KdV

ایدل- (eydil- <eytil-; 4b-12)

كُنْدُزْ (gündüz <küntüz; 59a-12)

كَنْدُو (kendü <kentü; 31b-3)

كَنْدُولِك (kendüliK <kentü+lik;27a-2)

KtV:KtV

كُسْتَرْ- (göster-; 15a-10) كُسْتَرْدِ- (gösterT-; 43b-1)

اُرْتِلْ- (örtil-; 82b-8)

KtV (kalın sıradan kelimelerde)

KtV>KdV

اَرْدِ- (ardı- <art+ı- 98a-8)

KtV:KtV

اَرْتُقْ (artuḳ; 48b-7) قُرْتَرْ- (ḳurtar-; 19b-7)

اَرْتُورْ- (artur-; 54a-5) (ḳurtıl-; 59b-5)

t ünsüzü, ünlü-ünsüz arasında kalın sıradan kelimelerde bir örnek dışında korunurken, ince sıradan kelimelerde korunma ve ötümlüleşme oranı aynıdır.

KKV (ince sıradan kelimelerde)

KkV:KkV

اُيْكُونْ- (öykün-;72a-3)

KkV>KgV

(örneği yok)

KKV (kalın sıradan kelimelerde)

KḳV:KḳV

قَنْقِي (ḳanḳı; 44a-2)

KḳV>KġV

(örneği yok)

KçV (ince sıradan kelimelerde)

KçV:KçV

كرچك (girçek; 10b-12)

KçV>KcV

انجل- (incel-;30a-9) سنجيلين (sencileyin; 38a-9)

KçV (kalın sıradan kelimelerde)

KçV:KçV

الچغ (alçaK; 70b-13) الچغلغ (alçağlıK; 83b-10)

KçV>KcV

انجه (anca; 42a-9) انجيلاين (ancılayın; 46a-9)

قنجارو (kancaru; 61b-6)

ç ünsüzü, ünsüz-ünlü komşuluğunda umumiyetle ötümlüleşir.

sonda

T#

t#>d# (kalın sıradan kelimelerde)

اد (ad <at; 6a-5)

t#:t#

الت (alt; 45b-5) تات (Tat; 52a-13)

قت (kat; 27b-9) طت- (tut-; 57a-3)

قزت- (kazıt-; 60a-13) اونيت (unıt-; 55b-10)

صت- (sat-; 67b-8) اوت- (ut-; 50a-1)

طغيت (tağıt-; 92a-8) يت- (yat-; 52b-7)

t#>d# (ince sıradan kelimelerde)

(örneği yok)

t#:t#

دپرت (depret-; 75b-3)

دوکت (düket-;78a-6)

اسریت (esrit-; 99b-4)

ایت (eyit-; 4a-1)

گیت - (git-; 20a-1)

گوزت - (gözet-; 22b-4)

ایلت - (ilet-; 99b-9)

ایلت - (ilt-; 59b-4)

ایشیت (işit-;20a-2)

ایت (it; 86a-1)

ایت (it-; 3a-7)

اورت - (ört-; 10a-8)

اوت - (öt-; 51a-11)

اوست (üst ; 19a-6)

t ünsüzünün kelime sonunda korunması çok yaygındır. Sadece bir örnekte ötümlüleşme olayı görülmüştür.

K#

k#>g# (ince sıradan kelimelerde)

(örneği yok)

k#:k#

بلمك (bilmek; 84a-3)

چوروك (çürük; 3a-2)

دك (dek; 46a-6)

دیرلك (dirlik; 43a-11)

اکسوك (eksük; 24a-1)

ارلك (erlik; 60a-12)

اسروك (esrük; 26b-12)

ایلك (ey(ü)lük; 60b-3)

گچمك (geçmek; 85b-13)

گرك (gerek; 14a-8)
گرچك (girçek; 21a-9)
كك (gök; 22a-3)
سومك (sevmek;51a-9)
ترك (Türk; 52a-13)
يدمك (yidmek; 96a-4)

ḳ#>ġ# (kalın sıradan kelimelerde)

(örneği yok)

ḳ#:ḳ#

اچوق (açuḳ; 88a-10)
ارتوق (artuḳ; 48b-7)
ايق (ayaḳ; 4b-8)
ايرولق (ayrulıḳ; 50a-11)
چوق (çoḳ; 14b-5)
ايرق (ıraḳ; 47b-12)
قبق (ḳabaḳ; 32a-12)
قوق (ḳavaḳ; 70b-7)
اولمق (olmaḳ; 32a-6)
سغرق (sagraḳ; 64a-1)
سينوق (sınuḳ; 59b-7)
تپرق (topraḳ; 6b-3)
اويقلق (uyıklıḳ; 10b-5)
ورلق (varlıḳ; 19a-11)
يتلولق (yatlulıḳ; 4b-9)
يتمق (yatmaḳ; 32a-12)
يولق (yavlaḳ; 37a-11)
يوق (yoḳ; 10b-7)
يودمق (yudmaḳ; 22a-2)
يونمق (yunmaḳ; 34a-11)

k ünsüzü kelime sonunda korunmuştur.

ç#

ç#>c# (ince sıradan kelimelerde)

(örneği yok)

ç#:ç#

كچ (geç-; 51a-8)

كوچ (göç; 36b-7)

ایچ (iç-; 67a-5)

ç#>c# (kalın sıradan kelimelerde)

(örneği yok)

ç#:ç#

آچ (aç; 69b-4)

تتماچ (tutmaç; 67b-12)

اچ (aç-; 57a-1)

اوچ (uç; 64b-12)

ساچ (saç; 68a-3)

اوماچ (umaç; 67b-11)

سچ (saç; 90a-6)

ç ünsüzü, kelime sonunda korunmuştur. Örneklerde görülen ce'ler (ج) Arap imlasının tezahürüdür.

p#

p#>b# (ince sıradan kelimelerde)

(örneği yok)

p#:p#

چوپ (çöp; 49a-1)

كوپ (köp; 49a-3)

دوپ (düp; 49a-2)

اوپ (öp; 49a-4)

كپ كوپ (güp güp; 49a-6)

p#>b# (kalın sıradan kelimelerde)

(örneği yok)

p#:p#

صوی صوپ (soy ṣop; 49a-7)

طوپ (ṭop; 48b-10)

طپ (ṭap; 17a-11)

p ünsüzü kelime sonunda korunmuştur.bir örnekte görülen be (ب) Arap imlasının tezahürüdür.

Ekleşmede

Vt+V

Vt+V>VdV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

كدر (gider; 29b-12) سودندن (südinden; 90a-4)

ایده (ide; 12a-7)

اد اركلك (id erlik; 60a-12)

çok hecelilerde

بكزدورلر (beŋzedürler; 5a-2) ایلده سین (iledesin; 93b-6)

دپره دور (depredür; 64a-5) ایشده (işide; 80a-4)

اریدوب (eridüp; 37a-9) سویلدن (söyleden; 17a-7)

كزه دور (gözedür; 15a-9) یوریدن (yüriden; 34a-2)

Vt+V>VdV (kalın sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

اردكه (arduŋa; 81b-9) یده (yuda; 58b-5)

çok hecelilerde

اكلاده (aŋlada; 57b-13) اوكدر (unıdur; 67b-13)

اقدر (akıdur; 9a-9) یردن (yaradan; 17a-12)

قینادوب (ḳaynadup; 44b-7) یاردلمشدی (yaradılmışdı; 38a-13)

VtV:VtV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

بیتر (biter; 13b-6)

دوتر (düter; 18a-12)

ایتن (itin; 86a-1)

ییتر (yiter; 17a-11)

çok hecelilerde

(örneği yok)

VtV:VtV (kalın sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

اتا (ata; 55b-9)

اوتب (utıp; 50a-1)

یاتورسه (yaturısa; 52b-2)

çok hecelilerde

(örneği yok)

t ünsüzü ünlü veya ünlü ile başlayan bir ek aldığında umumi olarak ötümlüleşmektedir.

Vk+V

Vk+V>VgV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

کوکی (gögi; 27b-1)

تنك اوله (teng ola; 17b-12)

çok hecelilerde

بنلیککڭ (benligüŋ; 56a-9)

چورکڭ (çöregüŋ; 68a-3)

دکماکه (dikmege; 45b-8)

دنماکلیکی (dinmekligi; 12b-2)

درلیکی (dirligi; 37a-6)

ارلیکیله (erligile; 45b-8)

اتکین (etegin; 49a-4)

کرماکه (görmege; 50a-7)

ایچماکه (içmege; 16b-8)

اینماکه (inmege; 63b-1)

(irmege; 28a-1)
(irmeklige; 55b-2)
(işigin; 74a-12)
(virmege; 47a-4)
(yönelmege; 35a-2)
(yüregi; 82a-4)

Vḳ+V>VġV (kalın sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

(çoġısa; 64a-12)

çok hecelilerde

(acıġur; 14a-10)
(alçaġında; 70b-13)
(alçaġlıġı; 83b-10)
(ayaġı; 29b-1)
(bulanuklıġuŋ;66a-12)
(bulmaġa; 34a-11)
(buyruġın; 17a-12)
(ıraġ; eyT-; 4b-2)
(ḳandalıġuŋı; 47b-12)
(ḳılmaġ iki; 17b-3)
(ḳulaġuŋa; 81a-9)
(olmaġı; 47a-1)
(oynamaġa; 96a-5)
(saġlıġuŋa; 49a-8)
(ṣayrulıġıdur; 45b-1)
(ṣınıġur; 49a-2)
(susalıġum; 47b-11)
(topraġa; 51a-11)
(ululıġı; 56a-9)
(urmaġıla; 49a-6)
(varlıġa; 35b-11)
(varmaġa; 17b-2)
(yapraġı; 9a-8)
(yasaġı; 75b-8)
(yıḳmaġa; 46a-1)
(yoklıġa; 70a-1)

VkV:VkV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

دیکر (diker; 59b-4) دوکه (döke; 52a-11)

çok hecelilerde

بریکور (birikür; 70b-1) بیروکور (birükür; 11b-2)

VḳV:VḳV (kalın sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

آقر (aḳar; 13b-6) چیقسر (çıḳısar; 65b-6)

بقر (baḳar; 72a-10)

çok hecelilerde

سغراقی (saġraḳı; 36a-1)

k ünsüzü, çok heceli kelimelerin sonunda ünlü veya ünlü ile başlayan bir ek aldığında umumiyetle ötümlüleşirken, tek heceli kelimelerin sonunda korunma oranı yarı yarıyadır.

Vç+V

Vç+V>VcV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

(örneği yok)

çok hecelilerde

(örneği yok)

Vç+V>VcV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

اوجی (ucı; 64b-12)

çok hecelilerde

قلیجی (kılıcı; 30a-10)

Vç+V: VçV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

كچلم (geçelüm; 4a-11) كچلم (göçelüm; 4a-11)

(giçer; 18a-12)

çok hecelilerde

(örneği yok)

Vç+V: VçV (kalın sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

صاچنى (saçını; 15a-12) اوچه (uça; 11a-13)

صچم (saçam; 14a-12)

çok hecelilerde

(örneği yok)

ç ünsüzü, tek heceli kelimelerin sonunda korunurken, çok heceli kelimelerin sonunda da ünlü veya ünlü ile başlayan bir ek aldığında umumiyetle korunmuştur.

Vp+V

Vp+V>VbV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

(örneği yok)

çok hecelilerde

(örneği yok)

Vp+V>VbV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

(örneği yok)

çok hecelilerde

(örneği yok)

Vp̄+V:VpV (ince sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

اپینه (ipine; 39b-2)

çok hecelilerde

(örneği yok)

Vp̄+V:VpV (kalın sıradan kelimelerde)

tek hecelilerde

قپره (ḳopar; 13a-8)

تاپه (tapa; 32b-13)

صپنلره (ṣapanlar; 14b-5)

یاپره (yapar; 56a-6)

çok hecelilerde

(örneği yok)

ç ünsüzü, kelime sonlarında ünlü veya ünlü ile başlayan bir ek aldığında korunmaktadır.

B. ÖTÜMSÜZLEŞME (assourdissement)

Aslında ötümlü olan bir ünsüzün herhangi bir sebepten dolayı ötümlü hale gelmesidir:

z/>s/

ایسته (iste- <izde-; 44a-8)

C. SIZICILAŞMA (spirantisation)

Patlayıcı olan bir ünsüzün herhangi bir sebep dolayısıyla sızıcı hale gelmesidir:

b ünsüzü

b#>v#

وَرْ (var <bar; 3a-2)

وَرْ (var- <bar-; 45b-6)

وَرِلْ (varıl- <barıl-; 11b-3)

وَرْلِقْ (varlık <barlık; 19a-11)

وَرْمَغْ (varmaK <barmak; 17b-2)

وِرْ (vir- <bir-; 10a-8)

وِرِلْ (viril- <biril-; 88b-2)

وِرْمَاكْ (virmeK <birmek; 47a-4)

eklerde:

بَنْوَنْ (ben+ven <ben; 83a-1)

دِيَوُزْ (diye+vüz <biz; 12b-6)

b#>0

اوْلْ (ol- <bol-5b-3)

b/>v/

اَوْلَه (avla- <ab+la-; 14b-3)

چَوْرَه (çevre <çevril-(K.B.); 46a-7)

چَوْرِنْ (çevrin- <çevril-(K.B.); 54b-3)

چَوُرْ (çevür- <çevril-(K.B.); 21b-11)

اَوْ (ev <eb; 43a-1)

صَوُرْ (savur- <sav- (K.B.); 62a-6)

صَوْرِلْ (sav(u)rıl- <sav- (K.B.); 61b-5)

سَوْ (sev- <seb-; 79b-5)

سَوْكُو (sevgü <sebgü; 25b-11)

سَوْمَكْ (sevmek <sebmek; 51a-9)

سَوُ (sevü <sebüg; 25b-1)

يَلْوَرْ- (yalvar- <yalbar-; 65b-8)

يَاوِ (yavı <yava (K.B.); 66a-10)

يَوْلَقْ (yavlaḳ <yablak; 37a-11)

يَاوُ (yavu <yava (K.B.); 6a-5)

يَاوُزْ (yavuz <yabız; 62a-8)

b/>v/>0

دَلُو (delü <<tilbe; 48a-2)

صُو (ṣu <<sub; 18b-6)

صُوسَالِغْ (ṣusalıK <<ṣuvsalık (E.U.T.S.); 47b-11)

صُسُزْ (ṣusuz <<ṣubsız (E.T.Y.); 70a-7)

d ünsüzü

d/>y/

آيَقْ <ayak <adak; 79a-2)

اَيِرْ- (ayır- <adır-; 9b-12)

اَيْرُقْ (ayruk <adruk; 19a-2)

بُيَ- (boya- <bodu- (K.B.); 56b-6)

بُويَنْ- (boyan- <bodu- (K.B.); 19a-9)

بُيْلَا- (boyla- <bodla-; 13a-2)

اَيُو (eyü <<edgü; 62a-8)

كَيْ (gey- <ked-; 10b-3)

قَيْغُو (ḳaygu <ḳadgu; 5b-6)

قَايِرْ- (ḳayır- <<ḳadgur-; 62a-10)

طُيْ- (ṭoy- <ṭod-; 69b-4)

طُيِنْ- (toyın- <tod-; 69b-4)

اوُيِ- (uyı- <udı-; 15b-2)

اُيخُو (uyḫu <<udıḳu; 15a-4)

ḳ ünsüzü

ḳ#>ḫ#

ايَخ (ayaḫ; 63b-4)

چُخ (çoḫ; 91b-10)

يَخ- (yaḫ-; 30a-9)

يِخ- (yıḫ-; 64b-4)

ḳ/>ḫ/

اَختَر- (aḫtar-; 86a-6)

دَخي (daḫı; 14a-6)

قوُ حوُ (ḳoḫu; 27a-4)

اوُخِر (oḫı-; 23a-2)

ç>ş

نِشَه (nişe <niçe; 36a-9)

Ç. ERİME

G#>>0 (kelimelerde)

قَمو (ḳamu <ḳamaġ; 51b-11)

نيتَه (nite <ne+teg; 21b-7)

(I)G>I (eklerde)

اَرِ (arı <ar-ıġ; 34b-1)

اَصِّي (aṣṣı <asıġ; 43a-5)

بلو (bilü <bil-iġ; 66a-4)

دِرلِك (dirlik <<dir-ig+lik; 6b-5)

قپو (ḳapu <kap-ıg; 74a-11)

قاتي (ḳatı <kat-ıg; 76a-3)

قرو (ḳuru <kuru-g; 91a-10)

اولو (ölü <öl-ig; 55b-1)

سوو (sevü <sev-ig; 25b-1)

طاپو (ṭapu <tap-ıg; 86a-2)

اولو (ülü <ülü-g; 6b-4)

+lIG >+lU eki:

اكسككلو (eksüklü; 30a-7)

كزلو (gizlü; 34b-5)

كوكللو (göŋüllü; 71a-1)

كزلو (gözlü; 7b-7)

كونلو (günlü; 36b-8)

كرلو (kirlü; 8b-9)

اولو (ulu <<ul+lug; 27b-1)

يزقلو (yazuḳlu; 28b-9)

+(I)G >I eki:

ادي (ad+ı <at+ıg; 19a-4)

كوزي (göz+i <köz+ig; 50a-7)

D. YUTULMA

Bir ünsüzden sonra gelen g'lerin, erimeye vakit bulamadan ünsüz ünlü açıklığında kaybolmasıdır:

ايو (eyü <<edgü; 62a-8)

كرك (gerek <<kergek; 5b-8)

اچارو (içerü <<içgerü; 68b-6)

الارو (ilerü <<ilgerü; 64b-11)

انجكل (ince+l- <<yinçke; 30a-9)

قزنج (ḳazanÇ <<ḳazġanç; 17a-11)

قلق (ḳulaK <<ḳulġak; 28b-4)

قرترو (ḳurtar- <<ḳurtġar-; 59a-12)

يلغن (yalan <<yalġan; 73b-12)

يپراغ (yapraK <<yapırgak; 9a-8)

E. DÜŞME (ellision)

Bir kelimede ünlü, ünsüz veya bir grubun telaffuzdan kalkmasıdır.

1.. Önde düşme

Ünlülerde

شمدى (şimdi <<oş+imdi; 20a-6)

شول (şol <<oş+ol; 7b-3)

شويله (şöyle <<oş+öyle; 19a-6)

Ünsüzlerde

ارر (ır- <yır-; 87a-9)

ايرق (ıraḳ <yıraḳ; 47b-12)

ارل (ınl- <yınl-; 14b-6)

انجكل (ince+l- <<yinçke+; 30a-9)

اپ (ip <yip; 39b-2)

#y ünsüzü üzerine öteden beri söylenenleri iki gruba ayırmak mümkündür. Bazı Türkologlara göre #y türeme bir sestir, diğer bazı Türkologlara göre ise bu asli bir sestir. Bu konuda Halaçça, Çuvaşça vb. lehçe ve şivelerde rastlanan #y'ye tekabül eden sesler, bu ünsüzün asli bir ses olduğu görüşünü desteklemektedir.[31]

2. İçte düşme (syncope)

Ünlülerde

ایرل- (aynl- <ayınl-; 25b-2)

ایروق (ayruk <ayıruk; 19a-2)

بڭزت (beŋzeT- <beŋizet-; 5a-2)

بیرغ (buyruK <buyuruk; 67a-9)

چوره (çevre <çevüre; 46a-7)

دکشر- (degşür <degüşür-; 5a-12)

اکڭنه (egnüŋe <egin+; 88b-8)

اکر (egri <egiri; 62b-1)

کلکلن- (gölgelen- <<kölige+; 71b-9)

کین- (göyn- <göyün-; 37a-9)

اڭل- (iŋle- <iŋile-; 40b-8)

قشر (kışrı <kışır+; 49b-6)

اوینا- (oyna- <oyuna-; 59b-11)

صوورل- (savrıl- <savurıl-; 61b-5)

طیرانه (tayrāna <tayerān+; 71b-12)

یاڭلش (yaŋlış <yaŋılış; 66b-4)

یغرل- (yogrıl- <yogırıl-; 83a-9)

---

[31] KORKMAZ, Zeynep; Eski Anadolu Türkçesi'nde Asli Ünlü Uzunlukları, DTCF Dergisi 1968, XXVI/3-4, s.62 Ankara 1971
GÜLSEVİN, Gürer; Türk Dilinde Bir Kelime Başı Ünsüzü Üzerine, TDAY Belleten 1987-88, s.173-200, Ankara 1992

Vezin gereği düşmeler:

الت- (ilt- <ilet-; 59b-1)

غافلين (gāflīn <gāfilīn; 13a-1)

لمعان (lemᶜan <lemeᶜān; 39a-13)

Birleşik kelime içinde:

برله (birle <bir+ile; 30a-10)

نته كيم (nitekim <ne+teg+kim; 13b-6)

Grup halinde düşme

درلك (dirlik <<tiriglik; 6b-5)

ايلك (eylük <<edgülüg; 60b-3)

Ünsüzlerde

بلنكه (bileŋe <birle+; 56b-9)

كترر- (getür-; <<keltür-; 14a-4)

اوتر- (otur- <oltur-; 33b-2)

3. Sonda düşme (apocope)

Ünsüzlerde

صو (su <<sub; 18b-6)

F. GEÇİŞME

Sürekli beraber olarak kullanılan ve umumiyetle biri ünlü ile bitip diğeri ünlü

ile başlayan kelimelerin birleşmesidir. :

بيله (böyle <bu+ile; 93a-9)

ايله (eyle <o+ile; 2b-3)

نريه (nireye <ne+ara+; 56b-8)

ايسه (oysa <o+ise; 70a-8)

تتماج (tutmaç <tutma+aş; 67b-12)

G.BİRLEŞME

Sürekli birlikte kullanılan kelimelerin belli şartlarda birleşip yeni bir şekil alarak tek bir kelimeye dönmesidir:

بلكه (bileŋe <bir+ile+; 56b-8)

دكل (degül <<tag+ol; 4a-1)

اشبو (işbu <oş+bu; 16b-7)

كمسه (kimse <kim+ise; 18a-11)

كمسنه (kimsene <kim+ise+ne; 94b-4)

نسنه (nesne <ne+ise; 56a-8)

نيل- (neyle- <ne+eyle-; 55a-2)

ند- (niT- <ne+it-; 46b-12)

نته كم (nitekim <ne+teg+kim; 13b-6)

نل- (nol- <ne+ol-; 17b-2)

شمدى (şimdi <oş+imdi; 81a-10)

شويله (şöyle <oş+öyle; 92a-4)

Ğ. İKİZLEŞME (gemination)

Kaybolmuş bir sesin yerine korunan sesin türemesidir:

اصّى (aṣṣı <<asıg; 43a-5)

اسّى (issi <<idi; 86a-3)

H. DUDAKLILAŞMA (labialisation)

Bir ünsüzün çıkış noktasının dudağa kaymasıdır:

g/>v/

قو- (ḳov- <ḳoġ-; 14a-12)

I. TEKLEŞME (impariasation)

Aynı iki sesten birinin kaybolmasıdır:

1. Türkçe kelimelerde

اولو (ulu <<ul+lug; 27b-1)

2. Yabancı kelimelerde

a. Vezne bağlı olmayan

جد (ced <cedd; 86a-3)

دپ (düp <dübb; 49a-9)

اب (eb <ebb; 38b-3)

حد (ḥad <ḥadd; 85b-1)

رد (red <redd; 85b-5)

b. Vezne bağlı olan

قرون ماضيه (ḳurūn-ı māżiye <māżiyye; 95b-5)

عزا (ʿuzā <ʿuzzā; 12a-13)

İ. TÜREME (anoptyexe)

Kelime ile hiç bir organik bağı olamayan bir veya bir kaç sesin ortaya çıkmasıdır:

1. Önde türeme

(örneği yok)

2. İçte türeme

Ünlülerde

Vezne dayalı olarak yabancı asıllı kelimelerde

اَصِلْدَنْ (asıldan <aṣl+95a-1)

حَمَلْ (ḥamel <ḥaml; 49a-12)

خَانُمَانْ (ḫānümān <ḫānmān; 46b-2)

لَحَدِى (laḥadī <laḥd+; 66a-3)

صَالِحَهَا (sālehā <sālhā; 33b-1)

شِبِلِى (Şibilī <Şiblī; 67b-5)

عُشُبْ (ʿuşub <ʿuşb; 49b-1)

كِيمِيَا (kīmiyā <kimyā; 38b-1)

Ünsüzlerde

Arapça asıllı kelimelerde, kelime içindeki hemzeler (ء), y/ sesi olarak karşımıza çıkmaktadır:

دَايِمْ (dāyim <dā·im; 14b-6)

جَايِزْ (cāyiz <cā·iz; 23a-5)

فَايِدَه (fāyide <fā·ide; 44b-1)

مَايِلْ (māyil <mā·il; 48a-2)

زَايِلْ (zāyil <zā·il; 4a-3)

İçün edatı ile ***i- ana yardımcı*** fiili ünlü ile biten kelimelere eklendiğinde ortaya koruyucu (y) ünsüzü çıkmaktadır:

içün

رِضَاسِيچُونْ (rızāsı+y+içün; 28a-12)

حَقِيچُونْ (ḥakı+y+içün; 34b-7)

لُقْمَه‌يچُونْ (loḳma+y+içün; 49b-9)

i- ana yardımcı fiili

قَنْدَە يِيسە (ḳanda+y+ısa; 28a-5)

اِتْدِ يِيسە (itdi+y+ise; 19b-1)

يُنْسە يِدى (yunsa+y+ıdı; 21b-1)

3. Sonda türeme

(örneği yok)

J. ÜNSÜZ KAYNAŞMASI (synaleph consonantique)

Çıkış yerleri bakımından birbirine yakın olan iki ünsüzün birleşmesidir:

اَڭا (aŋa <an+ġa; 9a-2)

بَڭا (baŋa <ben+ge; 20b-7)

چِقْ (çık- <<taşık-; 3a-2)

قَرَە ڭو (ḳaraŋu <ḳaranġu (karar-ġu; 47a-4)

سَڭا (saŋa <sen+ge; 11a-6)

سِڭور - (siŋür- <singür- <sin-gür-; 81a-1)

يَڭا (yaŋa <yan+ġa; 54a-4)

K. GÖÇÜŞME (metathese)

Karşılıklı olarak iki sesin yer değiştirmesidir:

كُسْتَرْ (göster- <<körset-; 35b-11)

كِمَسْنە (kimesne <kimsene; 17b-3)

L. HECE TEKLEŞMESİ (haplologie)

Ses bakımından birbirine benzeyen hecelerden birinin söyleyişten kalkmasıdır:

فانيدر (fāni+dür <f. dür-ür; 4a-9)

M. NÖBETLEŞE KULLANMA (alternance consonantique)

Metnimizde Farsça asıllı bazı kelimelerde d/ ünsüzünün d/~z̲/ olarak iki ayrı şekilde kullanıldığı görülmektedir:

برادر (birāder; 100b-11) براذر (birāz̲er; 48b-7)

ديدار (dīdār; 98b-11) ديزار (dīz̲ār; 26b-12)

N. BENZETME (assimilation)

Bir ünlü veya bir ünsüzün kendinden önceki veya sonraki ünlü veya ünsüze kendi vasıflarını aktarmasıdır:

Ünlülerde

دستدر (dostudur <dostıdur; 13b-11)

يركدر (yiriŋdür <yirüŋdür; 49b-3)

Ünsüzlerde

مقرنين (muḳarranīn <muḳarrabīn; 94a-6)

O. ULANMA (liasion)

Birlikte kullanılan iki kelimeden ilkinin son, ikincinin ilk seslerinin birbirine bağlanmasıdır:

1. Ünsüz-ünlü ulanması

آج اولسه (ac olsa; 14a-10)

اغرد ايچوك (aġard içüŋ; 49a-5)

بلمغ ايسترسك (bulmaġ isterseŋ; 77b-6)

اراغ اول (ıraġ ol; 13b-11)

تپرغ اوليسر (topraġ olısar; 86a-1)

2. Ünlü-ünsüz ulanması

نَدَرْدْ (ne derd; 30a-12)

نَدِيَمْ (ne diyem; 3b-3)

3. Ünsüz-ünsüz ulanması

بِلْكِ (bil ki; 29b-2)

جانْكِه (cān ki; 27a-6)

اِتْكِه (it ki; 50a-10)

اِتْكِمْ (it kim; 27a-11)

اُولْكِه (ol ki; 50b-11)

Ö. TOPLAŞMA (synerese)

Biri ünlü ile biten diğeri ünlü ile başlayan ve sürekli yanyana bulunan iki kelimeden birindeki ünlünün sürekli bir ünsüz haline gelerek korunan heceye bağlanmasıdır:

بُيْلَه (böyle <bu+ile; 47b-8)

نَيْلَه (neyle- <ne+eyle-; 55a-2)

نِيدْ- (niT- <ne+it-; 13b-2)

P. BİRBİRİNE BAĞLI BENZETME

اِسْتَه (iste- <isde- <izde-; 44a-8) önce birbirine bağlı benzetme sonra başkalaşma.

R. BAŞKALAŞMA (dissimilation)

Bir kelimede yan yana veya birbirine yakın duran ve boğumlanma bölgeleri bakımından birbirinin tıpkı veya benzeri olan iki ünsüzden birinin, kendi boğumlanma noktasını ötekinden ayırarak başka bir ünsüze dönüşmesidir.

اِسْتَـ- (iste- <<izde-; 12a-1)

S. YUVARLAKLAŞMA(arrondissement)

Bu ses olayı ***DudakUyumu*** bahsinde ele alınmıştır.

Ş. DÜZLEŞME (desarrondissement)

Bu ses olayı da ***Dudak Uyumu*** bahsinde ele alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞEKİL BİLGİSİ

I. EKLER

A. YAPIM EKLERİ

1. İsimden İsim Yapan Ekler

+ak (قْ +) ***benzerlik*** belirtir.

(bud+aḳ; 67b-4)

+cA (جه +) ***miktar*** belirtir.

(zerre+ce; 4b-1)

İyelik ekinden sonra kullanılarak ***"görelik, kadar"*** gibi anlamlar bildirir.

(öŋ+ince; 63b-5)

(vüsᶜ+ınca; 87a-3)

+cIlAyIn (جلاين ، جيلاين +) ***gibilik*** bildirir.

(an+cılayın; 46a-9)

(men+cileyin; 79b-12)

(sen+cileyin; 84a-11)

+ç (ج +)

(yaġma+ç; 25a-10)

+çak (چقْ +) durum bildiren kelimelerde ***anlamı kuvvetlendirir***.

(al+çak <alt+çak; 31a-10)

+daş (داشْ ، داشْ +) ***ortaklık*** bildirir.

(ḳarın+daş; 59a-4)

(yol+daş; 30b-7)

+de (ـدَه +) bulunma hali ekidir. Bir kelimede kalıcı isim yapmıştır.

(işde <<oşta; 47b-10)

+din (ـدِنْ +) kelimenin ***anlamını kuvetlendirir***.

(öŋ+din; 48b-3)

+düz (ـدُزْ +) ***ışık ve parlaklık*** bildirir.

(gün+düz; 59a-12)

+en+ (ـَنْ +) işlek bir ek değildir.

(er+en; 79b-11)

+erü (اَرُو ، ارُو +) yön eki olarak bilinen bu ek, ***yön isimleri*** yapar.

(iç+erü<<iç+gerü; 68b-6)

(il+erü<<il+gerü; 64b-11)

+ge (ـكَه +) kelimenin ***anlamını kuvetlendirir***.

(öz+ge; 23a-12)

+gı (ـغِ +) aslında ilgi zamiri olan bu ek, geldiği kelimede ***kalıcı isim*** yapmıştır.

(yarın+gı; 70b-8)

+leyin (ـلَيِنْ +) ***gibi, birlikte, beraber*** anlamını veren bir ektir. İsimden zarf yapar.

(girçek+leyin; 21a-7)

+lIK (ـلُقْ+ ، ـلِكْ+ ، ـلِكْ+ ، ـلُوقْ+ ، ـلِيكْ+ ، ـلِكْ+ ، ـلِقْ+ ، ـلِغْ+) çok işlek olarak kullanılan bu ek, daha çok ***vasıf ve hal isimleri*** yaparken bazı örneklerde ***kalıcı isimler*** yapmıştır.

a. Vasıf ve hal ifade eden isimler:

(ᶜāşık+lıġ+uŋ; 100b-5)

(ayru+lıḳ; 50a-11)

(bī-edeb+lig+i; 31a-9)

(ġuṣṣa+luḳ; 67b-9)

(himmet+lik; 50b-9)

(ḳul+lıḳ+dadur; 56b-4)

(maḥcūb+lıġ+uŋ; 84a-1)

(pādışāh+lıġ+uŋa; 10a-10)

(zebūn+lıḳ+durur; 31a-3)

b. Kalıcı isimler :

(ben+lig+üŋ; 56a-9)

(bir+lig+inüŋ; 52b-8)

(dir+lig+e <diri+lik+; 73b-4)

(er+lik; 55b-1)

(iki+lik+den; 84b-2)

+lU (لو + لو +) ***sahiplik ve bağlılık*** bildirir.

(baġ+lu; 17b-4)

(derd+lü+lerüŋ; 25a-12)

(devlet+lü; 27a-6)

(dil+lü; 52a-13)

(eksük+lü; 34b-6)

(giz+lü; 34b-5)

(göŋül+lü; 71a-1)

(ḳan+lu; 100b-5)

(saʿādet+lü; 23a-9

(uṣ+lu; 94a-1)

(yat+lu; 3a-6)

(yazuk+lu; 59a-8)

+*(u)n* (ـُنْ +)

(boy+un; 47b-5)

(od+un; 32b-2)

+*rA* (رَ +) yön bildiren bir ektir. Bir kaç kelimede ***kalıcı isim*** yapmıştır.

(iç+re; 3b-11)

(taş+ra; 32a-3)

(üz+re; 85a-10)

(üze+re; 26b-3)

+*rek* (رَكْ +) ***daha*** anlamını veren bir karşılaştırma ekidir.

(yig+rek+dür; 100b-11)

+*sAlıK* (سالِغ +) birleşik bir yapım eki olup +*sUzlIK* eki anlamını verir.

(su+salıġ+um; 47b-11)

+*sIl* (سِلْ + سُولْ +) ***isimlerden sıfat*** yapar.

(yoḫ+sıl+lıġ; 27b-9)

(yoḫ+sul+ısaŋ; 75a-12)

+*sUz* (سُزْ + سُوزْ +) ***yokluk*** bildiren bir ektir. +lU ekinin bir nevi olumsuz şeklidir.

(an+suz; 92a-10)

(belür+süz; 70b-5)

(sen+süz; 10b-3)

(ṣu+suz; 70a-7)

+*z* (زْ +) Metnimizde sadece bir örnekte görülmüştür. Çift organ ismi yapar.

(gö+z; 4a-6)

2. İsimden Fiil Yapan Ekler

+*A*- (اَ ، ـهَ+ +) işlek bir ek değildir.

(dil+e-; 3a-2)

(oyun+a-; 59b-11)

+*A-n*- (نَ ، ـنْ +) işlek bir ektir.

(boş+an-durdı; 16b-7)

(dil+en-medi; 95a-9)

(dük+en-di; 61b-9)

(öz+en-; 67b-5)

(ṭon+an-ur; 78a-11)

(uz+an-ur; 13a-9)

+*(A)r*- (رْ ، اَرْ+ +) işleklik sahası sınırlı eklerdendir.

(aġ+ar-dı <ak+ar-; 64b-8)

(baş+ar-am; 59b-2)

(ḳarar-ma <ḳara+r-; 49a-5)

(ḳız+ar-ıcak; 38b-2)

+*DA*- (تَ+ ، ـدا+ ، ـدَ +) işlek bir ek değildir.

(al+da-na; 71b-10)

(al+da-nma; 51a-11)

(is+te-yen <iz+de-; 10b-12)

+*el*- (ـلْ+) işlek bir ek değildir. İsimlerden ***olma*** bildiren

fiiller yapar.

(yön+el-mege; 35a-2)

+*(I)K-* (ـيك + ، ـُك +) işlek bir ek değildir. İsimlerden ***olma*** bildiren fiilller yapar.

(bir+ık-ür; 70b-1)

(bir+ük-ür; 11b-2)

+*(ı)r-* (ـر +) işlek bir ek değildir. İsimlerden ***yapma*** bildiren fiiller yapar.

(çag+ır-ur; 45b-3)

+*l-* (ـل +) işlek bir ek değildir. Sıfatlardan ***olma*** bildiren fiiller yapar.

(ince+l-üp; 30a_9)

+*lA-* (ـلَه + ، ـلَ +) işlek bir ektir. Hemen bütün isim ve sıfatlara gelerek fiil yapar.

(aη+la-; 90a-7)

(av+la-; 14b-3)

(bagış+la-r; 29a-9)

(bek+le-; 48a-4)

(boy+la-ya; 13a-2)

(giz+le-; 26b-6)

(göz+le-; 9a-13)

(ışmar+la-yımazsın; 10b-7)

(iη+le-r<iη+le-; 40b-8)

+*lA-n-* (ـلَن + ، ـلَن + ، ـلَنْ +) işlek bir ektir. İsimlerden ***dönüşlü fiiller*** yapar.

(bag+lan-up; 69b-7)

(giz+len-en; 99b-7)

(gölge+len-me; 71b-9)

(söy+len-meziken; 60b-5)

(ulu+lan-man; 70b-10)

(us+lan-; 34b-2)

3. Fiilden İsim Yapan Ekler

-ak+ (ـوق، - ـق -) işlek bir ek değildir. Az sayıdaki örnekte uzuv adı ve sıfat yapar.

(ay-aḳ+dan; 79a-2)

(ır-aḳ; 47b-12)

-(I)Ç+ (ـچ -) işlek bir ek değildir. Fiilden aşırılık ifadesi taşıyan isimler ile nesne ismi yapar.

(ḳazan-c+ı; 17a-11)

(ḳıl-ıc+ın; 28a-12)

-ge+ (ـگ -) işlek bir ek değildir.

(gölge+len-me <<kölige+; 71b-9)

-GU+ (ـغو، گ -) işleklik sahası sınırlı eklerdendir. Fiilerden hareketle ilgili isimler yapar.

(ḳay-ġu+lar; 5b-6)

(sev-gü+ŋ; 25b-11)

-ġun+ (ـغن -) işlek bir ek değildir. Fiillerden aşırılık ifadesi taşıyan sıfatlar yapar.

(ḳız-ġun+iken; 68a-3)

-ḫu+<-ḳu+ (ـخو -) işlek bir ek değildir. Fiilerden harekete dayalı isim yapar.

(uy-ḫu+dan<<u-dı-ḳu+; 15a-4)

***-I*<-(*I*)*G*+** (ـُ - ـُوُ - ـِى -) işlek bir ektir.

Eski Türkçe'de ***-(I)G*** şeklinde olan bu ek, çeşitli ses değişikliklerinden sonra ***-I*** veya ***∅*** şekillerini almıştır.

-IG>-I şekilini alanlar:

(bil-ü+müz <bil-ig+; 6b-4)

(dir(i)+lik <<tir-ig+lik; 6b-5)

(ḳap-u+ŋda <ḳap-ıg+; 61a-11)

(ḳat-ı <ḳat-ıg; 97b-3)

(öl-ü <öl-üg; 55b-1)

(sev-ü+ŋ <sev-üg; 25b-1)

(ṭap-u+ŋ <ṭap-ug+; 86a-2)

(ül-ü+müz <ül-üg+; 6b-4)

***-I*+** (ـُو - ـِى -) yukarıdaki ekten tamamen farklı bir yapıda gözüken bu ek, fiilerden çeşitli isimler yapar.

(egr-i+lere <egir-i+; 62b-1)

(ḳoḫ-u+sında <ḳok-u+; 27a-4)

(ḳorḫ-u <ḳorḳ-u; 30b-1)

***-(y)IcI*+** (ـيجى -) işlek bir ek değildir. Fiillerden aşırılık ve devamlılık ifadesi taşıyan isimler yapar.

(di-yici; 83a-1)

(yar-ıcı; 83b-3)

***-(y)Iş*+** (ـشْ - ـِيشْ -) işlek bir ek değildir. Fiillerden hareket ve iş isimleri yapar.

(dur-ış+uŋ; 57b-4)

(gel-iş+üŋ; 56b-6)

(in-iş+e; 70b-11)

(saġ-ış+a; 95a-10)

(yaŋ(ı)l-ış; 66b-4)

(yok-ış+ını; 62a-10)

-k+ (-ك، -لك -) işlek bir ek değildir. Yanlız ünlü ile biten fiillere gelerek fiillerden bir nevi fail durumuna geçmiş isimler yapar. Bu özelliği ile ***-UK*** ekinden ayrılır.

(çürü-k; 3a-2)

(eksü-k; 4a-1)

-(ü)m+ (مُ -) işlek bir ek değildir. Fiillerden bir defalık durum bildiren isimler yapar.

(öl-üm; 55a-5)

-maç+ *<-ma+aş* (ماچ -) işlek bir ek değildir. Fiilden yemek ismi yapar.

(tut-maç; 67b-12)

-mAK+ (مَكْ، -ماق، عاغ -) İşlek bir ektir. Fiillerden hareket ismi yapar.

(bul-maġ+a; 34a-11)

(dik-meg+e; 45a-8)

(di-mek; 15a-1)

(gör-mek; 45a-11)

(sev-mek; 51a-9)

-mAKlIK+ (مَكْلِكْ، -مَقْلِغ، -مَكْلِكْ -) işlek bir ektir. ***-mAK*** ekinin ***+lIK*** eki ile genişletilmiş şeklidir.

(di-meklik; 73b-12)

(din-meklig+i; 12b-2)

(ir-meklig+e; 55b-2)

(ur-maklıg+a; 45b-11)

-miş+ (ـمیش -) işlek bir ek değildir. Sıfat-fiil ekidir, bir örnekte kalıcı isim yapmıştır.

(yi-miş+in; 43b-8)

-(I)n+ (ـن ـون -) işlek bir ek değildir. Fiillerden hareket dayalı isimler yapar.

(eg(i)-n+ine; 14b-8)

(tüt-ün; 97a-7)

-p+ (ـب -) işlek bir ek değildir.

(to-l-p; 68b-7)

(to-p; 48b-10)

-U+ (ـو -ـو -) aslında zarf-fiil eki olan bu ek, bir kaç örnekte kalıplaşarak yapım eki görevini üstlenmiştir.[32]

(gir-ü; 47b-3)

(ḳarş-u; 17b-4)

(tol-u; 17b-5)

-UK+ (ـوك -ـوق ـیوق -ـوك -) işlek bir ektir. Fiillerden o fiil ile ilgili hali veya o halin sebep olduğu nesneyi belirtir.

(aç-uḳ; 88a-10)

(art-uḳ; 48b-7)

(ay(ı)r-uḳ; 19a-2)

(bulan-uḳ;+lıguŋ; 66a-12)

---

[32]TURAN, Zikri; Teshil (Basılmamış Doktora Tezi) c.I, s.279 , Malatya 1992

(buy(u)r-uġ+ın; 67a-9)

(sın-uḳ; 94b-4)

(yaz-uḳ+lu; 28b-9)

Ekin yuvarlak ünlülü asli şekilleri yanında metnimizde dar ünlülü bir örneği de vardır:

(ay-ıḳ+lıḳ; 10b-5)

4. Fiilden Fiil Yapan Ekler

a. Çatı ekleri dışında fiilden fiil yapan ekler

-A- (ـَ -) işlek bir ek değildir. Fiillerin anlamlarını kuvvetlendirir.

(bul-a-madı; 70a-9)

(depr-e-ne <dep-ir-e-; 33a-11)

(döş-e-r <<düş-e-; 85a-10)

(ḳayn-a- <kayın-a-; 85a-9)

-ele- (ـَلَ -) işlek bir ek değildir. Fiillerden devamlılık ve tekrar bildiren fiiller yapan birleşik bir ektir.

(dep-ele-ye; 64-9)

(ı)K- (ـِغ -) işlek bir ek değildir. Fiillerin manalarını kuvvetlendirir.

(sın-ıġ-ur; 49a-2)

-i- (ـِ -) işlek bir ek değildir. Fiillerden devamlılık ve tekrar bildiren fiiller yapar.

(sür-i-yü; 59b-6)

-mA- (ما - مه - مگ - مه -) işlek bir ektir. Fiillerden olumsuzluk bildiren fiiller yapar.

(aġ-ma-dı; 71a-2)

(ayır-ma; 14b-9)

(baṣ-ma-z; 67a-8)

(bıraḳ-ma-ya; 89a-11)

(bul-ma-dı; 22a-6)

(unıt-ma-ġıl; 38a-8)

-y- <-d- (يد -) işlek bir ek değildir. Fiillerin manalarını kuvvetlendirir.

(ṭo-y-madum; 69b-4)

-z- (زَ -) işlek bir ek değildir. Fiillerin manalarını kuvvetlendirir.

(ya-z-ılmış; 38b-3)

b. Çatı ekleri

b.a. Ettirgenlik ekleri

-Ar- (اَرُ - ارُ ، رَْ -) işlek bir ek değildir. Geçişsiz fiilleri geçişli ve ettirgen yapar.

(çıḳ-ar-a; 43b-8)

(gid-er ; 12a-10)

(ḳop-ar-ur; 23b-2)

-der- (دَرْ -) işlek bir ek değildir. Geçişsiz fiilleri geçişli ve ettirgen yapar.

(dön-der; 48a-3)

(gön-der; 48a-3)

-dUr- (دُرُ - دُرْ -) işlek bir ek değildir. Hem geçişli hem de geçişsiz fiilleri ettirgen yapar.

(al-dur-ur; 18a-6)

(dön-dür; 23a-2)

(gül-dür-di; 21b-10)

(in-dür-e; 72a-9)

(ḳon-dur-maya; 26b-2)

(ṣol-dur-dı; 51b-5)

-gür- (كُرْ -) işlek bir ek değildir. Geçişsiz fiilleri geçişli ve ettirgen yapar.

(ir-gür; 87b-12)

-T- (ـدْ - ـتْ - ـد - ـت -) işlek bir ektir. Geçişsiz fiilleri geçişli ve ettirgen yapar.

(aŋla-d-a; 49a-6)

(aġrı-t-ma; 69a-10)

(depre-t; 75b-3)

(il(e)-t-e; 44b-8)

(ḳarar-d-ur; 13b-13)

-Ur- (ـُر ـرْ ـوُرْ -) işlek bir ektir. Hem geçişli hem geçişsiz fiillerden ettirgen fiiller yapar.

(aş-ur-dı; 99b-6)

(biş-ür; 68a-3)

(bit-ür-di; (81a-12)

(ir-ür-medi; 86b-9)

(şaş-ur-ursuz; 7b-7)

(yaş-ur-a; 44b-12)

(yit-ür-en; 37a-7)

Ekin yuvarlak ünlülü asli şekil yanında düz ünlülü iki örneği de vardır.

(ay-ır-ma; 59a-7)

(şiş-ir-üp; 32a-12)

Bazı fiillerin ettirgenlik şekilleri özel olarak yapılmaktadır. Bu konuda daha geniş bilgi için Prof. Dr. O. Nedim Tuna'nın ilgili makalesine başvurulmalıdır.[33]

Fiil	***Ettirgen şekli***
gel-	(getür- <<kel-tür-; 14a-4)
git-	(gönder- <kön-der-; 48a-3)
gör-	(göster- <<kör-se-t-; 3a-13)

b.b. Edilgenlik ekleri

-(I)l- (ـُول ، ـِل ، ـيِل ، ـِل -) Birinci derecede edilgenlik ekidir. Sonu ünsüz ile biten bütün fiillere gelir.

(aṣ-ıl-a; 67b-4)

(boz-ıl-dı; 53a-2)

(bük-il-di; 51b-3)

(dak-ıl-duġın; 96a-4)

(dik-il-di; 89b-9)

(diŋ-il-a; 6a-10)

(dög-ül-üp; 30b-8)

(eyd-il-ür; 38b-2)

(ez-il-ür; 54b-2)

(kes-il-di; 89b-8)

(ḳur-ıl-dı; 53a-5)

[33] TUNA, O. Nedim; Türkçede Trantive-Causative " Geçişli-Ettirgen " Fiiller ve Bunlarla İlgili Morfoloji ve Öğretim Meselelerinin Çözümü, TDED XXIV-XXI s.381-428 İstanbul 1986

(şoy-ıl-a; 3b-1)

(unıd-ul- dukda; 6a-5)

(ur-ul-dı; 79b-1)

(yaz-ıl-mış; 38b-3)

(yık-ıl-up; 54a-2)

(yit-il-ür; 70b-5)

-(I)n- (ـنَ ، ينِ ، نُ - نِ ، نُ -) hem ünlü hem de l ünsüzü ile biten fiillere gelir.

(ara-n-a; 68b-4)

(bil-in-ür; 46a-9)

(bil-in-e; 99b-7)

(bul-ın-dur; 48b-4)

(dil-in-medi; 9b-2)

(döşe-n-di; 53a-5)

(sı-n-up; 55a-6)

b.c. Dönüşlülük ekleri

-(I)n- (ـنَ - نِ ، ينِ - نِ ، نِ ، نُ -) Birinci derecede dönüşlülük ekidir. Hem ünlü hem de ünsüz ile biten fiillere gelir.

(beze-n-ür; 16a-11)

(del-in-ür; 56b-7)

(dep-in-me; 60a-13)

(düke-n-ür; 73b-6)

(egle-n-me; 51a-12)

(gör-in-ür; 43a-1)

(ışı-n-; 31b-7)

(id-ün-dügüŋ; 82a-8)

(sür-in-e; 54a-4)

(uza-n-dıyısa; 70b-7)

(yir-in-e; 54a-4)

-(I)l- (يل ، ل - ِيل -) sadece ünsüzle biten fiillere gelen ikinci derecede dönüşlülük ekidir.

(dir-il-en; 46a-7)

(ır-ıl-madı; 25b-2)

(ḳap-ıl-duŋ; 43b-4)

(süz-il-e; 55a-6)

-(I)ş- (يش ، ش - ـشـ -) aslında işteşlik eki olan bu ek, dönüşlülük görevini de yapar.

(deg-üş-ür; 52a-4)

(dür-iş-üp; 13b-10)

(ṭola-ş-duŋ; 66b-4)

(ula-ş-dı; 70a-3)

(yara-ş-ur; 58a-4)

(yit-iş-dükce; 54b-4)

b.ç. İşteşlik eki

-(i)ş- (يش -) metnimizde bir örnekte geçmektedir.

(yüg(ü)r-iş-e; 88b-11)

5. FİİLİMSİLER

Fiilimsileri isim-fiil (mastarlar), sıfat-fiil (partisip) ve zarf-fiil (gerundium) olmak üzere üç grupta inceleyeceğiz:

a. İsim-fiiller (Mastarlar)

Fiilden yapılmış isimlerdir. İsmin bütün görevlerini yüklenebilirler.

-mAK (ـمَك، ـمَاك، ـمَاغ) bütün fiillere gelebilir, hal eklerini alabilirler. Cümlenin öznesi, tamlayıcısı ve yüklemi olabilirler.

a.a.. Cümlenin öznesi durumunda :

gey degül ᶜömri ***eylemek żāyiᶜ*** (4a-1)

bu ḥāle irmek muḥāl zerḳıla hem (45a-8)

cihānda ***muttaṣıf olmak*** sezā durur ᶜulemā (28b-1)

a.b. Cümlenin tamlayıcısı durumunda:

evc-i kemāle irmege hem perr ü bāl olur (26a-1)

Ḥaḳ'a ***yönelmege*** mi ḳor seni dirīġ dirīġ (35a-2)

āhıla gecdi günüm ***varmaġa*** yoḫdur yönüm (17b-2)

a.c. Cümlenin yüklemi durumunda:

çün ***ferīd olmak gerekdür*** cümle ferd (92a-1)

i niçe ḳarnlar ***geçmek gerek*** taᶜbīr kemāl ehli (37a-2)

ᶜaczine muᶜterif olup ***itmekdürür sükūt*** (58b-7)

Hal ekleriyle kullanılışına örnekler.

Yalın hal ile:

kim degül ***girmek*** yola bī-reh revā (11b-11)

bir nefes el vire ***görmek*** yüzüŋ i ger göŋüle (26a-6)

eylemek ᶜömri ġafletile hebā (32a-10)

Yönelme hali:

muḳābil ***durmaġa*** her-giz ḳalur mı peşşede pervā (13a-13)

seyr ***itmege*** sırr-ı lā-mekānda (6b-5)

ᶜışḳ cāmından ***içmege*** ṣahbā (16b-8)

Yükleme hali ile:

olmaġı ol işikde gedā idelüm ṭaleb (47a-1)

ᶜaczile ***sükūt itmegi*** evlāyıdı oldı (84b-1)

Bulunma hali ile:

(örneği yok)

Uzaklaşma hali ile:

...çün eyle mahfi ***ḳılmaḳdan*** anı... (59a-2)

olmaya her-giz nedāmet ***eylemekden*** fāyide (44b-2)

-mAKlIK (مَقْلِق، - مَكْلِك - مَقْلِغ، - مَكْلِك لِك) ***-mAK*** ekinin ***+lIK*** eki ile genişletilmiş halidir. Fonksiyon olarak ***-mAK*** eki ile aynıdır. Bir kaç örnekte görülür:

Mālikü·l- Mülk öŋinde ***dimeklik*** (73b-12)

dīn ḳılıcın ***urmaḳlıġa*** göster ḳanı pehlevān (45b-11)

eyle ***dinmekligi*** ṣādık şānuŋa (12b-2)

ᶜaḳlı esrük cānı ḥayrān ***eylemeklik*** ḫūb ola (26b-12)

irmeklige merāḳī-i ᶜulvīye himmet it (55b-2)

b. Sıfat-fiiller (Partisipler)

Sayı ve şahsa bağlı fiil çekimine girmeyen, fakat aldığı eklerle fiilin zamana bağlı olarak taşıdığı kavramı sıfatlaştırdığından kendisinde sıfat ve fiil niteliklerini birleştiren fiil şeklidir.

-AlI (الى، - الي - لى) herhangi bir işi ve hareketin başlangıcını belirtir.

cānumda bu ᶜışḳuŋ eseri ***olalı*** peydā (19a-2)

ḳılalı sāḳī bizi ġarḳ-ı şarāb (40b-3)

düşeli oldı hem kebāb ekbād (93a-6)

cānda şavḳuŋ ***olalıdan*** mıṣbāḥ (78b-2)

-(y)An (-ين، -ن، ـن) geniş bir kullanım alanına sahiptir. Hem şimdiki zaman hem de geniş zaman manası verir.

ḫāb-ı ġafletde ***ḳalan*** ḫufteye hem bir ḫaber it (57b-1)

lā-mekān ᶜālemi seyrinde mekānet ***bulanuŋ*** (65b-3)

olam diyenler iḫtiyār elden ***ḳoyuban*** iḫtiyār (38b-6)

muḥkem ***eyleyen*** der ü dīvānını (42b-8)

-Ar (ـَرْ ، ـَرْ) geniş zaman sıfat-fiil ekidir işlek değildir.

ki ᶜaḳlı *yitire* vü ḳılmaya felsefe mebhūt (58a-2)

-DUK (ـدُوكْ ، دُوغ ، تُدُكْ ، ـتُوغْ) görülen geçmişzaman sıfat-fiil ekidir, çok işlektir.

cān Ezel Bezmi'nde ***içdügi*** şarāb (41b-7)

bugün her buldugın yine kişi her ***bildügin*** işler (14a-9)

ser-māyesi ***dükendügi*** yirdür bu varlıguŋ (50a-10)

Ḥaḳ ᶜaṭā ***ḳıldugı*** kifāyet ider (77b-10)

ṭarīḳat ad ***ḳodugıdur*** ibāhet ü bidᶜat (90a-9)

cānuma ol demde ᶜışḳ ***urdugı*** od (41b-8)

-eceK (ـَجَكْ ، جَقْ) gelecek zaman sıfat-fiil ekidir, işlek degildir.

ki geçmiş ᶜömre el irmez ***gelecek*** hem degül peydā (14b-11)

yire ***girecegüŋ*** aŋmaz mısın ne aṣṣı ide (91a-1)

-(y)IcI (ـيِجِى ، ايجى) devamlılık ve alışkanlık bildiren bir sıfat-fiil ekidir, işlek değildir.

benven ***diyici*** çoġ velī ḳanı meşāyiḫ (83a-1)

yarıcı çü Şiblī vü çü Zennūn-ı Meşāyiḫ (83b-3)

-mIş (ـمِشْ ، مِشْ) öğrenilen geçmiş zaman sıfat-fiil ekidir, çok işlek değildir.

ki ***geçmiş*** ᶜömre el irmez gelecek hem degül peydā (14b-11)

ki ʿumy u cehlile ***ölmiş*** göŋülleri ider iḥyā (13b-4)

cehl ʿumyında ***ḳalmışa*** i ʿamū (29a-5)

ḳalmışlaruŋ elin tutup anlara şefḳat it (56a-4)

çürimiş toprakda gör ʿaẓm-i ʿiẓām olmış remīm (86a-4)

-ür (ـُور –) geniş zaman sıfat-fiil ekidir, işlek degildir.

görür āyātın eyledi bīnā (22b-9)

c. Zarf-fiiller (Gerundiumlar)

Cümlede yüklemin anlamını çeşitli yönlerden etkileyen, fiilden bazı eklerle yapılmış, şahıs ve zaman belirtmeyen zarf görevindeki kelime. Bu konuda daha geniş bilgi için dipnottaki esere bkz.[34]

c.a. Gelecek zaman zarf-fiilleri

-(y)A (ـيه ـه ـا) fiilin yapılış tarzını belirtir.

çaġırur kūkū vü hūhū ***diye*** çünki faḫte (45b-3)

yüz ***ura*** geldük ḳamu min külli fec (74a-11)

gele/ göze ḫayālüŋ ***diye*** cāʾeʾl-ferec (74a-4)

Dil-ber'üŋ ʿaks-i cemālin ***göre*** andan naẓar it (57b-6)

Şu örnekte ***-IncA*** anlamını verir:

---

[34]TİKEN, Kamil; EAT'de Edat ve Zarf_Fiillerin Fonksiyonları, İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi) İstanbul 1993

mevce / ***gele*** çok görürler ᶜacāyib ġarāyib (39a-11)

Şu örnekte ***birleşik fiiller*** yapmıştır:

kim göz ***açabile*** ḥayretüŋden (8a-5)

elden ḳoma kesb ***idegör*** bu derdi sen taḳvāyıla (38b-5)

-(y)I³ (ـيِ - ـيُ - ـيو) fiilin bildirdiği işin yapılışı sırasında öznenin durumunu belirtir. ***-(y)A*** zarf-fiil ekine fonksiyon olarak benzer.

var ***diyü*** ᶜaḳlumuz bilümüz (6b-4)

görine ***diyi*** serv-i ḫırāmānum evliyā (29b-12)

min şerri ḥased ***diyi*** ditrer iẕā ḥased (97a-9)

Şu örnekte ***birleşik fiil*** yapmıştır:

ne yüz ***aġardıbilesin*** işüŋde yoḳ ḥāṣıl (35a-8)

-(y)I⁴bAn (ـبَنْ ، ـبِنْ ، ـبُنْ ، ـبانْ ، ـیُبَنْ) ***-(y)I p*** zarf-fiil ekinin genişletilmiş şeklidir. Çok işlek bir ektir.

kimüŋ ebedī mest ***idüben*** cānın ezelden (9a-5)

ḥasbiya·llāh ***diyüben*** küllī (32b-2)

gönildi gider kārübān baġladı maḥmil ***ṣaruban*** (36b-1)

dirīġā seni görmedüŋ göz ***açuban*** (42a-8)

ġıdā-yı rūḥ ***alıban*** vāridāt-ı ġaybīden (80b-10)

ḥırṣ odına ***düşiben*** gel virme yüz suyın yile (86a-1)

-(y)Ip (ـُپْ، ـيُپْ، ـيِپْ، ـپْ) asıl fiilin oluş ve kılış şeklini bildiren çok işlek bir zarf-fiil ekidir.

ᶜāşıḳa ne ki ***başlayup*** ẕikri (5a-8)

ṣarardıp zaᶜfürān rengin döker ḳan edguvān cümle (13b-1)

çün āyine ***bulup*** ṣafā bes ḳalbi derrāk olmāya (21b-5)

ḥırsıla yüz ḳaralıġı ***ḳazanıp*** (31a-6)

revān itsün gözi yaşın ***dögüp*** hem taşlara başın (37a-10)

mevc uraydı ***eriyüp*** cümle cihān (41a-6)

şol muraṣṣaᶜ külāhı yire ***inip*** (55a-6)

c.b. Yarı zarf-fiiller

Bir kaç ekin bir araya gelmesiyle oluşmuş zarf-fiil ekleridir.

-dUGIncA (ـدُكْنجَه، ـدُغْنجَه) "...-diği sürece" anlamını veren zarf-fiil ekidir, çok işlek değildir.

her yaŋa ***baḳduġınca*** yirine (54a-4)

göŋlüŋde ***olduġınca*** bu dünyā meḥabbeti (55b-6)

varduġınca şaşduŋ i nefs-i ḫabīs̱ (66a-11)

ṭāḳatuŋ ***irdügince*** sen daḫı (94a-11)

-dUKcA (ـدُكْجَه، ـدُكْجَه، ـدُقْجَه) "...dığı kadar" anlamını veren zarf-fiil ekidir, çok işlek değildir.

ḳonduḳca ᶜışḳuŋ daġı dir cān naᶜra-ı hel min mezīd (18b-1)

naʿra-ı hel min mezid ***urdukça*** can (41b-1)

düşdükce yire sen delinür bağrı yirüŋ ah (56b-7)

ṭakatuŋ ***irdükce*** fursat variken ḳıl taʿati (86a-9)

-dUKdA (-دُكْدَ ، دَكْدَه ، دُقْدَه) "... dığında " anlamını veren zarf-fiil ekidir.

çü derya cuş ***ḳıldukda*** göŋül bu ateşin sevda (13a-1)

peymane ***ṣunduḳda*** ezel i Şah-ı Milk-i Lemyezel (21a-2)

yüz ***çevürdükde*** ḳamu ḫalk bize luṭfuŋıla (48b-6)

olduḳda ṣoŋucı reh-güzer mevt (64b-12)

-duḫda <duḳda (-دُخْدَه) "... dığında " anlamını veren zarf-fiil ekidir, metnimizde bir örneği vardır.

olsun ***ḳoduḫda*** yire ḫadi ya Rab el-gıyaṡ (66a-1)

-(y)IcAK (-ِجَكْ ، ِيجَكْ ، ِيجَقْ ، -اِجَقْ ، -يِجَقْ) "***...IncA***" anlamını taşıyan zarf-fiil ekidir.

yine baş ḳaldurur fursat ***bulıcak*** saŋa çün aʿda (14a-7)

ḳıyamet ***ḳopıcaḳ*** yarın ki amenna ve ṣaddaḳna (14b-10)

iricek mevt hiç aman virmez (22a-10)

senden artuḳ kimümüz var ***kesicek*** bizden ümiz (48b-7)

bil ʿamel ***olmayıcak*** tedris ü hem ifta ḥicab (51a-6)

-(y)iken ~-ken (-ِيكَنْ ، -ِكَنْ ، كَنْ ، اِيكَنْ) i- fiili ile birlikte kullanılan zarf-fiil ekidir. Öğrenilen geçmiş ve geniş zaman eklerinden sonra kullanıldığı gibi isimlere de getirilir.

yiri ***olmuşiken*** kıldı dili dāne gibi iḥyā (15a-5)

tutmışiken cihānı ḳamu küfr ẓulmeti (27b-2)

söyleyimez ***bilüriken*** ḥaḳḳı-ı yaḳīn ḳalduḳ ġarīb (46a-5)

şād u ḫandān ***yürüriken*** çün meh (54b-1)

ḳıbleye ḳarşu eli baġlu ***dururken*** gönül (17b-4)

varıdı bu cümle ᶜālem ***yogiken*** ol bī-Niyāz (34a-3)

gizlüyiken evde taşra görinür (43a-1)

-(y)IncA (ينجه – نجه – نجه) " ...-ıncaya kadar " anlamını verir.

ḥabs-ı ṣūretde ***ḳalınca*** Pādışeh dīzārına (26b-12)

varınca bir pūla biŋ baş olursa (30b-9)

tā ***ḳılmayınca*** daġdaġa-ı iştiyāḳı maḥḳ (53a-1)

irmeyince cānına zevḳı fenā bulıp ḥayāt (77a-4)

incek (نجاك -) "...dığında" anlamını veren zarf-fiil ekidir, bir örneği vardır.

şānına mā etehaza·llāhü veliyyen ***diyincek*** (73a-3)

-mAdIn (مدن ، -مدن-) olumsuzluk bildiren zarf-fiil ekidir. Ekin çeşitli fonksiyonları vardır. Bugün kullandığımız ***-mAdAN*** ekinin fonksiyonnuna sahip olduğu gibi ***"...madan önce "***, ***"...madıkça"*** ve ***"...maksızın"*** eklerinin fonksiyonlarını da taşır.

yoluŋa ***utanmadın*** vā-hacletā (12b-6)

biz mestidük ***söyletmedin*** dahı ḫarābāt adı hīç (38a-13)

ümīz bāġı yimişin ki ***dermedin*** taşra (43b-8)

ṣoyunup deŋize kişi ***ṭalmadın*** (70a-10)

ki tā ***ṭalmadın*** baḥr-i ᶜirfāna hīç (72a-4)

-mAyIncA (بنجه -) ***-mA*** olumsuzluk ekinin, ***-IncA*** zarf-fiil ekiyle birleşmesinden oluşmuş bir zarf-fiil ekidir. ***-mAdIn*** zarf-fiil eki ile aynı fonksiyona sahiptir.

ta ***ḳılmayınca*** daġdaġa-ı iştiyāḳı maḥķ (53a-1)

tasfiye ***olmayınca*** bāṭına hiç (93b-7)

irmeyince cānına zevḳı fenā bulıp ḥayāt (77a-4)

Zarf-fiil oluşı kullanılışlarına bağlı olan ***-sA eki*** :

Fiil çekim eki olan ***-sA***'nın metnimizde zarf-fiil eki olarak kullanıldığı görülmektedir. ***-sA*** ve ***i- fiilli*** şekillerinin zarf-fiil olarak kullanıldığı çeşitli kaynaklarda söylenmiştir. Hatta bazı haller dışında şart ekinin zarf-fiil olarak kullanıldığı iddia edilmiştir.[35]

-sA ve ***i- fiilli*** şekillerinin tek başına kullanıldığı örnekler:

gaza kılup ***ururısa*** revā durur ʿulemā (28a-12)

(-dığında)

türrehāt ***eydürlerise*** ẕerrece

dillerinde yoḳ durur bu ḥalḳa seb (42b-12)

(-düklerinde)

cām-ı vaḥdetden içüp ***olduŋısa*** mest i cān (57b-7)

(-dığın zaman)

demi ki hem-demi şikvet dürür ***olurısa*** ʿīd (90a-3)

---

[35] BİLGEGİL, Kaya; Türkçe Dilbilgisi, s.269 İstanbul 1982
GABAİN, A. Von; (Ter. M. Akalın) Eski Türkçenin Grameri, s.123 Ankara 1988
GÜLSEVİN, Gürer; Türkçede Şart Gerindiumu Üzerine, Türk Dili S.467 s.276 Ankara Kasım/1990
KARAHAN, Leyla; -sa/-se Eki Hakkında ,Türk Dili S.516 s.471-474 Ankara Aralık/1994
TİMURTAŞ, F. Kadri; Eski Türkiye Türkçesi, s.131 İstanbul 1977

(-dığı taktirde)

Bağlama edatlarının ***-sA*** ve ***i- fiilli*** şekilleri ile kullanılışı: Bu tür kullanılışta ***-sA*** ekinin fonksiyonu zarf-fiil olurken edatların fonksiyonu da anlama kuvvet kazandırmaktır.

eger...-sA kalıbı

bize ***dirlerise eger*** ebleh (5a-4)

varısa gel ***eger*** göŋülde ḥużūr (5a-9)

eger gösterse nūr-ı dil saŋa bāṭın semenzārın (13b-7)

eger devlet baŋa hem-rāḥ ***olursa*** (30a-8)

her ḳaçan...-sA kalıbı

her ḳaçan ursa püşt-i pā ʿulemā (29a-6)

her ḳaçan mūş ***iderse*** kürbe şikār (99b-10)

ḳaçan ki... -sA kalıbı

kaçan ki söylese tefsīr ü āyet ü aḫbār (28b-5)

ḳaçan...-sA kalıbı

ḳaçan ṣavmıla ***acıḳsaŋ*** ṭolar hem nūrıla aʿżā (14a-10)

B. ÇEKİM EKLERİ

1. İsim Çekim Ekleri

a. Çokluk eki

Çokluk eki olarak kabul edilen +z'nin (gö+z; 4a-6) metnimiz için böyle bir fonksiyonu yoktur. Bu ek daha önce ele alınan yapım ekleri bahsinde bir yapım

eki olarak ele alınmıştır.

+lAr (+لَا ، +لَرْ ، لَارْ)

(ᶜakıllar ; 27a-1)

(bī-çāreler; 36a-6)

(cānlar; 8a-5)

(degmeler; 26b-5)

(göŋüllere; 26a-11)

(ḳamular; 12a-12)

(kimseneler; 17b-7)

(maḥfilleri; 46a-8)

(yiller; 19a-6)

Metnimizde bazı Arapça ve Farsça kelimelerin çokluk şekilleri yine bu dillere ait eklerle yapılmıştır:

Arapça şekiller:

(aᶜḳābāt; 88b-9)

(beyyināt; 52a-8)

Farsça şekiller:

(dānişhā; 13a-2)

(meyhā; 63b-6)

b. İyelik ekleri

İyelik ekleri dudak uyumu dışındadırlar. 1. ve 2. teklik ve çokluk kişi ekleri düz ünlülü kelimeler de dahil olmak üzere sürekli yuvarlak ünlülü olur. 3. teklik ve çokluk kişi ekleri ise, yuvarlak ünlülü kelimeler de dahil olmak üzere sürekli düz ünlülü olur. İyelik eklerini tablo halinde şöyle gösterebiliriz:

TEKLİK	***ÇOKLUK***
1. kişi +(U)m	***+(U)m+Uz***
2. kişi +(U)ŋ	***+(U)ŋ+Uz***
3. kişi +(s)I(n)	***+lAr+I+(n)***

Örnekler:

TEKLİK	***ÇOKLUK***
1.kişi için:	
بغرم (bagrum; 41b-8)	ادمز (adumuz; 5a-2)
گوکلم (göŋlüm; 30b-3)	دلمزی (dilümüzi; 22b-12)
مشعلم (meşᶜalem; 30b-1)	گوکلمز (göŋlümüz; 48a-3)
2.kişi için:	
آیینک (ayineŋ; 57a-3)	اولادکز (evladuŋuz; 54a-3)
دردک (derdüŋ; 10a-2)	تنلرکز (tenlerüŋüz; 54a-1)
عشقوک (ᶜışkuŋı; 59b-3)	وطنلرکز (vaṭanlaruŋuz; 54a-1)
3.kişi için:	
بغری (bagrı; 7b-13)	جانلری (cānları; 42b-4)
بهاسی (bahası; 56a-3)	گوزلری (gözleri;42b-4)
بزمی (bezmi; 15b-9)	پرلرین (perlerin; 42b-5)

3. teklik kişi iyelik eki ***+(s)I(n)***: Bu ek üzerindeki kabul gören en yaygın görüşe göre ekin aslı ***+I***'dır. Ünlü ile biten kelimelere eklendiğinde ortaya çıkan ***s*** ünsüzü, aslında sonu ***s*** ünsüzü ile biten bir kelimenin yanlış bir hece bölünmesi sonucu eke bulaşmasıyla ortaya çıkmıştır.Bu olay Türkçe'nin bilinmeyen devirlerinde gerçekleşmiştir. [36] Aynı ek üzerinde hal ekleri getirildiğinde bu sefer ***n*** ünsüzü

---

[36] ERGİN, Muharrem; Türk Dilbilgisi s. 221 İstanbul 1972

ortaya çıkmaktadır. Bu ünsüz için bazı Türkologlar, çarpık durum demişlerse de bu ünsüz, zamir kaynaklı olup düzenli olarak sözü edilen yerde ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple ***n*** ünsüzü iyelik ekine dahil edilmelidir.[37] Bu ek için ayrıca Gürer Gülsevin'in ilgili makalesine bakılabilir.[38]

جمله سینه (cümle+sin+e; 56a-5)

برلگینه (birlig+in+e; 98b-4)

Ek bir iki örnekte yuvarlak ünlülüdür:

صوینی (su+yun+ı; 73a-2)

اودنی (od+un+ı; 79a-4)

c.İsim Hal Ekleri

c.a. Yalın hal (nominative)

İsmin herhangi bir hal eki almamış halidir. İsmin çokluk ve iyelik ekli şekilleri de yalın hal olarak kabul edilir. Yalın halli isimler metnimizde bir kaç yerde diğer hal ekleri yerine kullanılmıştır.

Yükleme hali yerine:

geh āteş oldı zādı vu geh ***ḫūn*** idindi ḳūt (58a-11)

endīşe-i cihāndan ḳılma ***göŋül*** mükedder (100b-3)

Tamlayan olarak :

Sulṭan vilāyet taḫtına yaġmaç göçelüm raḫtına (25a-10)

Diğer örnekler:

[37]TUNA, O. Nedim ; Türk Dilbilgisi (Fonetik, Morfoloji) İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Ders Notları, s.21-22 Malatya 1986

[38] GÜLSEVİN, Gürer; Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3.kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı , Türk Dili S. 466 s.187 Ankara 1990

cihāna raḥmet ü luṭf-ı Ḫüẕā durur *ʿulemā* (28b-9)

gel imdi naʿra-zenān ***būsıtān-ı vecd*** içre (35b-7)

dirlik hebādur ansuz u varlık ḳamu ḫaṭā (43a-11)

c.b. Yükleme hali (accuzative)

Metnimizde görülen yükleme hali ekleri şunlardır :

+(y)I <+(I)G (ـِ + ـی + ـی + ـغ +)

عقلی (ʿaḳlı; 3b-8)

بزی (bizi; 2b-2)

بلبلی (bülbüli; 16a-13)

اوقاتی (evḳātı; 53b-9)

قیدِ دنیایی (ḳayd-ı dünyayı; 55a-5)

کوشه‌یی (kūşeyi; 75b-2)

واقعه‌یی (vakıʿayı; 52b-7)

یولی (yolı; 57a-6)

Ø yükleme eki : İsimlere gelen 3. teklik kişi iyelik ekinden sonra görülür:

احوالن (aḥvālin; 45a-12)

آتاسن (atasın; 54a-4)

اطنابن (aṭnābın; 86a-6)

باشن (başın; 54a-5)

غصه‌سن (guṣṣasın; 67b-8)

قیغوسن (ḳaygusın; 99a-4)

سایه‌سن (sayesin; 29b-2)

تنن (tenin; 9b-1)

Metnimizde 2.teklik kişi iyelik ekinden sonra ***Ø yükleme eki*** görülmektedir:

bāġuŋ eyledi pür-enbār-ı ʿineb (42b-8)

EAT'de hal ekleri bir başka hal ekinin fonksiyonunu gösterebilmektedir. Bu konuda daha geniş bilgi için Gürer Gülseven'in ilgili eserine bkz.[39]

Diğer hal ekleri fonksiyonunda:

+(y)A eki karşılığı:

seni uġramış atmış dirīġ ol seyl cān aşup (36b-9)

zinhār şer᾽ ***ādābını*** eyle ri᾽āyet gey saḳın (38a-2)

Allāh'ı şükr it ḳulısaŋ ger bay u ger yoḫsılısaŋ (75a-12)

c.c. Yaklaşma hali (dative): +(y)A (ه +، ە +، ا +، ـه +، ا +)

Yaklaşma fonksiyonunda:

عقله (᾽aḳla; 76b-4)

عالمینه (᾽ālemine; 95b-7)

عالم علویه (᾽ālem-i ᾽ulviye; 57a-5)

جانا (cāna; 34b-2)

اکوانه (ekvāna; 37b-6)

کوزومه (gözüme; 92b-10)

قامویه (ḳamuya; 95b-6)

قوله (ḳula; 93a-12)

İçin anlamı verir:

lāyıḳ ḳanı dil ya ***i᾽tiẕāra*** (6b-7)

açılur ***᾽ışḳuŋa*** Yār'uŋ görürsin ġonca gülşende (13a-10)

᾽uşşāḳ anuŋ ***meḥabbetine*** ḳıldı maḥv-ı ẕāt (52b-2)

---

[39]GÜLSEVİN, Gürer; Eski Anadolu Türkçesinde İsim Çekim Eklerinin Fonksiyonları, İnönü Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü(basılmamış yüksek lisans tezi) Malatya 1987

Diğer hal ekleri fonksiyonunda:

Yükleme hali karşılığında:

ḳıla istilā ***göŋüle*** dem-be-dem (11a-9)

Bulunma hali karşılığında:

hay niçe dirsin ***bize*** var eṣ-ṣabru miftāḥü'l- ferec (75b-4)

çün ***ḫarābāta*** bize ne ıṣlāḥ (79a-10)

yola ṭoġrı gidẹn kişi şapmadın (71b-5)

c.ç. Bulunma hali (locative) +dA (دن+ده+)

Bulunma fonksiyonunda:

آخرتده (āḫirette; 17a-5)

ایاقلرده (ayaḫlarda; 26b-4)

باشده (başda; 3a-5)

بعدیتده (buʿdiyyetde; 13b-11)

دنیده (dünyīde; 13b-10)

غوطه سنده (ġavṭasında; 18a-6)

ایشده (işde; 47b-10)

یولنده (yolında; 5a-3)

Diğer hal ekleri fonksiyonunda:

Yaklaşma hali karşılığı:

kūbler ***ayaḫlarda*** düşüp ser-nügūn (63b-6)

gözüŋde ḫāb demi virdi ṣubḥ u vaḳt-i ʿişā (35a-6)

ḳanda çevüre ya işigüŋden yüzin ī Dost (62a-5)

zī-ḥükm kim ḳomışdur ***işigüŋde*** her lecūc

başını ...(69a-3)

şerīᶜat taḫtı *öŋinde* getür aḥkām seyfin ur (14a-4)

Uzaklaşma eki karşılığı:

men ***ḳanda*** soram i bī-Mekān Dost (62b-8)

Beraberlik hali karşılığı:

çünki ***topraḳda*** olısar yik-sān (22a-4)

+deki eki karşılığı:

taᶜatde ḫalāveti ḥaḳiçün (7a-10)

c.d. Uzaklaşma hali (ablative) +dAn (+دن ، تدن)

Uzaklaşma fonksiyonunda:

عدمدن (ᶜademden; 52a-9)

بزدن (bizden; 10a-7)

جاندن (candan; 68b-6)

جلوه دن (celveden; 37b-5)

كوكلدن (göŋülden; 35b-9)

ملاحتندن (melāḥatından; 18b-6)

نار انستودن (Nār-ı Ānestüden; 10b-8)

Sebebiyle, dolayısıyla anlamında:

Ḥaḳ'uŋ taḳdīrin unıtduŋ ***ḥasedden*** (14b-1)

bir dem olur ki hīç ***ḥayretden***

aŋlamaz ḳandadur bu ᶜarż u semā (16a-4)

dilüŋden düşme aslan pençesine (32a-5)

tā ki vücūduŋ Baṣra'sı ***maᶜnīden*** ola pür-rutāb (38a-4)

Karşılaştırma anlamında:

ednā gözetme kimseyi ***senden*** cihānda hīç (56a-3)

Diğer hal ekleri fonksiyonunda:

Bulunma hali karşılığı:

levh-ı żamīrden yuyılup naḳş-ı kāyināt (52b-11)

ol ***delvden*** görürem nā-gāh cemāl-i Yūsuf (18b-4)

anuŋ pertāv-ı hüsnidür bu her ***yüzden*** olan lāmiᶜ (15b-1)

Beraberlik hali karşılığı:

endīşe-i cihāndan ḳılma göŋül mükedder (100b-3)

Ḥaḳīḳī ol Şāh'uŋ ne ***dilden*** bes edā ide (15b-4)

+din uzaklaşma eki ise, kalıplaşmış olarak bir kelimede kullanılmıştır:

اوڭدن (öŋdin; 48b-3)

c.e. İlgi hali:

Dudak benzeşmesi dışında kalan bu ek, sürekli yuvarlak ünlülüdür. İsim tamlamalarında tamlayan eki olarak görev yapar. Bu eki Bergamalı Kadri tamlama eki olarak ele almıştır.[40]

+(n)Uŋ (نُڭ ، ـُڭ +)

جلالُڭ (celalüŋ; 48b-5)

داغ عشقڭڭ (dāġ-ı ʿışḳuŋuŋ; 27a-7)

عشقڭ (ʿışḳuŋ; 18a-9)

نسنه نُڭ (nesnenüŋ; 56a-8)

---

[40] Bergamalı Kadri; Müyessiretü'l- Ulum (Tıpkı Basım-Çeviriyazılı Metin ve Dizin) yay. Besim Atalay s.74, 93-94 İstanbul 1946

سواقیِ صفاتنڭ (sevāḳī-i ṣıfātuŋ; 9a-5)

یارڭ (Yār'uŋ; 13a-10)

+Ø : Belirsiz isim tamlamalarını oluşturan bu şekle ait örnekler:

bī-ḫaberler+Ø ḫaberin (65a-9)

gözi+Ø yaşı (7b-13)

ḥāl+Ø diliyle (65a-3)

zerḳı+Ø pīrāyesi (65b-1)

c.f. ***Eşitlik hali (equative) +cA*** (چه ، جا ، جه ، چە +)

Değişiklik fonksiyonları vardır. Ek ***gibi, göre*** ve ***kadar*** anlamlarını kazandırır.

انجه (anca; 75b-7)

بونجه (bunca; 92a-11)

وسعنجه (vüsᶜınca; 87a-3)

وسع طاقتجه (vüsᶜ-ı ṭāḳatca; 95b-3)

ذرّه جه (zerrece; 4b-1)

Ek kalıplaşmış olarak bir kaç kelimede yaşamaktadır:

قنجارو (ḳancaru; 61b-6)

نیجه (nice; 19a-3)

نیچه (niçe; 5a-9)

c.g. ***Beraberlik hali (instrumental):***

Değişik bir kaç şekli vardır:

+ün (ون +)

شکسزون (şeksizün; 26a-1)

+(y) (I)lA (+له ، +يله ، +ل ه) asıl beraberlik eki değildir.

İle edatının ekleşmiş halidir.

اوديله (odıla; 89a-12)

عجزله (ᶜaczile; 2b-2)

بزومله (bizümle; 41b-11)

كحليله (kühliyile; 52b-9)

شوقله (şevḳla; 3b-6)

توفيقكله (tevfīḳuŋula; 87a-3)

يرديله (yurdıyıla; 71a-6)

+len <ile+n (+لن)

سعادتلن (saᶜādetlen; 29a-10)

Beraberlik eklerinden başka ***birle*** edatı da bu fonksiyon için kullanılmıştır. "birlikte, beraber" anlamını verir.

vuram himmet ḳılıcı ***birle*** boynın (30a-10)

+lAyIn ve ***+cIlAyIn***; beraberlik ve gibilik bildiren bu ekler, isimden isim yapan eklerbahsinde işlenmiştir.

c.ğ. Yön gösterme hali (directive):

Bir kaç şekli vardır:

+ArU <<+GArU (+ارو)

Metnimizde iki örnekte kalıplaşmış olarak bulunmaktadır:

اچارو (içerü; 68b-6)

ايلارو (ilerü; 64b-11)

+rA (+ره ، +رو)

Metnimizde bir kaç örnekte kalıplaşmış olarak bulunmaktadır:

اچره (içre; 3b-11)

طَشْرَه (taşra; 32a-3)

اُزْرَه (üzre; 85a-10)

+rU (رُو +)

Metnimizde bir örnekte kalıplaşmış olarak bulunmaktadır:

قَنْجَا رُو (kạncaru; 61b-6)

2. Fiil Çekim Ekleri

a. Kişi Ekleri[41]

Metnimizde kişi ekleri zamir ve iyelik kaynaklı olmak üzere iki gruptur:

Birinci Tip Kişi Ekleri:

TEKLİK

1.+Am

Zamir kaynaklı bir ektir. Metnimizde öğrenilen geçmiş zaman, geniş zaman, şimdiki zaman ve istek kipinde kullanılmıştır.

2.+(y)Im

İyelik kaynaklı bir ektir. Metnimizde öğrenilen geçmiş zaman ve istek kipinde kullanılmıştır.

3.+vem

Zamir kaynaklı bir ektir. Metnimizde geniş zamanda kullanılmıştır.

ÇOKLUK

1.+vUz

Zamir kaynaklı bir ektir. Metnimizde geniş zaman, gelecek zaman ve istek kipinde kullanılmıştır.

---

[41] Bu bölüme ait örnekler için Fiil Çekimi bahsine bakınız.

2.+Uz <+vUz

Zamir kaynaklı bir ektir. Metnimizde öğrenilen geçmiş zaman, geniş zaman, gelecek zaman ve istek kipinde kullanılmıştır.

3.+uķ

Metnimizde sadece görülen geçmiş zamanda kullanılmıştır.

4.+(y)AlUm

İstek kipinde kullanılmıştır.

İkinci Kişi Ekleri:

TEKLİK

1.+sIn <+sen

Zamir kaynaklı bir ektir. Metnimizde öğrenilen geçmiş zaman, geniş zaman, gelecek zaman ve istek kipinde kullanılmıştır.

2.+(U)η

İyelik kaynaklı bir ektir. Metnimizde görülen geçmiş zaman ve şart kipi çekiminde kullanılmıştır.

ÇOKLUK

1.+sIz <+siz

Zamir kaynaklı bir ektir. Metnimizde şimdiki zaman ve istek kipinde kullanılmıştır.

2.+Uη(Uz)

İyelik kaynaklı bir ektir. Metnimizde görülen geçmiş zaman ve emir kipinde kullanılmıştır.

Üçüncü Kişi Ekleri

TEKLİK

1.+I

İyelik kaynaklı bir ektir. Metnimizde görülen geçmiş zamanda kullanılmıştır.

2.+sUn

Metnimizde emir kipinde kullanılmıştır.

ÇOKLUK

1.+lAr

Emir kipi dışında bütün fiil çekimlerinde geçerlidir.

2.+sUnlAr

Emir kipinde kullanılmıştır.

b. Şekil ve Zaman Ekleri

Fiil çekimleri basit ve birleşik çekim olmak üzere iki bölümde incelenecektir.

b.a. Basit Çekim

Haber ve dilek kipleri olmak üzere iki bölümde incelenecektir.

b.a.a.Haber Kipleri

b.a.a.a. Öğrenilen Geçmiş Zaman

-mIş (-مِشْ، -مُشْ)

Ek dudak uyumu dışında kalıp sürekli düz ünlülüdür.

1. teklik kişi -mIş+Am (-مِشَمْ، -مُشَمْ)

anda ger men ***yitürmişem*** ṭapuŋuz (32b-13)

yitmez gücüm ü irmez elüm yavu ***varmışam*** (47b-9)

hay ne cān ***almışam*** temennayi (96b-9)

2. teklik kişi

a. -mIş+sIn (-مشسن)

ki ʿāşıḳlaruŋ ***itmişsin*** yüregin ḳan Ḫalīl Baba (36b-8)

ḫod ***işitmişsin*** āhī men ġābe ḫāb (42a-7)

b.-mIş olasın (-مش اولاسن)

dinür ḳarīb ***işitmiş olasın*** ki külliyāt (51b-8)

c. -ıb+sın (-بسن)

bilürler ne resme ***ḳalıbsın*** ki ḫāyıb (38b-8)

3. teklik kişi

a.-mIş+Ø (-مش)

seni āh ***uġramış atmış*** dirīġ ol seyl cān aşup (36b-9)

aduŋ dillerde ***ḳalmış*** yād fiġān ṣad āh u sād feryād (37a-1)

ṭaylasānından ***eylemiş*** ber-dār (100a-2)

b.-mIş+dUr(-Ur) (-مشدر، -مشدرر، -مشدور)

ol şīveden ***ṣalmışdurur*** dil ravżasında ḥubb-ı hab (37b-5)

ol şīveden ***virmişdürür*** meydāna bu elṭāfı Rab (37b-6)

ḫilḳātümüz ḫalḳına ***tammışdur*** olduḳ mest ebed (85a-8)

tutmış dur elde ġaybı kemīninde çün kemend (96a-12)

c.-mIş ola (-مش اولا، -مش اوله)

baṣmamış ola ser-ā-ser olup çü rān ḥicāb (50b-2)

ḳaçan ʿizz-i şāhi ***virilmiş ola*** (71a-4)

ç.-Ip+dUr(-Ur) (-بدر، -بدرر، -بدور، -بدر)

kim ***dikipdür*** firāz-ı ʿarşa livā (33b-2)

maʿnīden anuŋıla ***bulupdur*** göŋülde çāç (69b-5)

ḳılıpdurur ḳamusı ṭāʿat u ʿibādetde (80b-11)

kim fāsid ***olupdurur*** ʿaḳāyid (87b-7)

1. çokluk kişi -mIş+Uz (ـمشز)

yatlulık başıaçuġ ***eylemişüz*** (4b-9)

ḳaralıkları çoġ ***eylemişüz*** (4b-9)

ġafletile ***ḳılmışuz*** ᶜömri hebā (12b-9)

ger ide maḥv eger fenā ol yola ***virmişüz*** rıżā (80b-5)

varlıġına ***getirmişüz*** īmān (98b-4)

2. çokluk kişi

(örneği yok)

3. çokluk kişi -mIş+lAr (ـمشلر)

ki buᶜdiyyetde ***bulmışlar*** velīler ḳurbet-i Mevlā (13b-11)

dimişler ki ᶜaḳāribdür aḳārib eyle ṣıdḳıla (13b-12)

ḳarın ac olsa her ᶜuzvuŋ ***dimişler*** acıġur ṭuyar (14a-10)

Olumsuz şekli:

a.-mA-mIş+ (ـمامش)

görmemişdür düşde daḫı āfitāb (40b-4)

b.-mIş+degül+(dür) (ـمش دگل)

ẓulmet-i tenden ḫalāṣ ***olmış degül*** (12a-4)

vefā ***bulmış degüldür*** bir kimesne dünyādan aṣlā (14a-3)

degme can Dil-ber cemāli şevḳını ***görmiş degül*** (27a-4)

bu ṣatr-ı ebced ᶜāşıḳuŋ levḥında ***yazılmış degül*** (38b-3)

b.a.a.b. Görülen Geçmiş Zaman -d

1. teklik kişi -d+Um (ـدم)

yüz süriyü ḳapuŋa ***geldüm*** ümīẕvār uş (59b-6)

ḳıblem çü cemālüŋ saŋa yüz ***ṭutdum*** efendi (61b-6)

maᶜbūdı daḫı sen saŋa ***dutdum*** yönüm i Dost (61b-7)

2. teklik kişi -d+Uŋ (دڭ - دوڭ - دك - دوك)

cürm ü ḫaṭi᾽ātı sen ḥadden ***aşurduŋ*** ḥadden iŋen (17b-1)

ne dinür sen ne ***işitdüŋ aŋladuŋ*** (42a-2)

Yār'uŋ çü cemāli güneşi şavḳına ***geldüŋ*** (56b-12)

3. teklik kişi -d+I (دی - دى - دي - دیی)

görür āyātın ***eyledi*** binā (22b-9)

aldanma bir ḥayāta ki ***oldı*** ṣoŋı memāt (51a-12)

ṭaşdan ***aḳıtdı*** ḳudreti āb-ı zülāli hem (52a-10)

gāh encīr ***bitdi*** geh zencīr (78b-7)

maḳdūr-ı beşer ***olmadı*** bilmek çün buyurdı (84a-3)

1. çokluk kişi -dUK (دك - دوك - دق)

ḳılmaduḳ kesb-i kemāl-i maᶜrifet (12b-8)

birligine hem ***eyledük*** iḳrār (98b-4)

2. çokluk kişi -d+üŋüz (دوڭز)

neyledüŋüz eb ü ᶜam u ḫāli (55a-2)

3. çokluk kişi -d+IlAr (دیلر - دلر - دیلرە)

öz ehline ***ḳodılar*** bu ᶜālīḳı ehl-i ṣalāḥ (80b-10)

şöyle ***vardılar*** bu yolı evliyā (92a-4)

yol içinde oldı maḥkūm ***eylediler*** inḳıyād (95b-8)

Olumsuz şekli: -mA-d+ (مادی - مدی - مدى)

fikret pīr-i pervāzına ***irmedi*** bu sırruŋ (61b-11)

ᶜışḳa düşelden göŋül ***almadı*** pend (95b-12)

b.a.a.c. Geniş Zaman

1. teklik kişi

-(A/U)r-

a.+*vem* (ـ وَم)

nāᶜle-i dil-sūz ***idervem*** çün rebāb (41b-1)

b.+*em* (ـَم)

ol devlden ***görürem*** nā-geh cemāl-i Yūsuf (18b-4)

yine şol rāzı ki bī-ṣavt-ı lisān ***direm*** işit (65a-1)

2. teklik kişi -(A/U)r+sIn (ـسِن)

ne ***bilürsin*** bu ḥāli muḫbir olma (31b-11)

ḳanlara ***boyarsın*** yiri ṭap baġrumı ḳan it (56b-6)

hay niçe ***dirsin*** bize var (75b-4)

başarursın delü arasa fesād (94a-1)

3. teklik kişi

a.-(A/U)r+Ø

ḳaraŋu gice geh ***ṭoġar*** şol ḳamerden (39a-12)

çü vāḳıf ola göŋülde ***açar*** ṭarīḳ-ı fücāc (68a-9)

cāna göŋüle ***virür*** ṣafālar (87b-1)

ᶜadet mi ***ḳor*** ol yā-ḫod ḳavāᶜid (88a-3)

b.-(y)A+Ø (ـَه ، ـَا ، ـَى ، ـِى)

götüre sırr-ı ila Rabbik nikab (11a-4)

cezbe-i inni ena'llah ***göstere*** (11a-7)

ḥāṣıl-ı ᶜömri girān-māye hemān ol dem ***ola*** (26a-6)

ġıdā-yı rūḥ ola sübḥa eger ***ola*** tesbīḥ (90b-11)

1. çokluk kişi

a.-(A/U)r+Uz (ـرُز)

neylerüz biz çürük maḳālātı (3a-2)

biz ne cennet ***bilürüz*** ne ḫod s̱evāb (40b-1)

luṭfı bes kimden ***umaruz*** ḫocam (98b-6)

b. -A+vUz (ـَوُز - وُز)

ḳalavuz bu ġafletile (3b-10)

idevüz biz İlāh'a ḥamd u s̱enā (22b-5)

2. çokluk kişi -(A/U)r+sIz (ـسِز ـسُز)

remzile şular ki ***şaşurursuz*** üftādelerüz ʿināyet eyle (7b-7)

ne ***buyurursız*** eyyühe'l-ʿulemā (32b-12)

3. çokluk kişi -(A/U)r+lAr (ـرلَر)

her ne vaḳtde ***dirler*** ki semiʿnā ve eṭaʿnā (9b-12)

bilürler ne resme ḳalıbsın ki ḫāyıb (38b-8)

senden zi-yol ki saŋa ***varurlar*** senüŋile (69a-4)

var olam giryān ***ḳılurlar*** rīş-ḫand (96a-3)

Olumsuz şekli:

a.-mA-z+ (ـمَز)

merāṣidine şeyṭānuŋ ṣapanlar Ḥażret'e ***irmez*** (14b-5)

bilürsine hay efendi ne gözüŋ ***açmazsın*** (35a-11)

almazam anuŋ bir ḳara pūla yüzin ī Dost (62a-11)

b.-mA-yA (ـمَيا)

yemīni ***bilmeye*** ḳanḳı şimāl ḳanda cenūb (44a-2)

ḳanda varursa ***bulmaya*** ḫürmet (54a-6)

b.a.a.ç. Şimdiki Zaman

Metnimizde şimdiki zaman için özel bir ek yoktur. Metnimiz manzum olduğundan asıl itibarıyla şimdiki zamanı tesbit etmek oldukça güçtür.

1. teklik kişi -ür+em (ـرَرْم)

bu nefsüŋ boynın aᶜdā ᶜudūdur ***virürem*** fetvā (14a-4)

2. çokluk kişi -a+sız (ـَسِزْ)

āvāre niçe ***ḳalasız*** ġurbetde maḥcūb olasız (36a-7)

b.a.a.d. Gelecek Zaman

1. teklik kişi

(örneği yok)

2. teklik kişi

a.-iser+sin (ـِسَرْسِنْ)

göçisersin sen daḫı çün göçdiler ābā vu ced (86a-2)

b.-a+sın ( )

Hazret'e ne yüzile ***varasın*** i bī-ḥayā (17b-1)

3. teklik kişi

a.-(y)IsAr+(dUr-(Ur) (ـيِسَرْدُرْ ـيِسَرْدُرْرْ ـيِسَرْ ـيِسَرْدُرْ ...)

ᶜāşıḳuŋ rāzını kim ***aŋlayısar*** (16a-8)

eydiser yā leytenī küntü türāb (40a-8)

her gülen gül gibi ***ṣolısardur*** (53b-4)

ki gelen dünyeye ***öliserdür*** (53b-8)

çüriyiser bu yirde tenlerüŋüz (54a-1)

yirde ***çüriyiserdürür*** heyhāt (55a-7)

bisleme nefs itin āḫir toprag ***olısar*** cesed (86a-1)

ne serā ***kalısar*** durur ne bilād (93b-3)

b.-(y)A+0 (ـه - ـيه -)

niçe niçe ***ola*** saŋa bu ġam-ı dünyā ḥicāb (50b-8)

nice dūn himmetlik ***ola*** sanᶜat ī tūnī saŋa (50b-9)

ṭagılup ***gide*** hem kefenlerüŋüz (54a-1)

1. çokluk kişi

a.-iser+üz (ـيسارز -)

göçiserüz ḫo ᶜākibet göçelüm (4a-11)

b.-[(y)e]+vüz (ـيه وز -)

çünki göç ***eyleyevüz*** eyle cemālüŋ şevḳın (48b-5)

3. çokluk kişi -a+lar (ـهلر -)

ġayrılar ***alalar*** ḫavātini (54b-6)

Olumsuz şekli:

a.-me-yiser (ـمييسر - ـميسر - ـمه‌يسر -)

gelmeyiser midür ṣalāḥiyyet (93a-11)

emeli ***gitmeyiser*** āḫir-i kār (98b-13)

b.-ısar degül (ـيسر دكل -)

ebedā çü bunda kimse ***olısar degül*** ḫo māķiṣ (66b-11)

b.a.b. Dilek Kipleri

b.a.b.a. Emir Kipi

2. teklik kişi

a.+0

ᶜışḳa ***vir*** varlıġ oldı saŋa ḥicāb (3a-3)

saḳın kim olmasun maniᶜ dimek tesvīfele ferdā (15a-1)

gel i bülbül ***oḫı*** bu destān-ı mest (72b-4)

b.-GIl (خل، كل)

bu emel dercin ide ***görgil*** ṭay (4a-4)

bu münācātı sen ***eylegil*** ḳabūl (10b-6)

eydür Ḥaḳīḳī şuᶜle-i şerᶜıla ***açġıl*** yolumuz (46a-12)

olġıl fenā fenāda vu ḳıl maḥv-ı ẕāt ki (50a-8)

3. teklik kişi

a.+sUn (ـسون)

şafaḳ çün çişmi ḳan ***döksün*** felek mātem ṭonın geysün (37a-8)

yatsun ne denlü yaturısa nevmile sübāt (52b-7)

aradan ***çıḳsun*** usḷular ṭaşra (79b-6)

beklesün anı ḫatardan Ḥaḳ arıyavuz naẓar (95b-9)

b.-A+∅ (ـه)

ki saŋa ***aŋlada*** her daḳīḳi ehl-i ṣalāḥ (81a-2)

2. çokluk kişi -(y)(I)ŋ(+Uz) (ـڭز، ـڭ، ـڭز، ـڭز، ـڭز، ـيڭ)

ciddile ***dutıŋ*** lenfiṣāme lehā (3a-10)

gelüŋüz ḫoş ṣafāyıla her dem (4b-1)

iricek ṣadmetile yil ***diyüŋ*** ki yevm-i ᶜāṣıfda (13a-3)

ṣoruŋuz bir ***görüŋ*** olur mı dir (23a-6)

bilüŋ muvaḥḥid ü mü·minlere Ḫüẕā'dan ulu (28b-8)

vallāhü yedᶜu cāmını ***aluŋ*** ***sürüŋ*** dil ḳāmını (36a-8)

isteŋüz lā-mekānda ᶜālem-i nūr (55a-4)

diŋ ki cānın seven bu ma'rekeye (79b-5)

gözlerüŋüz yumulmadın ***açuŋuz*** (99a-7)

3. çokluk kişi -sUn+lAr (ـسُنْلَرْ)

urmasunlar ad aŋa cevr ü cefā (10a-5)

dimesünler kimse merd ü zende hīç (69b-11)

Olumsuz şekli: -mA-

daḫı ᶜömr nice ***olmasun*** ki ol ḫandān Ḫalīl Baba (37a-7)

ḫilāf-ı şerᶜ bir işde ***bulınmaġıl*** zīnhār (91a-12)

irmesün ol pehlevān-ı dīne oḫuŋ inyekād (95b-9)

itmeŋ ihmāl lā-saġīrate dir (99b-1)

b.a.b.b. İstek Kipi

1. teklik kişi

a.-(y)A+m (ـيَمْ ، ـَمْ)

ḥāşā ki men ***eyleyem*** temennā (23b-1)

cānum ne ***diyem*** seni gözüŋ açmaduŋ hīç bir gün saŋa daḫı (34b-3)

men bes seni neyile ***bulam arayam*** ᶜaceb (47b-9)

b.-(y)A+yIm (ـيِمْ ، ـيِيمْ)

yanayım iŋleyeyim hem-çün rebāb (40a-5)

2. teklik kişi -(y)A+sIn (ـسِنْ ، ـسَنْ ، اَيْسِنْ ، ـياسِينْ)

ol fenāda ***bulasın*** ᶜizz-i beḳā (11a-1)

şol müdbir [i] bī-ḥāṣılaya sen ***diyesin*** ki ġaflet içinde (34b-4)

ḳıla ger yüz ***diyesin*** ya ḥasretā yevme'l-ḥisāb (44b-1)

iḫlāṣıla ger ***bekleyesin*** sen bu ṭarīḳı (83b-2)

3. teklik kişi -(y)A+Ø (ـا ، ـيا ، ـه ، ا)

mürg-ı lāhūti ***uça*** tā kim yine (11a-13)

ᶜışḳ odı aŋa ki ḳulavuz ***ola*** (26a-9)

ne ***diye*** kimse sırrum fāş olursa (30b-11)

tā ***bula*** ol nüvāda berḳ u nevā (33b-4)

bu ᶜaḳl göŋül ***ola*** mest cān-fişān ebeden (35b-6)

1. çokluk kişi

a.-A+vUz (ـاوز ، ـوز)

[...] ***ḳalavuz*** bu ġafletile (3b-10)

gelüŋüz tā ki ***olavuz*** maġrūr (6a-8)

bes ne terk itdük ***diyevüz*** biz ḫocam (12b-6)

varlıġı ***eylevüz*** aŋa fidā (22b-6)

b.-AlUm (ـالم)

ẕikr-i nūrıla cān gözin ***açalum*** (4a-11)

çekelüm Ḥaḳ yolında her ḳahrı (5a-3)

bulalum cānda aṣl u ḳānumuzı (6a-4)

3. çokluk kişi -(y)A+lAr (ـيالر ، ـه لر)

diyeler ᶜāşıḳımış bundan özge (30b-11)

ger ***ṣoralar*** tarīḳa ne kişiye bulmaġa felāḥ (80a-9)

Olumsuz şekli: -mA-yA+ (ـمیا ، ـمیه)

irmeye ne saᶜadeti fakre (84b-9)

tā ***ṣapmayavuz*** bu ṭoġrı yoldan (87a-10)

b.a.b.c. Şart Kipi

2. teklik kişi -sa+ŋ (سَلْكْ -)

niçe remz ü ᶜibāret kārgerde ***olmasaŋ*** (51a-7)

3. teklik kişi

a.-sA+0 (سَه - سه -)

görse ġamgīn göŋüller olur şād (29a-9)

saḥḳ ***eylese*** ger ṣadmeti üli nola āḫir (53b-5)

aġlasa kim siler gözin yaşın (54a-5)

b.-a+0 (ه - ا - ه -)

bir ***vara*** ḳubūra ḳıl naẓar mevt (64b-1)

ġıdā-yı rūḥ ola sübḥa eger ***ola*** tesbīḥ (90b-11)

bes ᶜaceb ***ola*** ol ᶜaceb ger bula Taŋrı'dan felāḥ (99b-8)

Olumsuz şekli: -mA-sA+ (مسه -)

hüsnüŋ melāḥatında ġarḳ ***olmasa*** Ḥaḳīḳī (19a-1)

özüŋi ġarḳ-ı fenāda kim ***itmese*** mefḳūd (89a-7)

b.a.b.ç. Gereklilik Kipi

3. teklik kişi

a.-mAK gerek(+dür) (مَكْ كَرَكْدُرْ - مَقْ كَرَكْ - مَقْ كَرَكْدُرْ -)

yüz tevbe-i maḳbūlile ***yunmak gerek*** efvāh her laḥẓada zīra (34a-11)

ī niçe ḳarnlar ***geçmek gerek*** tā bir kemāl ehli (37a-2)

bes mutiᶜ ***olmak gerek*** her şeyḫ u şāb (40a-6)

meskenet ***olmak gerekdür*** meskine ḳalb-i münīb (45b-8)

b. gerek(+dür) (كَرَكْ - كَرَكْدُرْ -)

bize ne manṣıb u ne cāh ***gerek*** (5b-8)

bir çuraya aᶜvam ***gerek*** tā ki ola pīr (9a-12)

niçe ᶜömri ola ᶜāşıḳa ***gerekdür*** ki (35b-4)

ᶜömri olduḳca ***gerekdür*** vüsᶜ-ı ṭāḳatca kişi (95b-3)

Olumsuz şekli: -ma-ya (+gerek(+dür)) (ـمَيَه ، ـمَايَه ، كَرَكْ ، كَرَكْدُرْ

ᶜışk erinüŋ ***olmaya*** göŋlinde gerd (26b-4)

gerek ḳalb-i ḥazīn içre ki şey ***olmaya*** cüz Mevlā (35b-10)

bilüŋ ol dilde ***gerek*** meyl-i hevā ***olmaya*** hīç (73a-13)

gerekdür olmaya aŋa ki ġayr-ı Ḥaḳ maḳṣūd (89b-4)

b.b. Birleşik Çekim

b.b.a. i- fiili

b.b.a.a. HİKAYE :-d

1. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş

3. teklik kişi :-I

bulmışıdı ḳapuŋda İlāhī Şeb-i Esrā (9b-10)

ne ḥüzn ***göstermişidi*** ṣūret ne bu ᶜīş u ṭarab (37b-3)

şol bir semenzārı ki hep ***tutmışıdı*** ḫayl-i ᶜarab (38a-10)

ḫod bizi ***ḳılmışdı*** ser-mest-i Elest (41b-9)

1. çokluk kişi :-uk

olmadın ***olmışıduḳ*** mest ü ḫarāb (41a-2)

biz rūz-ı Ezel ***olmışıduḳ*** mest-i ḫarābāt (53a-8)

2. Geniş Zaman :-(e/u)r-

2. teklik kişi: +üŋ

olurıduŋ ḫo melāmet bu ḥalḳa-i rüsvā (35b-2)

3. teklik kişi : +i

bī-ser ü sāmān ***yederdi*** ᶜışḳı o bī-pā vu dest (63b-11)

3. İstek kipi: -(y)A-

2. Teklik kişi: +Uŋ

ki şeh-perile şehbāzı ***ideydüŋ*** anda çün ᶜanḳā (13b-8)

baḥr gibi ger ***götüreydüŋ*** niḳāb (41a-6)

ḳoyayıduŋ olup Ḥaḳ'a münḳād (94a-3)

nice yider seni bu ḫar bī-fisār ***ideydüŋ*** (100b-8)

3. teklik kişi: +I

kim ***bileyidi*** şübheti yā ḥıll u ḥürmeti (27b-5)

kim ***ireyidi*** Ḥażret'e ya ṭogrı yol bulup (28a-2)

sen düzdügüŋi ḳamu ***bozaydı*** (86b-7)

irmedi ᶜaḳl u dāniş kim ***ṣalayıdı*** lenger (100b-12)

4. Şart kipi :-sA

3. teklik kişi : -I

ᶜaḳlıla bi-şerᶜ ***varılsaydı*** yol (11b-13)

yunsayıdı baḥruŋ ḳamu ṣuyına hem pāk olmaya (21b-1)

3. çokluk kişi : +lerdi

kimsene hīç ***itselerdi*** mezād (94b-4)

b.b.a.b. ŞART: -sA

1. Görülen Geçmiş Zaman: -d

2. teklik kişi :+uŋ

ᶜışka Ḥaḳīḳī āşnā ***olduŋsa*** ḳıl cānı fidā (21b-9)

ger ***aŋladuŋsa*** taḥliye-i rūḥ sırrını (56b-3)

cām-ı vaḥdetden içüp ***olduŋısa*** mest i cān (57b-7)

3. teklik kişi: +I

sanursın oldı müsülmān ki ***virmedise*** ḫarāc (67a-9)

oldıyısa yol oldı vāżıḥ (81b-4)

2. çokluk kişi: +uŋuz

ger ***olduŋuzsa*** ehl-dīn ḥāṣıl idüŋ nūr-ı yaḳīn (36b-3)

2. Geniş Zaman : -(A/U)r

1. teklik kişi: +m

müşkil bul ḥālile ***ḳalursam*** bu ᶜuḳdede (52a-2)

2. teklik kişi :+ŋ

isteriseŋ sāye-i perr-i hümā (12a-1)

dileriseŋ ki ola rāżī özüŋden Ḫüżā (17a-10)

ᶜazmüŋ nireye Yār işigine ***gideriseŋ*** (56b-8)

al ḫaber menden ***sorarsaŋ*** ger eṣaḥ (82a-6)

3. teklik kişi: +Ø

ġazā ḳılup ***ururısa*** revā durur ᶜulemā (28a-12)

nola ***görürse*** ḥāl-i perīşānum evliyā (29b-6)

eger devlet baŋa hem-rāh ***olursa*** (30a-8)

ne bahşiş ***eylerise*** bu habis tabᶜ-ı cihan (43b-7)

2. çokluk kişi: +ŋUz

eksüklü gözem ahi terahhum ***iderseŋüz*** (30a-7)

tanarsaŋuz Hakiki dir işüŋ ehemmini (47b-7)

3. çokluk kişi: +lAr

korlarısa ger adumuz dehri (5a-3)

bize ***dirlerise*** eger ebleh (5a-4)

türrehat ***eydürlerise*** zerrece (42b-12)

3. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş

3. teklik kişi: +Ø

sunmışısa sevaki-i esma (78a-10)

4. Gelecek Zaman: -ecek

3. teklik kişi :+Ø

vaᶜdaya meni salmasun idcegise katl (20b-5)

b.b.a.c. Zarf-fiil (+i-)ken

1. Geniş Zaman: -(A/U)r

örteriken buyrugın sırsın idersin hata (17a-12)

kıbleye karşu eli baglu ***dururken*** göŋül (17b-4)

yirlerinde ***otururken*** ba-edeb (42b-3)

kimine dek rişvet apar togrı sözi ***dirken*** sayar (46a-6)

2. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş

yiri ***ölmişiken*** kıldı dili dane gibi ihya (15a-5)

hayretde ***düşmişken*** fena girdabına kurtılmadın (18a-5)

b.b.b. ol- fiili

Bu yapı için ***Tasviri Fiiler ; Ol- Fiili*** ile yapılanlar kısmına bkz.

b.c. BİLDİRME EKLERİ

b.c.a. i- (<<-er) fiili isim soylu kelimelere gelerek onları fiilleştirir.

b.c.a.a. Geniş Zaman

1. teklik kişi:

a.+(y)Am (مَ + ، يَمْ +)

genc-i ġamuŋ ***vīrānıyam*** men ʿışḳ ser-gerdānıyam (20b-8)

bunuŋla luṭfuŋa ki gözi ***ḳarayam*** ʿaceb (47b-10)

ḳandaluġuŋı bilmezem ***āvāreyem*** ʿaceb (47b-12)

bu nefs-i şom elinden kim ***ʿacizem*** be-ġāyet (59a-9)

b.+ven (وَنْ +)

benven diyici çoġ velī ḳanı meşāyiḫ (83a-1)

2. teklik kişi: +sIn (سِنْ + ، ـسِنْ +)

sen ***Eḥad'sın*** sen ***Ṣamed'sin*** sen Ebed (10a-10)

din ***içresin*** çālāk u cüst (25b-8)

sen ol ***Kerim'sin*** kim yazuḳlu ḳullariçün (59b-8)

bes ***ḳandasın*** āh sen nihān Dost (62b-3)

3. teklik kişi: +dur(-Ur) (دُرُرْ + ، دُرْ + ، ـدُرْ + ، دُرْ + ، ـدُرُرْ +)

Bir önceki kelimeye hem bitişik hem de ayrı yazılan şekilleri vardır, imlada net bir birlik yoktur.

ḥayretdür ü ***ʿaczdür*** ülümüz (6b-4)

ne ***şiddetdür*** ne ***hiddetdür*** nolur söyle gażab dilde (14b-2)

ġāhi ***fetret dürür*** ghi emrāż (22b-3)

bilürler ehl-i yaḳīn ***evliyā durur*** ʿulemā (28a-7)

külli ef'ali ***dil-pezir dürür*** (29a-4)

evveli ***bi-ibtidadur*** ahiri bi-intiha (34a-4)

ne baş ***agrısıdur*** bu bir nefsiçün ya (60a-6)

tut heman bir ***behime dür*** ya cemad (92b-7)

1. çokluk kişi: +(y)üz (+يُزْ +سُزْ)

gafilüz koyuŋ imdi bu sıfatı (6a-9)

ya Delile'l- Hayirin ***derman-deyüz*** (12b-11)

gerçi ***degülüz*** layık anuŋ zikrine canum bulmaga liyakat (34a-11)

Olumsuz şekil: degül ile yapılır.

çü pervane ***degülsin*** dayir olma (32a-3)

aç gözüŋ aç ***degüldür*** ahi reva (32a-10)

gerçi ***degülüz*** layık anuŋ zikrine canum bulmaga liyakat (34a-11)

sensüz ***degülem*** kandayısa meskenüm i Dost (61b-3)

gani fakir dürür kim ***degüldürür*** muhtac (68b-1)

b.c.a.b. Görülen Geçmiş Zaman :-d

2. teklik kişi: +üŋ

ki ᶜaşıklar içinde bir ***şehidü***ŋ can Halil Baba (36b-7)

3. teklik kişi: +I

varıdı bu cümle ᶜalem yogiken ol bi-Niyaz (34a-3)

ᶜayn-ı ᶜademde ***garkıdı*** ger şark ger bu garbıdı (37b-3)

sehlidi yoluŋda ser ü can terkini urmak (62a-1)

1. çokluk kişi: +dük

biz ***mestidük*** söyletmedin dahı harabat adı hiç (38a-13)

2. çokluk kişi: +ünüz

ger bizümle ***hem-demidünüz*** diyün (41b-11)

b.c.a.c. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş

3. teklik kişi: +0

takdir-i Hak'ımış ezeli Celle Celala (20a-6)

diyeler ***ᶜaşıkımış*** bundan özge (30b-11)

b.c.a.ç. Şart Kipi: -sA

2. Teklik kişi +n

hele mukbil ***degülsen*** müdbir olma (31b-9)

çü nerges uyhudan göz aç ***degülsen*** imdi na-bina (15a-4)

Allah'ı şükr it kulısan ger bay u ger ***yohsulısan*** (75a-12)

3. teklik kişi: +0

varısa canda ᶜışk-ı Hak'dan eser (5a-7)

Şems-i ᶜAlem ***fürūzısa*** ne kadar (16a-7)

ne kadar ki sefine ***muhkemise*** (78a-3)

kayim olavuz ***gerekse*** kaᶜid (87b-13)

-ken zarf-fiil eki almış şekiller (isimlerden sonra):

gizlüyiken evde taşra görinür (43a-1)

takatun irdükce fursat ***variken*** kıl taᶜatı (86a-9)

b.c.b. ol- fiili isim soylu kelimelere gelerek onları fiileştirir:

aŋa ***gülistan ola*** od çün Halil (26a-10)

ᶜaklı esrük canı hayran eylemeklik ***hub ola*** (26b-12)

II. KELİME ÇEŞİTLERİ

Kelimeler isimler, zamirler, sıfatlar, zarflar, edatlar ve fiiller olmak üzere altı başlık altında incelenecektir.

A. İsimler

Canlı ve cansız varlıkları, çeşitli müşahhas ve mücerret kavramları ifade eden kelime türü.

türü.

1. Türkçe İsim Tamlamaları

a. Belirtili İsim Tamlaması

Hem tamlayanın hem de tamlananın ek aldıkları tamlamalardır. Bilindiği gibi tamlayan ilgi eki alırken tamlanan da iyelik eki almaktadır.

Örnekler:

bu ᶜışkuŋ āteşi urur hemişe dāg-ı dillerde (13a-11)

anuŋ başında dur devlet irüptür tāc-ı faḍḍalnā (14b-8)

halkuŋ ne niᶜmetine diküp göz boyun egüp (47b-5)

birliginüŋ delāyili āyat u beyyinat (52a-8)

Metnimiz manzum olduğundan kimi yerlerde tamlayan ve tamlanan yer değiştirmişlerdir:

virür eşcar niᶜmetler uzanur ᶜışkına Yar'uŋ (13a-9)

virür evrakın yile bu defterüŋ (42a-10)

tevfîkı Hakk'uŋ kimüŋ refîkı (81b-4)

şevk-ı pâ-bestesi anuŋ zühhâd (92b-13)

b. Belirtisiz İsim Tamlaması

Tamlayanı eksiz olan isim tamalamasıdır.

Örnekler:

oldukda soŋ+Ø ucı reh-güzer mevt (6b-12)

çü Kur'an+Ø ipine yapışdı anuŋçün (39b-2)

dûd-dil 'ışk+Ø odını eyler beyân (40a-13)

biz Ezel+Ø Bezm'inden işbu 'âleme (40b-2)

hışşe bu demden huzûr+Ø ehli alur (42a-7)

c. Birleşik İsim Tamlaması

Tamlayanı ya da tamlananı veya her ikisi birden ayrı birer isim tamlaması olan isim tamlamasıdır.

Örnekler:

ümîz+Ø bâğ+ı+Ø yimiş+in ki dirmedin taşra (43b-8)

Hakk'uŋ mehabbet+i+Ø nûr+ı olan göŋüllerde sirac (68b-2)

Tanrı+nuŋ 'âşıklar+ın+uŋ i Hakîkî yüz+in+üŋ arzûmend+i (92b-13)

2.. *Arapça ve Farsça kurallara göre yapılan tamlamalar*

Bu konuda daha önce İsim Tamlamalarının Yazılışı bahsinde gerekli açıklamalar yapılıp örnekler verildiğinden ilgili yere bakılmalıdır. Ancak burada yeri gelmişken Farsça tamlamalarda, Arapça-Türkçe, Türkçe-Arapça ve Türkçe-Farsça şeklinde oluşmuş tamlamaları belirtmek gerekir:

Arapça-Türkçe:

ḥarārāt-ı göŋül (38b-5)

tāc-ı tuç (94b-2)

Türkçe-Arapça:

saġraḳ-ı istiġrāḳına (64a-1)

sencer-i ʿīd (89b-5)

Türkçe-Farsça:

sancaḳ-ı zerrīn (89b-7)

B. Zamirler

İsimlerin yerini tutan isim soylu kelime türü.

1. Kişi Zamirleri:

	TEKLİK	***ÇOKLUK***
1. kişi	ben/men	biz
2. kişi	sen/sin	siz
3. kişi	ol/o	anlar/olar

Kişi zamirlerinin hal ekleriyle kullanılışı:

1. teklik kişi ***1. çokluk kişi***

ben (13a-5)	biz (3a-2)
men (18a-2)	
yükleme: beni (56b-5)	bizi (14b-9)
meni (20b-5)	
yaklaşma: baŋa (20b-7)	bize (40b-4)
maŋa (20a-7)	
bulunma:	bizde (12b-9)
uzaklaşma: menden (82a-6)	bizden (10a-7)
ilgi: benüm (20b-7)	bizüm (5b-11)
menüm (40a-3)	

2. teklik kişi	***2. çokluk kişi***
sen(14a-6)	siz (5b-13)
sin(91b-6)	
yükleme: seni (10b-7)	-----
sini (14b-1)	
yaklaşma: saŋa (12a-2)	-----
bulunma: sende (69b-8)	-----
uzaklaşma: senden (20b-9)	-----
ilgi: senüŋ (14b-2)	sizlerüŋ (29b-6)

3. teklik kişi	***3. çokluk kişi***
ol (9b-2)	-----
o (26b-2)	
yükleme: anı (14a-7)	-----

yaklaşma: aŋa (10a-5)	anlara (27a-12)
	olara (82a-8)
bulunma: anda (37b-1)	anlarda (42b-11)
uzaklaşma: andan (50b-5)	anlardan (9b-12)
ilgi: anuŋ (34b-1)	anlaruŋ (27a-13)

1. ve 2. teklik kişi zamirleri yaklaşma eki aldıklarında ***beŋe*** ve ***seŋe*** şeklinde olmaları gerekirken ***baŋa*** ve ***saŋa*** şeklinde kalın sıraya geçmektedirler. 1. teklik ve çokluk zamirleri ilgi eki aldıklarında ***benüŋ*** ve ***bizüŋ*** şeklinde olmaları gerekirken ***benüm*** ve ***bizüm*** şekline geçmektedirler. 3. teklik kişi zamiri de hal ekleriyle çekime girdiğinde ***(an+~aŋ+)*** şeklini almaktadır.

2. İşaret Zamirleri

TEKLİK	***ÇOKLUK***
bu(n)+	bunlar
şu(n)+	şunlar
ol/an+	olar/anlar

İşaret zamirleri hal ekleriyle çekime girdiklerinde arada bir n ünsüzü görülmektedir. Bazı Türk dilcilerce koruyucu ünsüz olarak adlandırılan bu ünsüz, 3. teklik kişi iyelik ekindeki (+(s)I(n)) n ünsüzü gibi söz konusu zamirlerin asli sesidir.[42]

[42]TUNA, O. Nedim ; Türk Dilbilgisi (Fonetik, Morfoloji) İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Ders Notları, s.23 Malatya 1986
Bergamalı Kadri; Müyessiretü'l- Ulum (Tıpkı Basım-Çeviriyazılı Metin ve Dizin) yay. Besim Atalay s.47-48 İstanbul

3. teklik kişi zamiri ile işaret zamiri ol/an+ şekil ve anlamca birleştiğinden ayırmak zordur. Bu yüzden ol/an+ işaret zamiri için kişi zamirlerine bakılmalıdır.

İşaret zamirlerinin hal ekleriyle kullanılışı:

	TEKLİK	***ÇOKLUK***
	bu (4b-1)	bular (80b-7)
yükleme:	bunı (66b-5)	bunları (20a-5)
yaklaşma:	----	bunlara (56a-7)
bulunma:	bunda (54b-5)	-----
uzaklaşma:	bundan (22a-3)	bulardan (14b-9)
ilgi:	bunuŋ (22a-5)	bularuŋ (83b-7)

	şu (7b-9)	şular (7b-7)
yükleme:	-----	-----
yaklaşma:	-----	-----
bulunma:	şunda (58b-6)	-----
uzaklaşma:	----	-----
ilgi:	-----	-----

Yukarıdaki işaret zamirlerinden başka metnimizde geçen diğer işaret zamiri:

şol (49b-5)

Kişi ve işaret zamirleri edatlar ile kullanıldıklarında araya ilgi ekinin girdiği görülür:

anuŋıla (57a-2)

anuŋçün (28b-6)

bunuŋla (47b-10)

3.. Dönüşlülük Zamirleri

Metnimizde geçen dönüşlülük zamirleri şunlardır:

öz ve çekimli şekilleri:

öz (53b-4)

özin (26a-1)

özine (37b-4)

özini (89a-7)

özüŋ (56a-1)

özüŋden (17a-10)

özüŋe (80a-3)

özünüŋ (82a-1)

kendü ve çekimli şekilleri

kendü (31b-3)

kendüŋden (31b-1)

kendüŋi (3a-6)

kendüyi (45b-2)

öz kendü (31b-11)

4. Belirsizlik Zamirleri

ayruḳ

mālı ***ayruḳlara*** ḳalısardur (53b-8)

her bir

çü mīve aṣıla ***her bir*** budaḳta yüz Ḫallāc (67b-4)

her biri

ᶜālemdeyidi ***her biri*** merd-i güzīn ḳalduḳ ġarīb (46a-8)

her ki

her ki ṣalāḥa işini şerᶜa uyup getürmedi (80a-8)

her kim

meşrebi ***her kimüŋ*** ki olmadı ḫub (49a-9)

her ne

her ne ḳılsaŋ bize ol raḥmet dürür (10a-5)

her ne kim

her ne kim dilerseŋ it virdüŋ rıżā (10a-2)

kim

kim göstere ṭoġrı yolı ol bī-zanīn ḳalduḳ ġarīb (45b-12)

kimesne

ḳılmaz vefā ***kimesneye*** bu çarḫ-ı bī-ḳarār (51a-10)

kimi

kimine dek rişvet apar ṭoġrı sözi dirken ṣayar (46a-6)

kimisi

kimisi mest ide cānı kimisi ᶜaḳlı ḫarāb (45a-5)

kimse

kimse ne dilin bilür ne anuŋ aḥvālin ṭuyar (45a-13)

kimsene

ser terkin urdı virdi mi gör ***kimseneye*** dest (63a-10)

kişi

göster baŋa bir ***kişi*** ki anuŋ (64b-13)

ne

bes ***ne*** terkitdük diyevüz biz ḫocam (12b-6)

nesne

nesnenüŋ bahāsı nolur söyle ḳıymet it (56a-8)

5. Soru Zamirleri

Metnimizde soru zamirleri kişiler için*KİM*, nesneler için *NE* kullanılmıştır. Ayrıca <*KA*+ zamirinin çekimli şekilleri de soru zamiri olarak kullanılmıştır:

ḳancaru

ḳancaru dönem daḫı kimüm var menüm i Dost (61b-6)

ḳanda

ḳanda dil ü cānumuz İlāhī (8a-7)

ḳandan

her zāġ-ı zeyġ-ı bī-nevā ***ḳandan*** olur bülbül-nüvā (18b-2)

ḳanı

ḳuvvet ***ḳanı*** bu göŋülde cānda (6b-5)

ḳanḳı

yemīni bilmeye ***ḳanḳı*** şimāl ḳanda cenūb (44a-2)

kim

kim duta ᶜaḳl u fehmi vü fikri (4b-12)

ne

ne sanursın bu nefsi sen bir ejderhādur ejderhā (14a-6)

Diğer taraftan *NE* soru zamirinin genişletilmiş olan *NİCE, NİÇE NİŞE* ve *NİTE* şekilleri zamir görevini kaybederek zarf fonksiyonunu yüklenmişlerdir. (bkz. zarf bahsi.)

6. İyelik Zamiri

a. Bulunma hali ekinden sonra:

andaki (40b-11)

başındaġı (7b-12)

beldedeki (8a-13)

ḳalbındaġı (7b-3)

kalbindeki (7a-12)

Yūsuf daki (9b-8)

b. İlgi hali ekinden sonra:

anuŋki (89a-4)

6. İlgi (Bağlama) Zamirleri:

Metnimizde *Kİ* ve *KİM* ilgi zamirleri kullanılmıştır. Metnimizin manzum oluşu bu zamirlerin fazlaca kullanılmasına sebep olmuştur.

ki

bir yaḳīndur ol *ki* irmedi gümān (11a-5)

dinden alaydı *ki* her mülḥid żiyā (11b-13)

ṣanursın oldı müsülmān *ki* virmedise ḫarāc (67a-9)

dirip yıġa semerātın ***ki*** bāġubān ide çāç (67b-3)

selāmet isterseŋ ḳo ***ki*** her melāmet ger (67b-11)

kim

kim degül girmek yola bī-reh-revā (11b-11)

kibri terk it ***kim*** Ḥaḳ'a lāyıḳ degül (12a-9)

ḳopar maᶜrifetden bu seyl ile ***kim*** (71a-5)

anı ***kim*** rızḳ idüpdür Ḥaḳ Teᶜālā (76a-4)

kim şuᶜle virür cāna bu güftār-ı meşāyiḫ (83b-13)

C. Sıfatlar

İsimleri niteleme, belirtme, gösterme gibi çeşitli yönlerden bildiren, sınırlayan kelime türü.

1. Niteleme Sıfatları

Metnimizde bir çok niteleme sıfatı kullanılmıştır. Bunlardan bir kısmını aşağıya alıyoruz:

neylerüz biz ***çürük maḳālatı*** (3a-2)

ḳomaya dilde ***yatlu endīşe*** (3a-6)

ebedī salṭanat ᶜalāmetidür (3a-9)

gelüŋüz ***ḫoş ṣafāyıla*** her dem (4b-1)

ten ***ḳara yire*** girip ola türāb (4b-3)

ṣaymadı cihānı ***nīm pūla*** (7b-8)

ḳalbindeki ***ᶜālī himmetiçün*** (8a-10)

çü deryā cūş ḳılduḳda göŋül bu ***āteşīn sevdā*** (13a-1)

girçek sevenler ol Şeh'i oldı bu maᶜni āgehi (21a-9)

ḳaniᶜ ol ***nān-taleb faḳīr*** olma (31a-4)

ᶜaḳlıla dāniş dürür ***kemter seḥāb*** (39b-11)

biz *ṭable-ḫor ṣūfîlerüz* ḫūn-ı ġaybdan (47a-8)

sınuḳ göŋülleri sensin iden riʿāyet (59b-7)

bulıt ekser örter *yüce ṭaġları* (71a-4)

göŋülde ol ġaraż *ḳatı marażdur* (76a-3)

aḳ saḳalıla yüz ḳızardup ked (77b-11)

Yukarıdaki örnekler dışında *+lU* ve *+sUz* ekleriyle yapılmış niteleme sıfatları:

cānlardaġı *kirlü rāz* ḥaḳḳı (8b-9)

ol *saʿādetlü cān* o mestiliḳā (23a-9)

Ḥaḳīḳī şükr aŋa ki biz *yazuḳlu ḳullariçün* (28b-9)

ne deŋlü gözde *ḳanlu yaş* olursa (31a-1)

ṣafālu göŋüle kudūret ne ḥācet (60b-4)

lezzet-i ṭāʿatı bulmaz çü *yaḳīnsuz kişiler* (73a-12)

2. Belirtme Sıfatları

a. İşaret Sıfatları

bu

ḳomaya bizi *bu vīrānda* (2b-2)

bu ḥubb-ı dünyā-yı ġavī gözine ḫāşāk olmaya (21b-6)

bu cihān milki kime kıldı vefā (21b-10)

fikret per-i pervāzına irmedi *bu sırruŋ* (61b-11)

ger sen *bu cihān* içinde cāmid (87b-4)

şu

mestāne ḫurūşıla *şu gülbang* u aʿlālā (20b-3)

şu resmile ki eşiddā didi ᶜale᾿l-küffār (28b-1)

şu demden öŋ ki ḳıla ḳaddi rūzigār dü-tā (35a-10)

şu resme ᶜışḳı ider ol göŋülde muḥkem ki (44a-6)

tā᾿ire pertev-i Ḥaḳ açıla yol *şu sāᶜat* (59a-1)

ol

vay *ol ḳula* ki senden irişmedi hidāyet (59b-2)

ol demde ki olmaya ḫaberdārı özinüŋ (61b-10)

kim baḫdı *ol cemāle* ki āşufte ḳalmadı (63a-6)

ger ide maḥv eger fenā *ol yola* virmişüz rıżā (80b-5)

ki hīç işitmediler *ol şehīḳı* ehl-i ṣalāḥ (81a-4)

o

ḥaḳḳı vu *o ḫıṭṭa-ı mükerrem* (6b-12)

ol raḥmet ü luṭfiçün *o demde* (6b-13)

ki cüz berf ṭon yok *o ᶜuryāna* hīç (71a-7)

şol

şol mest-i dil-ḫarābıyiçün (7b-3)

şol cāna ki ḳalbinde anuŋ olmadı taḳvā (9b-7)

pīşüvā *şol sālik* olur ki evvel meczūb ola (27a-1)

şol cān ki cām-ı raşşe ᶜaleyküm'den içdi rāḥ (81b-12)

şol resme ki oldı saŋa telkīn-ı meşāyiḫ (83a-3)

işbu

işbu dīvāneler ki bī-ser ü pā (16b-7)

maḥvıla irdi ehl-i fenā *işbu ḥālete* (52b-6)

b. Belirsizlik Sıfatları

az

az günde çok dīn serveri ḫāli ḳodı mahfilleri (46a-8)

bir

bir gün saŋa daḫı hem irir mevt (64a-9)

bir gün ide tārumār külli (64a-12)

göster baŋa ***bir kişi*** ki anuŋ (64b-13)

Ḥaḳīḳī gülşen-i rāzuŋ içinde ***bir söz*** it (68a-12)

līki ***bir ʿilm*** gibi luṭf u ʿaṭā olmaya hīç (73a-6)

cümle

cümle cihān oldı delīl ü hücec (74b-1)

bu yolda maḥv gerek maḥv içinde ***cümle vücūd*** (88a-6)

çün ferīd olmak gerekdür ***cümle ferd*** (92a-1)

kim yaratdı bu ***cümle maḫlūḳı*** (92b-8)

çok

az günde ***çok dīn*** serveri ḫāli ḳodı maḥfilleri (46a-8)

yol ehli bitürdi ***çok meṣāliḥ*** (81a-12)

gey

gey ḳavī süstī olur bu yolda hem zīrā ḥicāb (51a-4)

her

degül lazım ***her nā-dān*** ola bu ḥikmete dānā (13b-3)

olup ideydüŋ aŋa ***her nefesde*** ḥamd u s̱enā (35a-7)

ṭoġrı yolı anladuġ işüŋ ***her yüzin*** ī Dost (62a-12)

senden ṭoyındı gerçi ki dünyadaki ***her aç*** (69b-4)

her bir

her bir nefs ola ṭāᶜat üzre (87b-1)

çü mīve aṣıla ***her bir budaḳda*** yüz Ḥallāc (67b-4)

nefsüŋe ḳul olup dime ***her bir ḫasīse*** küsbe-dīn (38a-5)

kamu

taḳvā vu ḥayā dur ***ḳamu tezyīn-i meşāyiḫ*** (83a-7)

emrüŋ ***ḳamu ᶜālem*** üzre cārī (86b-10)

ᶜadem ki rāḥat-ı rūḥī bulur ***ḳamu mevcūd*** (88a-8)

Ḫālıḳ'ıdur bu ***ḳamu maḫlūḳuŋ*** (92a-12)

katı

göŋülde ol ġaraż ***ḳatı marażdur*** (76a-3)

üftāde vü ẕelīldürür ***ḳatı derdümend*** (97b-3)

c. Sayı Sıfatları

biŋ

şükūfe her budaḫdan ***biŋ çirāġ*** uyardı uyandı (15a-4)

bir ġavtasında aldurur ᶜaklını ***biŋ ᶜāḳil*** anuŋ (18a-6)

bunda ***biŋ tāc-ı tuc*** bir pūla (94b-2)

varlıġın ḥayretile ***biŋ Zühhād*** (94b-3)

bir

bir nefes olma ẕikirden ḫālī (5a-12)

gör ḳudreti eyler ***bir avuç*** toprağı insān (9a-8)

bir nefes ġaflet çü gey ẕellet dürür (10b-3)

yüz

riyāżatıla ***yüz kerre*** anı her günde öldürseŋ (14a-7)

yüz tażarruᶜ ḳılup ger eyle duᶜā (22a-9)

ᶜāşıḳa ***yüz żarr*** u renc-i miḥnet-i Eyyūb ola (27a-2)

ere ***yüz ḥabs*** u bend ü çāh olursa (30a-11)

yüz biŋ

yüz biŋ esīr olursa benüm gibi ġam degül (69a-11)

gördügüŋ kendü yüzüŋ ***yüz biŋ çiçekden*** ger göz aç (85a-3)

Metnimizde geçen farsça sayılar:

dü (77b-6)

hezār (93a-7)

hezārān (13a-1)

ṣad (37a-1)

ṣad-hezār (88a-1)

ṣad-hezārān (79a-3)

Ç. Zarflar

Fiilerin, sıfatların, sıfat-fiillerin ve görev bakımından zarf niteliğindeki kelimelerin anlamlarını zaman, miktar, hal, yer-yön ve soru gibi çeşitli bakımlardan etkileyerek daha belirgin duruma getiren veya sınırlayan kelime türü.

Metnimizde yer alan zarfları beş grupta inceleyeceğiz:

1. Yer ve yön zarfları:

ara

ki yürürem uş ***arada*** sedd bend (96a-6)

ḳararma yüri ***arada*** çün pop (49a-5)

beri

gel ***beri*** ᶜışḳıla ki leyl ü nehār (4a-7)

gel ***beri*** ī Mūsī-i ᶜīsī-nefes (10b-8)

içre

dīn-i İslām ***içre*** sıġmaz ibtidāᶜ (69b-10)

derd-i dīn ***içre*** ol çü bu derdā (77b-7)

içerü

açıla Ḥażret'e cāndan ***içerü*** hem minhāc (68b-6)

ḳarşu

ḳıbleye ***karşu*** eli baġlu dururken göŋül (17b-4)

endişe boynın buralum Dīdār'e ***ḳarşu*** ṭuralum (36a-10)

öŋ

ol dem kesād ***öŋüŋde*** metāᶜum çü kalbdür (69b-1)

ki ḳalmadı ᶜaḳabatuŋ ***öŋüŋde*** hīç keᶜūd (88b-9)

ṭaşra

ḳadem baṣma ***ṭaşra*** saḳın şerᶜden (71b-7)

aradan çıḳsun uṣlular ***ṭaşra*** (79b-6)

üst

üstündeki bilemedüŋ şaᶜbān mıdur yā-ḫod receb (38a-7)

üzere

nefs *üzere* kalbi çü piruz ola (26b-3)
derecatıla durur halk *üzere* rif'ati bil (73a-10)

üzre

padışehsin ki yiri yıl *üzre* döşer kudretüŋ (85a-10)
emrüŋ kamu ᶜalem *üzre* cari (86b-10)

2. Miktar Zarfları:

az

az olur sen himmeti i dost ᶜali hasıl it (57a-9)

çoK

yola bi-reh-nüma girme hatarlar *çok* ᶜale-l-ᶜumya (14b-5)
yüz urup şükr idem *çog* ak sakalum (30b-10)
gele *çok* görürler ᶜacayib garayib (39a-11)

eksük

ne ki *eksük* yaratdı ol Saniᶜ (4a-1)

gey

bir nefes gaflet çü *gey* zellet dürür (10b-3)
Hak'dan durur *gey* ulu ᶜata şerᶜ-i Mustafa (27b-1)
zinhar şerᶜ adabını eyle riᶜayet *gey* sakın (38a-2)

iŋen

cürm ü hati'atı sen hadden aşurduŋ *iŋen* (17b-1)
hadden *iŋen* aşduŋ i nefs-i habis (66a-11)
ululanmaŋ ahi *iŋen* ᶜucb eri (70b-10)

iŋende

iŋende evliyaya münkir olma (31b-9)

yarı

niçün ola ***yarı*** meskenüŋ cüb (49b-10)

3. Zaman Zarfları:

ahir

bir kefendür çü bundan ***ahir*** kar (22a-3)

ahirü'l- emr

ahirü'l- emr sen dahı göresin (74a-8)

'ale's-sabah

ir afitab-ı devlete uyan ***'ale's-sabah*** (81b-6)

bir gice

bir gice kim ruz-ı cihan zülfüŋden olmışıdı çü şeb (37b-1)

bir gün

bir gün saŋa dahı hem irer mevt (64a-9)

bir gün ide tarumar külli (64a-12)

bugün

vuralum büşt-i pa ***bugün*** zerka (5b-2)

bugün her buldugın yine kişi her bildügin işler (14a-9)

cavidan

bu resme kalsa yig midür ***cavidan*** hicab (50a-11)

oldı çü sahib-dilan mest-i Hüza ***cavidan*** (98a-4)

dāyim

bu ᶜışkuŋ burc-ı evcinden ṭoġar devlet güni dāyim (13a-8)

Ḥaḳīḳī ᶜışk eri dāyim teveccühden ırılmaz çün (14b-6)

dāyimā

mest ü ḥayrān varalum biz ***dāyimā*** (10b-5)

ki ḳılur raḥm ***dāyimā*** ᶜulemā (29b-3)

dem-be-dem

ḳıla göŋüle istilā ***dem-be-dem*** (11a-9)

sūd eylemez yarın nedem erlik demidür ***dem-be-dem*** (36a-12)

der-hāl

der-hāl ola sırrına seyrānum evliyā (29b-7)

kimüŋ ki evine girdi ***der-hāl*** (64b-5)

ebedī

ebedī salṭanat ᶜalāmetidür (3a-9)

kimüŋ ***ebedī*** mest idüben cānın ezelden (9a-5)

eks̱er

bulıt ***eks̱er*** örter yüce ṭaġları (71a-7)

pāk eyle ᶜaḳīdeyi ki sen ***eks̱er*** (87b-7)

gice gündüz

kim ***gice gündüz*** işüm cürmile cināyet (59a-12)

imdi

geliŋüz ***imdi*** külli varumuz (5b-12)

öŋ

ᶜömr ki ***öŋi*** oldı ḳan yudmak (22a-2)

şu demden *öŋ* ki ḳıla ḳaddi rūzigār dü-tā (35a-10)

öŋdin

andan *öŋdin* ki ecel içüre ṣaġar yā Rab (48b-3)

şimdi

ᶜışḳ itdügi *şimdi* meni ser-geşte vü şeydā (20a-6)

topraḳda *şimdi* cümle remīm oldı vu rüfāt (51b-6)

şimdiden girü

ne māl u mülke meyl idelüm *şimdiden girü* (47b-3)

uş

irdi *uş* vaḳt ġāfil olmaŋ hay (4a-3)

ḫoş nār-u şüvāz oldı maŋa *uş* per ü pervā (20b-1)

yarın

ḳıyāmet ḳopıcak *yarın* ki āmennā ve ṣaddaḳnā (14b-10)

4. Hal Zarfları

ᶜayān

ḫalḳ içinde saŋa gerçi ki *ᶜayān* diren işit (65a-2)

birle

vuram himmet kılıcı *birle* boynın (30a-10)

vücūdı Muḥib'e ḥaḳḳānī *birle* geh mevcūd (89a-6)

böyle

men *böyle* ᶜaczile ne işe yarayam ᶜaceb (47b-8)

gey degüldür ki ide *böyle* ᶜinād (93a-9)

çalak

din içre ol çabük süvar bes nite ***çalak*** olmaya (21b-7)

eyle

hizb-i şeytanı ***eyle*** bul mehzum (2b-3)

ser-te-ser

cihanı ***ser-te-ser*** yudsa dahı hel min mezid eyder (14a-6)

ayine gibi oldı dil ***ser-te-ser*** anı bilmegil (21a-5)

tiz

tiz eyle tevbeŋi ol dem heman yine tecdid (90a-12)

D. Edatlar

Yanlız başına bir anlam taşımayan ancak isim ve isim soylu kelimelerden sonra gelerek sonuna eklendiği kelimeyle cümledeki başka kelimeler arasında anlam ilişkisi kuran kelime türü. Bu konuda daha geniş bilgi için dipnottaki esere bkz.[43]

Metnimizde geçen edatlar yedi grupta ele alınmıştır.

1. Çekim Edatları

artuk

senden ***artuk*** kimümüz var kesicek bizden ümiz (48b-7)

[43]TİKEN, Kamil; EAT'de Edat ve Zarf_Fiillerin Fonksiyonları, İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi) İstanbul 1993

çü

bir gice kim ruz-ı cihan zülfüŋden olmışdı ***çü*** şeb (37b-1)

çü derya cuş kıldukda göŋül bu ateşin sevda (13a-1)

çün

cana ***çün*** merhem senüŋ zahmuŋdurur (10a-2)

neft-i kahruŋ div-suz it ***çün*** şihab (40a-1)

dek

dek ehl-i kerem ol keramet ne hacet (60a-10)

gibi

şuᶜle vir göz ***gibi*** sehabı ko (5b-5)

nuruŋı ide gün ***gibi*** bu ᶜaleme ifşa (9b-6)

nazar balaya tut olma ki nerges ***gibi*** na-bina (14a-2)

(y)(I)lA

ser-nigun ᶜ***aczile*** fürümande (2b-2)

irer ***Allah'ıla*** olan göŋüle nur-ı istiğna (14b-6)

can u dil ᶜ***ışkuŋla*** ola şöyle pür (10b-1)

bizümle karar itmedi ayruk dil-i şeyda (19a-2)

lemeᶜatıyıla ki hakkikna (33b-8)

men bes seni ***neyile*** bulam arayam ᶜaceb (47b-9)

(y)(i)çün

i Hay ehadiyyetüŋ ***hakiçün*** (6b-1)

zatuŋ hakı vu ***sıfatuŋiçün*** (6b-2)

her şam u seherde ***virdiyiçün*** (7a-12)

ᶜaşıklaruŋ ahı ***suzıyiçün*** (7b-2)

2. Bağlama Edatları

bari

anda Kisra'ya ***bari*** kim dirler (73b-11)

mahcublıguŋ ***bari*** ko bildürme bu halka (84a-1)

bes

bes kişver-i batın aŋa taŋ mı eger emlak ola (21a-8)

sünnetine ***bes*** anuŋ kıl ittibaᶜ (12a-5)

bizden eser işara nedür ***bes*** ya diriga (19a-2)

çü

ol dem kesad öŋüŋ metaᶜum ***çü*** kalbdür (69b-1)

suz-ı derunıla ***çü*** kılur ah u derdümend (96b-3)

çün

hay itme vaktüŋi zayiᶜ geçer ***çün*** seyfdür katıᶜ (15a-1)

göçisersin sen dahı ***çün*** göçdiler aba vu ced (86a-2)

çünki

olur istignayıla ***çünki*** eser külli heba (95b-1)

irmedi ***çünki*** ᶜinayet reh-beri heb oldı bad (95b-2)

dahı

kim bile ***dahı*** başa neler getüre sevda (20a-7)

koma endişede ᶜaklı ***dahı*** aşüfte-ter it (57b-7)

eger

bize dirlerise ***eger*** ebleh (5a-4)

zi-devlet ***eger*** ᶜışk-ı tarikında olursaŋ (9b-4)

egerçi

gafil ***egerçi*** ᶜarif irişüp teşehhüde (52b-5)

ger

ger bu razı aŋlamazsaŋ ᶜışka vir (11b-9)

ger olduŋ ᶜışkıla haste çü gonce dil-beste (15a-2)

gerçi

gerçi istigrak-ı ᶜayn-ı cemᶜ cemᶜ (11b-3)

gerçi ser-geştedür çü pergar ol (16a-1)

gerek kim

bir guraya eyyam gerek kim ola halva (9a-12)

hele

durmayalum ***hele*** bataletile (3b-10)

vakti hoş görelüm ***hele*** gel sen (4a-12)

hele bir

hele bir göŋül sen ümizüŋde kesme (39b-3)

erlik demidürür ***hele bir*** sen de gayret it (55b-1)

her-giz

mukabil durmaga ***her-giz*** kalur mı peşşede perva (13a-3)

kimseleri eylemesün sencileyin ***her-giz*** Çalap (38a-9)

her kaçan ki

eyledüŋ ***her kaçan ki*** terk-i heva (32b-1)

kaçan ki

kaçan ki söyleye tefsir ü ayet ahbar (28b-5)

ki

sohbet-i halkı ko ***ki*** tufandur (2b-6)

bir yakindur ol ***ki*** irmedi güman (11a-5)

ki geçmiş ᶜömre el irmez gelecek hem degül peyda (14b-11)

lakin ol dem ***ki*** ola keşf-i gıta (33a-2)

kim

kim komaz zerrece göŋülde gam (4b-1)

kim ireyidi Hazret'e ya togrı yol bulup (28a-2)

bir gice ***kim*** ruz-ı cihan zülfüŋden olmışdı çü şeb (37b-1)

lakin

ayinenüŋ nasibi ***lakin*** degül temaşa (18b-12)

lakin ol dem ki ola keşf-ı gıta (33a-2)

lik

anda mahv olur vücud-ı katre ***lik*** (11b-4)

liki

istikametde ***liki*** pa-ber-ca (16a-1)

liki bu gayr-i cemal-i Zat'a sır (39b-9)

meger

meger asar-ı rahmetdür eser irdükde ᶜışkuŋdan (13b-4)

meger taşdan demürdendür yüzüŋ göŋlüŋ senüŋ aksa (14b-2)

meger ki

ᶜakl oldı ***meger ki*** hayrete kalb (8a-9)

eyledi endişeler anı ***meger ki*** heba (17b-6)

ta

sübühāt ola *tā* ġıdā rūḥa (17a-2)

tā ire pertev-i Ḥaḳ açıla yol şu sāʿat (59a-1)

tā ki

bekleye ***tā ki*** şerr-i şeyṭāndan (2b-4)

tā ki olasın hem-dem ü dem-sāz-ı meşāyiḫ (84b-2)

tā kim

tā kim ne ism olmışıdı meẕkūr andan ne laḳab (37b-2)

u/ü

ī çerāġ-ı efrūz-ı çişm-i cān ***u*** dil

eyledi ʿışḳuŋ meni mest ***ü*** ḫarāb (40a-3)

buʿdiyyet anda kurb ***u*** zamānī mekānī hem

sıġmaz ḳo bu ʿibāret olur īn ***ü*** ān ḥicāb (50a-4)

ve

varlıġını ẕāten ***ve*** ṣıfāten ider ifşā (9a-6)

ẓāhiren ḳavlen ***ve*** fiʿlen bāṭınen (12a-5)

velī

velī cüz ṣabr bu derde nedür dermān Ḫalīl Baba (37a-11)

velī maʿni cihānında i bahr ü kān Ḫalīl Baba (37a-12)

vu/vü

topraḳda şimdi cümle remīm oldı ***vu*** rüfāt (51b-6)

ḳılmaz bu milke ***vü*** melekūta naẓar şu kim (58b-4)

yā

kim bileyidi şübheti ***yā*** ḥill u hürmeti (27b-5)

bu deryā mı ***yā*** zevraḳ mı ki ḫoş seyr ider uş bī-pā (36a-3)

yā-ḫo

ihvān-ı din *yā-ho* ābā vu ümmehāt (51b-4)

olsa cānuŋda şevk *yā-ho* vidād (94a-9)

yā-hod

yā-hod bu cemᶜ-i evliyā miftāh-ı rahmet mi ᶜaceb (19b-6)

ᶜadet mi kor ol ***yā-hod*** kavāyid (88a-3)

zīrā

zīrā bu havada dökilür bāl u per i Dost (61b-11)

ᶜışka Hakīki kanını ***zīrā*** idübdürür mübāh (80b-5)

3. Kuvvetlendirme Edatları

aslā

vefā bulmış degüldür bir kimesne dünyadan ***aslā*** (14a-3)

irmez idrāk-i ᶜakl aŋa ***aslā*** (16a-6)

bir dahı

istemez garķ-ı tecelli ***bir dahı*** ((82b-1)

bir dakı

ķanda bilinür ***bir dakı*** ancılayın ķalduk garīb

de

biz ***de*** zākirlere uyalum gel (5b-7)

sen ***de*** kendüŋden ihtirāᶜ idiben (31b-1)

dagı

bu zāhir [i] sātir ***dagı*** hem bātın [ı] kāhir ***dagı*** (20b-10)

dahı

idelüm biz ***dahı*** bülbül gibi efgān Halil Baba (37a-5)

zikrüm sen ü fikrüm ***dahı*** çok şükr saŋa kim (61b-3)

hem

ḳomaya ***hem*** bizi bu vīrānda (2b-2)

hem götüre lisān-ı ḥālüŋden (4a-2)

bu nefsile ***hem*** cihād içün (7a-7)

hemān

tīz eyle tevbeŋi ol dem ***hemān*** yine tecdīd (90a-12)

ṭut ***hemān*** bir behīme dür ya cemād (92b-7)

hemīn

şimdiki ḫalḳuŋ budur ḥāli ***hemīn*** ḳalduḳ ġarīb (46a-9)

hemīşe

neçün dür perīşān ***hemīşe*** bu göŋlüŋ (60a-2)

men bī-rehe iş sevh ü ḫaṭāyısa ***hemīşe*** (61a-9)

hīç

ḳomaya başda ***hīç*** ᶜucb u ġurūr (3a-5)

bir dem olur ki ***hīç*** ḥayretden

aŋlamaz ḳandadur bu arż u semā (16a-4)

ḫo

göçiserüz ***ḫo*** ᶜāḳıbet göçelüm (4a-11)

gök göklere boyanduġın itdüŋ ***ḫo*** temāşā (19a-8)

ḫod

ᶜāḳıbet ***ḫod*** fenā olur bu beden (4a-12)

Ḥaḳīḳī sırr-ı ᶜışḳ olmaz ᶜayān ***ḫod*** (31a-1)

illā

olmaya elde ḥāṣılı ***illā*** heman ḥicāb (50b-1)

tutma sen ***illā*** Ḥaḳīḳī ᶜışḳı derd (92a-10)

illā ki

illā ki degül lāyıḳı her muḫtaṣar i Dost (62a-1)

degül mürşid ***illā ki*** bir ḫāṣ-ı Ḥaḳ (72a-2)

ille

nasīb-i faḳr alagör ***ille*** pāk meşrebden (67a-6)

ille kim

ḳopar maᶜrifetden bu seyl ***ille kim*** (71a-5)

ki

bu nefsüŋ ḫılāfın id erlik ***ki*** budur (60a-12)

cān ***ki*** ol ᶜışḳuŋdan içmişdür ḳadeḥ (82a-10)

ol demde ***ki*** dindi ma-ᶜabed-nāk (88a-1)

4. Karşılaştırma Edatları

gāh...geh

gāh encīr bitdi ***geh*** zencīr

geh kedü ***gāh*** cām-ı pür-efrāḥ (78b-7)

hem...hem

vardurur ***hem*** bilürsin āḫi ecel

ḳılup iḫlāṣıla ᶜamel ***hem*** gel (4b-6)

hem ᶜĪsī-i İbn-i Meryem'içün

hem Kābe vü āb-u zemzemiçün (6b-9)

hem...hem...hem

hem zühdi vü ***hem*** ṣalāḥiçün

hem ḥayye ᶜale·l- felāḥiçün (8b-11)

ne...ne

ne ism-i ṭālib varıdı anda *ne* bu resm-i ṭaleb (37b-1)

ne āteş-i ḥasedde yanalum *ne* ḥırṣıla (47b-1)

ne...ne...ne

ne Tīr olur *ne* çehre-i Zühre görinür *ne* Süha (18a-8)

ne cüvān dir *ne* mīr ü *ne* ᶜulemā (22a-10)

ya...ya

lāyıḳ ḳanı dil *ya* iᶜtizāra

bir pāk naẓar *ya* iᶜtibāra (6b-7)

5. Ünlem ve Seslenme Edatları

a/e

bilürsin*e* hay efendi ne gözüŋ açmazsın (35a-11)

ḳalbe musallat ola dil*ā* idelüm ṭaleb (47a-10)

Dil-ber*ā* dāġ-ı ġamuŋdur hem cigerlerde cürūḥ (77a-3)

āh

nidevüz *āh* bu ḫacāletile (3b-9)

derd-i ᶜışḳıla sūz ü *āh* gerek (5b-8)

derdā

dirlikde idemez ölümi hem ider ikrāḥ *derdā* vu dirīġā (34b-4)

dirīġ

Ḥak'a yönelmege mi kor seni dirīġ dirīġ (35a-2)

dirīġ seni ᶜaceb hay ne vaḳt ider ıṣlāḥ (35a-3)

dirīġ ḳuvvet-i bāṭın idemedüŋ ḥāṣıl (35a-4)

dirīġā

i ***dirīġā*** cism ü cān varlık ḳamu (12b-5)

dirīġā gözüŋ açmazsın göreydüŋ ʿibretile kim (15a-10)

hay

irdi uş vaḳt ġāfil olmaŋ ***hay*** (4a-3)

hay gelüŋ siz daḫı maḳalı ḳoyuŋ (5b-13)

hū hū

çaġırur kū kū vü ***hū hū*** diye çünki faḫte (45b-3)

ī

ī dirīġā cism ü cān varlıḳ ḳamu (12b-5)

ī revnāk u bāġ u būstān Dost (63a-1)

vefā ʿömri ḳılmaz ***ī*** bī-çārelerüŋ (70a-5)

kū kū

çaġırur ***kū kū*** vü hū hū diye çünki faḫte (45b-3)

vah

bu ġurūr u ġaflet içre ***vah*** ki ser-te-pā ḥicab (50b-10)

vay

ī ***vay*** eger bir Ḥaḳ sözi söyleyesin yüz ṭaʿn irer (46a-4)

vay ol zelīle ki ḳala ḫacletde sen-nigūn (50b-1)

yā

elā i hüdhüd-i hādī ser-āġāz eyle ***yā*** Hū di (15a-8)

ki ḳuluŋdur hele bir ʿāciz ü kemter ***yā*** Rab (48b-8)

zihī

dāmına kendü düşdi yine ser-nügūn ***zihī*** (63b-2)

zihī ki ʿillet-i nefsüŋ bu ḳalbi kıldı ʿalīl (67a-4)

6. Soru Edatları

ʿaceb

varlıġı nā-geh nā-bedīd iden bu ḥālet mi ***ʿaceb*** (19b-8)

bilsem Ḥaḳīḳī bunları şems-i ḥaḳīḳat mi ***ʿaceb*** (20a-5)

ʿacebā

niçe iḳbāl ider Ḥaḳ'a ***ʿacebā*** (23a-7)

ʿacebā bu ʿışḳ şāhı neyiçün olur çü ḥāris (66b-6)

ḳaçan

ḳaçan ṣavmıla acıḳsaŋ ṭolar hem nūrıla aʿżā (14a-10)

ḳaçan ḥāṣıl olsun bu insāna hīç (70b-4)

ne

bes ***ne*** terkitdük diyevüz biz ḫocam (12b-6)

sensüz ***ne*** görür gözlerüm senden dinilür sözlerüm (21a-1)

neçün

neçün ḳalduŋ bu süflīde vefā kim buldı dünyīde (13b-10)

nice

ser-geşte-i āḫir ***nice*** virdi yile sevdā (19a-3)

sıġmaz elfāẓ u ʿibārāt vaṣf-ı ḥālin bes ***nice***(19a-3)

niçe

niçe dil murġına pā-bend idersin zülf-i zencīrin (14a-1)

niçe süriye seni hay ḳo bu çürük sevdā (35a-1)

niçe bir

niçe bir remz ü ᶜibāret kārgerde olmasaŋ (51a-7)

Ḥaḳ'dan utan ḥayā ḳıl hay ***niçe bir*** şenāᶜat (58b-10)

niçe niçe

sen saŋa gel ***niçe niçe*** bir āḫir ayrulıḳ (50a-11)

senden āḫir i ***niçe niçe*** fesād (93a-11)

niçün

niçün ola yarı meskenüŋ cüb (49b-10)

nişe

Yār'dan ıraġ olmak ***nişe*** gelüŋ gelüŋ ᶜışḳa ṣalā (36a-9)

hay ***nişe*** girür kibr ü kīn gelüŋ gelüŋ ᶜışḳa ṣalā (36b-3)

nite

adı ***nite*** bī-bād ola cünbīş-i deryā (19a-4)

dīn içre ol çabük süvār bes ***nite*** çālāk olmaya (21b-7)

+mI soru eki

yaḳarsın sini oddan ***mı*** yaratdı Ḫāliḳu'l- Eşyā (14b-1)

yā-ḫod bu cemᶜ-i evliyā miftāḥ-ı raḥmet ***mi*** ᶜaceb (19b-6)

7. Tekerrür Edatları

yine

eltāf-ı rubūbiyyetüŋ ider ***yine*** isbāt (9a-7)

yine tā şārıḳ-ı şevḳuŋ çeke leşker yā Rab (48b-1)

sen varsın ***yine*** hemān Dost (62b-4)

E. Fiiller

Bir kılışı, bir oluşu veya bir durumu anlatan olumlu olumsuz şekillere girebilen kelime türü.

1. Yardımcı Fiiller

Yardımcı fiillerde daha fazla yer işgal etmemek gayesiyle her madde için birer referans verilmiştir. Diğer referanslar için dizin bölümüne bakılmalıdı

aÇ- **:**

ʿaḳl gözin aç- : 85a-12
bāb aÇ- : 44a-11
cān gözin aç- : 48b-12
cān ḳulağın aç-: 20a-2
cenāh aç- : 79b-2
göŋül gözini aç- : 57a-7
göz aç- : 15a-4
ḳapu aç- : 97b-1
kemīn aç- : 46a-1
lisān aç- : 100a-11
nikāb aÇ- :39b-8
tarīk-ı fücāc aç-: 68a-9
uyḫudan göz aç-: 42a-8
yol aç- : 47a-10

açıl- **:**

göz açıl- : 3b-2
ḳapı açıl- : 34a-6
minhāc açıl- : 68b-6
revzen açıl- : 61b-2
yol açıl- : 59a-1

ag- **:**

pervāza ağ- : 71b-12
ṭayrāna ağ- : 71b-12

agarT- **:**

yüz ağarT- : 67a-7

agrıt- **:**

baş ağrıt- : 69a-10

akıT- **:**

göz yaşını aḳıT-: 4a-6
ḳanlu yaşı aḳıt-: 75a-10

al- **:**

cān al- : 96b-9
dile al- : 6a-2

ele al- : 35b-5
gönül al- : 60b-4
ḫaber al- : 82a-6
ḥiṣṣe al- : 42a-7
ʿibret al- : 57a-8
menzil al- : 29a-6
ẕevḳ al- : 38a-11

aldur- :

ʿaḳl aldur- : 18a-6

at- :

arduña at- : 81b-9

atıl- :

kemān yayına atıl-: 31a-12

bagla- :

göñül bagla- : 47a-6

baḳ- :

bir gözile baḳ-: 83b-6

baṣ- :

ḳadem baṣ- : 57b-1
ḳadem-i ṣıdḳı baṣ- : 5b-2

bekle- :

ʿırz bekle- : 31a-2

bıraK- :

ateş bıraK- : 77a-3
teşvīşe bıraḳ- :3a-6

bul- :

cān bul- : 83b-10,
emān bul- : 11a-8
fenā bul- : 77a-4
ḥad bul- : 85b-1
rifʿat bul- : 82b-9
ẓuhūr bul- :89a-7

bula- :

ẓulmete bula- : 70a-9

çek- :

cefā çek- : 17a-11
el çek- : 60a-5
elden çek- : 43b-7
ḳaygu çek- :5b-6
taʿab çek- : 38a-6

çevür- :

ḳafā çevür- : 32b-2
yüz çevür- : 48b-6

çıḳ- **:**

aradan çıḳ- : 79b-6

endāzeden çıḳ- : 31a-8

gözünden çıḳ- : 65b-6

uca çıḳ- : 96a-1

çıḳar- **:**

başdan çıḳar- :72b-10

delin- **:**

bağ(ı)r delin- : 40a-5

di- **:**

nedem di- : 75a-7

dik- **:**

ʿalem dik- : 32b-1

göz dik- : 47b-5

dir- **:**

ögin dir- : 97b-9

divşir- **:**

ög divşir- : 48a-1

dök- **:**

çişmi ḳan dök- : 37a-8

göz yaşın dök- : 89a-13

jengi dök- : 92a-5

ḳan dök- : 13b-1

döndür- **:**

yüz döndür- :59a-4

dur- **:**

muḳābil dur- : 13a-3

üstüñe dur- : 43a-9

dut- **:**

āşiyān dut- : 63a-2

el dut- : 8b-6

ḫām dut- : 75b-5

ḳulakda dut- : 28a-4

liḳām dut- : 75b-9

maḳam dut- :75b-5

meşām dut- : 75b-12

nabzını dut- : 45b-1

nām dut- : 76a-1

naṣīḥat dut- : 75b-7

niẓām dut- : 75b-6

ümīẕ dut- : 34a-9

yön dut- : 6a-10

dür- **:**

defterin dür- : 59a-3

düş- **:**

ayaķlarda düş- : 63b-6

cānlara āteş düş-: 93a-6

dāma düş- : 63b-2

dāne yire düş- : 70b-5

elden ayaķdan düş-:79a-2

ķarnına düş- :70a-12

ʿışķ odı düş- : 23b-6

sāye düş- : 44a-10

topraġa düş- : 54b-1

üstüne düş- : 83a-12

vartāya düş- : 51b-7

yayı düş- : 5b-3

eg- **:**

başın eg- : 69a-2

boyn eg- : 86a-8

ḥacibeyn eg- : 5b-5

eri- **:**

yürek yaġı eri-: 4b-8

eş- **:**

ḥırs atını eş- : 66b-2

ey(i)t- **:**

cevābın eyT- : 84b-5

eyle- **:**

acuġ eyle- : 4b-9

ʿālī eyle- : 2b-10

āşüfte eyle- : 58b-4

bahşīş eyle- : 43b-7

başuŋı semiʿ eyle-: 75b-1

başuŋı ṭop eyle-: 48b-10

berdār eyle- : 100a-2

beyān eyle- : 40a-13

bīzār eyle- : 99a-8

cān-fizā eyle- : 28a-8

cārī eyle- : 75b-6

cezbe eyle- : 42b-5

ciger kebāb eyle-: 79b-11

cihād eyle- : 94a-11

cüz̤ā eyle- : 22a-11

çāk eyle- : 8a-5

çarḫ eyle- : 19a-8

çoġ eyle- : 4b-9

deng eyle- : 96a-6

dirīġ eyle- : 62a-7

duʿā eyle- : 22a-9

fidā eyle- : 17b-9

ġarķ-ı ḫūn eyle-: 42a-11

göç eyle- : 48b-5

ḫālī eyle- : 12b-1

ḫarc eyle- : 74b-9

ṣāf eyle- : 12b-7
ṣāfī eyle- : 67a-12
ṣaḥḳ eyle- :53b-5
ṣaʿy eyle- : 73a-5
ser-āġāz eyle- : 15a-8
ṣūd eyle- : 14b-4, 36a-12
şed eyle- : 86a-9
şinevā eyle- : 22b-10
şükr eyle- : 20a-1
ṭāʿat eyle- : 58b-8
ṭahāret-i bāṭın eyle-: 78a-1
taḥṣīl eyle- : 49a-1
taḳrīr eyle- : 61b-9
tams-ı ẕāt eyle-: 41a-4
tārāc eyle- : 67a-1
tecdīd eyle- : 90a-12
tefaḳḳud eyle- : 30a-1
teferruʿ eyle- : 6a-2
temāşā eyle- : 89b-10
temennā eyle- : 23b-1
temīz eyle- : 27b-4
terk eyle- : 5b-4
terk-i hevā eyle-: 32b-1
tesellüs eyle- : 90a-11
tevbe eyle- : 76b-1
teveccüh eyle- : 13b-12
teveccüh-i tām eyle-: 81b-1
ṭulūʿ eyle- : 41b-4
tuş eyle- : 36a-1
vaẓīfe eyle- : 80a-3
yoġ eyle- : 4b-9
yoş eyle- : 36a-1
ẓāyiʿ eyle- : 81b-7
zīr [i] zeber eyle-: 5a-7

ezil- **:**

baġrı ezil- : 54b-2

geç- **:**

ḳabūle geç- :90a-7
kendüliginden geç-: 81b-11

gel- **:**

cevlāna gel- : 72a-1
dünyeye gel- : 53b-8
felāḥa gel- : 52b-4
ıṣlāḥa gel- : 14a-8
ḳarşu gel- : 31a-11
kendüme gel- :48a-1
mevce gel- : 39a-11
müsterāḥ gel- : 82a-8
pervāze gel- : 63b-3
rivāyetde gel- : 32a-1
ṣaḥve gel- : 63a-9
ṣūrete gel- : 52a-9
vücūda gel- : 43a-3
yola erkāna gel-: 31b-1

getür- **:**

ele getür- : 70a-10
elḥāna getür- : 72b-2
īmān getür- : 98b-4
raḳṣa getür- : 15a-8

ṣalāḥa getür- : 80a-8
ṭoġrı yola getür-: 66b-1
vücūda getür- : 65b-10

gir- **:**

baḥre gir- : 78a-3
çöle gir- : 7b-8
ḳulaġuña gir- : 81a-9
meydāna gir- : 48b-10
raḳṣa gir- : 15a-7
semᶜına gir- :80a-6
yola gir- : 7b-8

giT- **:**

alup giT- : 93b-5
ayruḳ git- : 75b-6
ḫarāb giT- : 6a-3
perde giT- : 94a-6
yoldan giT- : 71b-9

göç- **:**

yaġmaç göç- : 25a-10

gör- **:**

bir gör-: 4a-4
emn ü rāḥat gör-: 22b-2
ḫoş gör- : 4a-12
iş gör- : 75a-3

görin- **:**

göz(e) görin- : 68b-7

göster- **:**

bürūt göster- :58a-10
göze göster- : 46b-2
inḳıyād göster-:94a-2
nişān göster- : 65a-10
yüz göster- : 41a-1

gösterT- **:**

yüz gösterT- : 42a-5

götür- **:**

aradan götür- : 50a-9
baş götür- : 99b-6

göt(ü)ril- **:**

aradan götril- : 13b-7

ır- **:**

gözin ır- : 62a-5
naẓar ır- : 43a-6

ḫuṭūr it- : 10b-1

hükūmet it- : 56a-7

ıṣlāḥ it- : 78b-1

ʿibādet it- : 55b-6

ictināb it- : 99b-3

ifnā-yı ṣūret it-: 55b-3

ifşā iT- : 9b-6

ihmāl it- : 99b-1

iḫrāc it- : 67a-12

iḥṣā iT- : 15a-13

iḫtirāc iT- : 31b-1

iḫtiyār it- : 74b-11

iḥyā it- : 19b-1

iḳbāl iT- : 23a-7

iḳrāh iT- : 34b-4

iḳtidā iT- : 28b-10

iḳtifā iT- : 11b-6

iḳtiżā iT- : 11b-3

ilḥāḥ iT- : 79b-5

iltifāt it- : 5a-7

imtiṡāl iT- : 55b-7

ʿinād iT- : 93a-9

ʿināyet it- : 51b-13

inṣāf iT- : 83a-8

irādet it- : 55b-9

iʿrāż it- : 90a-7

īṡār iT- : 76b-10

iṡbāt iT- : 9a-7

itāʿat it- : 56b-3

iʿtidād it- : 57b-1

īżāḥ it- : 77a-11

ʿizzet it- : 56a-3

ḳābil it- : 14a-5

ḳabūl iT- : 83a-11

ḳan it- : 56b-6

ḳanāʿat it- : 56a-2

kār it- : 53a-12

ḳarār it- : 19a-2

ḳaṣd-ı ġurbet it-: 55b-4

ḳaṭʿ-ı menāzil iT-: 39a-8

ḳatl iT- : 20b-5

ḳay iT- : 54b-2

kesād it- : 62a-11

kesb iT- : 60a-5

keşf it- : 42b-6

keşf-i ʿīżā iT-: 91a-6

ḳıymet it- : 56a-8

kifāh it- : 77b-10

kifāyet iT- : 59b-9, 77b-10

lāf-i teşeyyüḫ iT-: 38b-12

lemʿān iT- : 39a-13

luṭf iT- : 91a-8

maġfiret iT- : 4b-10

maġrūr iT- : 85b-10

maḥv iT- : 41b-6

maḥv-ı ẕāt iT- : 18b-11

meḥabbet it- : 55b-8

mekān it- : 56b-9

melāmet it- : 60b-1

mesken iT- : 75b-2

mest iT- :45a-5

mest-i Ḥażret it-: 56a-1

meyl iT- : 72a-9

mezād it- : 95a-9

mirayı it- : 5b-3
muᶜazzeb it- : 66a-3
muᶜattar iT- : 89b-6
muhayyir iT- : 9a-4
muhkem iT- : 44a-6
muhtac it- : 67b-9
muhtasar it- : 57b-13
musahhar iT- : 48a-11
musaykal it- : 57b-6
mutahhar iT- : 48a-5
mübah iT- : 80b-5
mükahhal it- : 52b-9
mülevves it- : 46b-8
münevver it- : 55b-3
müşevveş it- : 46b-8
mütegayyır iT- : 53b-9
na-bedid iT- : 90b-8
naz it- : 97b-11
nazar iT- : 57b-6
nerm iT- : 19b-8
nihan it- : 56b-12
nisar it- : 52a-12
nush iT- : 91a-4
nuş iT- : 6a-1
pa-bend iT- : 14a-1
pak iT- : 58a-2
perişan iT- : 16a-13
pervaz iT- : 21b-7
pervaz-ı ᶜalem-i lahut iT-: 58a-1
pervaz-ı ᶜali it-: 46a-11
puhte iT- : 58a-9
pür-safa iT- : 4a-5
rıhlet it- : 56a-9
rızık iT- : 76a-4
riᶜayet iT- : 59b-7
refᶜ it- : 41b-5
refᶜ-i ruha iT-: 16b-1
refᶜi zulmet it-: 56a-13
revan it- : 56b-8
ruşen iT- : 85b-6
ruzi it- : 68a-11
sabr iT- :75a-7
safa iT- : 44b-10
sarf iT- : 94a-7
sayd iT- : 63b-1
ser-agaz it- : 97b-11
secdeyi ser iT-: 44a-1
sefer it- : 57a-11
sehv iT- : 20b-9
ser-geşte it- : 20a-6
serm iT- : 68a-1
seyr iT- : 67b-4
seyran iT- : 11b-1
söz it- : 14b-11
sirayet iT- : 59b-1
siper it- : 57b-4
şud iT- :3b-8
sükut iT- : 29a-3
sürᶜat iT- : 80a-7
şaᶜşaᶜa it- : 53a-1
şefaᶜat iT- : 35b-1
şefkat it- : 56a-4
şerh iT- : 46b-12

şeyda iT- : 20a-6
şikar iT- : 99b-10
şitab iT- : 40a-12
şugl iT- : 19b-8
şur u şer it- : 57b-9
şükr iT- : 33a-9
ta°bir it- : 33a-1
tahsil iT- : 49b-6
takdir it- : 23b-3
takviyet iT- : 35a-5
taleb iT- : 56a-2
ta°lim iT- : 29a-3
tama° iT- : 20b-4
tard it- : 91b-10
tarumar it- : 64a-12
tavaf iT- : 68b-122
tay iT- : 4a-4
tayeran it- : 57a-1
tazarru° iT- : 57b-1
tebdil iT- : 52a-1
tebyin-i meşayih iT-: 83a-10
tecavüz it- : 97a-12
tecelli iT- : 53b-4
tefakkud iT- : 34b-1
teferrüc iT- : 39a-11
tekrar iT- : 4b-10
telvih it- : 77a-11
temaşa it- : 19a-8
terahhum iT- : 30a-7

kal- :

hayrette kal- : 43b-1
mahrum kal- : 38a-2

terk iT- : 12a-9
terk-i °adet it-: 55b-6
terk-i can iT- : 32a-9
terk-i heva iT-: 21b-9
tesbih iT- : 99b-10
tesvid iT- : 91a-5
teşviş it- : 58b-11
tevbe it- : 45a-10
teveccüh it- : 6b-6
teveccüh-i ebeda iT-: 23a-8
teveccüh-i tam iT-: 49a-2
tevella iT- : 20b-6
töhmet it- : 56a-5
°ubur iT- : 74b-7
ümiz it- : 19b-4
ümmid iT- : 59a-8
vasf iT- : 81b-5
vasl iT- : 96b-9
verziş iT- : 83b-5
viran it- : 36b-9
yagma iT- :15b-7
yüregin kan it-: 36b-8
yüzin hak it- : 40a-8
zahir iT- : 13b-5
zayi° iT- : 15a-1
zebun iT- : 66a-6
zikr iT- : 58b-9
zira°at it- : 58b-12
zir ü zeber it-: 57b-8
ser-nügun kal- : 50b-1
suret harabına kal-: 46b-9

toprakda kal- : 97b-7
valih kal- : 15a-12
yad kal- : 37a-1
yetim ü bi-hiş kal-: 7b-12
yolda kal- : 21a-12

kaldur- **:**
baş kaldur- : 14a-7
riyaset başın kaldur-: 86a-11

kazan- **:**
tahayyür kazan-: 74b-8

kes- **:**
ümiz kes- : 48b-7

kıl- **:**
agazkıl- : 84a-11
ah kıl- : 96b-3
ᶜalil kıl- : 67a-4
aram kıl- : 69b-7
ᶜata kıl- : 77b-10
bagrı kebab kıl-: 41b-8
baht u saᶜadet kıl-: 83a-12
cehd kıl- : 45b-9
cuş kıl- : 13a-1
cüruh kıl- : 77a-3
çare kıl- : 6b-7
divane kıl- : 54b-3
eda kıl- :27b-8
efgan kıl- : 29b-11
eser kıl- : 37a-11
esir kıl- : 63a-4
fena kıl- : 34a-5
fayide kıl- : 44b-1
fida kıl- : 21b-9
garka kıl- : 48a-9
gark-ı nur kıl-: 85b-7
gark-ı şarab kıl-: 40b-3
gaza kıl- : 12a-10
gül-bang kıl- : 57b-10
güzer kıl- : 62a-4
hal kıl- : 58b-6
halᶜ kıl- : 10b-11
halis kıl- : 100b-6
hall-i müşkilat kıl-:53a-7
hased kıl- : 85a-11
haya kıl- : 32a-4
hazer kıl- : 21a-12
heba kıl- : 12b-9
heves kıl- : 85a-2
hırkası altında zerkın kıl-: 45b-5
hire kıl- : 80b-12
humud kıl- : 89b-2
hükm kıl- : 22a-1
ictihad kıl- : 95b-3
ihanet kıl- : 85b-13
ihya kıl- : 48b-3

iḳtidā ḳıl- : 25b-9
iḳtibās ḳıl- : 85a-4
iltifāt ḳıl- : 26b-8
ināyet ḳıl- : 97b-3
is̱bāt ḳıl- : 53b-2
istiḳbāl ḳıl- :23a-5
istilā ḳıl- : 11a-9
işāʿat ḳıl- : 59a-2
iṭāʿat ḳıl- : 58b-9
ittibāʿ ḳıl- : 12a-5
kār ḳıl- : 5a-5
ḳarār ḳıl- : 25b-11
kerem ḳıl- : 35b-1
kesād ḳıl- : 84b-7
maḥv ḳıl- :5a-11
maḥv-ı ẕāt ḳıl-: 50a-8
mat ḳıl- : 51b-9
mebhūt ḳıl- : 58a-2
meded ḳıl- : 85b-3
mest ḳıl- :66b-10
mest ü ḫarāb ḳıl-: 3a-3
miyesser ḳıl- :48b-6
muʿaṭṭar ḳıl- : 48b-2
muḥābā ḳıl- : 34b-3
muḥarrer ḳıl- : 100b-5
muḥayyer ḳıl- : 5a-10
muḳarrer ḳıl- : 48a-4
mücellā ḳıl- : 81a-2
mükedder ḳıl- : 100b-3
münevver ḳıl- : 39a-7
münḳād ḳıl- : 87a-12
mürāʿat ḳıl- : 53b-5
müstevlī ḳıl- : 48b-1
müteʿaṭṭış ḳıl-: 31b-5
müteferrik ḳıl-: 53b-9
müzeyyen ḳıl- : 27b-3
naʿra ḳıl- : 57b-10
naṣīḥat ḳıl- : 96a-8
naẓar ḳıl- :15a-5
neberd ḳıl- : 91b-4
nis̱ār ḳıl- : 98a-10
ömri vefā ḳıl- : 70a-5
pervāz ḳıl- : 64b-11
peydā ḳıl- : 52a-9
pür-nūr ḳıl- : 5a-9
raḥm ḳıl- : 30b-12
red ḳıl- : 85b-5
refʿ ḳıl- : 48a-7
rīş-ḫand ḳıl- : 96a-10
rūzī ḳıl- : 59a-7
rūşen ḳıl- : 87b-9
rüsvā ḳıl- : 14a-13
ṣabr ḳıl- : 86a-10
ṣāfī ḳıl- : 5a-11
saʿy ḳıl- : 61a-8
saʿy-ı cemīl ḳıl-: 10b-10
sed ḳıl- : 85b-8
s̱enā ḳıl- : 58b-10
seyr-i sülūk ḳıl-: 87b-10
sırr-ı binā ḳıl-: 18b-8
sīr-āb ḳıl- : 41a-5
ṣūd ḳıl- : 5b-9
sücūd ḳıl- : 89b-3
şahādet ḳıl- : 77a-9

şecāʿat ḳıl- : 59a-4
şerḥ ḳıl- : 82b-2
şeydā ḳıl- : 13a-11
şikāyet ḳıl- : 59a-10
şükr ḳıl- : 91a-7
taḳrīr ḳıl- : 27b-6
taḳṣīr ḳıl- : 58b-8
tażarruʿ ḳıl- : 22a-9
teferrüc ḳıl- : 72a-11
tekye ḳıl- : 85b-4
terdīd ḳıl- : 91a-10
terk ḳıl- : 31a-7
terk-i hevā ḳıl-: 17a-10
teseyyür ḳıl- : 85a-1
teslīm ḳıl- : 95b-9
tevbe ḳıl- : 23b-7
teveccüh ḳıl- : 66b-12
vefā ḳıl- : 35a-9
yād ḳıl- : 59a-8
yavı ḳıl- : 66a-10
zī-kerem ḳıl- : 22b-8
zinde ḳıl- : 23b-6

ḳo- **:**

ad ḳo- : 90a-9
başı eşige ḳo- : 69a-3
elden ḳo- : 4b-4
göŋli ḳaraŋu ḳo-: 66a-8
ḥadi yire ḳo- :66a-1
ḥālī ḳo- : 46a-8
işik tozına yüz ḳo-: 48a-6
mükedder ḳo- : 48a-7
narh ḳo- : 84b-7
ṣoḥbet-i ḥalḳı ḳo-:2b-6
yire ḳo- : 64b-3
yolda baş ḳo- :6a-4
yolda ḳo- : 39a-9

ḳopar- **:**

ḳıyāmet ḳopar- :100a-10

ḳov- **:**

yil ḳov- : 14a-12

ol- **:**

aç ol- : 67b-8
ʿāṣī ol- : 40a-7
ʿāşıḳ ol- : 4a-7
āşnā ol- : 21b-9
āşüfte ol- : 76b-6
ayaḳbagı ol- : 4b-8
ʿayān ol- : 31a-1
āyīne ol- : 69a-6
āzād ol- : 94a-12
bagrı ḫūn ol-: 75a-9
baʿīd ol- : 90b-1
baş ol- : 30b-7
bī-bād ol- : 19a-4
bī-revāc ol- : 69a-1
bir ol- : 8a-1
cemʿ ol- : 51b-10

tiz ol- : 45b-9
toz ol- : 26b-4
türab ol- :4b-3
ᶜur ol- : 58b-12
vakıf ol- : 37a-3
valih ol- : 5b-4
var ol- : 96a-3
varid ol- : 87b-9
vasl ol- : 41a-8
vikr ol- : 49a-12
viran ol- : 26a-8
vücub ol- : 43a-8
yagma ol- : 19a-11
yakın ol- : 71b-6
yik-san ol- : 22a-4
yir ol- : 31a-9
yürek kebab ol-: 40a-4
yürek pür-āteş ol-: 74b-3
yüz çarub ol- : 27a-13
yüz ayaklarına toprak ol-: 28a-10
zahir ol- : 52b-12
żaᶜif ol- : 100a-8
zar u giryan ol-: 14b-12
zayil ol- : 4a-3
zebun ol- : 90b-6
zelil ol- : 11b-12

olın- :

arż olın- : 88a-5
cemᶜ olın- : 44b-10
fehm olın- : 36a-4
mahv olın- : 88a-1
musahib olın- : 60a-9
rec olın- : 74b-6

öldür- :

nefs öldür- : 91b-3

ört- :

göz ört- : 66b-3
gözüŋi gıta ört-: 33a-4

sal- :

lenger sal- : 100b-12
menahir üzre sal-: 87b-6
topraga sal- : 86a-5
vaᶜdaya sal- :20b-5

sap- :

togrı yoldan sap-: 87a-10

sat- :

meşihat sat- : 56a-8

savur- :

yile savur- : 62a-6

sınıK- :

leşker ṣınıK- : 49a-2

söyündür- **:**

oduŋ söyündür- : 89a-13

ṣun- **:**

el ṣun- : 31a-4

sür- **:**

baş sür- : 37a-2

devrān sür- : 3b-4

evrād sür- : 94a-7

ʿişret sür- : 36a-10

menzīle sür- : 75b-3

ʿömr sür- : 61b-8

salṭanat sür- : 49b-3

şevḳ atını sür-: 50b-4

şevḳ raḫşını sür-: 47a-7

zī-ʿömri sür- : 68a-8

süri- **:**

yüz süri- : 59b-6

sürin- **:**

yüz üsti sürin-: 57a-6

şişir- **:**

göz ḳabaḳ şişir-: 32a-12

ṭol- **:**

baġrı ḳan ṭol-: 97b-7

ṭur- **:**

namaza ṭur- : 52b-4

yola ṭur- : 55a-1

tut- **:**

āşiyān tut- : 46b-3

bir iş ucın tut-: 92a-10

derd tut- : 92a-10

el tut- : 87a-9

etek tut- :49a-4

ḳulaġda tut- : 83b-12

mekān tut- : 46b-10

naẓar tut- : 14a-2

pend tut- : 78b-1

sebel tut- : 52b-9

vaṣl-ı yār etegin tut-:63a-10

yas tut- : 21b-7

yüz tut- : 19b-6

uġra- **:**

yol dāre uġra- : 61b-5

ur- ***:***

ad ur- : 10a-5
berḳ ur- : 69a-6
boy(u)n ur- : 68a-2
çetr ur- : 38a-10
dām ur- : 75b-9
dem ur- : 49a-11
emvāc ur- : 69a-8
gözine bahye ur-: 91b-8
gūş ur- : 47b-4
hop ur- : 48b-12
işigine yüz ur-: 98b-5
ḳulaġ ur- : 72a-12
lāf ur- : 58a-6
mevc ur- : 68b-11
nefs boynını ur-: 28a-3
püşt-i pā ur-: 29a-6
püşt-ü pā ur-: 91b-2
ser terkin ur- : 50a-1
şemᶜa ur- : 72a-6
ṭaᶜna ur- : 63a-5
terkin ur- : 5b-6
terkini ur- : 62a-1
top-ı saᶜādet ur- : 82b-12
yol ur- : 5b-6
yular ur- : 49b-9
yüz ur- : 13a-10
yüz yire ur- : 6a-2
zaḫm ur- : 70a-4

urul- ***:***

raḳam urul- : 60b-7

uyar- ***:***

dīn çerāġın uyar-: 5b-13
yaḳīn şemᶜin uyar-: 48a-8
fitne uyar- :. 81a-12

var- ***:***

ᶜacze var- : 85b-1
elden var- : 32b-12
fesāda var- : 67a-5
ġarḳa var- : 74a-9
gün inmege var-: 63b-1
yavu var- : 7b-5
yile var- : 41a-1
yol var- : 8b-6
yolı var- : 57a-6

varıl- ***:***

yol varıl- : 11b-13

vir- ***:***

ad vir- : 90a-10
āmān vir- :22a-10
baş vir- : 59a-4
boyın vir- :86a-13
cān vir- : 33b-6
cevāb vir- : 80a-9
cilā vir- : 22b-13

dest vir- : 63a-10
eman vir- : 64a-10
el vir- : 31a-12
fetva vir- : 4a-4
garka vir- : 61a-1
göŋül vir- : 12b-4
hayat vir- : 51a-11
ᶜışka vir- : 3a-3
mive vir- : 49b-2
nefes vir- : 27a-5
rıza vir- : 33b-9
safa vir- : 12b-7
sile vir- : 56b-5
suya vir- : 40b-3
şeref vir- : 27b-3
taraca vir- : 73b-10
yile vir- : 19a-3

vur- :

ateş vur- : 35b-11
büşt-i pa vur- : 5b-2
guş vur- : 84a-6
püşt-pa vur- : 60a-5

yag- :

üste zulmet yag-: 61a-3

yah- :

cihan yah- : 56a-7
meşᶜale yah- : 20a-1

yak- :

can yak- : 14b-1
cihanı hasrete yak-: 25b-12
odlara yak- : 62a-6
şemᶜ-i meştakı yak-: 5a-10

yahıl- :

ᶜışka yahıl- : 3b-7

yakıl- :

hırs odına yakıl-: 73a-2
odlara yakıl- : 54b-3

yan- :

odlara yan- : 96b-3
mehabbet odına yan- : 21a-4
mehabbette yan-: 38b-1
şevk odına yan-: 18b-1

yara- :

işe yara- : 47b-8

yas- :

hırs yayını yas-: 4a-8

yaşur- :

yüz yaşur- : 7b-7

yat- **:**

gafil yat- : 48b-10

yıkıl- **:**

dini yıkıl- : 72b-10

yi- **:**

gam yi- :30a-4

gam-ı dünya yi-: 17a-1

gussa yi- : 67b-8

varını yi- : 90a-6

yidil- **:**

uluya yidil- : 75b-10

yit- **:**

va^cde yit- : 54b-2

yitür- **:**

vücud yitür- : 70b-1

yu- **:**

ad yu- : 5b-7

dest yu- : 36a-5

el yu- : 46b-5

yum- **:**

göz yum- : 4b-5

yumıl- **:**

gözler yumıl- : 99a-7

yuT- **:**

kan yuT- : 79b-11

2. Tasviri Fiiller

a. Devamlılık Bildiren Tasviri Fiiller

gör-:

bu emel dercin ***ide görgil*** tay (4a-4)

cam-ı vahdetden ***ice görgil*** mey (4a-4)

elden koma kesb ***ide gör*** bu derdi sen takvayıla (38b-5)

ko ḫanum kışrı taḥsil *ide gör* lüb (49b-6)

ḥāsıl *ide görüŋ* bu ḳalbe ḥużūr (55a-4)

kesb *ide gör* ᶜamelden sen Ḥażret'e biżāᶜat (59a-5)

nasīb-i faḳr *ala gör* ille pāk meşrebden (67a-6)

ṣu gibi serm *ide gör* ṣafi kalbüŋi ṣūfī (68a-1)

dergeh-i ᶜiṣyāndan *ide gör* ᶜubūr (74b-7)

virdile vāridātı kesb *ide gör* imdi her mesā (80a-1)

ecel irişmedin *ide gör* imdi keşf-i ᶜiżā (91a-6)

ide gör Ḥażret'e teveccüh-i tām (91b-6)

tur-:

ire tursun raḥmetüŋden bize ī Ferd ü Eḥad (86b-3)

b. Tezlik Bildiren Tasviri Fiiller

vir-:

tevfīḳuŋ it refīḳum *gösterdivir* ṭārīḳum (59b-3)

c. Yeterlik Bildiren Tasviri Fiiller

bil-: Olumlu tasviri fiiller

dirlik *ide bilmedük* cihānda (6b-5)

kim göz *açabile* ḥayretüŋden (8a-5)

alabildükce ḫoş nasīb aldı (16b-12)

ne yüz *aǵardıbilesin* işüŋde yoḳ ḥāṣıl (35a-8)

kim *öykünibile* o Sulṭān'a hīç (72a-3)

esnāf-ı niᶜmetüŋi yā kim *idebile* ᶜad (97a-6)

-(I/A)mA-: Olumsuz tasviri fiiller

meger lāle bu ḥayretden *varımaz* yol ṭurur ber-pā (15a-12)

ᶜışḳı ṣūret gözi baḫup *göremez* (16a-6)

ittibāᶜıla Ḥabīb'üñ şerᶜ yolını *varamaz* (34a-7)

üstüñdeki *bilemedüñ* şaᶜbān mıdur yā-ḫod receb (38a-7)

söyleyimez bilüriken ḥaḳḳ-ı yaḳīn ḳalduḳ ġarīb (46a-5)

getürimedüm seni ṭoġrı yola (66b-1)

ḥikmetüñ baḥrında her-giz ᶜaḳl gözin *açamaz* (85a-12)

ç. ol- fiili seyrek olarak tasviri fiil yapar:

Çekimli fiillerden sonra kuvvetlendirme fonksiyonunda ve geçmişte sonuçlanmış bir işi anlatır.

-dük ol-

ī niçe rızḳ ġamın yir tapuñ *işitdük ola* (90b-12)

-er ol-

olduñ Ḥaḳīḳī ᶜışḳa ḳul ger *ider olursa* ḳabūl (36b-6)

-mAz ol-

kimseye *ḳomaz oldı* ḥużūrı ᶜale-l-ḫuṣūṣ (66a-5)

-mIş ol-

baṣmamış ola ser-te-ser olup çü rān ḥicāb (50b-2)

görmemiş ola sencileyin ehl-i kemāli (83b-11)

Cercīs'e ne ḥāl olduġın *işitmiş olasın* (9b-3)

F. Tekrarlar ve İkilemeler

1. Tekrarlar

Tekrarlar anlamı kuvvetlendirerek cümlede umumiyetle zarf görevinde bulunurlar. Metnimizde geçen aynen tekrarlar şunlardır:

bir bir

eyledi ***bir bir*** rıḥlet āh iḫvān-ı dīn ḳalduḳ ġarīb (45b-10)

çoḳ çoḳ

şükr eyle ***çoḳ çoḳ*** bu deme kim yaḫdı cānda meşʿale (20a-1)

dost dost

eydelüm ***dost dost*** āh idelüm (96b-5)

dirīġ dirīġ

Ḥaḳ'a yönelmege mi ḳor seni ***dirīġ dirīġ*** (35a-2)

güp güp

urmaġıla anı kişi ***güp güp*** (49a-6)

hū hū

çaġırur kū kū vü ***hū hū*** diye çünki faḫte (45b-3)

ḳapu ḳapu

ne yider ***ḳapu ḳapu*** nefsiçün düp (49b-9)

ḳaṭre ḳaṭre

çü ***ḳaṭre ḳaṭre*** sızup ʿışḳ odına ṭamdı ciger (68a-4)

kū kū

çaġırur ***kū kū*** vü hū hū diye çünki faḫte (45b-3)

meded meded

yā Rabbi tut elümüzi yā Rab ***meded meded*** (97a-8)

tolp tolp

görine leşker-i din göze ***tolp tolp*** efvac (68b-7)

2. İkilemeler

āba vu ced (86a-2)

āba vu ümmehāt (51b-4)

ᶜāciz ü kemter (48b-8)

ad u ṣan (6a-4)

āfāk u enfüs (33b-10)

ᶜafv u ᶜaṭā (20b-9)

āh u derdümend (96b-3)

āh u figān (62b-2)

āh u ḥaṣret ü feryād (93a-5)

ᶜāḳil u ᶜāli vü nāzil (45a-12)

ᶜāḳil u dānā (50b-11)

ᶜaḳl u cān (3a-3, 10a-11, 41a-1, 43a-10, 66a-10, 72a-4, 75a-9)

ᶜaḳl u cān u göŋül (90a-2)

ᶜaḳl u dāniş (41a-1, 100b-12)

ᶜaḳl u dil ü cān (19a-11)

ᶜaḳl u dīn ü cān (53a-9)

ᶜaḳl u fehm ü fikr (4b-12)

ᶜaḳl u kesād (94b-5)

ᶜaḳl u rūḥ (76b-11, 88a-2)

ᶜālem ü ᶜādem (76a-9)

ᶜāli vü nāzil (37a-4)

ᶜar u ḥayā (20a-7)

ᶜar u nām (73b-9)

ᶜarş u ferş (92b-4, 98b-2)

ᶜarş u kürsī vü semā (34a-2)

arż u semā (16a-4, 22a-12, 39a-6)

arż u semāvāt (60b-6)

aṣl u ceddü eb (38b-3)

aṣl u kān (6a-4)

ata vu ana (54b-3)

ᶜaṭā vu raḥmet (2b-7)

aṭlas u dibā (9a-8, 15a-11)

aṭlas u dībāc (58b-5, 67b-10)

aᶜver ü ahvel (83b-6)

aᶜyān u ekvān (37b-6)

āyāt u beyyināt (52a-8)

ᶜaẕb u fürāt (67a-6)

cürm ü hati·at (17b-1)

çalak ü cüst (25b-8)

çalaki ü cüsti (65a-11)

çun u çıra (73b-1)

dahık u müstebşir (32a-4)

dahl u dane (70b-2)

delil ü ayet (59b-6)

delil ü hücec (74b-1)

delil ü pişüva vu reh-nüma (12a-3)

der ü divar (42b-8)

derban u pasuban (74a-5)

derd ah (4b-7)

derd ü daru (5b-12)

derd ü fürkat (37a-10)

derd ü gam (7b-1, 7b-2)

derda vu diriga (34b-4)

derdümend ü bi-dil (6a-11)

devlet ü saadet (28a-6)

dil ü can (2b-4, 8a-7, 77a-10)

dil ü din (98a-11)

dil-haste vü bi-çare (36a-6)

dil-haste vü mübtela (8a-4)

din ü dünya (14b-9)

div ü ded (66a-7, 97b-1)

div ü peri (100b-7)

divar u der (71a-5)

diy ü ded (86a-7)

dün gün (32a-12)

dünyi vü ukbi (57a-2)

eb ü ᶜam u hal (55a-2) bkz. eb ü hal u ᶜam

eb u hal u ᶜam (60b-12) bkz. eb ü ᶜam u hal

ehibba vu soy sop (49a-7)

ehl ü ᶜayal (54b-5)

ehl-i dil ü mürşid-i kamil (9b-5)

elfaz u hıtab (6b-11)

elfaz u ᶜibarat (77a-1)

elsün ü hasayid (87b-6)

eltaf u sevab (6b-11)

emn ü rahat (22b-2)

emvac u telatumha (35b-9)

esma vu sıfat (15b-1)

evvel ahir (22a-13, 63a-3, 98b-10)

evvela vü ahira (11b-7)

eyü yavuz (62a-8)

Ezel Ebed (97a-3)

fahr u cah (3a-1)

fakih u muhaddis (66b-9)

fakr u faka (75b-3)

ḫīş u birāder (48b-7)

hişmet ü milk ü ḫānümān (73b-9)

ḫor u kemter (45b-2)

ḫor u ẕelīl (54a-6)

ḫurd u ḫāb (44a-9)

ḫuşkuleb ü teşne-ciger (74b-2)

ʿışḳ u derd (91b-11)

ibāhet ü bidʿat (90a-9)

ʿibārat u beyān (74a-2)

ibtidā vu intihā (11b-2)

iç ü ṭaş (49a-5)

iḫlāṣ u şevḳ (3b-9)

ilḥād u ḥulūl (57b-3)

ilḥād u zendeḳa (97a-12)

ʿilm ü ḥikmet (27b-3)

ʿilm ü ḥilm (12b-8)

īn ü ān (50a-4)

ins ü cin (34a-3, 86a-7)

ins ü cinn ü melek (92b-6)

inṣāf u ḥayā (12b-8)

ʿirfān u ḳurb (8b-5)

ʿīş u ʿaşā (35a-6)

ʿīş u tarāb (37b-3)

işārāt u beyān (73b-1)

ʿizz ü cāh (15b-10, 30b-1, 50b-8)

ʿizz ü cāh u devlet (29a-7)

ʿizz ü cāh u şöhret (12a-11)

ʿizz ü devlet (25b-7)

ʿizz ü şeref (60a-8)

ʿizzet ü ʿar (4a-7)

ʿizzet ü ḳurbet (9b-10)

ʿizzet ü ṣan (94a-13)

jeng ü ġubār ((3b-6)

Kaʿbe vü āb-u zemzem (6b-9)

ḳadr u ḫāḳan (73b-11)

Ḳadr u Reġāyib (39b-4)

ḳahr ʿana (22a-2)

ḳahr u belā (62b-5)

ḳaḥṭ u vebā (22b-3)

ḳāl u ḳīl (25b-6, 41b-10)

ḳarası bozı (62a-9)

ḳavl u fiʿl (91a-11)

Ḳayyūm u Eḥad (97a-3)

kendü öz (31b-3) bkz. öz kendü

Kerīm ü Raḥīm ü Settār (99a-10)

Kerīm ü Vāḥid (88a-5)

kevn ü mekān (50a-9, 62b-9, 74a-8)

key-ḳubād u ḳubād (94b-2)

kibr ü enāniyet (12a-10)

kibr ü kīn (36b-3, 71a-11)

kibr ü riya (12a-9)

kulub u ervah (79a-3)

ku ku vü hu hu (45b-3)

kurb rif'at (2b-5)

kurb u vasl (98b-8)

kutta'-ı mekr ü istidrac (68b-6)

la-mesa vü la-sabah (80a-11)

levh ü lagv u mizah (77b-9)

levh ü kalem (60a-9, 92b-4, 98b-2)

leyl ü nehar (4a-7, 33b-5, 52a-5, 98b-8)

lut u put (58a-10)

lutf u 'ata (39b-3, 73a-6)

lutf u ihsan (29a-11, 85b-2)

lutf u kerem (30a-1)

lutf u seha vu kerem (61a-9)

lutf u sehavet (25a-12)

ma'u u men (70a-1) bkz. men ü ma'

ma' u meniyyet (69a-1, 73b-3)

mah u hurşid (92b-4)

mah u mihr (86b-11)

mahafet ü afat (30a-4)

mahv u fena (16a-2, 78b-11)

mahv u feta (63a-9)

mahv u sahv (6a-12)

maksud u matlub (61b-7)

maksud u murad (98b-12)

mal u emlak (86a-6)

mal u mülk (47b-3)

mansıb u cah (5b-8)

Mecid ü Macid (86b-4)

medh ü sena (47b-4)

meh ü hurşid ü asuman (74a-6)

mekr ü istidrac (67a-11)

meks u bac (68a-5)

melayik ü ruh (76a-9)

men ü bi-dil (96b-8)

men ü ma' (73b-3) bkz. ma'u men

memnun u seri (8b-4)

merd ü zende (69b-11)

mest ü harab (3a-3, 4b-3, 40a-3, 40b-2, 41a-10, 41b-7, 44b-5, 63a-8) bkz. harab u mest

mest ü hayran (10b-5)

mest ü şeyda (27a-3)

mevt ü fena (22a-2, 65b-6)

meyha vu kadeha (63b-6)

mihr ü vefa (72b-3)

milh ü ücac (67a-6)

milk ü mal (50b-8)

milk ü melekūt (58b-4)

mīr ü gedā (22a-4, 46b-7)

mīr ü ḫan (73b-11)

Monlā vu Senāyī vü Ferīd (8b-5)

muḫannes̱ şevhet (100a-4)

mūnis ü yār (80b-7)

muvaḥḥid ü mü›min (28b-8)

müflis ü mücrim (12b-10)

nāle vü āh (7a-12)

nāle vü efġān (20a-2)

nām u nişān (27a-6, 46b-11, 50a-6, 65a-6)

nār u şüvāz (20b-1)

nara vu gülbang (57b-10)

naṣr u te›yīd (6a-1)

nefs ü şeyṭān (48a-11)

neng ü ʿār (100a-3)

nevhā vu āh (37a-7)

nīk ü bed (65b-10, 86b-2)

nist hest (63a-9, 64a-7)

Nūh u Ādem (6b-9)

nūr u fer (62a-2)

nūr u yaḳīn u reh-nümā (28b-3)

Osmān-ı Şehīd ü Ḫaydar (7a-2)

ʿöşr ü ḫarāc (68b-10)

öz kendü (31b-11) bkz. kendü öz

peder ü māẕer (48b-7)

pelās u aṭlas u selḫ (84b-8)

per ü pervā (20b-1)

perr ü bāl (26b-11, 28a-1, 57a-1, 78a-6, 80a-7)

pīr ü cüvān (50b-3, 97b-6)

pīr ü fetā (22b-2)

raḥmet ü luṭf (6b-13)

raʿşe vü devvār (99b-3)

remz ü ʿibāret (51b-7)

renc ü belā (72b-5)

renc ü meşaḳḳat (60a-3)

revnaḳ u bāġ u būstān (63a-1)

rıżā vu liḳā (62a-4)

riyā vu ẕerk u deġā (16a-5)

riyāset ü riyā (45a-10)

rūḥ u ḳalb (80a-2)

rūz u şeb (39b-4, 42b-1, 43a-6, 46b-5)

saʿādet ü bereket (28b-8)

ṣabāḥ u mesā (2b-1, 33b-5, 47b-6)

ṣabāḥ u revāḥ (2b-8, 77b-8, 80a-3)

ṣabīḥ ü ṣaḫī (31b-8)

ṣabr u ḳanāʿat (7a-11, 28b-4, 75b-2)

ṣabr u ḳarār (4a-7)

ṣabr u tevekkül (7a-9)

saç saḳal (47b-10, 64b-8)

ṣafā vu ḥużūr (3a-5)

ṣaff u ṣaf (79b-2)

ṣaġ u maʿlūl (75a-12)

ṣaḳf u serā (64b-4)

ṣalāḥ u devlet u dīn (27a-11)

ṣalāḥ u zühd (95b-1)

ṣalāt u ṣıyām (27b-6)

ṣamt u sükūt (58a-4)

ṣavāb u ḫaṭā (33a-4, 61a-9, 72b-12)

sekīnet ü nūr (3a-5)

sekte vü ṣarʿ (99b-3)

semā u arż u biḥār (98b-2)

semāvāt u arż (69a-7)

s̲enā vu şükr (91a-7)

ser ü cān (62a-1)

ser-geşte vü şeydā (20a-6)

sevdā vu cünūn (37b-5)

seyr ü seyyār (11b-2)

Seyyīdī vü Müstenedī (65b-9)

ṣıdḳ u ṣafā (16b-11)

ṣıfāt u nuʿūt (58a-8)

ṣıḥḥat u seḳam (4b-11)

sīb ü enār (42b-9, 49b-2)

siper cevşen (61b-4)

sitīze-rūy u sitemkāre (43b-6)

sürūr u ʿişret (52b-3)

sūz u ah (5b-8)

ṣubḥ u mesā (7a-13)

ṣubḥ u vaḳt-i ʿişā (35a-6)

ṣūd u ser-māye (65b-1)

ṣūd u ser-māye vü ticāret (2b-7)

ṣūd u ser-māye vü ziyān (73b-3)

ṣūd u ticāret (5b-10)

ṣūd u ziyān (50a-10)

ṣudāʿ u ḫumār (99b-4)

ṣumt cuʿ (75b-11)

sūz u derd ü āh (30b-2)

şükr ü cünūn (5a-2)

şükr ü ṣaḥv (27a-12, 98a-3)

şükr ü veleh (5a-4)

şād u ḫandān (54b-1)

şāh u emāret (5b-10)

şāh u ġulām (51b-6)

şām u seḥer (7a-12, 57b-1, 61b-8)

şām u seḥergāh (34a-10)

şeb ü rūz (25b-3, 61a-8)

şehd ü ḳand (96b-1)

şehr ü imaret (5b-10)

şerh ü beyan (83b-9, 98a-1)

şevk u vidad (94a-9)

şeyb ü herem (35a-9)

şeyb ü şab (40a-6, 40b-10)

şibh ü şihbet (25b-4)

Şibili vü Zücac (67b-5)

Şibli vü Cüneyd (8b-4)

şir ü şehd ü halva (18b-6)

sit ü sada (84a-13)

şöhret ü gavga (15b-9, 35a-1, 50b-8, 76a-7)

şur u şer (57b-9)

şur u tire (38a-13)

şuriş ü aşub (27a-11)

şükr ü şeca°at (7a-11)

ta°at u °ibadet (80b-11, 81a-6)

ta°at u tilavet 80a-3)

ta°at u zikr (94a-9)

tabl u °alem (76a-5)

tabl u rayet (60a-11)

tahsin ü aferin (47b-4)

takva vu haya (83a-7)

tefsir ü ayet ü ahbar (28b-5)

tekbir ü guzat (8b-12)

temkin ü dürüsti (65b-3)

terbiyyet ü irşad (9b-6, 83a-8)

teng ü tar (89b-1)

tesbih ü du°a (8b-9)

Tevrit ü Zebur (7a-5)

tıfl u pir ü cüvan (89b-10)

tir ü bela (61b-4)

tulp u tulp (79b-2)

Türk ü Tat (52a-13)

°ucb u gurur (3a-5, 4a-10, 5a-9, 65b-1)

°ucb u hamakat (72b-8)

°umy u bi-basarlık (3a-4)

°umy u cehl (13b-4)

üftade vü zelil (97b-3)

vahş u tayr (86a-7)

valih ü hayran (13a-1)

vazi° ü şerif (56a-3)

vecd ü halet (3b-9, 5a-6, 44b-10, 59a-6,60a-13)

veli vü hamim (92b-6)

vuhuş u tuyur (92b-6)

vücud u °adem (60b-5)

yetim ü bi-hiş (7b-12)

yir ü gök (86b-6, 92b-4)

ÇEVİRİYAZILI METİN

METİN KURULUŞUNDA TAKİP EDİLEN ESASLAR

1. Metnin kuruluşunda genel olarak Prof. Dr. İsmail Ünver tarafından 1. Eski Türk Edebiyatı Kollokyumu'nda tebliğ olarak sunulan ve daha sonra DTCF Dergisinde yayınlanan ilgili makalesindeki esaslar dikkate alınmıştır.[43]

2. Özel isimler büyük harfle başlatıldı.

3. Hz. Allah ve Hz. Muhammed'e işaret eden bütün isim ve sıfatlar büyük harfle başlatıldı.

4. Metnin kuruluşunda eserin imlası muhafaza edilmeye çalışılmış ancak anlamı kolaylaştırmak için; soru eki ve bağlama edadı ki sürekli ayrı yazılmıştır.

5. Arapça unsurlar çeviriyazı ile verilmiştir.

6. Ayetler orijinal olarak yazılmış ve dipnotta anlamları verilerek ait oldukları yer belirtilmiştir.

7. Orijinal olarak yazılan Farsça beyitlerin anlamları dipnotta verilmiştir. Ancak 23b-8 ila 25a-7 arasındaki Farsça şiirlerin orijinal şekli verilmemiş, birinci cildin sonuna eklenen orijinal metne gönderme yapılmıştır.

8. Bir defaya mahsus yanlış yazılan kelimeler dipnotta belirtilip doğru şekilleri ayrıca verilmiştir.

9. Vezin yanlışlıkları dipnotta belirtilmiştir.

---

[43] Ünver İsmail, ***Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler***, DTCF Türk Dili ve Edeb. Böl. Türkoloji Dergisi XI. C.ilt. 1. Sayı S. 51-89 Ankara 1993

I

-. - -/. - . -/. . - (- -)

2b

[...] ṣabāḥ u mesā / nevbet-i Lā ilāhe illallāh
(?)sürilür taḫt-ı dilde dikdi livā / nuṣret-i Lā ilāhe illallāh

[...] ʿālem-i cānda / ḳomaya hem bizi bu vīrānda
ser-nügūn ʿaczile fürū-mānde / devlet-i Lā ilāhe illallāh

levḥ-i maḥfūẓda olan merḳūm / inʿikāsıla dilde dür mefhūm
ḥizb-i şeyṭānı eyle bul mehzūm / furṣat-ı Lā ilāhe illallāh

[...] ger dil ü cāndan / şuʿle al āfitāb-ı īmāndan
bekleye tā ki şerr-i şeyṭāndan / heybet-i Lā ilāhe illallāh

[...] ire saʿādetdür / sebeb-i sırr ḳurb u rifʿatdür
bekle cānum riyāż-ı cennetdür / ṣoḥbet-i Lā ilāhe illallāh

[...]-l celīs-i raḥmandur / ṣoḥbet-i ḫalḳı ḳo ki ṭūfāndur
bil necāta ki [...] u dermāndur / ülfet-i Lā ilāhe illallāh

[...] devām-ı devletidür / [...] ehli ʿaṭā vu raḥmetidür
sūd u ser-māye vü ticāretidür / niʿmet-i Lā ilāhe illallāh

[...] / velī evlā [...]
göŋüle rūḥdan [...] aḥlā / lezzet-i Lā ilāhe illallāh

[...] / [...]-āc ẕikr her ṣabāḥ u revāḥ
vire iki cihānda fevz ü felāḥ / kesret-i Lā ilāhe illallāh

[...] / [...] ẕikrden ḫālī

derecātunı eyleye ᶜālī / rifᶜat-ı Lā ilāhe illallāh

3a

irlik ol dem ola helāl saŋa / ki ola bu maḳal ḥāl saŋa
faḫr u cāh ola celāl saŋa / ᶜizzet-i Lā ilāhe illallāh

neylerüz biz çürük maḳālātı / var saŋa ḫābı vu ḫayālatı
dile maḥv ide dilden ol lātı / ḥālet-i Lā ilāhe illallāh

niçe gözde gönülde ġaflet ü ḫāb / ᶜışka vir varlıġ oldı saŋa ḥicāb
tā ḳıla ᶜaḳl u cānı mest ü ḫarāb / ḥayret-i Lā ilāhe illallāh

nā-gehān ġarka vire varluġuŋı / meyl-i ᶜışḳ ire süre ṭarluġuŋı
gidere ᶜumy u bī-basarluġuŋı / ḳuvvet-i Lā ilāhe illallāh

nāzil olduġı dem sekīnet ü nūr / ẕikri ḳalbe virür ṣafā vu ḥużūr
ḳomaya başda hīç ᶜucb u ġurūr / saṭvet-i Lā ilāhe illallāh

tābiᶜ olup bu naṣ-ı bed-kīşe / kendüni gel bırakma teşvīşe
ḳomaya dilde yatlu endīşe / fikret-i Lā ilāhe illallāh

teni pāk eylegil iẓābetile / defᶜ-i ḫaṭır hem it inābetile
ṣıyup ol cündi tā ṣalābetile / şevket-i Lā ilāhe illallāh

nişe iḳlīm-i bāṭınuŋ ola ġaṣb / ᶜışḳa vir her kemāl ola saŋa kesb
ᶜışk nārı şevāẓın eyleye naṣb / rāyet-i Lā ilāhe illallāh

bil bu bāḳī ḥayātı devletidür / ebedī salṭanat ᶜalāmetidür
lī- meᶜallāh bezmi ᶜişretidür / ḫalvet-i Lā ilāhe illallāh

ciddile dutıŋ عُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ [44] / ẕikridür ẕikri لَا انْفِصَامَ لَهَا [45]
ḥısn-ı dil [...] / [...] Lā ilāhe illallāh

[...] ü cān eyle ġarḳ maġfirete / tevye[46] ḳıl eyle şuġl-i meᶜ-[...]
ki virür bil [...] / [...] Lā ilāhe illallāh

[...]-l raḥmetdürür hemān ki gelür / seni kendülügünden ol-[...]
arż-ı rūḥa [...] / [...] Lā ilāhe illallāh

göstere çün saŋa ḥücūmını / boza ḫilḳatinüŋ rüsūmını
[...] / [...] Lā ilāhe illallāh

3b

naḳşı hem (?)ẕakiriyyetüŋ yuyıla / ol fenāda çü göstere ṭuyıla
rū hüviyyet cemāliçün ṣoyıla / kisvet-i Lā ilāhe illallāh

ruḳaᶜı refᶜ ide cemālüŋden / gözlerün açıla melālüŋden
hem götüre lisān-ı ḥālüŋden / lükneti Lā ilāhe illallāh

ẕikri tevḳīᶜ-i ḥubb-ı Mevlī'dür / lemᶜa-ı pertev-i tecellīdür
ẕākire bil maḳam-ı ᶜālīdür / rütbet-i Lā ilāhe illallāh

ne sürerler Ḥaḳīḳī devrānı / cām-ı Bezm-i Elest sekerānı
gör bu Dil-ber cemāli ḥayrānı / ᶜişret-i Lā ilāhe illallāh

vaḥdeti iḳlīm armaġanıdur / min-ledün ᶜilminün cihānıdır
gevher-i ḳulzüm-i maᶜānīdür / ṣūret-i Lā ilāhe illallāh

---

[44] Bakara/256 Sağlam kulp.
[45] Bakara/256 Kopmak bilmeyen.
[46] *tevbe* şeklinde olmalıdır.

II

kaside der tevhid

-. - -/. - . -/. . - (- -)

gel gel iḫlāṣ u şevḳlaī yār / eydelüm Lā ilāhe illallāh
ḳalmaya dilde tā ki jeng ü ġubār / eydelüm Lā ilāhe illallāh

eydelüm ẕikri pāk idüp göŋüli / yaḫılup ʿışḳa ḫaḳ idüp göŋüli
ẕevḳıla dernāk[47] idüp göŋüli / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[...] -yelüm ḥarāretile / virelüm ʿaḳlı ʿışḳa ġāretile
idelüm sūd bu ticāretile / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[...]-ile cehāletile / nidevüz āh bu ḥacāletile
ire tā ẕevk vecd ü ḥāletile / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[...] ḳalavuz bu ġafletile / feyze irmedin ḍalāletile
durmayalum hele baṭāletile / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[...]-de / ṣarf idüp ʿömri ẕikr [i] taʿatde
ḳamu vakt içre külli sāʿatde / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[...] / [...]-tdür nice savm
ʿışḳıla derdile gelüŋ ī ḳavm / eydelüm Lā ilāhe illallāh

4a

gey degül ʿömri eylemek żāyiʿ / gafletile nedür eyit māniʿ
ne ki eksük yaratdı ol Ṣāniʿ / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[47] ***derdnak*** şeklinde olmalıdır.

ẕikrile oldı rifʿat-ı derecāt / ḳamu rutbetde anda fī-cennāt
ẕikrile ola hem necāt-ı ʿuṣāt / eydelüm Lā ilāhe illallāh

sen sanursın cihāndurur bir şey / ne baḳa zāyil olana çün fey
irdi uş vaḳt ġāfil olman hay / eydelüm Lā ilāhe illallāh

bu emel dercin ide görgil ṭay / cām-ı vaḥdetden ice görgil mey
eyleye ḳalbi tā ki iḥyā Ḥay / eydelüm Lā ilāhe illallāh

göŋüli ʿışḳa āşinā idelüm / varlıġı faḳrda fenā idelüm
ẕikrle ḳalbi pür-ṣafā idelüm / eydelüm Lā ilāhe illallāh

aḳıdup göz yaşını āh idelüm / göŋüli ʿışḳa taḫtıgāh idelüm
ẕikri çok suçumuz benāh idelüm / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ʿāşıḳ ol ʿāşıḳa ne ṣabr u ḳarār / ʿāşıḳ ol ʿāşıḳa ne ʿizzet ü ʿār
gel beri ʿışḳıla ki leyl ü nehār / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ẕikrile nefs leşkerin baṣalum / ṭamaʿı külli ḫalḳdan keselüm
ṣabrıla ḥırs yayını yasalum / eydelüm Lā ilāhe illallāh

olma dünyāya fānidür maġrūr / cünd-i vesvāsı idelüm maḳhūr
derd-i ʿışḳıla mest olup maḫmūr / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ẕikr-i Ḥak'dur vilāyete menşūr / eyle bāṭın vilāyetin maʿmūr
nūr-ı ẕikrile niçe ʿucb u ġurūr / eydelüm Lā ilāhe illallāh

göçiserüz ḫo ʿākıbet göçelüm / biz bu dünyādan el yuyup geçelüm
ẕikr-i nūrıla cān gözin açalum / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ʿākıbet ḫod fenā olur bu beden / ḫāk ola yirde hem çüriye kefen
vaḳti ḫoş görelüm hele gel sen / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ẕikr-i Ḥak'dur ġıdā-yı rūḥānī / belki bil kalbe rūḥa rū-[...]
ḳaluŋuz ḥaṭı-[...] / eydelüm Lā ilāhe illallāh

4b

ẕikr-i Ḥak'dur ṣafā-yı bāṭın hem / kim ḳomaz ẕerrece göŋülde bu ġam
gelüŋüz ḫoş ṣafāyıla her dem / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ẕikr-i Ḥak'dur göŋül evine çerāġ / ẕikridür ʿışḳ erine gülşen u bāġ
ġam-ı dünyādan olalum gel ıraġ / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ʿāḳıbet dünye olısar ḫo ḫarāb / ten ḳara yire girip ola türāb
gel olup ʿışḳ icinde mest ü ḫarāb / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ʿāḳıbet dünye ḫod olur fānī / hele elden ḳo sen bu vīrānı
ḫoş görelim bu cemʿ-i mestānı / eydelüm Lā ilāhe illallāh

5 yuyup el dünyenün ṣafāsından / yumalum gözi bed-liḳāsından
Ḫāliḳ'un umalum ʿaṭāsından / eydelüm Lā ilāhe illallāh

niçe niçe ḫanum bu ṭūl-ı emel / vardurur hem bilürsin āḫi ecel
ḳılup iḫlāṣıla ʿamel hem gel / eydelüm Lā ilāhe illallāh

olmayalum bu yolda pā-beste / olavuz tā ki Şah'a şāyeste
derdile āhıla ḫoş āheste / eydelüm Lā ilāhe illallāh

olmayalum gelüŋ ayaḳ bāġı / ḳoyalum būsıtānı vü bāġı
erisün derdile yürek yaġı / eydelüm Lā ilāhe illallāh

az ḳaralıkları çoġ eylemişüz / yatlulık başı açuġ eylemişüz

vaḳtümizi [...] yoġ eylemişüz / eydelüm Lā ilāhe illallāh

iŋen tevbe ola kim Settār / maġfiret ide oldurur Ġaffār
rūz [ı] şeb dilde idüben tekrār / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[...] ne ḥaşem ḳayusı / niderüz ṭabl ne ᶜalem ḳayusı
bize ne ṣıḥḥat u seḳam ḳayusı / eydelüm Lā ilāhe illallāh

çoġ eydelüm ẕikri / kim duta ᶜaḳl u fehmi vü fikri
eydile hem göŋülde ẕikr-i ḫafī / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[...] / [...] yir ise yisün
[...] maḥalde bizi ḳonsa ḳosun / eydelüm Lā ilāhe illallāh

5a

ḳorlarısa ger aḍumuz zerrāḳ / hele ḥāżırdurur bilür Rezzāḳ
Şāh'a biz cānıla olup müştāḳ / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ḳorlarısa ger adumuz mecnūn / beŋzedürler ki el-cünūn u fünūn
yaraşur ᶜışḳ erine sükr ü cünūn / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ḳorlarısa ger adumuz dehrī / içelüm kāse kāse biz zehri
çekelüm Ḥaḳ yolında her ḳahrı / eydelüm Lā ilāhe illallāh

bize dirlerise eger ebleh / diyeler yaraşur aḫī i Şeh
ᶜāşıḳa ẕikr içinde sükr ü veleh / eydelüm Lā ilāhe illallāh

taᶜnı ḫalḳuŋ çü bize ḳılmaz kār / cevşen olur bize ḫo sükr [i] ḫumār
gel beri sen i ᶜāşıḳ-ı Dīzār / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ihtiyar elden ola ger meslub / galebatıla ᶜakl olup maglub
vecd ü haletde ma-hüve'l-matlub / eydelüm La ilahe illallah

varısa canda ᶜışk-ı Hak'dan eser / iltifat itme kılma gayra nazar
eyle sükrile ᶜaklı zir [i] zeber / eydelüm La ilahe illallah

varısa canda ᶜışk-ı Hak sükri / gider endişeyi ko yok fikri
ᶜaşıka ne ki başlayup zikri / eydelüm La ilahe illallah

varısa gel eger gönülde huzur / niçe bir fikr-i cah ᶜucb u gurur
kılalum batın evini pür-nur / eydelüm La ilahe illallah

10 hoş yakup canda şemᶜ-i müştakı / kıl muhayyer nüvada ᶜuşşakı
dutsun envar-ı kalbüŋ afakı / eydelüm La ilahe illallah

gıll [ı] gışdan derunı kıl safi / mahv kıl bu fenada evsafi
dutsun işrak-ı ruhuŋ etrafi / eydelüm La ilahe illallah

vaktidür vakti degşür efᶜali / bi-riya eyle gel sen aᶜmali
[48]bir nefes olma zikirden hali / eydelüm La ilahe illallah

vaktidür vakti din çeragın uyar / düş ileyine her ki saŋa uyar
ecel irdükde kimseye mi göyer / eydelüm La ilahe illallah

5b

vaktidür vakti gel tekellüfi ko / intizaruŋ kime tevakkufi ko
gel bu ᶜaşıklara tehallüfi ko / eydelüm La ilahe illallah

kadem-i sıdkı basalum farka / virelüm ᶜışk içinde can garka

[48] 5a-12b nolu beytin vezni bozuk.

vuralum büşt-i pā bugün zerḳa / eydelüm Lā ilāhe illallāh

bahşi ḳo itme sen mirāyı hīç / aṣṣı ịtmez begüm mürāyī hīç
ṭogrı ol yolda düşme yayı hīç / eydelüm Lā ilāhe illallāh

gel hele fikr ü firāseti ḳo / vālih ol Dil-ber'e kiyāseti ḳo
cāhı terkeyle vü riyāseti ḳo / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ol ḫarābātı bu ḫarābı ḳo / şuʿle vir göz gibi seḥābı ḳo
ḥācibeyn egme ḳo ḥicābı ḳo / eydelüm Lā ilāhe illallāh

niçe pā-bendün ola gīsūlar / nice bir yolun (ura) meh-rūlar
terkin ur çekme daḫı ḳaygular / eydelüm Lā ilāhe illallāh

bī-vefālardan el yuyalum gel / dilden adlarını yuyalum gel
biz de ẕākirlere uyalum gel / eydelüm Lā ilāhe illallāh

bize ne manṣıb u ne cāh gerek / ne riyāset ne taḫtıgāh gerek
derd-i ʿışḳıla sūz ü āh gerek / eydelüm Lā ilāhe illallāh

kimseye ḳılmamış riyāset sūd / yanalum göynelüm gelün çün ʿūd
derd-i ʿışḳıla çarḫa irsün dūd / eydelüm Lā ilāhe illallāh

neylerüz şehri vü imāreti biz / neylerüz şāhı vü imāreti[49] biz
neylerüz sūdı vu ticāreti biz / eydelüm Lā ilāhe illallāh

şehrümüz şehr-i ʿışḳ olur bizüm / şehdümüz zehr-i ʿışḳ olur bizüm
luṭfumuz ḳahr-ı ʿışḳ olur bizüm / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ʿışḳ oldı derd ü dārumuz / ẕikr-i Ḥaḳ oldı burc [u] bārumuz
gelüŋüz imdi külli varumuz / eydelüm Lā ilāhe illallāh

[49] emareti şeklinde olmalıdır.

şöhreti cāhı vu celāli ḳoyuŋ / serveti ʿizz ü milki māli koyuŋ
hay gelüŋ siz daḫı maḳālı ḳoyuŋ / eydelüm Lā ilāhe illallāh

6a

idelüm nūş cām-ı tevḥīdi / ire Şāh'uŋ ki naṣr u teʾyīdi
refʿ ide tā ḥicāb-ı taḳlīdi / eydelüm Lā ilāhe illallāh

yüz yire ur teferruʿ eyle dile / ṭola şāyed ki şevḳ-ı yār dile
andan özge kelāmı alma dile / eydelüm Lā ilāhe illallāh

perde refʿ ola vu ḥicāb gide / ʿaḳl mest ola vu ḫarāb gide
ne bu ġaflet ḳala ne ḫāb gide / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ṭaġıdup külli ḫānümānumuzı / ḳoyalum yolda baş u cānumuzı
bulalum cānda aṣl u ḳānumuzı / eydelüm Lā ilāhe illallāh

5 yavu vardukda ʿaḳl u cānlarumuz / unıduldukda ad u ṣanlarumuz
keşf ola ʿālem-i nihānlarumuz / eydelüm Lā ilāhe illallāh

maḥv olasın fenāda çün muṭlaḳ / ire oldem tecelliyāt-ı Ḥaḳ
eyleye tā ki mest-i müstaġraḳ / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ẕikridür vaḥdet iline minhāc / cān-ı müştāḳa ẕikr olur miʿrāc
oldı ten ẓulmetinde ẕikr sirāc / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ẕikrile ḥāṣıl oldı ḳalbe ḥużūr / nāzil oldıġı dem sekīnet [i] nūr
gelüŋüz tā ki olavuz maġrūr / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ẕikrle oldı her ki ḫātımeti / oldı maḥmūd bil ki ʿāḳıbeti

ġāfilüz ḳoyuŋ imdi bu ṣıfātı / eydelüm Lā ilāhe illallāh

niçe bir nefse basılup diŋile / derdini sen Ḥaḳīḳī'nüŋ yiŋile
ḥāşa kim saŋa yüz dutan yeŋile / eydelüm Lā ilāhe illallāh

bir dem oturma ṭurma ġāfilile / ʿaḳl [ı] cān u göŋülile dilile
gel ki her derdümend ü bī-dilile / eydelüm Lā ilāhe illallāh

ḳamu eczāsıyla her ʿużvuŋ / cümle źerratıyla her cüzvüŋ
her deminde ki maḥvuŋ u ṣaḥvuŋ / eydelüm Lā ilāhe illallāh

III

kaside der münacat

- - . / . - . -/ . - -

6b

Ī Ḥay eḥādiyyetüŋ ḥaḳiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle
Ī Ḥaḳ ṣamediyyetüŋ ḥaḳiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

źātuŋ ḥaḳı vu ṣıfātuŋiçün / ʿilmüŋ ḥaḳı vu ḥayātuŋiçün
ṣunʿuŋ ḥaḳı kāyinātuŋiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

toprak gibi yüz şikeste dil ḫor / biz ʿāciz ü biz żaʿīfe çün mūr
Yā Rabb bi-haḳḳ-ı āyet-i Nūr / üftādelerüz ʿināyet eyle

geldük işgüŋe boş elümüz / ḥayretdür ü ʿaczdür ülümüz
var diyü ʿaḳlumuz bilümüz / üftādelerüz ʿināyet eyle

dirlik ide bilmedük cihānda / seyr itmege sırr-ı lā-mekānda
ḳuvvet ḳanı bu göŋülde cānda / üftādelerüz ʿināyet eyle

(?) pür ḳanı teveccüh itmege tām / ol Ḥażrete işümüz hep āṣām
luṭfuŋ hele ḳullaruŋadur ᶜām / üftādelerüz ᶜināyet eyle

lāyıḳ ḳanı dil ya iᶜtiẕāra / bir pāk naẓar ya iᶜtibāra
ḳıl cān u göŋül gözine çāre / üftādelerüz ᶜināyet eyle

sen Rabb-ı Raḥīm çün İlāhī / sen Ḥayy ü ᶜAlīm çün İlāhī
Ḳur᾽ān-ı Ḳadīm'çün İlāhī / üftādelerüz ᶜināyet eyle

[...] çün ü Nūḥ u Ādem'içün / hem ᶜĪsī-i ibn-i Meryem'içün
hem Kaᶜbe vü āb-u zemzem'içün / üftādelerüz ᶜināyet eyle

ol Beyt-i ᶜAẓīm çün İlāhī / hem Rükn-i Ḥaṭīm çün İlāhi
ol luṭf-ı ᶜamīm çün İlāhī / üftādelerüz ᶜināyet eyle

āsār [ı] kitābuŋiçün ī Ḥaḳ / elfāẓ u ḫıṭābuŋiçün ī Ḥaḳ
elṭāf u sevābuŋiçün ī Ḥaḳ / üftādelerüz ᶜināyet eyle

sırr-ı müteşābihāt u muḥkem / ḥaḳḳı vu o ḫāne-i muᶜaẓẓam
ḥaḳḳı vu o ḫıṭṭa-ı mükerrem / üftādelerüz ᶜināyet eyle

[...] tavāfiçün Ḥarem'de / ol Beyt-i Şerīf [i] Muḫteremde
ol raḥmet ü luṭfiçün o demde / üftādelerüz ᶜināyet eyle

7a

ol Türbe-i Muṣṭafī ḥaḳiçün / ol Ravża-ı pür-żiyā ḥaḳiçün
ol Server-i Enbiyā ḥaḳiçün / üftādelerüz ᶜināyet eyle

Bu-Bekr ḥaḳı vu ᶜÖmer'içün / ᶜOsmān-ı şehīd ü Ḥaydār'içün

ol ṣāḳi-i āb-ı kevs̱eriçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

yā Rabbi muḳarrabīn ḥaḳiçün / īmān ḥaḳı vu dīn ḥaḳiçün
ʿirfān ḥaḳı yaḳīn ḥaḳiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

sāliklerçün mesālikiçün / eflāk ḥaḳı melāyikiçün
Rıḍvān ḥaḳı vu Mālik'içün / üftādelerüz ʿināyet eyle

tesbīḥ-i ṭuyūriçün İlāhī / Tevrīt ü Zebūr'içün İlāhī
Mūsī ḥaḳı Ṭūr'içün İlāhī / üftādelerüz ʿināyet eyle

ḥikmet müliyile nūş iden kās / ʿammeyn-i Resūl Ḥamza ʿAbbās
yā Rabbi bi-ḥaḳḳ-ı Ḫıżr u İlyās / üftādelerüz ʿināyet eyle

ṣādıḳlaruŋ iʿtiḳādıyiçün / şerʿ emrine inḳıyādıyiçün
bu nefs ile hem cihādıyiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

sāliklerçün ki rāh-ı dīnde / cān ġarḳ ide şuġlile yaḳīnde
fāriġ ḳamudan ne ān u īnde / üftādelerüz ʿināyet eyle

ṣabrı vu tevekküli ḥaḳiçün / her cevre taḥammüli ḥaḳiçün
ẕikri vü tebettüli ḥaḳiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

ṭāʿatde ḫalāveti ḥaḳiçün / ẕikri vü tilāveti ḥaḳiçün
cūdı vu seḫāveti ḥaḳiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

cūʿı vu riyāżeti hakiçün / ṣabrı vu ḳanāʿati ḥaḳiçün
şükri vü şecāʿatı ḥaḳiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

her şām u seḥerde virdiyiçün / ḳalbindeki sūz-ı derdiyiçün
hem nāle vü āh-ı merdiyiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

her ṣubḥ u mesā tażarruʿiçün / senden emeli tevakḳuʿiçün
hem bāṭınınuŋ teşaʿşuʿiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

7b

ʿāşıḳlaruŋ iştiyāḳiçün / derd ü ġamı vu firāḳiçün
hem bāṭın-ı bī-nifāḳiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

ʿāşıḳlaruŋ āhı sūzıyiçün / derd ü ġam-u dil-fürūzıyiçün
her nükte vü her rumūzıyiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

ḳalbındaġı ıżṭırābıyiçün / şol mest-i dil-i ḫarābıyiçün
hem dīde-i bī-ḥicābıyiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

vuṣlat emelinde fikriyiçün / vaḥdet müliyile sükriyiçün
her cevr [i] belāya şükriyiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

sen Şāh'a göŋül virenleriçün / ḥayretde yavu varanlariçün
senüŋle saŋa irenleriçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

güm-geştelerüŋ maḫāfeti çün / ḥayret yolınuŋ mesāfetiçün
Dāvūd Nebi ḫilāfetiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

gözlüleriçün ki acdılar göz / gizlüleriçün ki yaşurur yüz
remzile şular ki şaşurursuz / üftādelerüz ʿināyet eyle

sulṭānlar içün ki girdi yola / ṣaymadı cihānı nīm pūla
terk itdi ḥarīri girdi çöle / üftādelerüz ʿināyet eyle

baṣanlariçün şu ṣıdḳ-ı pāyın / yasanlar içün bu ḥırs-ı yayın
kesenler içün bu ḥıḳd-ı vāyın / üftādelerüz ʿināyet eyle

10 yuyanlarıçün ḳulūb jengin / yuyanlarıçün nuḳūş rengin
ḳoyanlarıçün vücūd nengin / üftādelerüz ʿināyet eyle

yayanlarıçün ʿulūm ḫūnın / yuyanlarçün rüsūm ṭonın
yuyanlarıçün hümūm hūnin / üftādelerüz ʿināyet eyle

ḳalanlarıçün yetīm ü bī-ḫīş / başındaġı her belā vu teşvīş
olanlarıçün muʿīl [i] dervīş / üftādelerüz ʿināyet eyle

[...] başı / ḥaḳḳı vü hem āhı gözi yaşı
hem ṣabrı vu derdi baġrı başı / üftādelerüz ʿināyet eyle

8a

kāfirde esīr olanlarıçün / islāmda pīr olanlarıçün
sen bizile bir olanlarıçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

ṣabr-ı fuḳarāyiçün İlāhī / ḳabr-i şühedāyiçün İlāhī
ḥibr-i ʿulemāyiçün İlāhī / üftādelerüz ʿināyet eyle

cism-i şühedā ḳubūrıyiçün / ḳalb-i sülehā ḥużūrıyiçün
ilhāmıyiçün ḫuṭūrıyiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

Eyyūb'a iren belālarıçün / dil-ḫaste vü mübtelālarıçün
itdükleri ol duʿālarıçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

5 cānlar meded uma Ḥażretüñden / çāk eyledi zehre ġayretüñden
kim göz açabile ḥayretüñden / üftādelerüz ʿināyet eyle

ʿaḳl oldı meger ki ḥayrete ḳalb / ne cān ḳodı bize ʿışḳ ne ḳalb
varlıklar olur bu maḥvda selb / üftādelerüz ʿināyet eyle

kanda dil ü canumuz İlahi / mahv oldı nişanumuz İlahi
lal oldı lisanumuz İlahi / üftadelerüz ᶜinayet eyle

her sufi-i ba-safa hakiçün / ol batın-ı pür-ziya hakiçün
ol Türbe-i Mustafa hakiçün / üftadelerüz ᶜinayet eyle

ol mugrib-i Kaf-ı kurbetiçün / başındagı garb-ı gurbetiçün
irdügi makam [ı] rutbetiçün / üftadelerüz ᶜinayet eyle

kalbindeki ᶜali himmetiçün / başındagı tac-ı devletiçün
geydügi ᶜaba vu kisvetiçün / üftadelerüz ᶜinayet eyle

ya Rabbi Medine Mekke'yiçün / hem Beyt-i Hatim Bekke'yiçün
hem ziyy-i şüyuh [ı] sikkeyiçün / üftadelerüz ᶜinayet eyle

Tur'içün ü hem Kitab-ı Mestur / ᶜarşiçün ü Kuds-ı Beyt-i Maᶜmur
Levh [ı] Kalem'içün andagı nur / üftadelerüz ᶜinayet eyle

hem beldedeki mesacidiçün / tehlil içün mahamidiçün
hem ravza-ı Şeyh Hamid'içün / üftadelerüz ᶜinayet eyle

8b

her ᶜabd-ı taki naki hakiçün / her mü·min-i müttaki hakiçün
hem ᶜizzet-i Şeyh Safi hakiçün / üftadelerüz ᶜinayet eyle

yüzi suyı hakkı her velinüŋ / hem ᶜizzeti Hoca Şeyh ᶜAli'nün
hem kurbı hakı ehak Nebi'nün / üftadelerüz ᶜinayet eyle

hem rütbet-i Şeyh Hacı Paşa / hem rifᶜat-ı Şeyh Şah ilaha

luṭf id ü kerem i Pādişāhā / üftādelerüz ʿināyet eyle

Şiblī vü Cüneyd ḳurbetiçün / Zünnūn u Üveys ḥürmetiçün
memnūn u serī vilāyetiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

yüzi ṣuyı ḥaḳḳı Bāyezīd'üŋ / Monlā vü Senāyī vü Ferīd'üŋ
ʿirfānı vu ḳurbı Bū-Saʿīd'üŋ / üftādelerüz ʿināyet eyle

ḳuṭbiçün ü ġayb erenleriçün / iḫlāṣıla yol varanlariçün
el dutuban el virenleriçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

ʿizz-i [...]-la ḥaḳiçün ī Ḥaḳ / ḳurb-ı nuḳabā ḥaḳiçün ī Ḥaḳ
nūr-ı ümenā ḥaḳiçün ī Ḥaḳ / üftādelerüz ʿināyet eyle

fażl-ı ʿulemā ḥaḳiçün ī Ḥaḳ / zühd-i ṣüleḥā ḥaḳiçün ī Ḥaḳ
ʿadl-i ümerā ḥaḳiçün ī Ḥaḳ / üftādelerüz ʿināyet eyle

biş vaḳtdaki namāz ḥaḳḳı / tesbīḥ ü duʿā niyāz ḥaḳḳı
cānlardaġı kirlü rāz ḥaḳḳı / üftādelerüz ʿināyet eyle

muḫliṣlerüŋ ol ḫuḍūʿiçün / ṭāʿatde ḫocam ḫuşūʿiçün
hem secde vü hem rükūʿiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

hem zühdi vü hem ṣalāḥıyiçün / hem ḥayye ʿale'l-felāḥıyiçün
tekbīretü'l- iftitāḥıyiçün / üftādelerüz ʿināyet eyle

tekbīr ü ġuzātiçün İlāhī / hem ḥacc u zekātiçün İlāhī
hem ṣavm u ṣalātiçün İlahi / üftādelerüz ʿināyet eyle

[...] / bu nefs-i esīr ü mübtelāya
dir merḥamet eyle ol gedāya / üftādelerüz ʿināyet eyle

IV

- - ./. - - ./ . - -./. - -

9a

maʿbūdı ḳamunun Meliḳā sen keremüŋden
Nümrūd[50] odın İbrāhim'e iden gül-i ḥamrā

geh cezve-i nārı sen iden Mūsi'ye cezbe
geh lemḥa-ı nūrı ḳılan aŋa Yed-i Beyżā

geh Ṭūr-ı tecellī-i celālide idüp dek
geh Sevfe Terānī'de iden Mūsi'yi şeydā

geh bu cezebāt u ġalebātıla idersin
ʿuşşāḳı muḥayyir virüben cām-ı muṣaffā

kimüŋ ebedī mest idüben cānın ezelden
içürdi sevāḳī-ı ṣıfātuŋ aŋa ṣahbā

kime sübüḥātuŋda olup keşfile iḥrāḳ
varlıġını żāten ve ṣıfāten ider ifşā

eltāf-ı rubūbiyyetüŋ ider yine ıs̱bāt
ol maḥvda zī-cūd u ʿaṭā Celle Celālā

gör ḳudreti eyler bir avuç topraġı insān
gör ḥikmeti yapraġı ider atlas u dībā

ṭaşdan aḳıdur āb-ı revānı ider iḫrāc

[50] ***Nemrūd*** şeklinde olmalıdır.

toprakdan ol envāᶜ-ı reyāḥīnile merᶜā

ᶜilmüŋe vü hem ḳudretüŋe vaḥdetüŋe dāl
etbāḳ-ı semāvāt u nebātāt u bu ᶜanber

sensin yine bī-şek Melikā Maᶜbūdā
mevtāyı ki ᶜĪsī nefesinden iden iḥyā

bir çuraya aᶜvām gerek tā ki ola pīr
bir gūraya eyyām gerek kim ola ḥalvā

kim menzile irişdi bilā-ḳatᶜ-ı mesāfet
sen rāhat-ı ten gözle vü it ᶜazm temāşā

9b

Yaᶜkūb bilā-ḥüzn ḳaçan Yūsufʾı buldı
Eyyūb tenin delmedi mi kirm-i belāhā

kim geldi ki ol görmedi bu yolda şedāyid
dīn yolına dilinmedi mi ya Zekeriyyā

Cercīs'e ne ḥāl olduġın işitmiş olasın
İdrīs'e neden virdügüni rifᶜati Mevlā

zī-devlet eger ᶜışk-ı tarīḳında olursaŋ
men māte mine'l-ᶜışḳı feḳad māte şehīdā

müddet gerek ī niçe niçe tā ki bu yolda
bir ehl-i dil ü mürşid-i kāmil ola peydā

terbiyyet ü irşādıla ol tā ki vilāyet

nūrını ide gün gibi bu ᶜāleme ifşā

bir ẕerre vilāyet güneşi virmedi şuᶜle
şol cāna ki ḳalbinde anuŋ olmadı taḳvā

ḫaşiyyet-i taḳvāyıdı Yūsuf'daki dindi
[51] أَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا

ᶜizzi ḥaḳı ḳapuŋda i Ḥaḳ cümle nebīnüŋ
hem ḳamu velīler yüzi ṣuyı ḥaḳı ferdā

ol ᶜizzet ü ḳurbet ḥaḳı Sulṭān-ı Rusül kim
bulmuşıdı ḳapuŋda İlāhī Şeb-i Esrā

bī-çāre Ḥaḳīḳī ḳuluŋuŋ sen keremüŋden
ḳıl maᶜrifetüŋ nūrıyıla ḳalbini iḥyā

anlardan ayırma ki olup emrüŋe münḳād
her vaḳtde dirler ki [52] سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا

V

ḳaṣīde der teḥvīd-i bārī Teᶜālā ve münācāt reml-i müseddes

-. - -/ - . - -/ - . -

10a

taḳṭīᶜa Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilāt

emrüŋe ī [53] يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ

---

[51] Yusuf/93 Bu gömleği götürün babamın yüzüne sürün, görmeye başlar.
[52] Bakara/285 İşittik ve itaat ettik.
[53] Al-i İmran/40 Allah dilediğini yapar.

her nekim dilerseŋ it virdük rıżā

cānā çün merhem senüŋ zaḫmuŋdurur
göŋüle derdüŋ dürür ᶜayn-ı devā

tīġ-ı ḳahruŋdan göŋülde şavḳ urur
āfitāb-ı luṭfuŋ i Baḥr-i ᶜAṭā

dünye balından eleẕẕ olur balı
ᶜāşıḳa maᶜşūḳdan iren belā

her ne ḳılsaŋ bize ol raḥmet dürür
urmasunlar ad aŋa cevr ü cefā

cānuma raḥmet ġam-ı ᶜışḳuŋ durur
her belā senden virür ḳalbe ṣafā

cürm [i] noḳṣān dur çi-ger bizden gelen
cūd u iḥsān dur işüŋ ᶜafv-ı ḫaṭā

ᶜaybumuz örtüp ridā-yı ᶜafvıla
hilᶜat-ı tevfīk vir i Pādişā

ẕāt-ı pāküŋ ḥaḳḳıyiçün ī Kerīm
sensin Āḫir menbāᶜ-ı cūd u seḫā

sen Eḥad'sın sen Ṣamed'sin sen Ebed
pādişāhlıġuŋa yoḫdur inḳıṣā

ᶜaczine şükrüŋde olup muᶜterif

ᶜaḳl u cān eydür ki lā-uḥṣī ṣenā

ī Kadīm-i lā-Yezāl u bī-Zevāl
ī Raḥīma'llāh budur mültecā

10b

cān u dil ᶜışḳuŋla ola şöyle pür
kim ḫuṭūr itmeye dilden māsivā

cānā vaḥdaniyyetüŋ ḥaḳḳıyiçün
cām-ı vaḥdetden içür ṣahbā Şehā

bir nefes ġaflet çü gey ẕellet dürür
göŋüle sensüz İlāhā Ḥāliḳā

ḥayret-i ᶜışḳıla al bizden bizi
kendüligümüze luṭf eyle ḳoma

5 yolda ayıḳlıḳ çü uyıḳlıḳ durur
mest ü ḥayrān varalum biz dāyimā

bu münācātı sen eylegil ḳabūl
Rabbenā yā Rabbenā yā Rabbenā

sen seni ısmarlayımazsın aŋa
var ni yoḳ Feyyāz'dan buḫl ī Fetā

gel beri i Mūsī-i ᶜīsī-nefes
Nār-ı Ānestü'den alġıl rūşinā

gir Yed-i Beyżā-yı ṣıdḳıla yola
tā ᶜaṣā ola elüŋde ejdehā

10 irmegiçün Yār'a ḳıl saᶜy-ı cemīl
لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعَى [54]

ṭayy ola kevneyn bī-renc-i ḳadem
ger ḳılasın ḥalᶜ naᶜleyn-i hevā

göre ol Dil-dār'ı girçek isteyen
kim وَاَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى [55]

vire cāna şehd-i envār-ı şühūd
maḥv olursaŋ maḥvda źevḳ-ı fenā

11a

irişe elṭāf-ı Rabbānī ki tā
ol fenāda bulasın ᶜizz-i beḳā

didiler işbāt-ı baᶜde'l-maḥv aŋa
oldur istiḳrār fī-ḥāli'l-liḳā

ᶜīş-ı ḥüsnāda ziyāde ᶜārife
oldur ol hem ᶜāşıḳa evfā cezā

götüre sırr-ı İlā Rabbik niḳāb
keşf ola tā ol maḳām-ı müntehā

[54] Necm/39 İnsan ancak çalıştığına erişir.
[55] Necm/40 O'nun çalışması şüphesiz görülecektir.

bir yaḳīndur ol ki irmedi gümān
oldurur sırr-ı وتعز من تشاء [56]

Dost'dan sem'-i ḳabūlile işit
tā ki vaḥyu'llāh ola saŋa ġıdā

cezbe-i انني انا الله [57] göstere
celvegāh-ı لا اله الا انا [58]

bula dil ẓulmāt-ı keṣretden emān
nūr-ı vaḥdet götüre gözden ġıṭā

ḳıla istilā göŋüle dem-be-dem
feyż-i الرحمن على العرش استوى [59]

ġāyib ola anda bu kevn-i fesād
açıla ol 'ālem-i bī-intihā

kisvet-i ma'nī geyesin sen yine
delḳ-ı ṣūretden çün olasın cüzā

niçe bir ol şāhbāzı ḥażrete
bend-i ṣūret 'ışḳa vir eyle rehā

murġ-ı lāhūtī uça tā kim yine
esfel-i nāsūtdan sūy-ı 'ulā

11b

[56] Al-i İmran/26 Dilediğini aziz kılarsın.
[57] Taha/14 Kuşkusuz Allah benim.
[58] Taha/14 Benden başka ilah yoktur.
[59] Taha/15 O çok esirgeyici (Allah'ın emir ve hükmü) arşı istila etmiştir.

bāl-ı Cibrīl irmedügi evcde
bī-per ü pervāz seyrān it dilā

seyr ü seyyār anda ki olur müntehī
birükür hem ibtidā vu intihā

gerçi istiġrāk-ı ᶜayn-ı cemᶜ- cemᶜ
refᶜ-i is̱neyniyyet ider iḳtiżā

anda maḥv olur vücūd-ı ḳaṭre lik
olur ol baḥr-i maᶜiyyet cān-fizā

dirler es-seyrü meᶜa᾿llāh'ı aŋa
ṣıġmaz istiġnādur ol çūn u çırā

ḳaṭrenüŋ ol baḥr içinde seyrine
ider ol emvāc-ı deryā iktifā

biniş ü dāniş bu cünbiş hem sükūn
hem anuŋdur evvelā vu āḫirā

ortadan götüre ṣūret varlıġın
maᶜrifet seyl-ābı anda çün cefā

ger bu rāzı aŋlamazsaŋ ᶜışḳa vir
varlıġuŋ külli ki ᶜışḳ iltür aŋa

olmadı hem mühtedā hem muḳtedā
ḳılmayan şerᶜ-i Nebī'ye iktidā

reh-beri her reh-berüŋ bu şerᶜ olur
kim degül girmek yola bī-reh revā

şerᶜ öŋinde rāy-ı ᶜaḳl olmaz zelīl
şuᶜle meh-tāb olsa virür mi Sühā

ᶜaḳlıla bi-şerᶜ varılsaydı yol
dīnden alaydı ki her mülḥid żiyā

12a

rāyet-i şerᶜuŋ göŋül taḫtında ol
isteriseŋ sāye-i perr-i hümā

ᶜālem-i cānda dilerseŋ sermedī
salṭanat sermāyesi oldur saŋa

Muṣṭafā'dur Ḥaḳ yolında ḳamuya
çün delīl ü pīşüvā vu reh-nümā

ẓulmet-i tenden ḫalāṣ olmış degül
cān bilā envār-ı dīn-i Muṣṭafā

5 sünnetine bes anuŋ ḳıl ittibāᶜ
ẓāhiren ḳavlen ve fiᶜlen bāṭınen

tā sezāvār olasın Şeh luṭfıŋa
vāridāt-ı ġaybe ḳalb ola sezā

cismüŋi cān ide Cānān pertevi
ẓulmeti refᶜide envār-ı Ḫüzā

göz gerek var ni cihān-ı cān durur
pür-şuʿāʿ-ı āfitāb-ı kibriyā

kibri terk it kim Ḥaḳ'a lāyıḳ degül
kimde ki var ẕerrece kibr ü riyā

kes gider kibr ü enāniyyet başın
nefsüŋe aʿdā ʿadūdur ḳıl ġazā

terkin urġıl ʿizz ü cāh u şöhretüŋ
ol meşāyiḫ ḳapusında bir gedā

ḫıẕmetile irdiler her devlete
ol işikde kamular ī kīd-hüẕā

mü'min ol tapma hevā-yı nefsüŋe
ʿizzetini nefsüŋ idinme ʿuzā

12b

eyle ḫālī mā-ḫale'llāh'dan göŋül
ki ḫaleldür kalbe meyl-i mā-ʿadā

eyle dinmekligi ṣādıḳ şānuŋa
terkile ammā مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى[60]

olmaya ḥāṣıl bu hürriyet saŋa
olmadın ʿışḳına Yār'uŋ mübtelā

[60] Leyl/5 kim verirse ve takva sahibi olursa.

vireli göŋül Hakiki ᶜışkuŋa
varlıgın bu yolda kılmış dur fida

i diriga cism ü can varlık kamu
çünki ihsanuŋdurur öŋden soŋa

bes ne terkitdük diyevüz biz hocam
yoluŋa utanmadın va-hacleta

kalbümüz saf eylegil insafila
her küduratdan Hüzaya vir safa

kılmaduk kesb-i kemal-i maᶜrifet
kanı ᶜilm ü hilm ü insaf u haya

bizde yok cüz haclet ü zellat kim
gafletile kılmışuz ᶜömri heba

yüzümüz karasıyıla geldük uş
müflis ü mücrim zelil ü bi-neva

ya Delile'l- Hayirin dermandeyüz
yüz saŋa dutduk icabet kıl duᶜa

ya Gıyate'l-Müsteᶜisin ir meded
neccina minna Hüzaya neccina

VI

kaside der beyan-ı levamıᶜ-ı ᶜışk der mezahir-i ka·inat bahr-i hezec-i müsemmen

. - - -/ . - - -/ . - - -/ . - - -

13a

çü deryā cuş ḳılduḳda göŋül bu āteşīn sevdā
şu dem ġaflīni ġarḳ ider hezārān bu ʿālī Sīnā

ne ḳaddi ola bir mūruŋ ki ol boylaya bu baḥri
irişmez ġavrına ʿışḳuŋ bu ʿaḳl u fehm ü dānişhā

iricek ṣadmetile yil diyüŋ ki yevm-i ʿāṣıfda
muḳābil durmaġa her-giz ḳalur mı peşşede pervā

çü şeb-nem maḥv ider ʿaḳlı bu tāb-ı āfitāb-ı dil
şu dem ki gösterür yaʿni bu ʿışḳuŋ çehre-i zībā

ḳamu ʿālem dürür anuŋ esīr-i ʿışḳı ī ġāfil
bu derde mübtelā olan hemān bir benmiyem tenhā

felekler oldı ser-gerdān melekler vālih ü ḥayrān
olup seyyāre hem encām bu şevk içre yürir cevzā

havā ṭonar geh açılur ṭolınur geh ṭoġar ay gün
bu ḳabż-ı basṭ-ı ʿālemdür bilür olan kişi bīnā

bu ʿışḳun burc-ı evcinden ṭoġar devlet güni dāyim
bu ʿışḳun baḥr-i mevcinden ḳopar hem cünbiş-i deryā

virür eşcār niʿmetler uzanur ʿışḳına Yār'uŋ
geyüp envāʿ ḫılʿatler bezenür kūy u hem ṣaḥrā

açılur ʿışḳına Yār'uŋ görürsin ġonce gülşende

ṣaçılur yolına Şāh'uŋ ki yüz ura gül-i ra'nā

bu 'ışḳun āteşi urur hemīşe dāġ-ı dillerde
bu 'ışḳun şūrişi kılur hemīşe bülbül-i şeydā

'izār-ı lāleye ḥürmet hemīşe cān-ı 'ışḳuŋdan
ḫumār-ı nergesüŋ oldur ki 'ışḳuŋdan içre ṣahbā

çü pāy-rān püşt-i ḫām oldı benefşe cām-ı diḳından
görüŋ ki vüs'at-i kāsī ḳılupdur lāle-i bernā

13b

ṣarardıp za'fürān rengin döker ḳan erguvān cümle
cihānuŋ çehresinden hem bu ġam olmışdurur peydā

bulıtlar yügrişüp ḫaste göŋüller üstine aġlar
diler ṣaḥrā-yı şevḳuŋda yananlara ola ṣaḳḳā

ḳamu zerrāt-ı 'ālemden görinür pertev-i 'ışḳuŋ
degül lāzım ki her nā-dān ola bu ḥikmete dānā

meger āsār-ı raḥmetdür eser irdükde 'ışḳuŋdan
ki 'umy u cehlile ölmiş göŋülleri ider iḥyā

5 berī'-i bāṭını ẓāhir ider ḳalbüŋ ḥarārātı
bu nefsüŋ zemherīrinden ki ḳalmaz şiddet-i sermā

aḳar enhār-ı ḥikmetler biter ezhār-ı 'ibretler
nitekim gösterür yirde riyāzı أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ[61]

[61] A'la/4 Yeşil otu bitirdi.

eger gösterse nūr-ı dil saŋa bāṭın semenzārın
aradan götrilüp bir dem ḥicāb-ı ẓulmet-i ẓalmā

göreydüŋ gülşeni rāżī ḳılup ᶜışḳıla dem-sāzı
ki şeh-perile şehbāzı ideydüŋ anda çün ᶜanḳā

ger ümmetsin Şeh-i Levlāk ki ᶜarşıdı yolına ḫāk
aŋa menzilgeh olmışdı ki Ḳāf-ı ḳurb-ı ev ednā

neçün ḳalduŋ bu süflīde vefā kim buldı dünyīde
dürişüp ḥāṣıl itseŋ ne bu yolda rütbet-i ᶜalā

çü ġayrī dostudur düşmen ıraġ ol dost aᶜdādan
ki buᶜdiyyetde bulmışlar velīler ḳurbet-i Mevlā

dimişler ki ᶜaḳāribdür aḳārib eyle ṣıdḳıla
teveccüh Ḥażret'e nide saŋa evlād u yā ābā

naẓar gül-ruḫlara ḳılmaḳ ider çün ġonce dil-beste
seni göŋlüŋi ḳarardur ki hem-çün lāle-i ḫamrā

14a

niçe dil murġına pā-bend idersin zülf-i zencīrin
niçe bir yā yoluŋ urur ḫayāl-i nerges-i şehlā

ḳo hey serv-i revānuŋı revān ol ḳalma pā-der-gil
nazar balaya tut olma ki nerges gibi na-bina

ḳo ġıl bu ḥubb-ı şehvātı bu lezzātı bilürsin kim

vefā bulmış degüldür bir kimesne dünyādan aṣlā[62]

şerīᶜat taḫtı öŋinde getür aḥkām seyfin ur
bu nefsüŋ boynını aᶜdā ᶜudūdur virürem fetvā

sen işrāḳātına rūḥuŋ özüŋi ḳābil it ḳalbe
ki tesvīlātıla ḳılur ve ger ni nefsüŋ istīlā

cihānı ser-te-ser yudsa daḫı هَلْ مِنْ مَزِيدٍ[63] eyder
ne ṣanursın bu nefsi sen bir ejderhādur ejderhā

riyāżātıla yüz kerre anı her günde öldürseŋ
yine baş kaldurur furṣat bulıcak saŋa çün aᶜdā

kişi dīn derdini ḥāṣıl ki itmez gelmez ıṣlāḥa
velī taḥṣīlehe derdüŋ bilüŋ taḳvā gerek taḳvā

bugün her buldugın yine kişi her bildügin işler
ḥarāma mürtekip olur yüzi ḳara ḳopar ferdā

ḳarın ac olsa her ᶜuzvuŋ dimişler acıġur ṭuyar
ḳaçan ṣavmıla acıḳsaŋ ṭolar hem nūrıla aᶜżā

ḳanāᶜat-pīşe iden ol cihāndan külli müstaġnī
ḳo bu ḥalḳa boyun egme çü bulduŋ kenz-i lā-yefnā

niçe bir ḥırṣ adında yil ḳovarsın ḳanı yüz ṣuyı

---

[62] 14a/3b nolu beytin vezni bozuk.
[63] Kaf/30 Daha yok mu?

elüŋden başuma tobraḳ ṣaçam i nefs vā-veylā

niçe bir ġaybet ü bühtān utan Settār'dan utan
niçe ᶜaybını gözlersin ki ḫalḳı ḳılasın rüsvā
14b

Ḥaḳ'uŋ taḳdīrin unıtduŋ ḥasedden cānını ḫalḳuŋ
yaḳarsın sini oddan mı yaratdı Ḫāliḳu'l-Eşyā

ne şiddetdür ne hiddetdür nolur söyle ġaḍab dilde
meger ṭaşdan demürdendür yüzüŋ göŋlüŋ senüŋ aḳṣā

ḫumūluŋ rāḥatın avla necāt-ı ṣamt-ı ᶜuzletde
bulasın göstere vaḥdet cemālin Ferd-i bī-hem-tā

çü şöhret āfet-i dīn dür gözeden anı ḫod-bīn dür
ḥużūr ehline bes ḫalvet gerek sūd eylemez ġavġā

merāṣidine şeyṭānuŋ ṣapanlar ḥażrete irmez
yola bī-reh-nümā girme ḫaṭarlar çok ᶜaleʾl-ᶜumyā

Ḥaḳīḳī ᶜışḳ eri dāyim teveccühden ırılmaz çün
irer Allāh'ıla olan göŋüle nūr-ı istiġnā

nedür dünyā ki görinmez gözine Dost şevḳından
ne naḳş-ı ṣūret-i ḥavrā ne bāġ-ı Cennet-i meᶜvā

anuŋ başında dur devlet irüptür tāc-ı فَضَّلْنَا [64]
anuŋ egnine hem ḫilᶜat olur tekrīm-i كَرَّمْنَا [65]

---

[64] İsra/70 Üstün tuttuk.
[65] İsra/70 Şerefli kıldık.

içür cām-ı meḥabbetden bize vuṣlat şarābın hem
ayırma dīn ü dünyāda bulardan bizi Mevlāyā

Livā-yı Ḥamd'i altında ḳopar hem Aḥmed'üŋ yā Rab
ḳıyāmet ḳopıcak yarın ki amennā ve ṣaddaḳnā

VII

ber-ebyāt-ı heẓec-i müs̱emmen

. - - -/. - - -/. - - -/. - - -

bugün bir derdile sūz it hele i bülbül-i şeydā
ki geçmiş ᶜömre el irmez gelecek hem degül peydā

uyar cānuŋ peşīmān ol bu ġafletden girīzān ol
iŋile zār u giryān ol bu derdile çü bu deryā

15a

hay itme vaktüŋi żāyiᶜ geçer çün seyf dür ḳāṭıᶜ
saḳın kim olmasun maniᶜ dimek tesvifile ferdā

ger olduŋ ᶜışḳıla ḫaste çü ġonce olma dil-beste
vücūduŋ cübbesin çāk it yire çal çün gül-i raᶜnā

çü ibni'l vaḳt olur ṣūfī gerek maḥv ide evṣāfi
tecelliyāt-ı elṭāfi ire tā kim ide bīnā

şükūfe her budaḳdan biŋ çirāġ uyardı uyandı

çü nerges uyḫudan göz aç degülseŋ imdi nā-bīnā

naẓar ḳıl raḥmet ās̱ārı nite ki ᶜaks-i ruḫs̱ārı
yiri olmışiken ḳıldı dili dāne gibi iḥyā

bahār-ı ḥikmet irişdi nis̱ār-ı raḥmet irişdi
nehār-ı devlet irişdi ki ḳaṭᶜ oldı şeb-i ẓalmā

maᶜārif cūy-ı bārında girür serv-i ṣafā raḳṣa
çü bülbül çün ḫurūş ider bu ḳumrī-i ḳamer-sīmā

elā i hüdhüd-i hādī ser-āġāz eyle "yā Hū" di
ki cānı laḥn-ı Dāvūdī getürdi raḳṣa bī-aᶜẓā

gözedür her çiçekden yir göz açup ḳudretin anuŋ
ser-ā-ser nite ki olmış baṣar bu günbed-i ḫaḍrā

dirīġā gözüŋ açmazsın göreydüŋ ᶜibretile kim
kemāl-i ṣunᶜı gösterdi cihāna çehre-i zībā

çü bāġ-ı ḫuld olmış dur cihānı gör ki pür-zīver
ᶜarūs-ı bāġ geymişdür çü ḥavrā aṭlas u dībā

ṭaġıtmış saçını sünbül ki ḳalmış vālih içmiş mül
meger lāle bu ḥayretden varımaz yol ṭurur ber-pā

benefşe deng ü ḥayrānı reyāḥīn dil perīşānı
anuŋ bülbül s̱enā ḫᵛānı kim ider luṭfını iḥsā

15b

anuŋ pertāv-ı ḥüsnidür bu her yüzden olan lāmiᶜ
meẓāhirdür ki esmā vu sıfātına ḳamu eşyā

ne var ġāfil uyırsaŋ sen ḳamu ᶜālem iṭāᶜatda
müsebbih aŋa her eşyā muḳaddis ẕātına eczā

lisān-ı ḥālile saŋa ki سبح اسم ربك[66] didi
ḳamu ezhār-ı envāᶜ-ı riyāżı اخرج المرعى[67]

Ḥaḳīḳī ḥamdin ol Şāh'uŋ ne dilden bes edā ide
çü lā-uḥṣī s̱enā dir lisān-ı Ḫoca-ı Baṭḥā

lisān-ı ḥāline münzel anuŋ ẕikri her eşyānuŋ
nite ki didi Ḳur'an' da ki انا نحن نزلنا[68]

İlāhī baḥr-i ḥayretde bu girdāba düşen cāna
nesīm-i ünsüŋ irür vir selāmet sāḥilinde cā

VIII
ḳaṣīde der beyān-ı aḥvāl-i ᶜāşıḳ
der ᶜaşḳ-ı baḥr-i ḫafīf fāᶜilātün fāᶜilātün faᶜal
- . - -/ - . - -/ - . -

ᶜaḳlını ᶜışḳ idenlerüŋ şeydā
varlıġın dost idenlerüŋ yaġmā

yüzi vāżıḥ çü rūz-ı rūşen anuŋ
seyri hem gün gibi olur tenhā

[66] Aᶜla/1 Rabbinin ismini tesbih et.
[67] Aᶜla/4 Yeşil otu bitirdi.
[68] Hicr/9 Kuşkusuz biz indirdik.

lī-maᶜaʾllāh bezmi ḫalvetgāh
olana bes ne şöhret ü ġavġā

ᶜışk eri ᶜizz ü cāha aldanmaz
ᶜālem-i cānda seyr ider çü ṣabā

gāh ol ᶜālem-i müşāhedede
ġarḳa-ı baḥr-i nūr-ı mest-i Hüẕā

gāh bu menzil-i mücāhedede
yaḳılıp şemᶜi gibi virdi żiyā

16a

gerçi ser-geştedür çü pergār ol
istiḳāmetde līki pā-ber-cā

geh tecellī vü gāh setr ü gehī
sükr ü geh ṣaḥv u gah maḥv u fenā

ḳabż u geh basṭ u gah heybet ü üns
içre ol yolda ḳodı ḫavf u recā

bir dem olur ki hīç ḥayretden
aŋlamaz ḳandadur bu arż u semā

hele mestī-i ᶜışḳ içinde yaḳīn
bil ki ṣıġmaz riyā vu zerḳ ü deġā

ᶜışḳı ṣūret gözi baḫup göremez

irmez idrāḳ-ı ʿaḳl aŋa aṣlā

şems-i ʿālem fürūzısa ne ḳadar
ẕerrece anı aŋlamaz aʿmā

ʿāşıḳuŋ rāzını kim aŋlayısar
maḫfī cān gibidür eger peydā

ʿışḳ setrinde ʿaḳl ser-gerdān
ʿışḳıla cān dimāġı pür-sevdā

māh-rūyānı ʿālem-i ḫalḳa
ʿışḳ pertāvı gösterür zībā

her çiçek ʿışḳıla bezenür ʿışḳ
revnaḳ-ı būsıtān u hem ṣaḥrā

nergisüŋ gözi ʿışḳıla maḫmūr
lālenüŋ yüzi ʿışḳıla ḥamrā

sünbüli ʿışḳ-ı dil perīşān hem
bülbüli ʿışḳdur iden gūyā

16b

ʿışḳ bezm-i nis̱ārıyiçün ider
rūḫ-ı gülden niḳābı refʿ-i rūḫā

bülbülüŋ virdi derd-i ʿışḳ seḥer
nāle vü ġulġulı bu ʿışḳ mesā

niçenüŋ yaşın itdi ʿışḳ revān
niçenüŋ ḳaddin itdi ʿışḳ dü-tā

ʿışḳ şevḳıla gerdiş-i eflāk
ʿışḳ şūrıla cünbiş-i deryā

zelzele düşdi cāna ʿışḳuŋdan
velvele ṭoldı ḫāne-kāh-ı semā

ne ḳıyāmet dürür ne ʿarbede bu
ne fiġāndur ne hūy dur bu ne hā

kim boşandurdı yine zencīrin
işbu dīvāneler ki bī-ser ü pā

yügrişürler ḫarāb u mest ḳamu
ʿışḳ cāmından içmege ṣahbā

yine ʿışḳ odı dikdi dilde ʿalem
dūd-ı sevdā götürdi baş Şehā

dür-fişān mevcile ne cünbiş ider
görüŋ āḫi yine bu Baḥr-i ʿAṭā

gör ne cevher-şinās-ı dīn olmış
her göŋüldeki oldı ṣıdḳ u ṣafā

alabildükce ḫoş naṣīb aldı
saçdı nurın bugün çü şemʿ-i Hüdā

mestī-i ʿışḳ sükr-i ġafletden

bi'llāh i ḫūn degül midür evlā

17a

derd-i ḫūnine ṭoylayalum cān
yimeyelüm daḫı ġam-ı dünyā

sübühāt ola tā ġıdā rūḥa
hem-çü sükkān-ı ʿālem-i bālā

ko bu leẕẕāt-ı fāniyi ki olan
ḥaẓẓ-ı ten dür göŋül gözine ġıṭā

ṭoymamış dur ṣafā-yı bāṭını hiç
cān-ı şevhet-perestī bil ḳaṭʿa

dünyede āḫiretde i Fettāḥ
derd-i ʿışḳuŋdan itme bizi cüẕā

dirlügümüz bu ʿışḳıla ṭayyib
varlıġumuz ḳamu bu ʿışḳa fidā

söyleden yine ʿışḳ şūrişidür
bu rumūzı Ḥaḳīḳī'ye ḥaḳḳa

ʿışḳ vaṣfında her ne dilinse[69]
ʿışḳuŋ andan münezzehü aʿlā

bu ʿibārāt u bu işāretde
maḥv olan bile kim nedür fecvā

---

[69] ***dinilse*** şeklinde olmalıdır.

IX

der naṣīḥat baḥr-i münseriḥ taḳṭīʿa müfteʿilün fāʿilün müfteʿilün fāʿilün

- . . -/ - . -/ - . . -/ - . -

dilerisen ki ola rāżī özünden Ḫüdā
imdi müsülmānlıġ it terk-i hevā ḳıl hevā

cānuŋa cevr itmegil dünye ḳazancı diyü
saŋa naṣībün yiter ḥırṣıla ṭap çek cefā

ol yaradan Pādişāh rızḳ virür ʿaybuŋı
örteriken buyruġın sırsın idersin ḫaṭā

17b

cürm ü ḫaṭīʾatı sen ḥadden aşurduŋ iŋen
Ḥażret'e ne yüzile varasın i bī-ḥayā

āhıla gecdi günüm varmaġa yoḫdur yönüm
Ḥażret'e bilmen nola ḥālümi vā-ḫacletā

birise göŋlüŋ Ḥaḳ'a ol müteveccih degül
ḳılmaġ iki ḳıbleye kimesne namāzı revā

ḳıbleye ḳarşu eli baġlu dururken göŋül
dahı yābānda uçar āh çü murġ-ı hevā

ḳaʿdede ger secdede ṣadri ṭolu vesvese
ḳanda olur meşʿale ṭāʿat-ı Maʿbūd aŋa

virmedügi ṭāʿatuŋ saŋa ḥalāvet budur
eyledi endīşeler anı meger ki hebā

ḳanda bulısar ḥużūr bāṭını içreye nūr
dünye ġamına olan kimseneler mübtelā

āh elüŋden göŋül olmaduŋ Allāh'a ḳul
çıḳduŋ uṣūlden işüŋ zerḳ u riyā vu daġā

fikr-i perīşānı ḳo reh-zen-i şeyṭānı ḳo
Ḥaḳ yolına cānı ḳo varlıġuŋ eyle fidā

żulmet-i ṭabʿ içre sen ḳalduġuŋiçün durur
virmedügi ḳalbüŋe şerʿ-i Nebī rūşinā

berḳ-ı tecellīde maḥv eylemeden varlıġı
ʿālem-i ḥayretde cān bulmadı żevḳ-ı fenā

bayġuşa vīrāneyi dökme bize dāneyi
dāmı nider murġa ki teng ola cevv-i semā

ḥayret itmişdi yine mevcile yir baḥre kim
göstere her ḳaṭresi ḳulzüm-i bī-intihā

18a

eyledi ʿuşşāḳı bu remz-i muḥayyer ḳamu
itdi çü gülzārı Hū murġ-ı Ḥaḳīḳī-nüvā

X

der ʿışḳ baḥr-i recez taḳṭīʿa müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

- - . -/ - - . -/ - - . -/ - - . -

bir curʿasında ʿışḳınuŋ hem derd buldum hem devā
bir ḳaṭresinde men anuŋ hem zehri gördüm hem şifā

ol ʿuḳde-i cān u dile işġālden müşkil-güşā
ol noḳṭa-ı āb-ı güle hem merkez ü hem reh-nümā

zī-şürb ü zī-sükr-i cünūn āşuftesiyüz zü-fünūn
aḥsent zī-ẕevḳ-ı fenā ṣābāş zī-luṭf u ʿaṭā

ḥayretde düşmişken fenā girdābına ḳurtılmadın
vaṣlatda bu kerre olur cān ġarḳa-ı baḥr-i beḳā

bir ġavṭasında aldurur ʿaḳlını biŋ ʿaḳıl anuŋ
bir ḫaṭvesinde yitürür zühdin yüz ehl-i tuḳā

ġāhī bevāde geh ḥücūm geh maḥv-ı āsār-ı rüsūm
kim anda maḥv ider ruḳūm gözden nuḳūş-ı māsivā

ol dem ki olur neyyir-i aʿẓām cihāngīr i Fetā
ne Tīr olur ne çehre-i Zühre görinür ne Sühā

çün كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ [70] sırrını إِلَّا وَجْهَهُ [71]
nūrıla ʿışḳuŋ saṭveti gösterdi refʿ oldı ġıṭā

---

[70] Kasas/88 Her şey helak olucudur.
[71] Kasas/88 Ancak O'nun zatı hariç.

ol şaᶜkada naᶜra-zenan eydür lisan-ı halile
can kad radina şevkıla i يفعل الله ما يشاء [72]

bu şükr ile eydür iza ebsartehü ebsarteni
şol kimse didi iza ebsartühü ebsartüna

her kisveden ki celve-i maᶜşuk irer ᶜaşık düter
bir ateşe dahı gicer ehlen ve sehlen ve merhaba

18b

kondukca ᶜışkuŋ dağı dir can naᶜra-ı هل من مزيد [73]
yandukca şevkuŋ odına dir ربنا أتمم لنا [74]

sırrın Hakiki bu sözüŋ hem ehl-i tahkik aŋlaya
her zag-ı zeyg-ı bi-neva kandan olur bülbül-nüva

XI

der rumuz bahr-i basit taktiᶜa müstefᶜilün feᶜulün müstefᶜilün feᶜulün

- - . -/ . - -/ - - . -/ . - -

can boynına bırakdı ᶜışkuŋ kemend-i sevda
çekdi bu çah-ı tenden kalbi çü delv-i sakka

ol delvden görürem na-geh cemal-i Yusuf
hurşidveş ki taban gösterdi ruy-ı ziba

bakar taᶜaccübile can ol mazik-ı habse
görür gayabet-i cüb bulmışdı vüsᶜ-ı şahra

---

[72] Al-i İmran/40 Allah dilediğini yapar.
[73] Kaf/30 Daha yok mu?
[74] Tahrim/8 Rabbimiz bizim için tamamla.

şūriken andaġı su Yūsuf melāḥatından
tutup ḥalāvet olmış çün şīr ü şehd ü ḥalvā

olmışken ayrulıḳdan gör münḳalib havāya
ol ḳaṭre baḥre menfez bulıban oldı deryā

luṭfı etegini dut sen ʿizzetile Yār'uŋ
tā būy-ı vaṣlı kıla Yaʿkūb'ı sırr-ı bīnā

işbu ʿacūzeden kim oldısa pāk dāmen
nūr-ı baṣīret aŋa būy-ı ḳamīṣ-i taḳvā

nūr-ı baṣar neden bu Yaʿkūb'a oldı maḥṣūṣ
andan ki Yūsuf'içün ol çekdi ḥüzn-i tenhā

Dil-ber-likāsıyiçün kim maḥv-ı ẓāt iderse
her laḥẓa aŋa irer hem şuʿle-i tecellā

āyine gibi ʿālem pür-naḳş-ı talʿatuŋdur
āyinenüŋ naṣībi lākin degül temāşā

19a

ḥüsnüŋ melāḥatında ġarḳ olmasa Ḥaḳīḳī
söz söyleyeydi amma ḳanı lisān-ı gūyā

XII

der rumūz hezel-i aḫreb-i müsemmen taḳṭīʿa mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

cānumda bu ʿışḳuŋ es̱eri olalı peydā
bizümle ḳarār itmedi ayruḳ dil-i şeydā

aḳluŋ ḳına heyhāt vaḳārı görüŋ imdi
ser-geşte-i āḫır nice virdi yile sevdā

ʿışḳuŋ yilidür götüren ārāmı göŋülden
adı nite bī-bād ola cünbiş-i deryā

çün yoḫdur odı baḥri yüreginde nedür cūş
çün teşne degül ḫuşk-leb olmak nişe der[75] yā

cānında bu ḥasret odı yoḳ nār ne yanar
yiller ne yiler şöyle yüzi üstine bī-pā

ṭaşlara dögüp başını aḳıtduġı yaşın
enhār nehār u bu leyālīde hevīdā

kaddi bükilüp eyledügi çarḫ bu çarḫuŋ
gök göklere boyandugın itdüŋ ḫo temāşā

aḥvāl-i cihān oldı perīşān ya sebeb ne
ʿışḳ olmasa ʿālemde neyidi ya bu ġavġā

her yüzde hemān gördügi ʿışḳuŋ eseridür
ʿālemde neye ḳılsa naẓar bil dil-i dānā

ṭaŋ mı bu taḥayyürde yavu vardugı varlıḳ
ʿaḳl u dil ü dīn olduġı ʿışḳa ḳamu yaġma

---

[75] *dūr* şeklinde olmalıdır.

el-baᶜdü vema fi yedihi kane li-mevlah
bizden eser isara nedür bes ya diriga

19b

Hak maᶜrifet-i nurıla kalbini hakikat
ihya kimüŋ itdiyise anlardurur ahya

aşüfte göŋül hali gibi geldi Hakiki
bu söz dile ki eyledük anı bugün inşa

suretde vü maᶜnide kamularıla ya Rab
ayırma anı ᶜışk-ı hakikiden İlaha

ᶜışkuŋda ölem diyi ümiz itdügi bu kim
men mate mine'l- ᶜışkı fekad mate şehida

XIII

müstezad der sıfat-ı meclis-i zikrullah

- - . -/ - - . -/ - - . -/ - - . -

- - . -/ - - . -

ya Rab bu şemᶜ-i can-feza misbah-ı Cennet mi ᶜaceb
kim kalbe virür ruşina

ya-hod bu cemᶜ-i evliya miftah-ı rahmet mi ᶜaceb
bu resme dür kim dil-güşa

bu şuᶜle-i meh-tab mı kıble-i ahbab mı ᶜaceb
ki yüz tutar ᶜuşşak aŋa

bu Ḳıdve-i Aṣḥāb mı nūr-ı hidāyet mi ᶜaceb
cānlara olur reh-nümā

ḳurtara her ġamdan seni ġarḳa virüp cān u teni
bu seyl-i raḥmeti göŋül

bu şuᶜle vü bu rūşen-i ṣubḥ-ı saᶜādet mi ᶜaceb
kim ᶜāleme virür żiyā

ger ḳalbüŋ ola çün ḥadīd nerm ide bu ḳavl-i sedīd
şuġl it devāmına anuŋ

varlıġı nā-geh nā-bedīd iden bu ḥālet mi ᶜaceb
bes ḥīn-i vecd i cānıma

20a

şükr eyle çoḳ çoḳ bu deme kim yaḫdı cānda meşᶜale
Dil-ber cemāli pertevi

bu zemzeme bu velvele rūz-ı ḳıyāmet mi ᶜaceb
kim gitdi gözlerden ġıṭā

gel naᶜra-ı mestān işit cān ḳulaġın aç cān işit
sūz-ı derūn bī-dilān

ger nāle vü efġān işit bu rūz-ı vaṣlat mı ᶜaceb
ahsent zī-zevk u ṣafā

gel bu riyāż-ı cennete eyle teveccüh ḥażrete
ī ṭālib-i ṣādıḳ bugün

can vaslı şemᶜ-i vahdete iden bu hayret mi ᶜaceb
zi-şükr ü zi-zevk-ı fena

yan göyün derdile çü ᶜud ahuŋdan irsün çarha dud
i can-ı ᶜaşık her nefes

i tuti-i şehd-i şühud Hak'dan keramet mi ᶜaceb
bu söz i bülbül-i nüva

5 ger olduyısa ᶜışk eri yan derd-i ᶜışkıla eri
bu meclis-i ᶜuşşakda

bilsem Hakiki bunları şems-i hakikat mi ᶜaceb
raksan iden çün zerreha

XIV

der şükr bahr-i hezec-i ahreb-i müsemmen

- - . / . - - . / . - - . / . - -

takdir-i Hak'imiş ezeli Celle Celala
ᶜışk itdügi şimdi meni ser-geşte vü şeyda

ayruk maŋa ne ᶜar u haya gitdi vakarum
kim bile dahı başa neler getüre sevda

20b

pervane gibi yakıla ol şemᶜa men-i dil
hoş nar u şüvaz oldı maŋa uş per ü perva

rüsva-yı harabatı fena olmış ider gör
sufi çeh-i ᶜaklı yine bir cam-ı tekaza

bi-ᶜarbede bu mey-gede-i dilde nedür hay
mestane huruşıla şu gülbang u ᶜalala

kurtarmaga can ᶜaşık ide mi tamaᶜ ol dem
ki seyf-i celali lemeᶜanı ola peyda

vaᶜdaya meni salmasun idecegise katl
men mate mine'l- ᶜışkı fekad mate şehida

el-ᶜabdü vema fi yedihi kane li-mevlah
Hak'dan ya Hakiki niçün ide tevella

XV

der tevhid

- - . -/ - - . -/ - - . -/ - - . -

canum dahı sensin benüm canan dahı sensin baŋa
dinüm dahı sensin benüm iman dahı sensin baŋa

genc-i gamuŋ viranıyam men ᶜışk ser-gerdanıyam
derdüm dahı sensin benüm derman dahı sensin baŋa

ger sehv idem men ger hata senden irer ᶜavf u ᶜata
senden baŋa hem lutf u hem ihsan dahı sensin baŋa

bu zahir [i] satirdagı hem batın [ı] kahirdagı
lutf-ı hafi peyda dahı penhan dahı sensin baŋa

men bilmezem kevn [i] mekan kanda olur devr-i zaman
derdüm dahı sensin benüm deveran dahı sensin baŋa

sūflī nedür men bilmezem ʿulvī nedür men bilmezem
ʿilmüm daḫı sensin benüm ʿirfān daḫı sensin baŋa

21a

sensüz ne görür gözlerüm senden dinilür sözlerüm
ẓımn-ı rumūz-ı defterüm dīvān daḫı sensin baŋa

peymāne ṣundukda ezel ī Şāh-ı Milk-i lemyezel
ʿahdum daḫı sensin benüm peymān daḫı sensin baŋa

eydür Ḥaḳīḳī i Eḥad ī Ḥayy u Ḳayyūm u Ṣamed
sen Şāh-ı Milk-i bī-Emed sulṭān daḫı sensin baŋa

XVI
der ṣıfāt-ı ehlu'llāh baḥr-i recez
- - . -/ - - . -/ - - . -/ - - . -

her kim meḥabbet odına yanup yaḫılup ḫāk ola
söynüp kül olmaya ebed bel maḥż-ı nūrı pāk ola

āyine gibi oldı dil ser-tā-ser anı bilmegil
her cüzvi vü her ʿużvı bil çün dīde hem derrāk ola

baḳmaz nuḳūş-ı deyre ol ḳalmadı şekl-i ġayra ol
çün berḳ-ı ḫāṭıf seyre ol gey cüst gey çālāk ola

ol milk-i vaḥdet reh-revi ol taḫt-ı maʿnī ḫusrevi
girçekleyin ol peyrev-i Şāh-ın-şeh-i Levlāk ola

çün dikdi ol bedri'd-dücā نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ[76]'dan livā
bes kişver-i bāṭın aŋa ṭaŋ mı eger emlāk ola

girçek sevenler ol Şeh'i oldı bu maʿnī āgehi
sırrıla bil seyrān-gehi anuŋ ki nüh eflāk ola

ammā مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى[77] olmadı naʿtı her gedā
dil ki Yed-i Beyżā suna bes anda ne imsāk ola

ol dem ki ʿaḳl-ı pīr per pervāneveş yanup döker[78]
ser-mest ola vu bī-ḫaber pür-dāniş ü idrāk ola

varlık Ḥaḳīḳī çok sefer ider recā ḫavf u ḫaṭar
yolda kalur ʿāşıḳ ḥaẕer kılmaya bes bī-bāk ola

XVII

medḥ-i Rasūl aleyhisselām baḥr-i recez

- - . -/- - . -/- - . -/- - . -

21b

her dūn ki ol yoluŋa i Sulṭān-ı Dīn ḫāk olmaya
yunsayıdı baḥrüŋ ḳamu ṣuyına hem pāk olmaya

süflīde ḳaldı çün sifāl ḥırṣ u ḥasede pāy-māl
ḥammāl-ı evzār u vebāl seyri ber-eflāk olmaya

[76] Saff/13 Allah'tan bir yardım.
[77] Leyl/5 kim verirse ve takva sahibi olursa.
[78] ***döner*** şeklinde olmalıdır.

[...]-vi ḍalālet yolı tīh menzil-geh-i ġūl-ı sefīh
çün pīşüvāsı ol kerīh sen Şāh-ı Levlāk olmaya

İslām hem kāmil degül işi cedel ᶜāmil degül
çün ḥaḳ söze ḳāyil degül bes anda idrāk olmaya

envār-ı şerᶜ-i Muṣṭafā her cāna ki ṣalmaz żiyā
çün āyine bulup ṣafā bes ḳalbi derrāk olmaya

taḫt-ı nübüvvet ḫusrevi sulṭānuŋ olan pey-revi
bu ḥubb-ı dünyā-yı ġavī gözine ḫāşāk olmaya

ᶜulvīde ṭutup yas maṭar pervāz ider dil bī-ḳarār
dīn içre ol çabük-süvār bes nite çālāk olmaya

cāna tecellīden ki zav ire cihan ḳadri be-cev
köhne nolur yā terk-i nev aŋa ki imsāk olmaya

ᶜışka Ḥaḳīḳī āşnā olduŋsa ḳıl cānı fidā
dilki ide terk-i hevā bes meyl-i emlāk olmaya

XVIII
ḳaṣīde der neṣāyıḥ- dil-pezīr baḥr-i ḫafīf
-. - -/. - . -/. . - (- -)

bu cihān milki kime ḳıldı vefā
kimi güldürdi bu dār-ı fenā

bir zamān dünye kime yüz ṭutdı
ki çevürmedi yine aŋa ḳafā

22a

Ḳāf-tā-Ḳāf mülke ḥükm ḳılan
şehlere nitdi gör denī dünyā

ᶜömr ki öŋi oldı ḳan yudmaḳ
ṣoŋı mevt ü fenā vü ḳahr u ᶜanā

bir kefendür çü bundan āḫir kār
iltica gök ne ide saŋa ġıṭā

çünki topraḳda olısar yik-sān
ne tefāvüt ger ola mīr ü gedā

hoşlığına bunuŋ begüm ne s̱ebāt
varlığına ne ᶜitibār Şehā

ṣoŋ ser-encāmı bir marażdur kim
kimse hīç aŋa bulmadı şifā

bulmadı Cālīnūs aŋa dermān
ḳılmadı çāre bu ᶜālī Sīnā

bil ne feryādures olur efġān
mevte ne çāre-sāz oldı bükā

sāᶜat-i mühlete meded yoḫdur
yüz tażarruᶜ ḳılup ger eyle duᶜā

iriçek mevt hīç amān virmez

ne cüvān dir ne mīr ü ne ʿulemā

mevt hem mevt şerbetin içiser
kimi varlıḳdan eylimeye[79] cüzā

didi çün كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ [80]
ne ḫalāyıḳ ḳala ne arż u semā

bī-Zevāl oldurur ki anuŋdur
evvel āḫir hemīşe milk-i beḳā

22b

pādişāhlıġı ʿazline degmez
dünyenüŋ şādisi ġamına dilā

bu zamānda ʿale·l-ḫuṣūṣ demi
emn ü rāḥat mı gördi pīr ü fetā

gāhi fetr(et) dürür gehi emrāż
gāh ḳıllet geh işde ḳaḥṭ u vebā

rāḥat-ı ten gözetme sen çekicek
enbiyā evliyā eşedd-i belā

bes be-her ḥāl çāre oldur kim
idevüz biz İlāh'a ḥamd u s̱enā

ʿömri ṭaʿatde ṣarf idüp küllī
varlıġı eyleyevüz aŋa fidā

---

[79] *eylemeye* şeklinde olmalıdır.
[80] Rahman/26 Yeryüzündeki her şey fanidir.

ḳıldı Sulṭān-ı Enbiyā'nuŋ hem
ümmeti ẕī-kerem ẕī-cūd u seḫā

vaḥdeti vü kemāli ḳudretinüŋ
görür āyātın eyledi bīnā

gör bildürdi çāresini işüŋ
işid üzneynüŋ eyleyen şinevā

buyurup وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ [81] dir
وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا [82]

idelim Lā ilāhe illallāh
dilümüzi çün itdi ol gūyā

viresin çün devām-ı ẕikrile
ḳalbüŋ āyinesine yine cilā

23a

فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا [83] işitdük
oldı Kur'an'da çünki emr-i Ḫüdā

ohı وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ [84]
aŋa döndür göŋül gözin ki tā

---

[81] Müzemmil/8 Rabbinin ismini an.
[82] Müzemmil/8 Yalnız O'na yönel.
[83] Müzemmil/9 O'nu vekil edin.
[84] En'am/79 Yüzümü Allah'a döndürdüm.

işidüp vāridāt-ı ġaybiyye
vire cān u göŋül gözine żiyā

ḳo ke[85] dünyā ġamını dīn derdin
görelüm tā ki ḳalbe vire ṣafā

Ḳıble'ye ḳılmayanuŋ istiḳbāl
dir mi cāyiz ṣalātına fuḳahā

ṣoruŋuz bir görüŋ olur mı dir
yā iki ḳıbleye namāzı revā

māsivādan bes itmeyen iʿrāż
niçe iḳbāl ider Ḥaḳ'a ʿacebā

fāriġu'l-bāl el çeküp ḳamudan
aŋa iden teveccüh-i ebedā

sermedī devlete yitişmiş dür
ol saʿādetlü cān o mestilikā

derd-i ʿışḳa Ḥaḳīḳī menşeʿ ne
dinilürse cevāb eyid taḳvā

XIX

der şūriş-i ʿışḳ

- - ./. -. -/. - -

---

[85] ***ki*** şeklinde olmalıdır.

ʿizzet gözedürse ehl-i dünyā
şöhret gerekise ḫalḳa ġavġā

her kimsenüŋ özge bir murādı
vardur oḫı سَعْيَكُمْ لَشَتَّى [86]

23b

cüz vaṣlını Dil-ber'üŋ cihānda
ḥāşā ki men eyleyem temennā

her laḥẓada şevḳ-ı tāze tāze
cānumda ḳoparur uş teḳāżā

bes elde ne var her işi taḳdīr
itmişdür ezelde Ḥaḳ Teʿālā

ḳadrin ne bilür ya ʿāşıḳuŋ Ḥaḳ
derdiyile olmayan mürebbā

nefsinden alular ululardur
emvātıla bir olur mı aḥyā

ʿışḳ odı çü Ḫızr zinde ḳılur
her ḳalbe ki düşer ider iḥyā

bī-ʿışḳ geçen deme Ḥaḳīḳī
ḳıl tevbe di رَبَّنَا ظَلَمْنَا [87]

---
[86] Leyl/4 Çalışmanız çeşit çeşittir.
[87] Araf/23 Rabbimiz (nefislerimize) zulmettik.

23b-8 ila 25a-7 arası Farsçadır. Bu bölüm için 2. Cildin sonuna ilave edilen orjinal metne bakılmalıdır.

25a

XX

--.-/--.-/--.-/--.-

ī dīn yolınuŋ reh-beri / şeyḫum yoluŋa cān fidā
ī ḥāṣ erenler serveri / şeyḫum yoluŋa cān fidā

mellāḥ-ı deryā-yı yaḳīn / sırr-ı هُدًى لِلْمُتَّقِينَ [88]
ġavvāṣı vu ī şāh-ı dīn / şeyḫum yoluŋa cān fidā

sulṭān vilāyet taḫtına / yaġmaç göcelüm raḫtına
pīrūz-ı ʿālem baḫtına / şeyḫum yoluŋa cān fidā

ī faḫr-i erbābi't-tuḳā / اَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى [89]
naʿtüŋ dür ī kān-ı seḫā / şeyḫum yoluŋa cān fidā

luṭf u seḫāvet kānısın / ʿāşıḳlaruŋ sulṭānısın
derdlülerüŋ dermānısın / şeyḫum yoluŋa cān fidā

25b

cānda sevüŋ penhān senüŋ / ḳurbānuŋ olsun cān senüŋ
derdüŋ bize dermān senüŋ / şeyḫum yoluŋa cān fidā

[88] Bakara/2 Takva sahipleri için doğru yolun ta kendisidir.
[89] Leyl/5 Amma veren ve takva sahibi olan kimseye gelince.

ırılmadı senden gözüm / ayrılmadı senden özüm
sensin bu ᶜalemde bizüm / şeyhum yoluŋa can fida

gönlümde sen gözümde sen / fikrüm şeb ü ruzumda sen
derdümde sen sözümde sen / şeyhum yoluŋa can fida

i şark-ı devlet haveri / i ehl-i millet mefharı
i şibh ü şihbetden[90] beri / şeyhum yoluŋa can fida

i milk-i vahdet reh-revi / i taht-ı manᶜi husrevi
şemᶜ-i hidayet pertevi / şeyhum yoluŋa can fida

ᶜışkuŋ esiri can u dil / yoluŋa varlıklar sebil
sırruŋa irmez kal u kil / şeyhum yoluŋa can fida

lütfuŋ delim ü himmetüŋ / ᶜali çü kadrüŋ rutbetüŋ
pay-ende ᶜizz ü devletüŋ / şeyhum yoluŋa can fida

din içresin çalak u cüst / kalbüŋ safa kavlüŋ dürüst
diler göŋül anda nuhust / şeyhum yoluŋa can fida

kim saŋa kıldı iktida / oldı bu halka pişüva
i şemᶜ-i cemᶜ-i evliya / şeyhum yoluŋa can fida

oldı saŋa olan mürid / cümle kemalile ferid
manend-i Şibli Bayezid / şeyhum yoluŋa can fida

geldüŋ cihana şahüvar / sevgüŋ göŋüllerde karar
kıldı vu sen olduŋ süvar / şeyhum yoluŋa can fida

---

[90] ***şibhetden*** şeklinde olmalıdır.

gitdüŋ civār-ı Ḥażrete / müstaġraḳ olup raḥmete
yaḫduŋ cihānı ḥasrete / şeyḫum yoluŋa cān fidā

ī maḳᶜad-ı ṣıdḳ içre sır / عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ [91]
āsūde olan ehl-i bir / şeyḫum yoluŋa cān fidā

26a

ol ravża-ı pāke yüzin / uran Ḥaḳīḳī şeksizün
ḳurtardı her ġamdan özin / şeyḫum yoluŋa cān fidā

XXI

terceme

- . - - - (. . - -) / . . - -/ . . - -/ . . - (- -)

ġam-ı ᶜışḳuŋıla kimdür ki göŋül maḥrem ola
dem-i lütfuŋla yā-ḫod cān nedürür hem-dem ola

anda kim göstere bir lemᶜa cemālün güneşi
maḥv bu can u cihān varlıġı çün şeb-nem ola

her kime devlet-i sevdaŋ ola çün dāmen-gīr
fāriġ ol miḥnet-i ᶜālemden ü ḫoş ḫurrem ola

ḫunük ol can ki ola āteş-i sevdaŋıla germ
ḫurrem ol dil ki ġam-ı ᶜışḳuŋıla ḫurrem ola

bir nefes el vire görmek yüzüŋi ger göŋüle
ḥāṣıl-ı ᶜömr-i girān-māye hemān ol dem ola

[91] Kamer/55 Muktedir olan padişahın katında.

müflis-i kuy-ı harabat-ı mugan-ı fakre
curᶜa-ı cam-ı fena devlet-i milk-i Cem ola

gam degül suret evi olsa Hakiki viran
canda niyaz-ı gam-ı ᶜışkı ki çün muhkem ola

XXII

der vasf-ı hal-ı ehl-i ᶜışk bahr-i seriᶜ

- . - -/ - . - -/ - . -

ᶜışk odı aŋa ki kulavuz ola
hem-demi bu derd-i dil-füruz ola

aŋa gülistan ola od çün Halil
mevt hazanı aŋa nev-ruz ola

şuᶜle vire canlara göŋüllere
andaki bu ateş ü bu suz ola

26b

dost hayali gelicek gözlere
cümle karaŋu geceler ruz ola

yüzine kondurmaya toz ihticab
züll-i maᶜasiden o mahruz ola

leşker-i tesvil aŋa bulmaz zafer
nefs üzere kalbi çü piruz ola

ᶜışk erinüŋ olmaya göŋlinde gerd

gerçi ayaḫlarda yüzi toz ola

5 şūriş-i ʿışḳıla dinen sözleri
degmeler aŋlamaya mermūz ola

gizle Ḥaḳīḳī ki künūz-ı rumūz
dilde bu evlāsı ki meknūz ola

XXIII

der vaṣf-ı ḥāl-i med-ʿayyār-ı bī-maʿnī ve ʿāşıḳān-ı mevlī ve naṣīḥat baḥr-i remel müs̱emmen

-.--/-.--/-.--/-.-

ṭālibüŋ ḳalbinde Ḥaḳ'dan özge ki maṭlūb ola
bil meger bī-çārenüŋ göŋli gözi maʿyūb ola

ẓāhir ü bāṭında bil ki ġayra ḳılmaḳ iltifāt
anlaruŋdur ki cemāl-i Yār'dan maḥcūb ola

cān dimāġına ki ire çün nesīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ
dil neye rāġıb ola ki andan ol merġūb ola

10 şemʿ ṣıġmaz cemʿ ṣıġmaz ḳanda ḳaldı tefriḳa
göze ʿālemī görinür andaki maḥbūb ola

perr ü bālı ʿışḳ içinde āteşīn olanlaruŋ
ola mı pervāzına māniʿ ḳafes kim çūb ola

ḥabs-ı ṣūretde ḳalınca Pādişeh dīzārına
ʿaḳlı esrük cānı ḥayrān eylemeklik ḫūb ola

27a

her işüŋ ᶜakıllar oldı ger delili bu yola
pişüva şol salik olur ki evvel ol meczub ola[92]

bir nefes kendülikile olduġı Hak'dan ırak
ᶜaşıka yüz zarr u renc-i mihnet-i Eyyub ola

ol harabatında ᶜışkuŋ mest ü şeyda şöyle kim
ihtiyar elden be-külli kim varup meslub ola

degme can Dil-ber cemali şevkını görmiş degül
vaslı kohusında bina Yusuf'uŋ Yaᶜkub ola

dost şevkınsuz virürseŋ bir nefes zayiᶜ dürür
ᶜömre sayma gıl kaçan ol ᶜömrden mahsub ola

kanı ol devletlü can ki ᶜaşık-ı dizar ola
mahv ide nam u nişanı ᶜışkuaŋa meslub ola

çehre-i dilde kitab-ı şevkuŋuŋ mestur ola
cebhe-i canında dag-ı ᶜışkuŋuŋ mektub ola

bu bela meydanı içre ol gerek Mansurvar
terk-i can idüp melamet darına maslub ola

gah ola divane hayret içre merfuᶜu-l-kalem
geh liva-yı himmeti ᶜarş üstine mansub ola

[92] 27a-1b nolu beytin vezni bozuk.

pāk erenler vaṣfıdır bu şūriş-i mestī ḳamu
ne benüm gibi ẕelīlüŋ kim kes̱īrü'l-ḫūb ola

sen bizi anlardan itkim yā Delīlü'l-Ḫayirīn
cānlarında ʿışḳıla bu şūriş ü āşūb ola

gāh üns ü gāh sükr ü saḥv u geh is̱bāt-ı maḥv
gāh setr ü gāh tecellī anlara mevhūb ola

bu temennası Ḥaḳīḳī ḳuluŋuŋ senden ḫocam
ki yüzi işiklerine anlaruŋ çārūb ola

XXIV

der nasihat

- - . / - . - . / . - - . / - . -

27b

Ḥaḳ'dan durur gey ulu ʿaṭā şerʿ-i Muṣṭafā
ṭoldurdı yiri gögi żiyā şerʿ-i Muṣṭafā

ṭutmışiken cihānı ḳamu küfr ẓulmeti
refʿ oldı viribidi Ḫüdā şerʿ-i Muṣṭafā

virdi şeref cihāna müzeyyen kıldı ʿālemi
ki ʿilm ü ḥikmetile Şehā şerʿ-i Muṣṭafā

kim eyleyeydi bāṭılı ḥaḳdan temiz eger
olmayayıdı şemʿ-i Ḫüdā şerʿ-i Muṣṭafā

kim bileyidi şübheti yā ḥill u ḥürmeti
bildürmeyeydi ger i Fetā şerʿ-i Muṣṭafā

keyfiyyet-i ṣalāt u ṣıyām u zekāt u ḥacc
taḳrīr ḳıldı külli saŋa şerᶜ-i Muṣṭafā

ṭāᶜat ne maᶜṣiyet ne ṣalāḥ u fesāduŋı
bildürdi ne ṣavāb u ḫaṭā şerᶜ-i Muṣṭafā

bildük ferāyiżi ḳıl edā hem maḥārimi
terk eyle bir iş itme bilā şerᶜ-i Muṣṭafā

yoḫsıllıġ oldı cehl olur ᶜilm-i dīnile
ehl-i dilüŋ ḳatında ġınā şerᶜ-i Muṣṭafā

ṣıḥḥat göŋül maraẓlarına ᶜilm ṣoḥbeti
her ᶜillet-i günāha şifā şerᶜ-i Muṣṭafā

oldı ṣalāḥ u devlet ü dīn ᶜālem-i yaḳīn
seyrinde ḳalbe ᶜuḳde-güşā şerᶜ-i Muṣṭafā

şerᶜile dür mükāşefe vü hem müşāhede
zīrā ḳomaz göŋülde ġıṭā şerᶜ-i Muṣṭafā

28a

evc-i kemāle irmege hem perr ü bāl olur
bāṭın evinde şemᶜ-i ṣafā şerᶜ-i Muṣṭafā

kim ireyidi Ḥażret'e ya ṭoġrı yol bulup
ger olmayaydı rāh-nümā şerᶜ-i Muṣṭafā

urana nefs boynını aḥkām seyfile

taḥḳīḳ oldı ᶜömr-i beḳā şerᶜ-i Muṣṭafā

ḳuvvet Ḥaḳīḳī bāṭına vu ḳūt-ı rūḥ olur
bu dīn yolında zād-ı tuḳā şerᶜ-i Muṣṭafā

XXV

medḥ-i ᶜulemā-yı dīn ve reh-nümāyān-ı ᶜālem-ī yaḳīn
. - . -/. . - -/. - . -/. . - (- -)

cihāna ḳandayısa rūşinā durur ᶜulemā
çirāg-ı dīn dür ü zīrā ẓıyā durur ᶜulemā

ne kavm içindeyise devlet ü saᶜādetdür
şeref dür anlara ᶜizz-i beḳā durur ᶜulemā

saᶜādet ehli muṣāhib olur zihī devlet
aŋa ki hem-dem olur āşinā durur ᶜulemā

ne meclis içre ki eyleye cān-fizā kelimāt
göŋüle şuᶜle virür ḫoş ṣafā durur ᶜulemā

ḥalāveti sözinüŋ nefs ᶜilletin giderür
marīẓ maᶜṣıyete hem şifā durur ᶜulemā

yüzüm ayaḳlarına olsun anlaruŋ topraḳ
ki dertlüyem ḳamu derde devā durur ᶜulemā

gerek ki ḥüccetile ola ḳātil-i zındīḳ
ki seyf-ü ḳāmıᶜı zerḳ u riyā durur ᶜulemā

Ḥaḳ'uŋ rızāsıyiçün berḳvār dīn ḳılıcın

ġazā ḳılup urursa revā durur ʿulemā

28b

şu resmile ki eşiddā didi ʿaleʾl-küffār
cihānda muttaṣıf olmaḳ sezā durur ʿulemā

Nebī'ye nāyib ü hem enbiyāya dur vāriṡ
ṭarīḳ-ı dīnde ki hem muḳtedā durur ʿulemā

çü ʿilme ola muḳābil ʿamel bil olur ʿayn
ḳulūba nūr u yaḳīn u reh-nümā durur ʿulemā[93]

faḳīre andaki ṣabr u ḳanāʿate taḥrīż
ḳulaḳda dut anı ḳalbe ġıṭā durur ʿulemā

ḳaçan ki söyleye tefsīr ü āyet ü aḫbār
ḥayāt-ı tāze virür cān-fizā durur ʿulemā

ḫalāyıḳ anı anuñçün idindiler reh-ber
ki pey-rev-i şeh-i dīn Muṣṭafā durur ʿulemā

çün ire ḳalbe vilāyet şuʿāʿ-ı cehlüm ḳır
bilürler ehl-i yaḳīn evliyā durur ʿulemā

bilüñ muvaḥḥid ü müʾminlere Ḫüdā'dan ulu
saʿādet ü bereketdür ʿaṭā durur ʿulemā

Ḥaḳīḳī şükr aña ki biz yazuḳlu ḳullariçün
cihāna raḥmet ü luṭf-ı Ḫüdā durur ʿulemā

---

[93] 28b-3b nolu beytin vezni bozuk.

XXVI

medḥ-i ᶜulemā-yı dīn ve pīşvā-yı ᶜālem-i yaḳīn

- . - -/. - . -/. . - (- -)

idene şerᶜa iktidā ᶜulemā
reh-ber oldı bu reh-nümā ᶜulemā

şuᶜle-i āsümān u rūy-ı zemīn
kurre-i aᶜyün-i semā ᶜulemā

bülbül-i bāġ u būsıtān-ı veraᶜ
gül-bün-i gülşen-i tuḳā ᶜulemā

29a

rifᶜat-ı وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ [94]
derecātınadur sezā ᶜulemā

ᶜizz-i وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ [95] 'üŋ
felek-i şemsi meh-liḳā ᶜulemā

ger sükūt ide bī-edeb kişiye
ḥilmi taᶜlīm ider ḥayā ᶜulemā

külli efᶜāli dil-pezīr dürür
cümle aḳvāli dil-rübā ᶜulemā

cehl ᶜumyında ḳalmışa ī ᶜamū
ḳāyid olur u pīşüvā ᶜulemā

---

[94] Nahl/27 Kendilerie ilim verilenler.
[95] Al-i İmran7 İlimde yüksek payeye erişenler.

berḳ-ı ḫāṭıf gibi alur menzil
her ḳaçan ursa püşt-i pā ʿulemā

dünyenüŋ ʿizz ü cāh u devletine
yüz çevürüp çü evliyā ʿulemā

derd-i dīn ḥāṣıl itmeyen göŋüle
ḥall-i işkālile devā ʿulemā

görse ġamgīn göŋüller olur şād
hem baġışlar aŋa ṣafā ʿulemā

bekle ṣoḥbetlerin saʿādetlen
ki olur göŋüle cilā ʿulemā

Ḥaḳ'dan eksüklüleriçün dāyim
luṭf u iḥsān dur u ʿaṭā ʿulemā

Muṣṭafā'nuŋ şeref düre didügi
ümmeti hem ke'l-enbiyā ʿulemā

[96] وَاُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ
rütbet-i şāh-ı pādişā ʿulemā

29b

şeref-i ʿilmile ayaġı tozın
ḳıldı gözlere ṭūtiyā ʿulemā

---

[96] Al-i İmran/18 Adaletle sebat eden ilim ehli.

bil ki sulṭān durur u ẓıllu'llāh
ırmasun sāyesin Ḫüzā ʿulemā

üstümüzden Ḥaḳīḳī dervīşe
ki ḳılur raḥm dāyimā ʿulemā

salṭanat dur aḫī kemīnelere
ṣalduġı sāye-i hümā ʿulemā

XXVII

der taẓarruʿ ve niyāz beṣāḥib-i dilān-ı ehl-i rāz

- - . / - . - . / . - - . / - . -

eyleŋ ṣafā naẓar bize sulṭānum evliyā
men düşmişi daḫı ḳomaŋ i cānum evliyā

men daḫı sizlerüŋ ayaġı topraġındanum
nola görürse ḥāl-i perīşānum evliyā

ger destigīr cezbe men üftādeye ire
der-ḥāl ola sırrıla seyrānum evliyā

ī rūşinā-yı cān u cihān i çerāġ-ı dīn
devletlü yüzi i meh-i tābānum evliyā

zindān durur cihāna ṣafāsı var olmaya
ṣoḥbetleri ī bāġ [ı] gülistānum evliyā

Yaʿḳūbvār külbe-i aḥzānda men ġarīb
niçe yanam ī Yūsuf-ı Kenʿān'um evliyā

bülbül gibi niçe kılam efgan gül gibi
çak eyleyem bu gamda giribanum evliya

yaşum revan olup gider uş karşu gözüme
görine diyi serv-i hıramanum evliya

30a

geh geh tefakkud eylese güm-geşte i nola
lutf u kerem ayas-ı pür-ihsanum evliya

kurbana cismi piş-keşe can didüklerin
virem biŋise ger ola mihmanum evliya

i dideban-ı hatıruma kal'a dinüme
himmetleri i haris-i imanum evliya

dünyada her mahafet ü afata zerrece
gam yimeyem çün ola nigehbanum evliya

emvac-ı dür-fişan ide hatır Hakiki'ye
i kulzüm-i hakayık-ı 'ummanum evliya

şefkat idüp ki kuşe-i çişmile ger nazar
eyleye yine şah-ı cihanbanum evliya

eksüklüŋüzem ahi terahhum idersenüz
nola benüm i derdüme dermanum evliya

XXVIII
der nasihat hezec-i müseddes

. - - -/. - - -/. - -

eger devlet baŋa hem-rāh olursa
göŋül taḫtında ʿışḳuŋ şāh olursa

yaḫam bu ḫirmen-i ātеşde cānı
ḳomayam incelüp ten kāh olursa

vuram himmet ḳılıcı birle boynın
bu nefsüŋ men eger güm-rāh olursa

ki yolda ḳayd-ı cāndan müşkil olmaz
ere yüz ḥabs u bend ü çāh olursa

ne derd ayruk şeyāṭīn şerri baŋa
yitişmez yādı cīma·llāh olursa

30b

ne ḳorḫu ya cehennem ẓulmetinden
baŋa çün meşʿalem ol Māh olursa

yaḳup kül eyleyem nārı içümde
bu resme sūz u derd ü āh olursa

cihānuŋ şöhretinden gecdi göŋlüm
gerekmez külli ʿizz ü cāh olursa

görinmez gözüme Firdevs-i ʿAlā
maḳāmum bes dürür dergāh olursa

ḳoyam yüz keşfi kefşümde miyesser
ki Dīdār'uŋ baŋa nā-gāh olursa

bu yolda yüz cihāndan yig kişiye
Ḥaḳīḳī bir dil-i āgāh olursa

XXIX

nażire

. - - -/. - - -/. - -

eger devlet baŋa yoldaş olursa
ġam-ı ᶜışkuŋla baġrum baş olursa

yüzüm döndürmeyem senden yoluŋda
dögülüp baş eger ḫaşḫaş olursa

yüz urmak rāyıgāndur gey ḳapuŋa
varınca bir pūla biŋ baş olursa

yüz urup şükr idem çoġ aḳ saḳalum
işigüŋ tozına ferrāş olursa

diyeler ᶜāşıḳımış bundan özge
ne diye kimse sırrum fāş olursa

ḳılaydı raḥm bize bī-ḫaberler
bu ḥāli ṭuysa gönli ṭaş olursa

31a

Ḥaḳīḳī sırr-ı ᶜışḳ olmaz ᶜayān ḫod

ne deŋlü gözde ḳanlu yaş olursa

XXX

der naṣīḥat baḥr-i ḫafīf

-. - -/. - . -/. . - (- -)

ī göŋül şehvete esīr olma
ʿırzuŋı bekle gey ḥaḳīr olma

ne zebūnlıḳdurur mezelletile
nefsiçün ḫalḳa ḳul emīr olma

ṣunma el her ḫasīse ī dervīş
ḳāniʿ ol nān-ṭaleb faḳīr olma

H aca aʿda ʿadüvvüke nefsek
didi sen nefse destigīr olma

ḥırṣıla yüz ḳaralıġı ḳazanıp
sen ṣıfat gözine çü ḳīr olma

püşt-i pā ur cihāna ol tecrīd
ḫisseti terk ḳıl ẓāhir olma

çıkma endāzeden gözetme saḳın
ulular mevzıʿın dilīr olma

bī-edebligi ḳo duʿā u ʿaleyh
itmesünler diyüp ki yir olma

alçaġ ol murdan tevāżuʿda

pençe uzatma ḫaṣm-ı şīr olma

ḳarşu gelme aŋa bire ḫıẕmet
it bu cān-ı ʿazīze sīr olma

vir meşāyiḫ eline dil çü kemān
yayına atılup çü tīr olma

31b

sen de kendüŋden iḫtirāʿ idiben
yola erḳāna gel muġīr olma

esriyüp bu ġurūr u ġafletden
sen ḫumār olma vu ḫamīr olma

kendü öz ʿālemünde sulṭān ol
vizr-i ḥammāl içün vezīr olma

ṭāʿati ḫālis it livechi'llāh
müzd uma eyleyüp ecīr olma

müteʿaṭṭış Ḥaḳ'uŋ liḳāsına ḳıl
gönlüŋi teşne-i nemīr olma

Ḥaḳ'a münḳād olup yola teslīm
ol Ḥaḳīḳī hele ʿasīr olma

ṣoḥbete gel ısın bürūdeti ḳo
şiddetile çü zemherīr olma

ol ṣabīḥ u ṣaḫī ḳabīḥ durur
bu ʿabūsī çü ḳamtarīr olma

XXXI

der naṣīḥat

. - - -/. - - -/. - -

iŋende evliyāya münkir olma
hele muḳbil degülseŋ müdbir olma

dilerseŋ ʿayn-ı ġaybı ʿayb-ı ḫalḳı
kişi ez-berleyüp müstaḥżır olma

daḫı öz kendü ḥālüŋ ṭanımazsın
ne bilürsin bu ḥāli muḫbir olma

didi Ḥaḳ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ [97]
ḳo sū-yı ẓannı āḫir ḫāsir olma

32a

rivāyetde gelür muġtab menkūs
vire cānı işüŋe muʿsir olma

olup ṣūretde sāyim i mürāyī
ḳo ḳavl-i zūrı maʿnā müfṭır olma

yüri çıḳ ṭaşra vaḥdet şemʿine sen
çü pervāne degülsin dāyir olma

[97] Hucurat/12 Zannın bir kısmı günahtır.

dilemezseŋ ḳaterden vech-i muẓlim
ḥayā ḳıl ḍāḥiḳ u müstebşir olma

dilüŋden düşme aslan pençesine
dönüp hem-çün حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ [98]

dilerseŋ sābıḳ olmaḳ ol müferrid
saḳın her ṭāyifeyile bir olma

idinüp ḳavl-i her bī-dīni ḥüccet
ki taḳlīdile saḳın kāfir olma

naṣīḥat işit inṣāf eyle ī yār
ko istinkāfı ḳo müstekbir olma

Ḥaḳīḳī Ḥaḳ yolında terk-i cān it
bu sırrı ser virürseŋ müẓhir olma

XXXII
ḳaṣīde der naṣīḥat
- . - -/. - . -/. . - (- -)

aç gözüŋ aç degüldür āhı revā
eylemek ʿömri ġafletile hebā
وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ [99] buyurmadı mı
وَافْعَلُوا الْخَيْرَ [100] dimedi mi Ḫüdā

göz ḳabaḳ şişirüp nedür yatmaḳ

[98] Müddessir/50 Ürkütülmüş yaban eşekleri.
[99] Hacc/77 Rabbinize kullk ediniz.
[100] Hacc/77 Hayır yapınız.

dün gün ālūẓelıġıla yā saŋa

32b

ʿāleme dikdüŋ erlükile ʿalem
eyledüŋ her ḳaçanki terk-i hevā

ḥasbiya'llāh diyüben küllī
çevür imdi bu fānī milke ḳafā

ẓulmet-i ḳālibed ṣoyılup tā
Ḥaḳ'dan irişe nūr-ı istiġnā

ḳurtara renc-i ḥubb-ı dünyādan
maraż-ı ḳalb ü rūḥa ola şifā

eyleyüp refʿ-i bürḳaʿ illā Hū
göstere çün cemāl-i bī-hem-tā

bes rüsūm-ı vücūdı vehmi ġayr
ẓulmeti anda hīç ḳala mı lā

ẓāhir ü bāṭınuŋ küdūratın
defʿ ide tā ki mevc-i baḥr-i ṣafā

ḳulzüm-i nūruŋ it telāṭumına
zevraḳı ġarḳ ol fenāda fenā

ẓāhiri sāṭir ola çün ġāyib
bāṭını āḫir ola ẓāhir tā

كُلَّ يَوْمٍ[101] muḥit-i vaḥdet ide
هُوَ فِي شَأْنٍ[102] iden telāṭumhā

ne ḳıyāmet dürür bu saṭvet hay
nā-gehān ya bu طَامَّةُ الْكُبْرَى[103]

vardı elden çün iḫtiyār maŋa
ne buyurursız eyyühe'l-ʿulemā

anda ger men yitürmişem ṭapuŋuz
ʿaḳlı ger tapa yaḫşı ola şehā

33a

men ne taʿbīr idem menām mıdur
künte fī ġafletin çü min hāẕā

ḫoş temāşā durur bu şūriş-i ʿışḳ
lākin ol dem ki ola keşf-i ġıṭā

siz selāmet varuŋ Ḥaḳīḳī'ye ḳoŋ
her ne iderse Dost virdi rıżā

XXXIII
ḳaṣīde der naṣīḥat
- . - -/. - . -/. . - (- -)

ol işüŋ hemīşe sehv ü ḫaṭā
anuŋiçün gözüŋi örtdi ġıṭā

---

[101] Rahman/29 Her gün.
[102] Rahman/29 O bir iştedir.
[103] Naziʿat/34 En büyük bela.

sümme raşşe ᶜaleyhim envārı
pertevinden gör āḫi var mı żiyā

cān u dildeki ol tecellinüŋ
nūrıdur kimde varısa taḳvā

anlarısaŋ lisān-ı ḫālile
ḳamu eẓhānı أَخْرَجَ الْمَرْعَى[104]

cān ḳulagını aç ki dir سَبِّحْ[105]
her demi اِسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى[106]

şükrin it بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ[107]
ol İlāh'uŋ ki قَدَّرَ فَهَدَى[108]

nesemātından ire ḳurbuŋ bu
żaᶜafe'llāhü ḳadderahü ebeden

ḳalbi ḳıla çü baḥr-i tā mevvāc
deprene mevc-i baḥr-i rūḥ-efzā

vire ġarḳa çeküp çü gird-āba
bulasın ol fenāda rūḥ-ı beḳā

33b

ṣāleḥā yanmadın teᶜaṭṭuşdan

---

[104] Aᶜla/4 Yeşil otu bitirdi.
[105] Aᶜla/1 Tesbih et.
[106] Aᶜla/1 Rabbinin o yüce ismini tesbih et.
[107] Nur/36 Sabah akşam.
[108] Aᶜla/3 Takdir etti ve yol gösterdi.

şevḳ ḳāᶜında ᶜūd gibi ḥaşā

mütteḳā-yı viṣālde oturup
kim dikipdür firāz-ı ᶜarşa livā

ᶜışḳ-ı gülzārı bülbül-i zārī
ġulġulın istimāᶜ eyle biyā

ki muḥayyer olanı ᶜuşşāḳuŋ
tā bula ol nüvāda berḳ ü nevā

ol iṭāᶜatda yār leyl ü nehār
z̠ikr ü tāᶜatde her ṣabāḥ u mesā

imtis̠āl eyleyüp evāmire di
her ne ki Ḥaḳ buyurdı āmennā

ictināb eyleyüp nevāhīden
ḫāliṣan muḫliṣān di ṣaddaḳnā

dir Ḥaḳīḳī ḥaḳāyıḳ-ı īmān
lemeᶜātıyla ki ḥaḳḳıḳnā

XXXIV

ḳaṣīde der tevḥīd

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

emr anuŋdur hem kemāl-i ḳudret anuŋ vir rıżā
aŋa يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ [109] يَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَاءُ [110]

raḥmeti ās̠ārına āfāḳ u enfüsde anuŋ

---

[109] Ali İmran/40 Allah dilediğini yapar.
[110] Maide/1 Dilediği gibi hükmeder.

kıl naẓar ki كَيْفَ يُحْيِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا[111]

vīrān olmış dillere oldur ḥayāt-ı sermedī
şiddetinden zemherīri nefsüŋ eyleyüp rehā

bitüren ezhār-ı envār-ı yaḳīn u maᶜrifet
dilde enhār-ı ḥikmet eyleyen cārī Hüżā

34a

oldurur ᶜāriflerüŋ ḳalbin yenābiᶜ-i ᶜulūm
eyleyen hem ravża-ı nūr-ı tecellī żī-saḥā

yüriden ol āfitāb u encimi[112] eflākde
yaradan ol berr ü baḥr u ᶜarş u kürsī vü semā

varıdı bu cümle ᶜālem yoḳiken ol bī-Niyāz
ne melek ne ins ü cin ne vaḥş u murġān-ı havā

ḳamunun rızḳın virelen[113] ol Pādişāh-ı bī-Zevāl
evveli bī-ibtidādur āḫirı bī-intihā

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ[114] sırrın ᶜayān idüp ḳıla
yine ol Ḳahhār cümle ᶜālemi āḫir fenā

kime إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ[115]'dan açılmadı kapu
virmedi يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ[116] meşᶜali aŋa żiyā

[111] Rum/50 Ölümden sonra arzı nasıl diriltir.
[112] *encümi* şeklinde olmalıdır.
[113] *viren* şeklinde olmalıdır.
[114] Kasas/88 Her şey helak olucudur.
[115] Al-i İmran/31 Eğer seviyorsanız.
[116] Al-i İmran/31 Allah sizi sevsin.

ittibaʿıla Habib'ün şerʿ yolın varamaz
ibtidaʿıla cahim-i tabʿa oldı mübtela

buyurur لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ [117] ümiz
kesme gil di وَاعْفُ عَنَّا رَبَّنَا وَاغْفِرْ لَنَا [118]

ol şefiʿe-l-Müznibin'e dut Hakiki sen ümiz
macaʿe illa Mustafa rahmeten li'l-ʿalemin

XXXV

- - . / . - - . / . - - . / . - -   - - . / . - -

hay fikr-i perişanı ko her şam u sehergah / gül-bangıla cehra
gel derdile vü ʿışkıla hoş eydelüm Allah / i ʿaşık-ı Mevla

gerçi degülüz layık anuŋ zikrine canum / bulmaga liyakat
yüz tevbe-i makbulile yunmak gerek efvah / her lahzada zira

34b

hem göŋül evin arı tutuŋ lutfi çog anuŋ/ vardur hele ümiz
kulları tefakkud ide şayed ki şehenşah / na-gah ire tenha

hey bunca neŋe tul-ı emel i dil-i gafil / uslan ahi uslan
irer misin el sunduguŋa ömri çü kutah / bir gör ahi cana

canum ne diyem seni gözüŋ açmaduŋ hiç / bir gün saŋa dahı
korhum bu göŋül hufteyiken mevt ire na-gah/ kılmaya muhaba

şol müdbir [i] bi-hasılaya sen diyesin ki / gaflet içinde

---

[117] Zümer/53 Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz.
[118] Bakara/286 Bizden günahlarımızı sil, bağışla, bizi yarlığa.

dirlikde idemez ölümi hem ider ikrāh / derdā vu dirīġā

şöhret ḳona āfetdür ü manṣıb ya ne maḥber / gizlü degül āhī
ᶜizzet saŋa ᶜuzzā gibidür cāh dahı çāh / gör sen de hevīdā

senden ne dirīġ ide Ḥaḳīḳī nesi var ya / eksüklü ḳuluŋdur
el-ᶜabdü vemā fī yedihi kāne li-Mevlāh / budur ki temennā

īmānı vu Ḳur'ān'ı rızāŋı vu liḳāŋı / ᶜizzüŋ ḥaḳḳıyiçün
rūzī ḳılup it soŋ nefesinde aŋa hem-rāh / ī Ḥayy ü Tüvānā

35a

XXXVI
ḳaṣīde der naṣīḥat
. - . -/ . . - -/ . - . -/ . . - (- -)

niçe süriye seni hay ḳo bu çürük sevdā
ne āfet ü ne belā dur bu şöhret ü ġavġā

Ḥaḳ'a yönelmege mi kor seni dirīġ dirīġ
meger ki ġālib olupdur meḥabbet-i dünyā

dirīġ seni ᶜaceb hay ne vaḳt ider ıṣlāḥ
bu fikr-ü fāsid ü zerḳ u ī mürāyī vā-veylā

dirīġ ḳuvvet-i bāṭın idemedüŋ ḥāṣıl
bu nefs elinde ki ḳalduŋ zebūn u bī-pervā

dirīġ nūr-ı vilāyet eşiᶜᶜası göŋüle
toḳunmadı ide saŋa ki taḳviyet taḳvā

goŋülde dağdaga-ı ᶜizz ü cah u ᶜiş ü ᶜaşa
gözüŋde hab demi virdi subh u vakt-i ᶜişa

ki taᶜatinde Hak'uŋ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ [119]
olup ideydüŋ aŋa her nefesde hamd ü sena

ne yüz agardıbilesin işünde yok hasıl
ki pişe oldı hemişe saŋa bu zerk u riya

irişe şeyb ü herem gide ᶜunfuvan-ı şebab
ne destigir ola kuvvet ne ᶜömri kıla vefa

dirig togrı kul olmak miyesser olmadı mı
şu demden öŋ ki kıla kaddi ruzigar dü-ta

bilürsine hay efendi ne gözüŋ açmazsın
ki var durur kamumuzuŋ yolında mevt ü fena

35b

kerem kıl eyle nedem vaktidür şenaᶜatı ko
ki şayed ide şefaᶜat Şefiᶜ-i Ruz-ı Ceza

degülmiseydi hata-puş lutfi Settar'uŋ
olunduŋ ho melamet bu halka i rüsva

ko zerk u hile-i ᶜatşan vadi-i şevka
düşüp yügürişelüm dost din [i] bi-ser ü pa

---

[119] Nur/36 Sabah akşam.

niçe ki ʿömri ola ʿāşıḳa gerekdür ki
yüzinüŋ üstine her dem yile çü bād-ı ṣabā

al ele zemze(me)-i وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ[120]'de
ṣurāḥī-i وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا[121]

ki sāḳī-i وَسَقَاهُمْ[122] viṣāli şürbinden
bu ʿaḳl göŋül ola mest cān-fişān ebeden

gel imdi naʿra-zenān būsıtān-ı vecd içre
ḫoş eyle ẕevḳ-ı semāʿı serv-i bāġ-ı ṣafā

ki ṭoldı ġulġule gülzār-ı bāṭına yine ʿışḳ
çü kıldı bülbül-i cānı Ḥaḳīḳī ḫoş-gūyā

XXXVII

. - - -/. - - -/. - - -/. - - -

yine bu zevraḳ-ı ʿaḳlı göŋülden cūş iden deryā
virür ġarḳa ki ḫūnindür bu emvāc u telāṭumhā

bu mevc-i āteşīn içre yaḫıl yan derd-ü dīn içre
gerek ḳalb-i ḥazīn içre ki şey olmaya cüz Mevlā

göŋül mevcine düş ġarḳ ol vur āteş varlıġa berḳ ol
ṭolın vaḥdetde dön şarḳ ol yine göster ruḫ-ı zībā

tamām ol bahri nūş eyler nehengāsā ḫurūş eyler
göŋül gāhī ki ḫoş eyler olur ol dem bir ecderhā

[120] Müzzemmil/8 Rabbinin ismini an.
[121] Müzzemmil/8 Yalnız o'na yönel.
[122] İnsan/21 Ve onlara içirdi.

36a

çün ol saġraḳı nūş eyler gözin ol yüze ṭuş eyler
hezārān ʿaḳlı yoş eyler olup bir şemʿ-i rūḥ-efzā

gehī bir ẕerreden kemdür ṣan olur maḥv-ı şeb-nem dür
gehī ḫurşīd-i ʿālemdür cemālile cihān-ārā

bu yil mi od mı topraḳ mı yā-ḫod menşūri mı raḳ mı
bu deryā mı ya zevraḳ mı ki ḫoş seyr ider uş bī-pā

göŋül ḥālinde dür ḥayrān bu fehm ü ʿaḳl u cism ü cān
nice fehm olına ī cān degüldür sırrı çün peyẕā

Ḥaḳīḳī ʿışḳıla ol mest yuyup cān u cihāndan dest
yüz urup toprağa ol pest bu dīn yolında çün ġabrā

XXXVIII

der naṣīḥat baḥr-i recez

- - . -/- - . -/- - . -/- - . -

āvāreler āvāreler gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā
dil-ḫaste vü bī-çāreler gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

āvāre niçe ḳalasız ġurbetde maḥcūb olasız
tā cānda Yār'ı bulasız gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

وَاللّٰهُ يَدْعُوا[123] cāmını aluŋ sürüŋ dil kāmını
ḳoŋ bu ʿalāyıḳ dāmını gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

---

[123] Bakara/221 Allah çağırıyor.

tā nūr-ı يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ[124] göŋüle Ḥaḳ'dan irişe
Yār'dan ıraġ olmak nişe gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

endīşe boynın buralum Dīdār'e ḳarşu ṭuralum
Şāh'ıla ʿişret sürelüm gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

fevḳ-ı felekde varalum biz çetr-i şāhı kuralum
hem ṭabl-ı şādı uralum gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

sūd eylemez yarın nedem erlik demidür dem-be-dem
cān farḳına baṣup ḳadem gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

36b

gönildi gider kārübān baġladı maḥmil saruban
cān u göŋül oldı revān gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

hay ḳoŋ bu süflī menzili terk eyleŋ ol ġamgīn dili
ʿulvide tutuŋ mahfili gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

ger olduŋuzsa ehl-i dīn ḥāṣıl idüŋ nūr-ı yaḳīn
hay nişe girür kibr ü kīn gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

ʿışḳ odı nefse ḳamʿ olur cānda göŋülde şemʿ olur
hem nūr-ı cemʿe'l-cemʿ olur gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

ʿışḳdur ere göŋül gözi ʿışḳ oldı gören ol yüzi
ʿışḳ iledür aŋa bizi gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

olduŋ Ḥaḳīḳī ʿışḳa ḳıl ger ider olursa ḳabul

---

[124] Bakara/142 Dilediğini doğru yola eriştirir.

ṣükrāne virüp cān gelüŋ gelüŋ ʿışḳa ṣalā

XXXIX

mersiye-i Ḫalīl Baba

. - - -/. - - -/. - - -/. - - -

dirīġā sen de mi itdün göç sulṭān Ḫalīl Baba[125]
ki ʿāşıḳlar içinde bir şehidüŋ cān Ḫalīl Baba

ḳara günlüler üstine dirīġ odlar mı yaġdurduŋ
ki ʿāşıḳlaruŋ itmişsin yüregin ḳan Ḫalīl Baba

seni āh uġramış atmış dirīġ ol seyl cān aşup
niçe işikleri itmişdür ol vīrān Ḫalīl Baba

ḳanı çü şemʿ ʿāşıḳlar içinde nūr ṣaçduġuŋ
ḳanı ol ṣoḥbet ol cemʿiyyet-i iḫvān Ḫalīl Baba

ḳanı çün ʿūd ʿışḳ içre yanup ol cān meşāmını
muʿaṭṭar ḳılduġuŋ ser-mest olup ḥayrān Ḫalīl Baba

şeref bulmışdı ʿāşıḳlar senüŋ nūr-ı ḥużūruŋdan
dirīġ tārumār itmiş irip hicrān Ḫalīl Baba

37a

aduŋ dillerde ḳalmış yād fiġān ṣad āh u ṣad feryād
ki irürmiş saŋa tīr-i ecel peykān Ḫalīl Baba

ī niçe ḳarnlar geçmek gerek tā bir kemāl ehli

---

[125] 36b-7a nolu beytin vezni bozuk.

ki Şāh'a ne götürüp baş süre devrān Ḫalīl Baba

erenler ḳadrini lākin bilenler ḳanda bulınur
ne vāḳıf ola bu sırra ki her nā-dān Ḫalīl Baba

bugün ḳaḥṭ-ı ricāl oldı dirīġā ᶜali vü nāzil
olupdur ḫalḳ arasında ḳamu yik-sān Ḫalīl Baba

çü sen gül gibi çāk itdüŋ ḳaba Dost'a gönilmişsin
idelüm biz daḫı bülbül gibi efġān Ḫalīl Baba

cigerler ġarḳ-ı ḫūn olsun cihān efġānıla ṭolsun
nider ya dirligi ölsün olup ḳurbān Ḫalīl Baba

yitüren kimse sen şāhı koya mı nevha vu āhı
daḫı ᶜömr nice olmasun ki ol ḫandān Ḫalīl Baba

şafaḳ çün çişmi ḳan döksün felek mātem ṭonın geysün
ṭolınduŋ seyr iderken çün çü meh-tābān Ḫalīl Baba

ne yanar yaḫılur göyner göre şemᶜi eridüp ten
meger şevḳuŋ yüreginde dürür penhān Ḫalīl Baba

revān itsün gözi yaşın dögüp hem ṭaşlara başın
sular bu derd ü fürḳatdan olup giryān Ḫalīl Baba

Ḥaḳīḳī cānına yavlaḳ eser kıldı firāḳun uş
veli cüz ṣabr bu derde nedür dermān Ḫalīl Baba

ḳanı ol cānı deryā nūş idüp bu ṣūret rū-pūş
velī maᶜnī cihānında ī baḥr ü kān Ḫalīl Baba

çü ḳılduŋ āşiyānuŋdan riyāż-ı Cennet'e pervāz
cihānuŋ ide Ḥaḳ mesvāŋ ki pür-ġufrān Ḫalīl Baba

37b

XL

ḳaṣīde der rumūz der beyān-ı ḫilḳat-ı ʿālem ve menşeʾ-i muḥabbetu'llāh ve ḳāfiyetü'l-bā

- - . -/- - . -/- - . -/- - . -

bir gice kim rūz-ı cihān zülfüŋden olmışdı çü şeb
ne ism-i ṭālib varıdı anda ne bu resm-i ṭaleb

şöyle cihān-ı pīç pīç maḫfīyidi bu hīç hīç
tā kim ne ism olmışıdı mezkūr andan ne laḳab

ʿayn-ı ʿademde ġarḳıdı ger şarḳ eger bu ġarbıdı
ne ḥüzn göstermişidi ṣūret ne bu ʿiş u ṭarab

ḥüsnüŋ nigāristānı çün bir celve ḳıldı özine
yā Rab ne ḥayretdür bizi kim ġarḳa virdi ī ʿaceb

ol celveden ḳalmışdurur başda bu sevdā vu cünūn
ol şīveden ṣalmışdurur dil ravżasında ḥubb-ı ḥab

ol celveden irmişdürür aʿyān u ekvāna ẓuhūr
ol şīveden virmişdürür merdāna bu elṭāfi Rab

ol celvedendür Dil-berā cānumda ʿışḳundan cavā
ol şīvedendür hem Şehā göŋlümde derdünden vaṣab

düşdi ḫayāl-i nār-ı nūr ol celveden göŋüllere

yolda hicāb u keşfine cānlaruŋ ol oldı sebeb

ol nūrdandur şuᶜle-i şerᶜ-i Nebī vü dīn-i Ḥaḳ
ol nārdandur cezve-i ḥırmān-ı cān-ı Bū-leheb

ol nūrdandur çezbe-i إِنِّي أَنَا اللّٰهُ[126] Mūsī'ye
ol nārdandur cezve-i nīrān-ı ḥüsrān-ı Veteb

ol nūrdandur lemᶜa-ı envār-ı faḳr u hem fenā
ol nārdandur ᶜaşye-i ḥaşm u ḥased ḥırsıla teb

sedd ü ḥudūd-ı şerᶜi sen yıḳma ki müstevlī olur
Ye'cūc [ı] Me'cūc-ı hevā göŋlüne مِنْ كُلِّ حَدَبٍ[127]

38a

terk it hevā-yı nefsi tā olmaya yirüŋ Hāviye
kim büt-perest olan kişi olur cehennemde ḥaṣab

zinhār şerᶜ ādābını eyle riᶜāyet gey saḳın
ki her saᶜādetden ḳalur maḥrūm anda bī-edeb

göŋül mülāḳī olıcaḳ zaḥf-ı ṣıfāt-ı nefsile
ḳıl seyf-i ẕikru'llāhıla ḥarb u ḳıtāl itme hereb

eyle ᶜimāret bāṭınuŋ Bagdād'ın i ᶜayyār sen
tā ki vücuduŋ Baṣra'sı maᶜnīden ola pür-ruṭab

nefsüŋe ḳul olup dime her bir ḫasīse küsbe-dīn
bir loḳmayiçün niçe bir yalvarasın ki dey hileb

---

[126] Taha/14 Kuşkusuz ben Allah'ım.
[127] Enbiya/96 Her dere ve tepeden boşanırlar.

ger ehl-i dilsin ruha vir rahat huzunla demi
bu nefs-i şumiçün niçe niçe çekersin sen taᶜab

gafletden açılmaz gözüŋ şöyle ki ne aydur ne gün
üstündeki bilemedün şaᶜban mıdur ya-hod receb

ahır demi unıtmagıl niçe ticaret fikreti
geh Şam metaᶜı assısı fikretdesin gahi Haleb

batıl tasavvurlarda sen ᶜömri düketdüŋ şöyle kim
kimseleri eylemesün sencileyin her-giz Çalap

bu Şah-ı Türkistan irip çetr urdı vu tildi çera
şol bir semenzarı ki hep tutmışıdı hayl-i ᶜarab

ta derd-i hunından göŋül can zevkın almışdur
olmışdurur Dil-ber gamı şadi-i ᶜalemden ehab

ta laᶜl-i siyr-abunda can mahv eylemişüz çün serab
halk-ı cihan kalmışdurur hem teşne-dil huşk-leb

biz mest idük söyletmedin dahı harabat adı hiç
ne şur u tire varıdı ne yaradalmışdı[128] ᶜineb

38b

can ki mehabbetde yanar ten zulmetinden kurtulur
işitmedüŋ mi kimiya kim bakırı kılur zeheb

---

[128] *yaradılmışdı* şeklinde olmalıdır.

gördük işitdük ki odun yanup kızarıcak tamam
ad(ı) od eydilür gider andan heman ism-i hatab

bu satr-ı ebced ᶜaşıkuŋ levhında yazılmış degül
olmadı ᶜaşık kimseye ᶜalemde asl u cedd ü eb

kesdi Hakiki nisbetin can u cihandan ᶜışk eri
bi-hiş olanlar ᶜışkıla ne hiş bilür ne neseb

elden koma kesb idegör bu derdi sen takvayıla
gerçi hararat-ı göŋül ᶜışkun degüldür mükteseb

olam diyenler ihtiyar elden koyuban ihtiyar
dünya kelamın terk idüp bu sözi kılsun müntehab

XLI

der nasihat ve rumuz der meratib-i sekriyyat

. - -/. - -/. - -/. - -

neçünsin bu deyre ᶜaceb sen çü rahib
ne dinüŋ selamet ne hasıl metalib

bu saᶜy-ı tebahı her ehl-i basiret
bilürler ne resme kalıbsın ki hayıb

çeker çün zebani bu tabᶜun cahime
diriga seni uş urıban kelalib

kilab-ı tehevvür etüŋi çeker geh
bu hayyat-ı hıkduŋ irür geh ᶜakarib

şehikuŋ zefiruŋ bu ka'nın sa'iruŋ
tutubdur sen anda olıbsın ki gayit[129]

ne laf-ı teşeyyüh idersin degülsin
ne 'arif ne 'abid ne zahid ne talib

39a

ne zehrüŋ saçarsın yalansın yılansın
kanı di bir işüŋ tarika münasib

bu dünya gamındun[130] olursın gamuŋ yok
irerse ki dine hezaran mesayib

hevadur hevandan çü müştak ırag ol
ki 'izzet bulasın ber-a'la meratib

ki akl ej(de)hanuŋ gözine zümürrüd
ola 'ışkı canda göŋülde çü galib

5 ko elden ko tekye idinme bu manı
ki Musi'ye ola 'asa geh me'arib

i ruh-ı cihanuŋ bu arz u semanuŋ
çeragı i yuh u nücum [ı] sevakıb

meşarık çü hali ola kıl münevver
magaribden ol dem getürüp kevakib

meratib bu kat'-ı menazil idenler

---

[129] ***gayib*** şeklinde olmalıdır.
[130] ***gamından*** şeklinde olmalıdır.

bulur ne mülāzım ki gözler menāṣıb

bu süflī merātiᶜ ḳodı uş yoluŋdan
ki derdüŋ zevālüŋ hemīşe revātib

gör ol nūr-ı ḳudsi ser-ā-ser göz olup
felekveş sen olma hele ṭīn-ı lāzib

teferrüc idenler bu baḥri ki mevce
gele çok görürler ᶜacāyib ġarāyib

ḳaraŋu gice geh ṭoġar şol ḳamerden
ne dün var ne gün var işit geh ᶜacāyib

levāmiᶜ ki lemᶜan ider geh ṭavāliᶜ
bu nūr-ı tecellī olur geh mevāhib

39b

ᶜaṭā-yı İlāhī ḳula bī-tebāhī
deger çün irişür aŋa luṭf-ı Vāhib

çü Ḳur'ān ipine yapışdı anuŋçün
olupdur şüyūḫa bu ᶜālī menāḳıb

hele bir göŋül sen ümīzüŋde kesme
bu luṭf u ᶜaṭāya ol imdi murāḳıb

bu ᶜışḳ-ı Ḥaḳīḳī irene ḳamu ᶜīd
bu rūz u şeb olur ki Ḳadr u Reġāyib

XLII

ḳaṣīde der ve rumūz

-.--/-.--/-.-

bād mı āteş misin yā ḫāk ü āb
bir götür zībā cemālüŋden niḳāb

çıḳ bu ẓulmetden cihāna şuʿle vir
ḥayf ola ḳalmaḳ saŋa zīr-i seḥāb

ḥabs-ı ẓulmānī saŋa lāyıḳ degül
çün cihān-ı cānda olduŋ āfitāb

sen niḳāb acduŋ ḳamu encüm yüzin
gizledi ḥattā تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ[131]

līki bu ġayr-ı cemāl-i Ẕāt'a sır
لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ[132] eydür cevāb

gel zebūr-ı ʿışḳa āġāz it senüŋ
sırr-ı ḥikmetde bugün فَصْلَ الْخِطَابِ[133]

bu ledünnī remzi dilde söyleden
oldur ol kim عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ[134]

ṭaşdı cūşuŋdan قُدُورٍ رَاسِيَاتٍ[135]
ṭoldı ḫᵛānuŋdan جِفَانٍ كَالْجَوَابِ[136]

---

[131] Sad/32 Toz perdesi altında kayboldular.
[132] En'am/76 Ben kaybolanları sevmem.
[133] Sad/20 Kesin hüküm verme.
[134] Rʿad/39 Kitabın anası (Levh-i Mahfuz) O'nun katındadır.
[135] Sebe'/13 Taşınması güç kazanlar.
[136] Sebe'/13 Havuzlara benzer çanaklar.

40a

naʿtı luṭfuŋ dil-fürūz it çün ḳamer
neft-i ḳahruŋ dīv-sūz it çün şihāb

nice ḳan dökmeye göz hem-çün ḳadeh
sen göŋülden cūş idersin çün şarāb

ī çerāġ-efrūz-ı çişm-i cān u dil
eyledi ʿışḳuŋ meni mest ü ḫarāb

cānuma od urdı berḳ-ı ṭalʿatuŋ
yüregüm anuŋçün olmışdur kebāb

ney gibi baġrum delindi derdile
yanayım iŋleyeyim hem-çün rebāb

ḫātem-i sırr-ı Süleymān buldı çün
bes muṭīʿ olmak gerek her şeyḫ u şāb

olma ʿāṣī emre çün buyurdı Ḥaḳḳ
مَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابْ[137]

Şāh işiginde yüzin ḫāk itmeyen
eydiser يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابْ[138]

ʿāşıkuŋ nārı cehennemden eşed
cānına oldı ʿaẕābı iḥticāb

māsivādan gel rücūʿ eyle ki aŋa

[137] Sebe'/12 Bunlar içinde buyruğumuzdan sapan olursa, ona azaptan tattırırdık.
[138] Nebe'/40 Keşke toprak olaydım.

iresin يهدي إليه من أناب[139]

ʿışḳa ġarḳ itdi Ḥaḳīḳī varlıġın
buldı ṭūbā anda hem حسن مآب[140]

dürr-i meknūn gibi vaṣf-ı ḥālüŋe
gözden uş eşk-i devān ider şitāb

dūd-ı dil ʿışḳ odını eyler beyān
sen eyit vallāhü aʿlemü bi's-ṣavāb

40b

XLIII
nāẓire der sekriyyāt
-.--/-.--/-.-

biz ne cennet bilürüz ne ḫod s̱evāb
ʿışḳı bilürüz hemān rāh-ı ṣavāb

biz Ezel Bezmi'nden işbu ʿāleme
mest geldük giderüz mest ü ḫarāb

odı virdük yile topraġı ṣuya
ḳılalı sāḳī bizi ġarḳ-ı şarāb

bize şol şekli ki göstermiş dür ol
görmemiş dür düşde daḫı āfitāb

ʿışḳ erinüŋ ne yolın urdı caḥīm

[139] Rʿad/27 Kendine yönelenleri doğru yola eriştirir.
[140] Sad/25 Güzel dönüş.

ne olur yolda aŋa cennet ḥicāb

bize ᶜālemden cemālüŋ bes dürür
var ni sensüzdür cihān külli ʿaẕāb

āfitāb-ı ᶜışḳuŋ işrāḳātına
ᶜaḳlıla dāniş dürür kemter seḥāb

revnaḳ-ı eṣḥāb-u meclis dür göŋül
geh kebāb olur geh iŋler çün rebāb

gel ki lā-ʿaynün ra'at ḫ^anı tolu
gör bu meclisde جِفَانٍ كَالْجَوَابِ [141]

li-meᶜa·llāh bezmidür ṣıġmaz yöri
ne velī vü ne ᶜadū ne şeyḫ u şāb

ġayr-ı Ḥaḳ ṣıġmaz Ḥaḳīḳī andaki
pasuban şühb ola derban afitab

XLIV
naẓīre der sekr
-. - -/ - . - -/ - . -

41a

ᶜışḳ yüz gösterdi hem-çün āfitāb
yile vardı ᶜaḳl u dāniş çün seḥāb

biz fe-aḥbebtün meyinden ᶜaḳl u cān

[141] Sebe'/13 Havuzlara benzer çanaklar.

olmadın olmışıduk mest ü harab

garka-ı sükridük evvelden beli
ireli hal-i tecelliden hıtab

tams-ı zat eyle vücuduŋ mahv kıl
kim şühud-ı Zat'a varlıkdur hicab

hay hayalatuŋı lat idinmegil
kimseyi sir-ab kılmadı serab

mevc uraydı eriyüp cümle cihan
bahr gibi ger götüreydüŋ nikab

taŋ mı şeb-nem gibi mahv olursa can
çün cemalüŋ afitabı saldı tab

vasl olur canana her cana ki irer[142]
şuᶜle-i يهدي إليه من أناب[143]

hasıl olmışdur Hakiki her fütuh
aŋa ki Hak'dan durur bu feth-i bab

XLV

nazire der sekr

-. - -/ -. - -/ -. -

ᶜaklı kılmışdur bugün mest ü harab
cezbe-i يهدي إليه من أناب[144]

---

[142] 41a-8a nolu beytin vezni bozuk.
[143] Rᶜad/27 Kendisine yönelenleri doğru yola eriştirir.
[144] Rᶜad/27 Kendisine yönelenleri doğru yola eriştirir.

cām-ı sāḳī-i سَقَاهُمْ رَبُّهُمْ [145]
ḳıldı bu varlıḳları ġarḳ-ı şarāb

ṭaşdı ol meyden قُدُورٍ رَاسِيَاتٍ [146]
ṭoldı devr ider جِفَانٍ كَالْجَوَابِ [147]

41b

na'ra-ı هَلْ مِنْ مَزِيدٍ [148] urduḳça cān
nā'le-i dil-sūz idervem çün rebāb

hay meger ṣubḥ-ı ḳıyāmetdür bugün
ṣūr-ı İsrāfīl-i 'ışḳ ider hıtab

kim nesīm-i ḳurb irip ol nefḫadan
ġaym-ı ġayriyyet ṣoyıldı çün seḥāb

burc-ı ferdāniyyet evcinden ṭulū'
eyledi ol lāyezāl-i āfitāb

nūr-ı 'ayn itdi ta'ayyün ẓulmetin
ref' çün ṣaldı cemālinden niḳāb

varlıġuŋ maḥv it Ḥaḳīḳī 'ışḳıla
yolda çün sensin saŋa yavlaḳ ḥicāb

XLVI

naẓīre der sü'ālāt

[145] İnsan/21 Rableri onları suvardı.
[146] Sebe'/13 Taşınması güç kazanlar.
[147] Sebe'/13 Havuzlara benzer çanaklar.
[148] Kaf/30 Daha yok mu?

- . - - / - . - - / - . -

cān Ezel Bezmi'nde içdügi şarāb
eyledi ᶜaḳlı bugün mest ü ḫarāb

cānuma ol demde ᶜışḳ urduġı od
gör ᶜaceb bu dem ḳılur baġrum kebāb

ḫod bizi ḳılmışdı ser-mest-i Elest
ḥayret-i ẕevḳ-i ḫıṭāb-ı müstetāb

anda ne dil varıdı ne ḳāl u ḳīl
bes neyidi ol belī diyen cevāb

ger bizümle hem-demidüŋüz diyüŋ
ki ne semᶜıla işidürdük ḫıṭāb

naᶜra-ı mestān ne lafẓıla dinür
andaki bu ḥarf u ṣavt olur ḥicāb

42a

bes gören Dil-ber cemālin kim olur
refᶜ olıcak çün bu varlıḳdur niḳāb

ne dinür sen ne işitdüŋ anladuŋ
çün verāᶜ-ı ṭavr ᶜaḳl oldı bu bāb

maᶜrifet şürb-i zülāl-i vaṣl olur
dāniş-i ᶜaḳlı bil anda sen serāb

manṭıḳu't-ṭayrı Süleymān'dur bilen

gülşen-i rāżā ne layıḳdur ġurāb

ṭolınur encüm gibi fehm-i ᶜuḳūl
ᶜışḳ yüz gösterdicek çün āfitāb

teşne dillerden bu meşreb gey tehī
ger sebil içer gelen saḳḳādan āb

ḥiṣṣe bu demden ḥużūr ehli alur
ḫod işitmişsin aḫī men ġābe ḫāb

uyḫudan sen görmedüŋ göz açuban
rūşeni-i āfitāb-ı ᶜaşr-tāb

ḳılma daᶜvā-yı baṣīret anca kim
gözlerüŋde ola nerges gibi ḫāb

virür evrāḳın yile bu defterüŋ
gül çü bülbülden ṭutar remz-i ṣavāb

ġarḳ-ı ḫūn eyle Ḥaḳīḳī lāleveş
derdile göŋül inile çün rebāb

cezbe-i Ḥaḳ irmedin ḳopmaz ṭalep
dil ḳaçan ider bilā-şevḳ ıżṭırāb

XLVII
rumūz der naᶜt-ı ṣāḥib-i dilān
-. - -/ - . - -/ - . -

42b

bī-ser ü pā yügrişürler rūz u şeb
dilde āteş elde cān cānda ṭaleb

cümle sākinligi cünbişde çü baḥr
cümle sāyirligi bī-meşy ü taʿab

varmadın seyrān iderler ʿālemi
yirlerinde otururken bā-edeb

gözleri göŋülleridür anlaruŋ
cānları Ḥaḳ ʿışḳı zī-ḳavm-i ʿaceb

şeh-per-i Cibril'i cez̲be eylemiş
perlerin Lāhūt evcinde Çalap
عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ[149] 'ün
sırrını keşf itmiş اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّ[150]

anlara ġaybı şehādet ḳılmaġa
Lā-cerem pertāv-ı Ḥaḳ'dur bil sebeb

muḥkem eyleyen der ü dīvānını
bāġuŋ eyledi pür-enbār-ı ʿineb

şāḫ-ı terde ḫod biter sīb ü enār
kim görübdür mīve virdügin ḥaṭab

ġarḳ-ı ṣahbā-yı tecellī teşne-dil

---

[149] ʿAlak/5 İnsana bilmediğini öğretti.
[150] ʿAlak/1 Rabbinin adıyla oku.

cümle deryā-cūş[151] lākin ḫuşk-leb

ḥayret-i ᶜışḳ olur anlarda sefeh
ġayret-i dīn olur anlarda ġaḍab

türrehāt eydürlerise ẕerrece
dillerinde yoḫdurur bu ḫalḳa seb

anlaruŋ baḥrinde ḳulzüm ḳaṭredür
anlaruŋ şehrinde bir evdür Ḥaleb
43a
gizlüyiken evde ṭaşra görinür
kim bulur evden ḫod itmişdür hereb

ol ne meh-rū Rūmī'dür ki şuᶜlesi
gösterür geh gāh sīmā-yı ᶜArab

kim dürür ol pīr kim ṭıfliyiken
atanuŋ andan vücūda geldi eb

şūmi-i inkārdan تَبَّتْ يَدَا[152]
zülli olmışdur pelās-ı Bū Leheb
تَبَّ مَا أَغْنَى[153] çü عَنْهُ مَالُهُ[154]
diz[155] ne aṣṣı ġayr[ı] ᶜirfān مَا كَسَبَ[156]

---

[151] ***derya-nuş*** şeklinde olmalıdır.

[152] Leheb/1 Elleri kurusun.
[153] Leheb/1 Kurudu, fayda vermedi.
[154] Leheb/2 Malı ona.
[155] ***dir*** şeklinde olmalıdır.
[156] Leheb/2 Kazandığı şey.

evliyadan iᶜtikad-ı pakile
sen nazar ırma Hakiki ruz u şeb

XLVIII

der nasihat

- - . / - . - . / . - - . / - . -

garb-ı fenada ger ide bu varlıguŋ gurub
envar-ı varidatıla setr ola her ᶜuyub

kalmak hicab-ı nefsile can gabn ola ᶜazim
olmak ᶜazab-ı tende göŋül ᶜayb ola vücub

ten hazzı kapularını bagladuguŋca sen
rahmet hazayininden aça üstüŋe durup

ol Padişah ki oldı esir-i mehabbeti
bu ᶜakl u can ᶜışkı giriftarıdur kulub

dirlik hebadur ansuz u varlık kamu hata
nur-ı tecelliyatıyıla kaşifü'l-kürub

mahvıla ᶜafv ide bu varlık günahını
ol lutf ayası durur ahi Gafirü'z-Zünub

43b

hayretde kala ᶜakl ögüni dirmeye dahı
gösterde çün garayibin ol şuᶜlede ᶜuyub

ᶜakil degül bu vakıᶜa-ı hal-i hab uyan

aç gözüŋi ki göstere rūyına rā-yı ḫūb

dil ki Ḥaḳīḳī ʿışḳıla dur rūşinā anuŋ
olmaz yaḳīn-i şāyibe [i] reybile meşūb

XLIX
der meẕemmet-i dünyā ve şerḥ-ı āmeden-i ḫayāl-i maʿşūḳ ez-der baḥr-i melekūt baḥr-i meḥabbet
. -. -/. . - - / . -. -/. . - (- -)

ne bir ḳılıla asılduŋ bu zişti ṣanup ḫūb
ne ʿişvesine ḳapılduŋ anuŋ ya çün meczūb

ne varlıġına sevindüŋ seversin anı ʿaceb
gör āhi bir nedür ol gör degülise maʿyūb

sitīze-rūy u sitemkāredür cefā-pīşe
ki nīşile dürür anuŋ bu cümle nūş-ı meşūb

ne baḫşīş eylerise bu ḫabīs ṭabʿ-ı cihān
tamām virmedin elden yine çeker mevhūb

ümīz bāġı yimişin ki dirmedin ṭaşra
çıḳara yine seni ol zī-bed-terīn ʿuyūb

ḳaraŋu göŋli evinden her arzūmendüŋ[157]
güneş gibi ki ide ol ṭulūʿ vaḳti ġurūb

hayāli nā-geh irip vāridāt-ı ġaybīden
lisān-ı ḥālile eydür göŋüle i maḥcūb

[157] 43b-9a nolu beytin vezni bozuk.

mukīm-i ḫalvet-i ḳudsem celīs-i ehl-i ḥużūr
nedīm-i meclis-i ünsem enīs-i ehl-i ḳulūb

aç imdi cān gözini baḳ cemāl-i Cānāna
ki çehresinde dürür āyet-i vefā mektūb

44a

ki secdeyi ser ide ol yüzi gören nā-gāh
çü iḫtiyār ola elden varup ḳamu meslūb

ki ġarḳ-ı ḥayret olıban muḳarrebīn anda
yemīni bilmeye ḳankı şimāl ḳanda cenūb

anuŋ ḥaḳı ki yine ġayb-ı bārigāhından
getürdi ġurbete ṣaf ṣaf müsāfirān-ı ġuyūb

ᶜarūs-ı bāġ işiginden anuŋ zihī ḳudret
mükaḥḥal itdi ᶜuyūn u muᶜaṭṭar itdi cüyūb

ne ḳalbi ki ide rūşen ḫayāl-i Yār gelüp
ki göstere aŋa nā-geh şemāyil-i merġūb

şu resme ᶜışḳı ider ol göŋülde muḥkem ki
ᶜurūḳ-ı cānda olur ḳan vidādıla maḥżūb

olur çü ḥayret-i ᶜışḳ ol göŋülde ġālib bil
ḫıred zebūn olup olur bu ᶜaḳl hem maġlūb

Ḥaḳīḳī ᶜışḳıla iste ṣafā-yı bāṭını bul

sen olduġınca maḳāmuñ bu ḫayme-i manṣūb

L

der elṭāf-ı tecelliyāt-ı İlāhī ve envār-ı evāmiʿ ve tavāliʿ ve vāridāt-ı ġaybī

-. - -/- . - -/- . - -/- . -

perde olmasun saña aç bir gözüni ḫurd u ḫāb
refʿ ider ḳurb-ı nesīmi gör ḥicābı çün seḥāb

cāna luṭf-ı āfitābı sāyesi düşdi meger
ki ṭoġar dil maşrıḳından ṣad hezārān āfitāb

nūr nūra ġarḳ olur refʿ oldı ẓulmet perdesi
revzen-i mişḳātden نُورٌ عَلَىٰ نُورٍ[158] acdı bāb

انْظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ[159] şimdiden eyde
indi çün devlet güni حَتَّىٰ تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ[160]

44b

ḳanda مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ[161] ol dem fāyide
ḳıla ger yüz diyesin يَا حَسْرَتَا[162] yevme'l-ḥisāb

olmaya her-giz nedāmet eylemekden fāyide
anda ki eydinile يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا[163]

bil ʿaẕābından caḥīmüñ oldı buʿdiyyet elīm
āteş-i dūzaḫdan aṣʿab hem ʿaẕāb-ı iḥticāb

---

[158] Nur/35 Nur üzerine nurdur.
[159] Sad/32 Toz perdesi altında kayboldukları zaman.
[160] Hadid/13 Bekleyiniz nurunuzdan iktibas edelim.
[161] Zümer/56 Allah'a karşı aşırı gitmemden ötürü.
[162] Zümer/56 Yazıklar olsun.
[163] Nebe'/40 Keşke toprak olsaydım.

ḫaşyetile ṭutmadın el ḳahve-i yeşvi'l-vücūh
hasretile içmedin cān curʿa-ı bi'se'ş-şarāb

cezbe-i إِنِّي أَنَا اللَّهُ[164] 'dan bu cām-ı Mūsī'yi
çek ki bu ṭavra ola tā Ṭūr hem mest ü ḫarāb

sen şu meclisden ki ḳūt-ı rūḥ olur Rūḥu'l-Ḳuds
dir s̱enā rūḥāniler طُوبَى لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ[165]

ḳaynadup yine bu şūrişden وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ[166]
ṭoldur ol ḫūn-ı keremden ṣad وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ[167]

mestī-i ʿışḳ eyle ḥāṣıl tā ki ilte Ḥażret'e
cānı cez̲b-i şeh-per-i يَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أَنَابَ[168]

ġarḳ iden cānın Ḥaḳīḳī bu ḥaḳāyıḳ nūrına
ʿışḳ erinüŋ oldur ol kim عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ[169]

LI

der naʿt-ı z̲ikru'llāh ve vaṣf-ı ḥāl-i tevācüd-i vecd baḥr-i müctes̲

. - . - / . . - - / . - . - / . . - (- -)

ḫoşā ki meclis-i z̲ikre olına cemʿ aṣḥāb
ki vecd ü ḥāletile tā ṣafā ide aḥbāb

---

[164] Taha/14 Kuşkusuz ben Allah'ım.
[165] Rʿad/29 Onlara müjdeler olsun, ne güzel dönüş yeri.
[166] Sebe'/13 Taşınması güç kazanlar.
[167] Sebe'/13 Havuzlara benzer çanaklar.
[168] Rʿad/27 Kendisine yönelenleri doğru yola eriştirir.
[169] Rʿad/39 Kitapların anası olan kitap O'nun yanında.

muᶜattar ola hava hem ki haff-ı ecnihadan
melāyik eyde hellümū biri birine hıtāb[170]

şu resmile vire şemᶜ-i safā kulūba ziyā
ki hacletinden anuŋ yüz yaşura yüz meh-tāb

45a

halāyık ide duᶜa tayyeba·llāhü enfāsek
melāyık ohıya طوبى لهم وحسن مآب [171]

teşevvukıla ki صفراء فاقع لونها [172]
tevācüdile kimi خر راكعا وأناب [173]

irişe çün eşire تقشعر منه جلود [174]
tene ki refᶜ ide cāndan hemān demde hicāb

nesīm-i kurb irişüp cān meşāmına getüre
bu cismi raksa çü gerd-i iᶜtizāb-ı hayş u asāb

rahīk vecdile ol dem ki cām-ı vahdetden
kimisi mest ide cānı kimisi ᶜaklı harāb

kime sevāki-i esmā kadeh virüp kimisin
bu cām-ı lām-ı celāli hem ide gark-ı şarāb

lisān-ı hālile eydür bu hālet-i mestān
nidā-yı faᶜtebirū yā uli·l- elbāb

---

[170] 44b-11b nolu beytin vezni bozuk.
[171] Rᶜad/29 Onlara müjdeler olsun, ne güzel dönüş yeri.
[172] Bakara/69 Rengi parlak sarı.
[173] Sad/24 Eğilerek secdeye kapandı, tevbe edip (bize) döndü.
[174] Zümer/23 Derileri ürperir.

bu hale kalile irmek muhal zerkıla hem
umanuŋ oldı ümizi بِقِيعَةٍ كَسَرَابٍ [175]

içüp piyalesini la-yı nefy ü isbatuŋ
hele bu mesti-i tevhidi i göŋül der-yab

riyaseti vü riyayı Hakiki dön Hak'a gel
ko tevbe sıdkıla it إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ [176]

LII

der beyan-ı sıfat-ı ᶜarifan

-. - -/ -. - -/ -. - -/ -. -

görmek isterseŋ nazar kıl dünyede hal-i ᶜacib
aŋa ki hem kendü kavmi arasında dur garib

kimse ne dilin bilür ne anuŋ ahvalin tuyar
ᶜakil u ᶜali vü nazil kim bu sırdadur lebib

45b

saglıg anuŋ sayrulıgı dur hakikat bilene
derdini nabzını dutup bilmedi anuŋ tabib

kendüyi ger hor u kemter gösterür ol murdan
bar katı nurdan dur şirden liki mehib

çagırur kuku vü huhu diye çünki fahte
gerçi hamuş ısa nalan dur veli çün ᶜandelib

175 Nur/39 Düz arazideki serap gibi.
176 Bakara/37 Kuşkusuz O tevbeleri çok kabul edendir.

yolda temme'l-faḳru fehüva'llāh sırrına vuḳūf
biŋde birine olur bu ṭālibi Ḥaḳḳ'uŋ naṣīb

lāt idinenlerden olma sen ḫayālātı hele
ḫırḳası altında zerḳın hem ḳılanlardan ṣalīb

gör ledünnī ᶜilmi var taᶜlīmgāh-ı ḥażrete
yaŋluşuŋı göstere tā ᶜışḳ dersinde edīb

قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى [177] sırrına ol mürtekib
sen göŋül ᶜarşında ḳo ger ḳala menberde ḫaṭīb

erligile bil firāz-ı ᶜarşa dikmege ᶜalem
meskenet olmak gerekdür meskine ḳalb-i münīb

bu ribāṭ-ı köhneden rāh-ı ḳıyāmet zādın al
cehd ḳıl tīz ol Ḥaḳīḳī vaḳt-i rıḥletdür ḳarīb

LIII

der beyān-ı aḥvāl-ı rūzgār ve mersiye-yi Seyyid Ḥaydar rahmetu'llāhu ᶜaleyh

- - . -/ - . - -/ - - . -/ - - . -

eyledi bir bir rıḥlet āh iḫvān-ı dīn ḳalduḳ ġarīb
bilemezüz kim nidevüz zār u ḥazīn ḳalduḳ ġarīb

dīn ḳılıcın urmaḳlıġa göster ḳanı bir pehlevān
ḥaḳḳānī ola bī-ġaraż ol rahbīn ḳalduḳ ġarīb

[177] Necm/9 İki yay aralığı kadar yahut daha da yakın.

bir ᶜalim-i ᶜamil kanı bir merd-i sahib-dil kanı
kim göstere togrı yolı ol bi-zanin kalduk garib

46a

gör leşker-i Deccal'ı gör her yaŋadan eyler hücum
yıkmaga din bünyadını açdı kemin kalduk garib

diler şeriᶜat seddini Ye'cuc [ı] Me'cuc-ı heva
fethide ifsadından it ya Rab emin kalduk garib

tilka-yı nefsinden mudıl ne dirse dal anı tutar
silk-i ibahet tutdı kor Hablü'l- Metin kalduk garib

i vay eger bir Hak sözi söyleyesin yüz taᶜn irer
her yaŋadan ki kalmadı Hakk'a muᶜin kalduk garib

kimisi ᶜırzın sakınur kim mansıbından havf idüp,
söyleyimez bilüriken hakk-ı yakin kalduk garib

kimine dek rişvet apar togrı sözi dirken sayar
şimdiki halkuŋ budurur hali hemin kalduk garib

bil div [i] deddür ne dede çevre dirilen har-gele
eyle hazer anlar durur بِئْسَ الْقَرِينْ [178] kalduk garib

az günde çok din serveri hali kodı mahfilleri
ᶜalemdeyidi her biri merd-i güzin kalduk garib

hasa ki Seyyid Haydar'un yakdı firakı canları

---

[178] Zuhruf/38 Ne kötü arkadaş.

ḳanda bulınur bir daḳı ancılayın ḳalduḳ ġarīb

din ulusı bir şāhıdı ᶜāşıḳlara hem-rahıdı
göŋli anı çün māhıdı bī-kibr ü kīn ḳalduḳ ġarīb

pervāz-ı ᶜālī itmege ol pā-güşāde düşmedin
bu dāma hem-çün murġa ki her dāne-i çīn ḳalduḳ ġarīb

eydür Ḥaḳīḳī şuᶜle-i şerᶜıla açġıl yolumuz
feryāda ir ya Raḥmeten li·l- ᶜālemīn ḳalduḳ ġarīb

LIV

vaṣf-ı ḥāl-i ehlu·llāh der ġurbet

- - . / - . - . / . - - . / - . -

46b

bülbül gibi ᶜaceb mi iderse fiġān ġarīb
gözden ya ebr gibi olup dür-fişān ġarīb

āvāre mülkden ola ᶜāşıḳ ᶜale·l-ḫuṣūṣ
ne ḳavm gösterür göze ne ḫānümān ġarīb

gerçi şikeste dildür ü bī-bāl u per ḫarīḳ
ṭutmadı bu cihānda velī āşiyān ġarīb

yolın ne bāġ baġladı anuŋ ne būsıtān
göŋlin ne ġonce egledi ne gülsıtān ġarīb

çün ᶜömri bī-ḳarār yoġ ārāmı rūz u şeb
tertīb-i tenden el yudı gider çü cān ġarīb

göz yaşı gibi oldı revān çün o dürr-i pāk
kim bile ḳıymetini olur baḥr ü kan ġarīb

baḫmadı dünye ʿizzetine şöhreti nider
fāriġ aŋa ne mīr ü gedā vu ne cān ġarīb

ʿaḳlın müşevveş itmedi ḳayd-ı taʿalluḳat
ḳalbin mülevves itmedi māl-ı cihān ġarīb

bayḳuş gibi çü ḳalmadı ṣūret ḫarābına
maʿnī cihānı seyrin ider çün revān ġarīb

seyrāngehi anuŋ ki ola sırr-ı lā-mekān
nitsün bu dāmgehde ṭutup bes mekān ġarīb

yaġmaladı çü varlıġın ol ḥüsn-i bī-nişān
bes ḳıldı terk-i şöhret ü nām u nişān ġarīb

kim aŋlaya dilin ne ʿibāretde şerḥ ide
bu rāz-ı ʿışḳı bes nide bilmez lisān ġarīb

şeb ẓulmetinde baḳ nice ʿālem-fürūz olur
olduġıçün Ḥaḳīḳī meh-i āsumān ġarīb

47a

LV
ḳaṣīde der naṣīḥat
- - . / - . - . / . - - . / - . -

Ḥaḳ'dan yine gelüŋ ki ʿaṭā idelüm ṭaleb
olmagı ol işikde gedā idelüm ṭaleb

ʿaks-i cemāli olmaġa peydā göŋülde hem
ḳalmaŋ küdūretile ṣafā idelüm ṭaleb

ḳalmaḳ niçe bu ẓulmet-i ṭabʿiçre teng-dil
bes ʿālem-i şühūd-ı fezā idelüm ṭaleb

bu ḳaraŋu göŋüllere virme ki rūşinā
şemʿ-i yaḳīnden ki żiyā idelüm ṭaleb

ʿışḳı yolında olmaġa maḳtūl Dil-ber'üŋ
yüz urup evliyāya duʿā idelüm ṭaleb

men baġladum helākine cismüŋ göŋül hele
siz de gelüŋ fenāda fenā idelüm ṭaleb

meydān-ı ibtilāda sürüp şevḳ raḫşını
merdān gelüŋ şikār-ı belā idelüm ṭaleb

biz ṭable-ḫor ṣūfilerüz ḫūn-ı ġaybdan
ʿışḳ ātişini[179] rūḥa ġıdā idelüm ṭaleb

dil taḫtına bu nārı meḥabbet şüvāzınuŋ
her dem tele·lü·in livā idelüm ṭaleb

leşkerkeş-i ġamına yol açuŋ ki sū-be-sū
ḳalbe muṣallaṭ ola dilā idelüm ṭaleb

---

[179] ***ateşini*** şeklinde olmalıdır.

dünya gamına vaktidür urmaga püşt-ü pa
niçe bu nefsiçün ya gına idelüm taleb

ne iltifat saltanat-ı fani mülkede
ne sayeyi bu perr-i hüma idelüm taleb

47b

ne ateş-i hasedde yanalum ne hırsıla
nefs-i hasise cevr ü cefa idelüm taleb

hoş hoş yakılalum yanalum derd-i ᶜışkıla
kalbe hararetile civa[180] idelüm taleb

ne mal u mülke meyl idelüm şimdiden girü
ne ᶜizzetüne cah u gına idelüm taleb

tahsin ü aferinine halkuŋ ne guş urup
her ᶜamiden ne medh ü sena idelüm taleb

halkuŋ ne niᶜmetine diküp göz boyun egüp
biz kimseden ne cud u seha idelüm taleb

ᶜilmile din çiragını ruşen idenlerüŋ
nushini her sabah u mesa idelüm taleb

tanarsaŋuz Hakiki dir işüŋ ehemmini
takvayıla ki ᶜışk-ı Hüza idelüm taleb

LVI

---

[180] cila şeklinde olmalıdır.

der ʿarż-ı beyān

- - . / - . - . / . - - . / - . -

men böyle ʿaczile ne işe yarayam ʿaceb
yoluŋda ḫacletile ki pür-pāreyem ʿaceb

yitmez gücüm ü irmez elüm yavu varmışam
men bes seni neyile bulam arayam ʿaceb

saçum saḳalum aġ bir işüm yoḳdur işde saġ
bunuŋla luṭfuŋa ki gözi ḳarayam ʿaceb

ḳanmaz ṣusalıġum yine dil-teşne ḫuşk-leb
men ġarḳa ger bu ḳulzüm-i zeḫḫārayam ʿaceb

andan mana yaḳınsın u ıraḳ menem saŋa
ḳandaluguŋı bilmezem āvāreyem ʿaceb

48a

kendüme geldüm ögümi divşirip dirīġ[181]
toprakda gör ki gül gibi ṣad pāreyem ʿaceb

gör men delü Ḥaḳīḳī bugün bunca bendile
māyil ṭarīḳ u meşreb-i aḥrāreyem ʿaceb

LVII

münācāt

- . - - (. . - -) / . . - - / . . - - / . . - (- -)

[181] 48a-1a nolu beytin vezni bozuk.

gönlümüz yüzini külli saŋa dönder yā Rab
bizi soŋ demde sen īmānıla gönder yā Rab

bekle īmānumuzı ġārat-ı şeyṭāndan kıl
ṭāᶜatünde göŋüli cānı muḳarrer yā Rab

cāna tevfīḳı refīḳ eyle kebāyirden ü hem
bu ṣaġāyirden idüp cismi muṭahhar yā Rab

ṭāᶜatünde işigüŋ tozına bir yüz ḳomaġa
degmeye ᶜizzile yüz tāc-ı mücevher yā Rab

refᶜ ḳıl nūr-ı ḥużūrıla bu ten ẓulmetini
ḳomaġıl ḳalbümüzi şöyle mükedder yā Rab

yine tevḥīdile cānda yu yaḳīn şemᶜin uyar
nūr-ı ᶜirfānıla ḳıl ḳalbi münevver yā Rab

ẓulmet-i ṭabᶜdan al şerᶜ-i Nebī nūrına ḳıl
ẓāhir ü bāṭınumuz ġarḳa ser-ā-ser yā Rab

nefs-i emmāre dirip leşker-i tesvīlātın
diler iḳlīmi ide yine musaḫḫar yā Rab

eyleme nefsi vü şeyṭānı musallaṭ bize kim
dinümüz ḳalᶜasını yıḳmaya kāfir yā Rab

rāyet-i نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ[182]'ı göŋül taḫtına dik
açıla feth-i ḳarībile kişver yā Rab

[182] Saf/13 Allah'tan bir yardım.

48b

gönüle salṭanat-ı cubbuŋı[183] ḳıl müstevlī
yine tā şārıḳ-ı şevḳuŋ çeke leşker yā Rab

nefeḥātından irür ḳurb-ı visālüŋile ḳıl
şemme-i rūḥ meşāmın ki muᶜaṭṭar yā Rab

gönüli maᶜrifetüŋ nūrıyla ḳıl iḥyā
andan öŋdin ki ecel içüre saġar yā Rab

cām-ı vaḥdetden içür mest bulındur mevtüŋ
sekerātında sözile çü bu ᶜabher yā Rab

çünki göç eyle(ye)vüz eyle cemālüŋ şevḳın
bize ṣoŋ demde cemālüŋ ḥaḳı reh-ber yā Rab

yüz çevürdükde ḳamu ḫalḳ bize luṭfuŋıla
maḳᶜad-ı ṣıdḳda ḳıl ünsi miyesser yā Rab

senden artuḳ kimümez[184] var kesicek bizden ümīẕ
peder ü māẕer ü her ḫīş ü birāder yā Rab

ṣoŋ dem īmānıla ḫatm it bu Ḥaḳīḳī'yi senüŋ
ki ḳuluŋdur hele bir ᶜāciz ü kemter yā Rab

Aḥmed'üŋ ḥamdi livāsınuŋ İlāhī taḫtında
ḥaşri ḳıl cümlemüzi çün ola maḥşer yā Rab

---

[183] ***saltanat-ı hubbuŋı*** şeklinde olmalıdır.
[184] ***kimümüz*** şeklinde olmalıdır.

LVIII

der nasihat

- - . / . - . - / . - -

ġāfil niçe yatasın ḫanum ḳop
meydāna gir eyle başunı ṭop

luṭıla ḥarām eger ḥelālden
ḳarnuŋı yiyiyüp[185] çoġ eyleme küp[186]

ṭāᶜatden elüŋ çeküp ibāḥet
ehli gibi urmaġıl hele hop

49a

gel ᶜilm-i ḥaḳāyıḳ eyle taḥṣīl
degmez ve eger ni cāsıluŋ[187] çöp

ırma göŋül it teveccüh-i tām
leşker ṣınıġur ırılacak düp

merdānalıġ eyle dīn yolında
erlikde naṣībüŋ ola tā köp

ḥāḳ ola ḳademine evliyānuŋ
ṣıdḳıla ṭut etegin elin öp

ṣıdḳıla aġard içüŋ ü ṭaşuŋ
ḳararma yüri arada çün pop

---

[185] ***yiyüp*** şeklinde olmalıdır.
[186] 48b-11b nolu beytin vezni bozuk.
[187] ***hasıluŋ*** şeklinde olmalıdır.

ḥayvāna ne remz aŋlada hīç
urmaġıla anı kişi güp güp

bildük ki vefāsı yok cihānuŋ
geçdi hep ehibbā vu ṣoy ṣop

unıtma Ḥaḳīḳī ṣoŋ demi sen
ṣaġlıġuŋa yiyilüp bugün ṭop

LIX
der rumūz
-. - -/. - . -/. . - (- -)

meşrebi her kimüŋ ki olmadı ḫūb
degül ādem meger diyeler düp

kimüŋ ursa yolın nuḳūş-ı ḳuṣūr
aŋa yüz ḳanda gösteriser lüb

ma ᶜarafnāke ḥaḳḳa maᶜrifetik
demin ur gözde olduġınca ḥücüb

ᶜilm ḥamel aŋa ḥamle-i merdān
ḳanda vaḳr üzne viḳr oldı kütüb

49b

ṣorma her müşkilātı ḥāl idemez
būy-ı gül viriser mi hīç ᶜuşub

ṣāḫ-ı terde biter ḫo sīb ü enār
mīve virdügi var mıdur ya ḫuşüb

salṭanat sür çü vardur istiʿdād
ne yiriŋdür senüŋ ġāyābet-i cüb

5 bu rumūzı Ḥaḳīḳī fehm idemez
daḫı mektebde şol dine ib üb

LX

der naṣīḥat

. - - -/. - - -/. - -

gözüŋ aç bir görürseŋ şuʿle-i ḥub
ḳo ḫanum ḳışrı taḥṣīl idegör lüb

ki sırr-ı lübb-i lübbe vāḳıf olmak
degül taḥrīk-i leb bi'l-lafż-ı lüb-lüb

neye daʿvā-yı ʿirfānı ṭıfl-ı mekteb[188]
gibi eydürken ī eb daḫı ib üb

yular urup seni bir loḳma yiçün
ne yider ḳapu ḳapu nefs içün düp

10 gel ī sulṭān-ı mıṣr-ı ʿālem-i cān
niçün ola bārī meskenüŋ cüb

çü ʿirfān ḥāṣıl itdüŋ ādemīsin
yirüŋ ger mıṣr ola ger dīh-i Ürgüb

---

[188] 49b-8ba nolu beytin vezni bozuk.

Ḥaḳīḳī ʿışḳ yolında Ḥabīb'üŋ
ferāġat gözleme bi'l-ciddi'l- uṭlüb

LXI

ḳaṣīde der naṣīḥat ve tenbīh ez-āfāt-ı ḥicāb baḥr-i mużāriʿ

- - . / - . - . / . - - . / - . -

50a

ser terkin ur ki olmaya tā ḳayd-ı cān ḥicāb
utıp cihān ġamını ki olur cihān ḥicāb

iḫvān-ı dīne ir niçe çün ṭıfl ola saŋa
bu mihr [ü] māẓer ü peẕer-i mihrübān ḥicāb

tertīb-i ten dürür ḫo göŋül gözine sebel
terkīb-i ṭabʿ cāna olur her zamān ḥicāb

buʿdiyyet anda ḳurb u zamānī mekānī hem
ṣıġmaz ḳo bu ʿibāret olur īn ü ān ḥicāb

ḥikmet beyānı cānlaradur gerçi meşʿale
ṣırr-ı ḥaḳāyıḳa ola lākin beyān ḥicāb

ol imdi ḥāmilü'z-ẕikri fenāda ki olmaya
ol bī-nişān cemāle bu nām u nişān ḥicāb

görmege dost gözi gerek Dost yüzini
anda bu ʿayn-ı zīre ki olur ʿayān ḥicāb

olgıl fenā fenāda vu ḳıl maḥv-ı ẕāt ki
ḳalmaya gözde āşikāre göŋülde nihān ḥicāb

ger varlıġuŋ ḥicābın aradan götüresin
olmaya Yār'a irmege kevn ü mekān ḥicāb[189]

ser-māyesi dükendügi yirdür bu varlıġuŋ
hem oldı bu ticāretde sūd u ziyān ḥicāb

sen saŋa gel niçe niçe bir āḫir ayrulıḳ
bu resme ḳalsa yig midürür cāvidān ḥicāb

bir derd ḥāṣıl it ki dem urduḳca āteşīn
olmaya nālişüŋe bu heft āsumān ḥicāb

50b

vay ol zelīle ki ḳala ḫacletde ser-nügūn
olmaya elde ḥāṣılı illā hemān ḥicāb

ʿömr āḫirinde menzile evvel ḳadem henūz
baṣmamış ola ser-te-ser olup çü rān ḥicāb

maḳṣūd bārına ḳamu zühd ü ṣalāḥıla
maġrūr olup ki kesb ide pīr ü cüvān ḥicāb

şevḳ atını şu resme sür i şeh-süvār-ı dīn
ki olmaya menzil almaġa elde ʿinān ḥicāb[190]

yaḳ ḫīme-i hevesleri andan eser ḳoma

[189] 50a-9b nolu beytin vezni bozuk.
[190] 50b-4b nolu beytin vezni bozuk.

olmaya din şuᶜaᶜına ta kim duhan hicab

olur gurur u ᶜucbıla zühd ü salah u ᶜilm
zira ki talib-i Hak'a bil her zaman hicab

ᶜışkuŋ Hakiki vasfi ne dilden dinile kim
olur çü raz-ı ᶜışka bu nutk [ı] lisan hicab

LXII

der nasihat

-. - -/-. - -/-. - -/-. -

niçe niçe ola saŋa bu gam-ı dünya hicab
milk ü mal u ᶜizz ü cah u şöhret ü gavga hicab

niçe dun himmetlik ola sanᶜat i tuni saŋa
ya nedür sud oldugından işbu yok sevda hicab

i diriga olduŋ i can sen saŋa uş hem-çü ran
bu gurur u gaflet içre vah ki ser-ta-pa hicab

ᶜakıbet ol ki olısar mar u gey kenz idinüp
hiç idiniser mi anı ᶜakil u dana hicab

urmasun yoluŋı meyl-i mah-ruyan-ı cihan
olmasun gözüŋe ta her çehre-i ziba hicab

51a

penbe batın kulagına guş u ser can gözine

perde zira ki olur bu dide-i bina hicab

her hat-ı reyhan muhakkak bil gubar-ı çişm-i dil
ruy-ı her gül-çehre har u nerges-i şehla hicab

dacret ehl-i halvete vüsᶜat gına iflas olur
devlet-i dünya dena'et fürce-i sahra hicab

cuᶜ-ı mesti ücb-ı hesti hod-peresti bil şibaᶜ
gey kavi süsti olur bu yolda hem zira hicab

5 zulmet-i kesretde kor bu halkı bil aᶜyün ᶜayan
sırr-ı tahkikata olur elsin ü guya hicab

cah cuy[191] u mal dosta fikh fak olur yakin
bil ᶜamel olmayıcak tedris ü hem ifta hicab

niçe bir remz ü ᶜibaret kargerde olmasaŋ
bil yakin olur ki bu elfaz-ı ruh-efza hicab

mesti-i ᶜışka Hakiki ᶜakl huş olur kamu
perde geç bu varlıguŋdan olmaya ol ta hicab

LXIII

kafiyetü't-ta ve kaside der sıfat-ı dünya-yı bi-sebat ve der ruy-ı serencam-ı halk ve tevhid ve münacat

- - . / - . - . / . - - . / - . -

oldı çü bi-vefalıg u cevr ü cefa sıfat

---

[191] *cud* şeklinde olmalıdır.

dünyaya sevmek anı olur mahz-ı seyyi'at

kılmaz vefa kimesneye bu çarh-ı bi-karar
komaz safa göŋüllere bu devr-i bi-sebat

bir gül mi bitdi ki yine toprağa düşmedi
bülbül mi ötdi ki yile o virmedi hayat

eglenme kus-ı تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ[192] işit
aldanma bir hayata ki oldı soŋı memat

51b

نَطْوِي السَّمَاءَ[193] didi كَطَيِّ السِّجِلِّ[194] Hüza
ne yir kala ne gök ne bu encüm ne sabitat

ger ter olur u sebz müzeyyen şükufeden
muzaffer olup yire dökilür yine her nebat[195]

lale ecelden içdi piyale benefşenüŋ
kaddi bükildi döndi kamu rengi hadravat

evladuŋı elüŋle komaduŋ mı toprağa
ihvan-ı din kanı ya-ho aba vu ümmehat

soldurdı yirde cismini gör gül gibi tenin
toprağa saldı zülfini sünbül gibi nebat

ᶜazm-i iᶜzam gör ahi ger şah u ger gulam

---

[192] Naziᶜat/7 Ardından başka bir sarsıntı gelir.
[193] Enbiya/104 Göğü düreriz
[194] Enbiya/104 Kitapları dürer gibi.
[195] 51b-2b nolu beytin vezni bozuk.

topraḳda şimdi cümle remīm oldı vu rüfāt

kim buldı eyd ecelden emānī ya dünyede
kim oldı di bu varṭaya ol düşmedin necāt

çün ʿākıbet fenā olısar ʿālem oldı ṭut
dinür ḳarīb işitmiş olasın ki külli'āt

çün ʿömri natʿını düre her gül-ruḫun ecel
kim sürüp atı ḳurtara cān kıldı şāhı māt

er erligini bilmeye ʿavrat nisālıġın
cümle ḥufāt maḥşere cemʿ olıcak ʿurāt

لَمْ اَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ [196] ola niçelerüŋ
anda demi ḳamulara neşr olıcak berāt

ḥayretde ten zebūn olıcak ki dine خُذُوهُ [197]
ḫacletde ser-nügūn olıcak cümle-i ʿuṣāt

yā Rab ʿināyet it bu günāhkār ḳuluŋa
lāyıḳ saŋa ne ṣavm u ṣalāt itdi ne zekāt

52a

iḥsān senüŋdürür ḥasenāta ger idesin
tebdīl pīşem oldı hemīşe ki seyyi'āt

müşkil bu ḥālile ḳalurısam bu ʿuḳdede
yā Rab kerem senüŋdür ü hem ḥall-i müşkilāt

---

[196] Hakka/26 Şu hesabımı hiç görmemiş olsaydım.
[197] Hakka/30 Yakalayınız.

yā Rab senüŋ ḳamulara cūduŋ durur vücūd
mevcūd luṭfuŋıla olupdur ḳamu zevāt

senden irişdi ḳamulara ḫılʿat-ı ḥayāt
emrüŋle degüşür yine ṭonını her mevāt

yā Rab kemāl-i ḳudretüŋ āyātı dur senüŋ
leyl ü nehār u cümle-i zerrāt-ı kāyināt

ḥikmet bedāyiʿuŋıla memlū bu penc ḥis
ʿibret ṣanāyiʿuŋla ṭoludur bu şeş cihāt

kim oldı sırr-ı ḥikmetüŋe vāḳıf eyledi
bunca ʿibāretile rivāyātı ger ruvāt

aç gözüŋi cihān ṭolu ʿibretdürür Ḥaḳ'uŋ
birligiŋüŋ delāyili āyāt u beyyināt

gör ḳudreti ki ḳıldı ʿademden bu ʿālemi
peydā ki geldi ṣūrete eşkāl-i mümkināt

ṭaşdan aḳıtdı ḳudreti āb-ı zülāli hem
topraḳdan itdi ḥikmeti cārī anuŋ fürāt

yirden bitürdi dürlü nebātı bu niʿmeti
gör döke ney-şekerde ḳoyan Pādişāh nebāt

geydi s̱iyāb-ı ḥużnını çün Ḫıżr murgızār
itdi nis̱ār āb-ı ḥayātı çü muʿṣırāt

dillü dilince lutfına müstaġrak oluban
ẕikr ider anı şükr idübün[198] aŋa Türk ü Tāt

52b

hüccāc anuŋ yolında ḳılur mālını sebīl
cānlar fidā iderler anuŋ ʿışḳına ġuzāt

ʿubbād anuŋ ʿibādeti içinde ġark-ı nūr
ʿuşşāḳ anuŋ meḥabbetine ḳıldı maḥv-ı ẕāt

ġāfil ġurūr u ġafletile dür serāsime
cāhil sürūr u ʿişret eger ḳodı vācibāt

daḫı felāḥa gelmedi ḥayye ʿalā' dedür
ṭurdı namāza eyledi ḳad ḳāmeti's-ṣalāt

ġāfil egerçi ʿārif irişüp teşehhüde
şehd-i şühūd buldı vu ḳurb-ı muvāṣalāt

maḥvıla irdi ehl-i fenā işbu ḥālete
naḥvıla bu maḳālātı fehm idemez nuḥāt

göstermeye bu vaḳıʿayı ehl-i ġaflete
yatsun ne deŋlü yaturısa nevmile sübāt

yā Rab ḥuzūr-ı ḳalbiyiçün evliyālaruŋ
hem nūr-ı pāk-i bāṭın-ı ehl-i mükāşefāt

مَا زَاغَ[199] kühliyile mükaḥḥal göŋül gözin

[198] *idüben* şeklinde olmalıdır.
[199] Necm/17 Gözü şaşmadı.

it tutmaya sebel ki ḳılup ġayra iltifāt

yā Ḥay eyle maʿrifetüñ nūrıyla hem
iḥyā Ḥaḳīḳī ḳalbini vir sermedī ḥayāt

LXIV

sekriyāt der taṣfiye-i bāṭın

- - . / - . - . / . - - . / - . -

levḥ-ı żamīrden yuyılup naḳş-ı kāyināt
pāk oldı ol levāmiʿıla maẓhar-ı ṣıfāt

çün ẓāhir oldı āyineden cehver-i yaḳīn
maḥv oldı ol cilāda ḳamu jeng-i mümkināt

53a

tā ḳılmayınca daġdaġa-ı iştiyāḳı maḥḳ
itmeye cānda şaʿşaʿa aks-i cemāl-i Ẕāt

nā-gāh irişdi çünki eşiʿʿat-ı nūr-ı ʿayn
bozıldı vesmet-i ẓulümāt-ı teʿayyenāt

şol murġ-ı cān ki oldı aña lā-mekān mekān
olmaz bu ḳaleb aña ḳafes ḥabs hem cihāt

ṣūret-perest idinme ʿuzā nefs izzetin
ki olur vücūd-ı ẕüll-i gül ol külli gülde lāt[200]

[200] 53a-4b nolu beytin vezni bozuk.

ḳurıldı dilde meclis-i şürb-i mevārid uş
döşendi hem mevāyid-i nüzl-i tenezzülat

lākin degül bu aġdiye-i rūḥ ḥaẓẓ-ı ten
hīç ola mı nevāle ola mīveden mevāt

eşkāl-i ṣūret oldı pür-işkāl-i püç ü hīç
aḥvāl-i dil Ḥaḳīḳī ḳılur ḥall-i müşkilāt

LXV

der sekr

- - . / . - - . / . - - . / . - -

ṣabḥā-yı tecellīden alup cām-ı şarābāt
biz rūz-ı Ezel olmışıduk mest-i ḫarābāt

ol sükr-i Ezel'dür ki bizi kıldı yine mest
heyhāt ḳanı ᶜaḳl u dil ü cān kanı heyhāt

gel zemzeme-i ᶜışḳa işit sözi dil-efrūz
tā vire ṣafā ḳalbüŋe bu zevḳ-ı münācāt

çün āh ide ᶜāşıḳ ṭolar ol pāk nefesden
cān milki eşiᶜᶜatıla tā saḳf-ı semāvāt

Mūsī-i dil urur أرني[201] naᶜrasını çün
kār itdi ne kılsun aŋa bu āteş-i mīḳāt

53b

[201] A raf/143 Bana göster.

tevhid meyin cam-ı fenadan icüp ol mest
kim mahv fenadur bize bu yolda keramet

nefy eyle vücuduŋ hele zaten ve sıfaten
ta nur-ı şühudı kıla zatuŋ yine isbat

ref' oldı berakı' bu seza-perde-i ekvan
mahv oldı cemal-i ehadiyyetde çü zerrat

sıgmaz hücüb-i suret-i eşya vu hem esma
anda ki tecelli ide öz zatına ol Zat

5 sahk eylese ger sadmeti üli nola ahir
kılur çü rübubiyyeti eltafi müra'at

mahv ol ki Hakiki أُولُوا الْأَلْبَابِ[202] 'a çü vardur
Hak'dan bu kısas içre hayatıla mükafat

LXVI
kaside nasihat der beyan-ı serencam-ı halk-ı ruzgar der dar-ı dünya ba-merg ü fena
- . - -/. - . -/. . - (- -)

gafil olmaŋ ki vakt-i rıhletdür / eksiru zikra hadimi'l-lezzat
bu harabeyiçün ne mihnetdür / eksiru zikra hadimi'l-lezzat

her gülen gül gibi solısardur / ki gelen dünyeye öliserdür
malı ayruklara kalısardur / eksiru zikra hadimi'l-lezzat

müteferrik kılan cema'atı / mütegayyır ide bu halatı

[202] Bakara/269 Sağduyu sahipleri.

ṭaᶜate ṣarf idüŋ her evḳatı / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

54a

ḳalısar ḥāli bu vaṭanlaruŋuz / çüriyiser bu yirde tenlerüŋüz
ṭagılup gide hem kefeŋlerünüz / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

yıḳılup gidiser serālaruŋuz / ḥaḳ ola rūy-ı cān-fizālaruŋuz
ḳanı ecdāduŋuz atalaruŋuz / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

ḳala evlāduŋuz yetīm ḳamu / ne ata ana bula ne ḫo ᶜamū
ḥasret ü derd ü āh göŋli ṭolu / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

kimi bula atası yirine / her yaŋa baḳduġınca yirine
boynın egüp arada sürine / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

5 aġlasa kim siler gözi yaşın / kimisi örter ayaġın başın
her dem artura baġrınuŋ başın / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

ḳanda varursa bulmaya ḥürmet / ayruġ aŋa kim iderser[203] şefḳat[204]
ḳaldı ḫor u ẕelīl bī-ḳuvvet / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

kimseye ḳomayan ḥużūrı ecel / hem döken gözdeki bu nūrı ecel
ġuṣṣaya degşüren sürūrı ecel / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

54b

ṣād u ḫandān yürüriken çün meh / ṭutılur topraġa düşer nā-gāh
daḫı nā-çāre irdi ḥükm-i İlāh / eksirū ẕikra hādimi'l-lezzāt

---

[203] ***idiser*** şeklinde olmalıdır.
[204] 54a-6a nolu beytin vezni bozuk.

ezilür baġrı ḳanlar ider ḳay / başa neler gelür neler gör hay
vaᶜde çün yitdi ḳanda olur key / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

üstine çevrinür çü pervāne / odlara yaḳılup ata vu ana
ḳıldı oġul firāḳı dīvāne / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

çāre kim buldı dünyede ecele / olma maġrūr i ḫanum emele
güç yitişdükce durışuŋ ᶜamele / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

ḫoca güç ide boynı ṭolu vebāl / pāyumāl ola bunda ehl ü ᶜayāl
her kemālüŋ ṣoŋı çü oldı zevāl / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

ġayrılar alalar ḫavātīni / işbudur bu cihānuŋ āyīni
topraġa gömdiler selāṭīni / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

55a

unıdanlar bu emr-i taḳdīri / ecel irdi ṭaġıtdı tedbīri
vay eger anda nār olur yiri / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

ḳaldı münᶜimlerüŋ yiri ḫāli / noldı meh-rūları ḳanı ḫāli
neyledüŋüz eb ü ᶜam u ḫāli / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

dünye ḫod bī-vefādurur meşhūr / bes nesine olur kişi maġrūr
yıḳılur bunda her olan maᶜmūr / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

niçe niçe hevā vu ᶜucb u ġurūr / ḥāṣıl idegörüŋ bu ḳalbe ḥużūr
isteŋüz lā-mekānda ᶜālem-i nūr / ekṡirū ẕikra ḥādimi'l-leẕẕāt

ḳayd-ı dünyāyı ḳalbe itmek bend / ġayrıla daḫı eylemek pey-vend

yiter ölüm Hakiki kamuya pend / eksirū zikra hādimi'l-lezzāt

şehlerüŋ tahtı tahta tahta sınup / şol murassa° külahı yire inip
gözleri hem süzile rengi dönüp / eksirū zikra hādimi'l-lezzāt

zerre zerre kamu benin ü benat / yirde çüriyiserdürür heyhat
ahiri çün hayatuŋ oldı memat / eksirū zikra hādimi'l-lezzāt

LXVII
kaside der nasihat ve tahkik-i tezkiye-i nefs ve tasfiye-i kalb ve tahliye-i ruh
- - . / - . - . / . - - . / - . -

55b

erlik demidürür hele bir sen de gayret it
tur yola ko şen ölü degülseŋ hamiyyet it

tur kalma bu mehavi-i süflide çün sifal
irmeklige meraki-i 'ulviye himmet it

kalbi münevver itmege işrak-ı ruhıla
terk eyle hazzını tenüŋ ifna-yı suret it

çün müdrekat-ı batıniye şugl ide sıfat
garb-ı fenada gayib olup kasd-ı gurbet it

5 ol lahzada ki nur-ı tecelli-i Hak ire
ol lem°ada bu varlıgı hep gark-ı hayret it

göŋlüŋde olduginca bu dünya mehabbeti

sen varamazsın işbu yolı terk-i ʿādet it

ḳıl tevbeyile tezkiye-i nefs evvela
ṣıdḳıla imtis̱āl idüp emre ʿibādet it

kesb eyle kāmilüŋ şeref-i dest-i pūsunı
sen evliyāya cān u göŋülden meḥabbet it

bir sāʿat evliyā naẓarından ırılmaġıl
ṭut himmeti ata kini muḥkem irādet it

sen evliyā ḥużūrın eger ḥāṣıl idesin
unıt taʿalluḳāt ġamın çille ḫalvet it

tā müntic ola erbaʿīne ṣabāḥan sırrı
ḳalbi mevāridile yenābīʿ-i ḥikmet it

56a

çün ḳalbe ol levāyıḥıla irdi taṣfiye
ḳalbi mevāridile özüŋ mest-i Ḥażret it

irdükde her merātibe aʿlāsın it ṭaleb
ednā revātibine cihānuŋ ḳanāʿat it

ednā gözetme kimseyi senden cihānda hīç
luṭfıla her vażīʿ ü şerife ki ʿizzet it

ḳıl ḫıẓmet iḫtirāmıla dīn ulularına
ḳalmışlaruŋ elin ṭutup anlara şefḳat it

pākise ḳalbüŋ eyle naẓar cümlesine pāk
ḳo imdi sū-yı ẓannıla ṭap ḫalḳa töhmet it

yapar tevāżuʿıla ulular aluları
sen kibrile bu ḫalḳa yiter cevr ü miḥnet it

yaḫduŋ cihānı cevrile bu ḫalḳı ḳullanup
kim didi saŋa bunlara dürlü ḥükūmet it

olduŋ mı sen mürīd ṣatarsın meşīḫatı
yok nesnenüŋ bahāsı nolur söyle ḳıymet it

ʿālem Ḥaḳ'uŋ uluḷıġı cenbindedür ʿadem
kimsin ya benligüŋ ne ḳo buyurdı rıḥlet it

ḳo keşfi kefşüŋ altına degşür kerāmeti
germiyyetine ʿışḳuŋ özüŋ pür-ḥarāret it

yan şemʿi gibi ucdan uca derd-i ʿışḳıla
şevḳ odını bu cān u dil egnine kisvet it

kim ḫırḳat-ı teşevvuḳ olur faḳr kisveti
ṣoy bu libāsı şöhreti ḳo defʿ-i āfet it

ṣal sāye gibi topraġa yolda özüŋi ḫod
ir luṭf-i şemsi şuʿlesine refʿ-i ẓulmet it

56b

ol dem ki ire şeb-neme gün şavḳı maḥv olup
olur hevāya münḳalib ol sırda diḳḳat it

bes vir heva-yı ᶜışka Hakiki vücudunı
şevkını cana her dem anuŋ taze hilᶜat it

ger anladuŋsa tahliye-i ruh sırrını
teslim olup yol ehline candan itaᶜat it

ger iresin sülukile seyr intihasına
kullıkdadur sebatıla menzil bidayet it

LXVIII

der sekr

- - . / . - - . / . - - . / - . -

sırruŋı gel i gözlerimüŋ yaşı ᶜayan it
sile mi virürsin beni halüŋ ne beyan it

kandan gelişüŋ sen cigerüm kanı mısın ki
kanlara boyarsın yiri tap bagrumı kan it

düşdükce yire sen delinür bagrı yirün ah
nolduŋ bilelüm halüŋi bir lahza eman it

ᶜazmüŋ nireye Yar işigine gideriseŋ
men haki dahı al bileŋe seyl revan it

i dürr-i yetimüm koma bi-kes ki garibem
gözümdeyiseŋ şimdi bu canumda mekan it

i derd-i dil-efruz bu yakut-ı revandan
sen ruh-ı revanumı cevahir tolu kan it

cān dil ne olur hay kimüŋ evini ṣorarsın
seyl aldı çü ḫāşāki revān ol deverān it

Yār'uŋ çü cemāli güneşi şavḳına geldüŋ
şeb-nem gibi maḥv ol özüŋi anda nihān it

57a

ten ḥaẓẓı ḥaẓīẓinde Ḥaḳīḳī hele ḳalma
himmet per ü bālını aç imdi ṭayerān it

LXIX

der naṣīḥat

-. - -/-. - -/-. - -/-. -

ḳılma meyl-i māl-ı dünyā ḥubb-ı Mevlī ḥāṣıl it
anuŋıla devlet-i dünyī vü ʿuḳbī ḥāṣıl it

ṭutdı jeng āyīneni irmez cemāli pertevi
ol ṣafāyı bulmaya var ḳalb-i ṣāfī ḥāṣıl it

ḳalb-i ṣāfī ẓāhir ü bāṭın küdūratından it
her ḥabāsetden arıt bu nefsi taḳvī ḥāṣıl it

mertaʿ-ı süflīde ḥayvān gibi hay ḳalmaḳ nişe
ʿālem-i ʿulvīye ʿādemsin teraḳḳī ḥāṣıl it

yüzüŋ üstine sürini gözlerüŋ yaşı gibi
ivme ʿömr olduḳca yolı var te'ennī ḥāṣıl it

nişe buᶜdiyyetde ḳānīᶜsin bu maḥcūbiyyete
hay göŋül gözini aç nūr-ı tecellī ḥāṣıl it

varısa cānuŋ kelīse naḳşı mısın ḳıl naẓar
ᶜibret al ᶜālemde her ṣūretde maᶜnī ḥāṣıl it

ḳılmaġıl ārāyişine bu evüŋ āsāyişi
az olur sen himmeti ī dost ᶜālī ḥāṣıl it

eyle taḳvāyıla evvel derdi ḥāṣıl yan yaḳıl
şemᶜi gibi şuᶜle vir ᶜışḳ-ı Ḥaḳīḳī ḥāṣıl it

LXX

der naṣīḥat

- . - - (. . - -) / . . - -/ . . - - / . . - (- -)

ḳo bu tertīb-i teni ᶜālem-i cāna sefer it
ḥubb-ı dünyā-yı denīden güzer it cān güzer it

57b

iᶜtīdād itme ḳadem baṣ hele bir sen de yola
destigīrüŋ o taẓarruᶜ aŋa şām u seḥer it

ᶜālem-i ᶜulvīye gel itmege pervāz bugün
ye'si ḳo ḫavf u recādan göŋüle bāl u per it

gey saḳın yolda seni ḳomasun ilḥād u ḫulūl
ḥaẕer it şāhum efendi ḥaẕer it hay ḥaẕer it

baṣma zinhār ḳadem şerᶜ-i Nebī'den ṭaşra

seyf-i aḥkāmı bidaᶜ ẓulmetine ḫoş siper it

iḥticābıla yaḳīn şuᶜlesi yüz gösteremez
bāṭını taṣfiyeyile cehd ḳıl dīdevār it[205]

evvel it āyine-i ḳalbi muṣayḳal ṣūfī
Dil-ber'üŋ ᶜaks-i cemālin göre andan naẓar it

cām-ı vaḥdetden içüp olduŋısa mest ī cān
ḳoma endīşede ᶜaḳlı daḫı āşüfte-ter it

hele i mest-i ḫarābāt-ı fenā bir yine gel
yıḳ bu zindān-ı teni sükrile zīr ü zeber it

zāhidüŋ zerḳı ṣālibin uşad u ṣūfīnüŋ
delḳı pīlūnını ṣad pāre kılup şūr u şer it

yine mestāne ḳılup naᶜra vu gül-bang uyar
ḫāb-ı ġafletde ḳalan ḫufteye hem bir ḫaber it

ᶜāşıḳ ol ᶜışḳıla yan şöyle ḥarāretde ki tā
zāduŋ āteş gibi i ᶜışḳ eri ḫūn-ı ciger it

ᶜışḳ dersini Ḥaḳīḳī dime gel cāhile sen
hay ne fāyide anuŋla ḳo yiter derd-i ser it

kimde ki nūr-ı baṣar olmaya ᶜālem şeklin
nice aŋlada aŋa kimse sözi muḫtaṣar it

58a

---

[205] 57b-5b nolu beytin vezni bozuk.

LXXI

. - . -/. . - -/. - . -/. . - (- -)

göŋül ki oldı anuŋ dāmı es̱fel-i nāsūt
ne ḥālile ide pervāz-ı ʿālem-i lāhūt

żamīr levḥını tevḥīd-i ḫāṣıla pāk it
ki ʿaḳlı yitere vü ḳılmaya felsefe mebhūt

ʿulūm-ı keşfi ṭaleb itdi oldı menşeʾ aŋa
cilā vu taṣfiye ne fikr-i ḫāṭır-ı fertūt

ledünni ʿilmi bilen baḥs̱ī vü cidālı nider
ki yaraşur aŋa ḥılm u vaḳār u ṣamt u sükūt

nice irişe serā-perde-i hüviyyete dil
ki seddür olmadı ṭay mülk ü ʿālem-i melekūt

ne şerʿde var elüŋ ne ṭarīḳda ḳademüŋ
ne lāf urursın ī cebrī dile alup ceberūt

çü sırr-ı vaḥdete vāḳıf degül özüŋ ne şeref
vire bu tefriḳada ṭumṭırāḳ-ı bād-ı bürūt

cemāl-i Ẕāt eşiʿʿatı irmez olmadın
fenā-yı ṭabda tā maḥv bu ṣıfāt u nuʿūt

Ḥaḳīḳī āteş-i ʿışḳ içre yanmayan ḫāmı
ne vaḳfe-i ʿArafāt ide puḫte ne ʿarafūt

LXXII

der ġınā-yı dil ve beyān-ı cevelān-ı sīmurġ dil-i evliyā der ḳāf-ı ḳurb

- - . / - . - . / . - - . / - . -

gösterme servetile yüri sen bize bürūt
loḳma-pereste oldı büt ü lāt u lūt u pūt

ʿāşıḳ göŋül ki oldı anuŋ h̬ānı derd-i ʿışḳ
geh āteş oldı zādı vu geh ḫūn idindi ḳūt

58b

cān olsa zinde maʿrifetu'llāhıla ne ṭaŋ
görürsin āb-ı baḥri ki olur ḥayāt-ı ḥūt

murġı ki āşiyānı anuŋ Ḳāf-ı ḳurb ola
dām-ı megesde hīç ola mı ṣayd-ı ʿankebūd

gösterme zerḳ u ḥīleŋi sen ehl-i ḥāle kim
sī-murġa nice ḥāyil olur ehvene'l-büyūt

ḳılmaz bu milke vü melekūta naẓar şu kim
āşüfte eylemiş dür anı Ḥayyu lā-yemūt

cān ki fenā nehengi yuda baḥr-i maʿrifet
olur niteki aṭlas u dībāc berk-i tūt

ḥāl nice ḳıla ḳāl bu ḥāli ki lāl olur
dil şundaki olur mütelāşī ḳamu nuʿūt

aḥvāl-ı evliyāda Ḥaḳīḳī evlāsı şaḫṣ

ᶜaczine muᶜterif olup itmekdürür sükūt

LXXIII

der naṣīḥat

- - . / - . - - / - - . / - . - -

cānuŋda vu tenüŋde olduḳca istiṭāᶜat
ḳılma özüŋe taḳṣīr zinhār eyle ṭāᶜat

göŋülde anı fikr it dilüŋde anı ẕikr it
her ᶜużvuŋıla şükr it cānıla ḳıl iṭāᶜat

şükrin Şeh'üŋ edā ḳıl her dem aŋa s̱enā ḳıl
Ḥaḳ'dan utan ḥayā ḳıl hay niçe bir şenāᶜat

gel olma dūr-endīş rızḳiçün itme teşvīş
zinhār eyle dervīş virdügine ḳanāᶜat

ol milk [i] māldan ᶜur tā ḳalbüŋ ola pür-nūr[206]
ġafletden ola gör dūr vaḳtidür it zirāᶜat

59a

maḥv ol fenāda muṭlaḳ taḥḳīḳ ire muḥaḳḳaḳ
tā ire pertev-i Ḥaḳ açıla yol şu sāᶜat

ḳalbüŋde genc-i maᶜnī bulduŋ çün eyle maḫfī
ḳılmakdan anı yaᶜnī maḳṣūd ne ᶜişāᶜat

nā-süftedür çü bu dur pindār defterin dür

[206] 58b-12a nolu beytin vezni bozuk.

maʿni cemāline gör rū-pūş olur ṣınāʿat

bu dīn yolında vir baş ger başuŋ ola ḫaşḫaş
döndürme yüz ḳarındaş merdāne kıl şecāʿat

hay ḳoma şerʿi elden Ḥaḳ bekleye zelelden
kesb ide gör ʿamelden sen Ḥażret'e biżāʿat

bidʿatdurur ḍalālet ẓulmetdürür cehālet
irmege vecd ü ḥālet sünnī gerek cemāʿat

ırma bizi ṣafādan ayırma evliyādan
yā Rabbi Muṣṭafā'dan sen rūzī ḳıl şefāʿat

ümīz̲ ider Ḥaḳīḳī ki yād ḳıla Mevlī
vaḳtine ḥubb-ı dünyī irgürmeye iżāʿat

LXXIV

der taẓarruʿ ve münācāt bahr-i basīṭ

- - . / - . - - / - - . / - . - -

luṭfuŋdan eyle yā Rab men ḳuluŋa ʿināyet
bu nefs-i şūm elinden kim ʿācizem begāyet

nefsüm baŋa ider güç cevrine bulmadım uç
bes senden özge andan kime ḳılam şikāyet

bu nefs-i şūm elinden yanduḳ yaḳılduḳ āḫir
gelmedi her-giz andan bir kimseye ḥimāyet

men hak-sarı kurtar sen züll-i maᶜsiyenden[207]
kim gice gündüz işüm cürmile cinayet[208]

59b

yüz karalıgı durur kesbüm çü hazretüŋde
kalbüme bu habaset anın ider sirayet

men kendü saᶜyümile nedem ne iş başaram
vay ol kula ki senden irişmedi hidayet

tevfikuŋ it refikum gösterdivir tarikum
ᶜışkuŋı kıl rahikum i Şah-ı bi-bidayet

her kimi sükr-i ᶜışkuŋ kendüliginden iltür
taht-ı yakinde diker ol şahvar rayet

kim tabᶜ zulmetinden kurtılmadı anuŋ hiç
irmedi batınına bil şuᶜle-i vilayet

yüz süriyü kapuŋa geldüm ümizivar uş
ᶜafvuŋa rahmetüŋe hod var delil ayet

gaybuŋ mekamininden feyzüŋ irişsün ahir
sınuk göŋülleri sensin iden riᶜayet

sen ol Kerim'sin kim yazuklu kullariçün
fazluŋ u rahmetüŋdür derya-yı bi-nihayet

---

[207] ***züll-i maᶜsiyenden*** şeklinde olmalıdır.
[208] 59a-12b nolu beytin vezni bozuk.

deryā-yı raḥmetüŋden cürmine cümle ḫalḳuŋ
bir ḳaṭre ger irerse ider Şehā kifāyet

her lafẓ u her ᶜibāret cārī meḥabbetüŋden
dilde ṣarīḥ olsun ol ya gerek kināyet

meydān-ı ᶜışk içinde oynamayan Ḥaḳīḳī
başını ol bu yolda bilmez nedür ḥikāyet

LXXV
der naṣīḥat ve taḥrīṣ baṣr ve ᶜināyet
. - -/. - -/. - -/. - -

Ḥaḳ'içün idene ᶜibādet ne ḥācet
bu resme ḥarīṣi ne ḥācet ne ḥācet

60a

gelüŋ el irerken idelüm ᶜibādet
ki żāyiᶜ idüp ᶜömr nedāmet ne ḥācet

neçün dür perīşān hemīşe bu gönlüŋ
ne ġam hay ḫānum bu melāmet ne ḥācet

muḳadder olanı Yaradan ḫo virür
neye bes bu renc ü meşaḳḳat ne ḥācet

viren Ḥaḳ ḫo rızḳı ḳo ḫalḳı cihāndan
ḳo loḳmayiçün ḳo ya minnet ne ḥācet

vurup puşt-pā ḫoş cihāna elüŋ çek

ḳamudan ki kesb it ferāġat ne ḥācet

ne baş aġrısıdur bu bir nefsiçün ya
ne ġavġadurur hay bu şöhret ne ḥācet

gerekdür ki dervīş özini ide ḥaḳ
aŋa bes bu cāh u riyāset ne ḥācet

çü ʿizz ü şerefdür Ḫüẕā'dan ḫo ʿuzlet
aŋa bes bu ḫizy ü ḫacālet ne ḥācet

ʿavāma muṣāḥib olınmaḳ ḫacālet
dürür gey ḳo çekme suʿūbet ne ḥācet

ḳo keşfi çü keşf ol hele ʿālī himmet
dek ehl-i kerem ol kerāmet ne ḥācet

çü pīşeŋ seḫāvet ola faḳr içinde
ḫo şehsin bu ṭabl u ya rāyet ne ḥācet

bu nefsüŋ ḫilāfın id erlik ki budur
her işde bu şūma iṭāʿat ne ḥācet

depinme ḳazıtma ne vecd ü ne ḥālet
dürür hay nedür bu ṣenāʿat ne ḥācet

60b

çü gözlüye gizlü degül iş naẓarda
özüŋi bes itmek melāmet ne ḥācet

cihān bir sebaḳ dur bu rāzı ṭuyana
aŋa bes fülāndan rivāyet ne ḥācet

Ḥaḳīḳī çü iḥsān durur ḫoş ḳamudan
bes eylük idelüm isā'et ne ḥācet

göŋüller alalum ṣafālar bulalum
ṣafālu göŋüle küdūret ne ḥācet

LXXVI

sekriyyāt der ḳadem-i ʿışḳ-ı ʿāşıḳ fī ʿilmi'llāh hezec-i aḥzāb-ı müs̱emmen

- - . / . - - . / . - - . / . - -

söylenmeziken dilde vücūd u ʿadem ī Dost
baṣmamışıdı ʿāleme Ādem ḳadem ī Dost

ne arż u semāvāt yaradılmışıdı ne
kürsī adı varıdı ne levḥ ü ḳalem ī Dost

taṣvīr-i benī-ādemiçün levḥ-ı vücūda
urulmamışıdı dahı işbu raḳam ī Dost

vaḥdet deŋizinde ḳamu ġarḳıdı tamāmet
ayrılmamışıdı daḫı bir ḳaṭre nem ī Dost

kim şārıḳı şevḳüŋüŋ irip leşker-i cāna
dil taḫtına dikmişidi ʿışḳuŋ ʿalem ī Dost

bünyād daḫı bāġa cihānda yoġiken cān
maḫmūr meyi ʿışḳıdı bī-cām-ı Cem ī Dost

şeydayiken eltaf-ı cemalüŋe bu bülbül
kandayıdı bu gülşen-i bag-ı İrem i Dost

bu hal-ı dil-efruza bu derdile ciger-suz
kanda olısar vakıf eb u hal u ᶜam i Dost

61a

vir garka bu tevhid-i Hakiki'de göŋül ki
bahr oldı olan katre heman gark-ı yem i Dost

LXXVII

der nümuzen sabit-kadem-i der ᶜışk

- - ./. - - ./. - - ./. - -

göŋlümde gam-ı ᶜışkuŋ u gözümde nem i Dost
bir dem mütevvakkıᶜ bu kim olmaya kem i Dost

şavkuŋla çü subh olmayıcak ruşen ü dil-şad
zulmet yagar üstüme birür gaym-ı gam i Dost

şol duna ki din derdi çirag olmaya dünyi
dunında kalur müdlehim ol la-cirem i Dost

5 ne varıdı gaybi ne eşiᶜᶜat-ı tecelli
bes zulmet-i reybi olur aŋa elem i Dost

şol himmet-i ᶜali ki ider ᶜalem-i ᶜulvi
seyrin yine bi-bal çü hebb-i nesem i Dost

ol tayir-i bag-ı melekut ki nice idrak

eyleye yā pervāzını fevḳ-i himem ī Dost

ten ḥaẓẓı ḥaẓīẓında cuʿal gibi şeb ü rūz
şol cīfeyiçün saʿy ḳılan bī-ḳadem ī Dost

men bī-rehe iş sehv ü ḫaṭāyısa hemīşe
sen Pādışeh'e luṭf u seḫā vu kerem i Dost

luṭf eyle ḫaṭī'ātını ʿavf it ki Ḥaḳīḳī
dir Rabbi ẓalemnā işi oldı nedem ī Dost

topraḳda yüzi ḳamudan ednā vu ezeldür
ḳapuŋda vücūdıla müsāvī ʿadem ī Dost

LXXVIII
der sekr
- - ./. - - ./. - - ./. - -

61b

sen ravża-ı ḫāṭırda menüm gülşenüm ī Dost
sensin felek-i dilde meh-i rūşenüm ī Dost

senden ṭoḳınur şuʿle ḫocam göŋlüm evine
andan ki açıldı saŋa bu revzenüm ī Dost

ẕikrüm sen ü fikrüm daḫı çok şükr saŋa kim
sensüz degülem ḳandayısa meskenüm ī Dost

senden cigerüm zaḫmı vu çārem daḫı sensin
her tīr ü belāya siperüm cevşenüm ī Dost

ger ugraya Mansur gibi dara yolum hem
odlara yanup savrıla yile tenüm i Dost

kıblem çü cemalüŋ saŋa yüz tutdum efendi
kancaru dönem dahı kimüm var menüm i Dost

maksudı vu matlubı Hakiki'nün ümizi
ma'budı dahı sen saŋa dutdum yönüm i Dost

LXXIX

der sekr-i 'ışk

- - . / . - - . / . - - . / . - -

göŋlüme uralı gam-ı 'ışkuŋ seher i Dost
ahıla sürer 'ömrümi şam u seher i Dost

simada göŋül halini eyle maŋa takrir
yaşıla dükendi kanı hun-ı ciger i Dost

ol demde ki olmaya haberdarı özinüŋ
'aşık tuya mı halini her bi-haber i Dost

fikret per-i pervazına irmedi bu sırruŋ
zira bu havada dökilür bal u per i Dost

varlık eserin eylemedin mahv fenada
göstermedi bir canda bu 'ışkuŋ eser i Dost

62a

sehlidi yoluŋda ser ü cān terkini urmaḳ
illā ki degül lāyıḳı her muḫtaṣar ī Dost

cānum daḫı ī Dost cihānum dahı sensin
hem sen göŋüle göze viren nūr u fer ī Dost

muḳın naẓarından olıcak mürtefiᶜ aġyār
manẓūr sen olursın iden sen naẓar ī Dost

sen eyle Ḥaḳīḳī'ye rızāŋı vu liḳāŋı
rūzī ḳıla çün mülk-i fenādan güzer ī Dost

LXXX

der nümūẓen s̱ābit-ḳadem-i der ᶜışḳ

- - . / . - - . / . - - . / . - -

5 göŋlüm nice ırabile senden gözin ī Dost
ḳanda çevüre ya işigüŋden yüzin ī Dost

ber-dār ide Manṣūr gibi ger tenümi ḫalḳ
odlara yaḳup yile ṣavura tozın ī Dost

biŋ cānum eger varısa bir kezden idem terk
kimdür ki dirīġ eyleye senden özin ī Dost

bu ᶜışḳ yolından döniser ḫod degülem hīç
ḫalḳuŋ işidüp men eyü yavuz sözin ī Dost

yoḳ kimseyile ᶜışḳa esīrem serikārum
derdüm ne gözedem ya ḳarasın bozın ī Dost

pervāz [ı] peri ᶜışḳıla eyleyene ne ġam
kim ḳayıra yoluŋ yoḳışını düzin ī Dost

zerḳını kesād itdi Nebi şerᶜi ki'gūluŋ
almazam anuŋ bir ḳara pūla yüzin ī Dost

Sulṭān-ı Rusul şükr ki gösterdi bize bu
ṭoġrı yolı aŋladuġ işüŋ her yüzin ī Dost

62b

naẓmında şekürden[209] ḳılur aḥlā bu Ḥaḳīḳī
egrilere āhī sözinüŋ gör tuzın ī Dost

LXXXI
der iştiyāḳ baḥr-i aḥzāb-ı müseddes
- - ./. - . -/. - -

ḫod milk-i cihān ṭolu cemālüŋ
bes nişe göremezüz ᶜayān Dost

ẕulmetde ne ḳalmışuz ᶜaceb ya
şuᶜleŋ çü ṭoludurur cihān Dost

ḳandalıġuŋı kimesne bilmez
men ḳanda ṣoram i bī-mekān Dost

ṣıġmaz ḫocam anda ḫod ki sensin
ne kevn ü mekān ü ne zamān Dost

bes ḳanda idem ᶜaceb ṭaleb men
senden ya kime ṣoram nişān Dost

sensüz ḫo bize muḥāl dirlik
sensin ki ḥayāt-ı cism ü cān Dost

sen çism-i çirāġ-ı cān-ı ᶜāşıḳ
sen nūr-ı zemīn ü āsumān Dost

63a

sensüz ya ne luṭfı var cihānuŋ
ī revnaḳ-u bāġ u būstān Dost

dil murġı ya bu kafesde sensüz
ḳanda dutısardur āşiyān Dost

i Batın u Zahir Evvel Ahir
senüŋle hayat-ı cavidan Dost

kılduŋ bu Hakiki hak-i payı
ᶜışkuŋa esir na-gehan Dost

LXXXII

sekriyyat der sekr

- - . / - . - . / . - - . / - . -

şufi var urma taᶜna ki bu cam-ı cemde mest
aks-ı cemal-i Yar'ı görüp oldı mey-perest

kim bahdı ol cemale ki aşufte kalmadı
kim gördi Celal'ı ki ya olmadı şikest

saki revak u şafi güzaf anca dökti kim
seyl aldı ᶜakl-ı piri eger reft o ki rest

mest ü harab kıldı şarab-ı tecelliyat
Saki ezelde kuralıdan Meclis-i Elest

geh şahve geldi gah olur mahv u geh feta
geh bu tahayyür içre olur nist gah hest

rindi ki vasl-ı Yar etegin tutdı can virür
ser terkin urdı virdi mi gör kimseneye dest

almaz cihanı habbeye ᶜizzet nolur ya cah
virür bu mülki tereye eydür ki in besest

ahsenet ol fakire ki ᶜali nazar durur
kalmadı dun himmetile çah-ı tende pest

63b

şeyḫ-ı zamāne aŋa muḳayyed ki ṣayd ide
gün vardı inmege daḫi ḫāli elinde şest

dāmına kendü düşdi yine ser-nügūn zihī
cān kurtaramadı daḫı çendān egerçi cest

pervāza gel Ḥaḳīḳī yine perr-i ᶜışḳıla
ᶜaḳl-ı ᶜāḳile olmaya tā yolda pāy-best

LXXXIII

der sekr bahr-i serīᶜ

- . - -/- . - -/- . -

dil yine meyḫāneden irişdi mest
ḳaldı ayaḫda yine bu ᶜaḳl pest

kūy-ı ḫarābātı ḫarāb eylemiş
ḳaçar öŋince ḳamu bāde-perest

kūbler ayaḫlarda düşüp ser-nügūn
rıḫte meyhā vu ḳadehahā şikest

cümle-i eczā-yı vücūdı bu şūr
raḳṣa getürdi yine bī-pā vu dest

ḳıldı çü ibrīḳ-i teni ser-nügūn
āb-ı revān oldı revāne çü rest

pīr-i münācātı gör ol ruᶜbdan

[211] چون شرر از روزن مشکات جستن

kıldı Hakiki'yi ezelden ebed
mest-i Hüza cur'a-ı Bezm-i Elest

LXXXIV

der sekr reml-i müsemmen

-.--/-.--/-.--/-.-

bi-ser ü saman yederdi 'ışkı o bi-pa vu dest
işbu suret 'alemine can ezelden geldi mest

64a

varlığın Bezm-i Ezel sagrak-ı istigrakına
garka viren mest ola vu olmaya suret-perest

yüz bela görse beli dir şevkıla andan ki Şah
[212] از لسان حال الطاف تجلی گفت الست

püşt-i can olsun şikeste turmaya ger ten dürüst
[213] در ازل جانم بر آن عهدیک با سلطان ببست

عقل چون دور از میان رفت با این مشعله
[214] آتش سودای عشقش در دل و جانم نشست

[211] "sığınma oyuğunun penceresindeki kıvılcımlar gibi"
[212] "tecelli lütufları hal diliyle (elest) dedi."
[213] " canım ezelde Sultan ile yaptığı ahit üzeredir."
[214] "akıl bu meşale ile ortalıktan uzaklaşınca, O'nun aşk sevdasının ateşi gönlüme ve canıma oturdu."

depredür hurraka şevk-ı Yar çünki dem-be-dem

لاجرم از پرتو معشوق این انوار جست [215]

irmedi midran envar-ı tecelli olmadı
kalbi gülzar-ı hakayik olmayan çün hak-i pest

ᶜalem-i vahdetde gayri dost sıgmaz kadri yok
bu vücudun egleyiben dinmez anda nist ü hest

چون کمان در قبضهٔ غم بد حقیقی مدتی
با گشاد عشق شد اکنون چو تیری راست اندر شست [216]

LXXXV

der beyan-ı eng murgi çi-hami nümayede ahir-i kar halk-ı cihan-ra ez-hıryi ve nekal bahr-i hezec eczeb

- - . / . - . - / . - -

aç gözüŋi bir i bi-haber mevt
bir gün saŋa dahı hem irer mevt

ol Taŋrı Habib'ine vireydi
kimseye eman vireydi ger mevt

sen şöyle ne gafil oturursın
bilürsine vardur i peder mevt

[215] "bu ışıklar şüphesiz, sevgilinin parlaklığından dolayı kaçtı."
[216] " Hakiki, bir zamanlar gamın pençesindeki yay gibiydi, şimdi aşkın onu açmasıyla uygun (doğru) eldeki bir ok oldu."

bir gün ide tārumār külli
māluŋ çoġısa ki ne ḳadar mevt

64b

gör ḫalḳı cihāna neylemiş dür
bir vara ḳubūra ḳıl naẓar mevt

dünyāya ḳanı benüm diyenler
ʿālemde neler ider neler mevt

yire ḳodı ser serālarını
yıḫmadı mı külli ser-te-ser mevt

şehrin niçe şehlerüŋ ki yıḫdı
ne saḳf u serā kodı ne der mevt

5 kimüŋ ki evine girdi der-ḥāl
zīr ü zeber itdi i siper mevt

derdile cigerleri ider ḳan
gözlerde komadı nur [ı] fer mevt

ī serv-i revān bu busıtānda
bir ḳor mı gör āhi şāḫ-ı ter mevt

aġardı saçuŋ saḳaluŋ ī pīr
uş irdi yaḳın saŋa meger mevt

ī gāv ʿalef-perest olursaŋ
ḫizyile depeleye çü ḫar mevt

müştak-ı lika-yı Hazret'iseŋ
lezzet vire saŋa çün şeker mevt

can mülkine kıl Hakiki pervaz
dökmezden ilerü bal u per mevt

ne hazz ala bu cihanda kimse
oldukda soŋ ucı reh-güzer mevt

göster baŋa bir kişi ki anuŋ
urmaya yüregine seher mevt

65a

LXXXVI
der sekr reml-i mecnun-ı müsemmen
-. - - (. . - -) / . . - - / . . - - / . . - (- -)

yine şol razı ki bi-savt-ı lisan direm işit
saŋa canumdan anı men ki nihan direm işit

sen işidürsin anı hem yine penhanı heman
halk içinde saŋa gerçi ki ᶜayan direm işit

gel beri şerhaları şerhına bak yüregümüŋ
hal diliyile saŋa gör ne beyan direm işit

yoh mıdur merhametüŋ bu baŋa i ateş-i ᶜışk
yalvarıban saŋa bunca ki eman direm işit

görịcek āyine-i cānda cemālüŋ ᶜaksin
nuṭḳ-ı ṭūṭī gibi bī-kām u dehān direm işit

iricek ḥālet-i mestī saŋa ᶜışḳuŋ ḫaberin
anda kim hem yuyılur nām u nişān direm işit

ḳalbe her lemᶜada lāyıḫ olan envāruŋ hem
sırrını ki saŋa bī-şekk ü gümān direm işit

ola bu remz-i Ḥaḳīḳī çü göŋülde peydā
cünbiş-i ḳulzüm-i bī-ḥadd u kerān direm işit

LXXXVII

der sekr

-. - - (. . - -) / . . - -/ . . - -/ . . - (- -)

bī-ḫaberler ḫaberin ḥālet-i mestīden işit
cānda bu ᶜışḳ eserin ṣūret-i pestīden işit

kimde ki ṣāyibe-i vehn-i ᶜazīmet varısa
gösterür aŋa nişān ṭāᶜate süstīden işit

ᶜışḳı yolında Ḥaḳ'uŋ beyyine ṣābit ḳademe
zühd ü taḳvāda bu çālākī vü cüstīden işit

65b

sūd u sermāye saŋa ᶜucb u ġurūr olduġunı
zerḳı pīrāyesi vü ḫīş-ı perestīden işit

kime envār-ı tecellī-i cemāl-i Ḥaḳ irer

gerek ol anda eser komaya hestiden işit

la-mekan ᶜalemi seyrinde mekanet bulanuŋ
sırrını aŋla bu temkin ü dürüstiden işit

ehl-i hal aŋlaya bu remzi Hakiki aŋa dir
gel beri hal dilin mest-i Elesti'den işit

LXXXVIII

er-rubaᶜi

-. - -/ - . - -/ - . - -/ - . -

her işüŋ aslı mufavvaz saŋa maᶜlum oldı tut
ᶜalemüŋ halkı öŋüŋde cümle mahkum oldı tut

assı ne zevk-ı cihanuŋ çün gözüŋden çıkısar
iricek mevt ü fena ahir i mahdum oldı tut

LXXXIX

kafiyetü's-sa der tazarruᶜ ve arz-ı beyan

- - ./ - . - ./ . - - ./ - .-

senden umar kamu mededi ya Rab el-gıyas
sen vir bize hayat ebedi ya Rab el-gıyas

ya Rabbi kime yalvaralum senden özge hiç
yohdur zayiflerüŋ senedi ya Rab el-gıyas

ᶜaczile hayret içre füru-mandeyüz zelil
ya Seyyidi vü Müstenedi ya Rab el-gıyas

ī bī-Zevāl ketm-i ᶜademden vücūda hem
sen götüren bu nīk ü bedī yā Rab el-ġıyās̱

evvelden āḫire çü bu mücrimlere ḳılan
sensin bu luṭf-ı bī-ᶜadedī yā Rab el-ġıyās̱

66a

īmānı yoldaş eyle ḳulavuz ᶜināyetüŋ
olsun ḳoduḫda yire hādī yā Rab el-ġıyās̱

ī Destigīr-i Ḫalḳ nigehbānumuz sen ol
toprağa ṣalıcaḳ cesedi yā Rab el-ġıyās̱

itme bizi muᶜaẕẕeb İlāhī ki ḳabrde
cennet riyāżı ḳıl laḥadi yā Rab el-ġıyās̱

her yaŋadan hedef gibi bu rūzigāruŋ uş
sınuḳlara irer lekedi yā Rab el-ġıyās̱

kimseye ḳomaz oldı ḥużūrı ᶜale'l-ḫuṣūṣ
keydi vü ḥāsidüŋ ḥasedi yā Rab el-ġıyās̱

gör rūzigār ı gör ki hüreyre hirasıla
diler zebūn ide esedi yā Rab el-ġıyās̱

sünnilerüŋ musallaṭı ḳılma ḍalāletüŋ
tīhindeki şu dīv ü dedi yā Rab el-ġıyās̱

ḳoma ḳaraŋu göŋlümüzi şöyle ī ḳılan
rūşen bu saḳf-ı bī-ᶜamedī yā Rab el-ġıyās̱

kime nazar kılup ide ehl-i mükaşefe
gitmeyenüŋ gözi remedi ya Rab el-gıyas

nur-ı hidayetile Hakiki'nün aç gözin
kim yavı kılmaya şadedi ya Rab el-gıyas

XC
der insaf
-. - -/ -. - -/ -. -

varduginca şaşduŋ i nefs-i habis
hadden iŋen aşduŋ i nefs-i habis

bulanuklıgun senüŋ yinilmedi
seyl gibi taşduŋ i nefs-i habis

66b

getürimedüm seni togrı yola
yatlu hale düşdüŋ i nefs-i habis

turmadın yabana yitdüŋ i dirig
hırs atını eşdüŋ i nefs-i habis

bi-hayalık gözlerüŋ örtdi ki sen
ol nikabı yaşduŋ i nefs-i habis

çare yok kesilmedüŋ yaŋlış işe
ciddile tolaşduŋ i nefs-i habis

bu Hakiki miskine bilsem bunı
nireden ulaşduŋ i nefs-i habis

XCI

der vasf-ı hal-i ʿaşık der tarik-ı ʿışk

-. - -/ -. - -/ -. - -/ -. - -

ʿaceba bu ʿIşk Şah'ı neyiçün olur çü haris
yine hun-zirlige çü firak-ı dost baʿis[217]

ne göŋüle kim eşiʿʿa vireʿaks-i ruy-ı Canan
bu vesavis ana[218] haşa kaçan ire pür-habayis

çü Kadim-i Yar yüzden götüre nikabı na-geh
ne cihan kala ne can mahv ola muzmahil hadis

yine sırr-ı ʿışkı ʿarif bile var ni gayr-ı ʿaşık
ne müfessir oldı vakıf ne fakih u ne muhaddis

şu ki hamr-ı min-ledün'den kıla mest ʿakl u canı
ne ʿulumı resm-i tasdiʿ olur aŋa ne mebahis

ʿacaba nesine kalduŋ bu ribat-ı köhnenüŋ sen
ebeda çü bunda kimse olısar degül ho makis

ko cihanı kıl Hakiki hele Hazret'e teveccüh
ki be-gayr-ı Hak ne malik kalısar ne milke varis

[217] 66b-6b nolu beytin vezni bozuk
[218] aŋa şeklinde olmalıdır.

XCII

kafiyetü'l-cim kaside der nasihat ve der tahkik-i zekat-ı havvas ve hacc-ı havvas bahr-i mehabbet

. - . -/. . - -/. - . -/. . - (- -)

67a

kimüŋ ki eyledi ᶜışkuŋ bu varlıgın tarac
kime ki ᶜışkıla fakr u fena durur minhac

cihandan el çeküp oldı o külli müstagni
şu resmile ki dinür el-fakirü la-yahtac

heva-yı nefsile düşme bu tabᶜ zulmetine
delil-i şerᶜıla yol var ki şemᶜ dür vehhac

zihi ki ᶜillet-i nefsüŋ bu kalbi kıldı ᶜalil
şifa-yı hikmeti Kur'an'dan eyle aŋa ᶜilac

iç imdi daru-yı hikmet tabib-i hazıkdan
bu da'-i bidᶜatıla varmadın fesada mizac

nasib-i fakr alagör ille pak meşrebden
ki oldı ᶜazb u füratuŋ hilafi milh u ücac

ecinnesinüŋ umar ümmehatı enfüsüŋ ol
agarda yüzini zerkın ki kılup isfidac

olur ᶜakidesi tabᶜ-ı habis mübtediᶜuŋ
ki dini yohdur egerçi ki basmaz alnına hac

Hak'uŋ ne buyrugın işler ne vaᶜdine inanur
sanursın oldı müsülman ki virmedise harac

şu dirligile sahabi ki gitdiler yolı var
ki hasıl eyleyesin her kemali çün nessac

bu zerk u hile ki itme ko damı kam-ı nefs
niçelerüŋ yolın urdı ki mekr ü istidrac

sıfat-ı nefsden eyle bu kalbüŋi safi
safa gerekise gayrı göŋülden it ihrac

67b

budur havas zekatı eda kıl imdi yine
ki muᶜsıratdan i yine bu gülşene seccac

ki bite maᶜrifetüŋ hem gül ü reyahini
vire küşuf-ı yakin-i şükufesin her ᶜac

revan ola çü yenabi'-i hikmet ol baguŋ
dirip yıga semeratın ki baguban ide çaç

çü sevr seyr ide andaki Bayezid ü Cüneyd
çü mive asıla her bir budakda yüz Hallac

ekabirüŋ bu durur bil ger ibtida hali
şu rutbete özen irdi ki Şibili vü Zücac

bu delk içinde ko zerkı ko büt-perest olma
ki devletile urıla başuŋa ᶜışk odı tac

bu nār-ı ḥırṣıla nefsi ki serd olur çün faḥm
bu nūr-ı şevḳıla bil dil ki germ olur çü sirāc

ḳo dini dünyeye ṣatma ḳo şöhretile yime
bu rızḳ ġuṣṣasın āḫir ki olmayasın aç

didi çü نَحْنُ قَسَمْنَا [219] ne ġuṣṣalukiçün
tevekkül ehlini ḫalḳa Ḥaḳ itmedi muḥtāc

ferāġatıla ḥaṣīri ḥarīr bildi faḳīr
ḳanāᶜatile pelāsı hem aṭlas u dībāc

selāmet isteriseŋ ḳo ki her melāmet ger
bu ṭaᶜnı oḫına nefsüŋ ide senüŋ umaç

ki ᶜāṣīdür seg-i nefes işi maᶜāṣī dür
ne semridürsin anı sen virüp aŋa tutmaç

zıᶜār yāreni vü rızḳ vireni unıdur
vefā yolında degül mi bu nefsden yig alaç

68a

şu gibi serm idegör ṣāfī ḳalbüŋ i ṣūfī
ki ḳatı olduġıyiçün şınur hemīşe zücāc

hele riyāżetile ur bu nefs boynın sen
ki emr-i şerᶜda daḫı ol eylemeye lecāc

---

[219] Zuhruf/32 Biz taksim ettik.

riyazet odıla puhte olup iradetde
bişür koma çöregüŋ çig ki kızguniken saç

çü katre katre sızup ᶜışk odına tamdı ciger
irişdi bahr-i hakayikdan ateşin emvac

varısa ᶜazm yola kıl yoluŋı yiyni saŋa
selametile varasın ne meks ola vu ne bac

ne kalduŋ işbu mugaylana sen kavafilden
Safa [ı] Merve'ye irdi ki saᶜyıla hüccac

ki nura gark olup ider harim-i vaslatda
cemal-i Zat tavafin görürseŋ ol efvac

zi-ᶜömri ki süreler ᶜUmre-i teşevvukda
ki yana berk-ı tecellide nur ola emzac

bu maᶜrifet ᶜArafat'ı hakayikına rical
çü vakıf ola göŋülde açar tarik-i fücac

ᶜamel metaᶜına imdi bil ol ticaretde
Rasul sünneti damgasıyıla oldı revac

kamuya ruzi İlahi sen it kıyametde
Şefaᶜat-ı Şeh-i Levlak ü Sahib-i Miᶜrac

Hakiki gülşen-i razuŋ içinde bir söz it
ki derdüŋile yana kumri yakıla dürrac

XCIII

nazire der nasihat

. - . -/ . . - -/ . - . -/ . . - (- -)

68b

gani fakir dürür kim degüldürür muhtac
niteki didi Nebi el-fakirü la-yehtac

cihana şuᶜle virür hem-çü kevkeb-ı dürri
Hak'uŋ mehabbeti nuri olan göŋülde sirac

çü katre katre eriye sızup yürek yağı
başuŋda nar-ı mehabbet çü şemᶜ ta ola tac

delil-i nur-ı hidayetdür iktida arana
ki Hak yolında bulur çün siracdur vehhac

ger ola bedreka saŋa bu himmet-i merdan
yoluŋı urmaya Kuttaᶜ-ı mekr ü istidrac

tutarsaŋ er etegin Hak ki destigirüŋ ola
açıla Hazret'e candan içerü hem minhac

irişe fethile ol dem liva-yı nasru'llah
görine leşker-i din göze tolp tolp efvac

geh lemᶜa lemᶜa ire barikat-ı nur-ı cemal[220]
çü lahza lahza bu varlık kamu ola tarac

tecelliyat-ı İlahi nefes nefes yitişüp

---

[220] 68b-8a nolu beytin vezni bozuk

şühūd-ı (...) her demin ola Miᶜrāc

yaḳīn taḫtını faḳr u fenāda çün bilesin
yoluŋa milki cihānuŋ ola ki ᶜöşr ü ḫarāc

Ḥaḳīḳī baḥr-i ḥaḳāyiḳ çü mevc ura dilden
ledünnī ᶜilmden eyle cevāhir istiḫrāc

XCIV

der ḥacc-ı eḫaṣṣ-ı ḫavāṣ

- - . / - . - . / . - - . / - . -

zī-Kaᶜbe ki ḫayālüŋ ola aŋa mīr-i ḥāc
ide cemāl-i (...) ṭavāfın ol ḥüccāc

69a

Minā-yı maᶜrifetde olur fidye maḥv-ı (...)
mā'u meniyyeti ḳo olur anda bī-revāc

kevneyne başın egmeyen efrāduŋ ol yoluŋ
bil tozı devletile olur başlarına tāc

zī-ḥükm kim ḳomışdur işigüŋde her lecūc
başını inḳıyādıla terk eyleyüp lecāc

senden zi-yol ki saŋa varurlar senüŋile
zī-ḳāfile ki virdi ḳamu varlıġını bāc

cānına ḳıble kimüŋ olursa cemāl-i Yār
olur şühūd-ı Ẕāt'ı ṣalātı vu miᶜrāc

āyīne oldı ᶜaks-i cemālüŋe berḳ urur
mişḳāt-ı tende kevkeb-i dürrī gibi zücāc

ger vire şuᶜle ṭaŋ mı semāvāt u arż̓a cān
çün ḥurḳat-ı teşevvuk olupdur aŋa sirāc

oldı Ḥaḳīḳī ḥayret-i ᶜışḳuŋda ġarḳ-ı nūr
göŋlinden uralı bu ledünnī baḥr emvāc[221]

XCV

der arż-ı niyāz

- - . / - . - . / . - - . / - . -

ᶜışḳ odıyıla olmış ezel cāna imtizāc
ᶜaḳlumı yile virdi ki sevdāda bu mizāc

var sen benümiçün başuŋ aġrıtma i ṭabīb
derdüm degüldürür çü benüm ḳābil-i ᶜilāc

yüz biŋ esir olursa benüm gibi ġam degül
çü Şāh'umuz ġanīdür aŋa bes ne iḥtiyāc

gönildi ṭogrı Yār'a gider dil revān olup
ḳalmadı ayruġ anda hevācisden iᶜvicāc

69b

oldum kesād öŋünde metāᶜum çü ḳalbdür
toprakda ḳaldı yüzüm işgüŋde bī-revāc

---

[221] 69a-8b nolu beytin vezni bozuk

oldı harim-i Kaᶜbe-i vaslıŋda muhterem
şol pertev-i cemalüŋ olan cana mirhac

i kıble-i kavafili her evliya yüzüŋ
i şuᶜle-i mahafil ü her şemᶜ ü her sirac

men toymadum ziyafetine hun-ı derdüŋüŋ
senden toyındı gerçi ki dünyadaki her aç

virdi Hakiki suret-i milkin yile çü gah
maᶜniden anuŋıla bulupdur göŋülde çaç

XCVI

rumuz der beyan-ı eng merdan-ı der çi-sıfat müdeᶜıyyan-ı der çi-sıfat ve şerh-i [...]

-.--/-.--/-.-

gulgul iden bülbüli gülşende hiç
kimse farig gördi mi gül-handa hiç

baglanup tayyar-ı ᶜarşi aşiyan
kıla mı aram-dam-ı tende hiç

ᶜalem-i ᶜulviye pervaz itmege
bu kafesden var mıdur per serde hiç

görde[222] mi إِنِّي أَنَا اللَّه[223] şuᶜlesin
gayr-ı Musi Vadi-i Eymende hiç

---

[222] ***gördi*** şeklinde olmalıdır.
[223] Kasas/30 Kuşkusuz ben Allah'ım.

din-i İslam içre sıgmaz ibtida[c]
zulmet olur mı meh-i ruşende hiç

gayret-i dini hem olmayana er
dimesünler kimse merd ü zende hiç

can-fişan ol laf-ı da[c]vi-i dürug
sıgmaz ehl-i merdi[224] vü cevşende hiç

70a

saligi kim yokluga basdı kadem
olmadı da[c]va-yı ma· u mende hiç

varlıgı nakşın Hakiki yuymayan
tuymadı bir harf ol bu fende hiç

XCVII

rumuz der temsilat ve te·vilat-ı bahr-i mütekarib

. - -/. - -/. - -/. -

kişi düşmedin bu biyana hiç[225]
ne derde ulaşdı ne dermana hiç

mugaylan-ı gam cana zahm urmadın
tavaf ide mi Ka[c]be bi-gane hiç

vefa [c]ömri kılmaz i bi-çarelerüŋ
kalur yolda irmez ki payana hiç

---

[224] ***ehl-i merde*** şeklinde olmalıdır.
[225] 70a-3a nolu beytin vezni bozuk

geçer ḥasretile henūz irmedin
daḫı Ka'be-i vaṣl-ı cānāna hīç

yanar vādī-i nār içinde susuz
meded irmez ol cān-ı 'aṭşānı[226] hīç

murāda irişmek degül her-kesüŋ
mürīd ola mı oysa keslāne hīç

Sikender girüp ẓulmete bulmadı
çü Ḫıżr irmedi āb-ı ḥayvāna hīç

10 ṣoyunup deŋize kişi ṭalmadın
getürür mi ele ya dür-dāne hīç

bulur mı ya cān min-ledün gevherin
ki tā ṭalmadın baḥr-i 'irfāna hīç

ṣadef ḳarnına dür ola düşmedin
ya mümkin mi bir ḳaṭre neysene hīç

70b

vücūdın yitürüp ki ġark itmedin
birikür mi ḳaṭre ya 'ummāna hīç

ola mı ya ḥāṣıl ekip bicmedin
ki bu daḫl u dāne ya dehḳāna hīç

ṭoġar mı yine gör ya ṭolınmadın

226 *can-ı aṭşana* şeklinde olmalıdır.

bakuη şemse ya māh-ı tabāna hīç

fenā olmadın bes tecellī-i Ḥaḳ
ḳaçan ḥāṣıl olsun bu insāna hīç

belürsüz olup bu yire düşmedin
yitilür mi bitüp görüη dāne hīç

ṭarīḳatda yaᶜni ki ḥāk olmadın
ulaşdı mı kimse ya bu kāne hīç

ḳavaḳ ulalup gey uzandıyısa
eli irdi mi gör ki rümmāna hīç

gözüη dünye ᶜizzetleri örtmesün
ki degmez bu yarıngı ḫizlāna hīç

nidelüm çogısa bugün māluηuz
ṣunar mısız al gör ya iḥsāna hīç

ululanmaη āḫī iηen ᶜucb eri
ki ḳābil degül gayr-ı ḫırmāna hīç

inişe uçar su yoḳışdan ḳaçar
degül tell ḳābil çü seylāna hīç

şu kim göηli anuη ṭolu kibr ola
ne lāyıkdur ol feyż-i Raḥmāna hīç

yirüη alçagında olur her deηiz
degül tel maḥal çünki ᶜummāna hīç

71a

bes alcak göŋülli velilerdedür
bu ᶜilm-i hakayik ki na-dana hiç

bu sırr-ı İlahi nasib olmadı
hem agmadı ol dil ki şahane hiç

yakin tahtına çün aŋa degmedi
bu ᶜizzet irer mi ya ikana hiç

kaçan ᶜizz-i şahi virilmiş ola
şu taş yüzde turan ya derbana hiç

kopar maᶜrifetden bu seyl ile kim
ne divar u der kor ne hod hane hiç

yiri yurdıyıla alur varlıgı
komaz huşi bu dil-perişana hiç

bulıt ekser örter yüce tagları
ki cüz berf ton yok o ᶜuryana hiç

ne berk-i hadayik ne şah-ı semer
ne gülzara kabil ne reyhana hiç

ne bustan var anda ne hod kiştzar
ne baga yarar ol ne bagvana hiç

ki ten zulmetinde kalur ehl-i nefs
ki cüz haşmı sıgmaz ol erkana hiç

ṭolan kibr ü kīnden ya dīni nider
ḳomaz yirde göŋülde çü īmāna hīç

çü taḳvāsı yokdur ʿamel bāġını
yitürmez fevākihden elvāna hīç

ne gülzār-ı üns ol dil oldı ne bu
viṣālinden irdi ki ol cāna hīç

71b

ne göŋül ne ṭāʿat ne nefs-i muṭīʿ
ne ḫod tevbe kıldı o ʿiṣyāna hīç

nider mürşid anı ya irşādı ol
ne ıṣlāḥa ḳābil ne imkāna hīç

riyāżetde sen Ḥaḳ rıżāsıyiçün
çü zaḫm urmaduŋ nefse merdāne hīç

erenler yolına ḳadem baṣmaġıl
yüri girmegil sen bu meydāna hīç

5 yola ṭoġrı giden kişi ṣapmadın
ṭalanmadı ḫār-ı muġaylāna hīç

çü bidʿat ḍalālet dür olma yakın
mübāḥiye uyma ki şeyṭāna hīç

ḳadem baṣma ṭaşra sakın şerʿden
ki yoḫdur necāt ehl-i ṭuġyāna hīç

hevāsına ṭābiᶜ olan nefsinüŋ
inanmaz mı aḥkām-ı Ḳur'ān'a hīç

çalu ildügin ḳor çü yoldan gider
ki kes gölgelenme ol aġṣāna hīç

yapar ḥīle-ḫāne adın çille ḳor
aŋa ᶜaḳlı olan ne aldana hīç

aŋa ᶜucb olur hem netīce ġurūr
ḳoma nūr ad andaki nīrāna hīç

çü ṭāvūsı ġarra ider perri ol
ne pervāza aġar ne ṭayrāna hīç

ṣalāḥına maġrūr olan zühdine
ki bāṭında irmez bu seyrāna hīç

72a

ne şeh-perr-ü ᶜilm ü ne ᶜirfānıla
gelür ᶜālem-i cānda cevlāna hīç

degül mürşid illā ki bir ḫāṣ-ı Ḥaḳ
bulınmaya mis̱li ki yigāne hīç

ḳanı ol erenler yigi Şāh-ı Dīn
kim öykünibile o Sulṭān'a hīç

kaçan mest-i Ḥażret ola ᶜaḳl u cān

ala ṣunmadın Şeh ki peymāne hīç

gerek dīn yolına vire başın ol
ırur māye-naḳżi ki peymāna hīç

urur şemʿa özin ki yanar hemān
ṣaḳınur mı perrin ya pervāne hīç

nedür terk-i cānuŋ ya merd-i Ḥaḳ'a
cihān ḳaydı olmaz çü merdāna hīç

ne bu dünye genciyiçün ilte renc
ne göz aça bu künc-i vīrāna hīç

selāṭīn-i ʿaṣra ne indüre baş
ne meyl ide milke ne devrāna hīç

ne ḳaṣra baḳar ol ne yüz ḳayṣere
ne ḫod Ṭāḳ-ı Kisrā ne ḫāḳāna hīç

ki cān ʿāleminde teferrüc ḳılan
naẓar eyleye mi bu zindāna hīç

olur ġulġulı bülbülüŋ zāġa dāġ
ḳulaġ urma var sen bu destāna hīç

ḳaçan aŋlaya manṭıḳu't-ṭayrı ʿām
çün olmadı hem-dem Süleymāna hīç

72b

gel i hüdhüd-i ġuṣn-ı bāġ-ı Hüdā

ki simurg razın ya mestana hiç

Hakiki gibi bir demi ᶜışkıla
getürür mi kimse ya cihana hiç

gel i tuti-i şehd-i nur-ı şühud
ki sensüz yaraşmaz şeker-hane hiç

gel i bülbül ohı bu destanı mest
ki sensüz ne revnak gülistana hiç

XCVIII

der fezayil-i ᶜilm ve mezemmet-i cehl

-. - - (. . - -)/. . - -/. . - -/. . - (- -)

5 kişiye cehli gibi renc ü bela olmaya hiç
can-ı cahilde bilüŋ mihr ü vefa olmaya hiç

nefsini cehlile ebter komaya ᶜaklı olan
ademi olana bu cehl seza olmaya hiç

ola ol ᶜam kel·enᶜam meger belhüm adal
var ni ᶜakil kişide cehle rıza olmaya hiç

kişiye ᶜucb u hamakat şumi-i cehlile dür
humk bir renc dürürür[227] ki aŋa şifa olmaya hiç[228]

dünyede cehile düşdi kişi her müşkil işe
cahilüŋ şekli gibi cana cefa olmaya hiç

---

[227] ***dürür*** şeklinde olmalıdır.
[228] 72b-8b nolu beytin vezni bozuk

10 ṣoḥbeti kişiyi başdan çıḳarur nā-ehlüŋ
anda dīni yıḳılur ḫayra recā olmaya hīç

cāhilüŋ çehre-i dīninde ḫalel dür görinen
cāhilüŋ cebhe-i cānında żiyā olmaya hīç

cāhilüŋ ᶜayn-ı zelel dür ki s̱ebātı biline
kelimātı ḳamu cüz sehv ü ḫaṭā olmaya hīç

73a

olmaya ġayret-i dīn belki ṭolu kibrile kīn
ḳalbi içinde anuŋ nūr-ı tuḳā olmaya hīç

ḥırṣ odına yaḳılup yüz ṣuyunı yile vire
ṭopraġ ol başa yüzindeki ḥayā olmaya hīç

şānına ma etaḫaẕal·llāhü veliyyen diyincek
bes velīyem diyene cehl revā olmaya hīç

ẕevḳ u şevḳ isterisen gel bu cihānda bekle
evliyā ṣoḥbeti gibi ki ṣafā olmaya hīç

10 ᶜilme sayᶜ eyle mine·l-mehdi ile·l-laḥd ki tā
ẓulmet-i cehl gibi dilde ġıṭā olmaya hīç

luṭfı bī-ḥad irişür gerçi Ḥak'uŋ ḳullarına
līki bir ᶜilm gibi luṭf u ᶜaṭā olmaya hīç

niᶜamı ẓāhire vü bāṭına dur ᶜilmile ḥilm

şeref-i ᶜilm gibi ᶜizz-i beka olmaya hiç

hazz-ı vafi alana mayide-i hikmetden
sohbet-i ᶜilm gibi ruha gıda olmaya hiç

gider endişe-i dünyayı göŋülden bekle
sohbet-i ᶜilm gibi kalbe cila olmaya hiç

derecatıla durur halk üzere rifᶜati bil
kimse rütbetde ki misl-i ᶜulema olmaya hiç

ger salahiyyetüŋ ola çü bila-mucib-i ᶜilm
belki şayeste-i envar-ı lika olmaya hiç

lezzet-i taᶜatı bulmaz çü yakinsuz kişiler
derdi din olmayana anda deva olmaya hiç

derd-i din hasıl iden buldı yakin şuᶜlesini
bilüŋ ol dilde gerek meyl-i heva olmaya hiç

73b

bu işarat u beyan gayb fütuhatından
çün ire bezli gibi cud u seha olmaya hiç

vakıf olmaga Hakiki bu sözün sırrına
ᶜayn-ı tasdik gerek çun u çira olmaya hiç

sıgmadı ma·u meniyyet vahdet iklimine çün
ehl-i batında bilüŋ ki men ü ma· olmaya hiç

hubb-ı Mevli'deki cana irişe zevk-i fena
sermedi dirlige irdi ki fena olmaya hiç

XCIX

der istigna-yı Hak

-. - -/. -. -/. . - (- -)

Yar işiginde ins ü kamu hiç
göŋül ü ʿakl u cism ü can kamu hiç

dükenür anda külli varlıklar
mahv olur nam ölür nişam[229] kamu hiç

Dost yolında hocegi sıgmaz
sud u sermaye vü ziyan kamu hiç

sıgmaz ol dergehe zemin ü zaman
görinür anda bu cihan kamu hiç

fahr olur ʿar u nam neng anda
hişmet ü milk ü hanüman kamu hiç

virdiler tahtı anda taraca
tacdariy-i hüsrevan kamu hiç

anda Kisra'ya bari kim dirler
kadr u hakan u mir ü han kamu hiç

Malikü'l-Mülk öŋinde dimeklik

---

[229] ***nişan*** şeklinde olmalıdır.

bu benüm ol benüm yalan kamu hiç

74a

zahidi dam u ʿarifidür nam
gel olur anda hod lisan kamu hiç

vaʿizi bend olur fakihi fak
buʿibarat u bu beyan kamu hiç

daʿvi-i kamili dürug dirig
laf-ı merdi-i merdüman kamu hiç

daʿvi-i şeyhi vü mürid-i laf
hırka vu tac u taylasan kamu hiç

gayr anuŋla ki birdür ola muhal
der u derban u pasuban kamu hiç

görinen ol cemal-i lemyezel
meh ü hurşid ü asuman kamu hiç

ohınur كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ [230]
ki cüz ol Vech-i Cavidan kamu hiç

ahirü'l-emr sen dahı göresin
ki ola kevn ü mekan kamu hiç

garka vardı Hakiki hayretde
gördi ki gayr-ı Hak ʿayan kamu hiç

[230] Rahman/26 Yeryüzünde bulunan her şey yok olacaktır.

bil yaḳīn irmedügi ḳudretde
ki olur şekkile gümān ḳamu hīç

C

der arż-ı niyāz

-. - -/ -. - -/ -. -

oldı ṭavāfı ḳapunuŋ bize hac
yüz ura geldük ḳamu مِنْ كُلِّ فَجٍّ[231]

bekledügüm luṭfuŋ işigin bu kim
men ḳaraᶜa·l-bāba ve lecce ve lec

74b
birligüŋe varlıġuŋa luṭfuŋa
cümle cihān oldı delīl ü ḥücec

şevḳuŋıla oldı çü dil mużṭarib
ḫuşkuleb ü teşne-cigerdür lücec

ᶜışḳuŋıla oldı pür-āteş yürek
derdüŋile ġarḳa-ı ḫūn dur mühec

ṣabrum ol ümīze dürür kim gele
göze ḫayālüŋ diye cāᵓe·l-ferec

eyle teveccüh aŋa cānum dime
yaşıla لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ[232]

---

[231] Hacc/27 Uzak yollardan.
[232] Nur/61 Köre güçlük yoktur.

virme cihāna göŋül olur hebā
anda ki rec olına bu arż rec

dergeh-i ᶜiṣyāndan idegör ᶜubūr
luṭfi çoġ anuŋ dur u refᶜ-i derec

ᶜışḳ-ı Ḥaḳīḳī'de taḥayyür ḳazan
niçe bir eşᶜar ya baḥr-i hezec

CI

der naṣīḥat ve meẕemmet der ᶜıyān-ı bī-maᶜnī

-.--/-.--/-.-

ᶜömri olmaz yirlere eyleme ḫarc
zehr-i ḳātil eylemeŋ ne şehde mezc

sünnīyiseŋ bes nedür bidᶜat saŋa
ger ṣırāṭ-ı müstaḳīm oldısa nehc

iḫtiyār it ᶜuzleti geç ḳamudan
el çek oldı şimdi ᶜālem herc ü merc

göstere bir ḳanı ṣāḥib-dil velī
yüriyen ḫalḳ arasında fevc fevc

75a

himmeti ᶜabdü·l-büṭūnuŋ süfre dür
ḳıblesi oldı nisā· u keşf-i ferc

her işaratında remzi hemz ü lemz
her ʿibaratında dur hem taʿn-ı derc

kafile maksuda irdi gör işüŋ
dahı zeyn-i zin dür ü bu harc-ı serc

i serasime serab-ı badiye
gözle can bahrinde görmedüŋ çü mevc

ko Hakiki menzil-i salsalı dut
ʿalem-i ʿulvide cevlangah-ı evc

CII

nasihat der tahriz-i basir

- - . -/ - - . -/ - - . -/ - - . -

her zehri nuş eyleyelüm / es-sabru miftahü'l-ferec
derya-sıfat cuş idelüm / es-sabru miftahü'l-ferec

ger ʿışka basduŋsa kadem / bes her belaya la-cirem
sabr idelüm dime nedem / es-sabru miftahü'l-ferec

ʿaşık belakeş yaraşur / göŋli pür-ateş yaraşur
yansun begüm hoş yaraşur / es-sabru miftahü'l-ferec

ger ʿakl u can mecnun ola / gözler yaşı Ceyhun ola
derdile bağruŋ hun ola / es-sabru miftahü'l-ferec

budur hanum işüŋ hoşı / içüŋ tolu ʿışk ateşi
olsun akıt kanlı yaşı / es-sabru miftahü'l-ferec

olsun revān gözler yaşı / ṣabrıla her düşvār işi
āsān ider Ḥaḳ i kişi / eṣ-ṣabru miftāḥü'l-ferec

Allāh'a şükr it ḳulısaŋ / ger bay u ger yoḫsulısaŋ
ger ṣaġ u ger maᶜlūliseŋ / eṣ-ṣabru miftāḥü'l-ferec

75b

gel gel demidürür demi / ḥırṣıla bu dünyā ġamı
eylemesüŋ başuŋı semī / eṣ-ṣabru miftāḥü'l-ferec

mesken iden bir kūşeyi / cevr ü cefā ḳıl tūşeyi
ṣabr u ḳanāᶜat pīşeyi / eṣ-ṣabru miftāḥü'l-ferec

ḫoş gör bu faḳr u fāḳayı / depret yine ḫurrāḳayı
sür menzile ır naḳayı / eṣ-ṣabru miftāḥü'l-ferec

ᶜışḳa Ḥaḳīḳī ne vaḳar / ne ṣabr u ārām u ḳarār
hay niçe dirsin bize var / eṣ-ṣabru miftāḥü'l-ferec

CIII

- - . / . - . - / . - -

5 gönülde maḳām dutmaduŋ hīç
ḫām işüŋi ḫām dutmaduŋ hīç

gitdüŋ bu televvünile ayruḳ
sen daḫı niẓām dutmaduŋ hīç

anca ki naṣīḥat eylediler

sen hass ʿavvam dutmaduŋ hiç[233]

şehsin veli eyleyüp yasagı
iklimi tamam dutmaduŋ hiç

bu tosunı dana itmege dam
urup bu likam dutmaduŋ hiç

yidilmedüŋ uluya celeb gel
itdüŋ ki zimam dutmaduŋ hiç

sen sumtıla cuʿıla seherde
zikri ba-devam dutmaduŋ hiç

sen buy-ı visaline Habib'üŋ
umup ki meşam dutmaduŋ hiç

76a

bed-namlıguŋ Hakiki ʿalem
toldı[234] veli nam dutmadun hiç

CIV

der nasihat

. - - -/. - - -/. - -

hasedden dilde hem hacet degül hiç
hanum derd-i şikem hacet degül hiç

---

[233] 75b-7b nolu beytin vezni bozuk
[234] *tuydı* şeklinde olmalıdır.

göŋülde ol garaz katı maraz dur
yiter var dahı sem hacet degül hiç

anı kim rızk idüpdür Hak Teᶜala
yitişür kula gam hacet degül hiç

esir olmak bu ᶜışka saltanat dur
ere tabl u ᶜalem hacet degül hiç

Ezel sükrinde dür mestan-ı Hak'ka
humar-ı Cam-ı Cem hacet degül hiç

niderler şöhret ü gavgayı serde
begüm hayl u haşem hacet degül hiç

CV
kafiyetü'l-ha der tevhid-i Bari Teᶜala bahr-i hafif
-. - -/. - . -/. . - (- -)

Halik ü Bari i Gani Sübbuh
derd-i ᶜışkuŋ içürdi cana sabuh

Kadir-i ber-kemal u Hallak'ı
ᶜalem ü adem ü melayik ü ruh

zerre-i fazl u lutfunuŋ eseri
safvet-i adem ü neciyyet-i Nuh

76b

rahmetüŋ sebkatı neticesidür

sıdkıla eyledügi tevbe nasuh

ya Rab eltaf-ı bi-tenahiŋı
kanda takdir ider mütun u şüruh

kullıguŋı kabul iden makbul
bes tevella iden olur matruh

dud-ı sevdaŋ olur bu ᶜakla çirag
derd-i ᶜışkuŋ göŋüle cana fütuh

derd-i ᶜışkuŋıla durur mahzub
can ᶜurukında bu dem-i mesfuh

dil gam-ı ᶜışkuŋıla garka-ı hun
ᶜakl aşüfte oldı can mecruh

oldı lakin hayat-ı baki bu
yolda ᶜaşıklara kısas-ı cüruh

yine gülzar-ı nar-ı şevkuŋdan
murg-ı dil misl-i ᶜandelib yanuh[235]

derd-i din şuᶜle virdügi kalbe
hasıl olur heman bu sırra vüzuh

kamu varlıguŋı Hakiki bu
yolda isar idüp fida kıl ruh

CVI

---

[235] ***yanuh*** şeklinde olmalıdır.

der sekr

-. - -/ - . - -/ - . - -/ - . -

ṭoldı ḫalvet-ḫāne-i dil Yār tā kim ᶜaḳl u rūḥ
ger gele aġyār ṣıġmaz anda dirler rūḥ rūḥ

her kimi mest eyledi bir dem sevāḳī-ı ṣıfāt
içürüp nūr-ı tecellīden aŋa ḥayret ṣabūḥ

77a

ṣıġmaz elfāẓ u ᶜibārāt vaṣf-ı ḥālin bes nice
eyleye taḳrīr anuŋ metn ü ya evrāḳ-ı şürūḥ

lenger-i ᶜaḳlı yitürse ṣındırup ᶜaḳlı ne ṭaŋ
ġarḳ ola bu āteşin baḥr içre ṣad Ṭūfān-ı Nūḥ

derd-i ᶜışḳuŋdur bıraġan cānlara āteş ḳılan
Dil-berā dāġ-ı ġamuŋdur hem cigerlerde cürūḥ

irmeyince cānına ẕevḳı fenā bulıp ḥayāt
görmedi nūr-ı hidāyeti itmedi tevbe naṣūḥ

yanmadın ucdan uca çün şemᶜi bil bu meşᶜale
virmedi bu seyr içinde degme ḳalbe hem vużūḥ

derd-i ᶜışḳuŋdur bize temhīd-i tevfīḳ u ṣalāḥ
sūz-ı ᶜışḳuŋdur bize ī Dost miftāḥ-ı fütūḥ

Taŋrı'nuŋ ᶜāşıḳlarınuŋ ī Ḥaḳīḳī yüzinüŋ
arzūmendi semāvāt ehli vü müştāḳ-ı rūḥ

CVII

ḳasīde der neṣāyıḥ

-. - -/. - . -/. . - (- -)

ḳalbe bu derd-i dīn olur mıṣbāḥ
ġayba nūr-ı yaḳīn durur miftāḥ

ḳıldı ġaybı şahādet itdi ʿaṭā
bu fütūḥātı kime ki Fettāḥ

oldı ḳūtu'l-ḳulūb dāġ-ı ġamı
hem dil ü cāna sūz-ı ʿışḳı meraḥ

vaṣfını ʿışḳınuŋ beyān telvīḥ
sırrını itmedi ʿayān īżāḥ

bulmadı minledün cevāhirini
cevheri bes ne bildürür ya ṣıḥāḥ

77b

ʿışḳ sırrında ʿaḳl ser-gerdān
ʿışk rāzında bī-ḫaber şürrāḥ

rūşen olur mı hīç rūy-ı cihān
şeb-i ṭārīḳ olmadın ya ṣabāḥ

irmedin rūşinā neden ʿaḳla
bāṭına feyż-i fāliḳu'l-ıṣbāḥ

şehevāta bu ʿışḳ u lezzāta

sürinenler ḳo olmadı iflāḥ

ḳıl iṭāʿat evāmir-i şerʿa
olsun işüñ hemīşe zühd ü ṣalāḥ

dü-cihānda ki bulmaġ isterseñ
sermedī sen saʿādetile felāḥ

derd-i dīn içre ol çü bu derdā
zād-ı ʿuḳbī ḳazan çü bu daḥdāḥ

ṭāʿatı ḫāliṣ it li-vechi'llāh
olma ġafletde her ṣabāḥ u revāḥ

ʿömrüñi żāyiʿ itmesün dāyim
ki melāhīde lehv ü laġv u mizāḥ

Ḥaḳ ʿaṭā ḳılduġı kifāyet ider
rızḳiçün itme zinhār kifāḥ

aḳ ṣaḳalıla yüz ḳızardup ked
eyleme zinhār idüp ilḥāḥ

nice mecrūḥ ide göñülleri ya
neşter-i ṭaʿn u hemzüñ ī cerrāḥ

bize yitmez mi i melāmet ger
saṭvet-i ʿışḳ olduġı fażżāḥ

78a

ġıllı ḳoġıl ṭahāret-i bāṭın
eyle mü·min ki el-vüżūᶜu silāḥ

sen muḳaddes denesden it ḳalbi
vire şuᶜle semāya tā baṣurāḥ

ne ḳadar ki sefīne muḥkemise
giremez kimse baḥre bī-mellāḥ

pey-rev-i reh-rev ol ki gerdine
irmedi bunca sürᶜatile riyāḥ

ḳılma ārām seyr-i bāṭında
bī-ser ü pā çü bād ol seyyāḥ

perr ü bāl ol havāda düket ki
oldı Cibrīl'e perde ferr-i cenāḥ

gel i çabük-süvar-ı meydan gör
encümengāh-ı leşker-i ervāḥ

semᶜ-i bi-yubṣırıla işit bir
bezm-i cānda cihān ṭolusı sıyāḥ

sükrile ol cüzā taᶜayyünden
anda ki ᶜayn-ı rāḥ olur aḳdāḥ

ṣunmışısa sevākī-ı esmā
ki eger cāna cām-ı pür-efrāḥ

olmaz ibrām-ı ten bu meclisde
kisve rūḥānī ṭonanur eşbāḥ

lā-yezālī olur bu mestī-i ʿışk
rūḥa revḥ-i viṣāl olur çün rāḥ

kanda gevher-şinās-ı dīn olmaḳ
ī Ḥaḳīḳī senüŋ gibi fellāḥ

78b

pendüŋi ṭutup ī delü evvel
hele sen kendü nefsüŋ it ıṣlāḥ

CVIII

der rumuz

-. - -/. - . -/. . - (- -)

cānda şevḳuŋ olalıdan mıṣbāḥ
eylemiş dür mesā-yı nefsi ṣabāḥ

ẓulmet-i ten mi ḳor ne cāna ki irer[236]
şuʿle-i ṣubḥ-ı Fāliḳu'l-Iṣbāḥ

bu ʿibāretdür istiʿāret hem
var ni anda ne ṣubḥ var ne revāḥ

bu ne elvāḥ dur ruḳūmında
gāh telvīḥ oḫındı geh īżāḥ

kimse görmiş midür diraḫtı ki aŋa[237]
geh enār oldı mīve geh tuffāḥ

---

[236] 78b-3a nolu beytin vezni bozuk
[237] 78b-6a nolu beytin vezni bozuk

gāh encīr bitdi geh zencīr
geh kedū gāh cām-ı pür-efrāḥ

bāde-i ʿışḳ dur mücerred aŋa
iricek ʿayn-ı rāḥ olur aḳdāḥ

dem-i ʿĪsī midür bu ya ġam-ı ʿışḳ
revḥ-i cān mı ne nefḫ-i rūḥ bu rāḥ

zevraḳ-ı şevḳı sürse bu baḥre
lenger-i ʿaḳlı yitürür mellāḥ

bunda maḥv u fenā durur birlik
bunda ġarḳ olmak oldı cāna felāḥ

ʿışḳ-ı bāḳīye milk-i vaḥdetde
mevti īrādı oldı çün miftāḥ

79a

oldur aḥkām-ı şerʿ seyfile
nefs ki ihlāki dür anuŋ ıṣlāḥ

ciddile düşseŋ elden ayaḳdan
saŋa Cibrīl-i cez̠be ola cenāḥ

olsun īs̠ār ṣad hezārān bār
yoluna hem ḳulūb u hem ervāḥ

gizleyeydi Ḥaḳīḳī ʿışḳ odunı
dūd-ı dil olmayaydı ger fażżāḥ

CIX

nazire rumuz

- . - -/. - . -/. . - (- -)

yine envar-ı Faliku'l-Isbah
ruşen eyledi batını çü sabah

yine اَللّٰهُ نُورُ[238] eşiʿʿalanı
kıldı mişkat-ı cismi çün mısbah

ruşen olmaya mı fetile-i sır
çünki lutf-ı hafiden ol fettah

[239]yine sübühat-ı vech berkıla
yahdı ne zeyt-i ruh kodı ne rah

rugan-ı can yirine bade-i ʿışk
toldı kandil-i kalbe çün akdah

çekdi zenciri hayretile yine
çün harabata bize ne ıslah

yine mestan naʿrasından uş
sahat-ı hanekah toldı sıyah

nuş iden dürdini harabatuŋ
vardı elden aŋa ne zühd ü salah

79b

[238] Nur/35 Allah'ın nuru ile.
[239] 79a-8a nolu beytin vezni bozuk

ṭur ki ṭabl-ı ḳıyāmet uruldı
Şāh-ı ᶜışḳ irdi açdı ᶜadli cenāh

ṣaff u ṣaf turdı ṣaffāt-ı semā
ṭolp u ṭolp irdi leşker-i ervāḥ

şehsüvārān-ı ᶜālem-i melekūt
girdi meydāna seyr ider çü riyāḥ

ṣaldılar berḳvār çün şimşīr
ṭoldı ᶜālem şuᶜāᶜ-ı nūr-ı felāḥ

diŋ ki cānın seven bu maᶜrekeye
girmesün zīnhār idüŋ ilḥāḥ

aradan çıksun uṣlular ṭaşra
ki cünūn dur bu maḥfile miftāḥ

olalıdan Ḥaḳīḳī ᶜışḳa esīr
ḳanın itmişdürür bu yolda mübāḥ

CX

der naṣīḥat

- . - - / . - . - / - . - - / . - . -

ᶜālem içinde her kimüŋ kim işi olmadı ṣalāḥ
bes ᶜaceb ola ol ᶜaceb ger bula Taŋrı'dan felāḥ

ḳanda meşām-ı rūhına rāyiḥa-ı viṣāl-ı Yār
irer aŋa ki içürür ġafletile ġurūr rāḥ

imdi hümā-yı himmeti terkile kıl güşāde-pā
cezbe-i Ḥaḳ ki tā ola murġ-ı dile yine cenāḥ

ḳabżıla ḳan yudup eren eylediler ciger-kebāb
ḥāṣıl olunca basṭıla ṣadre bu yolda inşirāḥ

mencileyin günehli ḳul künhine ḳanda irişür
işbu ᶜaceb işüñ keñe terk-i cihāndur iftitāḥ

80a

virdile vāridātı kesbidegör imdi her mesā
derdile tā ṣafā-yı dil ḥāṣıluñ ola her ṣabāḥ

tā bu taḳarrubātdan ire nesim-i ḳurb-ı Hak
ḥāṣıl ola ki revḥıla rūḥa vu ḳalbe irtiyāḥ

ṭāᶜatı bu tilāveti eyle vażīfe özüñe
şuġluñı şükr [u] ẕikr ḳıl cümle ṣabāḥ u her revāḥ

إِنِّي أَنَا اللّٰهُ işide çünki bu cezbeden ṣarīḥ
Mūsī-i dil bu cezvede ġarḳ ola nūra çün ṣurāḥ

vir ufuḳ-ı mübīnden ᶜāleme şuᶜle sen çü māh
nide ne naḳş irgüre hāy bu kemāle her nübāḥ

gülşen-i rāz bülbüli ġulġulın ehl-i dil ṭuyar
gire mi zāġ semᶜına ᶜāleme sıġmayan sıyāḥ

Dost havāsında uçan cāna ne ḳayd perr ü bāl
gerdine iremez anuñ sürᶜat iderse yüz riyāḥ

her ki salaha işini şer'a uyup getürmedi
nide Hakiki assı ne vire aŋa bu ıstılah

CXI

der nasihat

-. - -/. -. -/- . - -/. -. -

ger soralar tarika ne kişiye bulmaga felah
işbu cevab viresin sen ki salahdur salah

müdrec ola قَدْ أَفْلَحَ [240] ayeti bu rumuzda
göstere ne bu ma'ni yüz hasıl olupdur irtiyah

zulmet-i reyb mi sıgar andaki gayb gayb ola
kim dinile 'ibareti bu la-mesa ve la-sabah

bunda bulur işareti yine vilayet ehline
sor ki lisan-ı halile söylenür işbu ıstılah

80b

bahr-ı hakikate talan buldı bu gizlü cevheri
yohsa bunuŋ beyanını eylememişdürür sıyah

aŋlamadı bu mantıkı hiç 'ukul-ı felsefi
can kanı müttaki naki kim ola 'ilm-i din cenah

na'ra-ı mest-i meclis-i 'ışk bu sem'-i can tuyar
yohsa sımaha mı sıgar 'aleme sıgmayan sabah

---

[240] A'la/14 doğrusu kurtılmuştur.

her ten ola mı mahremi ol haremüŋ ki ruha ruh
dir dil aŋa ne cam-ı cem zevk-ı visal olur çü rah

ger ide mahv eger fena ol yola virmişüz rıza
ᶜışka Hakiki kanını zira idübdürür mubah

CXII

der nasihat ve naᶜt-ı suleha

. - . -/. . - -/. - . -/ . . - (- -)

eger yol ehlisin idin refik-ı ehl-i salah
ki göstere saŋa togrı tarikı ehl-i salah

bular durur saŋa ihvan-ı din munis ü yar
saᶜadet aŋa ki oldı sadik-i ehl-i salah

çü togrı yar olasın her bela vu şiddete
saŋa ki mahrec ide her mazikı ehl-i salah

ᶜukulı dünye gamında çü garka virmediler
ᶜubur idüp ki bu bahr-ı ᶜamikı ehl-i salah

gıda-yı ruh alıban varidat-ı gaybiden
öz ehline kodılar bu ᶜalikı ehl-i salah

kılıpdurur kamusı taᶜat u ᶜibadetde
bu canı nur-ı hidayet garikı ehl-i salah

çü sükr-i gafletile ᶜaklı hire kılmadılar
lika-yı Hak'dan içerler rahikı ehl-i salah

81a

zülāl-i ḥikmeti şöyle siŋüreler ʿaḳla
ki ḳāṣid eyleye ṭuʿm-ı sevīḳı ehl-i ṣalāḥ

bu ʿaḳlı ş̄āyibe-i vehmden mücellā ḳıl
ki saŋa aŋlada her daḳīḳı ehl-i ṣalāḥ[241]

çü ʿilm-i dinile gevher-şinās olupdur bes
nider ḫazīne-i laʿl u ʿaḳīḳı ehl-i ṣalāḥ

ḳo hay u zerḳı ne ġavġādur أَنْكَرُ الأَصْوَاتِ [242]
ki hīç işitmediler ol şehīḳı ehl-i ṣalāḥ

çü şehvet odına pervāne gibi düşmediler
bes oldı şemʿi meḥabbet ḥarīḳı ehl-i ṣalāḥ

bulardurur ki ider ṭāʿat u ʿibādetde
dü-tā çü dal bu kadd-i reşīḳı ehl-i ṣalāḥ

yanup çü şemʿi ġam-ı dīnde aġlayup rūşen
idüpdürür ḳamu ḳalbi raḳīḳı ehl-i ṣalāḥ

fenā yolına Ḥaḳīḳī ḳadem basıp olmış
ki ḳamu berḳ-ı tecelli maḥīḳı ehl-i ṣalāḥ

CXIII

der naṣīḥat

- - . / . - . - / . - -

---

[241] 81a-2b nolu beytin vezni bozuk
[242] Lokman/19 Seslerin en çirkini.

bunca kelimātı etti nāṣıḥ
girmedi ḳulaġuŋa naṣāyıḥ

terk idemeyen fesādı şimdi
sīne girecek mi ola ṣāliḥ

ī şehvet esīri ġūl bunca
her yirde nedür saŋa fażāyıḥ

sen fitne uyar umūr-ı dīnde
yol ehli bitürdi çok meṣāliḥ

81b

eyle ī göŋül teveccüh-i tām
ol Şāh'a ki عِنْدَهُ مَفَاتِحُ[243]

luṭfı ire vāridāt-ı ġaybī
ḳalbe ola laḥẓa laḥẓa lāyıḥ

ire nefeḥāt-ı ḳurb olsa
tā rūḥ meşāmı pür-revāyıḥ

tevfīḳı Ḥaḳ'uŋ kimüŋ refīḳı
oldıyısa yol oldı vāżıḥ

bu luṭfı Ḥaḳīḳī ḫalḳ-ı ʿālem
vaṣf idemeye olursa şāriḥ

[243] Enʿam/59 Anahtarlar O'nun yanındadır.

CXIV

der naṣīḥat

- - . / - . - . / . - - . / - . -

ir āfitāb-ı devlete uyan ᶜale'ṣ-ṣabāḥ
ḫoş ẕevḳdur işit dem-i ḥayye ᶜale'l-felāḥ

ᶜömr-i ᶜazīzi eyleme żāyiᶜ ġurūrıla
ġafletde it ᶜibādeti her ṣubḥ u her revāḥ

dünyā meḥabbetinden idüp Yār ḳalbi pāk
olsun hemīşe pīşe saŋa zühdile ṣalāḥ

at arduŋa cihānı di [244] وَجَّهْتُ وَجْهِيَ
لِلَّذِي andan eyle ki tekbīre iftitāḥ

iş ḳamu ola nūr ᶜalā nūr fażl-ı Ḥaḳ
irşüp olursa ḥāṣıl eger ṣadre inşirāḥ

rāh-ı fenāda kendüliginden geçenlerüŋ
aġrāż-ı dünyevīyiçün işi degül kifāḥ

mestānalıġı Bezm-i Ezel'den dürür ebed
şol cān ki cām-ı raşşe ᶜaleyküm'den içdi rāḥ

82a

müştāḳı özüŋüŋ [245] وَجَنَا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ
ᶜişi ne rāḥatuŋa bu ārām-ı müsterāḥ

---

[244] Enᶜam/79 Benliğimi yöneltim.
[245] Rahman/54 İki cennetin de meyvesinin devşirilmesi yakındır.

ol dem ki cān Ḥaḳīḳī nefīr-i ṣafīr ire
pervāz ide bu dām-ı bedenden açup cenāḥ

CXV

der vaṣf-ı ṣıfāt-ı ʿāşıḳān-ı cemāl-i eḥadiyyet
-.--/-.--/-.-

min-ledün ḫamrından içen bir ḳadeḥ
ne melāmet bilür ol şeh ne feraḥ

merhemi ḫaste yüregi zaḫmıdur
inşirāḥ-ı ṣadr olur aŋa şeraḥ

ḳıldı müstaġnī anı ol bī-niyāz
olmadı dünyā ġamı aŋa teraḥ

ʿışḳ eridür ʿāşıḳ ol Sulṭān-ı Dīn
al ḫaber menden sorarsan ger eṣaḥ

pāye-i ḳadrine irmege ʿuḳūl
nerdübān olmaz anuŋ ḳavs-ı ḳuzaḥ

ḳıble idündügüŋ ol meh-rūlaruŋ
ʿişvesi gelmez olara müsteraḥ

ol seḫāyıla Ḥaḳīḳī sen ṣabīḥ
faḳddan sen ger ḫaber tuyduŋsa ṣaḥ

CXVI

der ṣıfāt-ı ṣāḥib-i dilān

-.--/ -.--/-.-

cān ki ol ʿışkuŋdan içmişdür ḳadeḥ
dil ki ol ʿışḳuŋ ġamından dur feraḥ

yol bulup endīşe-i dünyā anuŋ
vaḳtine irgürmedi hir-giz teraḥ

82b

istemez ġarḳ-ı tecellī bir daḫı
ki gele ol sükürden ṣaḥve eṣaḥ[246]

ehl-i dilden ṣor bu derdüŋ şerḥını
ki nice ḳılur cigerlerde şeraḥ

kim lisān-ı ḫalīle dinür bu zār
ni bu elfāẓıla ki oldı muṣṭalaḥ[247]

ol semāda dīŋ ne olur āfitab
ol havāda bil nedür ḳavs-ı ḳuzaḥ

hay bu temsīli beyān itmez ṣıḥaḥ
bil bu teʾvīli Ḥaḳīḳī bildi ṣaḥ

CXVII
terciʿ der medḥ-i sulṭānü'l-meşāyiḫ ḥaẓret-i şeyḫ Ḥāmidü'd-dīn ḳaddeṣa'llāhü sırrıhu
--./.--./.--./.--

246 82b-1b nolu beytin vezni bozuk
247 82b-3b nolu beytin vezni bozuk

i taht-ı vilayet şehi sultan-ı meşayih
i çarh-ı sa'adet mehi i can-ı meşayih

fermandih-i iklim-i keramet ü vilayet
sultan-ı selatin şeh-i devran-ı meşayih

sen devletile ireli bu 'aleme oldı
örtilmişiken zahir uş erkan-ı meşayih

rif'at senüŋ irşaduŋıla buldı bu 'alem
içinde sera-perde-i eyvan-ı meşayih

10 sen tahtnişin tacdihi leşker-i gaybuŋ
içinde tura andaki divan-ı meşayih

iklimigüşa-serverisin ehl-i kemalüŋ
engüşt-nüma-yı dem-i irfan-ı meşayih

urduŋ hele sen hikmetile top-ı sa'adet
'asruŋda senüŋidi çü meydan-ı meşayih

83a

senden nazar irende dürür hem yine irşad
benven diyici çog veli kanı meşayih

ya Rabbi meşayih yüzi suyı hakı virgil
bi-çare Hakiki'ye sen iman-ı meşayih

urıla başa devletile tac-ı sa'adet

Ḥaḳ'dan saŋa hem fetḥ ola iḳlīm-i vilāyet

beklersen eger ṣıdḳıla āyīn-i meşāyiḫ
şol resme ki oldı saŋa telḳīn-i meşāyiḫ

ḫalf olma çü şeyḫuŋ ḫalefisin ḳanı gayret
tā dīdevār olasın u rāh-bīn-ü meşāyiḫ

hīç emre ḫilāf işile olmaya ḫilāfet
bil rast çü İslām durur dīn-i meşāyiḫ

bir dirligile vardı eren pāk yolı ki
bu ḫalḳı cihān eyledi taḥsīn-i meşāyiḫ

dervīşe yaraşmaz ḳo bu bī-şermi vü tezvīr
taḳvā vu ḥayā dur ḳamu tezyīn-i meşāyiḫ

terbiyyet ü irşādı saŋa şöyle mi kıldı
inṣāf ide sulṭān-ı selāṭīn-ı meşāyiḫ

pür-ẕevḳ u ṣafā cān u göŋül şūriş-i mestī
ḥaḳ ʿışḳıla yoġrıldı meger ṭīn-i meşāyiḫ

dil lāl oluban ʿaḳl yavu vardugı yirdür
kim ide Ḥaḳīḳī çü bu tebyīn-i meşāyiḫ

sen yüz ṣuyı virgil ki ḳabūl ide İlāhī
noḳṣānıyıla tā ki bu miskīn-i meşāyiḫ

üstüne düşe şuʿle-i ḫurşīd-i vilāyet
Yārī bulasın Yār ḳıla baḫt u saʿādet

83b

şol resmile ki ḳondı bu ḳānūn-ı meşāyiḫ
ḥaḳḳā ki anı ḳılmadı mā-dūn-ı meşāyiḫ

iḫlāṣıla ger bekleyesin sen bu ṭarīḳı
keşf ola saŋa ᶜālem-i bī-çūn-ı meşāyiḫ

tevfīḳi refīḳuŋ ola te'yīd-i İlāhī
yarıcı çü Şiblī vü çü Zennūn-ı meşāyiḫ

ī ᶜāşıḳ-ı dil-ḫaste ṭola pertev-i Ḥaḳ'dan
göŋlün evi şevḳıla çü memnūn-ı meşāyiḫ

ger ᶜışḳ-ı ṭarīḳıla idersin yine verziş
cānıla olup ᶜāşıḳ-ı mecnūn-ı meşāyiḫ

bir gözile baḳ cümlesine aᶜver ü aḥvel
olma ḳalub inkārıla maġbūn-ı meşāyiḫ

yā Rabbi ḥużūrından ayırup bularuŋ hem
sen kimseleri eyleme maḥzūn-ı meşāyiḫ

ol mürşid-i aḳṭāb dile Ḥāmid'i Ḥaḳḳ'uŋ
di medḥini çün lü'lü'-i meknūn-ı meşāyiḫ

ger vaṣfı Ḥaḳīḳī bularuŋ şerḥ ü beyāna
ṣıġmaz koma bu dur hele ḳānūn-ı meşāyiḫ

alçaġlıġı elden koma ki cān bula rifᶜat

ʿizzetdür işiginde bularuŋ bize ẕillet

şol dem ki ola dilde bu tekrār-ı meşāyiḫ
ol ẕevḳıla ḳalbe ṭola envār-ı meşāyiḫ

çün baḥr-i ḥaḳāyıḳdan irer ṭut ḳulaġuŋda
her-bār bu elfāẓ-ı dürer yār-ı meşāyiḫ

bu vārid-i ġaybī giderür ẓulmet-i reybi
kim şuʿle virür cāna bu güftār-ı meşāyiḫ

84a

maḥcūblıġuŋ bārī ḳo bildürme bu ḫalḳa
sen dilüŋile gösterüp inkār-ı meşāyiḫ

kim şuʿle iren cāna olur nūr-ı yaḳīndan
taḥḳīḳ kemā yenbeġī iḳrār-ı meşāyiḫ

maḳdūr-ı beşer olmadı bilmek çü buyurdı
lā-yeʿrifehüm ġayrī bu miḳdār-ı meşāyiḫ

giderme meḥabbetlerini cān u göŋülden
ī ʿāşıḳ-ı ṣıddīḳ-i dil-efgār-ı meşāyiḫ

budur mütevveḳaʿ bize faẓluŋdan İlāhī
kim cānumuzı ġarḳ ide esrār-ı meşāyiḫ

vur gūş Ḥaḳīḳī sözine gör ki ne yatar
nālān yine ol bülbül-i gülzār-ı meşāyiḫ

i şemᶜ-i safa şuᶜle-i tevfik u hidayet
ᶜalemlere irşaduŋıla toldı tamamet

sadıklara senden tuyılup raz-ı meşayih
i mürşid-i aktab ser-efraz-ı meşayih

sen kıdve-i efradsın i kıble-i evtad
eşkal-i tarikatda i mümtaz-ı meşayih

kim ecniha-ı himmetüŋile uçar irdi
şol evce ki irişmedi pervaz-ı meşayih

görmemiş ola sencileyin ehl-i kemali
gözler kılalı bu işe agaz-ı meşayih

bir kez yüzüŋi görmekile oldı muhibbüŋ
ᶜalemde nedür bilmeyen iᶜzaz-ı meşayih

bu sit u sadayı ᶜaceb işitmedügüŋ sen
hoz tolmışiken ᶜaleme avaz-ı meşayih

84b

ᶜaczile sükut itmegi evlayıdı oldı
bu sebk-ı lisani veli gammaz-ı meşayih

birlikden urup dem hele bir gec ikilikden
ta ki olasın hem-dem ü dem-saz-u meşayih

miskin [i] zelili bu meşayih kapusınuŋ
kimdür ki Hakiki ola hem-raz-ı meşayih

ḥaşr it bularuŋla anı der-rūz-ı ḳıyāmet
Sulṭān-ı Rusūl'den idūp erzān-ı şefāʿat

CXVIII

der ġınā-yı ḳalb ve naṣīḥat

-. - -/. -. -/. . - (- -)

ḥālet-i ʿışḳdan degül mi bu çarḫ
urduġı bir cevābın eydüŋe çarḫ

bī-ġam-ı ʿışḳı maŋa ʿīş-ı cihān
hīç virmez ḫalāvet oldı ya telḫ

ḳıldı bāzārı şevḳ-ı Yār kesād
bu metāʿ-ı ḥaḳīre ḳomadı narḫ

ḳo mesāvīyi bil müsāvīdür
bu faḳīre pelās u aṭlas u selḫ

irmeye ne saʿādeti faḳre
ḳılmaya sūd ṣad ḫarābe-i Belḫ

eyle pervāz-ı ʿālem-i melekūt
niçe ārām-ı mezbele çün farḫ

vir Ḥaḳīḳī'ye birlügüŋ ḥaḳḳı
nūr-ı ʿirfān u ʿilm u mürşid-i Kerḫ

CXIX

der naṣīḥat ve rumūz

-.--/-.--/-.--/-.-

85a

ḳo bu ṣūret varlıġın maʿnī cihānı dur firāh[248]
ḳıl teseyyür andaki olur cevāhir sengülāh

ḳıl heves ol bāġa ki mīve şühūd-ı Ẕāt'dur
hem şükūfedür küşūf anda vaḳāyiʿ berg ü şāh

gördügüŋ kendü yüzüŋ yüz biŋ çiçekden ger göz aç
açılur ol maḥvda sırr-ı maḳām-ı insilāh

cezve-i نَارًا آنَسْتُ[249] iktibāsın ḳıl dilā
naʿra-ı إِنِّي أَنَا اللَّهُ[250]'dan ṭola tā kim simāh

ṣāhi-i ʿālem Ḥaḳīḳī ʿışḳ esīri bendeye
neng olur ʿizzet midür diz-dār-ı ḥıṣn-ı Kemāh

CXX

ḳāfiyetü'd-dāl der tevḥīd

-.--/-.--/-.--/-.-

vaṣf-ı pāküŋ dür Hüẕāya قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ[251]
hem münezzeh dür ḥasedden ẕātuŋ اللَّهُ الصَّمَدُ[252]

oldı vāliḍden veledden hem muḳaddes varlıġuŋ
cümle ḫalḳ itdüŋ ḳuluŋdur vālid ü hem mā-veled

---

[248] ***ferah*** şeklinde olmalıdır.
[249] Taha/10 Bir ateş gördüm.
[250] Kasas/30 Kuşkusuz ben Allah'ım.
[251] İhlas/1 De ki O Allah tektir.
[252] İhlas/2 Allah sameddir.

tā fe-aḥbebtü meyinden curʿa-ı enuʿrafeh
ḫilḳatümüz ḫalḳına ṭammışdur olduk mest ebed

ol ḳadeḥdeki anuŋ ger oldı reşḥi ḳaynadı
āsümān oldı buḫār andan zemīn oldı zebed

pādışehsin ki yiri yıl üzre döşer ḳudretüŋ
çetr-i eflāki ṭutar rifʿatde emrüŋ bī-ʿamed

ditrer emrüŋde gehī ḫavf meḥābetden cemād
ṣuyı geh ḳan eyledüŋ geh ṣuya cisr olur cemed

ḥikmetüŋ baḥrinde her-giz ʿaḳl gözin açamaz
çün aŋa her-giz ṭokınur mevc-i ḥayretden leked

85b

anca kim vaṣfında fikret raḫşayıla[253] yildiler
ʿacze varup bulmadılar āḫir ol ṣaḥrāya ḥad

raḥmetüŋ deryāsına yoḫ hem kerāne i Kerīm
luṭf u iḥsānuŋa olmaz Pādışāhā hem ʿaded

bir avuç topraḳ gibi yüz ʿāciz ü ḳapuŋda ḫod
ʿizzetüŋ ḥaḳıyiçün sen ḳıl bize yā Rab meded

ṭāʿatine zühdine ger tekye ḳılunısa ḫalḳ
yoḫdurur faẓluŋdan özge bize Mevlāyā sened

---

[253] ***rahşıyıla*** şeklinde olmalıdır.

işügüŋe yüz uran nevmiz gönilmiş degül
kılmağıl üftadeyüz ya Rab kapuŋdan bizi red

canumuz yüzin cemalüŋ pertevinden ruşen it
göŋlümüz gözinde koma ihticabuŋdan remed

kıl harim-i ka'be-i vaslatda canı gark-ı nur
Tur-ı Sinin hakkı ya Rab 'izzet-i heze'l-beled

i göŋül sahib-kıransın ger hudud-ı şer'sın
kılasun Ye'cuc [ı] Me'cuc'-ı heva-ı nefse sed

afitab-ı kibriyanuŋ matla'ı dur dil degül
ol ki vasfi oldı   وَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ [254]

haşyetu'llah'dan göŋül eylenmeye hali gelmesün
zulmet-i kasvet seni magrur idip tul-ı emed

naks olur ehl-i kemale imdi haşa kim kıla
kimsenüŋ malına ya cah u celaline hased

ulular dimiş dürür kem-hor olan kem-hor ola
kim tama' rubah ider ger şahsı olursa esed

el sunup kimseye virme 'izzetüŋ yile sakın
nefsüŋe kendü elüŋle sen ihanet kılma ked

86a

hırs odına düşiben gel virme yüz suyın yile

---

[254] Bakara/74 Taş gibi hatta daha da katı.

bisleme nefs itin āḫir topraġ olısar cesed

bu fenā milkinde di kim ḳaldı kim ṭapuŋ ḳala
göçisersin sen daḫı çün göçdiler ābā vu ced

memleket issi görüŋ ol şehlerüŋ taḫtın bugün
taḫta-ı tābūtı dur eyvānları ḫışt-ı laḥed

çürimiş topraḳda gör ʿaẓm-i ʿiẓām olmış remīm
ḳanı hüsn-i ber-kemāl ü ḳanı zülf ü ḫāl u ḫad

çün bilürsin ʿāṣıfāt-ı mevt irişür ʿāḳıbet
gül gibi topraġa seni ṣalısar ī serv-ḳad

aḫtara çetr-ü vücūduŋ ʿömrüŋ aṭnābın kesüp
māniʿolmaz itdigüŋ bu māl u emlāküŋ veted

ne cihānbān ḳala bunda ne cihān fānī ola
ḳāf-tā-ḳāf ins ü cinn ü vaḥş u ṭayr u dīy ü ded

saŋa eytāmuŋ şu boynın egdügi yitmez mi pend
bes boyın virsen ne sen Ḥaḳ emrine ī muʿtemed

ṭāḳatuŋ irdükce furṣat variken ḳıl ṭāʿati
bilüŋe ṣıdḳuŋ nitāḳın eyle iḫlāṣıla şed

ḥüffeti-l-cenne buyurdı bil mekārih ol Ḥabīb
ṣabr ḳıl ṭāʿatde insān ḫalḳ olupdur fī-beled

secde-i şükr-i fenādan zerḳıla ḳaldurmaġıl
sen riyāset başın anuŋ lāyıḳıdur çünki hed

maḥvda maḥv ol fenāda hem fenā tā ki saŋa
irişe ᶜizz-i beḳā vu virile nūr-ı raşed

çün ṭarīḳ-ı ᶜışḳa girdüŋ her belāya vir boyın
yoḫsa dervīş eylemez bil kimseyi lübs-i nemed

86b

oldı ḫacletde Ḥaḳīḳī künc-i ġamda münzevī
cürm ü taḳṣīrāt-ı bī-ḥad oldı ᶜafv it ḳılma ᶜad

çün didüŋ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ[255] i Raḥīm
kesmezüz ümīzümüz her ḥāletile nīk ü bed

raḥm kimden umalum cün luṭf senden ḳullara
ire ṭursun raḥmetüŋden bize ī Ferd ü Eḥad

CXXI

ḳaṣīde der tevḥīd

- - . / . - . - / . - -

sensin Melīkā İlāhā Vāḥid
sen Vācid ü sen Mecīd ü Mācid

sen Muḥyī vü sen Mümīt i Ḥay
kāfir ola ḳudretüne cāḥid

birligüŋe yir ü gök delāyil
varlıġuŋa küllü şey' şāhid

---

[255] Zümer/53 Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz.

sen düzdügüŋi ḳamu bozaydı
ger ḫocam olayıdı saŋa żıd

birligüŋe varlıġuŋa yoḳ şek
bī-şübhe ī bī-Şebīh ü bī-Nīd

milküŋe ī bī-Zevāl Sulṭān
irürmedi naḳṣ keyd-i ḥāsid

emrüŋ ḳamu ʿālem üzre cārī
ḥükmüŋ ḳamu yirde gökde nāfid

emrüŋle durur sipehr-i rāḳiʿ
şevḳuŋıla māh u mihr sāʿid

ẕikrüŋile pür-ṣafā mecālis
şükrüŋle şerīf her mesācid

87a

tesbīḥi havāda sen ṭuyūrun
her dilde senüŋ ḳamu maḥāmid

her żarr u belāya defʿ senden
her nefʿ ḳapuŋdan oldı ʿābid

tevfīḳuŋıla durur İlāhī
vüsʿınca ki saʿy her mücāhid

senden meded irmedin ne imkān

ḥāṣıl kime olısar maḳāṣıd

gördügi ʿaṭālaruŋ mükāşif
irdügi ṣafālaruŋ müşāhid

her kime hidāyetüŋ ki irdi
yoldan ıramadı dīv-i mārid

bir kula ki senden irdi tevfīḳ
kār eylemedi aŋa mekāyid

ī şuʿle-fürūz-ı cān-ı ʿāşıḳ
ī ḳıble-i ḳalb-i ṣāf-ı zāhid

düşmişlerüz elümüz ṭut ī Ḥaḳ
şevḳuŋı sen eyle bize ḳāyid

tā ṣapmayavuz bu ṭoġrı yoldan
şaşurmaya bizi her merāṣıd

emrüŋe iṭāʿat itmeyenüŋ
olmadı saʿādeti müsāʿid

Ḥaḳ emrine cism ü cānı münḳād
ḳıl olmaya nefs tā muʿānid

dervīşe çü ḳūt-ı yevmi bes dür
ḥācet ne zevādan[256] zevāyid

87b

---

[256] ***zevaddan*** şeklinde olmalıdır.

germ olma tenevvüle ṭamāᶜdan
eyler ṭamāᶜı ki şaḫṣ-ı bārid

[257]her bir nefs ola ṭāᶜat üzre
ᶜāşıḳlara bil ki ᶜömr-i zāyid

cāna göŋüle virür ṣafālar
bu ᶜışḳ yolında her şedāyid

ṭāᶜatda ol i kişi degülseŋ
ger sen bu cihān içinde cāmid

girdār ḳazan ḳo güft ü gūyı
niçe ġazel ü niçe ḳaṣāyid

dir nası menahır üzre salmaz
illa ki bu elsün ü hasayid

pāk eyle ᶜaḳīdeyi ki sen ekṡer
kim fāsid olupdurur ᶜaḳāyid

dil levḥına tā ki ola mesṭūr
ol ᶜilm-i ledünniden fevāyid

rūşen ḳıla vāridāt-ı ġaybı
ḳalbe ola laḥẓa laḥẓa vārid

ḳıl seyr-i sülūk eyle rūşen
ḳalbi keder ola māᵓ-ı rāḳid

[257] 87b-2a nolu beytin vezni bozuk

ḫūn-ı keremüŋden eyle rūzī
her dem bize ī Ḫüẕā nevāyid

irgür bize ġaybdan fütūḥāt
ḳıl göŋüli ḳābil-i mevārid

ḫālī ḳoma bizi ṭāʿatüŋden
ḳāyim olavuz gerekse ḳāʿid

88a

ol demde ki dindi mā-ʿabed nāk
maḥv olına ṣad hezār ʿābid

bāzār-ı teşevvuḳ içre ḳaldı
topraḳda bu ʿaḳl u rūḥ ḳāṣid

tertībi bozar ʿışḳ iricek
ʿādet mi ḳor ol yā-ḫod ḳavāʿid

eksüklü ḳuluŋ Ḥaḳīḳī yā Rab
dir Yūsuf ibn-i Şeyḫ Ḥāmid

āh andaki ʿarż olına aʿmāl
var ni nidem ī Kerīm ü Vāḥid

CXXII
ḳaṣīde ġarrā der taḥḳīḳ-i fenā ve netīce der ʿizz-i beḳā
. - . -/ . . - -/ . - . -/ . . - (- -)

bu yolda mahv gerek mahv içinde cümle vücud
ki Hazret-i Ehadiyyet'den ire fethıla cud

ᶜadem degül midir evla vücud-ı ᶜayniden
aŋa ki şaki dindi لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ [258]

ᶜadem ki ᶜışkına geldi anuŋ cihana vücud
ᶜadem ki rahat-ı ruhi bulur kamu mevcud

ᶜadem ki anda kodı tac [ı] tahtı İbrahim
ᶜadem ki anda bulup ol sevad-ı fakr-asud

ᶜadem ki hayreti içre didi Kelim
ᶜadem ki satveti kuhi çü gah hem bür ü bud

ᶜadem ki heybetine dir çü bakdı أَنْظُرْ إِلَيْكَ [259]
ki pare pare bu Tur'ı görür ki eyledi zud

ᶜadem ki sekreti aldı ᶜÜzeyr'i hem sad sal
ᶜadem ki hayreti Ashab-ı Kehf'e oldı rukud

88b

ᶜadem ki canlara berk-ı celali seyfi dürür
katında zerre degüldür bu şemᶜ-i çarh-ı kebud

çün irdük ol deme yaᶜni hazine-i ᶜademe
virildi fethıla Hak'dan ᶜata-yı na-maᶜdud

---

[258] Adiyat/6 Elbette çok nankördür.
[259] A raf/143 Bana göster.

gehī telāṭum-ı mevci bu sükri ṣaḥv içre
ki ġarḳ ide seni luṭfı bu baḥr-ı nūr-ı şühūd

gehī telaʿlü-i nūrı bi ṭalʿat-ı Maʿşūḳ
gehī taḥayyür-i ʿizzi celālet-i Maʿbūd

gehī levāmiʿıla dil çü neyyir-i aʿẓam
gehī ṭavāliʿıla hem bu ṭāliʿuŋ mesʿūd

gehī teseyyür-i sırrı bu ʿālem-i melekūt
gehī teferrüc-i hürri bu dār-ı ḫuld-ı ḫulūd

ger iḫtilāf-ı tenākürde ser-firāz-ı cihān
geh ītilāf-ı teʿārüfde ser-firāz-ı cünūd

ḫilāfet egnüŋe ḫilʿat başuŋa devlet-i tāc
virildi taḫt-ı vilāyet ki ḥaḳ şeh-i baḫşūd

ne sū-yı ʿāḳıbete var ne ḫod ʿuḳūbete bīm
ki ḳalmadı ʿaḳabātuŋ öŋüŋde hiç keʿūd

hemīşe Ḥaẓret'e yoluŋ açuḳ ḥużūrıla hem
hemīşe endīşe bābı bu göŋlüŋe mesdūd

hemīşe sürine cānlar yoluŋda ʿāşıḳlar
zihī ki yügrişe ḳoya öŋüŋde yire ḫudūd

zihī ẓuhūr-ı żiyā-yı bu تَطْمَئِنُّ قُلُوبُ[260]
zihī sürūr-ı dem-i تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ[261]

---

[260] Rᶜad/28 Kalpler tatmin olur.
[261] Zümer/23 Derileri ürperir.

zihi tuluᶜ-ı şuᶜaᶜ-ı sena-yı la-uhsi
'aleyke ente kema eşbebte 'den bu dürud

89a

zihi sürur-ı bu refᶜ-i nikab-ı مَدَّ الظِّلَّ [262]
zihi huzur ki zıll-ı İlah ola memdud

zihi cemal-i kemali bu şerᶜ-i Ahmed'i gör
zihi neval-i celali bu siret-i Mahmud

niçe bu saz-ı dil-aviz elde vü dilde
niçe bu suz-ı dil-efruz-ı nagme-i Davud

anuŋki elsün-i ervah hasr hasrında
nice bulur aŋa seyri bu rahş-ı vasf-ı hudud

gel imdi sen yine ol raza ki göŋül Şah'ı
virür bu ᶜukdeye tahkik nurıyla küşud

ki tams-ı zatıla özüŋ gehi ola maᶜdum
vücudı Muhibe hakkani birle geh mevcud

zuhur bulmaya burcı hakikat evcinde
özini gark-ı fenada kim itmese mefkud

celal-i seyfile maktul olan şehidüŋdür
diyet eşiᶜᶜa-ı didar-ı şahid ü Meşhud

nesim-i kurbıla her-giz muᶜattar ola mı ruh

---

[262] Furkan/45 Gölgeyi uzattı.

be-küll-i micmer-i şevḳa yaḫılmadın çün ᶜūd

gider meveddet-i ġayrı bu cān u dilden kim
saḳın göŋülde olur ved ki ġayr-ı ḥubb-ı vedūd

ol imdi büt-şiken ī cān Ḫalīl gibi ki nefs
bıraḳmaya seni şehvet odına çün Nemrūd

eger degüliseŋ āteş-perest şehveti ḳo
hemīşe nişe ḳopar ḥırṣ odıla senden dūd

döküp nedāmetile göz yaşın söyündür oduŋ
hīçe yanup yaḫılursın çü hīme-i mevḳūd

89b

ḥasedden olmasun āteş-gede ḫanum göŋlüŋ
ki teng ü tār olur her hemīşe cān-ı ḥasūd

aŋa olur gül ü reyḥān ber āteş-i Nemrūd
ki nūr-ı ḳalbile nīrān-ı nefsi ḳıldı ḫumūd

ḥaḳīḳata diyeler er aŋa ki ol daḫı baş
götürmeye ḳıla Şāh'uŋ öŋinde çünki sücūd

unıd bu cān u cihānı Ḥaḳīḳī ᶜışḳ erine
gerekdür olmaya aŋa ki ġayr-ı Ḥaḳ Maḳṣūd

CXXIII
der ṣaffet-i ᶜīd
. - . -/ . . - -/ . - . -/ . . - (- -)

unıldı ṭabl yürür ṭolp ṭolp leşker-i ʿīd
ne salṭanat sürer ī cān gör āḫi sencer-i ʿīd

nesīm çün zülef-i zülfini ki depretdi
meşām-ı rūhı muʿaṭṭar ider bu ʿanber-i ʿīd

çü dikdi ḳulle-i kühsāra sancaḳ-ı zerrīn[263]
olur iṭāʿat idüp şāh-ı zeng ḳanber-i ʿīd

çü berḳvār bugün ṣaldı ʿadli şemşīrin
kesildi ẓulm-ı ẓulem olmadı ber-ā-ber-i ʿīd

cihāna ṭoldı ucdan uca ṭoldı ḫurremi vü ḫoşī
dikildi ġam yüregine bu dem ki ḫancer-i ʿīd

müzeyyen oldı cihān şād ṭıfl u pīr ü cüvān
gel imdi eyle temāşā cemāl-ü zīver-ü ʿīd

anuŋ ki ʿışḳ eseri var göŋül ü cānında
ne mest ider göre anı yine bu sāġar-ı ʿīd

ṣunar piyāle-i tekbīr ü cām-ı tehlīlī
ne ḳıla cān yine çün ʿandelīb-i menber-i ʿīd

90a

içüp ṣūrāḥī-i tevḥīdi vü nuḳl-u tekbīrāt[264]
ḫalāvetinde bulur rūḥ ṭuʿm-ı şekker-i ʿīd

---

[263] ***sancaḳ-ı zerrīn*** şeklinde olmalıdır.
[264] 90a-1á nolu beytin vezni bozuk .

Ḥaḳīḳī olduġı dīvāne ᶜaḳl u cān u göŋül
ᶜaceb mi oḳınıcak[265] bezm-i cānda defter-i ᶜīd

CXXIV

ḳaṣīde der naṣīḥat

. - . -/. . - -/. - . -/. . - (- -)

ḍalālet ehline ḥāşā ki maḥrem ol saᶜīd
demi ki hem-demi şıḳvet dürür olursa ᶜīd

hevā südinden emen ṭıflī ola mı pīr-i rāḥ
ki Bāyezīd ise eyler anı o şīr Yezīd

mürīdi olma saḳın her ḫabīs̱ ü vesvāsuŋ
ki kendü gibi seni hem ol eylemeye merīd

elüŋde varını yiye ki diye terk gerek
ne saç koya ne saḳaluŋ eyide ol tecrīd

tamām şerᶜden aŋla sen itmedin iᶜrāż
ḳabūle geçmeyesin ki ḳıla özine mürīd

özüŋ hevāsına uymaz olursaŋ maḥcūb
fażīletile ger olsaŋ bu ᶜaṣr içinde ferīd

ṭarīḳat ad ḳoduġıdur ibāḥet ü bidᶜat
revişleri ḳamu taḥḳīḳ aŋla ki taḳlīd

ḥaḳīḳat ad virür ol bed-fiᶜāl ilḥāda
ne mühmelātı ki söylerse dir işit tevḥīd

---

[265] ***okınacak*** şeklinde olmalıdır.

ne deŋlü zīrek olursaŋ çü ḳıla ḥīlekerī
tesellüs eyleye ki deng ide seni çü ḳadīd

yüzine ger naẓar ider olursaŋ yaŋılup
tīz eyle tevbeŋi ol dem hemān yine tecdīd

90b

teḳarrabū dir ilā·llāhi bi·t-tebāʿüdi minhü
ḳarīb-i ehl-i maʿāṣī ki Ḥaḳ'dan oldı baʿīd

ne ḥaşre ḳāyil olur ne ḳıyāmete inanur
ne ki dilerise işler ne vaʿd eger ne vaʿīd

ḥilāf-ı emr hele sen işleme مَلَكَيْنِ[266]
عَنِ الْيَمِينِ'i ki ḥāżır قَعِيدٌ عَنِ الشِّمَالِ

unıtma mevti ki bir gün saŋa daḫı gele hem
diyeler anda budur ol ki كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ[267]

yā nefs ḳanda ḳaçup ḳurtara baş ol dem ki
buyurdı Ḥaḳ مَعَهَا çünki سَائِقٌ وَشَهِيدٌ[268]

neçün ḥaḳīḳat-ı insānī dīve ola zebūn
revā mı ḥākim ola rūḥ-ı pāke nefs-i pelīd

niçe laṭīfe-i Rabbānī bu heyūlānuŋ
olur ġayāhib-i hefevāt-ı esfelinde ʿābid

---

[266] Kaf/17 Onun sağında ve solunda oturan iki melek onun yaptıklarını kaydetmektedir.
[267] Kaf/19 Senin öteden beri ondan kaçtığın şey.
[268] Kaf/21 Beraberinde bir sürücü ve bir şahid.

ol āfitāb degül mi yā ḥayf ẓulmetde
ki nā-bedīd ide olup bu ġaym-ı ġay-ı bedīd

ḥicāb olur ṣamediyyet cemāli şuʿ lesine
bu gözde Lūṭ ḫayāli bu iştihā-yı mimīd

ġıdā ḳaçan ide ḫūnı bu نَحْنُ نَرْزُقُ [269] 'dan
şu cāna nefsinüŋ ola ki arzūsı şedīd

ġıdā-yı rūḥ ola sübḥa eger ola tesbīḥ
devām-ı ẕikrile işüŋ bu yolda hem taḥmīd

ī niçe rızḳ ġamın yir ṭapuŋ işitdük ola
dinür ki ʿörfde yevmun cedīd rızḳ cedīd

ne iʿtimādıla ḥırṣuŋ senüŋ eẓ-Şeddād[270]
ʿimāretine bu fānī serāyuŋ oldı şedīd

91a

yire girecegüŋ aŋmaz mısın ne aṣṣı ide
saŋa bu maḫsef-i Kārun içinde ḳaṣr-ı meşīd

gözetme ṣadr-ı ṣanādīd gibi kibrile tā
serāyuŋ olmaya bevles şarābuŋ anda ṣadīd

tecerruʿ-ı ḥaserātıla ḳaṭʿ ola emʿā
eger velī vü ḥamīmüŋ ola ʿadū-yı ʿanīd

[269] Enʿam/151 Biz rızıklandırırız.
[270] 90b-13a nolu beytin vezni bozuk

ne ḳatı yüzlüsin ī nefs ideydi nuṣḥ es̱er
olaydı sende göŋül sen ḥacer misin ya ḥadīd

meger ki şuʿlesi ʿışḳuŋ irişmedi göŋüle
ki fikr-i fāsidile ḥırṣ ider anı tesvīd

ecel irişmedin idegör imdi keşf-i ʿiẓā
ne aṣṣı saŋa baṣar ol dem olduġında ḥadīd

sena vu şükr aŋa kıl ki ider bu ḳullarına
ḳamışda rızḳı şeker hem aġacda ṭalʿ nazīd

ḳamulara aŋa uy pīşüvā Muḥammed'dür
dilersen āḫir-ı maḥmūd ide bu luṭfı Ḥamīd

nefes nefes yetişe feyż-i fażl-ı Rabbānī
saʿādet ola müsāʿid çün ire ol te'yīd

işitme reh-zen-i dīndür ḳuru maḳālātın
ger ide daʿvī-i şeyḫī sözini ḳıl terdīd

anuŋ ki ẕerrece ola bu ḳavl ü fiʿlinde
ḫilāf-ı şerʿ bil ehl-i ḍalāl dür ne reşīd

ḫilāf-i şerʿ bir işde bulınmaġıl zīnhār
niçe niçe ola sözde ya saŋa bu te'kīd

ne buyurur ʿamel anuŋla it Kitāb-ı Kerīm
ne eydürise sen anı işit Kelām-ı Mecīd

91b

ᶜamel ᶜaḳīde-i pākile ṣāliḥ it lillāhī
üşenme kimesneden di Ḥaḳīḳī ḳavl-i sedīd

CXXV
der naṣīḥat
-. - -/. - . -/. . - (- -)

ᶜāşıḳ ol ᶜışḳıla olup pür-derd
püşt-ü pā ur cihāna vu ol ferd

olma ālūze nefsüŋi öldür
seyf-i aḥkām-ı şerᶜile ol merd

Ḫoca aᶜda ᶜadüvvüke nefsük
didi merdāne ḳıl anuŋla neberd

ḳalbüŋ āyīne gibi ḳıl ṣāfī
ḳoma göŋlünde olmasun hele gerd

bāṭınuŋda ḥarāreti ᶜışḳuŋ
olmaduġıyiçün sin āhī serd

ḥāṣıl ol derdi it ki gül gibi
sürḫ-ı rū ide seni ne ruḫ-zerd

baḫye ḥırṣuŋ gözine ur yoḫsa
dikdügüŋ ḫırḳaya ne aṣṣı neverd

idegör Ḥażret'e teveccüh-i tām

varmadın bile[271] ᶜömr bāġı çü verd

ḳıl Ḥaḳīḳī duᶜā taẕarruᶜıla
keremi çoḫdur anuŋ itmeye ṭard

CXXVI

der nasihat

-. - -/ - .- -/ - . -

çünki Ḥaḳ'dan geldi başa ᶜışḳ u derd
yaḳılalum şemᶜ gibi zār u zerd

92a

bu ᶜalāyiḳdan ᶜavāyiḳdan ḳamu
çün ferīd olmak gerekdür cümle ferd

cümle bu yolda ᶜadūdur ġayr-ı dost
ḫoşdurur ḳılmaḳ ᶜadūyıla neberd

olmadı nefsinden alular ulu
nefsin öldürene dir merdān ki merd

şöyle vardılar bu yolı evliyā
görmedi kimesne yollarında gerd

jengi dök cengi ḳo var ni kimseyi
ḳılmadı dervīş reng-i lāciverd

olmaya ḥāṣıl ḥarāret ḳalbüŋe

---

271 ***yile*** şeklinde olmalıdır.

olmadın zeyn-i cihān göŋlüŋe serd

ġarra olma ḥüsnüŋüŋ gülzārına
görmedüŋ mi nice yile vardı verd

dür bu natʿı vu ṭaġıt bu luʿbi dir
saŋa ṣandrac oldı bu şatranc-ı nerd

hay seni ġarḳ itdi dünyā şuġlı ḳo
cīfedür bu saŋa kim didi deberd

her kişi bir iş ucın ṭutmış gider
ṭutma sen illā Ḥaḳīḳī ʿışḳı derd

CXXVII
ḳaṣīde der tevḥīd ü naṣīḥat
-. - -/. - . -/. . - (--)

ol ki yoḫdan yaratdı bunca ʿibād
ḳıble-i cān-ı cümle-i ʿubbād

Ḫāliḳ'ıdur bu ḳamu maḫlūḳuŋ
Rāzıḳ'ı ol anuŋ durur īcād

92b

raḥmeti bī-kerāne vü bī-ḥad
luṭfın iḥṣā nice ider taʿdād

لَيْسَ كَمِثْلِهِ [272] anuŋ ṣıfatı

---
[272] Şura/11 O'nun gibi hiç bir şey yoktur.

lā-şerīke lehü velā endād

Evvel ol Āḫir ol Ḳadīm oldur
hem Muḳīm oldurur Kerīm-i Cevād

yir ü gök ᶜarş u ferş ü levḥ ü ḳalem
māh u ḫurşīd emrine münḳād

kim olur ḥükmüŋe anuŋ māniᶜ
ya ḳażāsına kim olısar rād

ins ü cinn ü melek vuḥūş u ṭuyūr
bendesi bende vü eger āzād

maᶜrifet ḥāṣıl itmeyenleri sen
ṭut hemān bir behīme dür ya cemād

kim yaratdı bu cümle maḫlūḳı
kim urupdur bu ᶜāleme bünyad

aç gözüŋ ᶜibret al cihandan gel
söyle ḳavl-i sedīd ü ṣoyla sedād

ẓulmet ansuz cihān gözüme göŋül
ġam-ı ᶜışḳıyıla olur dil-şād

ᶜömrümüŋ ḥāṣılı ġamı göŋlüm
derdiyile olupdurur muᶜtād

her nefes her zamān u her sāᶜat
dillere ẕikrüdür anuŋ evrād

ʿışḳ-ı dil-ḫaste(si) anuŋ ʿuşşāḳ
şevḳ-ı pā-bestesi anuŋ zühhād

93a

cān-fişān ʿışḳı yolına Manṣūr
ġarḳ-ı ḫūn derdiyile hem Ḥaddād

ʿışḳınuŋ mübtelāsı dur Şiblī
ṣayd-ı dām-ı belāsı dur Mümşād

ḥüsni āşüftesi anuŋ Mecnūn
ʿışḳı dīvānesi anuŋ Ferhād

derd-i ʿışḳında ġarḳ-ı ḫūn olıban
lāleveş yaḫdılar ḳarara füvād

derd-i ʿışḳıla kişver-i bāṭın
ṭoludur āh u ḥasret ü feryād

derd-i ʿışḳıla cānlara āteş
düşeli oldı hem kebāb ekbād

ḥayret-i ʿışḳ içinde ser-geşte
ḳaldı ṣad Saʿdī vü hezār ʿİmād

ḳıl ber-eflāk seyri çün meh-pīr
mesken etfāle dür hemīşe mihād

ḳıl iṭāʿat Ḫoca'ya bende

gey degüldür ki ide böyle ʿinād

uyma şeyṭāna gel ne lāyıḳdur
ki ola dīve bende ādım-ı zād[273]

gelmeyiser midür ṣalāḥiyyet
senden āḫir i niçe niçe fesād

virmedügi ḳula hidāyeti Ḥaḳ
nide mürşid فما له من هاد [274]

bil anı ne ʿibāret-i minhāc
döndürür ne işāret-i mirṣād

93b

bidʿatı terk it ehl-i sünnetiseŋ
müctemiʿ ḳanda olısar aẓdād

zād-ı taḳvā idin sen ol avı çün
ki buyurdı فان خير الزاد [275]

ʿāḳıbet ḫod cihān fenā olısar
ne serā ḳalısar durur ne bilād

ne sebātı ola ḫanum bir evüŋ
ki esāsı ola anuŋ ber-bād

---

[273] ***adem-i zad*** şeklinde olmalıdır.
[274] Rʿad/33 Onun için bir yol gösteren yoktur.
[275] Bakara/197 En hayırlı azık.

ṭaḳın alup gidemedi Kisrā
kime kodı serāyını Şeddād

sen cihāndan ʿaceb ne iledesin
ṭut ki olduŋ ḫalīfe-i Baġdād

taṣfiye olmayınca bāṭına hīç
kimseye ḥāṣıl olmaz istiʿdād

hem gerek nefse tezkiye evvel
olasın tā ki ḳābil-i irşād

sālike bu ṭarīḳ-ı ʿışḳ içre
ġayr-ı ehlile vedd olur bu vidād

yā İlāhī Ḥaḳīḳī miskīni
ḳuṭb ḥaḳḳı bī-hürmet-i efrād

ırmaġıl cadde-i meşāyiḫdan
büdelā ḥürmeti vü hem evtād

CXXVIII

ḳaṣīde der inṣāf ve iʿtirāf-ı be-noḳṣān-ı ḫiş

- . - -/ . - . -/ . . - (- -)

āh elüŋden göŋül senüŋ feryād
ki işüŋdür hemīşe bī-bünyād

94a

uṣlu gibiyiken yine göresin
başarursın delü arada fesād

gösterüriken inḳıyād Ḥaḳ'a
bilmezem ki nedür saŋa bu ᶜinād

vay nolaydı ḫilāf-ı şerᶜ işüŋi
ḳoyayıduŋ olup Ḥaḳ'a münkād

ki iṭāᶜatde yaraşur dāyim
sen daḫı hem bilürsin aḫī ᶜibād

hele ḳo yatlu ḥāli uş bilesin
iş neye varduġını i üstād

perde gide muḳarrānīn[276] göresin
andaki mücrimīn-i fiᶜl- esvād

ṭāᶜate ṣarf idenleri ᶜömri
gör ne ẕevḳıla sürdiler evrād

ᶜışḳ-ı Ḥaḳ cānda oldı müstevlī
ġarḳ-ı ḫūn oldı derdile ekbād

bāᶜiṡ olaydı ṭāᶜat u ẕikre
olsa canuŋda şevḳ u yā-ḫo vidād

naḳşı dīvān mısın ī miskīn
yoḫ mı cānuŋ degüliseŋ ki cemād

ṭāḳatuŋ irdügince sen daḫı
nefsile dīn yolında eyle cihād

[276] ***mukarrabin*** şeklinde olmalıdır.

ʿāşıḳ ol ʿāşıḳ ol göŋül ʿāşıḳ
işbu dünyā ġamından ol āzād

ʿışḳ yolında ḫoca ki ṣıġmaz
bunda ne ʿizzet ü ne ṣan ne ad

94b

ḳo bu ṣūret ʿimāretin ḥaḳ ol
kişver-i bāṭınuŋı ḳıl ābād

bunda biŋ tāc-ı tuç bir pūla
ne imāret[277] ne key-ḳubād u ḳubād

ġarḳa bu baḥr içinde virmiş dür
varlıġın ḥayretile biŋ zühhād

bir sınuḳ pūla almayaydı seni
kimsene hīç itselerdi mezād

ʿışḳ bāzārı içre zīrā olur
cism ü cān u göŋül ü ʿaḳl u kesād

dīv olup her sefīhe uyma ki bu
ādemīlıḳ degül ī ādem-i zād

ṭutma her ḫıştan-perestī sen
merd-i Ḥaḳ diyi zīnhār endād

[277] *emaret* şeklinde olmalıdır.

bir dür Allāh yok şerīki hīç
anuŋ i'dām anuŋ durur īcād

dīn-i İslām'a zendeḳa ṣıġmaz
olmaya merd-i Ḥaḳ'da hīç ilḥād

evliyā ṣoḥbetine ir ki saŋa
anda ḥāṣıl olur cemī'-i murād

şey'ü lillāh'ı himmetinden idüp
her nefes eyle andan istimdād

cehd ḳıl ḥāṣıl idesin ola ki
ṣan daḫı hem sulūke isti'dād

degmeye līki mürşide irmek
degül āsān ki nefse dür cellād

95a

yoḫdurur hem münāsebet belki
vardurur aṣıldan arada teżād[278]

Ḥaḳ virür ger reşādı līki sebeb
evliyādur لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ [279]

evliyādan Ḥaḳīḳī miskīni
hem ayırmaġıl ī Kerīm-i Cevād

bu żaʿīf ü zelīle yitişsün

[278] 95a-1b nolu beytin vezni bozuk
[279] R'ad/7 Her kavim için bir yol göterici vardır.

ʿizzetüŋ ḥaḳḳı her nefes emdād[280]

CXXIX

-.--/-.--/-.--/-.--

derd-i ʿışḳ idene ḥāṣıl bil miyesser her murād
kim ġam-ı ʿışḳa düşer rūḥı revānı oldı ṣād

dāġ-ı ʿışḳıla egerçi ki olur mecrūḥ rūḥ
dīde-giryān mühce biryān hem kebāb olur füvād

rāḥat-ı rūḥ olur u ḳūt-ı ḥayāt-ı sermedī
ʿāşıḳa lākin bu ʿışḳun odı hem zād-ı meʿād

nefsi şīrinden hevānuŋ kesmeyen ger yirise
oldı nā-bāliġ degüldür ḫūn-ı derdüŋ aŋa zād

göŋlümi dellāle virdüm şevḳı bāzārında hīç
bir pūla dilenmedi ol anca itdiler mezād

dīn ü dünyā ḳaydı hīç anda ḳatılmaz saġışa
ten metāʿına baḳan kim ḫod ḳalur yolda kesād

olsa yüz yıl ki bu yolda ṭāʿat-ı maḳbūl aŋa
tekyelenme yoḫdurur cüz fażl-ı Ḥaḳḳ'a iʿtimād

ʿālem-i ġaybuŋ ki vaḥdet şemsi şarḳından ṭoġar
ġāyib olur anda encüm gibi bu ḳevn-i fesād

95b

---

280 *imdad* şeklinde olmalıdır.

olur istignayıla çünki eser [281]külli heba
yüz salah u zühd ü biŋ biŋ ᶜömre vü hacc u cihad

bi-rıza-yı Hak salat u bil riyazatıla savm
irmedi çünki ᶜinayet reh-beri hep oldı bad

ᶜömri oldukca gerekdür vüsᶜ-ı takatca kişi
ki kıla bu din yolında sıdkıla bes ictihad

zur-ı bazuya inanma garra olma kuvvete
saŋa yitmez mi nasihat şol helak-i kavm-i ᶜAd

cürm-i tugyanıla olmış çün kurun-ı maziye
kavmine külli helaket çün İrem [i] zatı-l-ᶜimad

cud u ihsanıla dur hem feyz ü rahmet kamuya
sünnetu-llah eyle cari oldı ta Yevme-t-Tenad

ger hakikat ᶜalemine irmek isterseŋ yola
munsıf ol ehl-i tarika çünki yaraşmaz ᶜinad

nefsini her kim ki kıldı Hakk'a teslim aŋa halk
yol içinde oldı mahkum eylediler inkıyad

beklesün anı hatardan Hak aŋa yavuz nazar
irmesün ol pehlevan-ı dine ohuŋ in yekad

zat-ı paküŋ hakkıyiçün ya Delile-l-Hayirin
kamularıla Hakiki kuluŋa sen vir reşad

---

[281] *eser* şeklinde olmalıdır.

ḳıl cemālüŋ şuʿlesini meşʿale cānındaki
ola ʿışḳuŋla ṭolu bu ḳalbe şevḳıla vidād

CXXX
der ʿarż-ı niyāz
- . - -/- . - -/- . -

ʿışḳa düşelden göŋül almadı pend
olmadı zencīr tedbīr aŋa bend

96a

bir uca çıḳmadı yanup yaḳılup
ḳaldı bī-pervā nide bu derdümend

şemʿ eger yanarsa cemʿiyyet bulur
ʿūd eger göyner olur şāha sipend

ger ḳılam efġān iderler ʿarbede
var olam giryān ḳılurlar rīş-ḫand

her kişi maḳṣūdına yidmek diler
boynuma daḳıldugın bilmez kemend

başumı ṭop eyleyüp oynamaġa
ʿIşḳ Şāh'ı sürdi meydāna semend

ḥayret-i ʿışḳuŋ gehī deng eyledi
ki yürürem uş arada sedd bend

vardı yol maḳṣūda irdi ḳāfile

saŋa ne dām oldı bu vīrāne-gend

ī Ḥaḳīḳī kendüŋi divşürmedüŋ
men saŋa ḳıldum naṣīḥat çend çend

CXXXI

der sekr-i ʿışḳ

- - . / - . - . / . - - . / - . -

dil boynına bıraḳdı çü ʿışḳuŋ kemendi bend
dīvāne oldı aŋa eser ḳanda ide pend

zāhid ḳo nuṣḥı ko ki senüŋ ʿışḳ mestleri
ayıḳlıġuŋa ḳılmayalar daḫı rīş-ḫand

sevdā buḫārıyıla yine bu delü göŋül
ḳılmışdurur bu cānumı ʿışḳ odına sipend

cān ḳanda ḳurtara bu göŋül cezbe-i İlāh
ṭutmış dur elde ġaybı kemīninde çün kemend

96b

bir lezzet aldı ʿışḳı ġamından göŋül anuŋ
kim māt olur ḫalāveti öŋinde şehd ü ḳand

kūteh-naẓarlıġ itme göŋül rāzın it ṭaleb
ḥālāt-ı ʿışḳ zīre ki gey kār dur bülend

şemʿ odlara yanar nefsinden Ḥaḳīḳī'nüŋ
sūz-ı derūnıla çü ḳılur āh u derdümend

CXXXII

der tahris be-tarik-i ʿışk ve ʿarz-ı niyaz

- . - -/. - . -/. . - (- -)

yanalum yakılalum olup ʿud
derd-i ʿışkıla çarha irsün dud

eydelüm dost dost ah idelüm
göyne özi neyüŋ iŋileye ʿud

ʿaklı şeyda idenüŋ olmış dur
ʿışk-ı ser-geştesi bu çarh-ı kebud

ebr giryan u çarh u ser-gerdan
vaʿd nalan u şafak yüregine od[282]

hayret-i ʿışk saldı bu bahre
men ü bi-dil ne kıla yoh çü hudud

hay ne can almışam temennayi
vaslın idem ne zehre kanı vücud

cünbüş-i bahr-i bi-keran geterür[283]
ateşin mevcile cevahir-i cud

afitab-ı cemal-i şavkında
mahv şeb-nem gibi olur menzud

pertev-i ʿışkıla göŋül zinhar

---

[282] 97b-7b nolu beytin vezni bozuk
[283] ***getürür*** şeklinde olmalıdır.

sen bu nīrān-ı nefsi eyle ḥumūd

97a

çār tekbīr it imdi gel nefse
inmedin gün ki ola vaḳt-i ruḳūd

maḥv-ı ẕātıla ḳıl Ḥaḳīḳī sücūd
tā teşehhüdde ire şehd-i şühūd

CXXXIII

der tevḥīd ve naṣīḥat ve münācāt

- - . / - . - . / . - - . / - . -

ī Ḥayy ü ẕü'l- Celāl ī Ḳayyūm u ī Eḥad
Sulṭān-ı bī-Zevāl u dāyim Ezel Ebed

ḳāfile nūndan ī yaradan külli ʿālemi
emrüŋ dutan bu saḳf-ı semāvāt-ı bī-ʿamed

cūduŋ vücūd-ı ādemüŋ ü külli ʿālemüŋ
lütfuŋ şikeste ḳullara yā Rabbi bī-ʿaded

elṭāf u baḥr-i raḥmetüŋüŋ yoḫ nihāyeti
esnāf-ı niʿmetüŋi ya kim idebile ʿad

eflāk ṭūy-ı ḳudretüŋüŋ bir tütünidür
hem arż u ḥikmetüŋ deŋizinden dürür zebed

düşmişlerüz zelīl ü fürū-mānde ʿaczile
yā Rabbi ṭut elümüzi yā Rab meded meded

dil nāle-i أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ [284] idüp
مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ [285] diyi ditrer إِذَا حَسَدَ
حَمَّالَةَ الْحَطَبِ [286] gibi şol ten ḥarāmıla
bisleyenüŋ temerrüdi dür حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ [287]

bu seyl-i āteşinde çü ḫaşāk varlıġuŋ
vir ki yoluŋa oldı bu varlıḳ ḥicāb-ı sed

hay urmasun yoluŋ saḳın ilḥād u zendeḳa
ḥadden tecāvüz itme şerīʿat durur ki ḥad

97b

aç ādemiyyetüŋ ḳapusın şehr-i ʿışḳa gel
olma ḍede düşüp ḳıl bī-yābāna dīv ü ded

eşrāṭ-ı sāʿatı ne ṣorar eylesün naẓar
şol ġūl nefse eydüŋe ma ḳaddemet leġad

yā Rab Ḥaḳīḳī ḳuluŋa sen ḳıl ʿināyeti
üftāde vü ẕelīl dürür ḳatı derdümend

CXXXIV
der tevḥīd ve münācāt
- - . -/- - . -/- - . -/- - . -

Sensin Eḥad sensin Ṣamed / yā Rab meded yā Rab meded

---
[284] Felak/1 Sabahın Rabbine sığınırım.
[285] Felak/5 Hased ettiği zaman hasedinin şerrinden.
[286] Leheb/4 Odun taşıyıcısı olarak.
[287] Leheb/5 Hurma lifinden bükülmüş bir ip.

sensin Ezel sensin Ebed / yā Rab meded yā Rab meded

Sulṭānumuz bī-intiḳāl / sensin Aḫī sensin bī-Zevāl
yā ẕe'l-Celāli ve'l-Cemāl / yā Rab meded yā Rab meded

deryā-yı ᶜafvuŋ bī-kerān / senden umar pīr u cüvān
luṭf u kerem ya Müsteᶜān / yā Rab meded yā Rab meded

bu baġrı ḳan ṭolmışlara / ġam baḥrine ṭolmışlara
topraḳda biz ḳalmışlara / yā Rab meded yā Rab meded

ī bī-Zamān ī bī-Mekān / ḥayretde ḳalduḳ nā-tüvān
dir cān u dil naᶜra-zenān / yā Rab meded yā Rab meded

ḳanı cemālüŋ görmege / göz el ya saŋa irmege
ya ᶜaḳl ögin dirmege / yā Rab meded yā Rab meded

ser-ḥaddi yok ṣaḥrālara / bu āteşīn deryālara
yol irdi bi-pervālara / yā Rab meded yā Rab meded

per ḳanı pervāz itmege / yā dil ser-āġāz itmege
ya āb-u rū nāz itmege / yā Rab meded yā Rab meded

boynuma çün daḳduŋ kemend / ḥācet ne ayruḳ daḫı bend
eydür Ḥaḳīḳī derdümend / yā Rab meded yā Rab meded

CXXXV

ḳāfiyetü'ẓ-ẓā der naṣīḥat

- . - - (. . - -) / . . - - / . . - - / . . - (- -)

98a

razına ᶜışkuŋ kaçan irişe güft [i] şiniz
şerh u beyanı olur ᶜakluŋ aŋa çün kiliz

şuᶜle-i şevkıla er ola mı sahib-nazar
vasf-ı sıfat-ı beşer olmaya ta na-bediz

bahsi nider nahvde mahv olan ol mahvde
sükürde vü sahvde bulıcak ᶜiş-ı leziz

oldı çü sahib-dilan mest-i Hüza cavidan
laf olur cahilan ola çü mest-i nebiz

ger kamu suret-perest oldı gurunla mest
ᶜaşık-ı mest-i Elest sagar-ı merd-i keşiz

pertev-i nur-ı Hüza zad-ı dil ü can dila
nefs gıdası heva hem hayevanuŋ haviz

zahide zühdi gerek gafile dünyi gerek
cahile daᶜvi gerek ᶜarife zinhar hiz

ardıma din süstine ten talebi cüstine
ol ki bu can üstine ditreye çün berk-i biz

CXXXVI
kafiyetü'r- ra-yı kaside der nasihat ve rumuz ve tevhid
- . - -/. - . -/. . - (- -)

komadı ᶜışk şurı canda karar
komadı Dost şevkı tende vakar

ʿaḳl sevdāya düşdi ol hevese
ki ḳıla varlıġını aŋa niṡār

dil ü dīn yolına anuŋ yaġma
cān u ten olsun işiginde ġubār

98b

iden insānı ḫalḳ مِنْ صَلْصَالٍ[288]
yaradan جَانّ[289]'ı oldurur مِنْ نَارٍ[290]

oldurur ʿarş u ferş ü levḥ ü ḳalem
yaradan hem semā u arż u biḥār

ibtidā yoḫ hem evveliyyetine
yoḫdurur āḫiriyyetine şümār

varlıġına getürmişüz īmān
birligine hem eyledük iḳrār

işigine tażarruʿ idüp yüz
uralum بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ[291]

luṭfı bes kimden umaruz ḫocam
leyse fi'd-dārı ġayriküm deyyār

raḥmetüŋdür umīz-i maġfiretüŋ
ḳalb-i müstaġfirīne bi'l-esḥār

[288] Rahman/15 Ateşten.
[289] Rahman/15 Cinler.
[290] Rahman/15 Ateşten.
[291] Al-i İmran/41 Sabah akşam.

ẕikri dillerde virdi şām [ı] seḥer
şükri cānlara ẕevḳ leyl ü nehār

ārzū-yı ḫayāli dür Cennāt
gözlere eşk-i تحتها الانهار [292]

ḳurb u vaṣlı dur Evvel ü Āḫir
ḳalbe sırr-ı فنعم عقبى الدار [293]

andaki في جحيم [294] füccār
hem muḫalled لفي نعيم [295] ebrār

ola maḳṣūdı vu murādı hemān
ʿāşıḳ-ı dil-şikestenüŋ Dīdār

ḳalbden ol Cemāl-i Lemyezelī
emeli gitmeyiser āḫir-i kār

99a

ʿömr ḫod kimseye vefā ḳılmaz
ki döner işde gerdiş-i ġaddār

āyet-i كل من عليها فان [296]
semʿuŋa irmedi mi şübhe ne var

ī dirīġā ki sükr-i ġafletden
gözlerüŋ açup olmaduŋ hüşyār

---

[292] Bakara/25 Altlarında ırmaklar vardır.
[293] Rʿad/24 Dünya yurdunun sonu ne güzel.
[294] İnfitar/14 Cehennemde.
[295] İnfitar/13 Nimet içindedirler.
[296] Rahman/26 Her şey yok olucudur.

saŋa dīn ḳaygusın unıtdurdı
heves ü māl u mülk hem dīnār

ḳāfile irdi menzile heyhāt
ḳalduŋ işbu ḫarābda bīmār

accilū didi Ḫoca ḳable'l-mevt
nişe tesvīf i nefs-i bed-girdār

gözlerüŋüz yumılmadın açuŋuz
güç yiteriken eyleŋ eylen istiġfār

Raḥmet-i bī-Kerāne vü bī-Ḥad
ḫāb-ı ġafletden eyleye bīzār

غَافِرِ الذَّنْبِ قَابِلِ التَّوْبِ ol[297]
ol شَدِيدُ الْعِقَابِ ol Gaffār

ʿĀlimü's-Sırrı ve'l-Ḫafiyyāt ol
ol Kerīm ü Raḥīm ü ol Settār

eksīru ẕikra hādimi'l-lezzāt
üzkürū yevme zāġati'l-ebṣār

accilū bi's-ṣalavāti ḳable'l-fevt
buyurur āhi Aḥmed-i Muḫtār

li-meʿa'llah bezmi ʿākifi hem

[297] Mü'min/3 Günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, azabı çetin olan.

s̱āniye-s-s̱neyni iẕ hümā fi'l-ġār

99b

itmeŋ ihmāl lā-ṣaġīrate dir
Şāh-ı Dünyā vu Dīn me'al ısrār

ḥayż-ı bintü'l-'ineb dimiş ba'zı
fāżıl ümmü'l-ḫabāyis̱'e zinhār

ictināb it ki ola senden dūr
sekte vü ṣar' u ra'şe vü devvār

bir şarābıla cānı esrit ki
anda olmaya bu ṣudā' u ḫumār

ḥayret-i 'ışḳıla varan elden
meste ne cübbe ne serüdestār

fitne-i nā'ime götürdi baş
ḥadden aşurdı şerri şimdi şirār

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ[298] uş biline
ḫırḳa altında gizlenen zünnār

yoḫdurur i'timād inanma hīç
düzdüŋ olduġına namāz-güzār

ger ola rūza dār kīse-i key
saḳla naḳduŋ iletmesün ṭarrār

[298] Tarık/9 Gizlilerin (ortaya döküp) yoklanacağı gün.

yur elin yüzini ider tesbīḥ
her ḳaçan mūş iderse kürbe şikār

ṭāhir ola mı bevlile demile
ne ḳadar çok yunursa murdār

ḥubb-ı dünyāyıla vu ḥissetile
ola mı nefse tezkiye i Yār

ḳalbe ya bidᶜat u ḍalāletile
taṣfiye olup ire mi envār

100a

gerek olmaya maṭbāḫ-ı şeyṭān
manẓar-ı Ḥaḳ ḫazine-i esrār

niçeler Bāyezīd sana gören
ṭaylasānından eylemiş ber-dār

cehl anı dār-ı ḫumḳda rüsvā
ne ḥayā bilür ü ne neng ü neᶜār

nefs esīr-i muḫannes ü şehvet
mestī ālūze ḳanda ya aḥrār

ḳomagıl bī-fisār anı zinhār
var ni ḳanda bilür ḥimāyı ḥımār

ẓulm dur ẓulmet ü ḍalālet dür
bidᶜatı eyle terk ol dīn-dār

var ni kaldun zelil ü zulmetde
ليس للظالمين من أنصار [299]

kuvvet-i batın eyle hasıl ola
derd-i ᶜışkıla ten żaᶜif ü nizar

dür-fişan mevcile yine şayed
ide cünbiş bu kulzüm-ı zehhar

ta tekaza-yı vasl-ı Yar'ıla şevk
sad kıyamet kopara hem tekrar

aça hal-i tecelli anda lisan
ta ki bi-harf u savt u bi-güftar

لمن الملك [300] hutbesine cevab
eyde لله الواحد القهار [301]

mahv ola safha-ı mazahirden
ol fenada mesahif-i agyar

100b

vir celalüŋ hakı Ḫakiki'ye
ol senayı ki gizlemiş ᶜAttar

---

[299] Maide/72 Zalimlerin hiç bir yardımcısı yoktur.
[300] Mü'min/16 Bugün mülk kimindir.
[301] Mü'min/16 O tek ve kahhar olan Alllah.

ten cahiminde komagıl mahcub

وَقِنَا رَبَّنَا عَذَابَ النَّارِ [302]

CXXXVII

kaside der tevhid ve rumuz

- - . / - . - - / - - . / - . - -

endişe-i cihandan kılma göŋül mükedder
can çehresine eyle dag-ı gamını ziver

ta barikat-ı ᶜışka dil yazmayınca hirmen
enbar-ı şuᶜleden pür kılmaz olup münevver

ᶜaşıklıguŋ sübutı kanlu yaşıla sabit
olmaya kılmayınca çehreŋde ta muharrer

hak olmayınca halis kılmaya gıll u gışdan
iksir-i ᶜışkıyıla kalbüŋi hiç zerger

hiç almadın Süleyman Hatem ya div elinden
emrine div ü peri oldı mı gör musahhar

nice yider seni bu har bi-fisar ideydüŋ
ger zir-i ran olaydı ᶜalem öŋüŋde çaker

nefse zebun olıcak sen şöyle nide saŋa
yüz taht u tac-ı şahi tut ki ola mücevher

gönlüne yüz Süleyman tahtı yile varursa
bir zerre gelmeyeydi biŋ tac-ı tuc-ı Kayser

[302] Bakara/201 Rabbimiz bizi ateş azabından koru.

gönlinde ʿışk erinüŋ bir zerre Dost derdi
olduġı yüz cihāndan yigrekdür i birāder

girdāb-ı maḥv içinde ġarḳ-ı muḥīṭ-i ʿışḳa
irmedi ʿaḳl u dāniş kim ṣalayıdı lenger

ḤAḲĪḲĪ DĪVĀNI

II. CİLT

Söz Dizini

Doktora Tezi

Hazırlayan: Erdoğan Boz

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

Malatya-1996

SÖZ DİZİNİ

DİZİN KURULUŞUNDA TAKİP EDİLEN ESASLAR

1. Arapça ve Farsça tamlamalar ilk unsurlarına göre dizine alınmıştır.
2. Farsça birleşik kelimeler ilk unsurlarına göre dizine alınmıştır.
3. Yardımcı fiiller hem isim hem de fiillerin sırasında dizine alınmıştır.
4. Yazılışları ayrı olup aynı anlama gelen kelimelerde birbirlerine atıf yapılmıştır.
5. İki unsur taşıyan yapı dizinde iki ayrı yerde gösterilmiştir.

A

āb (f) : (آب، آب) su.

a. 39b-5, 42a-6

āb-ı baḥr (f.a.): (آبِ بحر) deniz suyu.

a.+i 58b-1

āb-ı ḥayāt (f.a.): (آبِ حیات) ölümsüzlük suyu.

a.+ı 52a-12

āb-ı ḥayvān (f.a.): (آبِ حیوان) ölümsüzlük suyu.

a.+a 70a-9

āb-ı revān (f): (آبِ روان، آبِ روان) akarsu.

a. 63b-8

a.+ı 9a-9

āb-ı zülāl (f.a.): (آبِ زلال) tatlı su.

a.+i 52a-10

āb-u rū (f) : (آب رو) haysiyet .

a. 97b-11

āb-u zemzem (f.a.) : (آب زمزم) zemzem suyu.

a.+içün 6b-9

ābā (a) : (آبا، آبا) babalar.

a. 13b-12, 51b-4, 86a-2

ʿabā (a) : (عبا) yünden yapılmış kalın kumaş.

a. 8a-10

ābād (a) : (آباد) bayındır.

a. 94b-1

ʿAbbās (a) : (عبّاس) Hz. Peygamberin amcası.

a. 7a-6

ʿabd-ı taḳī (a): (عبدِ تقی) takva sahibi kul.

a. 8b-1

ʿabdü'l- büṭūn (a): (عبد البطون) karınlar kölesi.

a.+uŋ 75a-1

ʿabher (a) : (عبهر) nergis.

a. 48b-4

ʿābid (a) : (عابد) ibadet eden kul.

a. 38b-12, 87a-2, 88a-1,

ʿabīd (a) : (عبید) ibadet eden kullar.

a. 90b-7

aÇ- : (آچ، اچـ، اچ-، اچ-، آچ-) 1. bahsetmek.

a. -a 43a-9

2. kapalı bir durumdan kurtarmak.

a. 57a-1

ʿaḳl gözin aç- : akıl erdirmek.

a.-amaz 85a-12

bab aÇ- : kapı açmak.

a.-dı 44a-11

cān gözin aç- : gafletten uyanmak.

a. 48b-12

a.-alum 4a-11

cān ḳulağın aç-: dikkatlice dinlemek.

a. 20a-2, 33a-8

cenāh aç- : 1.korumak.

a.-dı 79b-2

2. harekete geçmek.

a.-up 82a-2

göŋül gözini aç- : duyarlı olmak.

a. 57a-7

göz aç- : gafletten uyanmak, uyanık bulunmak.

a. 15a-4, 32a-10, 32a-10, 43b-2, 44a-9, 49b-6, 52a-8, 64a-9, 66a-10, 85a-3, 92b-9

a.-a 72a-8

a.-abile 8a-5

a.-dılar 7b-7

a.-maduŋ 34b-3

a.-mazsın 15a-10, 35a-11

a.-up 15a-9, 99a-3

a.-uŋuz 99a-7

ḳapu aç- : bir işe başlamak.

a. 97b-1

kemīn aç- : pusu kurmak.

a.-dı 46a-1

lisān aç- : dile getirmek.

a.-a 100a-11

niḳāb aÇ- : örtüyü kaldırmak.

a.-duŋ 39b-8

tarīḳ-ı fücāc aç-: iki dağ arasında yol yapmak.

a.-ar 68a-9

uyḫudan göz aç-: gafletten uyanmak.

a.-uban 42a-8

yol aç- : 1. müsaade etmek.

a.-uŋ 47a-10

2. önderlik etmek.

a.-gıl 46a-12

açıl- : (اچل-، اچيل-، اچل-) 1. görünmek, ortaya çıkmak.

a.-ur 13a-7, 13a-10, 85a-3
2. genişlemek.
a.-a 11a-10
3. feth olunmak.
a.-a 48a-12
göz açıl- : gafletten uyanmak.
a.-a 3b-2
a.-maz 38a-7
ḳapı açıl- : istifade imkanı doğmak.
a.-madı 34a-6
minhāc açıl- : imkan sağlanmak.
a.-a 68b-6
revzen açıl- : sevgi duymak.
a.-dı 61b-2
yol açıl- : imkan sağlanmak.
a.-a 59a-1

açuK : (اُچُغ ، اَچُوق) engelsiz.

a. 88a-10
açuġ eyle- : ortaya çıkarmak.
a. 4b-9

ʿad (a) : (عدْ) itibar etme.

a. 86b-1
ʿad iT- : saymak.
a.97a-6

ad : (آد ، آد ، اد ، آد) 1. ün

a. 94a-13
2. isim.
a. 6a-5
a.+ı 19a-4, 38a-13, 38b-2, 60b-6
a.+uŋ 37a-1
ad ḳo- : isimlendirmek.
a.-dugı 90a-9
a.-r 71b-10
a.-rlarısa 5a-1, 5a-2, 5a-3
ad ḳoma : isimlendirme.
a. 71b-11
ad ur- : isimlendirmek.
a.-masunlar 10a-5
ad vir- : isimlendirmek.
a.-ür 90a-10
ad yu- : adlarını bile anmamak.
a.+larını 5b-7

aʿdā (a) : (اعْدا) düşmanlar.

a. 12a-10, 14a-4, 14a-7, 91a-4

a.+dan 13b-11
aᶜda ᶜadüvveke nefsek (a): (أعدا عدوّك نفسك) senin düşmanlarının en azılısı nefsindir.

a. 31a-5
ādāb (a) : (آداب) edepler.

a.+ını 38a-2
ᶜaded (a) : (عدد) sayı.

a. 85b-2
ādem (a) : (آدم ، آدم) 1. Hz. Adem.

a. 60b-5
a.+içün 6b-9
2. insan.
a. 49a-9, 76a-9
a.+sin 57a-5
ādem-i zād (a) : (آدمزاد ، آدم زاد) insanoğlu.

a. 93a-10, 94b-6
ᶜadem (a) : (عدم ، عدم) yokluk.

a. 56a-9, 60b-5, 61a-11, 88a-7, 88a-8, 88a-8, 88a-9, 88a-9, 88a-10, 88a-10, 88a-11, 88a-12, 88a-12, 88b-1
a.+den 52a-9
ādemī (a) : (آدمی ، آدمی) insanoğlu.

a. 72b-6
a.+sin 49b-11
ādemilık (a.+t.): (آدمیلق) insanlık.

a. 94b-6
ādemiyyet (a) : (آدمیّت) insanlık.

a.+üŋ 97b-1
ᶜādet (a) : (عادت) görenek.

a. 88a-3
ᶜadl (a) : (عدل) adalet.

a.+i 79b-1, 89b-8
ᶜadl-i ᶜümerā (a): (عدل عمرا) emirlerin adaleti.

a. 8b-8
ᶜadū (a) : (عدو) düşman.

a. 40b-10

a.+dur 12a-10
a.+yıla 92a-2, 92a-2
ᶜadu-yı ᶜanid (a) : (   ) çok inatçı düşman.

a. 91a-3
ᶜadüvv (a) : (عَدُوّ) düşman.

a.+üŋe 91b-4
āfāķ (a) : (آفاق) ufuklar.

a.+ı 5a-10
āfāķ u enfüs (a): (آفاق وَ اَنْفُس) dış ve iç alem.

a. 33b-10
āfāt (a) : (آفات) felaketler.

a.+a 30a-4
āferin (f) : (آفرين) beğenme.

a.+ine 47b-4
āfet (a) : (آفَتْ ، آفت) felaket.

a. 35a-1
a.+dür 34b-5
āfet-i din (a) : (آفت دين) dine zararlı.

a.+dür 14b-4
āfitab (f) : (آفِتاب ، آفِتابْ ، آفتاب) güneş.

a. 34a-2, 39b-7, 40b-4, 40b-11, 41a-1, 42a-5, 44a-10, 82b-4, 90b-8
a.+ı 41a-7
āfitab-ı cemāl-i şavķ (f.a.a.): (آفتاب جمال شوق) parıltılı güzelliğin güneşi.
a.+ında 96b-11
āfitab-ı devlet (f.a.): (آفتاب دولت) saadet güneşi.
a.+e 81b-6
āfitab-ı ᶜışķ (f.a.): (آفتاب عشق) aşk güneşi.
a.+uŋ 40b-7
āfitab-ı īmān (f.a.): (آفتاب ايمان) iman güneşi.
a.+dan 2b-4
Āfitab-ı Kibriyā (f.a.): (آفتاب كبريا) büyük güneş; Hz. Muhammed.
a.+nuŋ 85b-9
āfitab-ı lutf (f.a.): (آفتاب لطف) bağış güneşi.
a.+uŋ 10a-3
ᶜafv (a) : (عفو ، عفو) bağışlama.

a. 20b-9

a.+uŋa 59b-6
ᶜafv-ı ḫaṭa (a): (عَفْوِ خَطَا) hatayı bağışlama.

a. 10a-7
ᶜafv iT- : bağışlamak.
a. 61a-10, 86b-1
a.-e 43a-12
aġ- : (اَغْ-) yükselmek.

a.-madı 71a-2
pervāza aġ- : uçmak.
a.-ar 71b-12
ṭayrāna aġ- : uçmak.
a.-ar 71b-12
aġaÇ : (اَغَج) ağaç.

a.+da 91a-7
aġar- : (آغَرْ-) ağarmak.

a.-dı 64b-8
aġarT- : (اَغَرْت-) saflaştırmak.

a. 49a-5
yüz aġarT- : onurunu yükselten iş yapmak.
a.-a 67a-7
a.-ıbilesin 35a-8
āġāz (a) : (آغَازْ ، آغَازْ) başlama.

aġaz it- : başlamak.
a. 39b-10
aġaz kıl- : başlamak.
a.+ı 84a-11
aġdiye-i rūḥ (a): (اَغْذِيَۀِ رُوحْ) ruh yiyeceği.

a. 53a-6
āgeh (a) : (آگَهْ)haberdar.

a.+i 21a-9
aġla- : (اَغْلَ-) ağlamak.

a.-r 13b-2
a.-sa 54a-5
a.-yup 81a-7
aġrāż-ı dünyevī (a): (اَغْرَاضِ دُنْيَوِى) dünyevi maksatlar.

a.+yiçün 81b-11
aġrı : (اَغْرِى) ağrı.

baş aġrısı : sıkıntı.
a.+dur 60a-6

aġrıt- : (آغرت) aġrıtmak.

baş aġrıt- : sıkıntıya düşürmek.
a.-ma 69a-10

aġṣān (a) : (اَغْصان) dallar.
a.+a 71b-9

aġyār (a) : (اَغيار) başkası, yabancı.
a. 62a-3, 76b-11

āh (a) : (اوه ، اَاهْ ، آ ، آهْ) ah, yazık.
a. 3b-9, 5b-8, 17b-4, 17b-8, 30b-2, 30b-9, 37a-1, 45b-10, 54a-3, 56b-7, 62b-2, 62b-3, 88a-5, 93a-5, 93b-12
a+ı 7b-2, 7b-13, 37a-7
a.+ıla 4b-7, 17b-2, 61b-8
a.+uŋdan 20a-4

āh iT- : yazıklanmak.
a. 4a-6, 53a-11, 96b-5

āh ḳıl- : ah ile içini çekmek.
a. 96b-3

āh-ı merd (a.f) : (آهِ مَرْد) aşık ahı.
a.+içün 7a-12

aḥbāb (a) : (اَحْباب) dost.
a. 44b-10
a.+mı 19b-6

aḫbār (a) : (اَخْبار) haberler.
a. 28b-5

ʿahd (a) : (عَهْد) söz verme.
a.+um 21a-2

aheste (f) : (آهَسْتَه) aġır, yavaş.
a. 4b-7

āhī (a) : (آهي ، آهي ، آهي ، اَخ ، اَهي ، آخ) 1. Allah.
a. 97b-5
2.dost, kardeş.
a. 4b-6, 5a-4, 16b-10, 29b-4, 30a-7, 32a-10, 33a-5, 34b-2, 34b-5, 42a-7, 43a-12, 43b-5, 51a-6, 62b-1, 64b-7, 70b-10, 89b-5, 91b-6, 94a-4, 94a-12

āḫir (a) : (آخِرْ ، اَخِر ، آخِر) 1. Hz. Allah.

a. 10a-9, 63a-3, 92b-3, 98b-10
2. son, sonunda, sonraki.
a. 22a-3, 22a-13, 31b-12, 32b-9, 34a-5, 38a-8, 50a-11, 53b-5, 59a-11, 59b-7, 65b-6, 67b-8, 85b-1, 86b-1, 93a-11
a.+e 65b-11
a.+i 34a-4, 55a-7
a.+inde 50b-2

āḫirā (a) : (آخرا) her şeyden sonra.
a. 11b-7

āḫiret (a) : (آخرت) ahiret.
a.+de 17a-5

āḫir-i kār (a.f.): (آخر كار) sonuç.
a. 98b-13

āḫir-i maḥmūd (a): (آخر محمود) övülmüş son.
a. 91a-8

āḫiriyyet (a) : (آخريّت) sonsuzluk.
a.+ine 98b-3

āḫirü'l-emr (a): (آخر الأمر) sonunda.
a. 74a-8

aḥkām (a) : (أحكام) hükümler.
a. 14a-4, 28a-3

aḥkām-ı Ḳur'ān (a): (أحكام قرآن) Kuran'nın hükümleri.
a.+a 71b-8

aḥkām-ı şerᶜ (a): (أحكام شرع) şeriatın hükümleri.
a. 79a-1

aḥlā (a) : (أحلا ، أحلى) çok şirin, tatlı.
a. 2b-8, 62b-1

Aḥmed (a) : (أحمد) Hz. Muhammed.
a.+üŋ 14b-10, 48b-9

Aḥmed-i Muḫtār (a): (أحمد مختار) Hz. Muhammed.
a. 99a-12

aḥrār (a) : (أحرار) hür olanlar.
a. 100a-4

aḥsent (a) : (أحسنت) ne güzel yaptın. (bkz. aḥsenet)
a. 18a-4

aḥsenet (a) : (أَحْسَنْتْ) ne güzel yaptın. (bkz. aḥsent)

a. 20a-2, 63a-12
aḫtar- : (أَخْتَر-) devirmek.

a.-a 86a-6
aḥvāl (a) : (أَحْوَال) haller.

a.+in 45a-12
aḥvāl-i cihān (a.f.): (أَحْوَالِ جِهَانْ) dünya halleri.

a. 19a-9
aḥvāl-i dil (a.f.): (أَحْوَالِ دِلْ) gönül halleri.

a. 53a-7
aḥvāl-i evliyā (a): (أَحْوَالِ أَوْلِيَا) velilerin halleri.

a.+da 58b-7
aḥvel (a) : (أَحْوَلْ) şaşı.

a. 83b-6
aḥyā (a) : (أَحْيَا) ihya edilenler.

a. 19b-1, 23b-5
aK : (اَغْ اَقْ) beyaz.

a. 30b-10, 47b-10, 77b-11
aḳ- : (اَقْ-) akmak.

a.-ar 13b-6
ʿaḳabāt (a) : (عَقَبَاتْ) tehlikeler.

a.+uŋ 88b-9
aḳārib (a) : (أَقَارِبْ) akrabalar.

a. 13b-12
ʿaḳārib (a) : (عَقَارِبْ) zehirli hayvancıklar.

a. 38b-10
a.+dür 13b-12
ʿaḳāyid (a) : (عَقَايِدْ) inanılan düsturlar.

a. 87b-7
aḳdāḥ (a) : (أَقْدَاحْ) kadehler.

a. 78b-8, 78b-9, 79a-9
ʿāḳıbet (a) : (عَاقِبَتْ) sonunda.

a. 4a-11, 4a-12, 4b-3, 4b-4, 50b-11, 51b-8, 86a-5, 93b-3
a.+i 6a-9

aḳıT- : (آقِت- اقِت) akıtmak.

a.-dı 52a-10,
a.-duğı 19a-7,
a.-ur 9a-9

göz yaşını aḳıT-: çok ağlamak.
a.-up 4a-6

ḳanlu yaşı aḳıt-: çok ağlamak.
a. 75a-10

ʿaḳīde (a) : (عَقيدَه) dini inanış.

a.+si 67a-8
a.+yi 87b-7

ʿaḳīde-i pāk (a.f.): (عَقيدۀ پاك) arınmış inanış.

a.+ile 91b-1

ʿākif (a) : (عَاكِف) bir şeyde sebat eden.

a.+i 99a-3

ʿaḳīḳ (a) : (عَقيق) kırmızı renkte değerli süs taşı.

a.+ı 81a-3

ʿāḳil (a) : (عَاقِل عَاقِل) akıl sahibi.

a. 18a-6, 43b-2, 45a-12, 50b-11, 72b-7
a.+lar 27a-1

ʿaḳīle (a) : (عَقيلَه) her şeyin en iyisi olan.

a. 63b-3

ʿaḳl (a) : (عَقْل عَقْل) akıl.

a. 3a-3, 4b-12, 5a-6, 6a-3, 6a-5, 6a-11, 8a-6, 10a-11, 13a-2, 16a-9, 19a-11, 35b-6, 36a-4, 39a-4, 40b-7, 41a-1, 41a-2, 42a-2, 43a-10, 43b-1, 44a-7, 51a-8, 53a-9, 63b-4, 66b-10, 72a-4, 73b-5, 75a-9, 76b-6, 76b-11, 77b-1, 83a-10, 88a-2, 90a-2, 94b-9, 97b-9, 98a-10, 100b-12
a.+a 76b-4, 77b-3, 81a-1
a.+ı 3b-8, 5a-7, 13a-4, 26b-12, 32b-13, 36a-1, 41a-10, 41b-7, 45a-5, 57b-7, 71b-10, 72b-6, 77a-2, 80b-12, 81a-2, 96b-6
a.+ıla 11b-13
a.+ın 46b-8
a.+ını 15b-7, 18a-6
a.+umı 69a-9
a.+umuz 6b-4
a.+uŋ 19a-3, 98a-1

ʿaḳl gözin aç- : akıl erdirmek.

a. 85a-12

ᶜaḳlı yiter : anlayan

a. 58a-2

ᶜaḳl-ı ᶜaḳile (a): (عقل عقيله) her şeyin en iyisi olan akıl.

a. 63b-3

ᶜaḳl-ı pir (a.f.): (عقل پير) olgun düşünce.

a. 21a-11

a.+i 63a-7

ᶜaks (a) : (عكس) yansıma.

a.+in 65a-5

ᶜaks-i cemal (a): (عكس جمال) yüz güzelliğinin yansıması.

a.+i 47a-2

a.+in 57b-6

a.+üŋe 69b-6

ᶜaks-i cemal-i zat (a): (عكس جمال ذات) Hz. Allah'ın cemalinin aksi.

a. 53a-11

ᶜaks-i cemal-i Yar (a): (عكس جمال يار) Hz. Allah'ın cemalinin yansıması.

a.+i 63a-5

ᶜaks-i ruhsar (a): (عكس رخسار) yanağın aksi.

a.+ı 15a-5

ᶜaks-i ruy-ı Canan (a): (عكس روى جانان) Hz. Allah'ın cemalinin yansıması.

a. 66b-7

aḳsa (a) : (اقصى) daha katı.

a. 14b-2

aḳval (a) : (اقوال) sözler.

a. +i 29a-4

al- : (آل - آل - آل) 1. elde etmek.

a. 2b-4, 45b-9, 70b-9, 92b-9

a.-a 53a-6, 72a-4

a.-abildükce 16b-12

a.-agör 67a-6

a.-ana 73a-8

a.-dı 16b-12

a.-ġıl 10b-8

a.-ıban 80b-10

a.-madın 100b-7

a.-up 53a-8

a.-ur 44b-6, 71a-6

a.-ydı 11b-13

2. ele almak.
a.-uŋ 36a-8
3. ayırmak.
a. 10b-4
4. sahiplenmek.
a.-alar 54b-6
5. satın almak.
a.-mayaydı 94b-4
a.-maz 63a-11
a.-mazam 62a-11
6. kabul etmek.
a.-madı 95b-12
7. beraberinde götürmek.
a. 56b-8
a.-dı 56b-11
8. kurtarmak.
a. 48a-9
9. yok etmek.
a.-dı 63a-7
10. kaplamak.
a.-dı 88a-12
11. tat ve koku için duymak.
a.-a 64b-12
a.-dı 96b-1

cān al- : öldürmek.
a.-mışam 96b-9
dile al- : anmak.
a.-ma 6a-2
ele al- : bir şey üzerinde durmak.
a. 35b-5
göŋül al- : sevindirmek.
a.-alum 60b-4
ḫaber al- : bilgilenmek.
a.- 82a-6
ḥiṣṣe al- : sonuç çıkarmak.
a.-ur 42a-7
ʿibret al- : tecrübe kazanmak.
a. 57a-8
menzil al- : hedefe varmak.
a.-ur 29a-6
a.-maġa 50b-4
ẕevḳ al- : haz duymak.
a.-mışdur 38a-11
alup giT- : beraberinde götürmek.
a. 93b-5

aʿlā (a) : (أعلى) daha yüce.

a.+sın 56a-2

alaç : (آلاچ) iki yüzlü.

a. 67b-13

ʿalālā (a) : (علالا) şaşma.

a. 20b-3

ʿalāmet (a) : (علامت) işaret.

a.+idür 3a-9

ʿalāyıḳ (a) : (علایق ، علایق) ilgiler,ilişkiler.

a. 36a-8
a.+dan 92a-11

alçaK : (الچغ ، الچق) 1. mütevazi.

a. 31a-10
2. alt, aşağı.
a.+ında 70b-13

alcaḳ göŋüllü : mütevazi.
a. 71a-1

alçaglıK : (الچغلغ) alçak gönüllülük.

a.+ı 83b-10

aldan- : (آلدن) aldanmak.

a.-a 71b-10
a.-ma 51a-12
a.-maz 15b-10

aldur- : (آلدر) kaybetmek.

ʿaḳl aldur- : aklını kaybetmek.
a.-ur 18a-6

ʿalef-perest (a.f.): (علف پرست) saman düşkünü.

a. 64b-9

ʿale'l- ḥuṣūṣ (a): (على الخصوص) özellikle.

a. 22b-2, 46b-2, 66a-5

ʿale'l- küffār (a): (على الكفّار) kafirler üzerine.

a. 28b-1

ʿale'l- ʿumyā (a): (على العميا) körükörüne.

a.14b-5

ʿalem (a) : (علم) bayrak, sancak.

a. 4b-11, 16b-9, 45b-8, 60b-9, 76a-5

ᶜalem dik- : kendini ıspatlamak.
a. 32b-1

ᶜalem (a) : (عَالَمْ، عَالَمْ، عَالَمْ) evren,dünya.

a. 15b-2, 18b-12, 34a-3, 51b-8, 56a-9, 57b-13, 74b-11, 76a-1, 76a-9, 79b-4, 79b-8, 82b-9, 86b-10, 100b-8
a.+de 19a-9, 19a-10, 25b-2, 38b-3, 57a-8, 64b-2, 84a-12
a.+deyidi 46a-8
a.+den 40b-6
a.+dürür 13a-5
a.+e 9b-6, 19b-7, 32b-1, 40b-2, 60b-5, 80a-5, 80a-6, 80b-3, 82b-8, 92b-8
a.+i 27b-3, 34a-5, 42b-3, 52a-9, 65b-3, 97a-4
a.+inde 72a-11
a.+ine 95b-7
a.+lere 84a-7
a.+üŋ 65b-5, 97a-5
a.+üŋde 31b-3

sūret ᶜalemi : dış dünya
a.+ne 63b-11

ᶜalem-füruz (a.f): (عَالَمْ فُرُوزْ) evreni aydınlatan.

a. 46b-13

ᶜālem-i bī-çūn-ı meşāyiḫ (a.f.a.): (عَالَمِ بی چُونِ مَشَایِخْ) şeyhlerin eşsiz dünyası.
a. 83b-2

ᶜālem-i bī-intihā (a.f.a.): (عَالَمِ بی اِنْتِهَا) sonsuz alem.
a. 11a-10

ᶜālem-i cān (a.f): (عَالَمِ جَانْ، عَالَمِ جَانْ) ruh dünyası.
a.+a 57a-11
a.+da 2b-2, 12a-2, 15b-10, 72a-1

ᶜālem-i ġayb (a): (عَالَمِ غَیْبْ) bilinmeyen alem.
a.+uŋ 95a-12

ᶜālem-i ḫalḳ (a): (عَالَمِ خَلْقْ) insanlar.
a.+a 16a-10

ᶜālem-i ḥayret (a): (عَالَمِ حَیْرَتْ) kalbe gelen bir tecelli dolayısıyla salikin düşünemez ve muhakeme edemez bir hale geldiği manevi alem.
a.+de 17b-11

ᶜālem-i melekūt (a): (عَالَمِ مَلَكُوتْ) melekler alemi.
a. 58a-5, 88b-6

ᶜālem-i müşāhede (a): (عَالَمِ مُشَاهَدَه) müşahede alemi.
a.+de 15b-11

ᶜālem-i nihān (a): (عَالَمِ نِهَانْ) gizli alem.
a.+larumuz 6a-5

ᶜālem-i nūr (a): (عَالَمِ نُورْ) nur alemi.
a. 55a-4

ʿālem-i şühūd-ı fezā (a): (عَالَمِ شُهُودِ فَضَا) fezada kavranan alem.
a. 47a-3
ʿālem-i ʿulvī (a): (عَالَمِ عُلْوِيْ، عَالَمِ عُلْوِي) yüce alem.
a. 61a-6
a.+de 75a-5
a.+ye 57a-5, 57b-2, 69b-9
ʿālem-i vaḥdet (a): (عَالَمِ وَحْدَتْ) birlik alemi.
a.+de 64a-7
ʿālem-i yakīn (a): (عَالَمِ يَقِينْ) sağlam bilgi ile bilinen alem.
a. 27b-11
ʿale's- ṣabāḥ (a): (عَلَى الصَّبَاحْ) sabahleyin.

a. 81b-6
al(ı)n : (آلْنْ) alın.

a.+ına 67a-8
ʿālī (a) : (عَالِي، عَالِى، عَلِى، عَالِى) yüce, yüksek.

a. 8a-10, 13a-1, 22a-7, 25b-7, 37a-4, 39b-2, 45a-12, 57a-9, 60a-10, 63a-12
ʿālī eyle- : yüceltmek.
a. 2b-10
ʿalīk (a) : (عَلِيقْ) havyana bir defa verilen yem.

a.+ı 80b-10
ʿalīl (a) : (عَلِيلْ) hasta.

ʿalīl kıl- : hastalandırmak.
a. 67a-4
ʿAlīm (a) : (عَلِيمْ) her şeyi bilen; Hz. Allah.

a.+çün 6b-8
ʿālim-i ʿāmil (a) : (عَالِمِ عَامِلْ) ilmiyle amel eden alim.

a. 45b-12
ʿalimü's- sırrı ve'l- ḥafiyyat (a): (عَالِمُ السِّرِّ وَالْخَفِيَّاتْ) sırları ve gizlileri bilen.
a. 99a-10
Allah (a) : (اَللّٰهْ، اَللّٰهْ) Allah.

a. 34a-10, 94b-8
a.+a 17b-8
a.+ı 75a-12
a.+ıla 14b-6
alt : (آلْتْ) 1. bir şeyin iç tarafı.

a.+ında 45b-5, 99b-7
2. alt kısım.

a.+ına 56a-10
3. gölge.
a.+ında 14b-10

ālūze (f): (آلوزه) bulaşık, kirli.

a. 91b-13, 100a-4

ālūzeliK (f+t) : (آلوزه لك) kirlilik

a. +ıla 32a-12,

alu : (آلو ، آلو ، آلو) aciz, değersiz.

a.+lar 23b-5, 92a-3
a.+ları 56a-6

ʿām (a) : (عامْ ، عامْ) 1. genel.

a. 6b-6, 72b-7
2. herkes
a. 72a-13

ʿam (a) : (عمّ) amca.

a. 55a-2, 60b-12

aʿmā (a) : (اَعْمَا) kör.

a. 16a-7

aʿmāl (a) : (اَعْمَالْ ، اَعْمَالْ) ameller.

a. 88a-5
a.+i 5a-12

amān (a) : (اَمَانْ) yardım.

amān vir- : can bağışlamak.
a. 82a-10

ʿamel (a) : (عَمَلْ ، عَمَلْ) ibadet.

a. 4b-6, 28b-3, 51a-66, 68a-10, 71a-12
a.+den 59a-5
ʿamele duruş : ibadet etme.
a. 54b-4
ʿamel it- : dini emirleri yerine getirmek.
a. 91a-13, 91b-1

āmennā (a) : (آمَنّا) inandık, kabul ettik.

a. 33b-6

āmennā ve ṣaddaḳnā (a): (آمَنّا وَ صَدَّقْنا) inandık ve doğruladık.

a. 14b-10

ʿami (a) : (عامّ) avam.

a.+den 47b-4

ᶜamil (a) : (عامل) işleyen.

a. 21b-4

ammā (a) : (امّا ، اما ، ا) ama.

a. 12b-2, 19a-1, 21a-10

ᶜammeyn-i Resul (a): (عمّين رسول) Hz. Muhammed'in amcaları.

a. 7a-6

ᶜamū (a) : (عمو) kör.

a. 29a-5

ᶜamū (a) : (عمو) amca.

a. 54a-3

a(n) : (اَن ، آن ، اَن) üçüncü teklik kişi zamiri.

a.+a 9a-2, 9a-5, 10a-5, 10b-7, 11a-2, 11b-5, 11b-9, 13b-9, 15b-2, 16a-6, 17b-5, 18b-9, 18b-11, 19b-6, 21a-8, 21b-8, 21b-11, 22a-6, 22a-7, 22b-6, 23a-2, 23a-8, 26a-9, 26a-10, 26a-10, 26b-3, 28a-7, 28b-9, 29a-9, 31a-11, 34a-6, 34b-7, 35a-7, 36b-5, 39b-1, 40a-10, 40b-5, 41a-9, 44a-5, 45a-11, 46b-7, 49a-10, 49a-12, 52a-13, 53a-3, 53a-12, 54a-6, 57b-1, 57b-13, 58a-3, 58a-4, 58b-10, 60a-7, 60a-8, 60b-2, 61a-5, 63b-1, 65a-10, 65b-4, 66b-7, 66b-10, 67a-4, 67b-12, 68b-12, 69a-7, 69a-11, 71a-3, 71b-10, 71b-11, 72b-8, 74b-5, 76b-12, 78b-8, 79a-12, 79b-9, 80a-8, 80b-4, 80b-7, 82a-4, 82a-5, 85a-12, 87a-7, 88a-7, 89a-4, 89b-2, 89b-3, 89b-4, 91a-7, 91a-8, 95a-8, 95a-11, 95b-8, 95b-9, 95b-12, 96a-9, 98a-1, 98a-10

a.+da 4a-2, 11a-10, 11b-2, 11b-4, 11b-8, 18a-7, 21a-10, 21b-4, 25b-8, 26a-2, 32b-6, 32b-13, 37b-1, 38a-2, 38b-11, 40a-11, 41b-10, 42a-3, 44a-2, 44b-2 50a-4, 50a-7, 51b-11, 53b-4, 55a-1, 56b-12, 62b-9, 64a-7, 65a-6, 65b-2, 69a-1, 69a-13, 71a-9, 72b-10, 73a-12, 73b-6, 73b-8, 73b-9, 73b-10, 73b-11, 74a-1, 76b-11, 78a-9, 78b-4, 85a-2, 88a-9, 88a-9, 90b-4, 91a-2, 94b-10, 95a-10, 95a-12, 99b-4, 100a-11

a.+daKI 8a-12, 18b-6, 26a-11, 26b-10, 28b-4, 40b-11, 41b-12, 67b-4, 71b-11, 80a-11, 82b-10, 85a-11, 88a-5, 94a-6, 98b-11

a.+dan 6a-2, 17a-8, 18b-10, 26b-9, 37b-2, 38b-2, 43a-3, 47b-12, 48b-3, 50b-5, 57b-6, 59a-11, 61b-2, 64a-2, 81b-9, 85a-9, 94b-11

a.+ı 14a-7, 14b-4, 16a-7, 17b-6, 19b-2, 19b-3, 21a-5, 28b-4, 28b-6, 43b-5, 46a-3, 49a-6, 50b-11, 51a-9, 52a-13, 58b-4, 58b-9, 58b-9, 59a-2, 65a-1, 65a-2, 67b-12, 71b-2, 76a-4, 82a-5, 83b-1, 84b-4, 89b-11, 90a-4, 91a-5, 91a-13, 93a-13, 95b-9, 100a-5

a.+lara 5a-4, 27a-12, 28a-6, 42b-7

a.+larda 42b-11, 42b-11
a.+lardan 9b-12, 27a-11
a.+lardurur 19b-1, 46a-7
a.+laruŋ 27a-13, 28a-10, 42b-4, 42b-13, 42b-13
a.+laruŋdur 26b-8
a.+uŋ 9b-7, 12a-5, 13a-5, 14b-8, 14b-8, 15a-9, 15a-13, 15b-1, 15b-5, 15b-8, 18a-2, 18a-6, 19b-8, 21a-9, 33b-9, 33b-10, 34a-11, 34b-1, 43b-3, 43b-4, 43b-6, 44a-3, 44a-4, 44b-12, 45a-12, 45b-1, 45b-1, 46b-4, 46b-10, 52a-10, 52b-1, 52b-1, 52b-2, 52b-2, 52b-2, 58a-1, 58a-11, 58b-2, 59b-6, 62a-11, 64b-13, 70b-12, 73a-1, 74a-5, 77a-1, 79a-1, 80a-7, 82a-7, 82a-11, 85a-9, 86a-11, 88a-8, 89b-11, 91a-10, 91a-11, 92b-2, 92b-5, 92b-12, 92b-13, 92b-13, 93a-3, 93a-3, 93b-4, 94b-8, 96b-1, 98a-11
a.+uŋçün 28b-6, 39b-2, 40a-4
a.+uŋdur 11b-7, 22a-13, 33b-9, 74b-7
a.+uŋdurur 92a-12, 94b-8
a.+uŋıla 57a-2, 69b-5
a.+uŋiçün 33a-4
a.+uŋki 89a-4
a.+uŋla 57b-12, 91a-13, 91b-4
a.+suz 43a-11, 92b-10

ān (a) : (آن) zaman.

a.+ın 59b-1

aŋ- : (اكـ ، آكـ) 1. düşünmek.

a.-maz mısın 91a-1
2. zikretmek, söylemek.
a.-a 33b-9

ana : (انَه ، آنَه) anne.

a. 54a-3, 54b-3

ʿanā (a) : (عَنا) zahmet.

a. 22a-2

ʿanber (a) : (عَنبَرْ) ada balığının bağırsaklarından toplanan yumuşak kokulu bir madde.

a. 9a-10

ʿanber-i ʿid (a): (عَنبَرِ عيدْ) bayram kokusu.

a. 89b-6

anca : (اَنْجَه) o kadar, öyle, o şekilde.

a. 42a-9, 63a-7, 75b-7, 85b-1, 95a-9

ancılayın : (اَنْجِلَيِنْ) onun gibi.

a. 46a-9

ʿandelīb (a) : (عندليب) bülbül.

a. 45b-3

ʿandelīb-i menber-i ʿīd (a): (عندليب منبر عيد) bayram minberinin bülbülü.

a. 89b-12

ān-ı dār-ı ḥumḳ (f.a.a.): (آنِ دارِ حمق) ahmaklık evinin cazibesi.

a.+da 100a-3

ʿanḳā (a) : (عنقا) ismi olup cismi olmayan meşhur kuş.

a. 13b-8

aŋla- : (اڭل- ، اڭلد- ، اڭله-) 1. anlamak, idrak etmek.

a. 65b-3, 90a-7
a.-duġ 62a-12
a.-duŋ 42a-2
a.-duŋsa 56b-3
a.-madı 80b-2
a.-maya 26b-5
a.-maz 16a-4, 16a-7
a.-mazsaŋ 11b-9
a.-rısaŋ 33a-7
a.-ya 18b-2, 65b-4
a.-yısar 16a-8
2. bilmek.
a.-ya 46b-12, 72a-13
3. bilgi edinmek.
a. 90a-9

aŋlaT- : (اڭلاد- ، اڭلد-) bildirmek.

a.-a 49a-6, 57b-13, 81a-12

ān u īn (a) : (آن و این) teferruatla meşgul olma.

a.+de 7a-8

apar- : (آپر-) götürmek.

a. 46a-6

ʿār (a) : (عار) utanma.

a. 20a-7, 73b-9, 100a-3

ara : (آرا ، آره ، ارا) 1. iki olguyu birbirinden ayıran zaman, fasıla.

a.+da 94a-1, 95a-1
2. iki şeyi birbirinden ayıran boşluk.
a.+da 96a-6
a.+dan 50a-9
3. toplu nesne veya kişilerin içi.

a.+sında 37a-4, 74b-12
a.+sındadur 45a-11
4. ortalık yer.
a.+da 54a-4
5. bazan
a.+da 49a-5
aradan çık- : ayrılmak.
a. 79b-6
aradan götril- : engel kaldırılmak.
a. 13b-7
aradan götür- : yok etmek.
a. 50a-9
ara- : (آرَ ـ) aramak.

a.-yam 47b-9
ʿArafāt (a) : (عَرَفَاتْ) hacıların vakfeye durdukları kutsal tepe.

a.+ı 68a-8
ʿarafūt (a) : (عَرَفُوتْ) ???

a. 58a-9
ārām (f) : (آرَامْ، آرَامِي، آرَامْ، آرَامِي، آرَامْ) rahat durma, karar.

a. 75b-4
a.+ı 19a-4, 46b-5
ārām kıl- : 1. rahat ettirmek.
a. 69b-7
2. durmak.
a. 78a-5
ārām-ı mezbele (f.a.): (آرَامِ مَزْبَلَه) süprüntülük yer.

a. 84b-10
ārām-ı müsterāḥ (f.a.): (آرَامِ مُسْتَرَاحْ) rahat edecek yere yerleşme.

a. 82a-1
aran- : (اَرَنْ ـ) aranmak.

a.-a 68b-4
ārāyiş (f) : (آرَايِشْ) süs, ziynet.

a.+ine 57a-9
ʿarbede (a) : (عَرْبَدَه) cidal, kavga.

a. 16b-6, 96a-3
arT- : (اَرْدْ) peş, arka.

arduŋa at- : terk etmek.
a. 81b-9

ardı- : (أرد-) üstüne atmak.

a.-ma 98a-8

arı : (ارى، آرى) temiz, saf.

a. 34b-1, 46a-10

arıt- : (أرت-) temizlemek.

a. 57a-4

ʿārif (a) : (عارف، عارف) anlayışlı, bilen.

a. 38b-12, 52b-5, 66b-9
a.+e 19a-3, 98a-7
a.+lerüŋ 34a-1

ʿārifī (a) : (عارفى) ariflik.

a.+dür 74a-1

armaġan : (ارمغان) hediye.

a.+ıdur 3b-5

ʿarş (a) : (عرش، عرش) dokuzuncu kat gök.

a. 27a-9, 34a-2, 92b-4, 98b-2,
a.+için 8a-12
a.+ıdı 13b-9

göŋül arşı : gönüldeki yüksek makam.
a.+ında 45b-7

artuk : (ارتق) başka.

a. 48b-7

artur- : (ارتور-) artırmak.

a.-a 54a-5

ʿarūs-ı bāġ (a.f.): (عروس باغ، عروسى باغ) tarla çiçeği.

a. 15a-11, 44a-4

arż (a) : (ارض، ارض) yer, zemin.

a. 16a-4, 22a-12, 39a-6, 60b-6, 74b-6, 97a-7, 98b-2
a.+a 69a-7

arż-ı rūḥ (a) : (ارض روح) ruh iklimi.

a.+a 3a-12

ʿarż (a) : (عرض) sunma.

ʿarż olın- : sunulmak.
a. 88a-5

ārzū (f) : (آرزو) istek.

a.+sı 90b-10
ārzū-yı ḫayāl (f.a.): (آرزوی خیال) hayaldeki istek.

a.+i 98b-9
ārzūmend (f) : (آرزومند) istekli.

a.+i 77a-7
a.+üŋ 43b-9
ʿaṣā (a) : (عصا) baston.

a. 10b-9, 39a-5
aṣʿab (a) : (أصعب) güç ve zor olma.

a. 44b-3
ās̱ām (a) : (آثام) suçlar ve günahlar.

a. 6b-6
āsān (a) : (آسان ، آسان) kolay.

a. 94b-13
āsān iT- : kolaylaştırmak.

a. 75a-11
ās̱ār (a) : (آثار ، آثار) eserler, izler.

a. 6b-11
a.+ı 15a-5
a.+ına 33b-10
ās̱ār-ı raḥmet (a): (آثار رحمت) rahmet izleri.

a.+dür 13b-4
āsāyiş (a) : (آسایش) rahat, huzur.

a.+i 57a-9
aṣḥāb (a) : (أصحاب) dostlar.

a. 44b-10
Aṣḥāb-ı Kehf (a): (أصحاب كهف) Ashab-ı Kehf.

a.+e 88a-12
ʿāṣıfāt-ı mevt (a): (عاصفات موت) ölüm rüzgarları.

a. 86a-5
aṣıl (a) : (أصل) esas (bkz. asl).

a.+dan 95a-1
aṣıl- : (آصل ، أصل) boyuna ip geçirilerek asılmak.

a.-a 67b-4
a.-duŋ 43b-4

ʿāṣī (a) : (عَاصِی ، عَاصِی ، عَاصِی) günahkar, karşı gelen.

a.+dür 67b-12

ʿāṣī ol- : karşı gelmek.

a. 40a-7

ʿasīr (a) : (عَسِیرْ) titiz.

a. 31b-6

aṣl (a) : (أَصْلْ ، أَصْلْ) esas, kök, hakikat (bkz. asıl).

a. 6a-4, 38b-3
a.+ı 65a-5

aṣlā (a) : (أَصْلَا ، أَصْلَا) hiç bir zaman.

a. 14a-3, 16a-6

aṣlan : (أَصْلَانْ) aslan.

a. 32a-5

ʿaṣr (a) : (عَصْرْ ، عَصْرْ) devir.

a. 90a-8
a.+uŋda 82b-12

aṣṣı : (أَصِّیْ ، أَصِّ ، أَصِّی) kazanç, fayda.

a. 43a-5, 65b-6, 80a-8, 91a-6, 91b-8
a.+sı 38a-8

aṣṣı iT- : kazanç getirmek.

a. 5b-3, 91a-1

āsūde (a) : (آسُودَه) rahat.

a. 25b-13

asuman (f) : (آسْمَانْ ، آسْمَانْ ، آسْمَانْ ، آسْمَانْ) gökyüzü.

a. 50a-12, 62b-12, 74a-6, 85a-9

aş- : (آشْ ، أَشْ) geçmek.

a.-duŋ 66a-11
a.-up 36b-9

ʿaşā (a) : (عَشَا) akşam yemeği.

a. 35a-6

ʿāşıḳ (a) : (عَاشِقْ ، عَاشِقْ ، عَاشِقْ ، عَاشِقْ) bir şeye aşırı derecede tutkun.

a. 18a-12, 20b-4, 21a-12, 38b-3, 46b-2, 53a-11, 58a-11, 61b-10, 75a-8, 82a-6, 91b-2, 94a-12

a.+a 4a-7, 4a-7, 5a-4, 5a-8, 10a-4, 11a-3, 27a-2, 35b-4, 95a-7
a.+ımış 30b-11
a.+lar 36b-7, 36b-10, 36b-12, 88b-11
a.+lara 5b-1, 46a-10, 76b-7, 87b-2
a.+larınuŋ 77a-7
a.+laruŋ 7b-1, 7b-2, 25a-12, 36b-8
a.+uŋ 16a-8, 23b-4, 38b-3, 40a-9

ʿāşıḳ ol- : tutulmak, sevmek.
a. 4a-7, 4a-7, 57b-11, 94a-12, 94a-12

ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste (a.f.): (عَاشِقِ دِلْ خَسْتَه) gönlü dertli aşık.
a. 83b-4

ʿāşıḳ-ı dil-şikeste (a.f.): (عَاشِقِ دِلْ شِكَسْتَه) gönlü kırık aşık.
a.+nüŋ 98b-12

ʿāşıḳ-ı Dīzār (a.f.): (عَاشِقِ دِيدَار) Allah cemalinin aşığı.
a. 5a-5, 27a-6

ʿāşıḳ-ı mecnūn-ı meşāyiḫ (a): (عَاشِقِ مَجْنُونِ مَشَايِخْ) şeyhlerin kara sevdalısı olan aşık.
a. 83b-5

ʿāşıḳ-ı mest-i Elest (a): (عَاشِقِ مَسْتِ اَلَسْتْ) Elest meclisinin serhoşu olan aşık.
a. 98a-5

ʿāşıḳ-ı Mevlā (a): (عاشِقِ مَوْلَا) Hz. Allah'ın sevdalısı.
a. 34a-10

ʿāşıḳ-ı sıddīḳ-ı dil-efgār-ı meşāyiḫ (a.a.f.a.a.) (عَاشِقِ صِدِّيقِ دِلْفِكَارِ مَشَايِخْ) şeyhlerin gönlü yaralı sadık aşığı.
a. 84a-4

ʿāşıḳlıK (a+t.) : (عَاشِقْلِق) aşıklık

a.+uŋ 100b-5

āşikāre (f) : (آشِكَارَه) belli, açık.

a. 50a-8

āşinā (f) : (آشِنَا ، آشِنَا) tanıdık, bildik (bkz. āşnā).

a.+durur 28a-7

āşinā iT- : tanıştırmak.
a. 4a-5

āşiyān (f) : (آشِيَانْ ، آشِيَانْ ، آشِيَانْ) 1. ev, mesken.

a. 69b-7
a.+ından 37a-13
2. kuş yuvası.
a.+ı 58b-2

āşiyān dut- : mesken edinmek. (bkz. aşiyan tut-)
a. 63a-2

āşiyān tut- : mesken edinmek. (bkz. aşiyan dut-)
a. 46b-3

āşnā (f) : (آشْنَا) tanıdık, bildik (bkz. aşina).

aşna ol- : hakkıyla bilmek.
a. 21b-9
āşūb (f) : (آشوب) karıştırıcı.

a. 27a-11
aşur- : (آشر ، آشور) aşırmak, geçirmek.

a.-dı 99b- 6
a.-duŋ 17b-1
āşüfte (f) : (آشفته) çılgınca seven.

a. 19b-2, 63a-6
a.+si 93a-3
a.+siyüz 18a-4
āşüfte eyle- : aşktan çıldırtmak.
a. 58b-4
āşüfte ol- : baştan çıkmak.
a. 76b-6
āşüfte-ter (f) : (آشفته تره) çokça seven.

a. 57b-7
ʿaşye-i ḫaşm (a): (عشیهٔ خشم) gazap yemeği.

a. 37b-11
at : (آت) satrançta bir taş adı.

a.+ı 51b-9
at- : (آت-) 1. uzaklaştırmak.

a.-mış 36b-9
2. bırakmak.
a. -a 55b-9
arduŋa at- : terk etmek.
a. 81b-9
ata : (آتا ، آته) 1. baba.

a. 54a-3, 54b-3
a.+sın 54a-4
2. ata, ced.
a.+laruŋuz 54a-2
ʿaṭā (a) : (عطا) bağış, ihsan.

a. 2b-7, 20b-9, 29a-11, 47a-1, 73a-6
a.+durur 28b-8
a.+laruŋ 87a-5
a.+nuŋ 43a-3
a.+sından 4b-5

a.+ya 39b-3
ʿaṭā it- : bağışlamak.
a. 22b-7, 77a-9
ʿaṭā kıl- : bağışlamak.
a. 77b-10
ʿaṭā-yı īlāhi (a): (عطاىِ الهى) īlahi bağış.
a. 39b-1
ʿaṭā-yı nā-maʿbūd (a.f.a.): (عطاءِ نمعبود) sonsuz bağış.
a. 88b-2
āteş (f) : (اتشك آتشك آتش اتش اتش) 1. dert, ızdırap.
a. 26a-11, 93a-6
2. ateş
a. 57b-11, 58a-11,
a.+e 18a-12
a.+misin 39b-5
3. kuvvetli sevgi.
a. 42b-1
āteş bıraK- : keder vermek.
a. 77a-3
āteş vur- : yakmak.
a. 35b-11
ʿışḳ āteşi : aşk ağrısı.
a. 13a-11, 75a-10
a.+ni 47a-8
āteş-i dūzaḫ (f.a.): (آتش دوزخ) cehennem ateşi.
a.+dan 44b-3
āteş-i ḥased (f.a.): (آتش حسد) kıskançlık ateşi.
a.+den 47b-1
āteş-i ʿışḳ (f.a.): (آتش عشق) aşk ağrısı.
a. 58a-9, 65a-4
āteş-i mīḳat (f.a.): (آتش ميقات) mikat ateşi.
a. 53a-12
āteş-i Nemrūd (f.a.): (آتش نمرود) Nemrut'un ateşi
a. 89b-2
āteş-i sevdā (f): (آتش سودا) kuvvetli sevgi.
a.+ŋıla 26a-5
āteş-gede (f) : (آتش كده) mecusilerin tapındıkları yer.
a. 89b-1
āteş-perest (f): (آتش پرست) ateşe tapan.
a. 89a-12
āteşīn (f) : (آتشين اتشين) ateşli.
a. 13a-1, 26b-11, 50a-12, 68a-4, 77a-2, 96b-10, 97b-10
atıl- : (اتل) atılmak.
kemān yayına atıl-: kendini faydasız işlere vermek.
a.-up 31a-12

aṭlas (a) : (أَطْلَسْ) bir cins ipekli kumaş.

a. 9a-8, 15a-11, 58b-5, 67b-10, 84b-8

aṭnāb (a) : (أَطْنَابْ) çadır ipleri.

a.+ın 86a-6

ʿAttar (a) : (عَطَّارْ) Feridüddin-i Attar.

a. 100b-1

aʿvām (a) : (أَعْوَامْ) yıllar.

a. 9a-12

ʿavām (a) : (عَوَامْ، عَوَامّ) cahil, halk topluluğu.

a. 75b-7
a.+a 60a-9

āvāre (f) : (اوارَه) boş gezen şaşkın.

a. 36a-7, 46b-2
a.+ler 36a-6, 36a-6
a.+yem 47b-12

ʿavāyıḳ (a) : (عَوَايِقْ) engeller.

a.+dan 92a-1

āvāz-ı meşāyiḫ (f.a.): (آوَازِ مَشَايِخْ) şeyhlerin sesi.

a. 84a-13

aʿver (a) : (أَعْوَرْ) bir gözü kör.

a. 83b-6

avla- : (اَوْلَه-) yaklamak.

a. 14b-3

ʿavrat (a) : (عَوْرَتْ) kadın.

a. 51b-10

avuç : (اَوُچْ) avuç.

a. 9a-8, 85b-3

ay : (آيْ، اَيْ) ay.

a. 13a-8
a.+dur 38a-7

aya : (اَيَا) avuç.

a.+sıdurur 43a-12

ayaḫ : (ايغْ) kadeh.

a.+da 63b-4

ayaḫ : (أيغ) ayak (bkz. ayaḳ).

a.+larda 26b-4
ayahlarda düş- : değerini yitirmek.
a. 63b-6

ayaK : (آيغ آيا غ آ يق) ayak (bkz. ayaḫ).

a.+dan 79a-2
a.+ı 29b-1, 29b-6
a.+ın 54a-5
a.+larına 28a-10
ayaḳ bağı ol- : engellemek.
a. 4b-8

aᶜyān (a) : (أعيان) gözler.

a. 37b-6

ᶜayān (a) : (عيان عيان) açık, açıkça, belli.

a. 51a-5, 62b-6, 65a-2, 74a-9, 77a-11
ᶜayān iT- : ortaya çıkarmak.
a. 34a-5, 56b-5
ᶜayān ol- : görünmek, belli olmak.
a. 31a-1, 50a-7
ayās-ı pür-ihsān (f.f.a.): (آباس پر احسان) ihsanla örtülü.
a. 30a-1

āyāt (a) : (آيات آيات) işaretler.

a. 52a-8
a.+ıdur 52a-5
a.+ın 22b-9

ᶜayb (a) : (عيب عيب) kusur, ayıp.

a. 43a-8
a.+ını 14a-3
a.+umuz 10a-8
a.+uŋı 17a-12
ᶜayb-ı ḫalḳ (a) : (عيب خلق) insanların kusuru.

a.+ı 31b-10

āyet (a) : (آيت آيت آ يت) 1. işaret.

a. 59b-7
2. Ku'an-ı Kerim'i oluşturan cümleler.
a. 28b-5
a.+ı 80a-10
āyet-i كل من عليها فان (a):(آيت) "Yeryüzünde bulunan her canlı yok olucudur" ayeti.
a. 99a-2

āyet-i vefā (a): (آيتِ وفا) samimiyet işareti.
a. 43b-12

ayıķlıķ : (ايقلق ، آيقلغ) aklı başında olma hali.
a. 10b-5
a.+uŋa 96a-10

ayır- : (آيِر-) biribirinden uzaklaştırmak.
a.-ma 9b-12, 14b-9, 19b-13, 59a-7
a.-magıl 95a-3
a.-up 83b-7

āyīn (a) : (آيين) merasim.
a.+i 54b-6

āyīn-i meşāyiḫ (a): (آيينِ مشايخ) şeyhlerin meclisi.
a. 83a-3

āyīne (f) : (ايينه ، اينه ، آينه ، آيينه) 1. ayna.
a. 18b-12, 21b-5, 91b-5
a.+den 52b-12
a.+nüŋ 18b-12
a.+sine 22b-13
2. kalp.
a.+ŋi 57a-3

āyīne ol- : yansıtmak.
a. 69a-6

āyīne gibi ol- : arınmak.
a. 21a-5

āyīne-i cān (f): (آينۀ جان) ruh aynası.
a.+da 65a-5

āyīne-i ķalb (f.a.): (آينۀ قلب) kalp aynası.
a.+i 57b-6

ᶜayn (a) : (عين) bir şeyin tıpkısı.
a. 28b-3

ᶜayn-ı ᶜadem (a): (عينِ عدم) yokluğun ta kendisi.
a.+de 37b-3

ᶜayn-ı devā (a): (عينِ دوا) tamamıyla deva.
a. 10a-2

ᶜayn-ı ġayb (a): (عينِ غيب) gaybın ta kendisi.
a. 31b-10

ᶜayn-ı rāḥ (a): (عينِ راح) şarabın ta kendisi.
a. 78a-9, 78b-8,

ᶜayn-ı taṣdīķ (a): (عينِ تصديق) doğrulamanın ta kendisi.
a. 73b-2

ᶜayn-ı zelel (a): (عينِ زلل) eksikliğin ta kendisi.
a.+dür 72b-12

ᶜayn-ı zir (a): (عَيْنِ زِير) adi göz.
a.+e 50a-7

ayrıl- : (اَيْرِل-) ayrılmak.
a.-madı 25b-2
a.-mamışıdı 60b-8

ayruK : (اَيْرُوغْ اَيْرُوقْ) 1. başka, diğer.
a. 19a-2, 20a-7, 30a-12, 54a-6, 97b-12
a.+lara 53b-8
2. artık.
a. 69a-12

ayruḳ git- : ayrı kalmak.
a. 75b-6

ayrulıḳ : (اَيْرُولِقْ اَيْرُولِقْ) ayrılık.
a. 50a-11
a.+dan 18b-7

aᶜyün (a) : (اَعْيُنْ) gözler.
a. 51a-5

ᶜayyar (a) : (عَيَّارْ) hilekar.
a. 38a-4

az : (اَزْ) az.
a. 4b-9, 46a-8, 57a-9

aᶜżā (a) : (اَعْضَا) organ.
a. 14a-10

ᶜaẕāb (a) : (عَذَابْ عَذَابْ) azap.
a. 40b-6
a.+ı 40a-9
a.+ından 44b-3

ᶜaẕāb-ı iḥticāb (a): (عَذَابِ اِحْتِجَابْ) gizli azap.
a. 44b-3

ᶜaẕāb-ı ten (a.f.): (عَذَابِ تَنْ) vücut azabı.
a.+de 43a-8

āzād (a) : (آزَادْ) kurtulmuş, hür.
a. 92b-6

āzād ol- : kurtulmak.
a.94a-12

ᶜaẕb (a) : (عَذْبْ) tatlılık.
a. 67a-6

ażdād (a) : (اَضْدَادْ) muhalifler.

a. 93b-1

ᶜaẓīm (a) : (عَظِيمْ) büyük.

a. 43a-8

ᶜazl (a) : (عَزْلْ) el çektirme.

a.+ine 22b-1

ᶜazm (a) : (عَزْمْ ، عَزْمِ) gayret.

a. 68a-5

a.+üŋ 56b-8

ᶜazm it- : gayret göstermek.

a. 9a-13

ᶜaẓm-i ᶜiẓām (a): (عَظْمِ عِظَامْ) büyüklerin kemiği.

a. 51b-6, 86a-4

B

bāb (a) : (بَابْ ، بَابْ) 1. kapı (mec.).

a.+ı 88b-10
2. kısım.
b. 42a-2

bāb aÇ- : kapı açmak.
b. -dı 44a-11

bāc (f) : (بَاجْ ، بَاجْ) vergi.

b. 68a-5, 69a-4,

bād (f) : (بَادَه) kibir.

b. 39b-5, 78a-5,

bād (f) : (بَادْ) rüzgar.

b. 95b-2

bād-ı sabā (f.a.): (بَادِ صَبَا) sabah rüzgarı.
b. 35b-4

bāde-i ʿışk (f.a.): (بَادَهٔ عِشْق) aşk şarabı.
b. 79a-9
b.+dur 78b-8

bāde-perest (f): (بَادَه پَرَسْت) şarap düşkünü.
b. 63b-5

ba-devām (a) : (بَدَوَام) devamla.
b. 75b-11

bā-edeb (a) : (بَا اَدَبْ) edep ile.
b. 42b-3

bāġ (f) : (بَاغْ ، بَاغْ ، بَاغْ) 1. büyük bahçe.

b. 4b-2, 29b-9, 46b-4, 63a-1
b.+a 60b-10, 71a-9, 85a-2
b.+ı 4b-8, 43b-8, 91b-9
b.+ını 71a-12
b.+uŋ 67b-3
2. üzüm bağı.
b.+uŋ 42b-8

bāġ-ı cennet-i me'vā (f.a.a.): (بَاغِ جَنَّتِ مَأوىٰ) sığınılan cennet bahçesi.
b. 14b-7

bāġ-ı ḫuld (f.a.) : (بَاغِ خُلْد) sekiz cennet bahçelerinden biri.
b. 15a-11

Baġdād (a) : (بَغْدَادْ ، بَغْدَادْ) Bağdat.

batınuŋ Bagdad : iç alemdeki şehir, iç dünya.
b.+ın 38a-4

baġ(ı)r : (بغر) kalp, göğüs, sine.

b.+ı 7b-13
b.+ınuŋ 54a-5
b.+um 30b-7
b.+umı 56b-6

baġr kebāb ol-: çok ızdırap çekmek.

b.+um 41b-8

baġr ḫūn ol-: çok ızdırap çekmek.

b.+uŋ 75a-9

baġrı delin- : ızdırap çekmek.

b. 56b-7
b.+um 40a-5

baġrı ezil- : ızdırap çekmek.

b. 54b-2

baġrı ḳan dol-: çok ızdırap çekmek.

b. 97b-7

baġışla- : (بغشلا-) karşılık beklemeden vermek.

b.-r 29a-9

baġla- : (بغلا-) 1. engellemek.

b.-dı 46b-4
b.-duġunca 43a-9
2. bağ ile tutturmak.
b.-dı 36b-1

göŋül baġla- : kendini bir işe vermek.

b.-dum 47a-6

baġlan- : (بغلن-) alıkoyulmak, engellenmek.

b.-up 69b-7

baġlu : (بغلو) üstüste konmuş.

b. 17b-4

bāġubān(f) : (باغبان) bahçıvan (bkz. bāġvān).

b. 67b-3

bāġvān(f) : (بغوان) bahçıvan (bkz. bāġubān).

b.+a 71a-9

baḫ- : (بق-) 1. bakışını bir şey üzerine çevirmek.

b.-dı 63a-6
b.-up 16a-6
2. ilgilenmek.
b.-madı 46b-7

bahā (f) : (بَهَا) değer.

b.+sı 56a-8

bahār-ı hikmet (a): (بَهَارِ حِكْمَتْ) bilginin tomurcuklandığı çevre.

b. 15a-6

baḥr (a) : (بَحْرْ) deniz.

b. 11b-6, 34a-2, 37a-12, 41a-6, 42b-2, 46b-6, 61a-2, 69a-8, 77a-2, 94b-3
b.+e 17b-13, 18b-7, 78a-3, 78b-10, 96b-8
b.+i 19a-5, 33a-11, 35b-12, 39a-11
b.+inde 42b-13, 75a-4, 85a-12
b.+ine 97b-7
b.+üŋ 21b-1

baḥr-i ᶜamik (a): (بَحْرِ عَمِيقْ) derin deniz.

b.+ı 80b-9

Baḥr-i ᶜAta (a): (بَحْرِ عَطَا) bağış denizi olan Hz. Allah.

b. 10a-3, 16b-10

baḥr-i ḥakāyık (a) : (بَحْرِ حَقَايِقْ، بَحْرِ حَقَايِقْ) hakikatler denizi.

b. 68b-11,
b.+dan 68a-4, 83b-12

baḥr-i ḥakikat (a): (بَحْرِ حَقِيقَتْ) hakikat denizi.

b. +e 80b-1

baḥr-i ḥayret (a): (بَحْرِ حَيْرَتْ) salikin kalbe gelen bir tecelli ile düşünemez hale geldiği manevi hal.

b.+de 15b-6

baḥr-i hezec (a): (بَحْرِ الهَزَجْ) neşeyle şarkı söyleme.

b. 74b-8

baḥr-i ᶜirfan (a): (بَحْرِ عِرْفَانْ) irfan denizi.

b.+a 70a-11

baḥr-i maᶜiyyet (a): (بَحْرِ مَعِيَّتْ) beraberlik denizi.

b. 11b-4

baḥr-i maᶜrifet (a): (بَحْرِ مَعْرِفَتْ) irfan denizi.

b. 58b-5

baḥr-i mevc (a): (بَحْرِ مَوْجْ) dalgalı deniz.

b.+inden 13a-8

baḥr-i nūr-ı şühūd (a): (بَحْرِ نُورِ شُهُودْ) Hakkı Hak ile görmenin nur denizi.

b. 88b-3

baḥr-i raḥmet (a): (بَحْرِ رَحْمَتْ) rahmet denizi.

b.+üŋ 97a-6

baḥs̱ (a) : (بَحْثْ) iddialaşma.

b.+i 5b-3, 58a-4, 98a-3

bahşīş (a) : (بَخْشِيشْ) bağış.

bahşiş eyle- : bağışlamak.

b. 43b-7

baḫt (a) : (بَخْتْ، بَخْتْ) kısmet, talih.

b. 83a-12

b.+ına 25a-10

baḫye (f) : (بَخْيَه) dikiş, teyel.

b. 91b-8

baʿīd (a) : (بَعِيدْ) uzak.

baʿīd ol- : uzaklaşmak.

b. 90b-1

bāʿis̱ (a) : (بَاعِثْ) sebep olan.

b. 66b-6, 94a-9

baḳ- : (بَاقْمَ، بَاقْ - بَاقْ -) 1. ilgilenmek, dikkatini vermek.

b. 65a-3
b.-a 43a-3
b.-an 95a-10
b.-ar 72a-10
b.-duġınca 54a-4
2. bakışını bir yöne çevirmek.
b.-ar 18b-5
b.-dı 88a-11
b.-uŋ 70b-3
3. görmek.
b. 43b-12
4. iltifat etmek.
b.-maz 21a-6
5. söze dikkat için kullanılır.
b. 46b-13

bir gözile bak-: eşit değerlendirmek.

b. 83b-6

baḳır : (بَاقِرْ) bakır.

b.+ı 38b-1

bāḳī (a) : (بَاقِي) ebedi.

b. 3a-9

bal : (بَلْ) bal.

b.+ı 10a-4
b.+ından 10a-4

bāl (f) : (بَالْ، بَالْ، بَالْ، بَالْ) kanat.

b. 28a-1, 57b-2, 61b-11, 64b-11, 78a-6, 80a-7
b.+ı 26b-11

b.+ını 57a-1
bāl-ı Cibrīl (a): (بالِ جبريل) Cebrail kanadı.

b. 11b-1
bālā (f) : (بالا) yüksek.

b.+ya 14a-2
Bār (f) : (بار، بار) 1. Hz. Allah.

b. 79a-3
2. yük.
b.+ına 50b-3
Bārī (a) : (باری) Hz. Allah.

b. 76a-8
bārī (f) : (باری) hiç olmazsa.

b. 49b-10, 73b-11, 84a-1
bāriḳāt (a) : (بارقات) parıltılar.

b.+ı 45b-2
bāriḳāt-ı ʿışk (a): (بارقاتِ عشق) aşk parıltıları.
b.+ā 100b-4
bāriḳāt-ı nūr-ı cemāl (a): (بارقاتِ نورِ جمال) yüz güzelliğindeki nur parıltıları.
b. 68b-8
baṣ- : (باصـ، بصـ، بصـ) 1. baskın yapmak, yenmek.

b.-alum 4a-8
2. koyup bastırmak.
b.-maz 67a-8
3. adım atmak.
b.-anlarıçün 7b-9
b.-mamış 50b-2
ḳadem baṣ- : 1. adım atmak, girişmek.
b. 57b-1
b.-duŋsa 75a-7
b.-ıp 81a-8
b.-ma 57b-4, 71b-4, 71b-7
b.-mamışıdı 60b-5
2. ayak diremek.
b.-dı 70a-1
b.-up 36a-12
ḳadem-i ṣıdḳ (a): (قدمِ صدق) doğru adım.

ḳadem-i ṣıdḳı baṣ- : doğrulukla ilerlemek.
b.-alum 5b-2
baṣar (a) : (بصر) 1. göz.

b. 15a-9
2. kalpten hissetme.
b. 91a-6

basıl- : (بَاسِلـ) yenilmek.

b.-up 6a-10

Basra (a) : (بَصْرَه) Basra.

vücuduŋ Basrası : vücut şehri.
b. 38a-4

bast (a) : (بَسْط ، بَسَط) heybet ve ünsten önceki manevi hal.

b. 16a-3
b.+ıla 79b-11

basurah (a) : (بَصُر اُح) ???

b. 78a-2

baş : (بَشْ ، بَاشْ ، بَشْ ، بَاشْ) 1. kafa, baş.

b. 30b-8
b.+ı 7b-13
b.+ın 54a-5, 86a-11
b.+larına 69a-2
b.+uma 14a-12
b.+umı 96a-5
b.+uŋ 59a-4
b.+uŋa 67b-6, 88b-8
b.+uŋda 68b-3
2. kendi, öz varlık.
b. 90b-5
b.+a 20a-7, 54b-2, 83a-3, 91b-11
b.+da 3a-5, 37b-5
b.+ı 4b-9
b.+ındadur 14b-8
b.+ındaġı 7b-12, 8a-9, 8a-10
b.+ını 59b-11
3. yara.
b.+ı 7b-13
b.+ın 12a-10, 54a-5
4. tane.
b. 30b-9

baş aġrısı : sıkıntı.
b. 60a-6

baş aġrıt- : derde uğramak.
b.+uŋ 69a-10

baş eg- : buyruk altına girmek.
b.+ın 69a-2

baş götür- : 1. başını kaldırmak.
b. 16b-9, 89b-3
2. meydana çıkmak.
b. 99b-6
baş indür- : boyun eğmek.
b. 72a-9
baş ḳaldur- : isyan etmek.
b. 14a-7
baş ol- : yara çıkmak.
b. 30b-7
baş sür- : baş vurmak.
b. 37a-2
baş vir- : her şeyini feda etmek.
b. 59a-4
b.+ın 72a-5
başdan çıḳar- : ahlakı bozmak.
b. 72b-10
başı işigüŋde ḳo-: samimiyetle bağlanmak.
b.+nı 69a-13
başı taşlara dög-: pişmanlık duymak.
b.+n 37a-10
b.+nı 19a-7
başuŋ semīᶜ eyle- : serserileştirmek.
b.+ı 75b-1
başuŋ top eyle-: kendini feda etmek.
b.+ı 48b-10
toprag başa : " ölesin" anlamında bir söz.
b. 73a-2

başar- : (بَاشَرْ ، بَشَرْ) 1. başarmak.
b.-am 59b-2
2. ortaya çıkarmak.
b.-ursın 94a-1

başla- : (بَشْلَ) başlamak.
b.-yup 5a-8

baṭālet (a) : (بَطَالَتْ) avarelik.
b.+ile 3b-10

bāṭıl (a) : (بَاطِلْ) sapık.
b. 38a-9

bāṭın (a) : (بَاطِنْ ، بَاطِنْ ، بَاطِنْ) 1. her şeyin iç yüzünü bilen Hz. Allah.
b. 63a-3
2. iç yüz.
b. 13b-7, 57a-4
b.+a 28a-4, 77b-3, 93b-7
b.+adur 73a-7

b.+da 26b-8, 71b-13
b.+ı 17b-7, 32b-9, 57b-5, 79a-5
b.+ına 59b-5
b.+ınuŋ 7a-13
b.+ınuŋda 91b-6
b.+umuz 48a-9
b.+uŋ 32b-7
3. gizli olan.
b. 20b-10

bāṭınuŋ Baġdād'ın : iç alemin şehrini.
b. 38a-4

bāṭın evi : iç dünya, gönül.
b. 5a-9, 28b-1

bāṭın ḳulaġı : en duyarlı yer.
b. 51a-1

bāṭın vilāyeti : iç dünya, gönül.
b. 4a-10

bāṭın-ı bī-nifāḳ (a.f.a.) : (باطنِ بى نفاق) riyasız ruh.
b.+içün 7b-1

bāṭın-ı pür-żiyā (a.f.a.): (باطنِ پرْ ضيا) nurla dolu gönül.
b. 8a-8

bāṭınen (a) : (باطناً) iç görünüş ile.
b. 12a-5

bay : (باى) zengin.
b. 75a-12

Bāyezid (a) : (بايزيد ، بايزيد ، بايزيد) Bayezid-i Bestami.
b. 25b-10, 67b-4, 100a-2
b.+ise 90a-4
b.+üŋ 8b-5

bayġuş : (بيغش) baykuş (bkz. baykuş).
b.+a 17b-12

bayḳuş : (بيقش) baykuş (bkz. bayguş).
b. 46b-9

bāzār (f) : (بازار ، بارار) pazar, alış veriş yeri.
b.+ı 94b-5
b.+ında 95a-9

bāzārı kesād ḳıl-: alış verişi durgunlaştırmak.
b. 84b-7

bāzār-ı teşevvuḳ (f.a.): (بازارِ تشوّق) heveslenme alış verişi.
b. 88a-2

ba'zi (a) : (بعض) bazı.

b. 99b-2
be-cev (f) : (بِجَوْ) arpa kadar.

b. 21b-8
bed (f) : (بَدْ ~ بَد) kötü.

b. 86b-2
b.+i 65b-10
bed-fi^cal (f.a): (بَدْ فِعَالْ) kötü işler yapan kişi.

b. 90a-10
bed-likā (f.a.): (بَدْ لِقَا) kötü, çirkin yüz.

b.+sından 4b-5
bed-nāmlıK (f.+t): (بَدْ نَامْلغ) kötü şöhret.

b.+uŋ 76a-1
bedāyi^c (a) : (بَدَايِع) eşi benzeri olmayan güzel şeyler.

b.+uŋıla 52a-6
beden (a) : (بَدَنْ) vücut.

b. 4a-12
bedreḳa (f) : (بَدْرَقَه) delil, kılavuz.

b. 68b-5
bedri'd-dücā (a): (بَدْرِ الدُّجَا) karanlığın dolması.

b. 21a-8
beġāyet (a) : (بِغَايَتْ) pek çok.

b. 59a-9
be-ġayr-ı Ḥaḳ (a): (بِغَيْرِ حَقْ) Hz. Allah'tan başkasına.
b. 66b-12
beg : (بَكْ ~ بَكْدَه) hitap sözü.

b. 5b-3
b.+üm 22a-5, 75a-8, 76a-7
beher (f) : (بَهَرْ) her bir.

b. 22b-5
behīme (a) : (بَهِيمَه) dört ayaklı hayvan.

b.+dür 92b-7
bekle- : (بَكْلَ- ~ بَكْلَه -) 1. korumak.

b. 48a-4, 73a-9

b.-sün 95b-9
b.-ye 2b-4, 59a-5
b.-yesin 83b-2
2. bir iş oluncaya veya bir kişi gelinceye kadar bir yerde kalmak.
b. 2b-5, 29a-10, 73a-4
b.-erseŋ 83a-3
3. ummak.
b.-dügüm 74a-12
ʿırz bekle- : namus korumak.
b. 31a-2

Bekke (a) : (بَكَّه) Mekke'nin eski ismi.
b.+yiçün 8a-11

be-külli (a) : (بِكُلِّ ، بِكُلّي) tamamen.
b. 27a-3, 89a-9

bel (a) : (بَلْ) bilakis.
b. 21a-4

bela (a) : (بَلَا ، بَلا) musibet.
b. 7b-12, 10a-4, 10a-6, 27a-8, 62b-5, 64a-2, 72b-5, 80b-8
b.+dur 35a-1
b.+lariçün 8a-4
b.+ya 7b-4, 61b-4, 75a-7, 86a-13, 87a-2

belākeş (a.+f.): (بَلَا كَشْ) bela çeken.
b. 75a-8

belde (a) : (بَلْدَه) belde.
b.+deki 8a-13

belhüm aḍal (a): (بَلْ هُمْ اَضَلْ) hayvandan aşağı.
b. 72b-7

belī (a) : (بَلى) evet.
b. 41a-3, 41b-10, 64a-2

belki (a) : (بَلْكِ) belki.
b. 4a-13, 73a-1, 73a-11, 95a-1,

belürsüz : (بَلُرْسُزْ) belirsiz.
b. 70b-5

ben : (بَن ، بَنْ) birinci teklik kişi zamiri (bkz. men).

b.+a 20b-7, 20b-7, 20b-8, 20b-9, 20b-9, 20b-10, 20b-11, 20b-12, 21a-1, 21a-2, 21a-3, 30a-8, 30a-12, 30b-1, 30b-5, 30b-7, 59a-10, 64b-13, 65a-4,
b.+i 56b-5
b.+miyem 13a-5
b.+üm 20b-7, 20b-7, 20b-8, 20b-11, 20b-12, 21a-2, 27a-10, 30a-7, 64b-2, 69a-10, 69a-11, 73b-12, 73b-12
b.+ümiçün 69a-10
b.+ven 83a-1

benāh (f) : (بَنَاهْ) sığınma.

benāh iT- : sığınmmak.
b. 4a-6

benāt (a) : (بَنَاتْ) kızlar.
b. 55a-7

bend (f) : (بَنْدْ) engel, bağ, set.
b. 30a-11, 74a-2, 95a-11, 94a-6, 96a-9
b.+ile 48a-2

bend it- : set çekmek.
b. 55a-5

bend-i ṣuret (f.a.): (بَنْدِ صُورَتْ) dış görünüş bağı.
b. 11a-12

bende (f) : (بَنْدَه) köle.
b. 92b-6, 93a-9, 93a-10
b.+si 92b-6
b.+ye 85a-5

benefşe (f) : (بَنَفْشَه) menekşe.
b. 13a-13, 15a-13
b.+nüŋ 51b-3

benīn (a) : (بَنِينْ) oğullar.
b. 51b-5, 55a-7

benliK : (بَنْلِكْ) benlek.
b.+üŋ 56a-9

beŋzeT- : (بَكْزَتْ) benzetmek.
b.-ürler 5a-2

ber-aʿla (f.a.): (بَرْ اَعْلَا) yüksek.
b. 39a-3

ber-ā-ber-i ʿīd (f.a.) : (بَرَابَرِ عِيدْ) bayram birlikteliği.
b. 89b-8

berāḳıᶜ : (براقع) perdeler.
b. 53b-3

berāt (a) : (برات) ferman.
b. 51b-11

ber-bād (f) : (برباد) perişan.
b. 93b-4

ber-dār (f) : (بردار) asılmış.

ber-dār eyle- : asmak.
b. 100a-2
ber-dār iT- : asmak.
b. 62a-6

berf (f) : (برف) kar.
b. 71a-7

ber-eflāk (f.a.): (بر افلاك) felekler üstünde.
b. 21b-2, 93a-8

bereket (a) : (بركت) bolluk.
b.+dür 28b-8 }

berk (a) : (برك) yaprak.
b. 33b-4, 85a-2

berk-i ḥadāyıḳ (a): (برك حدايق) bahçeler yaprağı.
b. 71a-8
berk-i tūt (a.f.): (برك توت) dut yaprağı.
b. 58b-5
berk-i bīz (a.f) : (برك بيذ) söğüt yaprağı.
b. 98a-8

berḳ (a) : (برق ، برق) şimşek.
b. 35b-11
b.+ıla 79a-8

berḳ ur- : şimşek çakmak.
b. 69a-6
berḳ-ı celāl (a): (برق جلال) büyüklük şimşeği.
b.+i 88b-1
berḳ-ı ḫāṭıf (a): (برق خاطف) göz kamaştıran şimşek.
b. 21a-6, 29a-6
berḳ-ı ṭalᶜat (a): (برق طلعت) güzellik şimşeği.
b.+uŋ 40a-4
berḳ-ı tecellī (a): (برق تجلی ، برق تجلیه) tecelli şimşeği.
b. 81a-8
b.+de 17b-1, 68a-8

beri : (بَري) bu yana.

gel beri : söze dikkat çekmek için söylenir.

b. 4a-7, 5a-5, 10b-8, 65a-3, 65b-4

berī (a) : (بَري) uzak.

b. 25b-4

berīᶜ-i bāṭın (a): (بَريعِ باطِن) içteki güzellik.

b.+ı 13b-4

ber-pā (f) : (بَرپا) ayak üzere.

b. 15a-12

berḳvār (f) : (بَرق وار) şimşek gibi.

b. 28a-12, 79b-4, 89b-8

berr (a) : (بَرّ) kara.

b. 34a-2

bes. (f) : (بَس) 1. sonra, bundan sonra.

b. 21a-8, 21a-10, 21a-12, 21b-5, 21b-9, 23a-7, 41b-10, 42a-1, 46b-11, 73a-3, 76b-3, 77a-12, 86a-8, 89b-2

2. şimdi.

b. 12b-6, 15b-4, 21b-7, 23b-3, 47a-3, 47b-9, 59a-10, 61a-5, 62b-3, 71a-1, 95b-3, 98b-6

3. öyleyse, o halde, öyleyken.

b. 12a-5, 19a-12, 19b-8, 46b-10, 46b-12, 55a-3, 60a-3, 60a-7, 60a-8, 60b-1, 60b-2, 60b-3, 62b-6, 62b-10, 69a-11, 74b-10, 77a-1

4. artık.

b. 15b-9, 21b-4, 32b-6, 40a-6, 56b-2

5. bunun üzerine, bundan dolayı.

b. 70b-4, 79b-8, 81a-3, 81a-5

6. velhasıl.

b. 14b-4

7. işte.

b. 22b-5

bes (f) : (بَس) kafi, yetişir.

b.+dür 87a-13

b.+dürür 30b-4, 40b-6

bevāde (a) : (بَواده) helak olmuş.

b. 18a-7

bevl (a) :(بَول) idrar.

b.+ile 99b-11

bevles ( ) : (بُوَلَسْ) ???

b. 91a-2

beyān (a) : (بَيَانْ ، بَيَانْ) 1. açık söyleme, anlatma.

b. 50a-5, 65a-3, 73b-1, 74a-2
b.+a 83b-9
b.+ı 50a-5, 98a-1
b.+ını 80b-1
2. belagat ilmi.
b. 77a-11

beyān eyle- : işaret etmek.
b. 40a-10

beyān it- : açıklamak.
b. 56b-5, 82b-5

Beyt-i ʿAẓim (a) : (بَيْتِ عَظِيمْ) Harem-i Şerif.
b. +içün 6b-10

Beyt-i Hatim (a) : (بَيْتِ حَطِيمْ) Kabe'nin kuzey tarafındaki taş.
b. 8a-11

Beyt-i Şerīf (a) : (بَيْتِ شَرِيفْ) Kabe.
b. 6b-13

beyyinat (a) : (بَيِّنَاتْ) deliller.

b. 52a-8

beyyine (a) : (بَيِّنَهْ) delil.

b. 65a-11

bezen- : (بَزَنْ-) süslenmek.

b.-ür 13a-9, 16a-11

bezl (a) : (بَذْلْ) bol bol verme.

b.+i 73b-1

bezm (a) : (بَزْمْ) meclis.

b.+i 3a-9, 15b-9, 16b-1, 99a-13
b.+idür 40b-10

bezm-i cān (a.f.): (بَزْمِ جَانْ) ruh meclisi.

b.+da 78a-8, 90a-2

Bezm-i Elest (a): (بَزْمِ اَلَسْتْ) Ezel Bezmi.
b. 64a-1
b.+dürür 81b-12

bıraK- : (بِرَاغْ ، بِرَاقْ-) 1. göndermek, sevketmek.

b.-maya 89a-11
2. koymak.
b.-dı 18b-3

3. takmak.
b.-dı 96a-9
ateş bıraK- : keder vermek.
b. -an 77a-3
teşvişe bırak- : karışıklığa sevk etmek.
b.-ma 3a-6
bī (f) : (بى) olumsuzluk bildirir.

bī-ᶜaded (f.a.): (بى عَدَدْ) sayısız.
b. 97a-5
bī-ᶜamed (f.a.): (بى عَمَدْ)kararsız.
b. 85a-10
bī-arbede (f.a.): (بى عَرْبَدَه) kavgasız.
b. 20b-3
bī-aᶜżā (f.a.): (بى اَعضَا) organsız.
b. 15a-8
bī-bād (f) : (بى بَادْ) rügarsız.

bī-bād ol- : rüzgarsız bulunmak.
b. 19a-4
bī-bāl (f) : (بى بَالْ) kanatsız.
b. 61a-6
bī-bāl u per (f): (بى بَالُ پَرْ) kolsuz ve kanatsız.
b. 46b-3
bī-basarlıK (f.a.+t): (بى بَصَرْلِغ) görmemeklik.
b.+uŋı 3a-4
bī-bünyād (f.a.): (بى بُنْيَادْ) asılsız.
b. 93b-12
bī-cām-ı cem (f): (بى جَامِ جَمْ) saliğin hakikat sultanını görmeksizin.
b. 60b-10
bī-çāre (f) : (بى چَارَه) çaresiz.

b. 9b-11, 83a-12
b.+ler 36a-9
b.+lerüŋ 70a-5
b.+nüŋ 26b-7
bī-dil (f) : (بى دِلْ، بى دِل) aşık.
b. 96b-8
b.+ile 6a-11
bī-dilān (f) : (بى دِلَانْ) aşıklar.
b. 20a-2
bī-edeb (f.a.): (بى اَدَبْ) edepsiz.

b. 29a-3, 38a-2
bī-edebliK (f.a.): (بى اَدَبْلِيكْ) edepsizlik.
b.+i 31a-9
bī-fisār (f) : (بى فِسَارْ) yularsız.

b. 100a-5, 100b-8
bī-ġam-ı ˁışḳ (f.f.a.): (بى غم عشق) aşk derdi olmayan.
b.+ı 84b-6
bī-gāne (f) : (بيگانه) kayıtsız.
b. 70a-4
bī-ġaraż (f.a.): (بى غرض) niyetsiz.
b. 45b-11
bī-güftār (f) : (بى گفتار) sözsüz.
b. 100a-11
bī-ḫaber (f.a.): (بى خبر) habersiz.

b. 21a-11, 64a-9, 61b-10, 77b-1
b.+ler 30b-12, 65a-9
bī-ḥarf (f.a.) : (بى حرف) sözsüz.
b. 100a-11
bī-ḥāṣıla (f.a.): (بى حاصل) kazançsız.
b.+ya 34b-4
bī-ḥayā (f.a.): (بى حيا) utanmaz.
b. 17-1
bī-ḥayālıḳ (f.a.): (بى حيالق) utanmazlık.
b. 66b-3
bī-ḫīş (f) : (بى خيش) soysuz.
b. 38b-4
bī-ˁışḳ (f.a.): (بى عشق) aşksız.
b. 23b-7
bī-ibtidā (f.a.): (بى ابتدا) başlangıcı olmayan.
b.+dur 34a-4
bī-intihā (f.a.): (بى انتها) sonsuz.
b. 34a-4
bī-İntiḳāl (f.a.): (بى انتقال) bir yerden bir yere göçmeyen Hz. Allah.
b. 97b-5
bī-ḳadem (f.a.): (بى قدم) uğursuz.
b. 61a-8
bī-kām (f) : (بى كام) damaksız.
b. 65a-5
bī-ḳarār (f.a.): (بى قرار) yerinde durmayan, kararsız.
b. 21b-7, 46b-5
bī-kerān (f) : (بى كران) sınırsız (bkz. bi-kerāne).
b. 97b-6
bī-kerāne (f) : (بى كرانه) sınırsız (bkz. bi-kerān).
b. 92b-1
bī- kes (f.a.) : (بى كس) kimsesiz.
b. 56b-9
bī-kibr ü kīn (f.a.a.): (بى كبر و كين) büyüklük taslamayan ve gizli düşmanlık etmeyen.
b. 46a-10
bī-ḳuvvet (f.a.): (بى قوت) güçsüz.

b. 54a-6
bī-Mekān (f.a.): (بى مكان) 1. herhangi bir yerde mekanı olmayan ; Hz .Allah.
b. 97b-8
2. belli bir yeri olmayan.
b. 62b-8
bī-mellāh (f.a.): (بى ملاح) gemicisiz.
b. 78a-3
bī-meşy (f.a.): (بى مشى) hareketsizlik.
b. 42b-2
bī-nevā (f) : (بى نوا) nasipsiz.
b. 12b-10
bī-Nīd (f.a.) : (بى نيد) eşsiz olan Hz. Allah.
b. 86b-8
bī-nişān (f.a.): (بى نشان) nişansız.
b. 50a-6
bī-Niyāz (f.a.): (بى نياز) muhtaç olmayan Hz. Allah.
b. 34a-3, 82a-5
bī-pā (f.) : (بى پا، بى پا) ayaksız, izsiz.

b. 19a-6, 36a-3, 63b-7, 63b-11
bī-per (f) : (بى پر) kanatsız.
b. 11b-1
bī-pervā (f) : (بى پروا) korkusuz.

b. 35a-4, 96a-1
b.+lara 97b-10
bī-reh (f) : (بى ره) yolsuz, kötüyola sapan.
b. 11b-11
b.+e 61a-9
bī-reh-nümā (f): (بى رهنما) kılavuzsuz.
b. 14b-5
bī-renc-i ḳadem (f.f.a.): (بى رنج قدم) zahmetsiz adım.
b. 10b-11
bī-revac (f) : (بى رواج) değersiz.
b. 69b-1
bī-revāc ol- : değer bulamamak.
b. 69a-1
bī-rıżā-yı Ḥaḳ (f.a.a.): (بى رضاى حق) Allah'ın rızası olmadan.
b. 95b-2
bī-riyā (f.a.) : (بى ريا) riyasızca.
b. 5b-12
bī-ser (f) : (بى سر) perişan.
b. 63b-11
bī-ser ü pā (f): (بى سر و پا) dervişin tarikatla alakasını kesmesi, perişan.

b. 16b-7, 42b-1, 78a-5

bi-Şebih (f.a.): (بی شبیه) benzersiz olan Hz. Allah.
b. 86b-8
bi-şek(k) (a) : (بی شك، بی شك) şüphesiz.

b. 9a-11, 65a-7
bi-şer^c (f.a.): (بی شرع) şeriata uygun olmayan.
b. 11b-13
bi- şerm (f) : (بی شرم) utanmaz.
b.+i 83a-7
bi-şübhe (f.a.): (بی شبهه) şüphesiz.
b. 86b-8
bi-tebahi (f.a.): (بی تباهی) övünmesiz.
b. 39b-1
bi- vefa (f.a.): (بی وفا) vefasız.
b.+durur 55a-3
b.+lardan 5b-7
bi-vefalıK (f.a.): (بی وفالغ) vefasızlık.
b. 51a-9
bi-yaban (f) : (بی یابان)vahşi olmayan.
b.+a 70a-3
bi-Zaman (f.a.): (بی زمان) zamana bağlı olmayan; Hz. Allah.
b. 97b-8
bi-zanin (f.a.): (بی ظنین) suçsuz.
b. 45b-12
bi-Zeval (f.a.): (بی زوال) sona ermeyen; Hz. Allah.
b. 10a-12,
22a-13, 65b-10, 86b-9, 97b-5

biÇ- : (بچ) biçmek, ekin kesmek.

b.-medin 70b-2

bida^c (a) : (بدع) dinde sonradan ortaya çıkan şeyler.

b. 57b-4

bid^cat (a) : (بدعت ، بدعة) dinde sonradan ortaya çıkan şeyler.

b. 71b-6, 74b-10, 90a-9, 99b-13
b.+durur 59a-6
b.+ı 93b-1, 100a-6

bidayet (a) : (بدایت) başlangıç.

bidayet it- : başlamak.
b. 56b-4

bi- hakk-ı ayet-i Nur (f.a.a.a.): (بحق آیت نور) Nur ayetinin hakkı için.
b. 6b-3

bi-hakk-ı Hızr u İlyas (f.a.a.a.): (بحق خضر و الیاس) Hızır ve İlyas'ın hakkı için.

bi-hürmet-i efrad (f.a.a.): (بحرمت افراد) insanların hürmeti için

b. 93b-10
b. 7a-6
bihar (a) : (بِحَارْ) denizler.
b. 98b-2
bil : (بِيلْ) bel.
b.+üŋe 86a-9
bil- : (بِيلْ - ، بِلْ - ، بِيلْ - ، بِلْ -) 1. öğrenmek, bilgi sahibi olmak.
b. 21a-5, 51a-6, 51a-7, 73a-10, 82b-4, 87b-2, 95b-2
b.-di 82b-5
b.-dük 27b-8
b.-e 66b-9
b.-emezüz 45b-10
b.-ene 72b-12
b.-elüm 56b-7
b.-en 42a-4, 58a-4
b.-enler 37a-3
b.-esin 68b-10
b.-eyidi 27b-5
b.-meyen 84a-12
b.-mez 46b-10, 62b-8
b.-mezem 20b-11, 20b-12, 20b-12, 47b-12
b.-sem 20a-5, 66b-5
b.-ür 5a-1, 82a-3, 100a-3, 100a-5
b.-üriken 46a-5
b.-ürsin 4b-6, 14a-3, 31b-11, 86a-5, 94a-4
b.-ürsine 35a-11
2. anlamak, idrak etmek.
b. 2b-6, 3a-9, 3a-11, 3b-3, 4a-13, 6a-9, 16a-5, 17a-4, 21a-9, 22a-8, 28b-3, 29b-2, 51a-4
b.-dük 49a-7
b.-e 17a-9, 46b-6
b.-emedüŋ 38a-7
b.-ene 45b-1
b.-esin 94a-5
b.-medi 45b-1
b.-megil 21a-5
b.-meye 51b-10
b.-mez 59b-11, 94a-4
b.-mezem 94a-2
b.-üŋ 14a-8, 28b-8,
b.-ür 13a-7, 23b-4, 45a-12,
b.-ürsine 64a-11
b.-ürüz 40b-1, 40b-1
3. söz arasında konuya dikkat çekmek için kullanılır.

b. 42b-7, 44a-7, 44b-3, 45b-8, 46a-7, 50b-6, 51a-2, 59b-5, 67b-5, 67b-7, 68a-10, 69a-2, 74a-10, 77a-5, 82b-5, 83a-5, 84b-8, 86a-3, 91a-11, 93a-13, 95a-5
b.üŋ 72b-5, 73a-13, 73a-13
4. tahmin etmek, sanmak.
b.-di 67b-10
b.-e 20a-7
b.-ürler 38b-8
5. öyle sanmak.
b. 26b-7, 26b-8
6. hatırlamak, tanımak.
b.-meye 44a-1
b.-ürler 28b-7
7. aramak.
b. 38b-4
8. inanmak.
b. 19a-10
9. kestirmek.
b.-men 17b-2
10. işine gelmek.
b.-dügin 14a-9
11. saymak, farz etmek.
b. 42a-3
12. Tasviri fiil olarak kullanılır.
b.-dükce 16b-12
b.-e 8a-5, 72a-3, 97a-6
b.-medük 6b-5
b.-esin 35a-8

bilā-envār-dīn-i Muṣṭafā (a): (بلا انوار دين مصطفا) Hz. Muhammed'in getirdiği dinin nurları olmaksızın.
b. 12a-4

bilā-ḥüzn (a) : (بلا حزن) dertsiz.
b. 9b-1

bilā-ḳaṭᶜ-ı mesāfet (a) : (بلا قطع مسافت) yol almaksızın.
b. 9a-13

bilā-mūcib-i ᶜilm (a) : (بلا موجب علم) ilmin gerekli olmayanı.
b. 73a-11

bilā-şerᶜ-i Muṣṭafā (a) : (بلا شرع مصطفا) Hz. Muhammed'in getirdiği şeriata uygun olamayan
b. 27b-8

bilā-şevḳ (a) : (بلا شوق) arzusuz.
b. 42a-12

bilad (a) : (بلاد) şehirler.
b. 93b-3

bi’l-ciddi utlüb (a): (بِالْجِدِّ اُطْلُبْ) ciddiyetle ve gayretle iste.
b. 49b-12

bi’l-esḥār : (بِالْاَسْحَارْ) seher vakitlerinde.
b. 98b-7

bildür- : (بِلْدُرْ -) 1. öğretmek.

b.-di 22b-10, 27b-7
b.-meyeydi 27b-5
2. anlatmak, ifade etmek.
b.-me 84a-1
b.-ür 77a-12

bile : (بِلَ) beraberinde, yanında.
b.+ŋe 56b-8

bilin- : (بِلِنْ -) öğrenilmek.
b.-e 99b-7

bi’l-lafz-ı lüb lüb (a): (بِاللَّفْظِ لُبِّ لُبّ) özün özü olan söze göre.
b. 49-7

bi’llāh (a) : (بِاللّٰهْ) Allah için.
b. 16b-13

bilmek : (بِلْمَكْ) öğrenme.
b. 84a-3

bilü : (بِلُو) idrak.
b.+müz 6b-4

bilüş : (بِلُشْ) tanıdık.
b.+ler 13b-2

bīm (f) : (بِيمْ) korku.

b. 88b-9

bi’l-mekārih (a): (بِالْمَكَارِهْ) dertler ile.

b. 86a-10

bīmār (f) : (بِيمَارْ) hasta.

b. 99a-5

biŋ : (بِيكْ ، بِكْ) bin.

b. 15a-4, 18a-6, 30b-9, 62a-7, 94b-2, 94b-3, 95b-1, 100b-10
b.+ise 30a-2

biŋde bir : çok seyrek olarak.
b. 45b-4

bīnā (f) : (بِينَا ، بِينَا) görücü.

b. 13a-7, 15a-3, 22b-9, 27a-4

biŋ biŋ : (بِكْ بِكْ) binlerce.

b. 95b-1

binîş (f) : (بینش) görüş.

b. 11b-7

bir : (بیر ، بر) 1. herhangi bir.

b. 4a-3, 5a-9, 5b-6, 6a-7, 6a-10, 9a-12, 9a-12, 9b-5, 9b-7, 11a-5, 11a-12, 12a-11, 13a-1, 13b-7, 14a-1, 14a-3, 14a-6, 14a-12, 14a-13,14b-11, 16a-4, 18a-1, 18a-1, 18a-6, 18a-6, 18a-12, 20a-2, 22a-6, 23a-6, 23a-12, 26a-3, 27b-8, 30b-6, 34b-3, 36a-1, 36a-2, 36b-7, 37a-2, 37b-1, 37b-4, 38a-5, 38a-10, 39a-1, 43b-4, 45b-11, 45b-12, 45b-12, 46a-4, 46a-10, 47b-10, 48b-8, 50a-11, 50a-12, 51a-11, 51a-12, 59a-11, 60a-6, 60b-2, 60b-8, 61a-2, 61b-12, 64a-9, 64a-12, 64b-13, 68a-12, 70a-2, 70a-12, 72a-2, 72b-2, 72b-8, 73a-6, 75b-2, 76b-12, 84b-5, 87a-7, 90b-4, 91a-12, 92b-7, 93b-4, 94b-4, 95a-9, 96a-1, 97a-7

2. sayı.

b. 5a-12, 6a-11, 9a-8, 10b-3, 30b-9, 38a-5, 42b-13, 49b-9, 55b-9, 82a-3, 84a-12, 85b-3, 94b-2, 100b-11

3. yalnız, tek, sadece.

b. 13a-5, 17b-3, 22a-3, 26a-6, 27a-2, 27a-5, 62a-11

4. eşi benzeri olamayan.

b.+dür 94b-8

5. bir kere.

b. 48a-6

6. aynı.

b. 23b-5, 83a-6

b.+dür 74a-5

7. hele.

b. 43b-5, 44a-9, 49b-6, 57b-8, 64a-9, 74b-12, 78a-8

8. sıfat veya zarf durumunda başına geldiği kelimelere kuvvetli istek ve kesin olmayan anlamlar katar.

b. 39b-5, 64b-1, 64b-7, 96b-1, 99b-4

bir dahı : bir kez daha (bkz. bir daḳı).

b. 82b-1

bir daḳı : bir kez daha (bkz. bir dahı).

b. 46a-9

bir gör- : eşit saymak.

b. 34b-2

bir gözile baḳ- : eşit değerlendirmek.

b. 83b-6

bir iş ucın tut-: bir işle ilgilenmek.

b. 92a-10

bir kez : bir defa.

b.+den 62a-7

bir ol- : aynı duyguyu taşımak.

b. 8a-1,32a-6

bir zamān : bir vakit.

b. 21b-11

biŋde bir : çok seyrek olarak.
b.+ine 45b-4

bir- : (بِرْ-) göndermek.
b.-ür 61a-3

birāder (f) : (بِرَادَرْ) kardeş, dost (bkz.birāẕer).
b. 100b-11

birāẕer (f) : (بِرَاذَرْ) kardeş, dost (bkz.birāder).
b. 48b-7

bir bir : (بِرْ بِرْ) art arda.
b. 45b-10

bire : (بِرَه) "hey" anlamında bir ünlem.
b. 31a-11

biri biri : (بِرِى بِرِى) karşılıklı olarak biri ötekini, diğeri onu.
b.+ne 44b-11

birik- : (بِرِيكْ-) birikmek (bkz. birük-).
b.-ür mi 70b-1

birle : (بِرْلَه) ile.
b. 30a-10, 89a-6

birliK : (بِرْلِيكْ ، بِرْلِكْ) vahdaniyet.
b.+dan 84b-2
b.+ine 98b-4
b.+inüŋ 52b-8
b.+üŋe 74b-1, 84b-6, 86b-8

birük- : (بِيرُوكْ-) birikmek (bkz. birik-).
b.-ür 11b-2

biryān (f) : (بِرْيَانْ) kebap.
b. 95a-6

bisle- : (بِسْلَ-) doyurmak.
b.-me 86a-1
b.-yenüŋ 97a-10

biş : (بِشْ) beş.
b. 8b-9

bişür- : (بِشُرْ-) pişirmek.
b. 68a-3

bit- : (بیت- ، بت-) 1. türemek, çıkmak.

b.-di 51a-11, 78b-7
b.-er 13b-6, 49b-2
b.-üp 70b-5
2. yeşermek.
b.-er 42b-9
3. tükenmek.
b.-e 67b-2

bitür- : (بتر-) 1. yetiştirmek, çıkarmak.

b.-di 52a-11
b.-en 33b-12
2. yapmak.
b.-di 81a-12

(?)biyā (f) : (بیا) çok.

b. 33b-3

biyān (a) : (بیان) gece ile gelen bela.

b.+a 70a-3

biz : (بز ، بیز ، بز) birinci çokluk kişi zamiri.

b. 3a-2, 4a-11, 5a-3, 5b-7, 5b-10, 5b-10, 5b-10, 6b-3, 6b-3, 8a-1,10b-5, 12b-6, 22b-5, 28b-9, 36a-11, 37a-5 38a-13, 40b-1, 40b-2, 41a-2, 47a-8, 53a-8,
b.+de 12b-9
b.+den 10a-7, 10b-4, 19a-12, 48b-7
b.+e 4b-11, 5a-1, 5a-4, 5a-5, 5b-8, 8a,6, 10a-5, 14b-9, 17b-12, 29b-5, 30b-12, 40b-4, 40b-6, 48a-11, 48b-5, 48b-6, 53b-1, 58a-10, 62a-12, 62b-11, 65b-7, 74a-11, 75b-4, 77a-6, 77a-6, 77b-13, 79a-10, 83b-10, 84a-5, 85b-3, 85b-4, 86b-3, 87a-9, 87b-11, 87b-12
b.+i 2b-2, 4b-13, 10b-4, 14b-9, 17a-5, 22b-7, 27a-11, 36b-5, 37b-4, 40b-3, 41b-9, 48b-3, 53a-9, 59a-7, 66a-3, 85a-5, 87a-10, 87b-13
b.+üm 5b-11, 5b-11, 5b-11
b.+ümle 19a-2, 41b-11

biz : (بز) bez, kumaş.

b.+üm 25b-2

biżāʿat (a) : (بضاعت) sermaye.

b. 59a-5

bīzār (f) : (بیزار) uyandırma.

bīzār eyle- : uyandırmak.
b. 99a-8

boş : (بُوشْ) yok.

el boş : kayda değer bir şey olmama hali.

b. 6b-4

boşandur- : (بُشَنْدُرْ-) boşandırmak.

b.-dı 16b-7

boya- : (بُيَ-) boyamak.

b.-rsın 56b-6

boyan- : (بُو يَنْ-) uzanmak, erişmek.

b.-duğın 19a-9

boyın : (بُو يِنْ) boyun (bkz. boy(u)n).

boyın vir- : kendini feda etmek.

b. 86a-8, 86a-13

boyla- : (بُيْلَ-) boylu boyunca dalmak.

b.-ya 13a-2

boy(u)n : (بُو يُنْ ، بُيُنْ ، بُو يُنْ) boyun (bkz. boyın).

b.+ın 30a-10

b.+ına 18b-3, 96a-9

b.+ını 14a-4, 28a-3

b.+uma 96a-4, 97b-12

boyn bur- : boynunu bükmek.

b.+ın 36a-10

boyn eg- : isteyerek veya istemeyerek katlanmak.

b. 14a-11, 47b-5

b.+ın 54a-4, 86a-8

boyn ur- : başını kesmek.

b.+ın 68a-2

boynı vebal tolu: çok günahkar.

b. 54b-5

boz : (بُزْ) boz.

dedüm karasın bozın: derdimin azı çoğu.

b. 62a-9

boz- : (بُزْ-) bozmak, karıştırmak.

b.-a 3a-13

b.-ar 88a-3

b.-aydı 86b-7

bozıl- : (بُوزِلْ-) bozulmak.

b.-dı 53a-2

böyle : (بُيْلَه) böyle.

b. 47b-8, 93a-9

bu(n) : (بو ، ب) 1. İşaret zamiri.

b. 4b-1, 16b-6, 16b-6, 19b-4, 20a-2, 34b-6, 36a-3, 36a-3, 39b-6, 59a-3, 61a-2, 90b-4,
b.+dur 10a-12, 17b-6, 60a-12, 67b-1, 75a-10, 83b-9, 84a-5
b.+durur 46a-6, 67b-5
b.+ca 34b-2, 48a-2, 52a-7, 65a-4, 78a-4, 81a-9, 81a-11, 92a-11
b.+da 54b-5, 55a-3, 66b-11, 78b-11, 78b-11, 80a-12, 86a-7, 94a-13, 94b-2
b+dan 22a-3, 30b-11
b.+ı 66b-5
b.+lara 56a-7
b.+lardan 14b-9
b.+lardurur 80b-7, 81a-6
b.+ları 20a-5
b.+laruŋ 83b-7, 83b-9, 83b-10
b.+laruŋla 84b-4
b.+uŋ 22a-5, 80b-1
b.+uŋla 47b-10
2. işaret sıfatı.
b. 2b-2, 3a-1,3a-5, 3a-9, 3b-4, 3b-9, 3b-10, 4a-4, 4a-11, 4a-12, 4b-4, 4b-6, 4b-7, 5b-1, 5b-5, 6a-3, 6a-9, 6b-5, 7a-7, 7b-9, 8a-6, 8b-13, 9a-4, 9a-10, 9b-2, 9b-5, 9b-6, 10b-6, 11a-10, 11b-7, 11b-9, 11b-11, 12b-3, 12b-4, 13a-1, 13a-2, 13a-2, 13a-4, 13a-4, 13a-5, 13a-6, 13a-7, 13a-8, 13a-11, 13a-11, 13b-1, 13b-3, 13b-5, 13b-10, 14a-3, 14a-3, 4a-4, 14a-6, 14a-11, 14b-12, 14b-12, 14b-12, 15a-7, 15a-9, 15a-12, 15b-1, 15b-6, 15b-12, 16a-4, 16b-2, 16b-10, 17a-3, 17a-6, 17a-6, 17a-7, 17a-9, 17a-9, 18a-1, 18a-5, 18a-11, 18b-2, 18b-3, 18b-10, 19a-2, 19a-6, 19a-7, 19a-8, 19a-9, 19a-11, 19b-5, 19b-5, 19b-5, 19b-6, 19b-6, 19b-7, 19b-7, 19b-7, 19b-8, 19b-8, 20a-1, 20a-1, 20a-1, 20a-3, 20a-3, 20a-4, 20a-5, 20b-3, 20b-10, 21a-9, 21b-6, 21b-10, 21b-10, 22a-7, 22b-2, 25b-2, 25b-9, 26a-3, 26a-9, 26a-11, 26a-11, 26b-6, 27a-1, 27a-8, 27a-10, 27a-11, 27a-13, 28a-4, 28b-10, 29b-11, 30a-9, 30a-10, 30b-2, 30b-6, 30b-12, 31a-11, 31b-2, 31b-8, 31b-11, 32a-9, 32b-2, 32b-11, 33a-2, 33a-10, 34a-3, 34b-3, 35a-1, 35a-3, 35a-4, 35a-8, 35b-2, 35b-6, 35b-9, 35b-9, 35b-10, 36a-4, 36a-5, 36a-8, 36b-2, 37a-3, 37a-10, 37a-11, 37a-12, 37b-1, 37b-2, 37b-3, 37b-5, 37b-6, 38a-6, 38a-10, 38a-10, 38b-3, 38b-5, 38b-6, 38b-7, 38b-8, 38b-9, 38b-10, 38b-11, 39a-2, 39a-5, 39a-6, 39a-8, 39a-9, 39a-11, 39a-13, 39b-2, 39b-3, 39b-4, 39b-4, 39b-6, 39b-11, 40b-9, 41a-9, 41a-11, 41b-8, 41b-12, 42a-1, 42a-2, 42a-6, 42a-7, 42a-10, 42b-12, 43a-7, 43a-10, 43a-12, 43b-2, 43b-4, 43b-6, 43b-7, 44a-7, 44a-8, 44b-5, 44b-7, 44b-9, 45a-4, 45a-

6, 45a-8, 45a-9, 45a-12, 45b-4, 45b-9, 46a-11, 46b-3, 46b-12, 47a-3, 47a-4, 47a-9, 47a-11, 47a-12, 47b-11, 48a-5, 48a-7, 48b-4, 48b-8, 49b-5, 50a-2, 50a-4, 50a-6, 50a-7 50a-10, 50a-10, 50a-11, 50a-12, 50b-7, 50b-8, 50b-10, 51a-1, 51a-4, 51a-5, 51a-7, 51a-8, 51a-10, 51a-10, 51b-1, 51b-7 51b-13, 52a-2, 52a-2, 52a-6, 52a-6, 52a-9, 52a-11, 52b-6, 52b-7, 53a-3, 53a-6, 53a-10, 53a-12, 53b-1, 53b-3, 53b-6, 53b-7, 53b-9, 54a-1, 54a-1, 54a-7, 54b-6, 55a-1, 55a-4, 55b-2, 55b-5, 55b-6, 56a-6, 56a-7, 56a-11, 56a-12, 56b-7, 56b-9, 56b-10, 57a-4, 57a-7, 57a-9, 57a-11, 57b-8, 58a-7, 58a-8, 58b-4, 58b-6, 59a-4, 59a-9, 59a-11, 59b-1, 59b-11, 59b-12, 60a-2, 60a-2, 60a-3, 60a-6, 60a-6, 60a-7, 60a-8, 60a-11, 60a-12, 60a-12, 60b-2, 60b-11, 60b-11, 60b-12, 60b-12, 61a-1, 61b-2, 61b-11, 61b-11, 61b-12, 62a-8, 62a-12, 62b-1, 62b-2, 62b-4, 62b-5, 62b-5, 63a-2, 63a-4, 63a-5, 63a-5, 63b-11, 63b-4, 63b-7, 64a-7, 64b-7, 64b-12, 65a-4, 65a-8, 65a-9, 65a-11, 65b-3, 65b-4, 65b-10, 65b-11, 65b-11, 66a-4, 66a-8, 66b-5, 66b-6, 66b-7, 66b-11, 67a-1, 67a-3, 67a-4, 67a-5, 67a-11, 67a-12, 67b-1, 67b-6, 67b-7, 67b-7, 67b-8, 67b-11, 67b-13, 68a-2, 68a-9, 68b-5, 68b-8, 69a-8, 69a-9, 69b-8, 70a-2, 70a-3, 70b-2, 70b-4, 70b-5, 70b-6, 70b-8, 71a-1, 71a-2, 71a-3, 71a-5, 71a-6, 71a-13, 71b-4, 71b-13, 72a-3, 72a-8, 72a-11, 72a-12, 72b-4, 72b-6, 73a-4, 73b-1, 73b-2, 73b-8, 73b-8, 73b-12, 74a-12, 74b-6, 75a-3, 75b-1, 75b-3, 75b-6, 75b-9, 75b-9, 76a-5, 76b-4, 76b-5, 76b-7, 76b-9, 76b-10, 77a-2 77a-5, 77a-5, 77a-8, 77a-9, 77b-4, 77b-7, 77b-7, 78a-11, 78a-12, 78b-4, 78b-9, 78b-9, 78b-10, 79b-5, 79b-6, 79b-7, 79b-11, 80a-2, 80a-4, 80a-4, 80a-5, 80a-8, 80a-10, 80a-10, 80b-1, 80b-2, 80b-3, 80b-9, 80b-10, 80b-11, 81a-2, 81a-6, 81b-5, 82a-1, 82a-2, 82b-2, 82b-3, 82b-3, 82b-5, 82b-5, 82b-8, 82b-9, 83a-6, 83a-7, 83a-10, 83a-11, 83b-1, 83b-2, 83b-11, 83b-12, 83b-13, 83b-13, 84a-1, 84a-3, 84a-11, 84a-13, 84b-1, 84b-3, 85b-5, 85b-7, 85b-8, 86a-1, 86a-2, 86a-6, 87a-10, 87b-3, 87b-4, 87b-6, 88a-2, 88a-3, 88a-6, 88a-11, 88b-1, 88b-3, 88b-3, 88b-4, 88b-5, 88b-6,88b-6, 88b-10, 88b-12, 88b-13, 89a-1, 89a-2, 89a-2, 89a-3, 89a-3, 89a-4, 89a-5, 89a-10, 89b-4, 89b-6, 89b-9, 89b-11, 90a-8, 90b-7, 90b-8, 90b-9, 90b-9, 90b-10, 90b-11, 90b-13, 91a-1, 91a-7, 91a-8, 91a-8, 91a-11, 91a-12, 92a-1, 92a-2, 92a-8, 92a-8, 92a-9, 92a-12, 92b-8, 92b-8, 93b-9, 93b-9, 94a-2, 94b-1, 94b-3, 94b-6, 95a-4, 95a-7, 95a-11, 95a-12, 95b-3, 95b-11, 96a-1, 96a-7, 96a-11, 96a-11, 96a-12, 96b-6, 96b-8, 96b-12, 97a-4, 97a-11, 97a-11, 97b-7, 97b-10, 98a-8, 99b-4, 100a-9, 100b-8

Bu-Bekr (a) : (بو بكر) Hz. Ebubekir.

b. 7a-2

budak : (بوداق) budak.

b.+da 67b-4

b.+dan 15a-4

buᶜdiyyet (a) : (بُعْدِيَّت) uzaklık.

b. 44b-3, 50a-4

b.+de 13b-11, 57a-7

bugün : (بوكُن ، بوكون) şimdi, bu zamanda.

b. 5b-2, 14a-9, 14b-11, 16b-12, 19b-2, 20a-3, 37a-4, 39b-10, 41a-10, 41b-2, 41b-7, 48a-2, 49a-8, 57b-2, 0b-9, 86a-3, 89b-8

buḫār (a) : (بُخَار) buhar.

b.+ıyıla 96b-11

buḫl (a) : (بُخْل) pintilik.

b. 10b-7

bul- : (بول- ، بُل- ، بول ، بُل) 1. elde etmek.

b. 44a-8
b.-a 33b-4, 79b-8
b.-alum 6a-4, 60b-4
b.-anuŋ 65b-3
b.-asın 11a-1, 14b-3, 33a-12, 39a-3, 83a-12,
b.-asız 36a-7
b.-dı 9b-1, 13b-10, 40a-6, 40a-11, 51b-7, 52b-5, 54b-4, 73a-13, 80b-1,
b.-dugın 14a-9
b.-dum 18a-2
b.-duŋ 14a-11, 59a-2,
b.-ıban 18b-7
b.-ıcak 14a-7, 98a-3,
b.-ısar 17b-7
b.-madı 17b-11, 22a-6, 22a-7, 77a-12,
b.-maya 54a-6
b.-maz 26b-3, 73a-12
b.-mış 14a-3
b.-mışıdı 9b-10
b.-mışlar 13b-11
b.-up 21b-5, 82a-11, 88a-9
b.-updur 69b-5
b.-ur 39a-8, 80a-12, 88a-8, 89a-4, 90a-1, 96a-2
b.-ur mı 70a-11
2. arayıp ele geçirmek.
b.-a 54a-3, 54a-4
b.-am 47b-9
b.-madum 59a-10
b.-maya 57a-3
b.-up 28a-2
b.-ur 43a-1, 68b-4

3. araştırmak.
b. 2b-3
4. ... halini almak.
b.-mışdı 18b-5
can bul- : canlanmak.
b.-a 83b-10,
eman bul- : korkmamak.
b.-a 11a-8
fena bul- : yok olmak.
b.-ıp 77a-4
ḥad bul- : sonuna erişmek.
b.-madılar 85b-1
rif'at bul- : yükselmek.
b.-dı 82b-9
şeref bul- : şeref kazanmak.
b.-mışdı 36b-12
zuhur bul- : ortaya çıkmak.
b.-maya 89a-7
bula- : (بلا) bulaştırmak.

zulmete bula- : karanlığa boğmak.
b.-madı 70a-9
bulanuklıK : (بولنوقلغ) duru olmama hali.
b.+uŋ 66a-12
bulın- : (بلن - بولن) 1. bir yerde olmak.
b.-ur 37a-3
b.-magıl 91a-12
2. ele geçirilmek.
b.-maya 72a-2
b.-ur 46a-9
bulındur- : (بلندر) herhangi bir halde olmak.

b. 48b-4
bulıt : (بلت - بلوت) bulut.

b. 71a-7
b.+lar 13b-2
bulmaK : (بلماق - بلمق) elde etme.

b. 77b-6
b.+a 80a-9
liyakat bulmaK : layık olmak.
b.+a 34a-11

bur- : (بور) burmak.

boynın bur- : yok etmek.
b.-alum 36a-10
burc (a) : (بُرْجْ) Zaydak üzerinde bulunan oniki takım yıldıza verilen ortak isim.
b.+ı 89a-7
burc-ı evc (a) : (بُرْجِ اَوْج) yüksek burç.
b.+ınden 13a-8
burc-ı ferdāniyyet (a): (بُرْجِ فَرْدَانِيَّتْ) birlik kalesi.
b. 41b-4
burc [u] bārū (a.f.): (بُرْج وبَارُو) kale ve duvar.
b.+muz 5b-12
Bū-Saʿid (a) : (بُو سَعِيد) Ebu Said-i Ebü'l- Hayr (ö. 440/1049).
b.+üŋ 8b-5
būsıtān (f) : (بُوسِتَانْ ، بوسِتان) büyük bahçe (bkz. būstān).
b. 46b-4
b.+da 64b-7
būsıtān-ı vecd (f.a.): (بُوسِتَانِ وَجْد) İlahi aşk ile kendini kaybetmenin bahçesi.
b. 35b-7
būsıtān-ı veraʿ (f.a.): (بُوسِتَانِ وَرَع) haramdan kaçınmanın bahçesi.
b. 28b-12
būstān (f) : (بُسْتَانْ ، بُوسْتَانْ) büyük bahçe (bkz. būsıtān).
b. 63a-1, 71a-9
b.+ı 4b-8
būy-ı gül (f) : (بُوىِ كُلْ) gül kokusu.
b. 49b-1
būy-ı ḳamis-i taḳvā (f.a.a.) : (بُوىِ قَمِيصِ تَقْوَا) takva gömleğinin kokusu.
b.18b-9
būy-ı vasl (f.a.) : (بُوىِ وَصْل) kavuşma kokusu.
b.+ı 18b-8
būy-ı visāl (f.a.) : (بُوىِ وِصَال) kavuşma kokusu.
b.+ine 75b-12
buyruK : (بُيْرُوغ) emir.
b.-ın 17a-12, 67a-9
buyur- : (بُويُر ، بُيُر) emretmek, söylemek.
b.-dı 33b-9, 40a-7, 56a-9, 84a-3, 86a-10, 90b-5, 93b-2
b.-madı mı 32a-11
b.-up 22b-11

b.-ur 34a-8, 91a-13, 99a-12
b.-ursız 32b-12

büdelā (a) : (بدلا) yediler.

b. 93b-11

bühtān (a) : (بهتان) iftira.

b. 14a-13

bükā (a) : (بكا) ağlama, gözyaşı.

b. 22a-8

bükil- : (بكل-) bükülmek.

b.-di 51b-3
b.-üp 19b-8

bülbül (f) : (بلبل ، بلبل) bülbül.

b. 15a-7, 15a-13, 29b-11, 37a-5, 46b-1, 60b-11, 72b-4
b.+den 42a-10
b.+i 13a-11, 16a-13, 69b-6, 80a-6
b.+ mi 51a-11
b.+üŋ 16b-2, 72a-12

bülbül-i bāġ (f): (بلبل باغ) bahçe bülbülü.
b. 28b-12
bülbül-i cān (f): (بلبل جان) gönül bülbülü.
b.+ı 35b-8
bülbül-i gülzār-ı meşāyiḫ (f.f.a.): (بلبل گلزار مشايخ) şeyhler gül bahçesinin bülbülü.
b. 84a-6
bülbül-i şeydā (f): (بلبل شيدا) divane bülbül.
b. 14b-11
bülbül-i zārī (f): (بلبل زاري) feryat eden bülbül.
b. 33b-3

bülbül-nüvā (f): (بلبل نوا) bülbül sesli.

b. 18b-2, 20a-4

bülend (f) : (بلند) yüksek.

b. 96b-2

bünyād (f) : (بنياد ، بنياد) bina, yapı.

b. 60b-10, 92b-8
b.+ını 46a-1

bürūdet (a) : (برودت) (mec.) soğukluk.

b.+i 31b-7

bürūt (a) : (بروت) bıyık.

bürūt göster- : caka satmak.

b. 58a-10

bür u bûd : (بُرُ و بوُدْ) ???

b. 88a-10

büşt-i pâ (f) : (بُشْتِ پا) taban (bkz. püşt-i pâ).

b. 5b-2

büt (f) : (بُتْ) put.

b. 58a-10

büt-perest (f) : (بُتْ پَرَسْتْ) put perest.

b. 38a-1, 67b-6

büt-şiken (f) : (بُتْ شِكَنْ) put kıran.

b. 89a-11

C

cā (f) : (جا) makam, mevki.

c.15b-6
cādde-i meşāyiḫ (a): (جادۀ مشایخ) şeyhlerin yolu.

c.+dan 93b-11
cā'e'l-ferec (a): (جاء الفرج) kurtuluş geldi.

c.74b-4
cāh (a) : (جاهٍ ، جاه ، جاهٌ ، جاهٌ) makam, mevki, onur.

c. 3a-1, 9b-8, 12a-11, 29a-7, 30b-3, 34b-5, 35a-6, 47b-3, 50b-8, 51a-6, 60a-7, 85b-11
c.+a 15b-10
c.+ı 5b-4, 5b-13
cāḥid (a) : (جاحد) bilerek inkar eden.

c. 86b-5
cāhil (a) : (جاهلِ ، جاهلٌ ، جاهلْ) cahil.

c. 52b-3
c.+e 57b-12, 98a-7
c.+üŋ 72b-9, 72b-11, 72b-11, 72b-12
cāhilān (a) : (جاهلان) cahiller.

c. 98a-4
caḥīm (a) : (جحيمٌ ، جحيم) cehennem.

c. 40b-5
c.+e 38b-9
c.+inde 100b-2
c.+üŋ 44b-3
caḥīm-i tabʿ (a): (جحيم طبع) tabiat cehennemi
c.+a 34a-7
Cālīnūs (a) : (جالينوس) Grek hekim Gales (MÖ 131-120).

c. 22a-7
cām (f) : (جام) kader

c.+ından 16b-8
c.+ını 36a-8
cām-ı Bezm-i Elest (f.a): (جام بزم الست) Elest Bezminin kadehi.

c. 3a-4
cām-ı cem (f) : (جام جم ، جام جم) Cem'in kadehi.

c. 80b-4
ç.+de 63a-5
cām-ı ḍīḳ (f.a): (جَامِ ضيق) dar kadeh.

c.+ında 13a-13
cām-ı fenā (f.a): (جَامِ فَنَا) yokluk kadehi.
c.+dan 53b-1
cām-ı lām-ı celal (f.a.a): (جَامِ لَامِ جَلَالِ) büyüklük kadehi.
c.+i 45a-6
cām-ı meḥabbet (f.a): (جَامِ مَحَبَّتْ) muhabbet kadehi.
c.+den 14b-9
cām-ı muṣaffā (f.a): (جَامِ مُصَفَّا) saf şarap.
c. 9a-4
cām-ı Mūsī (f.a): (جَامِ مُوسِى) Hz. Musa'nın kadehi.
c.+yi 44b-5
cām-ı pür efrāḥ (f.f.a): (جَامِ پُرْ أَفْرَاحْ) çok iş açan kadeh.

c. 78a-10, 78b-7
cām-ı raşşe 'aleyhim (f.a): (جَامِ رَشَّ عَلَيْهِمْ) "üzerlerine su sepeledi" nin kadehi.
c.+den 81b-12
cām-ı sāḳī-i سَقَاهُمْ رَبُّهُمْ (f.a): (جَامِ سَاقِيِ) " Rableri onları suvardı" sakisinin kadehi.
c. 41a-11
cām-ı şarābāt (f.a): (جَامِ شَرَابَاتْ) şaraplar kadehi.
c. 53a-8
cām-ı tehlil (f.a): (جَامِ تَهْلِيلْ) tehlil kadehi.
c.+i 89b-12
cām-ı teḳāżā (f.a): (جَامِ تَقَاضَا) istek kadehi.
c. 20b-2
cām-ı tevḥid (f.a): (جَامِ تَوْحِيدْ) tevhid kadehi.
c.+i 6a-1
cām-ı vaḥdet (f.a): (جَامِ وَحْدَتْ) birlik şarabı.

c.+den 4a-4, 10b-2, 45a-5, 48b-4, 57b-7
cāmid (a) : (جَامِدْ) cansız.

c. 87b-4
cān (f) : (جَانْ، جَانْ، جَانْ، جَانْ) can, ruh.

c. 3a-11, 5b-2, 6a-11, 6b-7, 7a-8, 8a-6, 10a-11, 10b-1, 12a-5, 12a-7, 12b-5, 16a-8, 16a-9, 17a-1, 17b-11, 18a-5, 18a-10, 18b-1, 18b-3, 19b-7, 20a-3, 20b-4, 23a-3, 23a-9, 25a-8, 25a-9, 25a-10, 25a-11, 25a-12, 25b-1, 25b-2, 25b-3, 25b-4, 25b-5, 25b-6, 25b-6, 25b-7, 25b-8, 25b-9, 25b-10, 25b-11, 25b-12, 25b-13, 26a-1, 26a-1, 26a-3, 26a-5, 26a-9, 27a-4, 30a-2, 33a-6, 36a-4, 36a-4, 36a-5, 36a-12, 36b-1, 36b-9, 36b-11, 38a-11, 38a-12, 38b-1, 41a-2, 41a-7, 41b-1, 41b-7, 42b-1,

43a-8, 43a-10, 44b-4, 45a-4, 46b-5, 51b-9, 53a-9, 53a-11, 55b-8, 56a-11, 56b-11, 57a-11, 57b-7, 58b-1, 58b-5, 60b-10, 62a-1, 62b-11, 63b-11, 64b-11, 69a-7, 70a-11, 72a-4, 72a-11, 73b-5, 75a-4, 75a-9, 76b-5, 76b-6, 80b-2, 81b-12, 82a-2, 82a-10, 83a-9, 84a-4, 89a-10, 89b-4, 89b-12, 90a-2, 94b-5, 96a-12, 97b-8, 98a-6, 98a-8, 98a-11, 100b-3
c.+a 9b-7, 10a-2, 10b-2, 10b-13, 15b-6, 16b-5, 21b-5, 21b-8, 34b-2, 41a-8, 44a-10, 48a-5, 50a-3, 56b-2, 69a-9, 69b-2, 70a-4, 71a-13, 72b-9, 73b-4, 76a-8, 76b-4, 77a-10, 78a-10, 78b-3, 78b-11, 80a-7, 83b-13, 84a-2, 87b-3, 90b-10
c.+da 5a-7, 5a-8, 5a-10, 6a-4, 6b-5, 20a-1, 25b-1, 26a-8, 36a-7, 36b-4, 39a-4, 42b-1, 48a-8, 53a-1, 61b-12, 65a-9, 78b-2, 94a-8, 98a-9
c.+dan 2b-4, 45a-3, 68b-6
c.+dur 25b-1
c.+ı 3a-3, 15a-8, 21b-9, 26b-12, 30a-9, 32a-1, 37a-12, 44b-8, 45a-5, 48a-4, 66b-10, 80b-11, 85b-7, 87a-12, 99b-4
c.+ıla 5a-1
c.+ıma 19b-12
c.+ın 9a-5, 44b-9
c.+ına 37a-10, 40a-9, 69a-5, 77a-4
c.+ında 19a-6, 89b-11
c.+ındaḳi 95b-11
c.+lar 8a-5, 52b-1, 88b-11
c.+lara 19b-6, 26a-11, 88b-1, 98b-8
c.+laradur 50a-5
c.+lardaġı 8b-9
c.+ları 42b-4
c.+larında 27a-11
c.+larumuz 6a-5
c.+laruŋ 37b-8
c.+um 20b-7, 34a-11, 62a-2, 62a-7
c.+uma 10a-6, 40a-4, 41b-8
c.+umda 19a-2, 23b-2, 37b-7, 56b-9
c.+umdan 65a-1
c.+umı 96a-11
c.+umuz 8a-7, 85b-6
ç.+umuzı 6a-4, 84a-5
c.+uŋ 14b-12, 57a-8, 94a-10
c.+uŋa 17a-11
c.+uŋda 58b-8, 94a-9
2. samimi hitap sözü
c. 36b-7, 50b-10, 89b-5
c.+dan 56b-3
c.+ıla 58b-9
c.+um 2b-5, 29b-5, 34b-3, 74b-5
3. hayat, yaşayış
c. 38b-4, 46b-7, 63b-2, 66b-8

c.+ı 17b-9
c.+ın 79b-5
4. sevgili
c. 89a-11
cān al- :öldürmek.
c. 96b-9
cān bul- :canlanmak.
c. 83b-10
cān dımāġı :şuur.
c. 16a-9
cān gözin aç- :gafletten uyanmak.
c. 4a-11, 43b-12
cān gözi :en duyarlı yer.
c. 51a-1
cān ḳulaġın aç-:dikkatle dinlemek.
c. 20a-2, 33a-8
cānlara āteş düş-:çok dertlenmek.
c. 93a-6
cān vaṣlı iT- :ruh kavuşmasını sağlamak.
c. 20a-3
cān vir- :yolunda ölmek.
c. 36b-6, 63a-10
cānlar yak- :çok üzmek.
c.+ı 46a-9
c.+ını 14b-1
cān-ı ʿaşık (f.a): (جانِ عاشق) aşık ruhu.
c. 20a-4
cān-ı atşān (f.a): (جانِ اَطشان) susamış gönül.
c.+ı 70a-7
cān-ı ʿaziz (f.a): (جانِ عزيز) aziz olan.
c.+e 31a-11
cān-ı cāhil (f.a): (جانِ جاهل) hafif meşrep.
c.+de 72b-5
cān-ı ḥasūd (f.a): (جانِ حسود) kıskanç ruh.
c. 89b-1
cān-ı ʿışḳ (f.a): (جانِ عشق) aşk ruhu.
c.+uŋdan 13a-12
cān-ı meşayih (f.a): (جانِ مشايخ) şeyhler sevgilisi.
c. 82b-6
cān-ı müştāḳ (f.a): (جانِ مشتاق) özleyen ruh.
c.+a 6a-7
cān-ı şehvet-perest (f.a.f): (جانِ شهوت پرست) nefsine düşkün gönül.
c.+i 17a-4
cānān (f) : (جانان ، جانان) sevgili; Hz. Allah.

c. 12a-7, 20b-7
c.+a 41a-8
cān-fizā (f.a) : (جان فزا ، جان فزا) canını feda eden.

c. 11b-4, 28a-8
c.+durur 28b-5
cān-fişān (f) : (جَانْ فِشَانْ ، جَانْ فِشَانْ) bir dava uğruna can veren.

c. 35b-6, 69b-12, 93a-1

cārī (a) : (جَارِي) geçerli.

c. 59b-10, 86b-10
cārī eyle- : 1. akıttırmak.
c. 33b-12
2. geçerli kılmak.
c. 95b-7
cārī it- : akıttırmak.
c. 52a-10
cav- : (جَو-) yanmak.

c.-a 37b-7
cāvidān (f) : (جَاوِدَانْ) ebedi.

c. 50a-11, 98a-4
cāyiz (a) : (جَائِزْ) uygun.

c. 23a-5
cebhe-i cān (a.f): (جَبْهَۀ جَانْ) gönül yüzü.

c.+ında 27a-7, 72b-11
cebrī (a) : (جَبْرِي) zorla.

c. 58a-6
ceberūt (a) : (جَبَرُوتْ) kibir.

ceberūt al- : kibirlenmek.
c. 58a-6
ced (a) : (جَدْ) ata (bkz. cedd).

c. 86a-2
cedd (a) : (جَدّْ) ata (bkz. ced).

c. 38b-3
cedel (a) : (جَدَلْ) sert kavga

c. 21b-4
cefā (a) : (جَفَا) eziyet.

c. 10a-5, 47b-1, 51a-9, 72b-9, 75b-2
cefā çek- : sıkıntı görmek.

c. 17a-11
cefā-pīşe (a.f): (جفا پیشه) zalim.

c. 43b-6
cehd (a) : (جهد) çalışma.

cehd ḳıl- : çalışmak.
c. 45b-9, 57b-5, 94b-12
cehennem (a) : (جهنّم ، جهنم) cehennem.
c.30b-1
c.+de 38a-1
c.+den 40a-9
cehālet (a) : (جهالت ، جهالة) cahillik.
c. 59a-6,
c.+ile 3b-9
cehl (a) : (جهل ، جهل) bilmezlik.

c. 27b-9, 29b-5, 72b-6, 72b-7, 72b-9, 73a-3, 100a-3
c.+i 72b-5
c.+ile 13b-4, 72b-6, 72b-9
cehrā (a) : (جهرا) açıktan.

c. 34a-10
celāl (a) : (جلال ، جلال) yüce olan; Hz. Allah.

c. 3a-1
c.+i 5b-13, 63a-6
c.+ine 85b-11
c.+üŋ 48b-5, 100b-1
celāl-i seyf (a): (جلال سيف) Hz. Allah'ın aşığa muhtaç olmadığını göstermesi için aşığın gururunu kırarak, ne kadar aciz olduğunu ıspatladığı manevi kılıç.
c.+ile 89a-8
celālet-i Maʿbūd (a): (جلالت معبود) Hz. Allah'ın ululuğu.
c. 88b-4
celeb (a) : (جلب) sığır daha çok koyun tütcanı.

c. 75b-10
celīs-i ehl-i ḥuẓūr (a) : (جليس اهل حضور) huzur ehlinin dostu.
c. 43b-11
celīs-i Raḥmān (a) : (جليس رحمان) Allah dostu.
c. +dur 2b-6
cellād (a) : (جلاد) can alan.

c. 94b-13
Celle Celālā (a) : (جلّ جلالا) şanı yücedir.

c. 9a-7, 20a-6
celve (a) : (جلوه) abdin nuut-ı İlahiye ile halvetten hurucudur.

c. 37b-4
c.+den 37b-5, 37b-6, 37b-8
c.+dendür 37b-7
celvegāh-ı لا اله الا انا (a) : (جلوه كاه) "Kuşkusuz ben Allah'ım" ın tecelli yeri.
c. 11a-7
celve-i maʿşūḳ (a) : (جلوۀ معشوق) secgili kıvılcımı.
c. 18a-12
cemʿ (a) : (جمع) birden fazla insanı gösteren isim .

c. 26b-10
cemʿ ol- : toplanmak
c. 51b-10
cemʿ olın- : toplanılmak
c. 44b-10
cemāʿat (a) : (جماعت) insan topluluğu.

c. 59a-6
cemāʿāt (a) : (جماعات) insan toplulukları.

c.+ı 53b-9
cemād (a) : (جماد) cansız varlık.

c. 85a-11, 92b-7, 94a-10
cemāl (a) : (جمال ، جمال) yüz güzelliği.

c. +e 50a-6, 63a-6
c.+i 3b-4, 20a-1, 27a-4, 56b-12, 57a-3, 90b-9
c.+içün 3b-1
c.+ile 36a-2
c.+in 14b-3, 42a-1
c.+ine 59a-3
c.+üŋ 26a-3, 40b-6, 41a-7, 48b-5, 61b-6, 62b-6, 65a-6, 85b-6, 95b-11, 97b-8
c.+üŋden 3b-2, 39b-5, 41b-5
cemāl-i (...)(a) : (جمال) ...ın cemali.

c. 68b-12
cemāl-i bī-hem-tā (a.f): (جمال بی همتا) eşsiz güzellik.

c. 32b-5
cemāl-i Cānān (a.f): (جمال جانان) Hz. Allah'ın cemali
c.+a 43b-12
cemāl-i ehādiyyet (a): (جمال احدیت) Hz. Allah'ın birliğinin cemali

c.+de 53b-3
cemāl-i kemāl (a): (جمال كمال) Hz. Allah'ın mükemmel cemali.
c.+i 89a-2
cemāl-i Lemyezel (a): (جمال لم يزل) baki olan Allahın cemali (bkz. cemāl-i lemyezelī)
c. 74a-6
cemāl-i lemyezelī (a): (جمال لم يزلي) baki olan Allah'ın cemali (bkz. cemāl-i lemyezel)
c. 99b-13
cemāl-i Yār (a): (جمال يار) Hz. Allah'ın cemali.
c. 69a-5
c.+dan 26b-8
cemāl-i Yūsuf (a): (جمال يوسف) Hz. Yusuf'un güzelliği.
c. 18b-4
cemāl-i Zāt (a): (جمال ذات) Hz. Allah'ın cemali.
c. 58a-8, 68a-7
cemāl-ü zīver-ü ᶜīd (a): (جمال زيور عيد) bayramın süslü yüzü.
c. 89b-10
cemed (a) : (جمد) buz, kar.

c. 85a-11
cemᶜ-i evliyā (a): (جمع اوليا) cümle veliler.
c. 19b-5
cemᶜ-i mestān (a.f): (جمع مستان) cümle aşk sarhoşları.
c. 4b-4
cemīᶜ-i murād (a): (جميع مراد) isteklerin hepsi.
c. 94b-10
cemᶜiyyet (a) : (جمعيت) topluluk.

c. 96a-2
cemᶜiyyet-i iḫvān (a): (جمعيت اخوان) kardeşler meclisi.
c. 36b-10
cenāḥ (a) : (جناح) kanat.

c. 79a-2, 79b-10, 80b-2
cenāḥ aç- : 1.korumak.
c. 79b-1
2. harekete geçmek.
c. 82a-2
cenb (a) : (جنب) yan, taraf.

c.+indedür 56a-9
ceng (f) : (جنك) mücadele

c.+i 92a-5
cennāt (a) : (جنات) cennetler.

c. 98b-9
cennet (a) : (جَنَّتْ) cennet.

c. 40b-1, 40b-5, 66a-3
cenūb (a) : (جَنُوبْ) güney.

c. 44a-2
Cercis (a) : (جَرْجِيسْ) Hz. Cercis

c.9b-3
cerrāh (a) : (جَرَّاحْ) operatör.

c. 77b-12
cesed (a) : (جَسَدْ ، جَسَد) vücut.

c. 86a-1
c.+i 66a-2
cest (f) : (جَسْتْ) atlayış, sıçrayış.

c. 63b-2
cevāb (a) : (جَوَابْ ، جَوَابْ ، جَوَابْ) cevap.

c. 23a-10, 39b-9, 41b-10, 100a-12
c.+ın 84b-5
cevāb vir- : cevaplamak.
c.+ı 80a-9
cevāhir (a) : (جَوَاهِرْ) cevherler, elmaslar.

c. 56b-10, 68b-11, 85a-1
c.+ini 77a-12
cevāhir-i cūd (a): (جَوَاهِرِ جُودْ) cömertlik elmasları
c. 96b-10
cevher (a) : (جَوْهَرْ) kıymetli taş.

c.+i 77a-12, 80b-1
cevher-i yakīn (a): (جَوْهَرِ يَقِينْ) sağlam bilgi cevheri.
c. 52b-12
cevher -şinās-ı dīn (a.f.a): (جَوْهَرْ شِنَاسِ دِينْ) dinin değerini bilen.
c. 16b-11
cevlān (a) : (جَوَلَانْ) gezinme.
cevlāna gel- : gezinmek.
c. 72a-1
cevlāngāh-ı evc (a+f.a): (جَوْلَانْگَهِ اَوْجْ) yüksek dolaşma yeri.
c. 75a-5
cevr (a) : (جَوْرْ ، جَوْرْ) musibet, tarikat ehlinin; ilerlemesine mani olan her şey.
c. 7b-4, 10a-5, 47b-1, 51a-9, 56a-6, 75b-2
c.+e 7a-9

c.+ile 56a-7
c.+ine 59a-10
cevr it- : eziyet çektirmek.
c. 17a-11
cevşen (f) : (جوشن ، جوشن) örme zırh.

c. 5a-5
c.+de 69b-12
c.+üm 61b-4
cevv-i sema (a): (جوّ سما) gökyüzü.
c. 17b-12
cevza (a) : (جوزا) ikizler burcu.

c. 13a-6
ceyhun (a) : (جيحون) Orta Asya'daki meşhur Ceyhun ırmağı.

ceyhun ol- : Ceyhun ırmağı gibi coşmak.
c.75a-9
ceza (a) : (جزا) karşılık, azap.

c. 11a-3
cezbe (a) : (جذبه) Hz. Allah'ın kendisine varan yoldaki kullarına ihtiyaç duyulan herşeyi onlara bahşetmesi.
c. 29b-6
c.+den 80a-4
cezbe eyle- : kendinden geçirmek.
c. 42b-5
cezbe iT- : kendinden geçirmek.
c. 9a-2
cezbe-i يهدى اليه من اناب (a): (جذبۀ) "kendisine inananları doğru yola eriştir"in cezbesi.
c. 41a-10
cezbe-i انى انا الله (a): (جذبۀ)"ben Allah'ım"ın cezbesi.
c. 11a-7, 37b-10
c.+dan 44b-5
cezbe-i Hak (a): (جذبۀ حق) Hz. Allah için kendinden geçme.
c. 42a-12, 79b-10
cezbe-i İlah (a): (جذبۀ اله) Hz. Allah için kendinden geçme
c. 96a-12
cezb-i şeh-per-i يهدى اليه من اناب (a): (جذب شهپر) " kendisine inananları doğru yola eriştirir" in kanatlı cezbesi
c. 44b-8
cezebat (a) : (جذبات) cezbeler.

c. 9a-4
cezve (a) : (جَزْوَه) kor.

c.+de
cezve-i hırmān-ı cān-ı Bu-Leheb (a.a.f.a): (جَزْوَۀ حِرْمانِ جانِ بولَهَب)
Ebu Leheb'in gönlündeki ümitsizlik koru.
c. 37b-9
cezve-i nār (a): (جَزْوَۀ نار) ateş koru.
c.+ı 9a-2
cezve-i Nāru Ānestü (a): (جَزْوَۀ ناراً وآنَسْتُ) " Bir ateş gördüm" ün koru.
c. 85a-4
cezve-i nirān-ı hüsrān-ı Veteb (a): (جَزْوَۀ نیرانِ خُسْرانِ وَثَب)
Sabit'in üzüntüsündeki parıltıların koru.
c. 37b-10
Cibrīl (a) : (جِبْریل) dört büyük melekten biri olan Cebrail.

c.+e 78a-6
Cibrīl-i cezbe (a): (جِبْریلِ جَذْبَه) cezbelenmiş Cebrail.
c. 79a-2
cidal (a) : (جِدال) kavga.

c.+ı 58a-4
cidd (a) : (جِدّ) ciddilik.

c.+ile 3a-10, 66b-4, 79a-2
cīfe (a) : (جیفَه) leş.
c.+dür 92a-9
c.+yiçün 61a-8
ciger (f) : (جَگَر ، جِگَر) ciger, yürek.
c. 68a-4
c.+ler 37a-6
c.+lerde 77a-3, 82b-2
c.+üm 56b-6, 61b-4
ciger kebāb eyle-: çok ızdırap çektirmek.
c. 79b-11
cigerleri kan iT-: çok ızdırap çektirmek.
c. 64b-6
ciger-sūz (f) : (جِگَرْسوز) bagrı yakan, acıklı.

c. 60b-12
cihād (a) : (جِهادْ ، جِهاد) din uğrunda mücadele.
c. 95b-1
c.+içün 7a-7
cihād eyle- : savaşmak.

c. 94a-11
cihān (f) : (جهان ، جهان، جهان ، جهان) dünya, alem.

c. 21b-8, 21b-10, 26a-3, 29b-8, 37a-6, 40b-6, 41a-6, 50a-1, 50a-1, 52a-8, 60b-2, 62b-7, 66b-8, 66b-12, 72a-7, 73b-8, 74b-1, 78a-8, 83a-6, 86a-7, 87b-4, 89b-10, 92b-10, 93b-3
c.+a 15a-10, 25b-11, 27b-3, 28a-5, 28b-9, 29b-9, 31a-7, 39b-6, 60a-5, 62b-3, 68b-2, 74b-6, 88a-8, 89b-9, 91b-2
c.+da 2b-9, 6a-5, 23b-1, 28b-1, 46b-3, 56a-3, 60b-10, 64b-12, 73a-4
c.+dan 14a-11, 30b-6, 36a-5, 38b-4, 60a-4, 67a-2, 92b-9, 93b-6, 100b-11
c.+durur 4a-3
c.+ı 7b-8, 14a-6, 15a-11, 25b-12, 27b-2, 46b-9, 63a-11, 81b-9, 89b-4
c.+ıdur 3b-5
c.+ında 37a-12
c.+um 62a-2
c.+uŋ 13b-1, 30b-3, 37a-13, 49a-7, 54b-6, 56a-2, 63a-1, 68b-10

cihānı yaḫ- : insanlara eziyet etmek.
c. 56a-7
maʿnī cihānı : insanın mana yönü.
c. 85a-1
cihān-ārā (f) : (جهان آرا) dünyayı süsleyen.

c. 36a-2
cihānbān (f) : (جهانبان) dünya bekçisi.

c. 86a-7
cihāngīr (f) : (جهانگیر) dünyayı zapteden.

c. 18a-8
cihān-ı cān (f): (جهان جان) gönül dünyası.
c.+da 39b-7
c.+durur 12a-8
cihān-ı piç piç (f): (جهان پیچ پیچ) karmaşık dünya.
c. 37b-2
cihāt (a) : (جهات) yerler, yönler.

c. 52a-6, 53a-3
cilā (a) : (جلا) parlatma, günahlardan arındırma.

c. 29a-10, 47b-2, 58a-3, 73a-9
c.+da 52b-12
cilā vir- : arındırmak.
c. 22b-13
cīma'llah (a) : (جيء الله) Allah için istenildi.

c. 30a-12
cin (a) : (جِنْ) cin (bkz. cinn).

c. 34a-3, 86a-7
cinn (a) : (جِنّ) cin (bkz. cin).

c. 92b-6
cinâyet (a) : (جِنَايَتْ) suç.

c. 59a-12
cism (a) : (جِسْم جِسْمى) vücut.

c. 12b-5, 36a-4, 73b-5, 87a-12, 94b-5
c.+i 30a-2, 45a-4, 48a-5
c.+ini 51b-5
c.+üŋ 47a-6
c.+üŋi 12a-7
cism-i şühedâ (a): (جِسْمِ شُهَدَا) şehitlerin vücudu
c. 8a-3
cisr (a) : (جِسْر) iki şey arasındaki bağı sağlayan şey.

c. 85a-11
civâr-ı Ḥażret (a): (جِوَارِ حَضْرَتْ) Hz. Allah'ın manen yakını.
c.+e 25b-12
cûᶜ (a) : (جُوع) açlık.

c.+ı 7a-11
c.+ıla 75b-11
cuᶜal (a) : (جُعَلْ) sahte, uydurma.

c. 61a-7
cûd (a) : (جُودْ جُودِ) cömertlik.

c. 10a-7, 51a-6, 73b-1, 88a-6, 95b-6
c.+ı 7a-10
c.+uŋ 97a-5
c.+uŋdurur 52a-3
curᶜa (a) : (جُرْعَه) yudum.

c.+sında 18a-2
curᶜa-ı enuᶜrafeh (a): (جُرْعَهٔ أَنْ أُعْرَفَهْ) bilinmenin yudumu.
c. 85a-8
curᶜa-ı Bezm-i Elest (a): (جُرْعَهٔ بَزْمِ أَلَسْتْ) Elest Bezmi'nin coşkun aşk hali.
c. 63b-10
curᶜa-ı bi'se'ş-şarâb (a): (جُرْعَهٔ بِئْسَ الشَّرَابْ) ne kötü içki yudumu.

c. 44b-4
curʿa-ı cām-ı fenā (a.f.a): (جُرعۀ جامِ فنا) yokluk kadehinin yudumu.

c.26a-7
cūʿ-ı mestī (f) : (جوعِ مستی) şerhoşluk veren açlık.

c.51a-4
cūş (f) : (جوشش ، جوش) coşma.

c. 19a-5
c.+uŋdan 39b-12
cūş iT- : coşmak.
c. 35b-9, 40a-2, 75a-6
cūş kıl- : coşturmak.
c. 13a-1
cūy-ı bār (f) : (جوی بار) akarsu.

c.+ında 15a-7
cüb (a) : (جُب) kuyu.

c. 49a-10
cübbe (a) : (جُبّه) uzun üstlük elbise.

c. 99b-5
c.+sin 15a-2
cüfā (a) : (جُفا) su üzerindeki çer çöp.

c. 11b-8
cümle (a) : (جُمله) bütün, hep.

c. 6a-12, 9b-9, 25b-10, 26b-1, 29a-4, 34a-3, 34a-5, 41a-6, 42b-2, 42b-2, 42b-10, 43b-6, 51b-10, 51b-6, 59b-9, 65b-5, 74b-1, 80a-3, 85a-7 88a-6, 92a-1, 92a-2, 92b-8
c.+müzi 48b-9
c.+sine 56a-5, 83b-6
cümle-i ecẕā-yı vücūd (a): (جُملۀ اجزای وجود) vücut parçalarının bütünü.

c. 63b-7
cümle-i ʿuṣāt (a): (جُملۀ عُصات) asilerin tamamı.

c. 51b-12
cümle-i ẕerrāt-ı kāyināt (a): (جُملۀ ذرّات کاینات) evrendeki zerrelerin bütünü.

c. 52a-5
cünbiş (f) : (جُنبش ، جُنبشی) kımıldanma.

c. 11b-7
c.+de 42b-2
cünbiş it- : kımıldanmak, coşmak.
c. 16b-10, 100a-9

cünbiş-i deryā (f): (جنبش دریا) deniz çalkantısı.
c. 13a-8, 16b-4, 19a-4

cünbiş-i ḳulzüm-i bī-ḥadd (f.a.f.a): (جنبش قلزم بی حد) engin denizin coşkusu.
c. 65a-8

cünbiş-i baḥr-i bī-kerān (f.a.f): (جنبش بحر بی کران) engin denizin coşkusu.
c.96b-10

cünd (a) : (جند) asker.
c.+i 3a-7

cünd-i vesvās (a): (جند وسواس) şeytanın askerleri.
c. 4a-9

Cüneyd (a) : (جنید) Cüneyd-i Bağdadi.
c. 8b-4, 67b-4

cünūn (a) : (جنون) İlahi aşkın galip gelmesi.
c. 5a-2, 37b-5
c.+dur 79b-6

cürm (a) : (جرم ، جرم) kusur, suç.
c. 10a-7, 17b-1, 86b-1
c.+ile 59a-12
c.+ine 59b-9

cürm-i ṭuġyān (a): (جرم طغیان) taşkınlık suçu.
c.+ıla 95b-5

cürūḥ (a) : (جروح) yaralar.
cürūḥ ḳıl- : yaralar açmak.
c. 77a-3

cüst (f) : (جستن ، جستجو) araştırma.
c. 21a-6, 25b-8
c.+ine 98a-8

cüstī (f) : (جستی) araştırmacılık.
c. 65a-11

cüvān (f) : (جوان) delikanlı, genç.
c. 22a-10, 50b-3, 89b-10, 97b-6

cüyūb (a) : (جیوب) gömleğin açıklığı.
c. 44a-4

cüz (f) : (جز) +dAn başka, +dAn gayrı.
c. 12b-9, 23b-1, 37a-11, 35b-10, 71a-7, 71a-10, 72b-12, 74a-7, 95a-11

cüzā (a) : (جُزَا) ayrı.

cüzā eyle- : ayırmak.
c. 22a-11
cüzā ol- : ayrılmak.
c. 11a-11, 78a-9
cüzā it- : ayırmak.
c.17a-5

cüzv (a) : (جُزْو) parça, kısım.

c.+i 2a-5
c.+üŋ 6a-13

Ç

çābük-süvār (t.f): (چابك سوار) hızlı binici.

ç. 21b-7

çābük-süvār-ı meydān (t.f.f): (چابك سوارِ ميدانڭ) hızlı binici meydanı.

ç. 78a-7

çaç : (چاچ ، چاچ) ürün, kar.

ç. 69b-5, 67b-3

çağır- : (چاغر) haykırmak.

ç.-ur 45b-3

çāh (f) : (چاه) kuyu.

ç. 30a-11, 34b-5

çāh-ı ten (f) : (چاهِ تن ، چاهِ تن) vücut kuyusu.

ç.+de 63a-12
ç.+den 18b-3

çāk (f) : (چاك) yırtık.

çāk eyle- : yırtmak.
ç. 8a-5, 29b-11

çāk it- : yırtmak.
ç. 15a-2, 37a-5

çāker (f) : (چاكر) köle.

ç. 100b-8

çal- : (چال) vurmak.

ç. 15a-2

çālāk (f) : (چالاك) tezcanlı olan, çevik.

ç. 25b-8

çālāk ol- : çevikleşmek.
ç. 21a-6, 21b-7

çālākī (f) : (چالاكى) çeviklik.

ç. 65a-11

Çalap : (چلب) Hz. Allah.

ç. 38a-9, 42b-5
çalu : (چلو) çalı.

ç. 71b-9
çār (f) : (چار) dört.

ç. 97a-1
çāre (f) : (چاره ، چاره) çözüm deva.

ç. 22b-5, 54b-4, 66b-4
ç.+m 61b-4
ç.+sini 22b-10
çāre kıl- : çözüm bulmak.
ç. 6b-7, 22a-7
çāre-sāz (f) : (چاره ساز) çare bulan.

ç. 22a-8
çarḫ (f) : (چرخ ، چرخه) gök, felek.

ç. 84b-5, 84b-5, 96b-7
ç.+a 5b-9, 20a-4, 96b-4
ç.+uŋ 19a-8
çarḫ eyle- : döndürmek.
ç. 19a-8
çarḫ-ı bī-ḳarār (f): (چرخ بی قرار) yerinde durmayan felek.
ç. 51a-10
çarḫ-ı kebūd (f): (چرخ کبود) mavi gök.
ç. 96b-6
çarḫ-ı saʿādet (f.a): (چرخ سعادت) mutluluk sözü.
ç. 82b-6
çārub (f) : (جاروب) süpürge.

ç. 27a-13
çeh-i ʿaḳl (f.a): (چه عقل) akıl kuyusu.

ç.+ı 20b-2
çehre (f) : (چهره ، چهر) yüz, surat.

ç.+ŋde 100b-5
ç.+sindedür 43b-12
ç.+sinden 13b-1
ç.+sine 100b-3
çehre-i dil (f): (چهرهٔ دل) gönül çehresi.

ç.+de 27a-7
çehre-i dīn (f.a): (چهرهٔ دین) din tarafı.

ç.+inde 72b-11

çehre-i zībā (f): (چهرۀ زیبا) süslü yüz.
ç. 13a-4, 15a-10, 50b-12

çehre-i zühre (f.a): (چهرۀ زهره) çoban yıldızının siması.
ç. 18a-8

çek- : (چاكـ ، چكـ) 1. dayanmak, katlanmak.
ç.-di 5a-3, 18b-10
ç.-icek 22b-4
2. hissetmek.
ç.-me 60a-9
3. çekip almak.
ç.-di 18b-3
4. celbetmek.
ç.-e 48b-1
5. tutup asılmak.
ç.-di 79a-10
6. bir şeyi tutup bir yöne doğru yürütmek.
ç.-er 38b-9
7. içmek.
ç. 44b-5
8. içine almak.
ç.-üp 33a-12
9. koparmak.
ç.-er 38b-10

cefā çek- : sıkıntı görmek.
ç. 17a-11

el çek- : ayrılmak, bırakmak.
ç. 60a-5, 74b-11
ç.-üp 23a-8, 48b-12, 67a-2

elden çek- : geri almak.
ç.-er 43b-7

ḳaygu çek- : dertlenmek.
ç.-me 5b-6

taᶜab çek- : üzüntü duymak.
ç.-ersin 38a-6

çendān (f) : (چندان) o kadar.
ç. 63b-2

çend çend (f) : (چند چند) bir çok.
ç. 96a-8

çerā (f) : (چرا) otlak.
ç. 38a-10

çerāġ (f) : (چراك ، چراغ) çıra, mum (bkz. çirag).
ç. 4b-2

ç.+ı 39a-6
din çerāğı : dinin manevi ışığı.
ç.+n 5a-13
çerāg-ı dīn (f.a): (چراغ دين) dinin manevi ışığı (bkz. çirag-ı din).
ç. 29b-8
çerāg-ı efrūz-ı çişm-i cān (f): (چراغ افروز چشم جان) gönül gözünün ışık saçan mumu.
ç. 40a-3
çetr (f) : (چتر) çadır.
çetr ur- : çadır kurmak.
ç. 38a-10
çetr-i eflak (f.a): (چتر افلاك) gökler çadırı.
ç.+i 85a-10
çetr-i şāh (f) : (چتر شاه) padişah çadırı.
ç.+ı 36a-11
çetr-ü vücūd (f.a): (چتر وجود) ten çadırı.
ç.+uŋ 86a-6
çevre : (چوره) etraf, muhit.

ç. 46a-7
çevrin- : (چورن) dönmek.

ç.-ür 54b-3
çevür- : (چور)döndürmek.

ç.-medi 21b-11
ķafa çevür- : terk etmek.
ç. 32b-2
yüz çevür- : terk etmek.
ç.-dükde 48b-6
ç.-e 62a-5
ç.-üp 29a-7
çık- : (چق ، چيق ، چق) 1. ayrılmak.

ç. 32a-3
ç.-duŋ 17b-8
2. görünmek.
ç. 39b-6
aradan çıķ- : ayrılmak.
ç.-sun 79b-6
endāzeden çıķ- : ölçüsüz davranmak.
ç.-ma 31a-8
gözünden çıķ- : değer yitirmek.
ç.-ısar 65b-6
uca çıķ- : sona erişmek.
ç.-madı 96a-1
çıkar- : (چقار) çıkmasını sağlamak.

ç.-a 43b-8

başdan çıḳar- : ahlakını bozmak.

ç.-ur 72b-10

çiçek : (چچك چچك) çiçek.

ç. 16a-11

ç.+den 15a-9, 85a-3

çig : (چيك) pişmemiş.

ç. 68a-3

çi-ger (f) : (چه كره) her ne kadar.

ç. 10a-7

çille (f) : (چله) zevk ve sefadan el çekerek bir yerde vaktin

çoğunu ibadetle geçirme.

ç. 55b-10, 71b-10

çirāġ (f) : (چراغ) 1. çıra, mum (bkz. çerāġ).

ç. 15a-4, 61a-4, 76b-4

2. talebe.

ç.+ını 47b-6

çirāġ-ı dīn (f.a): (چراغ دين) dinin manevi ışığı (bkz. çerāġ-ı dīn).

ç.+dür 28a-5

çişm (f) : (چشم) göz.

çişmi ḳan dök- : çok üzülüp ağlamak.

ç. 37a-8

çişm-i çirāġ-ı cān-ı ᶜāşıḳ (f.f.f.a): (چشم چراغ جان عاشق)
aşığın gönül ışığının pınarı.

ç. 62b-12

çişm-i dür-fişān (f): (چشم درفشان) inciler saçan göz.

ç. 62b-2

çoḫ : (چخ) fazla, çok. (bkz. çoK).

ç.+dur 91b-10

çoK : (چوق، چوغ، چوق، چق) (bkz. çoḫ).

ç. 4b-12, 14b-5, 21a-12, 30b-10, 39a-11, 46a-8, 61b-3, 74b-7, 81a-12, 83a-1, 99a-11

ç.+ısa 64a-12, 70b-9

çoġ eyle- : fazlalaştırmak.

ç. 4b-9, 48b-11

çoḳ iT- : fazlalaştırmak.

ç. 4a-6

çoḳ çoḳ : (چوق چوق) fazla fazla.

ç. 20a-1
çöl : (چوُل) çöl.
çöle gir- : zorlu manevi yolculuğa çıkmak.
ç. 7b-8
çöp : (چوُپ) değersiz şey.

ç. 49a-1
çöreK : (چُرَك) çörek.

ç.+üŋ 68a-3
çūb (f) : (چوُبْ) ağaç, odun.

ç. 26b-11
çūn u çırā (f) : (چوُنُ چرا) nasıl ve niçin.
ç. 11b-5
çūn u çırā ol- : nasıl ve niçin diye sorulmak.
ç. 73b-2
çura : (چوُرَه) çocuk yavrusu.

ç.+ya 9a-12
çü (f) : (چوُ) 1. benzetme edadı, gibi.

ç. 10b-3, 10b-5, 13a-1, 13a-4, 14b-12, 15a-2, 15a-3, 15a-11, 15a-11, 15b-8, 15b-10, 16a-1, 17b-4, 18a-1, 18b-3, 20a-4, 23b-6, 25b-7, 29a-7, 31a-6, 31a-12, 31a-12, 31b-7, 32a-3, 33a-11, 33a-12, 34b-2, 35b-4, 35b-8, 37a-8, 37b-1, 38b-7, 42b-2, 45a-4, 48b-4, 50b-2, 52a-12, 53b-3, 54b-3, 56b-11, 59a-3, 60a-10, 61a-3, 61a-6, 64b-9, 65a-8, 66b-6, 67b-4,67b-4, 67b-7, 68b-3, 68b-8, 70a-9, 73a-11, 73a-12, 78a-5, 79a-5, 80a-5, 80b-4, 81a-6, 83b-3, 83b-3, 88b-5, 89a-13, 90a-11, 91b-9, 97a-11
2. ne zaman ki, ... dığı zaman.
ç. 3b-1, 15a-7, 26b-3, 28b-3, 33a-1, 37a-5, 39a-4, 39a-7, 39b-2, 44a-7,51a-9, 56b-12, 66b-8, 67b-3, 67b-9, 68a-4, 68a-9, 68b-3, 69b-5, 71b-3, 71b-9, 74b-2, 80b-8, 80b-9, 80b-12, 81a-3, 81a-5, 88a-11, 89b-7, 89b-8, 96a-9, 96b-3
3. çünkü.
ç. 14b-4, 15b-4, 16b-12, 39a-3, 42a-10, 44a-1, 49a-3, 53b-5, 53b-6, 54b-5, 63b-8, 66b-11, 69a-10, 69b-1, 70a-11, 71a-11, 72a-7, 75a-4, 77b-7, 77b-7, 82b-12, 83a-4, 83a-5, 83b-4, 84a-3, 96b-3, 96b-8
4. +dAn dolayı.
ç. 31b-8, 37a-13, 46b-5, 46b-9, 46b-11, 50b-7, 58a-7, 59b-1, 63b-8, 66b-6, 71a-12, 71b-12
5. madem ki.
ç. 5a-5, 49b-11, 60a-8, 60b-1, 71b-6, 87a-13,
6. dikkat.
ç. 90a-11

7. artık.
ç. 13b-11, 14a-11, 22a-3, 83a-10

çün (f) : (چون ، جون) 1. benzetme edadı, gibi.

ç. 4a-3, 5b-9, 6b-3, 10a-2, 13b-8, 13b-13, 14a-7, 15a-2, 15a-7, 18a-6, 19b-8, 20a-5, 21a-5, 21a-6, 21a-8, 21b-2, 21b-5, 26a-3, 26a-4, 26a-10, 32b-9, 36a-4, 36a-5, 36b-11, 37a-8, 38a-12, 38b-9, 39b-1, 40a-1, 40a-1, 40a-2, 40b-8, 41a-1, 41b-1, 41b-3, 42a-1, 42a-5, 42a-11, 43b-4, 43a-9, 45a-3, 45b-3, 45b-5, 46a-10, 46b-9, 49a-5 50a-2 52b-12, 54b-1, 55b-2, 63b-9, 64a-6, 64b-10, 67a-10, 67b-7, 68b-4, 77a-5, 78a-12, 78b-12, 79a-6, 79a-9, 79b-3, 80a-4, 83b-8, 84b-10, 85a-12, 89a-9, 89a-11, 89b-12, 93a-8, 96a-12, 98a-1, 98a-4, 98a-8
2. ne zaman ki, -dığı zaman.
ç. 18a-9, 19a-5, 19a-5, 21b-4, 22a-12, 26a-8, 26b-9, 28b-7, 30a-4, 30b-1, 32b-12, 36a-1, 39b-7, 40a-6, 41a-7, 41b-5, 42a-2, 43b-1, 44b-12, 46b-5, 46b-6, 48b-9, 51b-8, 51b-9, 52b-12, 53a-11, 54b-2, 55b-4, 56a-1, 59a-2, 60a-11, 60b-3, 62a-4, 68b-10, 68b-11, 71a-3, 73b-1, 79b-4, 83b-12, 86a-5, 86b-2, 88b-2, 89b-6, 91a-9, 95b-5, 97b-12, 98a-4
3. çünkü.
ç. 14b-6, 15a-1, 22b-12, 37a-8, 40a-7, 41b-6, 43a-5, 53a-12, 55a-7, 61b-6, 62b-7, 65b-6, 69a-7, 69a-11, 72a-13, 86a-2, 86b-3
4. artık.
ç. 3a-3, 11a-11, 22b-13, 32b-5, 92a-1, 95b-5
5. madem ki.
ç. 86a-13
6. ... olan.
ç. 12a-3, 21b-3
7. ... olarak.
ç. 6a-6

çün : (چون ، جون) +den dolayı (bkz. (y)içün).

ç. 6b-8, 6b-8, 6b-8, 6b-9, 6b-10, 6b-10, 6b-10, 7b-6, 37b-4

çünki (f) : (چونكه) çünkü.

ç. 12b-5, 22a-4, 23a-1, 45b-3, 48b-5, 53a-2, 70b-13, 64a-5, 79a-7, 80a-4, 86a-11, 89b-3, 90b-5, 91b-11, 93b-2, 95b-1, 95b-2, 95b-7

çüri- : (چوری-) çürümek, işe yaramamak.
ç.-miş 86a-4
ç.-ye 4a-12
ç.-yiser 54a-1
ç.-yiserdürür 55a-7

çürük : (چروك) işe yaramaz.

ç. 3a-2, 35a-1

D

ḍacret (a) : (ضَجْرَتْ) darlık, kalbin sıkıntılı olması.

d. 51a-3

dāġ (f) : (دَاغْ ، دَاغْ) yara.

d. 72a-12
d.+ı 18b-1

dāġ-ı dil (f) : (دَاغِ دِلْ) gönül yarası.

d.+lerde 13a-11

dāġ-ı ġam (f) : (دَاغِ غَمْ) dert yarası.

d.+ı 77a-10
d.+ını 100b-3
d.+uŋdur 73a-3

dāġ-ı ʿışḳ (f.a): (دَاغِ عِشْقْ) aşk yarası.

d.+ıla 95a-6
d.+uŋuŋ 27a-7

daġdaġa-ı iştiyāḳ (a): (دَغْدَغَۀِ اِشْتِيَاقْ) şevkli telaş.

d.+ı 53a-1

daġdaġa-ı ʿizz (a): (دَغْدَغَۀِ عِزّ) şeref kargaşası.

d. 35a-6

daġı : (دَغِي) aynı zamanda (bkz. daḫı).

d. 20b-10, 20b-10

daḥdaḥ (a) : (دَحْدَاحْ) kısa boylu adam.

d. 77b-7

daḫı : (دَاخِ ، دَاهِي ، دَاهِيْ ، دَهِيْ) 1. dahi, de.

d. 14a-6, 18a-12, 29b-6, 34b-3, 34b-5, 37a-5, 38a-13, 40b-4, 49b-5, 49b-8, 55a-5, 56b-8, 60b-7, 60b-10, 63b-2, 64a-9, 70a-6, 75a-3, 74a-8, 86a-2, 89b-3, 90b-4, 94a-4, 94a-11, 94b-12, 97b-12
2. bundan başka, ayrıca.
d. 5b-13, 20a-7, 29b-5, 57b-7, 61b-3, 76a-3
3. aynı zamanda (bkz. dagı).
d. 17b-4, 20b-7, 20b-7, 20b-7, 20b-7, 20b-8, 20b-8, 20b-9, 20b-10, 20b-10, 20b-11, 20b-11, 20b-12, 20b-12, 21a-1, 21a-2, 21a-2, 21a-2, 43b-1, 61b-4, 61b-7, 68a-2, 75b-6, 96a-10
4. henüz.
d. 31b-11, 63b-1
5. artık.

d. 17a-1, 37a-7, 54b-1, 61b-6
6. yine.
d. 52b-4

bir daḫı : bir kez daha (bkz. bir daḳı).
d. 82b-1

daḫı... daḫı : (دخی ... دخی) hem...hem.
d. 62a-2

ḍāḥik (a) : (ضاحك) gülen, gülücü.
d. 32a-4

daḫl (a) : (دخل) karışma, girme.
d. 70b-2

dā'-i bidᶜat (a): (داء بدعت) bidat hastalığı.
d.+ıla 67a-5

daḳ- : (دق) geçirmek.
d.-duŋ 97b-12

daḳı : (دقی) ayrıca.

bir daḳı : bir daha (bkz. bir daḫı).
d. 46a-9

daḳıl- : (داقل) takılmak, geçirilmek.
d.-duġın 9b-4

daḳīḳ (a) : (دقیق) incelik.
d.+ı 81a-2

dal- : (دال) girmek.
d. 9a-10

ḍal (a) : (ضل) sapıtmış.
d. 46a-3

dāl (a) : (دال) iki kat olmuş.
d. 81a-6

ḍalālet (a) : (ضلالت ، ضلالت ، ضلالت ، ضلالت ضلالت) sapıklık.
d. 21b-3, 59a-6, 90a-3
d.+dür 71b-6, 100a-6
d.+ile 3b-10, 99b-13
d.+üŋ 66a-7

dām (f) : (دام ، دام ، دام) tuzak.
d. 74a-1, 96a-7

d.+ı 17b-12, 58a-1, 67a-11
d.+ını 36a-8
dām(a) düş- : tuzağa kapılmak.
d. 46a-11
d.+ına 63b-2
dām ur- : tuzak kurmak.
d. 75b-9
dām-ı beden (f): (دام بدن) vücut tuzağı.
d.+den 82a-2
dām-ı meges (f): (دام مگس) sinek tuzağı.
d.+de 58b-2
dām-ı ten (f) : (دام تن) vücut tuzağı.
d.+de 69b-7
dāmen-gīr (f) : (دامن گیر) eteğine yapışan, hasım.

d. 26a-4
damġa : (دمغا) nişan, alamet.

d.+sıyıla 68a-10
dāmgeh (f) : (دامگه) tuzak kurulan yer, dünya.

d.+de 46b-10
dānā (f) : (دانا ، دانا) bilen, bilgiç.

d. 13b-3, 50b-11
dānā it- : akıllandırmak.
d. 75b-9
dane (f) : (دانه ، دانا) tohum, çekirdek.

d. 15a-5, 70b-2
d.+yi 17b-12
dāne yire düş- : yeşermek.
d. 70b-5
dāne-i çin (f) : (دانهٔ چین) karışık tane.
d. 46a-11
dāniş (f) : (دانش ، دانش) biliş, bilgi.

d. 11b-7, 41a-1, 100b-12
d.+dürür 40b-7
dāniş-hā (f) : (دانشها) bilişler, bilgiler.
d. 13a-2
dāniş-i ʿaḳl (f.a): (دانش عقل) aklın bilişi.
d.+ı 42a-3
dār (f) : (دار ، دار) dar ağacı.

d.+a 61b-5
d.+ına 27a-8
dār (a) : (دار) ev, yurt.

d. 99b-9
dār-ı fenā (a) : (دارِ فنا) dünya.
d. 21b-10
dār-ı ḫuld-ı ḫulūd (a): (دارِ خلدِ خلود) devamlı var olan mekan; Cennet.
d. 88b-6
dārū (f) : (دارو) ilaç.

d.+muz 5b-12
dāru-yı ḥikmet (f.a): (دارویِ حکمت) bilgi ilacı.
d. 67a-5
daʿvā-yı baṣīret (a): (دعوایِ بصیرت) önden görüş meselesi.
d. 42a-9
daʿvā-yı ʿirfān (a): (دعوایِ عرفان) anlayış meselesi.
d.+ı 49b-8
daʿvā-yı mā' u men (a.f): (دعوایِ ما و من) ben ve biz davası.
d.+de 70a-1
daʿvī : (دعوی) iddia.
d. 98a-7
daʿvī-i kāmilī (a): (دعویِ کاملی) kamillik iddiası.
d. 74a-3
daʿvī-i şeyḫī (a): (دعویِ شیخی) şeyhlik iddiası.
d. 74a-4, 91a-10
Dāvūd (a) : (داود) Hz. Davud.

d. 7b-6
dāyim (a) : (دائم ، دایم) daima, devamlı.

d. 13a-8, 14b-6, 29b-11, 77b-9, 94a-4, 97a-3
dāyimā (a) : (دائما ، دایما) devamlı.

d. 10b-5, 29b-3
dāyir : (دائر) devreden, dönen.

d. 32a-3
de : (د ، ده) dahi.

d. 5b-7, 31b-1, 34b-5, 47a-6, 55b-1, 57b-1
d. mi 36b-7
deberd : (دبرد) kurcalamak.

d. 92b-9
ded (f) : (دد) et yiyen yabani hayvan.

d.+e 46a-7, 97b-1
defʿ (a) : (دفع) uzaklaştırma.

d. 87a-2

def' it- : gidermek.

d. 32b-7

def'-i āfet (a): (دَفْعِ آفَتْ) belayı savma.

def'-i āfet it-: belayı savmak.

d. 56a-12

def'-i ḫāṭır (a) (دَفْعِ خَاطِرْ) keyfi terk etme.

d. 3a-7

defter (a) : (دَفْتَرْ) defter.

d.+üŋ 42a-10

defter dür- : yok etmek.

d.+in 59a-3

defter-i 'īd (a): (دَفْتَرِ عِيدْ) bayram defteri.

d. 90a-2

deg- : (دَكْ-) 1. uygun düşmek.

d.-meye 48a-6, 94b-13

d.-mez 22b-1, 49a-1, 70b-8

2. ulaşmak.

d.-er 39b-1

d.-medi 71a-3

degā (f) : (دَغَا) hile.

d. 16a-5, 17b-8

degme : (دَكْمَه) rastgele, her.

d. 27a-4, 77a-5

d.+ler 26b-5

degül : (دَكُلْ، دَكُلْ، دَكُلْ، داكُلْ) değil.

d. 4a-1, 11b-11, 12a-4, 12a-9, 13b-3, 14b-11, 17b-3, 18b-12, 19a-5, 21a-4, 21b-4, 21b-4, 26a-8, 27a-4, 34b-5, 38b-3, 39b-7, 43b-2, 49a-9, 49b-7, 53a-6, 58a-7, 60b-1, 62a-1, 66b-11, 69a-11, 70a-8, 70b-10, 70b-11, 70b-13, 72a-2, 76a-2, 76a-2, 76a-3, 76a-4, 76a-5, 76a-6, 76a-7, 81b-11, 85b-5, 85b-9, 94b-6, 94b-13

d.+dür 14a-3, 32a-10, 36a-4, 38b-5, 88b-1, 93a-9, 95a-8

d.+dürür 68b-1, 69a-10

d.+em 61b-3, 62a-8

d.+ise 43b-5

d.+iseŋ 89a-12, 94a-10

d.+mi 67b-13, 84b-5, 90b-8

d.+midür 16b-13, 88a-7

d.+seŋ 15a-4, 31b-9, 55b-1, 87b-4

d.+sin 32a-3, 38b-12

d.+üz 34a-11

deg(ü)şür- : (دَگُشْرُ- ، دَگُشُرْ-) değiştirmek.

d. 5a-12, 52a-4, 56a-10
d.-e 54a-7

degülmise : (دَگُلْمِسَه) olmasa.

d.-ydi 35b-2

dehan (f) : (دَهَانْ) ağız.

d. 65a-5

dehkān : (دَهْقَانْ) köylü.

d.+a 70b-2

dehrī (a) : (دَهْرِى) maddi düşünen.

d. 5a-3

dek : (دَكْ) 1. rüşvet.

d. 46a-6
2. gibi.
d. 60a-10

dek iT- : rahatlamak.
d. 9a-3

del- : (دَلْ-) delmek.

d.-medi mi 9b-1

delāyil (a) : (دَلَايِلْ ، دَلَائِلْ) delalet eden şeyler.

d. 86b-6
d.+i 52a-8

delīl (a) : (دَلِيلْ ، دَلِيلْ) kılavuz.

d. 12a-3, 59b-6, 74b-1
d.+i 27a-1

Delīle'l- Ḥāyirīn (a): (دَلِيلُ الْحَايِرِينْ) şaşkınlara yol gösteren Hz. Allah.

d. 12b-11, 27a-11, 95a-10

delīl-i nūr-ı hidāyet (a): (دَلِيلِ نُورِ هِدَايَتْ) hidayet nurunun isbatı.

d.+dür 68b-4

delīl-i şerᶜ (a): (دَلِيلِ شَرْعْ) şeriat ısbatı.

d.+ıla 67a-3

delim : (دَلِيمْ) çok, pek çok.

d. 25b-7

delin- : (دَلِنْ-) delinmek.

bağ(ı)r delin- : çok ızdırap çekmek.
d.+di 40a-5

d.+ür 56b-7

delḳ (f) : (دَلْق، دَلْق) eski elbise.

d. 67b-6

d.+ı 57b-9

delḳ-ı ṣūret (f.a): (دَلْقِ صُورَتْ) maddi giysi.

d.+den 11a-11

dellāl (a) : (دَلَّال) satılacak nesneleri satan.

d.+e 95a-9

delü : (دَلُو) deli, şaşkın.

d. 48a-2, 78b-1, 94a-1, 96a-11

delv-i saḳḳa (a): (دَلْوِ سَقّا) sucu kovası.

d. 18b-3

dem (f) : (دَمْ، دَم) 1. zaman, an.

d. 3a-1, 3a-5, 4b-1, 6a-6, 6a-8, 6a-11, 13b-1, 13b-7, 16a-4, 18a-8, 20b-4, 21a-11, 26a-6, 33a-2, 35b-4, 35b-12, 39a-7, 41b-8, 44b-1, 45a-5, 47a-9, 48b-8, 54a-5, 56b-1, 56b-2, 58b-10, 61a-2, 68b-7, 76b-12, 82a-2, 83a-11, 87b-11, 89b-9, 90a-12, 90b-5, 91a-6

d.+de 6b-13, 41b-8, 45a-3, 48a-3, 48b-5, 61b-10, 88a-1

d.+den 35a-10, 42a-7

d.+e 20a-1, 23b-7, 88b-2

d.+i 22b-2, 33a-8, 35a-6, 38a-6, 38a-8, 49a-8, 51b-11, 72a-2, 90a-3

d.+idür 36a-12

d.+idürür 55b-1, 75b-1, 75b-1

d.+inde 6a-12

d.+üŋ 68b-9

2. soluk, nefes.

dem ur- : 1. nefes almak.

d. 50a-12

2. laf etmek.

d. 84b-2

dem-i ḥayye ʿale'l-felāḥ (f.a): (دَمِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحْ) haydin kurtuluşa çağrısı zamanı.

d. 81b-6 d.+in 49a-11

dem-i ʿĪsī (f.a): (دَمِ عِيسِى) Hz. İsa nefesli.

d.+midür 78b-9

dem-i luṭf (f.a): (دَمِ لُطْفْ) bağış zamanı.

d.+uŋıla 26a-2

dem (a) : (دَمْ) kan.

d. 99b-11

dem-i mesfūḥ (f.a): (دَمِ مَسْفُوحْ) dökülmüş kan.

d. 76b-5
dem-be-dem (f) : (دمبدم) daima.

d. 11a-9, 36a-12, 64a-5
dem-sāzī (f) : (دمسازی) dostluk, sırdaşlık.
d. 13b-8
dem-sāz-u meşāyih (f.a): (دمسازِ مشایخ) şeyhlerin dostu.
d. 84b-2
demür : (دمور) demir.

d.+dür 14b-2
denā'et (a) : (دناءت) alçak.

d. 51a-3
denes (a) : (دنس) manevi kir.

d.+den 78a-2
deng (f) : (دنك) hayran, şaşkın.

d. 15a-13
deng iT- : şaşırtmak.
d. 90a-11
deng eyle- : şaşkın bırakmak.
d. 96a-6
denī (a) : (دنی) alçak.

d. 22a-1
deŋiz : (دکیز، دکز) deniz.

d. 70b-13
d.+e 70a-10
d.+inde 60b-8
d.+indendürür 97a-7
deŋlü : (دکلو) tarzlı, şekilli.

d. 52b-7
ne deŋlü : ne kadar.
d. 31a-1, 90a-11
depele- : (دپه له) çiğnemek.

d.-ye 64b-9
depin- : (دپین) tepin-

d. 60a-13
depren- : (دپرن) kımıldanmak.

d.-e 33a-11
depreT- : (دپرت، دپرش) 1. harekete geçirmek.

d.75b-3
d.-ür 64a-5
2. sallandırmak.
d.-di 89b-6

der (f) : (دَرْ) kapı.

d. 42b-8, 64b-4, 71a-5, 74a-5

derbān (f) : (دَرْبَانْ ، دَرْبَانِ ، دَرْبَانْ) kapıcı.

d. 40b-11, 74a-5
d.+a 71a-4

derc (a) : (دَرْجْ) nakışlı kağıda yazılmış yazı.

d. 4a-4

derd (f) : (دَرْدْ ، دَرْدْ) keder, üzüntü.

d. 5b-12, 7b-1, 7b-2, 18a-2, 30a-12, 30b-2, 37a-10, 50a-12, 54a-3, 91b-11,
d.+e 13a-5, 28a-10, 37a-11, 70a-3
d.+i 7b-13, 38b-5, 57a-10, 61a-4, 73a-12, 91b-7, 100b-11
d.+ile 3b-12, 4b-7, 4b-8, 14b-11, 14b-12, 20a-4, 34a-10, 40a-5, 42a-11, 60b-12, 64b-6, 75a-9, 80a-1, 94a-8
d.+in 23a-4
d.+ini 6a-10, 14a-8, 45b-1
d.+iyile 23b-4, 92b-11, 93a-1
d.+üm 20b-8, 20b-11, 69a-10
d.+ümde 25b-3
d.+üme 30a-7
d.+üŋ 14a-8, 39a-9, 82b-2
d.+üŋden 37b-7
d.+üŋdürür 10a-2
d.+üŋile 68a-12, 74b-3

derd tut- : dert edinmek.

d. 92a-10

derdüm ḳarasın bozın: derdimin büyüğü, küçüğü.

d. 62a-9

derd-i dil-fīrūz (f): (دَرْدِ دِلْ فِيرُوزْ) gönüle ferahlık veren derd (bkz. derd-i dil-efrūz).

d. 26a-9

derd-i dil-efrūz (f): (دَرْدِ دِلْ اَفْرُوزْ) gönüle ferahlık veren dert (bkz. derd-i dil-fīrūz).

d. 56b-10

derd-i dīn (f.a): (دَرْدِ دِينْ) din derdi (bkz. derd-ü dīn).

d. 29a-8, 73a-13, 76b-9, 77a-8, 77b-7

derd-i ḫūn (f) : (دَرْدِ خُونْ) edebi hayat derdi.

d.+ından 38a-11

derd-i ḫūnīn (f): (دَرْدِ خُونِين) kana bulaşmış dert.

d.+e 17a-1

derd-i ʿışķ (f.a): (دَرْدِ عِشْق، دَرْدِ عِشْق) aşk derdi.

d. 16b-2, 58a-11, 95a-5
d.+a 23a-10
d.+ıla 4a-9, 5b-8, 5b-9, 20a-5, 47b-2, 56a-11, 93a-5, 93a-6, 96b-4, 100a-8
d.+ında 93a-4
d.+uŋ 76a-8, 76b-4
d.+uŋdan 17a-5
d.+uŋdur 77a-3, 77a-6
d.+uŋıladurur 76b-5

derd-i ser (f) : (دَرْدِ سَرْ) baş derdi.

derd-i ser it- : sıkıntı vermek.

d. 57b-12

derd-i şikem (f): (دَرْدِ شِكَمْ) karın derdi.

d. 76a-2

derd-ü dīn (f.a): (دَرْدُ دِين) din derdi (bkz. derd-i din).

d. 35b-10

derdā (f) : (دَرْدا، دَرْدَا) vah vah, yazık.

d. 34b-4, 77b-7

derdlü : (دَرْدلُو) dertli.

d.+lerüŋ 25a-12
d.+yem 28a-10

derūn (a) : (دَرُونْ) kalp.

d.+ı 5a-11

derdümend (f): (دَرْدُمَنْد) dertli.

d. 6a-11, 96a-1, 96b-3, 97b-3, 97b-12

derecāt (a) : (دَرَجَاتْ، دَرَجاتْ) manevi mertebeler.

d.+ıladurur 73a-10
d.+ınadur 29a-1
d.+uŋı 2b-10

dergāh (f) : (دَرْگاهْ) tekke (bkz. dergeh).

d. 30b-4

dergeh (f) : (دَرْگَهْ) tekke (bkz. dergāh).

d.+e 73b-8
dergeh-i ʿisyān (f.a): (درگهِ عصیان) isyan evi.
d.+dan 74b-7
der-ḥāl (f) : (درحال، درحالْ) hemen.

d. 29b-7, 64b-5
dermān (f) : (درمانْ، درمان، درمانْ) şifa, çare.

d. 20b-8, 22a-7, 37a-11
d.+a 70a-3
d.+dur 2b-6
d.+ısın 25a-12
d.+um 30a-7
dermān-de (f) : (درمانده) biçare.

d.+yüz 12b-11
derdnak (f) : (دردناك) dertli.

derdnak it- : dertlendirmek.
d. 3b-7
derrak (a) : (درّاك، درّاكْ) anlayan, anlayışlı.

d. 21a-5, 21b-5
der-rūz-ı ḳıyāmet (f.a): (در روزِ قیامت) kıyamet gününde.
d. 84b-4
ders (a) : (درس) belli bir konuyu öğrenmek için alınan bilgi.

d.+inde 45b-6
d.+ini 57b-12
dervīş (f) : (درویش، درویش) Hak yoluna girmiş kişi.

d. 7b-12, 31a-4, 58b-11, 60a-7, 86a-13, 92a-5
d.+e 29b-3, 83a-7, 87a-13
deryā (f) : (دریا، دریا) deniz.

d. 14b-12, 13a-1, 35b-9, 37a-12
d.+lara 97b-10
d.+mı 36a-3
d.+sına 85b-2
deryā ol- : deniz gibi büyümek.
d. 18b-7
deryā-yı ʿafv (f.a): (دریایِ عفو) bağışlama denizi.
d.+uŋ 97b-6
deryā-yı bī-nihāyet (f.a): (دریایِ بی نهایت) ucu bucağı olmayan deniz.
d. 59b-8
deryā-yı raḥmet (f.a): (دریایِ رحمت) rahmet denizi.
d.+üŋden 59b-9
deryā-nūş (f) : (دریا نوش) çok içki içen.

d. 42b-10

deryā-ṣıfat (f.a): (دریا صفت) deniz gibi.

d. 75a-6

der-yāb (f) : (دریاب) akıllı, anlayışlı.

d. 45a-9

dest (f) : (دست) el.

d. 63b-7, 63b-11

dest vir- : teslim olmak.

d. 63a-10

dest yu- : el çekmek.

d. 36a-5

destān (f) : (دستان) hikaye, kıssa.

d.+a 72a-12

d.+ı 72b-4

destigīr (f) : (دستگیر، دستکیر) elinden tutan, yardımcı.

d. 29b-6, 31a-5, 35a-9

d.+uŋ 57b-1, 68b-6

Destigīr-i Ḫalḳ (f.a): (دستگیر خلق) insanların elinden tutan, Hz. Allah.

d. 66a-2

devā (a) : (دوا) ilaç, çare.

d. 18a-2, 29a-8, 73a-12

d.+durur 28a-10

devām (a) : (دوام) daim olma.

d.+ına 19b-8

devām-ı devlet (a): (دوام دولت) talihin devamı.

d.+idür 2b-7

devām-ı ẕikr (a): (دوام ذکر) zikre devam.

d.+ile 22b-13, 90b-11

deverān (a) : (دوران) dönüp dolaşma.

d. 20b-11

deverān it- : dönüp dolaşmak.

d. 56b-11

devl (a) : (دلو) su kovası.

d.+den 18b-4

devlet (a) : (دولت، دولت) mutluluk, saadet.

d. 13a-8, 14b-8, 27a-11, 28a-6, 28a-7, 30a-8, 30b-7

d.+e 12a-12, 23a-9
d.+idür 3a-9
d.+ile 67b-6, 69a-2, 82b-8, 83a-3
d.+ine 29a-7
d.+üŋ 25b-7

devlet güni : saadet zamanı.
d. 44a-12

devlet-i dünyā (a): (دَوْلَتِ دُنْيَا) dünya saadeti (bkz. devlet-i dünyī).
d. 51a-3

devlet-i dünyī (a): (دَوْلَتِ دُنْيِى) dünya saadeti (bkz. devlet-i dünyā).
d. 57a-2

devlet-i lā ilāhe illallāh: (دَوْلَتِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) kelime-i tevhidin büyük saadeti.
d. 2b-2

devlet-i milk-i Cem (a.a.f): (دَوْلَتِ مِلْكِ جَمْ) Cem ülkesinin saadeti.
d. 26a-7

devlet-i sevdā (a.f): (دَوْلَتِ سَوْدَا) sevgi saadeti.
d.+ŋ 26a-4

devlet-i tac (a): (دَوْلَتِ تَاجْ) mutluluk tacı.
d. 88b-8

devletlü (a.+t): (دَوْلَتْلُو) saadetli.

d. 27a-6, 29b-8

devr (a) : (دَوْرْ) dönme.

devr iT- : dönmek.
d. 41a-12

devrān (a) : (دَوْرَانْ ، دَوْرَانْ) zaman, zamanın şartları.

d. 37a-2
d.+a 72a-9

devrān sür- : günü yaşamak.
d.+ı 3b-4

devr-i bi-sebāt (a.f.a): (دَوْرِ بِي ثَبَاتْ) bir kararda durmayan zaman.
d. 51a-10

devr-i zamān (a): (دَوْرِ زَمَانْ) kader.
d. 20b-11

devvār (a) : (دَوَّارْ) durmayıp gezen.
d. 99b-3

dey : (دَيْ) ???

d. 38a-5

deyr (a) : (دَيْرْ) kilise.

d.+e 38b-7

deyyar (a) : (دیّار) bir kimse.

d. 62b-4

dıraht (f) : (درخت) ağaç.

d. 78b-6

di- : (دیـ ، دیـ ، دی-) 1. söylemek.

d. 33b-6, 33b-7, 51b-7, 81b-9, 83b-8, 86a-2, 91b-1
d.-di 18a-11, 28b-1,31a-5, 56a-7, 88a-10, 91b-4, 92a-9, 99a-6
d.-dügi 29a-12
d.-me 38a-5, 74b-5
d.-mişdürür 85b-12
d.-mişler 13b-12, 14a-10
d.-r 8b-13, 15b-4, 18b-1, 18b-1, 23a-6, 33b-8, 44b-6, 47b-7, 61a-10, 64a-2, 65b-4, 80b-4, 87b-6, 88a-4, 88a-11, 90a-10, 90b-1, 92a-3, 92a-8, 97b-8
d.-rem 65a-1, 65a-1, 65a-2, 65a-3, 65a-4, 65a-5, 65a-6, 65a-7, 65a-8
d.-rken 46a-6
d.-rler 9b-12, 11b-5, 73b-11, 76b-11
d.-r mi 23a-5
d.-rse 46a-3
d.-rsin 75b-4
d.-ŋ 79b-5, 82b-4
d.-ye 30b-11, 45b-3, 74b-4, 90a-6
d.-yeler 5a-4, 30b-11, 90b-4
d.-yen 41b-10
d.-yene 73a-3
d.-yenler 64b-2
d.-yesin 34b-4
d.-yevüz 12b-6
d.-yi 19b-4, 29b-12, 94b-7, 97a-9
d.-yincek 73a-3
d.-yü 6b-4
d.-yüben 33b-2
d.-yüŋ 13a-3, 41b-11
d.-yüp 31a-9
d.-r 43a-5
2. emretmek, buyurmak.
d. 34a-8
d.-di 15b-3, 15b-5, 22a-12, 31b-12, 51b-1, 67b-9, 68b-1
d.-düŋ 86b-2
d.-medi mi 32a-11
d.-r 22b-11, 33a-8, 99b-1
3. adlandırmak.
d.-diler 11a-2
d.-düklerin 30a-2

d.-mesünler 69b-11
d.-miş 99b-2
d.-rlerise 5a-4
d.-yeler 49a-9, 89b-3
4. itiraf etmek.
d. 23b-7, 39a-1
d.-yesin 44b-1
5. saymak, kabul etmek.
d.-r 22a-10
d.-yü 17a-11
6. zikretmek.
d. 15a-8
7. nasihat etmek.
d.-yem 34b-3
8. anlatmak.
d.-me 57b-12
9. niyetlenmek.
d.-yenler 38b-6

nedem di- : pişmanlık belirtmek.
d.-me 75a-7

dībā (f) : (ديبا)renkli dokuma, motiflerle süslü bir çeşit ipekli kumaş.
d. 9a-8, 15a-11

dībāc (a) : (ديباج) dallı, çiçekli bir kumaş.
d. 58b-5, 67b-10

Dīdār (f) : (ديدار ، ديدار) Hz. Allah'ın cemali (bkz. dizar).
d. 98b-12
d.+e 36a-10
d.+uŋ 30b-5

dīde (f) : (ديده) göz.
d. 21a-5

dīde-i bī-ḥicāb (f.a): (ديدۀ بى حجاب) perdesiz göz.
d.+içün 7b-3

dīde-i bīnā (f): (ديدۀ بينا) gören göz.
d. 51a-1

dīdebān-ı ḫāṭır (f.a): (ديده بان خاطر) durum gözcüsü.
d.+uma 30a-3

dīde-giryān (f): (ديده كريان) ağlayan göz.
d. 95a-6

dīdevar (f) : (ديده ور) göz sahibi.
d. 57b-5

dīdevar ol- : gerçekleri görebilmek.
d. 83a-4

dih-i Ürgüb (f.): (دیه اورگب) Ürgüp köyü.
d. 49b-11

dik- : (دك- ، دیك- ، دڭ-) 1. yerleştirmek.
d. 48a-12
d.-di 2b-1, 16b-9, 21a-8, 89b-7
d.-er 59b-4
d.-ipdür 33b-2
d.-mişidi 60b-9
2. örmek.
d.-dügüŋ 91b-8
ᶜalem dik- : kendini ıspatlamak.
d.-düŋ 32b-1
göz dik- : bir şeyi ele geçirme isteğine kapılmak.
d.-üp 47b-5

dikil- : (دكل-) yerleştirilmek.
d.-di 89b-9

diḳḳat (a) : (دقّت) dikkat.
dikkat it- : uyanık davranmak.
d. 56b-1

dikmeK : (دكمك) yerleştirme işi.
d.+e 45b-8

dil (f) : (دل ، دیل ، دل) gönül.
d. 2b-4, 6b-3, 6b-7, 8a-7, 10b-1, 11a-8, 11b-1, 14a-1, 15a-13, 19a-11, 21a-5, 21b-7, 21b-9, 25b-6, 26a-5, 26b-9, 31a-12, 36a-8, 37b-5, 40a-3, 42a-12, 43b-3, 44a-10, 47a-9, 53a-9, 56a-11, 56b-11, 56b-11, 58a-5, 60b-9, 63a-2, 63b-4, 67b-7, 69a-12, 71a-2, 71a-13, 74b-2, 76b-6, 77a-10, 80b-4, 82a-10, 85b-9, 87b-8, 88b-5, 96a-9, 97b-8, 96a-11, 98a-11, 100b-4
d.+de 3a-6, 3b-6, 14b-2, 26b-6, 33b-12, 42b-1, 53a-5, 73a-5, 73a-13, 76a-12, 89a-3
d.+dedür 2b-3
d.+deki 33a-6
d.+den 3a-2, 10b-1, 68b-11, 89a-10
d.+dür 44b-3
d.+e 6a-2, 18a-3
d.+i 36b-2
d.+ile 6a-11
d.+lerden 42a-6
d.+lere 33b-11

dil : (دل ، دیل ، دل) 1.lisan, söz, kelam.
d. 21a-10, 41b-10
d.+de 39b-11, 59b-10, 60b-5, 83b-11, 87a-1

d.+den 5b-7, 15b-4, 50b-7
d.+e 19b-2
d.+in 45a-12, 46b-12
d.+ince 52a-13
d.+iyile 65a-3
d.+lerde 37a-1
d.+lerinde 42b-12
d.+ümüzi 22b-12
d.+üŋden 32a-5
d.+üŋile 84a-1
2. konuşma ve tat alma organı.
d. 58b-6, 83a-10, 97a-9
d.+de 4b-10
d.+lerde 98b-8
d.+lere 92b-12
d.+üŋde 58b-9

dile al- : zikretmek.
d. 6a-2

dile ceberūt al-: kibirlenmek.
d. 58a-6

hal dili : tavır.
d.+n 65b-4

dilā (f) : (دِلَا ، دِلا) ey gönül.

d. 22b-1, 47a-10, 85a-4, 98a-6

Dil-ber (f) : (دِلْبَرَه ، دِلْبَرْه ، دِلْبَرَه) Hz. Allah.

d. 20a-1, 27a-4, 36a-4, 38a-11, 42a-1
d.+e 5b-4
d.+üŋ 23b-1, 47a-5, 57b-6

Dil-berā (f) : (دِلْبَرَا) ey sevgili Hz. Allah.

d. 37b-7, 77a-3

Dil-ber-likā (f): (دِلْبَرْ لِقَا) Hz. Allah'ın cemali.

d.+sıyiçün 18b-11

dil-beste (f) : (دِلْبَسْتَه) aşık.

dil-beste iT- : aşık etmek.
d. 13b-13

dil-beste ol- : gönülden bağlan-
d. 15a-2

Dil-dār (f) : (دِلْدَار) gönül alan, Hz. Allah.

d.+ı 10b-12

dile- : (دِيلَه - ، دِلَا - ، دِلَه -) istemek.

d. 3a-2, 6a-2, 83b-8

d.-mezseŋ 32a-4
d.-r 13b-2, 25b-8, 46a-2, 48a-10, 66a-6, 96a-4
d.-rise 90b-2
d.-riseŋ 17a-10
d.-rseŋ 10a-1, 12a-2, 31b-10, 32a-6, 91a-8

dil-efrūz (f) : (دل افروز) gönül aydınlatan (bkz. dil-fürūz).
d. 53a-10

dilen- : (دیلن-) dilenmek.
d.-medi 95a-9

dil-fürūz (f) : (دلفروز، دلفروز) gönül aydınlatan (bkz. dil-efruz).
d. 40a-1
d.+içün 7b-2

dil-güşā (f) : (دل گشا) gönül açan.
d. 19b-5

dil-ḫaste (f) : (دل خسته) dertli gönül.
d. 8a-4, 36a-6

dil-i āgāh (f) : (دل آگاه) uyanık gönül.
d. 30b-6

dil-i dānā (f) : (دل دانا) bilen, anlayan gönül.
d. 19a-10

dil-i ġāfil (f.a): (دل غافل) gafil gönül.
d. 34b-2

dilīr (f) : (دلیر) yürekli, cesur.
d. 31a-8

dilin- : (دیلن-) dilinmek.
d.-medi mi 9b-2

dil-i şeydā (f): (دل شیدا) çılgın gönül.
d. 19a-2

dillü : (دللو) lisan sahibi.
d. 52a-13

dil-perīşān : (دل پریشان) gönlü perişan, dertli.
d.+a 71a-6

dil-pezīr (f) : (دل پذیره) gönül alan.
d.+dürür 29a-4

dil-rubā (f) : (دل ربا) gönül çelen.
d. 29b-4

dil-şād (f) : (دلشاد) gönlü hoş.

d. 61a-3

dil-şād ol- : sevinmek.

d. 92b-10

dil-teşne (f) : (دل تشنه) pek istekli.

d. 47b-11

dimāġ (a) : (دماغ) akıl, şuur.

d.+ına 26b-9

cān dimāġı : insandaki şuur.

d. 16a-9

dimek : (دمك) söyleme.

d. 15a-1

dimeklik : (دمكلك) söylemeklik.

d. 73b-12

dīn (a) : (دين، دن، دين، دن) din.

d. 7a-3, 9b-2, 14a-8, 14b-9, 19a-11, 21b-7, 23a-4, 25a-8, 25b-8, 25b-8, 27a-11, 28a-4, 28a-12, 35b-10, 36a-5, 45b-11, 46a-1, 46a-8, 46a-10, 47b-6, 49a-3, 50b-5, 59a-4, 61a-4, 72a-5, 73a-12, 94a-11, 95a-10, 95b-3, 98a-8, 98a-11, 99a-4

d.+den 11b-13

d.+e 39a-2

d.+i 67a-8, 67b-8, 71a-11

d.+üm 20b-7

d.+üme 30a-3

d.+ümüz 48a-11

d.+üŋ 38b-7

dīn çeragın uyar-: ilahi duyguları canlandırmak.

d. 5b-13

dīn ululan : veliler.

d. 56a-4

dīni yıkıl- : dince zarar görmek.

d. 72b-10

dīnār (a) : (دينار) eski zamanın çeyrek lirası değerinde bulunan bir nevi altın parası.

d. 99a-4

dīn-dār (a) : (ديندار) dine düşkün.

d. 100a-6

dīn [i] bī-ser ü pā (a.f): (دين بى سروپا) tarikattan ve dinden bağı kesme.

d. 35b-3

dīn-i Ḥak (a) : (دين حق) Hz. Allah'ın dini, İslam.

d. 37b-9

dīn-i İslām (a): (دين اسلام، دين اسلام) İslam dini.
d. 69b-10
d.+a 94b-9
dīn-i meşāyiḫ (a): (دين مشايخ) şeyhlerin dini.
d. 83a-5

din- : (دين-، دن-) söylenmek.
d.-di 9b-8, 88a-1, 88a-7
d.-e 49b-5, 51b-12
d.-en 26b-5
d.-mez 64a-7
d.-ür 41b-12, 42a-2, 51b-8, 67a-2, 82b-3, 90b-12

dinil- : (دينل-، دنيل-، دنل-) söylenmek.
d.-e 50b-7, 80a-12
d.-ür 21a-1
d.-ürse 23a-10

diŋil- : (دكل-) sakin olmak.
d.-e 6a-10

dinmekliK : (دنمكلك) söylenmeklik.
d.+i 12b-2

dir- : (در-) toplamak, dermek.
d.-ip 48a-10, 67b-3
d.-medin 43b-8
ögin dir- : aklı başına gelmek.
d.-mege 97b-9
d.-meye 43b-1

dirīg (f) : (دريغ) yazık, eyvah (bkz. dirīgā).
d. 35a-2, 35a-2, 35a-3, 35a-4, 35a-5, 35a-10, 36b-7, 36b-9, 36b-12, 48a-1, 74a-3
dirīg eyle- : esirgemek.
d. 62a-7
dirīg iT- : esirgemek.
d. 34b-6

dirīgā (f) : (دريغا) yazık, eyvah (bkz. dirīg).
d. 12b-5, 15a-10, 19a-12, 34b-4, 36b-7, 37a-4, 38b-9, 50b-10, 99a-3

diril- : (دريل-) toplanmak.
d.-en 46a-7

dirliK : (درلك، درلك) sağlık, geçim.

d. 6b-5, 43a-11, 62b-11, 78b-11
d.+de 34b-4
d.+e 73b-4
d.+i 37a-6
d.+ile 67a-10, 83a-6
d.+ümüz 17a-6

ditre- : (دِتْرَ ـ) titremek.

d.-r 85a-11, 97a-9
d.-ye 98a-8

div (f) : (دِيوْ ، دِيو) 1. şeytan, cin.

d. 94b-6, 100b-7, 100b-7
d.+e 90b-6, 93a-10

dīvān (a) : (دِيوَانْ) mecmua.

d. 21a-1

dīvān-ı meşāyiḫ (a): (دِيوَانِ مَشَايِخْ) şeyhler meclisi.

d. 82b-10

dīvāne (f) : (دِيوَانَه) çılgın.

d.+ler 16b-7
d.+si 93a-3

dīvāne ḳıl- : çılgına döndürmek.

d. 54b-3

dīvāne ol- : çılgına dönmek.

d. 27a-9, 90a-2, 96a-9

dīvār (f) : (دِيوَارْ ، دِيوَار) duvar.

d. 71a-5
d.+ı mı 94a-10
d.+ını 42b-8

dīv [i] ded (f) : (دِيوِ دَدْ) ot ve et yiyen yabani hayvan (bkz. div ü ded).

d.+dür 46a-7

div-i mārid (f.a): (دِيوِ مَارِدْ) inatçı şeytan.

d. 87a-6

dīv-sūz (f) : (دِيوْ سُوزْ) cin yakan.

d. 40a-1

divşir- : (دِوْشِرْ) toplamak (bkz. divşür-).

ög divşir- : aklı başına gelmek.

d.-ip 48a-1

divşür- : (دِوْشُرْ) toplamak (bkz. divşir-).

d.-medüŋ 96a-8

dīv ü ded (f) : (دِیوُ دَدْ) ot ve et yiyen yabani hayvan (bkz.div [i] ded).

d. 86a-7, 97b-1
d.+i 66a-7

diyār (a) : (دِیَارْ) ülke.

d. 62b-4

diyet (a) : (دِیَتْ) kan bahası.

d. 89a-8

diyici : (دِیِجِی) söyleyen.

d. 83a-1

dīzār (f) : (دِیذَارْ) çehre, yüz (bkz. dīdār).

d.+ına 26b-12

diz-dār-ı ḥıṣn-ı Kemāh : (دِزْدَارِ حِصْنِ كَمَاخْ) Kemah kalesinin muḥafızı.

d. 85a-5

dost (f) (دُوسْتْ دُوسْتْ) 1. sevgili olan; Hz. Allah.

d. 13b-11, 14b-7, 15b-7, 26b-1, 27a-5, 33a-3, 35b-3, 50a-7, 50a-7, 60b-5, 60b-5, 60b-6, 60b-7, 60b-8, 60b-9, 60b-10, 60b-11, 60b-12, 61a-1, 61a-2, 61a-3, 61a-4, 61a-5, 61a-6, 61a-7, 61a-8, 61a-9, 61a-10, 61a-11, 61b-1, 61b-2, 61b-3, 61b-4, 61b-5, 61b-6, 61b-7, 61b-8, 61b-8, 61b-9, 61b-10, 61b-11, 61b-12, 62a-1, 62a-2, 62a-3, 62a-4, 62a-5, 62a-5, 62a-6, 62a-7, 62a-8, 62a-9, 62a-10, 62a-11, 62a-11, 62a-12, 62b-1, 62b-2, 62b-2, 62b-3, 62b-4, 62b-5, 62b-6, 62b-7, 62b-8, 62b-9, 62b-10, 62b-11, 62b-12, 63b-1, 63b-2, 63b-3, 63b-4, 73b-7, 77a-6, 80a-7, 98a-9, 100b-11
d.+a 35a-5, 51a-6
d.+dan 11a-6
2. arkadaş, dost.
d. 57a-9, 64a-7,
d.+ıdur 13b-11

dost dost (f) : (دُوسْتْ دُوسْتْ) Hz. Allah'a hitap.

d. 96b-5

dög- : (دُوكْ-) vurmak.

başın taşlara dög-: pişmanlık duymak.
d.-üp 19a-7, 37a-10

dögül- : (دُوكُلْ-) döğülmek.

d.-üp 30b-8

dök- : (دُوكْ- دوك-) 1. terketmek.

d.-me 17b-12
2. sarf etmek.
d.-e 52a-11
3. üstünde bulunan bir şeyi düşürmek.
d.-mezden 64b-11
4. boşaltmak.
d.-di 63a-7
5.akıtmak.
d.-en 54a-7

çişmi ḳan dök- : çok üzülüp ağlamak.
d.-sün 37a-8

göz yaşın dök- : ağlamak.
d.-üp 89a-13

jengi dök- : günahtan arınmak.
d. 92a-5

ḳan dök- : 1. çok üzülmek.
d.-er 13b-1
2. çok ağlamak.
d.-meye 40a-2

dökil- : (دُكِل-) 1. dökülmek.

d.-ür 51b-2
2. kopup düşmek.
d.-ür 61b-11

dön- : (دُنْ- ، دُونْ- ، دُوْنْ-) 1. durumdan duruma geçmek.

d. 35b-11, 45a-10
d.-di 51b-3
d.-er 21a-11, 99a-1
d.-üp 32a-5, 55a-6
2. yönelmek.
d.-em 61b-6
3. vazgeçmek.
d.-iser 62a-8

dönder- : (دُنْدَرْ-) çevirmek.

d. 48a-3

döndür- : (دُنْدُرْ ، دُنْدُرْ) 1. çevirmek.

d. 23a-2
2. imana getirmek.
d.-ür 93a-13

yüz döndür- : iltifat etmemek, terketmek.
d.-me 59a-4
d.-meyem 30b-8

döşe- : (دُوشَ-) yerleştirmek.

d.-r 85a-10

döşen- : (دوشنمك) düzenlenmek.

d.-di 53a-5

du'ā (a) : (دعا ، دعا) dua, Allah'a yakarış.

d. 8b-9, 12b-11, 47a-5, 91b-10

du'ā eyle- : Allah'a yalvarmak.

d. 22a-9

du'ā iT- : Allah'a yalvarmak.

d. 45a-1

d.+lariçün 8a-4

du'ā'u 'aleyh (a): (دعاء عليه) beddua.

du'ā-u 'aleyh it-: bedduada bulunmak.

d. 31a-9

dūd (f) : (دود) duman, keder.

d. 5b-9, 20a-4, 89a-12, 96b-4

dūd-ı dil (f) : (دود دل) gönül kederi.

d. 40a-13, 79a-4

dūd-ı sevdā (f): (دود سودا) aşk derdi.

d. 16b-9

d.+ŋ 76b-4

duḫān (a) : (دخان) duman.

d. 50b-5

dūn (a) : (دون ، دون) adi, alçak.

d. 21b-1, 50b-9, 63a-12

d.+a 61a-4,

d.+ında 61a-4

dūr (f) : (دور) uzak.

d. 58b-12

dūr ol- : uzak durmak.

d. 99b-3

dur- : (دُر-) 1.dikilmek.

d.-urken 17b-4

2. beklemek.

d.-mayalum 3b-10

3. sabit kalmak.

d.-ur 86b-11

muḳābil dur- : karşı gelmek.

d.-maga 13a-3

üstüŋe dur- : alaka göstermek.

d.-up 43a-9

dUr :(سُرْ ، دُرْ) bildirme eki.

d. 2b-3, 2b-5, 2b-5, 2b-5, 2b-6, 2b-6, 2b-6, 2b-7, 2b-7, 2b-7, 3a-9, 3a-9, 3a-9, 3a-10, 3b-3, 3b-3, 3b-3, 3b-5, 3b-5, 3b-5, 3b-12, 4a-1, 4a-9, 4a-10, 4a-13, 4b-1, 4b-2, 4b-2, 5a-12, 5a-13, 5b-1, 6a-7, 6b-4, 6b-4, 10a-7, 10a-7, 10a-10, 10a-10, 10a-12,11a-2, 11a-3, 11b-5, 11b-7, 12a-2, 12a-3, 12a-10, 12b-1, 13a-7, 13a-12, 13b-4, 13b-11, 13b-12, 14a-4, 14a-6, 14b-2, 14b-2, 14b-2, 14b-4, 14b-4, 14b-7, 14b-8, 15a-1, 15b-1, 15b-1, 16a-1, 16a-4, 16a-8, 16a-13, 16b-6, 16b-6, 16b-13, 17a-3, 17a-7, 17a-9, 17b-2, 17b-6, 18b-12, 19a-4, 19a-5, 19a-5, 19a-10, 19a-12 19b-5, 20b-3, 20B-12, 20b-12, 22a-3, 22a-6, 22a-9, 22a-13, 22b-5, 23a-12, 23b-5, 25a-11, 26a-2, 26b-8, 27a-10, 27b-12, 28a-5, 28a-6, 28a-6, 28b-2, 29a-1, 29a-11, 29b-4, 30b-9, 31a-3, 32a-10, 32a-12, 33a-1, 33a-6, 33b-9, 33b-11, 34a-4, 34b-1, 34b-5, 34b-5, 34b-6, 34b-6, 35a-1, 35b-1, 35b-4, 35b-3, 36a-2, 36a-2, 36a-2, 36a-4, 36a-4, 36a-12, 36b-5, 37a-11, 37b-4, 37b-7, 37b-7, 37b-9, 37b-9, 37b-10, 37b-10, 37b-11, 37b-11, 38a-7, 38b-5, 39a-3, 39b-11, 40b-6, 40b-8, 40b-10, 41a-4, 41b-2, 42a-1, 42a-4, 42a-4, 42b-4, 42b-7, 42b-13, 42b-13, 43a-2, 43a-10, 43a-11, 43b-3, 43b-5, 43b-6, 44b-9, 45a-11, 45a-12, 45b-2, 45b-3, 45b-8, 45b-9, 46a-7, 46b-3, 47a-11, 47b-10, 48b-8, 49b-2, 49b-3, 49b-3, 50a-5, 50a-10, 50b-9, 52a-2, 52a-5, 52a-6, 52b-3, 52b-4, 53a-9, 53b-1, 53b-6, 53b-7, 53b-7, 54b-6, 56a-9, 56b-4, 58a-5, 58b-12, 59a-3, 59b-8, 60a-2, 60a-6, 60a-7, 60a-8, 60a-12, 60a-13, 60b-2, 62a-7, 62b-4, 62b-5, 64a-11, 65a-4, 65b-8, 67a-3, 67a-8, 67b-1, 67b-12, 67b-12, 68b-4, 68b-4, 69a-11, 69b-1, 69b-8, 70b-12, 71a-1, 71a-12, 71b-6, 71b-7, 72a-7, 72b-8, 72b-11, 72b-12, 73a-7, 74a-1, 74a-5, 74b-3, 74b-7, 74b-10, 75a-1, 75a-2, 75a-3, 75a-10, 76a-3, 76a-5, 76a-6, 76b-1, 77a-3, 77a-3, 77a-6, 77a-6, 78b-4, 78b-5, 78b-6, 78b-8, 78b-9, 79a-1, 79a-1, 79b-6, 79b-12, 80a-9, 81a-4, 81a-11, 81b-6, 82a-4, 82a-6, 82a-10, 82b-4, 83a-7, 83a-10, 83b-9, 83b-10, 84a-5, 84a-12, 84b-3, 84b-8, 85a-1, 85a-2, 85a-2, 85a-5, 85a-6, 85a-6, 85a-7, 85b-9, 86a-3, 86a-11, 87a-13, 88a-7, 88b-1, 89a-8, 89b-4, 90a-9, 90b-4, 91a-8, 91a-10, 91a-11, 91b-11, 92a-1, 92a-2, 92a-9, 92a-12, 92b-3, 92b-7, 92b-12, 93a-2, 93a-2, 93a-5, 93a-8, 93a-9, 93a-10, 93a-11, 93b-12, 94a-2, 94b-8, 94b-13, 95a-2, 95a-8, 95b-3, 95b-6, 96b-2, 97a-7, 97a-7, 97a-10, 98b-7, 98b-9, 98b-10, 100a-6, 100a-6, 100b-11

dūr-endīş (f) : (دُورْ اَنْدِيشْ) tedbirli.

d. 58b-11

dUrUr : (دُورُرْ ، دُرْ ، رُورْ) bildirme eki.

d. 3a-12, 4a-3, 4b-6, 4b-10, 5a-1, 10a-2, 10a-2, 10a-5, 10a-6, 10b-3, 10b-5, 11a-5, 12b-5, 13a-5, 16b-,6, 19b-1, 22a-13,

22b-3, 26a-2, 27a-5, 27b-1, 28a-5, 28a-5, 28a-6, 28a-7, 28a-8, 28a-9, 28a-10, 28a-11, 28a-12, 28b-1, 28b-2, 28b-3, 28b-4, 28b-5, 28b-6, 28b-7, 28b-8, 28b-9, 29a-4, 29b-2, 29b-9, 30b-4, 31b-8, 32b-11, 33a-2, 34a-1, 35a-11, 37a-9, 40b-6, 40b-7, 41a-9, 42b-12, 43a-3, 43a-12, 43b-6, 43b-12, 46a-6, 46a-7 52a-1, 52a-3, 52a-8, 55a-3, 55b-1, 58b-7, 59a-6, 59a-6, 59b-1, 60a-6, 60a-9, 60a-13, 60b-3, 62b-7, 63a-12, 67a-1, 67b-5, 68b-1, 68b-1, 69a-10, 72b-8, 73a-10, 74b-4, 75b-1, 76b-5, 77a-8, 78b-11, 80b-7, 81a-6, 81b-12, 83a-1, 83a-5, 85b-4, 87a-3, 88b-1, 90a-3, 92a-2, 92a-12, 92b-3, 94b-8, 95a-1, 95a-1, 97a-7, 97a-12, 98b-1, 98b-2, 98b-3, 99b-8

duruş : (دُورُشْ) yapma, yönelme.

ʿamele duruş : ibadet etme.
d.+uŋ 54b-4

dut- : (دُوتْ- ، دُتْ- ، دُتْ -) 1. sarılmak, yapışmak.
d. 18b-7
d.-ıŋ 3a-10
2. benimsemek.
d.-a 4b-12
3. kaplamak (bkz. tut-).
d.-maduŋ 75b-8
d.-sun 5a-10, 5a-11
4. elde etmek (bkz. tut-).
d. 75a-5
5. ele almak.
d.-maduŋ 75b-10
6. yerine getirmek, yapmak.
d.-an 97a-4
d.-maduŋ 75b-11

āşiyān dut- : mesken edinmek (bkz. aşiyan tut-).
d.-ısardur 63a-2

el dut- : sevgi göstermek (bkz. el tut-).
d.-uban 8b-6

ḫām dut- : boşlamak.
d.-maduŋ 75b-5

ḳulaḳda dut- : önem vermek (bkz. kulagda tut-).
d. 28a-4

liḳām dut- : dizginlemek.
d.-maduŋ 75b-9

maḳam dut- : yer edinmek.
d.-maduŋ 75b-5

meşām dut- : ilgi duymak.
d.-maduŋ 75b-12

nabzını dut- : nabzını kontrol etmek.
d.-up 45b-1
nām dut- : şöhret bulmak.
d.-maduŋ 76a-1
naṣīḥat dut- : öğüt dinleme.
d.-maduŋ 75b-7
nizām dut- : belli bir kararda bulunmak.
d.-maduŋ 75b-6
ümiz̲ dut- : ümit vermek.
d. 34a-9
yön dut- : yönelmek.
d.-an 6a-10
d.-duk 12b-11
d.-dum 61b-7

dü-cihān (f) : (دو جهان) dünya ve ahiret.

d.+da 77b-6

düken- : (دُكَن - ، دوكن -) tükenmmek.

d.-di 61b-9
d.-dügi 50a-10
d.-ür 73b-6

düket- : (دوكت - ، دكت -) tüketmek.

d. 78a-6
d.-düŋ 38a-9

dün : (دون) gece.

d. 39a-12

dün gün : (دن كن) gece ve gündüz.

d. 32a-12

dünyā (a) : (دنيا ، دونيا) dünya, maddi alem (bkz. dünye, dünyī).

d. 14b-7, 22a-11, 23a-4, 38a-6, 39a-2, 47a-11, 55b-6, 75b-1, 81b-8, 82a-5, 92a-9, 94a-12, 95a-10
d.+da 14b-9, 30a-4
d.+daki 69b-4
d.+dan 4a-11, 14a-3
d.+ya 4a-9, 51a-9, 64b-2

dünye (a) : (دنيه ، دونيه) dünya, maddi alem (bkz. dünyā, dünyī).

d. 4b-3, 4b-4, 10a-4, 17a-11, 17b-4,21b-11, 46b-7, 55a-3, 70b-8, 72a-8, 80b-9
d.+de 17a-5, 45a-11, 51b-7, 54b-7, 72b-9
d.+nüŋ 4a-5, 22b-1, 29a-7
d.+ye 67b-8
dünyeye gel- : doğmak.

d. 53b-8

dünyī (a) : (دُنْيى) dünya, maddi alem (bkz. dünyā, dünye).

d. 61a-4, 98a-7

d.+de 13b-10

düp (a) : (دُپْ) ayı.

d. 49a-9, 49b-9

düp : (دُپْ) merkez.

d. 49a-2

dür (f) : (دُرْ) inci.

d. 59a-3, 70a-12

dür- : (دُرـ) toplamak.

d. 92a-8

d.-e 29a-12, 51b-9

defterin dür- : yok etmek.

d. 59a-3

dürd (f) : (دُرْدْ) tortu, çöküntü.

d.+ini 79a-12

dür-dāne (f) : (دُرْدانه) inci tanesi.

d. 70a-10

dür-fişān (f) : (دُرْفِشانْ) inci saçan.

d. 16b-10, 46b-1, 100a-9

düriş- : (دُرِشـ) çalışmak, çabalamak.

d.-üp 13b-10

dürlü : (دُرْلُو) türlü.

d. 52a-11, 56a-7

dürrāc (a) : (دُرّاجْ) keklik cinsinden bir kuş.

d. 68a-12

dürūd (f) : (دُرُودْ) dua, medih.

d. 88b-13

dürug (f) : (دُرُوغْ) yalan.

d. 74a-3

dürr-i pāk (f) : (دُرِّ پاكْ) parlak inci.

d. 46b-6

dürr-i meknūn (f.a): (دُرِّ مَكْنُونْ) mahfazalı parlak inci.

d. 40a-12

dürr-i yetim (f.a): (درّ یتیم) sedefinden tek olarak çıkan iri, büyük inci.
d.+üm 56b-9

dürüst (f) : (درست) 1. doğru.
d. 25b-8
2. bütün, tam.
d. 64a-3

dürüstī (f) : (درستی) doğruluk.
d.+den 65b-3

düş : (دوش) rüya.
d.+de 40b-4

düş- : (دوشمك ، دوشمك) 1. uğramak, kapılmak.
d.-di 16b-5, 72b-9, 98a-10
d.-düŋ 66b-1
d.-eliden 95b-12
d.-en 95b-12
d.-er 95a-5
d.-iben 86a-1
d.-me 32a-5, 67a-3
d.-mediler 81a-5
d.-medin 70a-3
d.-mişken 18a-5
d.-üp 35b-3, 97b-1
2. yukarıdan aşağıya inmek.
d.-dükce 56b-7
d.-medi 51a-11
3. ulaşmak.
d.-di 37b-8
4. bir hal içinde bulunmak.
d. 35b-11

ayaḳlarda düş- : değer yitirmek.
d.-üp 63b-6

cānlara ateş düş-: çok dertlenmek.
d.-eli 93a-6

dāma düş- : tuzağa yakalanmak.
d.-di 63b-2
d.-medin 46a-11

dāne yire düş- : yeşermek.
d.-medin 70b-5

elden ayaḳdan düş-: ihtiyarlamak.
d.-seŋ 79a-2

ḳarnına düş- : oluşmak.
d.-medin 70a-12

ʿışḳ odı düş- : aşık olmak.

d.-ür 23b-6
ileyine düş- : rehber olmak.
d. 5a-13
sāye düş- : gölge gelmek.
d.-di 44a-10
toprağa düş- : ölmek.
d.-er 54b-1
üstüne düş- : ulaşmak.
d.-e 83a-12
varṭaya düş- : tehlikeye kapılmak.
d.-medin 51b-7
yayı düş- : zor durumda kalmak.
d.-me 5b-3

düşmen (f) : (دُشمن / دُشمَن) düşman.
d. 13b-11

düşmiş : (دُشمِش) aciz.
d.+i 29b-5
d.+lerüz 87a-9, 97a-8

düşvār (f) : (دُشوار) zor, güç.
d. 75a-11

düt- : (دُت) tütmek.
d.-er 18a-12

dü-tā (f) : (دوتا ، دوتا) iki büklüm.
d. 35a-10, 81a-6
dü-tā it- : iki büklüm hale sokmak.
d. 16b-3

düz : (دُز) kolay.
d.+in 62a-10

düz- : (دُز) yapmak.
d.-dügüŋi 86b-7

düzd (f) : (دُزد) hırsız.
d.+üŋ 99b-8

E

eb (a) : (أَبْ) baba, ata.

e. 38b-3, 43a-3, 49b-8, 55a-2, 60b-12

ebed (a) : (أَبَدْ) 1. sonu olmayan; Hz. Allah.

e. 10a-10, 97a-3, 97b-4
2. sonu olmayan gelecek zaman.
e. 21a-4, 63b-10, 81b-12, 85a-8

ebedā (a) : (أَبَدا) ebediyyen.

e. 60b-11

ebeden (a) : (أَبَدًا) ebedi olarak.

e. 35b-6

ebedī (a) : (أَبَدِي) daimi olarak.

e. 3a-9, 9a-5, 65b-7

ebleh (a) : (اَبْلَهْ) ahmak.

e. 5a-4

ebr (f) : (أَبْرْ) bulut.

e. 46b-1, 96b-7

ebrār (a) : (اَبْرَارْ) iyiler.

e. 98b-11

ebter (a) : (اَبْتَرْ) hayırsız.

e. 72b-6

ecdād (a) : (اَجْدَادْ) atalar.

e.+uŋuz 54a-2

ecderhā (f) : (اَجْدَرْهَا) büyük yılan (bkz. ejdehā, ejderhā).

e. 35b-12

ecel (a) : (أَجَلْ ، أَجَلْ) ölüm.

e. 4b-6, 5b-13, 51b-9, 54a-7, 54a-7, 54a-7, 55a-1, 91a-6
e.+den 51b-3, 51b-7
e.+e 54b-4

ecel sagar içür-: ölmek.

e. 48b-3

ecinne (a) : (اَجِنَّه) ana karnındaki çocuklar.

e.+sinüŋ 67a-7

ecir (a) : (أجير) ücretle çalışan kimse.

e. 31b-4

ecniḥa-ı himmet (a): (أجنحۀ همت) gayret kanatları.

e.+üŋile 84a-10

eczā (a) : (أجزاء ، أجزا) parçalar, kısımlar.

e. 15b-2

e.+sıyıla 6a-12

edā (a) : (أدا) yerine getirme.

edā iT- : gerçekleştirmek.

e. 15b-4

edā kıl- : yerine getirmek.

e. 27b-8, 58b-10, 67b-1

edīb (a) : (أديب) edep sahibi.

e. 45b-6

ednā (a) : (أدنى) adi, aşağı.

d. 56a-2, 56a-3, 61a-11

ef'āl (a) : (أفعال ، افعال) fiiller.

e.+i 5b-12, 29a-4

efendi (rum.) : (أفندى) seslenme sözü.

e. 35a-11, 57b-3, 61b-6

efġān (a) : (أفغان ، أفغان ، أفغان) bağırma.

e. 20a-2, 22a-8, 96a-3

e.+ıla 37a-6

efġān iT- : bağırıp çağırmak.

e. 35a-5

efġān kıl- : bağırıp çağırmak.

e. 29b-11

eflāk (a) : (أفلاك ، افلاك) felekler.

e. 7a-4, 97a-7

e.+de 34a-2

efrād (a) : (أفراد) fertler.

e.+uŋ 69a-2

efvāc (a) : (أفواج) bölükler.

e. 68a-7, 68b-7

efvāh (a) : (أفواه) ağızlar.

e. 34a-11

eg- : (اَكـ) eğmek.

başın eg- : buyruk altına girmek.
e.-meyen 69a-2
boyn eg- : isteyerek veya istemeyerek katlanmak.
e.-dügi 86a-8
e.-me 14a-11
e.-üp 47b-5, 54a-4
ḥacibeyn eg- : kaş çatmak.
e.-me 5b-5

eger (f) : (اَكَرْ) şayet.

e. 5a-4, 5a-9, 9b-4, 13b-7, 16a-8, 21a-8, 27b-4, 30a-8, 30a-10, 30b-7, 30b-8, 37b-3, 46a-4, 48b-11, 49a-1, 52b-3, 55a-1, 55b-10, 62a-7, 63a-7, 78a-10, 80b-5, 80b-6, 81b-10, 83a-3, 89a-12, 90b-2, 90b-11, 91a-3, 92b-6, 96a-2, 96a-2

egerçi (f) : (اَكَرْچِه) şayet.

e. 52b-5, 63b-2, 67a-8, 95a-6

eg(i)n : (اَكِن) sırt, arka.

e.+ine 14b-8, 56a-11
e.+üŋe 88b-8

egle- : (اَكْلَـ اِكْلَـ) 1. neşelendirmek.

e.-di 46b-4
2. oyalamak.
e.+yiben 64a-7

eglen- : (اَكْلَنْـ) amaçsızca vakit geçirmek.

e.-me 51a-12

egri : (اَكْرِي) kötü kişi.

e.+lere 62b-1

eḥab (a) : (اَحَبْ) pek sevgili, çok sevilen.

e. 38a-11

eḥaḳ (a) : (اَحَقْ) en hakiki.

e. 8b-2

Eḥad (a) : (اَحَدْ) tek olan; Hz. Allah.

e. 21a-3, 86b-3, 97a-3, 97b-4,
e.+sın 10a-10

eḥadiyyet (a) : (اَحَدِيَّتْ) Allah'ın birliği.

e.+üŋ 6b-1

ehemm (a) : (اَهَمّ) çok mühim.

e.+ini 47b-7

eḥibbā (a) : (أحِبّا) dostlar, tanıdıklar.

e. 49a-7

ehl (a) : (أهْل) sahip.

e.+i 2b-7, 28a-7, 37a-2
e.+ine 14b-4, 80a-12, 80b-10, 90a-3
e.+ini 67b-9

ḥużūr ehli : hazır bulunanlar.
e. 42a-7
ibāhet ehli : helal görenler.
e. 48b-12
rūḥ ehli : melekler.
e. 77a-7
semāvāt ehli : melekler.
e. 77a-7
yol ehli : Allah yolunun yolcusu, mürşit.
e. 81a-12
e.+ne 56b-3
e.+sin 80b-6

ehl-i baṣīret (a): (أهْلِ بَصيرَتْ) ileri görüş sahibi.
e. 38b-8
ehl-i bāṭın (a): (أهْلِ باطِنْ) gönül adamı.
e.+da 73b-3
ehl-i bir (a) : (أهْلِ بِرّ) iyilik sahibi.
e. 25b-13
ehl-i ḍalāl (a): (أهْلِ ضَلالْ) sapık düşünceli.
e.+dur 91a-11
ehl-i dil (a.f): (أهْلِ دِلْ ، أهْلِ دِل) gönül ehli, mürşit.

e. 9b-5, 80a-6
e.+den 82b-2
e.+sin 38a-6
e.+üŋ 27b-9

ehl-i dīn (a) : (أهْلِ دينْ) dindar.
e. 36b-3
ehl-i dünyā (a): (أهْلِ دُنْيا) dünyaya düşkünler.
e. 23a-11
ehl-i fenā (a) : (أهْلِ فَنا) fena makamındakiler.
e. 52b-6
ehl-i ġaflet (a): (أهْلِ غَفْلَتْ) gaflettekiler.
e.+e 52b-7
ehl-i ḥāl (a) : (أهْلِ حالْ) hal sahibi, tasavvufta yol almış kişi.
e. 65b-4
e.+e 58b-3
ehl-i ḫalvet (a): (أهْلِ خَلْوَتْ) inzivaya çekilenler.

e.+e 51a-3
ehl-i kemāl (a): (اَهْلِ كَمَالْ) tasavvufta yol almış olan.
e.+e 85b-11
e.+i 84a-11
e.+üŋ 82b-11
ehl-i kerem (a): (اَهْلِ كَرَمْ) cömert.
e. 60a-10
ehl-i merd (a) : (اَهْلِ مَرْدْ) özü sözü doğru olanlar.
e.+e 69b-12
ehl-i millet (a): (اَهْلِ مِلَّتْ) halk.
e. 25b-4
ehl-i mükāşefe (a): (اَهْلِ مُكَاشَفَهْ) Allah'ın sırlarını gören.
e. 66a-9
ehl-i nefs (a) : (اَهْلِ نَفْسْ) nefsine düşkün olanlar.
e. 71a-10
ehl-i ṣalāḥ (a): (اَهْلِ صَلَاحْ) kurtuluşa ermiş kişi.

e. 80b-6, 80b-9, 80b-10, 80b-11, 80b-12, 81a-1, 81a-2, 81a-3, 81a-4, 81a-5, 81a-6, 81a-7, 81a-8
ehl-i sünnet (a): (اَهْلِ سُنَّتْ) dört hak mezhebe dahil olan müslümanlar.
e.+iseŋ 93b-1
ehl-i taḥḳīḳ (a): (اَهْلِ تَحْقِيقْ) hakikat sahipleri.
e. 18b-2
ehl-i tarīḳ (a): (اَهْلِ طَرِيقْ) tasavvuf ehli.
e.+a 95b-7
ehl-i ṭuġyān (a): (اَهْلِ طُغْيَانْ) günahkarlar.
e.+a 71b-7
ehl-i tuḳā (a) : (اَهْلِ تُقَا) takva sahipleri.
e. 18a-6
ehl-i yaḳīn (a): (اَهْلِ يَقِينْ) sağlam bilgi sahipleri.
e. 28b-7
ehlen ve sehlen ve merhaba (a): (اَهْلاً وَسَهْلاً وَمَرْحَبَا) hoş geldin, merhaba.
e. 18a-12
ehl ü ʿayāl (a): (اَهْلُ عِيَالْ) çoluk ve çocuk.

e. 54b-5
ejdehā (f) : (اَژْدَهَا) büyük yılan (mec.) azgın nefis (bkz. ecderha, ejderha).
e. 10b-9
e.+nuŋ 39a-4
ejderhā (f) : (اَژْدَهَا) büyük yılan (bkz. ecderhā, ejdehā).

e.+dur 14a-6, 14a-6
ek- : (اَكْ-) tohum atmak.

e.-üp 70b-2
ekābir (a) : (اَكَابِرْ) ileri gelenler.

e.+üŋ 67b-5

ekbād (a) : (أَكْبَادْ) ciğerler.

e. 94a-8

ekbād kebab ol-: çok ızdırap çekmek.

e. 93a-6

ekser (a) : (أَكْثَرْ) genellikle.

e. 71a-7, 87b-7

eksirū zikrā hādimi'l-lezzāt (a): (أَكْثِرُوا ذِكْرَ هَادِمِ اللَّذَّاتْ)

lezzetleri yok eden (ölümü) sıkça anınız.

e. 53b-7, 53b-7, 53b-8, 53b-9, 53b-10, 54a-1, 54a-2, 54a-3, 54a-4, 54a-5, 54a-5, 54a-6, 54a-7, 54b-1, 54b-2, 54b-3, 54b-4, 54b-5, 54b-6, 55a-1, 55a-2, 55a-3, 55a-4, 55a-5, 55a-6, 55a-7, 99a-11

eksük : (أَكْسُوكْ) eksik.

e. 4a-1

eksüklü : (أَكْسُكْلُو) eksiği olan, aciz.

e. 34b-6, 88a-4

e.+leriçün 29a-11

e.+ŋüzem 30a-7

ekvān (a) : (أَكْوَانْ) varlıklar.

e.+a 37b-6

el : (آلْ ، الْ ، أَلْ) 1. bir organımız.

e. 97b-9

e.+de 42b-1, 89a-3, 96a-12

e.+i 17b-4

e.+in 49a-4, 99b-10

e.+inde 63b-1

e.+üŋde 10b-9

e.+üŋden 14a-12

e.+üŋle 51b-4

2. mülkiyet, sahiplik.

e.+de 50b-1, 50b-4

e.+den 5a-6

e.+üŋde 90a-6

3. sebep, ilgi.

e.+inden 59a-9, 59a-11

e.+üŋ 58a-6

e.+ünden 17b-8, 93b-12

4. yurt.

e.+den 99b-5

5. kendi.
e.+inden 100b-7
6. baskı, etki.
e.+inde 35a-4
el çek- : ayrılmak, ilgiyi kesmek.
e. 23a-8, 67a-2, 74b-11
e.+üŋ 48b-12, 60a-5
el dut- : sevgi göstermek, yardım etmek (bkz. el tut-).
e.-uban 8b-6
el ir- : güç yetmek.
e. 14b-11, 60a-1, 70b-7
e.+üm 47b-9
el sun- : el uzatmak.
e. 31a-4, 34b-2, 85a-13
el tut- : yardım etmek (bkz. el dut-).
e. 44b-4
e.+in 56a-4
e.+ümüz 87a-9
e.+ümüzi 97a-8
el vir- : teslim etmek.
e.-e 26a-6
e.-enler 8b-6
el yu- : vazgeçmek.
e. 4a-5, 4a-11, 5b-7, 46b-5
elden çek- : geri almak.
e. 43b-7
elden ko- : vazgeçmek.
e. 4b-4, 38a-5, 38b-6, 39a-5, 59a-5, 83b-10
elden ayakdan düş-: ihtiyarlamak.
e. 79a-2
elden var- : kaybetmek.
e. 27a-3, 32b-12, 44a-1, 79a-12
elde ne var : yapılacak birşey yok.
e. 23b-3
ele al- : üzerinde durmak.
e. 35b-5
ele getür- : elde etmek.
e. 70a-10
eline vir- : teslim etmek.
e. 31a-12
boş el : hiç bir şeyi olmamak.
e.+ümüz 6b-4
kendü elüŋ : kendi kendine.
e.+le 85b-13
elā (a) : (آلا) ey!

e. 15a-8

el-ʿabdü vemā fī yedihī kāne li-Mevlā (a): (اَلْعَبْدُ وَمَا فِي يَدِهِ كَانَ لِمَوْلَاهُ) köle de elindekiler de efendisine (Hz. Allah'a) aittir.

e. 19a-12, 20b-6, 34b-6

el-cünūn u fünūn (a): (اَلْجُنُونُ فُنُونٌ) delilik çeşit çeşittir.

e. 5a-2

elem (a) : (اَلَمْ) keder.

e. 61a-5

elezz (a) : (اَلَذّ) çok leziz.

e. 10a-4

el-faḳīrü lā-yaḥtāc (a): (اَلْفَقِيرُ لَا يَحْتَاجُ) hiçbir şeye muhtaç olmayan fakir.

e. 67a-2, 68b-1

elfāẓ (a) : (اَلْفَاظْ ، اَلْفَاظ) sözler.

e. 6b-11, 77a-11

e.+ıla 82b-3

elfāẓ-ı dürer (a): (اَلْفَاظِ دُرَرْ) inci tanesi gibi sözler.

e. 83b-12

elfāẓ-ı rūḥ-efzā (a): (اَلْفَاظِ رُوحْ اَفْزَا) ruhu genişleten sözler.

e. 51a-7

el-gıyas̱ (a) : (اَلْغِيَاثْ) yardım et.

e. 65a-7, 65a-7, 65a-8, 65a-9, 65a-10, 65a-11, 66a-1, 66a-2, 66a-3, 66a-4, 66a-5, 66a-6, 66a-7, 66a-8, 66a-9, 66a-10

elḥān (a) : (اَلْحَانْ) nağmeler.

elḥāna getür- : nağmeler söylettirmek.

e. 72b-2

elīm (a) : (اَلِيمْ) acıklı.

e. 44b-3

elsin (a) : (اَلْسِنْ) sözler (bkz. elsün).

e. 51a-5

elsün (a) : (اَلْسُنْ) sözler (bkz. elsin).

e. 87b-6

elsün-i ervāḥ (a): (اَلْسُنِ اَرْوَاحْ) ruhların dili.

e. 89a-4

elṭāf (a) : (اَلْطَافْ ، اَلْطَافْ) ihsanlar.

e. 6b-11, 97a-6

e.+ı 37b-6, 53b-5

elṭāf-ı bī-tenāhī (a.f.a): (اَلْطَافِ بِي تَنَاهِي) bitmez tükenmez ihsanlar.

e.+ŋi 76b-2
elṭāf-ı cemāl (a): (أَلطَافِ جَمَال) yüz güzelliğinin ihsanları.
e.+üŋe 60b-11
elṭāf-ı Rabbānī (a): (أَلطَافِ رَبَّانِى) Rabbe ait ihsanlar.
e. 11a-1
elṭāf-ı rubūbiyyet (a): (أَلطَافِ رُبُوبِيَّت) ilahi ihsanlar.
e.+üŋ 9a-7
elvāḥ (a) : (أَلْوَاح) üzerine yazı yazılan şeyler.

e.+dur 78b-5
elvān (a) : (أَلْوَان) renkler.

e.+a 71a-12
el-vüżū'u silāḥ (a): (اَلْوُضُوءُ سِلَاح) abdest silahtır.
e. 78a-1
em- : (أَمـ) emmek.

e.-en 90a-4
emʿa (a) : (أَمْعَا) bağırsaklar.

e. 91a-3
emān (a) : (أَمَان) yardım.

e. 65a-4
emān bul- : korkmamak.
e. 11a-8
emān it- : yardımda bulunmak.
e. 56b-7
emān vir- : can kurtarmak.
e. 64a-10
emānī (a) : (أَمَانِى) istekler, arzular.

e. 51b-7
emāret (a) : (أَمَارَت) beylik.

e. 94b-2
e.+i 5b-10
emel (a) : (أَمَلْ ، أَمَلْ) arzu, istek.

e.+e 54b-4
e.+i 7a-13, 98b-13
e.+inde 7b-4
emel dercin ṭay iT-: emel kağıdını dürmek.
e. 4a-4
emīn (a) : (أَمِين) güven.

emīn it- : güvenli kılmak.

e. 46a-2
emir (a) : (أمير) bir kavmin başı.

e. 31a-3
emlak (a) : (أملاك) mülkler.

e.+üŋ 86a-6
emlak ol- : mülkiyetine geçmek.

e. 21a-8
emvac (a) : (أمواج ، أمواج) dalgalar.

e. 35b-9, 68a-4
emvac ur- : dalgalanmak.

e. 69a-8
emvac-ı derya (a.f): (أمواجِ دريا) deniz dalgaları.

e. 11b-6
emvac-ı dür-fişan (a.f): (أمواجِ دُرفشان) inci saçan dalgalar.

e. 30a-5
emvat (a) : (أموات) ölüler.

e.+ıla 23b-5
emn (a) : (أمن) eminlik.

e. 22b-2
emr (a) : (أمر ، أمر) buyruk.

e. 33b-9
e.+e 40a-7, 55b-7, 83a-5
e.+ine 7a-7, 86a-8, 87a-12, 92b-4, 100b-7
e.+üŋ 85a-10, 86b-10, 97a-4
e.+üŋde 85a-11
e.+üŋe 10a-1, 87a-11
e.+üŋle 52a-4, 86b-11

emr-i Hüza (a.f): (أمرِ خدا) Hz. Allah'ın buyruğu.
e. 23a-1

emr-i şer^{c} (a) : (أمرِ شرع) şeriatın emri.
e.+da 68a-2

emr-i takdir (a): (أمرِ تقدير) kaderin emri.
e.+i 55a-1

emraz (a) : (أمراض) hastalıklar.

e. 22b-3
emzac (a) : (أمزاج) huylar.

e. 68a-8
enaniyyet (a) : (أنانيّت) bencillik.

e. 12a-10

enar (f) : (آنار) nar.

e. 42b-9, 49b-2, 78b-6

enbār-ı şuʿle (a): (انبارِ شعله) alev anbarları.

e.+den 100b-4

enbiyā (a) : (انبیاء ، انبیا) nebiler.

e. 22b-4

e.+yadur 28b-2

encām (a) : (انجام) yıldızlar (bkz. encüm).

e. 13a-6

encīr (f) : (انجیر) incir.

e. 78b-7

encüm (a) : (انجم ، انجم) yıldızlar (bkz. encam).

e. 39b-8, 42a-5, 51b-1, 95a-12

e.+i 34a-2

encümengāh-ı leşker-i ervāḥ (f.f.a): (انجمنگاهِ لشکرِ ارواح)
ruhlar askerinin toplantı yeri.

e. 78a-7

endād (a) : (انداد) nazireler.

e. 94b-7

endāze (f) : (اندازه) ölçü.

endāzeden çıḳ- : ölçüsüz davranmak.

e. 31a-8

endīşe (f) : (اندیشه ، اندیشه ، اندشه) fikir, düşünce.

e. 3a-6, 36a-10, 86b-10

e.+de 57b-7

e.+ler 17b-6

e.+yi 5a-8

endīşe-i cihān (f): (اندیشهٔ جهان) dünya sıkıntısı.

e.+dan 100b-3

endīşe-i dünyā (f.a): (اندیشهٔ دنیا) dünya sıkıntısı.

e. 82a-11

e.+yı 73a-9

enfüs (a) : (انفس) nefisler.

e.+üŋ 67a-7

engüşt-nümā-yı dem-i ʿirfān-ı meşāyiḫ (f.f.a.a): (انگشت نمای دمِ عرفانِ مشایخ)
şeyhlerin kainatın sırlarını bilme anının parmakla göterileni..

e. 82b-10

enhār (a) : (انهار) nehirler.

e. 19a-7

enhār-ı ḥikmet (a): (انهارِ حكمت) bilgi nehirleri.

e. 33b-12 انهارِ حكمت

e.+ler 13b-6

enīs-i ehl-i ḳulūb (a): (انيسِ اهلِ قلوب) kalp ehlinin dostu.

e. 43b-11

envāᶜ (a) : (انواع) çeşitler.

e. 13a-9

envāᶜ-ı reyāḥīn (a): (انواعِ رياحين) fesleğenler çeşidi.

e.+ile 9a-9

envār (a) : (انوار، انوار) nurlar.

e. 99b-13

e.+ı 33a-5

e.+uŋ 65a-7

envār-ı Fāliḳu'l-Iṣbāḥ (a): (انوارِ فالقِ الاصباح) Hz. Allah'ın nurları.

e. 79a-5

envār-ı ḳalb (a): (انوارِ قلب) kalbin nurları.

e. 5a-10

envār-ı meşāyiḫ (a): (انوارِ مشايخ) şeyhlerin nurları.

e. 83b-11

envār-ı şerᶜ-i Muṣṭafā(a): (انوارِ شرعِ مصطفى) Hz. Muhammed'in şeriatının nurları.

e. 21b-5

envār-ı tecellī (a): (انوارِ تجلّى) tecelli nurları.

e. 64a-6

envār-ı tecellī-i cemāl-i Ḥaḳ (a): (انوارِ تجلّىِ جمالِ حق) Hz.Allah'ın cemalinin tecelli nurları.

e. 65b-2

envār-ı vāridāt (a): (انوارِ واردات) içe doğan şeylerin nurları.

e.+ıla 43a-7

er : (ار، ار) 1. tasavvuf yolunda olan salik.

e. 89b-3

e.+e 30a-11, 36b-5, 76a-5

2. erkek kişi.

e. 51b-10, 98a-2

3. nitelikli insan.

e. 69b-11

4. mürşit.

e. 68b-6

ᶜışḳ eri : Allah yolunun yolcusu.

e. 14b-6, 15b-10, 20a-5, 38b-4, 57b-11

e.+dür 82a-6

e.+ne 4b-2, 5a-2, 89b-4

e.+inüŋ 26b-4, 40b-5, 44b-9, 100b-11

ʿucb eri : kendini beğenmiş.

e. 79b-11

eren : (أَرَنْ ، أَرَنْ) mürşit.

e. 79b-11

e.+ler 25a-8, 27a-10, 37a-3, 71b-4, 72a-3

e.+leriçün 8b-6

erbaʿīne ṣabāḥan (a): (أَرْبَعِينَ صَبَاحًا) kırk sabah.

e. 55b-11

erğuvān (a) : (أَرْغُوَانْ) güzel, parlak, kızıl renkli bir çiçek.

e. 13b-1

eri- : (أَرِ-) 1. katı bir cisim sıvı duruma geçmek.

e.-yüp 41a-6

2. dert çekmek.

e. 20a-5

yürek yağı eri-: çok üzülmek.

e.-sün 4b-8

e.-ye 68b-3

eriT- : (أَرِتْ-) erimesine yol açmak.

e.-üp 37a-9

erkān (a) : (أَرْكَانْ) esaslar.

e.+a 31b-1, 71a-10

erkān-ı meşāyiḫ (a): (أَرْكَانِ مَشَايِخْ) şeyhliğin esasları.

e. 82b-8

erliK : (أَرْلِكْ ، أَرْلِكْ) 1. tarikatte bir aşama.

e. 3a-1, 36a-12, 55a-1, 60a-12

e.+de 49a-3

e.+ile 45b-8

e.+ini 51b-10

2. yiğitlik.

e.+ile 32b-1

e.+ini 51b-10

ervāḥ (a) : (أَرْوَاحْ) ruhlar.

e. 79a-3

erzān-ı şefāʿat (a): (أَرْزَانِ شَفَاعَتْ) şefaatın uygunu.

e. 84b-4

eṣaḥ (a) : (أَصَحّ) çok doğru.

e. 82a-6, 82b-1

esās (a) : (أَسَاسْ) asıl.

e.+ı 93b-4

es̱er (a) : (أَثَرْ ، أَثَر) iz, nişan, belirti.

e. 5a-7, 13b-4, 19a-12, 50b-5, 61b-12, 65b-2, 91a-4, 95b-1
e.+i 19a-2, 76a-10, 89b-11
e.+idür 19a-10
e.+in 61b-12, 65a-9

es̱er iT- : etkilenmek.
e. 96a-9

es̱er kıl- : iz bırakmak.
e. 37a-11

esed (a) : (أَسَدْ ، أَسَد) arslan (mec.) cesur.

e. 85b-12
e.+i 66a-6

es̱īr (a) : (أَثِير) kainatı dolduran ve bütün cisimlere nüfuz eden tartısız, elastiki ve akıcı, hafif cisim.

e.+e 45a-3

esīr : (أَسِيرْ ، أَسِير) tutsak.

e. 8a-1, 31a-2, 69a-11
e.+em 62a-9
e.+i 25b-6, 81a-11, 85a-5

esīr kıl- : tutsak etmek.
e. 63a-4

esīr ol- : tutsak düşmek.
e. 76a-5, 79b-7

esīr-i ᶜışk (a): (أَسِيرِ عِشْق) aşk tutsağı.
e.+ı 13a-5

esīr-i meḥabbet (a): (أَسِيرِ مَحَبَّت) sevgi tutsağı.
e.+i 43a-10

esīr-i muḥannes (a): (أَسِيرِ مُخَنَّث) alçaklık tutsağı.
e. 100a-4

esfel-i nāsūt (a): (أَسْفَلِ نَاسُوت) insanlığın en adisi.
e. 58a-1
e.+dan 11a-13

esmā (a) : (أَسْمَا) isimler.

e. 15b-1, 53b-4

esnāf-ı niᶜmet (a): (أَصْنَافِ نِعْمَت) nimet çeşitleri.
e.+üŋi 97a-6

esrār-ı meşāyiḫ (a): (أَسْرَارِ مَشَايِخ) şeyhlerin sırları.
e. 84a-5

esri- : (أَسْرِ) serhoş olmak.

e.-yüp 31b-2

esrit- : (اَسْرِتْ-) serhoş ettirmek.

e. 99b-4

esrük : (اَسْرُوكْ) serhoş.

e. 26b-12

es-ṣabru miftāḥu'l-ferec (a): (اَلصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجْ) sabır kurtuluşun anahtarıdır.

e. 75a-6, 75a-6, 75a-7, 75a-8, 75a-9, 75a-10, 75a-11, 75a-12, 75b-1, 75b-2, 75b-3, 75b-4

es-seyrü meᶜa'llah (a): (اَلسَّيْرُ مَعَ اللّٰهِ) Allah ile birlikte seyretmek.

e.+ı 11b-5

eş- : (اَشْ) hızla sürmek.

hırs atını eş- : çok hırslanmak.

e.-düŋ 66b-2

eşᶜār (a) : (اَشْعَارْ) şiirler.

e. 74b-8

eşbāḥ (a) : (اَشْبَاحْ) eşler, benzerler.

e. 78a-11

eşcār (a) : (اَشْجَارْ) ağaçlar.

e. 13a-9

eşed (a) : (اَشَدْ) daha şiddetli.

e. 40a-9

eşedd-i belā (a): (اَشَدِّ بَلَا) şiddetli bela.

e. 22b-4

eşiᶜᶜa (a) : (اَشِعَّه) ışıklar, parıltılar.

e. 66b-7

e.+ları 79a-6

e.+sı 35a-5

eşiᶜᶜa-ı Dīdār-ı şāhid (a.f.a): (اَشِعَّۀ دِيدَارِ شَاهِدْ) kalben çok hatırlanan Cemalu'llahın parıltıları.

e. 89a-8

eşiᶜᶜāt (a) : (اَشِعَّاتْ ، اَشِعَّاتْ) ışıklar, parıltılar.

e.+ı 58a-8

e.+ıla 53a-11

eşiᶜᶜāt-ı nūr-ı ᶜayn (a): (اَشِعَّاتِ نُورِ عَيْنْ) göz nurunun parıltıları.

e. 53a-2

eşiᶜᶜāt-ı tecelli (a): (اَشِعَّاتِ تَجَلِّي) tecelli parıltıları.

e. 61a-5

eşiddā (a) : (اَشِدَّا) şiddetli davranan yiğitler.

e. 28b-1
eşkal-i mümkinat (a): (اَشْكَالِ مُمْكِنَاتْ) olabilen şekiller.
e. 52a-9
eşkal-i suret (a): (اَشْكَالِ صُورَتْ) görünüş şekilleri.
e. 53a-7
eşkal-i tarikat (a): (اَشْكَالِ طَرِيقَتْ) tarikat şekilleri.
e. 84a-9
eşk-i تَحْتِهَا الْاَنْهَارْ (f.a) : (اَشْكِ) "altında ırmaklar vardır"ın gözyaşı.
e. 89b-9
eşk-i devran (f.a): (اَشْكِ دَوْرَانْ) hızla akan gözyaşı.
e. 40a-12
eşrat-ı sa'at (a): (اَشْرَاطِ سَاعَتْ) kıyamet alametleri.
e. 97b-2
eşya (a) : (اَشْيَاءْ ، اَشْيَا) nesneler.

e. 15b-1, 15b-2
e.+nuŋ 15b-5
et : (اَتْ) et.

e.+üŋi 38b-10
etbak-ı semavat (a): (اَطْبَاقِ سَمَوَاتْ) gök tabakaları.
e. 9a-10
eteK : (اَتَكْ ، اَتَكْ) etek.

etegin tut- : 1. saygı göstermek.
e. 49a-4
2. sığınmak.
e. 68b-6
etfal (a) : (اَطْفَالْ) çocuklar.

e.+edür 93a-8
etraf (a) : (اَطْرَافْ) çevre.

e.+ı 5a-11
ev : (اَوْ ، آوْ ، اَوْ) 1. ev, hane.

e.+de 43a-1
e.+den 43a-1
e.+dür 42b-13
e.+i 93b-2
e.+inden 43b-9
e.+ine 64b-5
e.+ini 56b-11
e.+üŋ 93b-4
2. mahal, mevki.
e.+üŋ 57a-9

bāṭın evi : gönül.
e.+nde 28a-1
e.+ni 5a-9
gönül evi : iç dünya.
e. 83b-4
e.+n 34b-1
e.+ne 4b-2, 61b-2
ṣūret evi : vücut.
e. 26a-8
evāmir (a) : (أَوَامِر) emirler.

e.+e 33b-6
evāmir-i şerᶜ (a): (أَوَامِرِ شَرْع) şeriat emirleri.
e.+a 77b-5
evc (a) : (أَوْج) yüksek, yüce.

e.+de 11b-1
e.+e 84a-10
e.+inde 42b-5, 89a-7
e.+inden 41b-4
evc-i kemāl : (أَوْجِ كَمَال) olgunluk doruğu.

e.+e 28a-1
evfā (a) : (أَوْفَى) vefalı, cana yakın.

e. 11a-3
evhene'l-büyut (a): (أَوْهَنُ الْبُيُوت) örümcek ağı.

e. 58b-3
evḳāt (a) : (أَوْقَات) vakitler.

e.+ı 53b-9
evlā (a) : (أَوْلَى ، أَوْلَا) daha uygun.

e. 2b-8, 16b-13, 88a-7
e.+sı 2b-6, 58b-7
e.+yıdı 84b-1
evlād (a) : (أَوْلَاد ، أَوْلَار) çocuklar.

e. 13b-12
e.+uŋı 51b-4
e.+uŋuz 54a-3
evliyā (a) : (أَوْلِيَاء ، أَوْلِيَا ، أَوْلِيَاء) evliya.

e. 22b-4, 29a-7, 29b-5, 29b-5, 29b-6, 29b-7, 29b-8, 29b-9, 29b-10, 29b-11, 29b-12, 30a-1, 30a-2, 30a-3, 30a-4, 30a-5, 30a-6, 30a-7, 55b-9, 55b-10, 69b-3, 73a-4, 92a-4, 94b-10
e.+dan 43a-6, 59a-7, 95a-3

e.+dur 95a-2
e.+durur 28b-7
e.+nuŋ 49a-4
e.+ya 31b-9, 47a-5, 55b-8

evrād (a) : (أوراد) okunması adet olan dini dualar.

e. 92b-12

evrād sürdiler : dualarla beraber yaşamak.

e. 94a-7

evrāḳ (a) : (أوراق) yapraklar.

e.+ın 42a-10

evrāḳ-ı şürūḥ (a): (أوراقِ شروح) şerh edilmiş evrak.

e. 77a-1

evṣāf (a) : (أوصاف) özellikler.

e.+ı 5a-11, 15a-3

evtād (a) : (أوتاد) dört ana yönde bulunan dört büyük veli.

e. 93b-11

evvel (a) : (أوّل ، اوّل) 1. herşeyden önce olan Hz. Allah.

e. 63a-3, 92b-3, 98b-10
2. önce, ilk.
e. 22a-13, 27a-1, 50b-2, 57a-10, 57b-6, 78b-1, 93b-8
e.+den 41a-3, 65b-11
e.+i 34a-4

evvelā (a) : (أوّلا) öncelikle.

e. 11b-7, 55b-7

evveliyyet (a) : (أوّليّت) başlangıç.

e.+ine 98b-3

ey(i)T- : (اييد- ، ايد- ، ايد- ، ايت) 1. söylemek.

e. 4a-1, 23a-10, 40a-13, 51b-7
2. zikretmek.
e.-e 44b-11, 90a-6, 100a-12
e.-elim 22b-12
e.-elüm 3b-6, 3b-6, 3b-7, 3b-7, 3b-8, 3b-9, 3b-10, 3b-11, 3b-12, 3b-13, 4a-1, 4a-2, 4a-3, 4a-4, 4a-5, 4a-6, 4a-7, 4a-8, 4a-9, 4a-10, 4a-11, 4a-12, 4a-13, 4b-1, 4b-2, 4b-3, 4b-4, 4b-5, 4b-6, 4b-7, 4b-8, 4b-9, 4b-10, 4b-11, 4b-12, 4b-12, 4b-13, 5a-1, 5a-2, 5a-3, 5a-4, 5a-5, 5a-6, 5a-7, 5a-8, 5a-9, 5a-10, 5a-11, 5a-12, 5a-13, 5b-1, 5b-2, 5b-3, 5b-4, 5b-5, 5b-6, 5b-7, 5b-8, 5b-9, 5b-10, 5b-11, 5b-12, 5b-13, 6a-1, 6a-2, 6a-3, 6a-4, 6a-5, 6a-6, 6a-7, 6a-8, 6a-9, 6a-10, 6a-11, 6a-12, 34a-10
e.-er 14a-6

e.-üŋe 97b-2
e.-ür 10a-11, 18a-10, 18a-11, 21a-3, 39b-9, 40a-12, 63a-11, 97b-12
e.-ürken 49b-8
e.-ürlerise 42b-12
3. buyurmak, emretmek.
e.-e 44a-12
e.-ürise 91a-13
4. belirtmek, işaret etmek.
e.-ür 43b-10, 45a-7
5. itiraf etmek.
e.-iser 40a-8
6. seslenmek.
e.-elüm 96b-5

cevābın eyT- : cevabını vermek.
e.-üŋe 84b-5

eydil- : (ايديل- ، ايدل-) söylenmek.
e.-e 4b-12
e.-ür 38b-2

eydinil- : (ايدنيل-) söylenilmek.
e. 44b-2

eyle : (ايله) öyle.
e. 2b-3

eyle- : (ايل- ، ايلك- ، ايله-) 1. yapmak, etmek.
e. 5b-12, 35b-7, 66a-1, 100b-3
e.-di 18a-1, 22b-9, 40a-3, 41b-7, 42b-8, 52b-4, 52b-7, 83a-6, 88a-11
e.-düŋ 85a-11
e.-me 48b-11, 83b-7
e.-memişdürür 80b-1
e.-mesün 38a-9
e.-meye 90a-5
e.-mez 86a-13
e.-mişdür 78b-2
e.-r 9a-8, 35b-12, 87b-1
e.-ye 81a-1
e.-yen 34a-1
e.-yene 62a-10
e.-yüp 31b-4, 96a-5
2. buyurmak, söylemek.
e.-yüp 75b-8

açuġ eyle- : ortaya çıkarmak.
e.-mişüz 4b-9

ʿālī eyle- : yüceltmek.

e.-ye 2b-10

āşüfte eyle- : aşktan çıldırtmak.

e.-mişdür 58b-4

bahşiş eyle- : bağışlamak.

e.-rise 43b-7

başuŋı semiᶜ eyle-: sersemleştirmek.

e.-mesün 75b-1

başuŋı top eyle-: kendini feda etmek.

e. 48b-10

berdār eyle- : asılmak.

e.-miş 100a-2

beyān eyle- : işaret etmek.

e.-r 40a-13

bīzār eyle- : uyarmak.

e.-ye 99a-8

cān-fizā eyle- : gönüle ferahlık vermek.

e.-ye 28a-8

cārī eyle- : geçerli kılmak.

e. 75b-6

e.-yen 33b-12

cezbe eyle- : kendinden geçirmek.

e.-miş 42b-5

ciger kebab eyle-: çok ızdırap çekmek.

e.-diler 79b-11

cihād eyle- : savaşmak.

e. 94a-11

cüzā eyle- : ayırmak.

e.-meye 22a-11

çāk eyle- : yırtmak.

e.-di 8a-5

e.-yem 29b-11

çarḫ eyle- : döndürmek.

e.-dügi 19a-8

ҫoġ eyle- : fazlalaştırmak.

e.-mişüz 4b-9

deng eyle- : şaşkın bırakmak.

e.-di 96a-6

dirīg eyle- : esirgemek.

e.-ye 62a-7

duᶜā eyle- : Allah'a yalvarmak.

e. 22a-9

fidā eyle- : gözden çıkarmak.

e. 17b-9

e.-yevüz 22b-6

ġarḳ-ı ḫūn eyle-: kana batırmak.

e. 42a-11

göç eyle- : ebedi yolculuğa çıkmak.

e.-yevüz 48b-5

hali eyle- : boş bırakmak.
e. 12b-1
e.-me 85b-10
harc eyle- : harcamak.
e.-me 74b-9
hasıl eyle- : ortaya çıkarmak, elde etmek.
e. 44b-8, 57a-10, 100a-8
e.-yesin 67a-10
harab eyle- : yıkmak.
e.-miş 63b-5
hayran eyle- : hayranlık duyurmak.
e.-meklik 26b-12
hazer eyle- : sakınmak.
e. 46a-7
heba eyle- : boşa çıkarmak.
e.-di 17b-6
e.-mek 32a-10
humud eyle- : zayıflatmak.
e. 96b-12
huruş eyle- : coşmak.
e.-r 35b-12
hücum eyle- : saldırmak.
e.-r 46a-1
icad eyle- : yaratmak.
e.-yüp 22b-7
ictinab eyle- : geri çekilmek.
e.-yüp 33b-7
idrak eyle- : anlamak.
e.-ye 61a-7
iftitah eyle- : başlamak.
e. 81b-9
ihya eyle- : 1. gafletten uyarmak.
e.-ye 4a-4
2. diriltmek.
e. 52b-10
ikrar eyle- : tasdik etmek.
e.-dük 98b-4
ilac eyle- : çare bulmak.
e. 67a-4
ʿimaret eyle- : bayındır kılmak.
e. 38a-4
imtisal eyle- : boyun eğmek.
e.-yüp 33b-6
ʿinayet eyle- : yardım etmek.
e. 6b-1, 6b-1, 6b-2, 6b-3, 6b-4, 6b-5, 6b-6, 6b-7, 6b-8, 6b-9, 6b-10, 6b-11, 6b-12, 6b-13, 7a-1, 7a-2, 7a-3, 7a-4, 7a-5, 7a-6, 7a-7, 7a-8, 7a-9, 7a-10, 7a-11, 7a-12, 7a-13, 7b-1, 7b-2, 7b-3, 7b-4, 7b-5, 7b-6, 7b-7, 7b-8, 7b-9, 7b-10, 7b-11, 7b-12,

7b-13, 8a-1, 8a-2, 8a-3, 8a-4, 8a-5, 8a-6, 8a-7, 8a-8, 8a-9, 8a-10 8a-11, 8a-12, 8a-13, 8b-1, 8b-2, 8b-3, 8b-4, 8b-5, 8b-6, 8b-7, 8b-8, 8b-9, 8b-10, 8b-11, 8b-12, 8b-13, 59a-9

inkıyad eyle- : boyun eğmek.
e.-diler 95b-8
inşaf eyle- : adaletle davranmak.
e. 32a-8
inşa eyle- : ortaya çıkarmak.
e.-dük 19b-2
istigfar eyle- : tövbe etmek.
e.-ŋ 99a-7
istihrac eyle- : çıkarmak.
e. 68b-11
istimdad eyle- : yardım dilemek.
e. 94b-11
kanaᶜat eyle- : yetinmek.
e. 58b-11
kabul eyle- : kabullenmek.
e.-gil 10b-6
kar eyle- : etkilemek.
e.-medi 87a-7
kayid eyle- : yedeğine aldırmak.
e. 87a-9
ked eyle- : çalışmak.
e.-me 77b-11
kesb eyle- : kazanmak.
e. 55b-8
kül eyle- : küllendirmek.
e.-yem 30b-2
lecac eyle- : ayak diremek.
e.-me 68a-2
lutf eyle- : bağışlamak.
e. 10b-4, 61a-10
magfiret gark eyle-: Allah'ın bağışlamasına boğmak.
e. 3a-11
mahfi eyle- : gizlemek.
e. 59a-2
mahv eyle- : yok etmek.
e.-medin 17b-11, 61b-12
e.-mişüz 38a-12
maᶜmur eyle- : bayındır yapmak.
e. 4a-10
merdanalıg eyle-: yiğitlik göstermek.
e. 49a-3
merhamet eyle- : bağışlamak.
e. 8b-13
mest eyle- : kendinden geçirmek.
e.-di 76b-12

mezc eyle- : karıştırmak.
e.-meŋ 74b-9
muḥkem eyle- : kuvvetlendirmek.
e.-yen 42b-8
muṣallat eyle- : sataştırmak.
e.-me 48a-11
naṣb eyle- : dikmek.
e.-ye 3a-8
naṣiḥat eyle- : öğüt vermek.
e.-diler 75b-7
naẓar eyle- : 1. mürşitlerin müritlerin kalbini feyz ile doldurmak.
e.-ŋ 29b-5
e.-ye 30a-6
2. ibretle bakmak.
e.-sün 97b-2
3. ilgi duymak.
e.-ye mi 72a-11
4. öyle görmek, kabul etmek.
e. 56a-5
nedamet eyle- : pişman olmak.
e.-mekden 44b-2
nedem eyle- : pişman olmak.
e. 35b-1
nefy eyle- : sürmek.
e. 53b-2
nūş eyle- : içmek.
e.-r 35b-12, 36a-1
e.-yelüm 75a-6
pāk eyle- : arındırmak.
e. 87b-7
e.-gil 3a-7
pāy-vend eyle- : engellemek.
e.-mek 55a-5
pervāz-ı ᶜālem-i melekūt eyle-: melekler alemine yükselmek.
e. 84b-10
refᶜ-i bürkaᶜ eyle-: yüz örtüsünü kaldırmak.
e.-yüp 32b-5
refīk eyle- : yoldaş yapmak.
e. 48a-5
rehā eyle- : kurtarmak.
e. 11a-12
e.-yüp 33b-11
rehber eyle- : yol gösterici yapmak.
e. 48b-5
rıḥlet eyle- : ölmek.
e.-di 45b-10
riᶜāyet eyle- : tabi olmak.
e. 38a-2

ruşen eyle- : 1. arındırmak.
e. 87b-10
2. aydınlatmak.
e.-di 79a-5
ruzi eyle- : nasiplendirmek.
e. 62a-4, 87b-11
rücu^c eyle- : dönmek.
e. 40a-10
sadık eyle- : doğrulamak.
e. 12b-2
saf eyle- : arındırmak (bkz. safi eyle-).
e.-gil 12b-7
şafi eyle- : arındırmak (bkz. saf eyle-).
e. 67a-12
sahk eyle- : kırılmak.
e.-se 53b-5
sa^cy eyle- : çalışmak.
e. 73a-5
ser-agaz eyle- : yeniden başlamak.
e. 15a-8
sud eyle- : kazanç sağlamak.
e.-mez 14b-4, 36a-12
şed eyle- : sıkıca bağlamak.
e. 86a-9
şineva eyle- : işitmek.
e.-yen 22b-10
şükr eyle- : hoşnutluğunu bildirmek.
e. 20a-1
ta^cat eyle- : ibadet etmek.
e. 58b-8
taharet-i batın eyle-: ruhu arındırmak.
e. 78a-1
tahsil eyle- : öğrenmek.
e. 49a-1
takrir eyle- : anlatmak.
e. 61b-9
e.-ye 61b-9
tams-ı zat eyle-: kendini yok etmek.
e. 41a-4
tarac eyle- : yağmalamak.
e.-di 67a-1
tecdid eyle- : yenilemek.
e. 90a-12
tefakkud eyle- : arayıp soruşturmak.
e.-se 30a-1
teferru^c eyle- : parçalamak.
e. 6a-2
temaşa eyle- : seyretmek.

e. 89b-10
temennā eyle- : istemek.
e.-yem 23b-1
temiz eyle- : temizlemek.
e.-yeydi 27b-4
terk eyle- : bırakmak.
e. 5b-4, 27b-8, 55b-3, 100a-6
e.-ŋ 3b-2
e.-yüp 69a-3
terk-i hevā eyle-: nefsi arzuları bırakmak.
e.-düŋ 32b-1
tesellüs eyle- : kolaylaştırmak.
e.-ye 90a-11
tevbe eyle- : bağışlanma dilenmek.
e.-dügi 76b-1
teveccüh eyle- : 1. sevgi göstermek.
e. 13b-12
2. yönelmek.
e. 20a-3, 74b-5
teveccüh-i tām eyle-: tam olarak yönelme.
e. 81b-1
ṭulū' eyle- : doğmak.
e.-di 41b-4
tuş eyle- : rast getirmek.
e.-r 36a-1
vaẓīfe eyle- : görev bilmek.
e. 80a-3
yoġ eyle- : bitirmek.
e.-mişüz 4b-9
yoş eyle- : kamaştırmak.
e.-r 36a-1
ẓāyi' eyle- : boşa çıkarmak.
e.-me 81b-7
e.-mek 4a-1
zīr [i] zeber eyle-: yerle bir etmek.
e. 5a-7
eytām (a) : (أيتام) yetimler.

e.+uŋ 86a-8
eyü : (ايو) iyi.

e. 62a-8
ey(ü)lük : (ايلك) iyilik.

eylük iT- : iyilikte bulunmak.
e. 60b-3
eyvan (f) : (ايوان) sofa.

e.+ları 86a-3
eyyām (a) : (أَيَّامْ) günler.

e. 9a-12
Eyyub (a) : (أَيُّوبْ ، أَيُّوبْ) Hz. Eyüp.

e. 9b-1
e.+e 8a-4
eyyühe'l-ᶜulemā (a): (أَيُّهَا الْعُلَمَا) ey alimler.

e. 32b-12
ez-berle- (f.+t): (أَزْبَرْلَ-) ezberlemek.

e.-yüp 31b-10
ezel (a) : (أَزَلْ ، أَزَلْ) 1. başlangıcı olamayan; Hz. Allah.

e. 76a-6, 97a-3, 97b-4
2. başlangıcı olmayan zaman.
e. 21a-2, 69a-9
e.+de 23b-3, 63a-8
e.+den 9a-5, 63b-10, 63b-11
eẕel (a) : (أَذَلْ) zelil, aşağılık.

e.+dür 61a-11
Ezel Bezmi (a) : (أَزَلْ بَزْمِ) Allah'ın ezelde ruhlar ile yaptığı toplantı.
e.+nde 41b-7
e.+nden 40b-2
ezelī (a) : (أَزَلِى) öncesiz.

e. 20a-6
ezhār (a) : (أَزْهَارْ) çiçekler.
e.+ı 33a-7
ezhār-ı envāᶜ-ı riyāż (a): (أَزْهَارِ أَنْوَاعِ رِيَاضْ) bahçelerin çeşitli çiçekleri.
e.+ı 15b-3
ezhār-ı envār-ı yaḳīn (a): (أَزْهَارِ أَنْوَارِ يَقِينْ) sağlam bilgi nurlarının çiçekleri.
e. 33b-12
ezhār-ı ᶜibret (a): (أَزْهَارِ عِبْرَتْ) ibret çiçekleri.
e.+ler 13b-6
ezil- : (أَزِلْ-) ezilmek.

baġrı ezil- : üzüntü çekmek.
e.-ür 54b-2
ez-Şeddād (f.a): (أَزْ شَدَّادْ) Yemen'de Ad kavmi hükümdarı olan Şeddad'tan.
e. 90b-13

F

faḥm (a) : (فَحْمْ) kömür.

f. 67b-7

fahr (a) : (فَخْرْ) övgü.

f. 3a-1, 73b-9

fahr-ı erbābi't-tuḳā (a): (فَخْرِ اَرْبَابِ التُّقىٰ) takva ehlinin övüncü.

f. 25a-11

fāḫte (f) : (فَاخْتَه) üveyik kuşu.

f. 45b-3

fāḳ (a) : (فَاقْ فَقْ) tuzak.

f. 51a-6, 74a-2

fāḳa (a) : (فَاقَه) fakirlik.

f.+yı 75b-3

faḳd (a) : (فَقْدْ) yokluk.

f.+dan 82a-9

faḳīh (a) : (فَقِيهْ) fikıh alimi.

f. 66b-9

faḳīhī (a) : (فَقِيهِى) fakihlik.

f. 74a-2

faḳīr (a) : (فَقِيرْ فَقِير) aciz, yoksul.

f. 67b-10, 31a-4
f.+dürür 68b-1
f.+e 28b-4, 63a-12, 84b-8

faḳr (a) : (فَقْرْ) acizlik, devrişlik hali.

f. 56a-12, 60a-11, 67a-1, 68b-10, 75b-3
f.+da 4a-5

fānī (a) : (فَانِى فَانِى) geçici.

f. 32b-2, 86a-7, 90b-13
f.+dür 4a-9

fānī ol- : kaybolup gitmek.

f. 4b-4

farḫ (a) : (فَرْخ) piliç.

f. 84b-10

fāriġ (a) : (فَارِغْ) vazgeçmiş.

f. 7a-8, 46b-7, 69b-6
fārig ol- : vazgeçmiş bulunmak.
f.26b-4
fārigu'l-bāl (a.f): (فَارِغُ الْبَالْ) başı dinç, rahat.

f. 23a-8
fark (a) : (فَرْق) ayrılık.

f.+a 5b-2
f.+ına 36a-12
fāsid (a) : (فَاسِدْ) kötü, yanlış.

fasid ol- : kötüleşmek.
f. 87b-7
fāş (f) : (فَاشْ) ortaya çıkma.
faş ol- : ortaya çıkmak.
f. 30b-11
fāyide (a) : (فَايِدَه ، فَائِدَه)

f. 57b-12
fāyide kıl- : fayda sağlamak.
f. 44b-1
fāyide ol- : faydalanmak.
f. 44b-2
fażāyıḥ (a) : (فَضَايِحْ) ayıplar.

f. 81a-11
fāżıl (a) : (فَاضِلْ) erdem sahibi.

f. 99b-2
fażīlet (a) : (فَضِيلَتْ) erdem.

f.+ile 90a-8
fażl (a) : (فَضْل) iyilik.

f.+uŋ 59b-8
f.+uŋdan 84a-5, 85b-4
fażl-ı Ḥak(k) (a): (فَضْلِ حَقْ ، فَضْلِ حَقّ) Hz. Allah'ın ihsanı.
f. 81b-10
f.+a 95a-11
fażl-ı ʿulemā (a): (فَضْلِ عُلَمَا) alimlerin erdemi.
f. 8b-8
fażżāḥ (a) : (فَضَّاحْ) utanmaz, rezil.

f. 77b-13, 79a-4
fe-aḥbebtü (a) : (فَاَحْبَبْتُ) ben sevdim.

f. 41a-2, 85a-8
fecva (a) : (فَجْوَا) açıklık.

f. 17a-9
fehm (a) : (فَهْم ، فَهْم) anlayış.
f. 13a-2, 36a-4
f.+i 4b-12
fehm iT- : anlamak.
f. 49b-5, 52b-6
fehm olın- : anlaşılmak.
f. 36a-4
fehm-i ʿuḳul (a): (فَهْمِ عُقُولْ) akılların anlayışı.
f. 42a-5
felāḥ (a) : (فَلَاحْ) kurtuluş.

f. 2b-9, 77b-6, 79b-8, 80a-9
felāḥ ol- : kurtuluşa ermek.
f. 78b-11
felāḥa gel- : gafletten uyanmak.
f. 52b-4
felek (a) : (فَلَكْ ، فَلَكْ) gök.
f. 38a-8
f.+ler 13a-6
felek-i dil (a.f): (فَلَكِ دِلْ) gönül seması.
f.+de 61b-1
felek-i şems (a): (فَلَكِ شَمْس) güneş göğü.
f.+i 89a-2
felekveş (a.+f): (فَلَكْوَشْ) gök gibi.

f.39a-10
fellāḥ (a) : (فَلّاحْ) çiftçi.

f. 78a-13
felsefe (a) : (فَلْسَفَه) felsefe.

f. 58a-2
fen (a) : (فَن) marifet, sanat.

f.+de 70a-2
fenā (a) : (فَنَا ، فَنَا) 1. tasavvufta bir makam; kulun fiillerini görememesi hali.
f. 16a-2, 18a-5, 81a-8
f.+da 3b-1, 11a-1, 32b-8, 33a-12, 47a-6, 50a-6, 50a-8, 59a-1, 61b-12, 68b-10, 86a-12, 100a-13
f.+dur 53b-1

2. yok olma, yokluk.
f. 22a-2, 35a-11, 37b-11, 47a-6, 65b-6
f.+durur 67a-1, 78b-11
3. iyi olmayan, uygunsuz.
f. 58b-5
4. dünya.
f.+da 5a-11

fenā bul- : kaybolup gitmek.
f. 77a-4

fenā iT- : yok etmek, gidermek.
f. 4a-5, 80b-5

fenā ḳıl- : yok etmek, gidermek.
f. 34a-5

fenā ol- : kaybolup gitmek.
f. 4a-12, 20b-2, 32b-8, 50a-8, 51b-8, 70b-4, 73b-4, 86a-12, 93b-3

fenā milki : dünya.
f. 86a-2

fenā-yı tāb (a): (فنای تاب) hararetin yokluğu.
f.+da 58a-8

fer (f) : (فر) parlaklık.
f. 62a-2, 64b-6

ferāgat (a) : (فراغت ، فراغت) vazgeçme.
f. 49b-12, 60a-5
f.+ıla 67b-10

ferāḥ (a) : (فراح ، فراح) sevinme, gönül açıklığı.
f. 82a-3, 82a-10, 85a-1

ferd (a) : (فرد) 1. eşi olmayan; Hz. Allah.
f. 86b-3
2. yalnız.
f. 91b-2
3. kişi.
f. 92a-1

ferda (f) : (فردا) ahiret.
f. 9b-9, 14a-9, 15a-1

ferd-i bī-hem-tā (a.f): (فرد بی همتا) benzersiz olan; Hz. Allah.
f. 14b-3

ferhād (f) : (فرهاد) Ferhad ile Şirin hikayesinin erkek kahramanı.
f. 93a-3

Ferīd (a) : (فرید) Feridüddin-i Attar.
f.+üŋ 8b-5

ferīd (a) : (فريد) eşsiz, benzersiz.

f. 25b-10, 90a-8, 92a-1

fermāndih-i iḳlīm-i kerāmet (f.f.a): (فرمان دە اقليم كرامت) keramet ülkesinin emir sahibi.

f. 82b-7

ferrāş (f) : (فراش) süpürge.

f. 30a-10

ferr-i cenāḥ (a): (فر جناح) kaçış kanadı.

f. 78a-6

ferş (a) : (فرش) yeryüzü.

f. 92b-4, 98b-2

feryād (f) : (فرياد) bağırıp çağırma.

f. 37a-1, 93a-5, 93b-12

feryāda ir- : yardıma gitmek.

f. 46a-12

feryādures (f): (فريادرس) feryada yetişen.

f. 22a-8

fesād (a) : (فساد، فساد) bozukluk.

f. 93a-11, 94a-1

f.+ı 81a-10

f.+unı 27b-7

fesāda var- : karışıklık çıkmak.

f. 67a-5

fetā (a) : (فتا، فتا) 1. cömert olan Hz. Allah.

f. 10b-7

2. cömert

f. 18a-8, 22b-2, 63a-9

3. cömert olan; Hz. Muhammed.

f. 27b-5

fetḥ (a) : (فتح، فتح) ele geçirme, zafer.

f.+ile 68b-7, 88a-6, 88b-2

fetḥ iT- : ele geçirmek.

f. 46a-2

fetḥ ol- : ele geçmek.

f. 83a-3

fetḥ-i bāb (a) : (فتح باب) kapının açılması.

f. 41a-9

fetḥ-i ḳarīb (a): (فتح قريب) çabuk gelen zafer.

f.+ile 48a-12

fetīle-i sırr (a): (فتيلۀ سر) gizlenmiş lamba fitili.

f. 79a-7
fetret (a) : (فترت) uyuşukluk.

f.+dürür 22b-3
Fettāḥ (a) : (فتّاح) kapıları açan; Hz. Allah.

f. 17a-5, 77a-9, 79a-7
fetvā (a) : (فتوا) fetva.

fetvā vir- : uygun görmek.

f. 14a-4
fevākih (a) : (فواكه) meyveler.

f.+den 71a-12
fevāyid (a) : (فوايد) kazançlar.

f. 87b-8
fevc fevc (a) : (فوج فوج) bölük bölük.

f. 74b-12
fevḳ-ı felek (a): (فوق فلك) felek üstü.

f.+de 36a-11
fevḳ-ı himem (a): (فوق همم) gayretler üstü.

f. 61a-7
fevz (a) : (فوز) kurtuluş.

f. 2b-9
fey (a) : (فىء) gölge.

f. 4a-3
Feyyāż (a) : (فيّاض) çok bereket veren; Hz. Allah.

f.+dan 10b-7
feyż (a) : (فيض فيض) manevi haz.

f. 95b-9
f.+e 3b-10
f.+ üŋ 59b-7
feyż-i الرحمن على العرش (a): (فيض) "o çok esirgeyici Allah'ın emir ve hükmü arşı istila etmiştir"in feyzi.

f. 11a-9
feyż-i Falıku'l-Işbaḥ (a): (فيض فالق الاصباح) Hz. Allah'ın feyz bolluğu.

f. 77b-3
feyż-i fażl-ı Rabbānī (a): (فيض فضل ربانى) Hz. Allah'ın bağış bolluğu.

f. 91a-9
feyż-i Raḥmān (a): (فَيْضِ رَحْمَانْ) Allah'ın feyzi.
f.+a 70b-12
fī-beled (a) : (فِى بَلَدْ) zorluklar arasında.

f. 86a-10
fī-cennāt (a) : (فِى جَنَّاتْ) cennetlerde.

f. 4a-2
fidā (a) : (فِدَا، فِدا) uğruna verme.

f. 17a-6, 25a-8, 25a-8, 25a-9, 25a-10, 25a-11, 25a-11, 25a-12, 25b-1, 25b-2, 25b-3, 25b-4, 25b-5, 25b-6, 25b-7, 25b-8, 25b-9, 25b-10, 25b-11, 25b-12, 25b-13, 26a-1
fidā eyle- : gözden çıkarmak.
f. 17b-9, 22b-6, 52b-1
fidā kıl- : gözden çıkarmak.
f. 12b-4, 21b-9, 76b-10
fidye (a) : (فِدْيَه) fidye.

f. 69a-1
figān (a) : (فِغَانْ) feryat.

f. 37a-1, 62b-2, 62b-2
f.+dur 16b-6
figān iT- : baağırıp çağırmak.
f. 46b-1
fıḳh (a) : (فِقْه) şeriat ilmi.

f. 51a-6
fī-ḥāli'l-liḳā (a): (فِى حَالِ اَلِّلقَا) kavuşma halinde.

f. 11a-2
fikr (a) : (فِكْر، فِكْرْ) düşünce.

f. 5b-4
f.+i 4b-12, 5a-8, 38a-8
f.+içün 7b-4
f.+üm 25b-3, 61b-3
fikr it- : düşünmek.
f. 58b-9
fikr-i cāh (a) : (فِكْرِ جَاهْ) mevki düşüncesi.
f. 5a-9
fikr-i fāsid (a): (فِكْرِ فَاسِدْ) kötü düşünce (bkz. fikr-ü fasid).
f. 91a-5
fikr-i ḫāṭır-ı fertūt (a.a.f): (فِكْرِ خَاطِرِ فَرْتُوتْ) buruk gönlün düşüncesi.
f. 58a-3

fikr-i perişān (a.f): (فكرِ پريشان) dağınık düşünce.
f.+ı 17b-9, 34a-10
fikr-ü fāsid (a): (فكرو فاسد) kötü düşünceli (bkz. fikr-i fāsid).
f. 35a-3
fikret (a) : (فكرت، فكرت) idrak, düşünce.

f. 61b-11, 85b-1
f.+desin 38a-8
fikret-i lāilāhe illallāh (a): (فكرتِ لا اله الا الله) kelime-i tevhid düşüncesi.
f. 3a-6
fi‘l (a) : (فعل) hareket.

f.+inde 91a-11
fi‘len (a) : (فعلاً) hareket ile

f. 12a-5
firāḳ (a) : (فراق، فراق) ayrılık.

f.+ı 46a-9, 54b-3
f.+içün 7b-1
f.+uŋ 37a-11
firāḳ-ı dūst (a.f): (فراقِ دوست) dost ayrılığı.
f. 66b-6
firāset (a) : (فراست) zihin uyanıklığı.

f. 5b-4
firāz-ı ‘arş (a): (فرازِ عرش) arşın doruğu.

f.+a 33b-2, 45b-8
Firdevs-i A‘lā (a): (فردوسِ اعلى) en yüksek cennet.
f. 30b-4
fitne (a) : (فتنه) karışıklık.

fitne uyar- : karışıklığa sebep olmak.
f. 81a-12
fitne-i nā’ime (a): (فتنۀ نائمه) uyuyan karışıklık.
f. 99b-6
fuḳahā (a) : (فقها) fakirler.

f. 23a-5
furṣat (a) : (فرصت) imkan.

f. 86a-9, 14a-7
furṣat-ı lā ilāhe illallāh (a): (فرصتِ لا اله الا الله) kelime-i tevhidin kolaylığı.
f. 2b-3
füccār (a) : (فجّار) günahkarlar.

f. 98b-11
fülān (a) : (فُلَانْ) filan.

f.+dan 60b-2
fürāt (a) : (فُرَاتْ، فُرَاتْ) tatlı su.

f. 52a-10
f.+uŋ 67a-6
fürce-i ṣaḥrā (a): (فُرْجۀ صَحْرَا) çöl açıklığı.
f. 51a-3
fürḳat (a) : (فُرْقَتْ) ayrılık.

f.+den 37a-10
fürū-mānde (f) : (فُرُو مَانْدَه) aşağı, aciz.

f. 2b-2, 65b-9, 97a-8
fürūz (f) : (فُرُوزْ) aydınlatan.

f.+ısa 16a-7
fütūḥ (a) : (فُتُوحْ) zafer, galibiyet.

f. 41a-9, 76b-4
fütūḥāt (a) : (فُتُوحَاتْ، فُتُوحَاتْ) zaferler, galibiyetler.

f. 87b-12,
f.+ı 77a-9
f.+ından 73b-1
füvād (a) : (فُؤَادْ) gönül.

f. 93a-4
füvad kebāb ol-: çok ızdırap çekmek.
f. 95a-6

G

ġabn (a) : (غبن) aldatma, yalancılık.

g. 43a-8

ġabrā (a) : (غبرا) yeryüzü.

g. 36a-5

ġadab (a) : (غضب) kızgınlık, öfke.

g. 14b-2, 42b-11

Ġaffār (a) : (غفار) günahları affeden; Hz. Allah.

g. 4b-10, 99a-9

ġāfil (a) : (غافل، غافل، غافل) ihmal eden.

g. 6a-11, 13a-5, 15b-2, 52b-3, 52b-5, 64a-11
g.+e 98a-7
g.+ile 6a-11
g.+üz 6a-9

ġāfil ol- : gaflete düşmek.

g. 4a-3, 53b-7

ġāfil yat- : gaflet üzere bulunmak.

g. 48b-10

ġaflīn (a) : (غفلين) gafiller.

g.+i 13a-1

Ġāfirü'z-Zünūb (a): (غافر الذنوب) günahları bağışlayan; Hz. Allah.

g. 43a-12

ġaflet (a) : (غفلت، غفلة) endişesizlik.

g. 3a-3, 6a-3, 10b-3, 12b-9, 34b-4, 50b-10
g.+de 77b-8, 81b-7
g.+den 14b-2, 16b-13, 31b-2, 38a-7, 58b-12
g.+ile 3b-10, 4a-1, 32a-10, 52b-3, 79b-9

gāh (f) : (گاه، گه، گاه) arasıra, bazan (bkz. gāhī, geh, gehi).

g. 15b-11, 15b-12, 22b-3, 69b-5, 88a-10

gāh ... gāh (f) : (گاه...گاه) ara sıra, kimi zaman (bkz. gāh... geh, geh ...geh, geh...gah.).

g. 27a-12, 27a-12

gāh ... geh (f) : (گاه...گه) ara sıra, kimi zaman (bkz. gāh... gāh, geh ... geh, geh...gah.).

g.22b-3, 27a-9, 78b-5, 78b-7

gāhī (f) : (گاهی گاهی) arasıra, bazan (bkz. gah, geh, gehi).

g. 18a-7, 22b-3, 35b-12.

ġalebāt (a) : (غلبات) yenmeler, üstünlükler.

g.+ıla 5a-6, 9a-4

ġālib (f) : (غالب) yenme, üstün gelme.

ġālib ol- : üstün gelmek.

g. 35a-2, 39a-4, 44a-7

ġam (a) : (غمّ ، غم) dert ,keder.

g. 4b-4, 7b-2, 26a-8, 60a-2, 62a-10, 69a-11, 76a-4, 89b-9, 97b-7

g.+da 29b-11

g.+dan 19b-7, 26a-1

g.+ı 7b-1, 38a-11, 75b-1, 82a-5, 92b-11

g.+ın 55b-10

g.+ına 17b-7, 22b-1, 47a-11

g.+ında 80b-9

g.+ından 94a-12, 96b-1

g.+ındandur 82a-10

g.+ındun 39a-2

g.+ını 23a-4, 50a-1

g.+uŋ 39a-2

ġam yi- : üzülmek.

g. 30a-4

g.+ın 90b-12

ġam-ı dīn (a) : (غم دين) din derdi.

g.+de 81a-7

ġam-ı dünyā (a): (غم دنيا) dünya derdi.

g. 50b-8

g.+dan 4b-2

ġam-ı dünyā yi-: dünya derdi çekmek.

g. 17a-1

ġam-ı ʿışḳ (a) : (غم عشق غم عشق غم عشق) aşk derdi.

g. 78b-9

g.+a 95a-5

g.+ıyıla 92b-10

g.+uŋ 61a-2, 61b-8

g.+uŋdurur 10a-6

g.+uŋıla 26a-2, 26a-5, 30b-7, 76b-6

ġamgīn (a+f) : (غمگين) dertli.

g. 29a-9, 36b-2

ġammāz-ı meşāyiḫ (a): (غماز مشايخ) şeyhlerin fitnecisi.

g. 84b-1
ġanī (a) : (غنى) 1. zengin olan; Hz. Allah.

g. 76a-8
2. zengin.
g. 68b-1
g.+dür 69a-11
ġāret-i şeyṭān (a): (غارتِ شيطان) şeytan yağması.

g.+dan 48a-4
garayib (a) : (غرايب، غرايب) şaşılacak şeyler.

g. 39a-11
g.+in 43b-1
ġaraż (a) : (غرض) istek.

g. 76a-3
ġarb (a) : (غرب) batı.

g. 37b-3
ġarb-ı fenā (a): (غربِ فنا) yokluk batısı.

g.+da 43a-7, 55b-4, 89a-7
ġarb-ı ġurbet (a): (غربِ غربت) gariplik akşamı.

g.+içün 8a-9
ġāret (a) : (غارت) yağma.

g.+ile 3b-8
ġarīb (a) : (غريب، غريب) kimsesiz, zavallı.

g. 29b-10, 45a-11, 45b-10, 45b-10, 45b-11, 45b-12, 46a-1, 46a-2, 46a-3, 46a-4, 46a-5, 46a-6, 46a-7, 46a-8, 46a-9, 46a-10, 46a-11, 46a-12, 46b-1, 46b-1, 46b-2, 46b-3, 46b-4, 46b-5, 46b-6, 46b-7, 46b-8, 46b-9, 46b-10, 46b-11, 46b-12, 46b-13
g.+em 56b-9
ġarīḳ (a) : (غريق) gark olmuş.

g.+ı 80b-11
ġarḳ (a) : (غرق) batma.

g.+ıdı 37b-3, 60b-8
ġark iT- : batırmak, boğmak.
g. 7a-8, 13a-1, 32b-8, 40a-11, 44b-9, 70b-1, 84a-5, 88b-3, 92a-9
ġarḳ ol- : boğulmak.
g. 19a-1, 35b-11, 44a-11, 68a-7, 77a-2, 78b-11, 80a-4
ġarḳ ḳıl- : batırmak.

g. 48a-9

ġarḳa var- : boğulmak.

g. 74a-9

ġarḳa vir- : 1. boğmak.

g. 5b-2, 19b-7, 33a-12, 35b-9, 37b-4, 61a-1, 64a-1, 80b-9, 94b-3

2. feda etmek.

g. 3a-4

ġarḳ-ı ḥayret (a): (غرق حیرت) hayret makamına dalma.

ġarḳ-ı ḥayret ol-: hayret makamında bulunmak.

g. 44a-2

ġarḳ-ı hayret it-: hayret makamına girmek.

g. 55b-5

ġarḳ-ı ḫūn (a) : (غرق خون) kana batmış.

g. 37a-6, 93a-1

ġarḳ-ı ḫūn eyle-: kana batırmak.

g. 42a-11

ġarḳ-ı ḫūn ol- : kana boğulmak.

g. 93a-4, 94a-8

ġarḳ-ı muḥiṭ-ı ʿışḳ (a): (غرق محیط عشق) aşk dahilindeki boğulma.

g. 100b-12

ġarḳ-ı nur (a) : (غرق نور) nura batma.

g. 52b-2

ġarḳ-ı nūr ḳıl-: nura batırmak.

g. 85b-7

ġarḳ-ı nūr ol- : nura batırılmak.

g. 69a-8

ġarḳ-ı ṣahbā-yı tecellī (a): (غرق صهبای تجلی) tecelli şarabında boğulma.

g. 42b-10

ġarḳ-ı şarab (a): (غرق شراب) coşkun aşk hallerinae dalma.

ġarḳ-ı şarāb ḳıl-: coşkun aşk hallerine sokmak.

g. 40b-3, 41a-11

ġarḳ-ı şarāb iT-: coşkun aşk hallerine sokmak.

g. 45a-6

ġarḳ-ı tecellī (a): (غرق تجلی) tecellide boğulma.

g. 82b-1

ġarḳ-ı yem (a) : (غرق یم) denizdeki boğulma.

g. 61a-1

ġarḳa (a) : (غرقه) suya batmış.

g. 47b-11

ġarḳa-ı baḥr-i beḳā (a): (غرقهٔ بحر بقا) ebediyyet denizinde boğulma.

garḳa-ı bahr-i beḳā ol-: ebediyyet denizinde boğulmak.
g. 18a-5

ġarḳa-ı baḥr-i nūr-ı mest-i Ḥüẕā (a.a.a.f): (غرقهٔ بحرِ نورِ مستِ حذا)
Allah aşkı serhoşluğu ile nur denizinde batmış.
g. 15b-11

ġarḳa-ı ḫūn (a): (غرقهٔ خون) kana batmış.
g. 76b-6
g.+dur 74b-3

ġarḳa-ı sükr (a): (غرقهٔ سکر) kendinden geçmişliğe batmış.
g.+idük 41a-3

ġarra (a) : (غرّا) güzel.
g. 92a-7, 95b-4

ġarra iT- : güzel göstermek.
g. 71b-12

ġaṣb (a) : (غصب) zorla ele geçirme.

ġaṣb ol- : elden gitmek.
g. 3a-8

gav (f) : (گاو) öküz, sığır.
g. 64b-9

ġavġā (f) : (غوغا ، غوغا) dünya meşgaleleri.
g. 14b-4, 15b-9, 19a-9, 23a-11, 35a-1, 50b-8
g.+dur 81a-4
g.+durur 60a-6
g.+yı 76a-7

ġavr (a) : (غور) dip.
g.+ına 13a-2

ġavṭa (f) : (غوطه) bir şeyin içine girip batma.
g.+sında 18a-6

ġavvāṣ (a) : (غوّاص) dalgıç.
g.+ı 25a-9

ġayābet-i cüb (a): (غیابتِ جب) kuyu dibi.
g. 18b-5, 49b-3

ġayāhib-i hefevat-ı esfel (a): (غیاهبِ هفواتِ اسفل) pek aşağı yanlışlıklar karanlığı.
g. 90b-7

ġayb (a) : (غیب ، غیب) bilinmeyen, gizli alem.
g. 8b-6, 73b-1, 80a-11
g.+a 77a-8

g.+dan 87b-12
g.+ı 42b-7, 96a-12
g.+uŋ 59b-7
ġayb ol- : gizlenmek.
g. 80a-11
ġayb-ı bārigāh (a.f): (غَيْبِ بَارگَاه) izin alınarak girilen bilinmezlik.
g.+ından 44a-3
ġaybet (a) : (غَيْبَت) gıybet.
g. 14a-13
ġaybī (a) : (غَيْبِى) gizli olan.
g. 61a-5
ġāyib (a) : (غَايِب) gizli, bilinmeyen.
g. 32b-9, 38b-11
ġāyib ol- : yitmek.
g. 11a-10, 55b-4, 95a-12
ġaym-ı ġam (a) : (غَيْمِ غَم) keder bulutu.
g. 61a-3
ġaym-ı ġay-ı bedīd (a): (غَيْمِ غَىِ بَدِيد) apaçık sapıklık bulutu.
g. 90b-8
ġaym-ı ġayriyyet (a): (غَيْمِ غَيْرِيَّت) ayrılık bulutu.
g. 41b-3
ġayr (a) : (غَيْر) başka, diğer (bkz. gayrı).
g. 32b-6, 74a-5
g.+a 26b-8, 52b-9
g.+ı 67a-12
g.+ıla 55a-5
ġayr-ı ʿāşıḳ (a): (غَيْرِ عَاشِق) aşıktan başkası.
g. 66b-9
ġayr-ı cemāl-i Ẕāt (a): (غَيْرِ جَمَالِ ذَات) Hz. Allah'ın cemalinden gayrısı.
g.+a 39b-9
ġayr-ı dost (a.f): (غَيْرِ دُوسْت) dosttan başkası.
g. 92a-2
ġayr-ı ehl (a) : (غَيْرِ اَهْل) yabancı.
g.+ile 93b-9
ġayr-ı Ḥaḳ (a) : (غَيْرِ حَق) Hz. Allah'tan başkası.
g. 40b-11, 74a-9, 89b-4
ġayr-ı ḥırmān (a): (غَيْرِ حِرْمَان) nasipsiz olmayan.
g.+a 70b-10

ġayr-ı ḥubb-ı Vedūd (a): (غَيْرِ حُبِّ وَدُودْ) çok şefkatli olan Hz. Allah'ın sevgisinden başkası.
g. 89a-10
ġayr-ı Mūsī (a): (غَيْرِ موسى) Hz. Musa'dan başkası.
g. 69b-9
ġayret (a) : (غَيْرَتْ ، غَيْرَتْ) çalışma, azim.

g. 83a-4
g.+üŋden 8a-5
ġayret it- : çalışmak.
g. 55b-1
ġayret-i dīn (a): (غَيْرَتِ دِينْ ، غَيْرَتِ دِينْ) din yolunda çaba.

g. 42b-11, 73a-1
g.+i 69b-11
ġayr [ı]ʿirfān (a): (غَيْرِ عِرْفَانْ) bilinmeyen ve bilinen.

g. 43a-5
ġayrī (a) : (غَيْرِ ، غَيْرِي) 1. başka, diğer (bkz. ġayr).

g. 64a-7
g.+lar 54b-6
2. artık.
g. 13b-11
ġazā (a) : (غَزَا) savaş.

ġazā ḳıl- : savaşmak.
g. 12a-10, 28a-12
ġazel (a) : (غَزَلْ) divan edebiyatında bir nazım şekli.

g. 87b-5
geç- : (گچ ، گچه ، گچه ، گچ) 1. terk etmek, ayrılmak (bkz. giÇ-).

g. 51a-8, 74b-11
g.-di 49a-7
g.-elüm 4a-11
2. vazgeçmek.
g. 84b-2
g.-di 30b-3
3. sürüp gitmek.
g.-er 15a-1
4. tükenmek.
g.-di 17b-2
5. geride kalmak.
g.-miş 14b-11
6. ilerlemek.
g.-en 23b-7

7. yaşamak.
g.-er 70a-6
kabūle geç- : kabullenmek.
g.-meyesin 90a-7
kendüliginden geç-: maddi hazları bırakmak.
g.-erlerüŋ 81b-11

geçmek : (کچمك) zaman olarak aşma.

g. 85b-13

gedā (f) : (کدا ، کدای) fakir, aciz.

g. 12a-11, 21a-10, 22a-4, 47a-1, 46b-7
g.+ya 8b-13

geh (f) : (که) arasıra, bazan (bkz. gāh, gāhī, gehī).

g. 27a-12, 39a-5, 63a-9, 68b-9, 88b-7

geh gāh (f) : (که... گاه) arasıra (bkz. gāh...gāh, gāh...geh, geh geh).

g. 16a-2, 16a-2, 16a-3, 43a-2, 63a-9, 63a-9, 78b-7

geh gāhī (f) : (که...گاهی) arasıra.

g. 38a-8

geh geh (f) : (که ... که) arasıra (bkz. geh gāh).

g. 9a-2, 9a-3, 13a-7, 18a-7, 30a-1, 39a-12,39a-13, 40b-8, 58a-11, 78b-6, 85a-11, 89a-6

gehī (f) : (کهی) arasıra, bazan (bkz. gāh, gāhī, geh).

g. 16a-2, 22b-3, 36a-2, 36a-2, 85a-11, 88b-3, 88b-4, 88b-4, 88b-5, 88b-5, 88b-6, 88b-6, 89a-6, 89a-6

gel- : (کل- ، کلـ-) 1. varmak, ulaşmak.

g. 4a-7, 57b-2, 97b-1
g.-di 9b-2, 63b-11
g.-dük 6b-4, 12b-10, 40b-2, 74a-11
g.-düm 59b-6
g.-e 76b-11
g.-ecek 14b-11
g.-üp 44a-5
g.-ür 3a-12
2. öğüt veren ve dikkat çekilen ifadelerde istek sözü olarak kullanılır. (bkz. gel gel).
g. 3a-6, 4a-12, 4b-2, 4b-3, 4b-6, 5a-5, 5a-9, 5a-12, 5b-1, 5b-1, 5b-4, 5b-7, 5b-7, 5b-7, 6a-11, 10b-8, 20a-2, 20a-3, 34a-10, 35b-7, 39b-10, 40a-10, 40b-10, 49a-1, 49b-10, 53a-10, 56b-5, 57b-8, 57b-12, 58b-11, 72b-1, 72b-3, 72b-4, 73b-4, 74a-1, 78a-7, 86a-1, 89a-5, 89b-10, 92b-9, 93a-10, 97a-1
g.-üŋ 4b-8, 5b-9, 5b-13, 36a-6, 36a-6, 36a-6, 36a-6, 36a-7, 36a-7, 36a-8, 36a-8, 36a-9, 36a-9, 36a-10, 36a-10, 36a-11,

36a-11, 36a-12, 36a-12, 36b-1, 36b-1, 36b-2, 36b-2, 36b-3, 36b-3, 36b-4, 36b-4, 36b-5, 36b-5, 36b-6, 36b-6, 47a-1, 47a-6, 47a-7, 60a-1
g.-üŋüz 4b-1, 5b-12, 6a-8
3. uğramak, kapılmak.
g.-di 91b-11
g.-düŋ 56b-12
g.-e 90b-4
g.-mesün 85b-10
g.-ür 54b-2
4. ortaya çıkmak.
g.-di 88a-8
g.-icek 26b-1
g.-meyiser midür 93a-11
5. etkisini göstermek.
g.-di 19b-2
6. tekabul etmek.
g.-meyeydi 100b-10
7. yönelmek.
g. 45a-10
8. katılmak.
g. 31b-7
9. dönmek.
g. 50a-11
10. uygun olmak.
g.-mez 82a-8
11. nasip olmak.
g.-medi 59a-11
12. teşrif etmek.
g.-düŋ 25b-11
13. görünmek.
g.-e 74b-4
cevlāna gel- : gezinmek.
g.-ür 72a-1
dünyeye gel- : doğmak.
g.-en 53b-8
felāha gel- : gaflatten uyanmak.
g.-medi 52b-4
ıṣlāḥa gel- : terbiye edilmek.
g.-mez 14a-8
ḳarşu gel- : isyan etmek.
g.-me 31a-11
kendüme gel- : ayılmak.
g.-düm 48a-1
mevce gel- : dalgalanmak.
g.-e 39a-11
müsterāḥ gel- : rahat edilecek yer olmak.
g.-mez 82a-8

pervāze gel- : uçmak.
g. 63b-3
rivāyetde gel- : söylenmek.
g.-ür 32a-1
ṣaḥve gel- : uyanmak.
g.-di 63a-9
g.-e 82b-1
ṣūrete gel- : şekillenmek.
g.-di 52a-9
vücūda gel- : meydana çıkmak.
g.-di 43a-3
yola erkāna gel-: örf ve adete göre hareket etmek.
g. 31b-1
gel beri : söze dikkat için söylenir.
g. 4a-7, 5a-5, 10b-8, 65a-3, 65b-4
gel it- : çağırmak.
g. 75b-10

gel gel : (گل گل) öğüt verilen ve dikkat çekilen ifadelerde istek sözü olarak kullanılır (bkz. gel).
g. 3a-6, 75b-1

geliş : (گلش) gidiş, varış.
g.+üŋ 56b-6

genc (f) : (گنج) hazine.
g.+iyiçün 72a-8
genc-i ġam (f.a): (گنج غم) hüzün hazinesi.
g.+uŋ 20b-8
genc-i ma'ni (f.a): (گنج معنی) mana hazinesi.
g. 59a-2

ger (f) : (گر) 1. şayet, eğer, gerçi.
g. 2b-4, 5a-1, 5a-2, 5a-3, 5a-6, 11b-9, 14a-5, 15a-2, 19b-8, 20a-5, 20b-9, 20b-9, 22a-4, 26a-6, 27a-1, 27b-5, 28a-2, 29a-3, 29b-7, 30a-2, 32b-13, 32b-13, 36b-3, 36b-6, 37b-3, 38a-6, 41b-11, 42a-6, 43a-7, 45a-7, 47b-11, 49b-11, 49b-11, 50a-9, 51b-2, 51b-6, 51b-6, 52a-1, 53b-5, 56b-3, 56b-4, 59a-4, 59b-9, 62a-6, 73a-11, 74b-10, 75a-7, 75a-9, 75a-12, 75a-12, 75a-12, 76b-11, 79b-8, 80a-9, 80b-5, 82a-6, 82a-9, 83b-5, 83b-9, 85a-3, 85a-9, 85b-4, 85b-12, 87b-4, 88b-7, 90a-8, 91a-10, 95a-2, 95a-8, 95b-7, 96a-3, 98a-5, 99b-9
2. hem.
g. 10b-11, 13b-9, 17b-5, 20a-2, 22a-9, 30a-6, 38b-10, 38b-10, 41a-6, 44b-1, 45b-2, 61b-5, 64a-3, 64a-10, 67b-5, 67b-11, 68b-5, 69a-7, 77b-13, 79a-4, 83b-2, 85b-8, 86b-7, 90a-12, 100b-8

gerçi (f) : (گرچه) her ne kadar, gerçi.

g. 11b-3, 16a-1, 26b-4, 34a-11, 38b-5, 45b-3, 46b-3, 50a-5, 65a-2, 69b-4, 73a-6

gerd (f) : (گرد) toz, manevi kir.

g. 26b-4, 91b-5, 92a-4
g.+ine 78a-4, 80a-7

gerd-i ictizâb-ı hays u asâb (f.a.a.a): (گرد اجتذاب حیث اصاب)
her yandan cezbeye gelmiş toz.
g. 45a-4

gerek : (گرك ، گرك) lazım.

g. 5b-8, 5b-8, 5b-8, 9a-12, 9a-12, 9b-5, 12a-8, 14a-8, 14b-4, 15a-3, 27a-8, 28a-11, 34a-11, 35b-10, 37a-2, 40a-6, 50a-7, 59a-6, 59b-10, 65b-2, 72a-5, 73a-3, 73b-2, 88a-6, 90a-6, 93b-8, 98a-7, 98a-7, 98a-7, 98a-7
g.+dür 35b-4, 45b-8, 60a-7, 89b-4, 92a-1, 95b-3
g.+ise 23a-11, 67a-12
g.+se 87b-13

gerek ol- : gerekmek.
g. 100a-1

gerek- : (گرك-) gerekmek.

g.-mez 30b-3

gerdiş-i eflak (f.a): (گردش افلاك) feleklerin dönmesi.

g.16b-4

gerdiş-i ġaddâr (f.a) : (گردش غدار) dönüp dolaşan zalim (felek).
g. 99a-1

germ (f) : (گرم) sıcak.

g. 67b-7

germ ol- : ısınmak.
g. 26a-5, 87b-1

germiyyet (o) : (گرمیت) sıcaklık.

g.+ine 56a-10

getür- : (کتور- ، کتوره ، کتور) alıp getirmek, ulaştır-

g. 14a-4
g.-di 44a-3
g.-e 20a-7
g.-üp 39a-7
g.-ür 96b-10

ele getür- : elde etmek.
g.-ür mi 70a-10

elḥāna getür- : nağmeler söyletmek.
g.-ür mi 72b-2
īmān getür- : inanmak.
g.-mişüz 98b-4
raḳṣa getür- : cezbeye kaptırmak, dansettirmek.
g.-di 15a-8, 63b-7
g.-e 45a-4
ṣalāḥa getür- : iyileştirmek.
g.-medi 80a-8
ṭoġrı yola getür-: her türlü kötülükten uzak olan tutuma sevk etmek.
g.-imedüm 66b-1
vücūda getür- : yaratmak.
g.-en 65b-10

gevher (f) : (گَوْهَر) kıymetli taş.
g.+in 70a-11
gevher-i ḳulzüm-i maʿānī (f.a.a): (گَوْهَرِ قُلْزُمِ مَعَانِي) manalar denizinin elması.
g.+dür 3b-5

gevher-şināṣ (f): (گَوْهَرْشِنَاسْ) kuyumcu.
g. 81a-3
gevher-şināṣ-ı dīn (f.a): (گَوْهَرْشِنَاسِ دِينْ) din elmasını tanıyan.
g. 78a-13

gey : (گَی) 1. çok, pek çok.
g. 10b-3, 21a-6, 21a-6, 27b-1, 38a-2, 42a-6, 50b-11, 51a-4, 57b-3, 70b-7
2. uygun, hakkıyla.
g. 4a-1, 31a-2, 60a-9, 93a-9, 96b-2
3. büyük.
g. 30b-9

gey- : (گِيـ) giymek.
g.-di 52a-12
g.-dügi 8a-10
g.-esin 11a-11
g.-mişdür 15a-11
g.-sün 38a-8
g.-üp 13a-9

ġıdā (a) : (غِذَا ، غِذَا) yiyecek, besin.
g. 11a-6, 17a-2, 47a-8, 73a-8, 90b-10
g.+sı 98a-6
ġıdā-yı rūḥ (a): (غِذَاي رُوحْ) ruh besini.
g. 80b-10, 90b-11

gıdā-yı rūhānī (a): (غذای روحانی) ruhi besin.
g. 4a-13

gıll (a) : (غلّ) gizli kin ve garaz.

g.+ı 78a-1

gıll [ı] gış (a) : (غلّ غشّ) kin ve hile (bkz. gıll u gış).

g.+dan 5a-11

gıll u gış (a) : (غلّ و غشّ) kin ve hile (bkz. gıll [ı] gış).

g. 100b-6

gınā (a) : (غنا) zenginlik.

g. 27b-9, 47a-11, 47b-3, 51a-3

gıtā (a) : (غطا ، غطاء) örtü.

g. 11a-8, 18a-9, 20a-1, 22a-3, 27b-12, 33a-4, 73a-5
g.+durur 28b-4

gıtā ol- : örtülmek.
g. 17a-3

Gıyāte'l-Müste'isin (a): (غیاث المستغیثین) düşkünlere yardım eden; Hz. Allah.
g. 12b-12

gibi : (كیبی ، كیب ، كب ، كبی ، كیبی) bezetme edadı, gibi.

g. 5b-5, 6b-3, 9b-6, 14a-2, 15a-5, 15b-8, 15b-12, 18b-12, 19b-2, 20b-1 21a-5, 27a-10, 29a-6, 29b-11, 29b-11, 33b-1, 37a-5, 37a-5, 40a-5, 40a-12, 41a-6, 41a-7, 42a-5, 42a-9, 43b-9, 46b-1, 46b-1, 46b-6, 46b-9, 48a-1, 48b-12, 49b-8, 51b-5, 51b-5, 53b-8, 56a-11, 56a-13, 56b-12, 57a-5, 57a-6, 57a-10, 57b-11, 61a-8, 61b-5, 62a-6, 65a-5, 66a-4, 66a-12, 68a-1, 69a-6, 69a-11, 72b-2, 72b-5, 72b-9, 73a-4, 73a-5, 73a-6, 73a-7, 73a-8, 73a-9, 73b-1, 78a-13, 81a-5, 81a-7, 85b-3, 86a-5, 89a-11, 90a-5, 91a-2, 91b-5, 91b-7, 91b-11, 95a-12, 96b-11, 97a-10
g.+dür 16a-8, 34b-5
g.+yiken 94a-1

gice : (كجه ، كیجه ، كیجه ، كیجه) gece.

g. 37b-1, 39a-12, 59a-12
g.+ler 26b-1

giç- : (كچ) etkilemek (bkz. geç-).

g.-er 18a-12

gider- : (كیدر ، كیدر ، كدر) yok etmek.

g. 5a-8 , 12a-10, 73a-9, 89a-10
g.-e 3a-4

g.-me 84a-4
g.-ür 28a-9, 83b-13
gir- : (كیر- ، كر-) 1. dahil olmak.
g.-düŋ 86a-13
g.-icek mi 81a-10
g.-ip 4b-3
g.-ür 36b-3
2. dışarıdan içeriye girmek.
g.-di 79b-3
g.-ecegüŋ 91a-1
g.-mesün 79b-5
3. uğramak.
g.-di 64b-5
4. başlamak.
g.-me 14b-5
5. zapt etmek.
g.-üp 70a-9
baḥre gir- : deniz yolculuğunu yapmak.
g.-emez 78a-3
çöle gir- : zorlu manevi yolculuğa çıkmak.
g.-di 7b-8
ḳulaguŋa gir- : benimsemek.
g.-medi 81a-9
meydāna gir- : 1. ortaya çıkmak.
g. 48b-10
2. bir mesleğe dahil olmak.
g.-megil 71b-4
raḳṣa gir- : dans etmek.
g.-ür 15a-7
semᶜına gir- : işitmek.
g.-e mi 80a-6
yola gir- : 1. belli bir maksada yönlemek.
g.-di 7b-8
2. manevi yolculuğa çıkmak.
g.-eydi 10b-9
g.-mek 11b-11
girçek : (كِرْچَكْ) gerçek.
g. 10b-12, 21a-9
girçekleyin : (كِرْچَكْلَيِنْ) hakikaten, gerçekten.
g. 21a-7
girdāb (f) : (كِرْدَابْ) tehlikeli yer ve zaman.
g.+a 15b-6
g.+ına 18a-5

girdāb-ı maḥv (f.a): (گرداب محو) nefsin kötülüklerden arındığı girdap.

g. 100b-12

girdār (f) : (كردار) iş.

g. 87b-5

girībān (f) : (كريبان) elbise yakası.

g.+um 29b-11

giriftār (f) : (كرفتار) tutulmuş.

g.+ıdur 43a-10

gīrīzān (f) : (كريزان) kaçıcı.

gīrīzān ol- : kurtulmak.

g. 14b-12

girü : (كرو) sonra.

şimdiden girü : bundan sonra.

g. 47b-3

giryān (f) : (كريان) ağlayan.

g. 37a-10, 96a-3, 96b-7

gīsū (f) : (كيسو) omuza dökülen saç.

g.+lar 5b-6

giT- : (كد- ، كت- ، كت ، كيد- ، كد) 1. uzaklaşmak, ayrılmak.

g.-er 29b-12, 36b-1, 38b-2, 46b-5
g.-erüz 40b-2
g.-meyiser 98b-13
2. kaybolmak, yokolmak.
g.-di 20a-1, 20a-7
g.-e 6a-3, 54a-1
g.-iser 54a-2
3. yol almak, yönelmek, varmak.
g.-en 71b-5
g.-er 69a-12
g.-eriseŋ 56b-8
4. edebiyete gitmek.
g.-düŋ 25b-12
5. elden çıkmak.
g.-e 35a-9
6. mevcut hali devam ettirmek.
g.-er 92a-10
7. kalkmak.
g.-e 6a-3
8. yaşamak.

g.-diler 67a-10
9. huzura girmek.
g.-meyenüŋ 66a-9
alup giT- : beraberinde götürmek.
g.-emedi 93b-5
ayruķ git- : ayrı kalmak.
g.-düŋ 75b-6
ḫarāb giT- : kendinden geçmek.
g.-e 6a-3
perde giT- : engel ortadan kalkmak.
g.-e 94a-6
yoldan giT- : doğru yoldan ayrılmak.
g.-er 71b-9

gizle- : (كزلـ- ، كزله-) saklamak.

g. 26b-6
g.-di 39b-8
g.-miş 100b-1
g.-nen 99b-7
g.-yeydi 79a-4

gizlü : (كزلو) saklı.

g. 34b-5, 60b-1, 80b-1
g.+leriçün 7b-7
g.+yiken 43a-1

gonce (f) : (غنچه) açılmamış gül.

g. 13a-10, 13b-13, 15a-2, 46b-4

göç : (كوچ ، كچ) ayrılma.

göç eyle- : ebedi yolculuğa çıkmak.
g. 48b-5
göç it- : ebedi yolculuğa çıkmak.
g. 36b-7

göç- : (كوچ- ، كچ-) ebedi olarak ayrılmak.

g.-diler 86a-2
g.-elüm 4a-11
g.-isersin 86a-2
g.-iserüz 4a-11
yagmaç göç- : itibar etmek.
g.-elüm 25a-10

gök : (كوك ، كوك ، كك) 1. gök, sema.

g. 22a-3, 51b-1, 86b-6, 92b-4
g.+de 86b-10
g.+i 27b-1
g.+lere 19a-8

2. mavi.
g. 19a-8

gölgelen- : (کُلْکلنْ-) gölgelenmek.

g.-me 71b-9

göm- : (کُمْ-) gömmek.

g.-diler 54b-6

gönder- : (کُنْدُرْ-) bir yere yollamak.

g. 48a-3

gönil- : (کُنِلْ- ، کُونِلْ-) yönelmek.

g.-di 36b-1, 69a-12
g.-miş 85b-5
g.-mişsin 35a-5

göŋ(ü)l : (کُوکُولْ ، کُکُلْ ، کُوکُلْ ، کُوکُلْ) gönül.

g. 4b-2, 6b-7, 12a-1, 12b-1, 13a-1, 17b-4, 17b-8, 19b-2, 19b-7, 23a-2, 23a-3, 25b-8, 26a-2, 27b-10, 30a-8, 31a-2, 34b-3, 35b-6, 35b-11, 35b-12, 36a-4, 36b-1, 36b-5, 36b-6, 38a-3, 38a-11, 39b-3, 42a-11, 43a-8, 45a-9, 48a-12, 49a-2, 58a-1, 58a-11, 61a-1, 61b-9, 71b-1, 73b-5, 81b-1, 83a-9, 85b-8, 85b-10, 89a-5, 89b-11, 90a-2, 91a-4, 92b-10, 93b-12, 94a-12, 94b-5, 95b-12, 96a-11, 96a-12, 96b-1, 96b-2, 96b-12, 100b-3
g.+de 3a-3, 4b-1, 4b-12, 5a-9, 6b-5, 10a-3, 27b-12, 35a-6, 36b-4, 39a-4, 44a-6, 44a-7, 47a-2, 50a-8, 65a-8, 68a-9, 68b-2, 69b-5, 71a-11, 75b-5, 76a-3, 89a-10
g.+deki 16b-11
g.+den 19a-4, 35b-9, 40a-2, 55b-8, 67a-12, 73a-9, 84a-4
g.+e 2b-8, 10a-2, 10b-3, 11a-9, 14b-6, 26a-6, 28a-8, 29a-8, 29a-10, 35a-5, 36a-9, 43b-10, 48b-1, 57b-2, 60b-4, 62a-2, 66b-7, 76b-4, 87b-3, 91a-5
g.+i 3b-7, 3b-7, 3b-7, 4a-5, 4a-6, 9b-9, 30b-12, 43b-9, 46a-10, 48a-4, 48b-3, 54a-3, 70b-12, 87b-12
g.+in 46b-4
g.+inde 26b-4, 100b-11
g.+inden 69a-8
g.+ler 13b-2, 29a-9
g.+lerde 25b-11
g.+lere 26a-11, 37b-8, 47a-4, 51a-10
g.+leri 3b-4, 59b-7, 77b-12
g.+leridür 42b-4
g.+üm 30b-3, 62a-5, 92b-11
g.+ümde 25b-3, 37b-7, 61a-2
g.+üme 61b-8
g.+ümi 95a-9
g.+ümüz 48a-3, 85b-6

g.+üŋ 14b-2, 17b-3, 60a-2, 89b-1
g.+üŋde 55b-6, 58b-9, 91b-5
g.+üŋe 37b-12, 88b-10, 92a-6, 100b-10
g.+üŋi 13b-13, 31b-5

göŋül al- : sevindirmek.
g.+ler 60b-4

göŋül bag̊la- : kendini bir işe vermek.
g. 47a-6

göŋlümüz ḳaraŋu ḳo-: kötü düşünceli eylemek.
g.+i 66a-8

göŋül kebāb ol-: çok ızdırap çekmek.
g. 40b-8

göŋül vir- : kalpten bağlanmak.
g. 7b-5, 12b-4, 74b-6

göŋli pür-āteş : çok dertli.
g. 75a-8

göŋül arşı : gönüldeki en yüksek makam.
g. 45b-7

göŋül evi : iç dünya.
g. 4b-2, 34b-1
g.+üm 61b-2
g.+üŋ 83b-4

göŋ(ü)l gözi : basiret.
g. 6b-7, 17a-3, 36b-5, 50a-3, 52b-9, 57a-7
g.+i 26b-7

göŋüllü : (كوڭللو) gönül sahibi.

alcaḳ göŋüllü : mütevazi.
g. 71a-1

gör- : (كُر- ، كُورِ ، كُرَه ، كُورْ) 1. bir şeyin varlığını madden veya manen algılamak, görmek.
g. 54b-2, 70b-3, 70b-7, 70b-9, 78a-7, 86a-4, 89b-5, 94a-7
g.-di mi 69b-9
g.-di 63a-6, 74a-9
g.-dügi 19a-10
g.-dügüŋ 85a-3
g.-dük 38b-2
g.-e 10b-12, 37a-9, 57b-6
g.-en 36b-5, 42a-1, 44a-1, 100a-2
g.-esin 74a-8, 94a-1, 94a-6
g.-eydüŋ 13b-8, 15a-10
g.-icek 65a-5
g.-medi 77a-4, 92a-4
g.-medüŋ 42a-8, 75a-4
g.-medüŋ mi 92a-7
g.-memiş 84a-11

g.-memişdür 40b-4
g.-miş 78b-6
g.-übdür 42b-9
g.-üp 63a-5
g.-üŋ 13a-3, 70b-5, 86a-3
g.-ür 18b-5, 21a-1, 22b-9, 88a-1
g.-ürem 18b-4
g.-ürler 39a-1
g.-ürse 29b-6
g.-ürseŋ 49b-6, 68a-7
g.-ürsin 13a-10, 58b-1
2. söze dikkat çekmek için kullanılır.
g. 20b-2, 22b-10, 40b-9, 41b-8, 44a-9, 46a-1, 46a-1, 48a-1, 48a-2, 51b-5, 51b-6, 52a-9, 52b-11, 58b-12, 59a-3, 62b-1, 63a-10, 63b-9, 64b-1, 64b-7, 65a-3, 66a-6, 66a-6, 84a-6, 100b-7
g.-üŋ 23a-6
3. anlamak, idrak etmek.
g. 9a-8, 9a-8, 16b-11, 18b-7, 22a-1, 34b-5, 39a-10, 43b-5, 43b-5, 89a-2
g.-elüm 23a-4
g.-emez 16a-6
g.-emezüz 62b-6
g.-mez 62b-3
g.-üŋ 16b-10
4. öğrenmek.
g. 3b-4
5. davranmak.
g.-üŋ 19a-3
6. ders almak.
g. 45b-6
7. karşılaşmak.
g.-se 64a-2
8. bulmak, elde etmek.
g.-düm 18a-2
9. maruz kalmak.
g.-medi 9b-2
10. ulaşmak.
g.-dügi 87a-5
11. yaşamak.
g.-miş 27a-4
12. tanımak.
g.-se 29a-9
13. tesbit etmek.
g.-e 89b-11
14. Tasviri fiil yapar.
g. 38b-5, 49b-6, 55a-4, 59a-5, 67a-6, 68a-1, 74b-7, 80a-1, 91a-6, 91a-9

g.+gil 4a-4, 4a-4
15. yardımcı fiil olarak kullanılır.
bir gör-: eşit saymak.
g. 34b-2
emn ü raḥat gör-: korkusuzca ve sıkıntısızca yaşamak.
g.-di 22b-2
ḫoş gör- : anlayışla karşılamak.
g.-elüm 4a-12, 4b-4
g.-gil 75b-3
iş gör- : iş yapmak.
g. 75a-3
görin- : (كورنـ ، كورينـ) görünür duruma gelmek.
g.-e 29b-12
g.-en 74a-6
g.-ür 13b-3, 18a-8, 26b-10, 43a-1
2. izlenim uyandırmak.
g.-en 72b-11
g.-ür 73b-8
göz(e) görin- : 1. belli olmak.
g.-e 68b-7
2. değer vermek.
g.-mez 14b-7, 30b-4
görmeK : (كرمك ، كرمك) 1. bir şeyin varlığını madden veya manen algılama.
g. 26a-6
g.+e 50a-7, 97b-9
g.+ile 84a-12
2. öğrenmek.
g. 45a-11
göster- : (كوستر) 1. görülmesini sağlamak.
g. 35b-11
g.-e 3a-13, 3b-1, 14b-3, 26a-3, 32b-5, 43b-2, 44a-5
g.-ür 13a-4, 16a-10
2. belirtmek, anlatmak.
g.-di 15a-10, 62a-12
g.-e 17b-13, 45b-12, 74b-12, 80b-6
g.-mişidi 37b-3
g.-se 13b-7
g.-üp 84a-1
g.-ür 13b-6, 43a-2
3. ortaya çıkmak.
g. 45b-11, 64b-13
g.-di 18a-9
g.-me 58b-3
g.-medi 61b-12

4. bildirmek, öğretmek.
g.- 45b-6
g.-mişdür 40b-4
5. hissettirmek.
g.-e 11a-7
6. her hangi bir biçimde değerlendirmeye yol açmak.
g.-ür 45b-2
7. yansıtmak.
g.-di 18b-4
8. ulaşmaya imkan tanımak.
g.-meye 52b-7

bürūt göster- : caka satmak.
g.-me 58a-10

göze göster- : ilgi uyandırmak.
g.-e 46b-2

inḳıyād göster-: teslim olmak.
g.-üriken 94a-2

nişān göster- : delil getirmek.
g.-ür 65a-10

yüz göster- : 1. görünmek.
g.-di 41a-1
g.-emez 57b-5
2. meydana gelmek.
g.-e 80a-10
3. ilgi göstermek.
g.-iser 49a-10

gösterT- : (كُسْتَر-) belirtmek, anlatmak.
g.-e 43b-1
g.-ivir 59b-3

yüz gösterT- : kendini göstermek.
g.-icek 42a-5

götür- : (كُدُتُور-، كُوتُرْ، كُوتُر-) 1. kaldırmak.
g. 39b-5
g.-e 11a-4, 11a-8, 11b-8
g.-eydüŋ 41a-6
2. ulaştırmak.
g.-üp 37a-2
3. almak.
g.-e 66b-8
4. uzaklaştırmak.
g. 3b-2
5. yok etmek.
g.-en 19a-4

aradan götür- : yok etmek.
g.-esin 50a-9

baş götür- : 1.meydana çıkmak.

g.-di 99b-6
2.başını kaldırmak.
g.-di 16b-9
g.-meye 89b-3

göt(ü)ril- : (گُتُرِلْ-) kaldırılmak.

aradan götril- : engel kaldırılmak.
g.-üp 13b-7

göy- : (گُيـ-) merhamet duymak.

g.-er 5a-13

göy(ü)n- : (گويُنْ- ، گيُنْ-) 1. üzüntü duymak.

g. 20a-4
g.-elüm 5b-9
g.-er 37a-9
2. yanmak.
g.-e 96b-5
g.-er 96a-2

göz : (گُزْ ، گوزْ ، گوزه ، گُزه) 1. bir uzuv adı.

g. 5b-5, 12a-8, 39a-10, 40a-2, 42a-8, 97b-9
g.+de 3a-3, 31a-1, 50a-8, 90b-9
g.+deki 54a-7
g.+den 11a-8, 18a-7, 40a-12, 46b-1
g.+e 26b-10, 62a-2, 74b-4
g.+i 16a-12, 50a-7, 66a-9
g.+ile 83b-6
g.+in 36a-1, 85a-12
g.+ine 21b-6
g.+ler 84a-11
g.+lerde 64b-6
g.+lerden 20a-1
g.+lere 26b-1, 29b-1, 98b-9
g.+leri 42b-4, 55a-6
g.+lerüm 21a-1
g.+lerüŋde 42a-9
g.+üm 25b-2
g.+ümde 25b-3, 61a-2
g.+ümdeyiseŋ 56b-9
g.+üme 26b-12, 92b-10
g.+üŋde 35a-6
g.+üŋe 50b-12
g.+üŋi 64a-9
2. (mec.) göz.
g.+in 23a-2
g.+inde 85b-6
g.+ine 23a-3, 31a-6, 39a-4

göz aç- : gafletten uyanmak, uyanık bulunmak.
g. 7b-7, 8a-5, 15a-4, 15a-9, 72a-8, 85a-3
g.+in 66a-10
g.+lerüŋ 99a-3
g.+lerüŋüz 99a-7
g.+üŋ 15a-10, 34b-3, 35a-11, 49b-6, 92b-9
g.+üŋi 43b-2, 44a-9, 52a-8
göz açıl- : gafletten uyanmak.
g.+lerüŋ 3b-2
g.+üŋ 38a-7
göz dik- : bir şeyi ele geçirme isteğine kapılmak.
g. 47b-5
göz ḳabaḳ şişir-: çok fazla uyumak.
g. 32a-12
göz ört- : gaflete düşürmek.
g.+lerüŋ 66b-3
g.+üŋ 70b-8
göz yum- : vazgeçmek.
g.+i 4b-5
göz yumıl- : ölmek.
g.+lerüŋüz 99a-7
göz yaşı : göz yaşı.
g. 46b-6
g.+i 7b-13, 37a-10, 54a-5
g.+ler 75a-9, 75a-11
g.+lerimüŋ 56b-5
g.+lerüŋ 57a-6
göz yaşın dök- : ağlamak.
g. 89a-13
göz yaşını aḳıT- : çok ağlamak.
g. 4a-6
gözde ḥücūb ol-: gerçeği görememek.
g. 49a-11
göz(e) görin- : 1. değer vermek.
g.+üme 30b-4
g.+ine 14b-7
2.belli olmak.
g. 68b-7
göze göster- : ilgi uyandırmak.
g. 46b-2
gözi ḳara : korkusuz.
g. 47b-10
gözin ır- : bir şeye sürekli olarak bakmaktan kendini alamamak.
g. 62a-5
gözine baḫye ur-: enngellemek.
g. 91b-8
gözüŋden çıḳ- : değer yitirmek.

g. 65b-6
gözüŋi ġıṭā ört-: gaflete düşmek.
g. 33a-4
cān gözi : en değerli yer.
g.+ne 51a-1
göŋül gözi : basıret.
g. 26b-7, 36b-5
g.+in 52b-9
g.+ine 6b-7, 17a-3, 50a-3
g.+ini 57a-7
ṣūret gözi : maddi yan.
g. 16a-6

gözeT- : (گزارد، گوزت، گزد) 1. araştırmak, gözlemek.

g.-me 22b-4, 91a-2
g.-ür 15a-9
2. istemek, ummak.
g.-en 14b-4
g.-me 31a-8
g.-ürse 23a-11
3. saymak.
g.-me 56a-3
4. ayırmak.
g.-em 62a-9

gözle- : (گزلد، گوزله‌د، گزله) 1. aramak.

g. 9a-13
g.-rsin 14a-13
2. ummak, beklemek.
g. 75a-4
g.-me 49b-12
g.-r 39a-8

gözlü : (گزلو) kalp gözü gören.

g.+leriçün 7b-7
g.+ye 60b-1

ġubār (a) : (غبار) toz.

g. 3b-6, 98a-11
ġubār-ı çişm-i dil (a.f.f): (غبار چشم دل) gönül gözünün tozu.
g. 51a-2

ġūġū (f) : (گوگو) ses taklidi bir sesleniş.

g. 45b-3

ġūl (f) : (گول، گول) 1. ahmak.

g. 81a-11, 97b-2
2. şeytan.

ġulām (a) : (غلام) köle.
g.+uŋ 62a-11

ġulġul (f) : (غلغل ، غلغل) şamata.
g. 51b-6
g.+ı 16b-2, 72a-12
g.+ın 33b-3, 80a-6

ġulġul iT- : şamata çıkarmak.
g. 69b-6

ġulġule (a) : (غلغله) gürültü.
g. 35b-8

ġurāb (f) : (غراب) karga.
g. 42a-4

ġurbet (a) : (غربت) gurbet.
g.+de 36a-7
g.+e 44a-3

ġūre (f) : (غوره) koruk, olmamış üzüm.
g.+ye 9a-12

ġurūb (a) : (غروب) batma.

ġurūb iT- : batır-
g. 43a-7, 43b-9

ġurūr (a) : (غرور ، غرور) kendini yüksek görme.
g. 3a-5, 4a-10, 5a-9, 31b-2, 50b-6, 50b-10, 52b-9, 55a-4, 65b-1, 71b-11, 79b-9
g.+ıla 81b-7, 98a-5

gūş (f) : (گوش) kulak.
g. 51a-1

gūş vur- : dinlemek.
g. 47b-4, 84a-6

ġuṣṣa (a) : (غصه) keder.
g.+ya 54a-7

gussa yi- : dert çekmek.
g.+sın 67b-8

ġuṣṣaluḳ : (غصه لق) endişelik.
g.+içün 67b-9

gūyā (f) : (گویا) söyleyen.
g. 22b-12, 51a-5

gūyā iT- : söyletmek.
g. 16a-13
ġuzāt (a) : (غُزَاة، غُزَات) gaziler.

g. 52b-1
g.+içün 8b-12
güÇ : (کوج، کُج، کُج) kuvvet.

g. 54b-4, 99a-7
g.+üm 47b-9
güÇ iT- : zorlamak.
g. 54b-5, 59a-10
güftār-ı meşāyiḫ (f.a): (گفتارِ مشایخ) şeyhlerin sözü.
g. 83b-13
güft [i] şinīz (f): (گفتِ شنیز) dedikodu.

g. 98a-1
güft ü gū (f) : (گفت گو) dedikodu.

g.+yı 87b-5
gül (f) : (گل، گل) gül.

g. 29b-11, 37a-5, 42a-10, 48a-1, 51b-5, 53b-8, 67b-2, 86a-5, 89b-2, 91b-7
g.+de 53a-4
g.+mi 51a-11
gül- : (گل) gülmek.

g.-en 53b-8
gül-bāng (f) : (گل بانگ، گلبانگ) tekkelerde yüksek sesle okunan ilahi veya dua.
g. 20b-3
g.+ıla 34a-10
gül-bāng kıl- : ilahi okumak.
g. 57b-10
gül-bün-i gülşen-i tuḳā (f.f.a): (گلبنِ گلشنِ تقا) takva bahçesinin gül kökü.
g. 28b-12
güldür- : (گلدر) güldürmek.

g.-di 21b-10
gül-ḫan (f) : (گلخن) hamam ocağı.

g.+da 69b-6
gül-i ḥamrā (f.a): (گلِ حمرا) kırmızı gül.
g. 9a-1
gül-i ra'nā (f.a): (گلِ رعنا) güzel kokulu gül.

g. 13a-10, 15a-2

gülistan (f) : (گلستان) gül bahçesi (bkz. gülsıtān).

g.+a 72b-4
g.+um 29b-9

gül-ruḫ (f) : (گل رخ) gül yanaklı.

g.+lara 13b-13
g.+uŋ 51b-9

gülsıtan (f) : (گلستان) gül bahçesi (bkz. gülistan).

g. 26a-10, 46b-4

gülşen (f) : (گلشن ، گلشن) gül bahçesi.

g. 4b-2
g.+de 13a-10, 69b-6
g.+e 67b-1
g.+üm 61b-1

gülşen-i bāġ-ı İrem (f.f.a): (گلشن باغ ارم) Cennetteki gül bahçesi.

g. 60b-11

gülşen-i rāz (f.a): (گلشن راز ، گلشن راز) sırlar bahçesi.

g. 80a-6
g.+a 42a-4
g.+ı 13b-8
g.+uŋ 71a-8

gülzār (f) : (گلزار) gül bahçesi.

g.+ı 18a-1
g.+ına 92a-7

gülzār-ı bāṭın (f.a): (گلزار باطن) gönül bahçesi.

g.+a 35b-8

gülzār-ı ḥaḳāyiḳ (f.a): (گلزار حقایق) hakikatler bahçesi.

g. 64a-6

gülzār-ı nār-ı şevḳ (f.a.a): (گلزار نار شوق) arzu ateşinin gül bahçesi.

g.+uŋdan 76b-8

gülzār-ı üns (f.a): (گلزار انس) alışıklık bahçesi.

g. 71a-13

gümān (f) : (گمان ، گمان) şüphe, zan.

g. 11a-5, 62b-5, 65a-7, 74a-10

güm-geşte (f) : (گم گشته ، گم گشته) kaybolmuş, avare.

g. 30a-1
g.+lerüŋ 7b-6

güm-rāh (f) : (گمراه) azgın.

g. 30a-10

gün : (كُوْنْ ، كُنْ ، كُنْ) 1. güneş.

g. 9b-6, 13a-7, 15b-8, 34b-3, 38a-7, 56b-1
g.+de 14a-7
g.+i 13a-8
2. zaman.
g. 64a-9, 64a-12, 90b-4
g.+de 46a-8
3. gündüz.
g. 39a-12
4. hayat, ömür.
g.+üm 17b-2

gün in- : güneş batmak.
g. 97a-1

gün inmege var-: güneş batmak.
g. 63b-1

devlet güni : saadet zamanı.
g. 44a-12

günāh (f) : (كُنَاه) günah.

g.+ını 43a-12

günbed-i ḫaḍrā (f.a): (كُنْبَدِ خُضْرَا) gökyüzü.
g. 15a-9

gündüz : (كُنْدُزْ) gündüz.

g. 59a-12

günehkār (f) : (كُنَهْكَارْ) günah işleyen.

g. 51b-13

günehlü (f.+t) : (كُنَهْلُو) günah sahibi.

g. 79b-12

güneş : (كُنَشْ ، كُنَشْ) güneş.

g. 43b-9
g.+i 9b-7, 26a-3, 56b-12

günlü : (كُوْنْلُو) talihli.

ķara günlü : talihsiz.
g.+ler 36b-8

güp güp : (كُپْ كُپْ) ses taklidi.

g. 49a-6

gür : (كُرْ) gür.

g. 33a-5

güşāde-pā (f) : (كُشَادَه پَا) ferah, şen.

güzaf (f) : (گزاف) sonsuz.
g. 79b-10

güzer (f) : (گذر) ayrılma.
g. 63a-7
güzer it- : ayrılmak.
g. 57a-11, 57a-11
güzer ḳıl- : ayrılmak.
g. 62a-4

H

ha (a) : (هاَ) gürültü.

h. 16b-6

h̬āb (f) : (خواب ، خوار) uyku.

h. 3a-3, 6a-3, 35a-6, 42a-9, 44a-9
h.+ı 3a-2

h̬āb-ı ġaflet (f.a): (خواب غفلت) gaflet uykusu.

h.+de 57b-10
h.+den 99a-8

h̬abāset (a) : (خباثت ، خباثت) kötülük.

h. 59b-1
h.+den 57a-4

ḥabbe (a) : (حبّه) küçük tahıl tanesi.

h.+ye 63a-11

h̬aber (a) : (خبر ، خبر) haber.

h. 82a-9
h.+in 65a-6, 65a-9

h̬aber al- : bilgilenmek.
h. 82a-6

h̬aber it- : haber vermek.
h. 57b-10

h̬aberdār (a.+f): (خبردار) haber sahibi.

haberdar ol- : farkına varmak.
h. 61b-10

Ḥabīb (a) : (حبيب ، حبيب) Hz. Muhammed.

h. 86a-10
h.+üŋ 34a-7, 49b-12, 75b-12
h.+ine 64a-10

h̬abīs̱ (a) : (خبيث) kötü

h. 43b-7, 90a-7

Ḥablü'l- Metīn (a): (حبل المتين) islam dini.

h. 46a-3

habs (a) : (حبس) hapis, alıkoyma.

h. 30a-11, 53a-3

ḥabs-ı ṣūret (a): (حبس صورت) vücut engeli.

h.+de 26b-12
ḥabs-ı ẓulmānī (a): (حبس ظلمانى) karanlık hapis.

h. 39b-7
hac (a) : (حج) islamın beş şartından biri (bkz. hacc).

h. 8b-12, 27b-6, 74a-11
hacc (a) : (حجّ) islamın beş şartından biri (bkz. hac).

h. 95b-1
haç (f) : (خاچ) haç.

h. 67a-8
ḫacālet (a) : (خجالت ، خجالت) utanma.

h. 60a-8
h.+dürür 60a-9
h.+ile 3b-9
ḥacer (a) : (حجر) tas.

h. misin 91a-4
ḥācet (a) : (حاجت) ihtiyaç, luzum.

h. 59b-12, 59b-12, 59b-12, 60a-1, 60a-2, 60a-3, 60a-4, 60a-5, 60a-6, 60a-7, 60a-8, 60a-9, 60a-10, 60a-11, 60a-12, 60a-13, 60b-1, 60b-2, 60b-3, 60b-4, 76a-2, 76a-2, 76a-3, 76a-4, 76a-5, 76a-6, 76a-7, 87a-13, 97b-12
ḥācibeyn (a) : (حاجبين) iki kaş.

ḥācibeyn eg- : kaş çatmak.
h. 5b-5
ḫaclet (a) : (خجلت ، خجلت) utanma.

h. 12b-9
h.+de 50b-1, 51b-12, 86b-1
h.+ile 47b-8
h.+inden 44b-12
ḥad (a) : (حد) sınır.

h. 97a-12
h.+den 17b-1, 66a-11, 97a-12, 99b-6
ḥad bul- : sonuna erişmek.
h. 85b-1
ḫad (f) : (خود ، خد) 1. yanak.

ḫadi yire ko- : mezara girmek.
h. 66a-1

2. ayva tüyü.
h. 86a-4

Ḥaddād (a) : (حدّاد) evliyadan bir zat.

h. 93a-1

ḥadīd (a) : (حديد) öfkeli.

h. 91a-4, 91a-6

hadid ol- : katılaşmak.

h. 19b-8

hādis̱ (a) : (حادث) yeni çıkan.

h. 66b-8

ḫaḍravāt (a) : (خضروات) çok yeşil.

h. 51b-3

ḥaff-ı ecniḥa (a): (حفّ اجنحه) kanatların dönmesi.

h. +dan 44b-1

hak : (حق ، حق) 1. Hz. Allah (bkz. ḥaḳḳ).

h. 5a-3, 6b-1, 6b-11, 6b-11, 8b-7, 8b-7, 8b-7, 8b-8, 8b-8, 8b-8, 9b-9, 12a-3, 17b-9,19b-1, 23b-4, 31b-12, 32a-9, 33b-6, 37a-13, 40a-7, 42b-4, 46a-4, 59a-5, 60a-4, 67b-9, 68b-4, 68b-6, 71b-3, 75a-11, 77b-10, 85b-7, 86a-8, 87a-9, 87a-12, 90b-5, 93a-12, 95a-2, 95b-9
h.+a 12a-9, 17b-3, 23a-7, 31b-6, 35a-2, 45a-10, 94a-2, 94a-3,
h.+dan 20a-4, 20b-6, 26b-7, 27a-2, 29a-11, 32b-3, 36a-8, 47a-1, 53b-6, 58b-10, 88b-2, 83a-3, 90b-1, 91b-11
h.+dandurur 27b-1, 41a-9
h.+içün 59b-12
h.+uŋ 14b-1, 28a-12, 31b-5, 35a-7, 52b-8, 56a-9, 65a-11, 67a-9, 68b-2, 73a-6, 81b-4
2. pay, hisse (bkz. hakk).
h.+ı 6b-2, 6b-2, 6b-2, 6b-12, 6b-12, 7a-3, 7a-3, 7a-4, 7a-4, 7a-5, 8b-1, 8b-2, 9b-9, 9b-9, 9b-10, 44a-3, 48b-5, 83a-2, 93b-19, 100b-1
h.+içün 6b-1, 6b-1, 7a-1, 7a-1, 7a-1, 7a-3, 7a-3, 7a-3, 7a-9, 7a-9, 7a-9, 7a-10, 7a-10, 7a-10, 7a-11, 7a-11, 7a-11, 8a-8, 8a-8, 8a-8, 8b-1, 8b-1, 8b-1, 8b-7, 8b-7, 8b-7, 8b-8, 8b-8, 8b-8
3. doğru, gerçek, uygun.
h. 21b-4, 83a-9, 88b-8
h.+dan 27b-4

ḫāk (f) : (خاك ، خاك) toprak.

h. 13b-9, 39b-5, 40a-8
h.+i 56b-8

ḫāk iT- : nefsi arındırmak.

h. 3b-7, 60a-7
ḫāk ol- : 1. topraklaşmak.
h. 4a-12, 21a-4, 21b-1, 54a-2, 94b-1
2. manevi kirden arınmak.
h. 70b-6, 100b-6
3. saygı göstermek.
h. 49a-4
ḫāk-i pāy (f) : (خاك پاى) ayağının tozu.

h.+ı 63a-4
ḫāk-i pest (f) : (خاك پست) adi toprak.

h. 64a-6
ḫakan : (خاقان ، خاقان) Türk hükümdarı.

h. 73b-11
h.+a 72a-10
ḥakāyiḳ (a) : (حقايق ، حقايق) gerçekler.

h. 44b-9
h.+ına 68a-9
ḥakāyiḳ-ı īmān (a): (حقايق ايمان) iman hakikatleri.
h. 33b-8
ḥaḳīḳat (a) : (حقيقت) gerçek, doğru.

h. 19b-1, 45b-1, 89a-7, 90a-10, 95b-7
ḥaḳīḳat-ı insānī (a): (حقيقت انسانى) insani gerçek.
h. 90b-6
ḥaḳīḳatā (a) : (حقيقتا) doğrusu, gerçekte.

h. 89b-3
Ḥaḳīḳī (a) : (حقيقى) Baba Yusuf Hakiki.

h. 3b-4, 9b-11, 12b-4, 14b-6, 15b-4, 18b-2, 19a-1, 19b-2, 20a-5, 20b-6, 21a-12, 23a-10, 23b-7, 26a-1, 26a-8, 26b-6, 27a-13, 28a-4, 28b-9, 29b-3, 30b-6, 31a-1, 31b-6, 32a-9, 33b-8, 34a-9, 34b-6, 36a-5, 36b-6, 37a-11, 38b-4, 40a-11, 40b-11, 46a-12, 46b-13, 47b-7, 48a-2, 49a-8, 49b-5, 49b-12, 50b-7, 51a-8, 53b-6, 55a-5, 56b-2, 57a-1, 57b-12, 58a-9, 58b-7, 59a-8, 59b-11,60b-3, 61a-10, 62b-1, 63a-4, 63b-3, 64b-11, 65b-4, 66b-5, 66b-12,68a-12, 68b-11, 69a- 8, 70a-2, 72b-2, 73b-2, 74a-9, 75a-5, 75b-4, 76a-1, 76b-10, 77a-7, 78a-13, 79a-4 79b-7, 80a-8, 80b-5, 81a-8, 81b-5, 82a-2, 82a-9, 82b-5, 83a-10, 83b-9, 84a-6, 84b-4, 85a-5, 86b-1, 88a-4, 89b-4, 90a-2, 91b-1, 91b-11, 92a-10, 93b-10, 95a-3, 95b-10, 96a-8, 97a-2, 97b-3, 97b-12
h.+nüŋ 6a-10, 61b-7, 66a-10, 96b-3
h.+ye 17a-7, 30a-5, 33a-3, 62a-4, 83a-2, 84b-11, 100b-1
h.+yi 48b-8, 63b-10

ḥākim (a) : (حاكم) hükmeden.

ḥākim ol- : hükmetmek.
h. 90b-6

ḥaḳīr (a) : (حقير) dengesiz.

h. 31a-2

ḥaḳḳ : (حق ، حق) 1. Hz. Allah (bkz. ḥaḳ).

h.+a 46a-4, 95b-8
h.+uŋ 45b-4, 83b-8
2. pay, hisse (bkz. hak).
h. 7b-13, 8b-2, 8b-5, 8b-9, 8b-9, 8b-9, 84b-11, 95a-4
h.+yiçün 10a-9, 10b-2, 34b-7, 85b-3, 95b-10

ḥaḳḳ-ı yaḳīn (a): (حق يقين) sağlam bilgi gerçeği.
h. 46a-5

ḥaḳḳā (a) : (حقا ، حقا) doğrusu.

h. 17a-7, 83b-1

ḥaḳḳānī (a) : (حقانى) hakka uygun.

h. 45b-11, 89a-6

ḥaḳḳaḳnā (a) : (حققنا) tasdik ettik.

h. 33b-8

ḫāk-sār (f) : (خاكسار) hali perişan.

h.+ı 59a-12

Ḥaḳ Teʿālā (a) : (حق تعالى) Hz. Allah.

h. 23b-3, 76a-4

ḥāl (a) : (حال ، حال ، حال) 1. durum

h. 9b-3, 22b-5, 65a-3
h.+e 45a-8, 66b-1
h.+i 19b-2, 30b-12, 31b-11, 46a-6, 58b-6, 67b-5, 94a-5
h.+ile 52a-2, 58a-1
h.+indedür 36a-4
h.+ini 61b-9, 61b-10
h.+ümi 17b-2
h.+üŋ 31b-11, 56b-5
h.+üŋi 56b-7

ḥāl ol- : vasıf kazanmak.
h. 3a-1

ḥāl dili : tavır.
h. 65b-4

ḥāl-i ʿacīb (a): (حال عجيب) şaşılacak durum.
h. 45a-11

ḥāl-i dil-efrūz (a.f): (حال دلفروز) gönül çeken durum.
h.+a 60b-12
ḥāl-i perişān (a.f): (حال پریشان) dağınık durum.
h.+um 29b-6
ḥāl-i tecellī (a): (حال تجلی) tecelli durumu.
h. 100a-11
h.+den 41a-3

ḫāl (f) : (خال) yanaktaki ben.
h. 86a-4

ḫāl (a) : (خال ، خال) dayı.
h. 60b-12
h.+i 55a-2

ḫalʿ (a) : (خلع) soyma.
ḥalʿ ḳıl- : soymak.
h. 10b-11

ḫalāṣ (a) : (خلاص) kurtulma.
ḫalāṣ ol- : kurtulmak.
h. 12a-4

ḥālāt (a) : (حالات) durumlar, haller.
h.+ı 53b-9
ḥālāt-ı ʿışḳ (a): (حالات عشق) aşk halleri.
h. 96b-2

ḥalāvet (a) : (حلاوت ، حلاوة) tatlılık.
h. 17b-6
h.+i 7a-10, 28a-9, 84b-6, 96b-1
h.+inde 90a-1
ḥalāvet ol- : tatlılaşmak.
h. 18b-6

ḫalāyıḳ (a) : (خلایق) halklar.
h. 22a-12, 28b-6, 45a-1

ḫalf (a) : (خلف) art, arka.
ḫalf ol- : geride kalmak.
h. 83a-4

Ḥaleb (a) : (حلب) Suriye'de bir şehir.
h. 38a-8, 42b-13

ḫalef (a) : (خلف) birinden sonra onun yerine geçen.
h.+isin 83a-4

ḫalel (a) : (خلل) bozukluk.

h.+dür 12b-1, 72b-11

ḥālet (a) : (حالت ، حالة) suret, keyfiyet.

h. 59a-6, 60a-13
h.+de 5a-6
h.+e 52b-6
h.+ile 3b-9, 44b-10, 86b-2
h.+mi 19b-8

ḥālet-i ʿışk (a): (حالت عشق) aşk hali.

h.+dan 84b-5

ḥālet-i lā ilāhe illallāh (a): (حالت لا اله الا الله) kelime-i tevhidin keyfiyeti.

h. 3a-2

ḥālet-i mestān (a.f): (حالت مستان) serhoşların hali.

h. 45a-7

ḥālet-i mestī (a.f): (حالت مستی) serhoşluk hali.

h. 65a-6
h.+den 65a-9

ḫālī (a) : (خالی ، خالی ، خالِ) boş, ayrı.

h. 2b-10, 39a-7, 54a-1, 55a-2, 63b-1, 87b-13

ḫālī eyle- : boş bırakmak.

h. 12b-1, 85b-10

ḫālī ko- : boş bırakmak.

h. 46a-8

ḫālī ol- : tedbirsiz kalmak.

h. 5a-12

ḫālī (a) : (خالی) geçmiş olan.

h. 55a-2

ḫalīfe-i Baġdād (a): (خلیفهٔ بغداد) Bagdat halifesi.

h. 93b-6

Ḫāliḳ (a) : (خالق ، خالق) yaratan; Hz. Allah.

h. 76a-8
h.+a 10b-3
h.+ıdur 92a-12
h.+uŋ 4b-5

Ḫāliḳu'l-Eşyā (a): (خالق الاشیا) eşyanın sahibi; Hz. Allah.

h. 14b-1

Ḫalīl (a) : (خلیل) Hz. İbrahim.

h. 26a-10, 89a-11

Ḫalīl Baba (a.t): (خلیل بابا) Baba Yusuf Hakiki'nin kardeşi.

h. 36b-7, 36b-7, 36b-8, 36b-9, 36b-10, 36b-11, 36b-12, 37a-1, 37a-2, 37a-3, 37a-4, 37a-5, 37a-6, 37a-7, 37a-8, 37a-9, 37a-10, 37a-11, 37a-12, 37a-13

ḫālis (a) : (خَالِصْ) ihlaslı.

h. 31b-4

ḫālis ḳıl- : arındırmak.

h. 100b-6

ḫāliṣān (a) : (خَالِصاً) ihlaslı olarak.

h. 33b-7

ḥalḳ (a) : (حَلْق) boğaz.

h.+ına 85a-8

ḫalḳ (a) : (خَلْق ، خَلْق) insanlar.

h. 37a-4, 48b-6, 62a-6, 65a-2, 73a-10, 74b-12, 85b-4, 95b-8
h.+a 14a-11, 23a-11, 25b-9, 31a-3, 35b-2, 42b-12, 56a-5, 56a-6, 67b-9, 84a-1
h.+dan 4a-8
h.+ı 14a-13, 51a-5, 56a-7, 60a-4, 65a-5, 83a-6
h.+uŋ 5a-5, 14b-1, 46a-6, 47b-4, 47b-5, 59b-9, 62a-8

ḫalḳ iT- : yaratmak.
h. 85a-7, 98b-1

ḫalḳ ol- : yaratılmak.
h. 86a-10

ḫalḳ-ı ʿālem (a): (خَلْقِ عَالَمْ) insanlar.
h. 81b-5

ḫalḳ-ı cihān (a.f): (خَلْقِ جِهَانْ ، خَلْقِ جِهَانْ) insanlar.
h. 38a-12
h.+a 64b-1

ḥal (a) : (حَلْ) çözme, halletme.

ḥal iT- : çözme.
h. 49b-1

ḥal ḳıl- : çözmek.
h. 58b-6

ḥall-i işkāl (a): (حَلِّ اِشْكَالْ) zorluğun çözümü.
h.+ile 29a-8

ḥall-i müşkilāt (a): (حَلِّ مُشْكِلَاتْ) zorlukları çözme.
h. 52a-2

ḥall-i müşkilāt ḳıl-: zorlukları çözmek.
h. 53a-7

Ḥallāc (a) : (حَلَّاجْ) Hallac-ı Mansur.

h. 67b-4

Ḫallāḳ (a) : (خَلَّاقْ) yaratan; Hz. Allah.

h.+ı 76a-9
ḥalva (a) : (حلوا) un, yağ ve şeker karışımı bir cins tatlı.

h. 9b-12, 18b-6
ḫalvet (a) : (خلوت) kalbi batıl itikatlardan ve kötü huylardan kurtarmak.

h. 14b-4
ḫalvet it- : halvet için bir köşeye çekilmek.

h. 55b-10
ḫalvet-i lā ilāhe illallāh (a): (خلوت لا اله الا الله) kelime-i tevhidle geçirilen halvet.

h. 3a-9
ḫalvetgāh (a+f): (خلوتگاه) tek başına oturulup ibadetle geçirilen yer.

h. 15b-9
ḫalvet-ḫāne-i dil (a.f): (خلوتخانهٔ دل) gönlün yanlızlık evi.

h. 76b-11
ḫām (f) : (خام ، خام) 1. çiğ.

h.+ı 58a-9
2. boş.

h. 75b-5
ḫām dut- : boşlamak.

h. 75b-5
ḥamāḳat (a) : (حماقت) ahmaklık.

h. 72b-8
ḥamd (a) : (حمد) şükür.

h.+i 48b-9
h.+in 15b-4
ḥamd ü s̱enā iT-: şükür ve övgüde bulunma.

h. 22b-5, 35a-7
ḥamel (a) : (حمل) yük.

h. 49a-12
Ḥamīd (a) : (حميد) övülmeye değer olan; Hz. Allah.

h. 91a-8
Ḥāmid (a) : (حامد) Şeyh Ḥāmid-i Velī (715/1315).

h.+i 83b-8
ḥāmilü'ẕ-ẕikr (a): (حامل الذكر) zikrin sahibi.

h.+i 50a-6
ḥamīm (a) : (حميم) soysop.

h.+üŋ 91a-3
ḫamīr (a) : (خمیره) sersemlik.

h. 31b-2
ḥamiyyet (a) : (حمیّت) gayret.

ḥamiyyet it- : gayret göstermek.
h. 55b-1
ḥamle-i merdān (a.f): (حملۀ مردان) mertçe atılış.
h. 49a-12
ḥammāl-ı evzār (a): (حمّال اوزار) günahlar hamalı.
h. 21b-2
ḫamr (a) : (خمر) şarap.

ḫamr iç- : coşkunluk hallerini tatmak.
h.+ından 82a-3
ḫamr-ı min-ledün (a): (خمر من لدن) gayp ilminin coşkun aşk hali.

h.+den 66b-10
ḥamrā (a) : (حمرا) kırmızı.

h.+dur 16a-12
ḫāmūş (f) : (خاموش) sessiz.

h.+ısa 45b-3
Ḥamza (a) : (حمزه) Hz. Muhammed'in amcası.

h. 7a-6
ḫān : (خان ، خن) 1. hükümdar.

h. 73b-11
2.bir nevi hitab.
h.+um 4b-6, 48b-10, 49b-6, 54b-4, 60a-2, 75a-10, 76a-2, 89b-1, 93b-4
ḫancer-i ʿīd (a): (خنجر عید) bayram hançeri.
h. 89b-9
ḫandān (f) : (خندان) gülen, neşeli.

h. 37a-7, 54b-1
ḫāne (f) : (خانه) ev.

h. 71a-5
ḫāne-i muʿaẓẓam (f.a): (خانۀ معظّم) Kabe.
h. 6b-12
ḫāne-kāh-ı semā (f.a): (خانگاه سما) göğün sultan evi.
h. 16b-5
ḫānümān (f) : (خانمان ، خانمان) ev, bark.

h. 46b-2, 73a-9
h.+umuzı 6a-3

ḫār (f) : (خارْ) diken.

h. 51a-2

ḫār-ı muġaylān (f): (خارِ مُغَیلان) deve dikeni.

h.+a 71b-5

ḫar (f) : (خَرْ) 1. eşek.

h. 64b-9
2. idraksiz kişi.
h. 100b-8

ḫarāb (a) : (خَرَابْ، خَرابِ، خَرابِ) 1. kendinden geçkin.

h. 3a-3, 4b-3, 16b-8, 40a-3, 40b-2, 41a-2,41a-10, 41b-7, 44b-5
2. dünya.
h.+da 99a-5
h.+ı 5b-5

ḫarāb eyle- : yıkmak.

h. 63b-5

ḫarāb giT- : kendinden geçmek.

h. 6a-3

ḫarāb iT- : kendinden geçirmek.

h. 45a-5

ḫarāb ol- : yıkılıp dökülmek.

h. 4b-3

ḫarābāt (a) : (خَرَابَاتْ، خَرَابَاتِ) 1. tekkeler.

h. 38a-13
h.+a 79a-10
h.+ında 27a-3
h.+uŋ 79a-12
2. meyhaneler.
h.+ı 5b-5

ḫarābe (a) : (خَرَابِهْ) yıkık, dökük.

h. 53b-7

ḫarābe-i Belḫ : (خَرابۀ بَلْخ) Belh harabesi.

h. 84b-9

ḫarāc (a) : (خَرَاجْ، خَرَاجِ) vaktiyle müslüman olmayanlardan alınan vergi.

h. 67a-9, 68b-10

ḥarām (a) : (حَرَامْ، حَرَامِ) dince yasak olan.

h. 48b-11
h.+a 14a-9
h.+ıla 97a-10

ḥarārāt (a) : (حَرَارَاتْ) insicam (bkz. ḥarāret).

h.+ı 13b-5
ḥarārat-ı göŋül (a.t): (حرارت كوكل) gönül samimiyeti.
h. 38b-5
ḥarāret (a) : (حرارت، حرارة) insicam, şevk (bkz. ḥarārat).

h. 92a-6
h.+de 57b-11
h.+i 91b-6
h.+ile 3b-8, 47b-2
ḥarb (a) : (حرب) savaş.

h. 38a-3
ḫarc (a) : (خرج) sarf.

ḫarc eyle- : harcamak.
h. 74b-9
ḫarc-ı serc (a): (خرج سرج) eğer masrafı.
h. 75a-3
ḥarem (a) : (حرم) 1. herkesin girmesine müsaade edilmeyen yer.

h.+üŋ 80b-4
2. Harem-i şerif.
h.+de 6b-13
ḥarf (a) : (حرف) söz.

h. 41b-12, 70a-2
ḫar-gele (f) : (خرگله) eşek sürgüsü.

h. 46a-7
ḥarīḳ (a) : (حريق، حريق) yangın, ateş.

h. 46b-3
h.+ı 81a-5
ḥarīm-i kaʿbe-i vaṣl (a): (حريم كعبهٔ وصل) kavuşma kabesinin ocağı.
h.+uŋda 69b-2
ḥarīm-i kaʿbe-i vaṣlat (a): (حريم كعبهٔ وصلت) kavuşmanın mukaddes ve gizli ocağı.
h.+da 85b-7
ḥarīm-i vaṣlat (a): (حريم وصلت) kavuşma ocağı.
h.+da 68a-7
ḥarīr (a) : (حرير، حرير) ipek.

h. 67b-10
h.+i 7b-8
ḥaris (a) : (حرس) koruyucu.

h. 66b-6
ḥāris-i īmān : (حريس ايمان) iman bekçisi.

h.+um 30a-3
ḥarīṣ (a) : (حريص) hırslı.

h.+i 59b-12
ḫāṣ (a) : (خاص) halis (bkz. hass).

h. 25a-8
ḫāṣ-ı Ḥaḳ (a) : (خاص حق) Allah'ın has kulu.
h. 72a-2
ḫāṣṣā (a) : (خاصا) özellik.

h. 46a-9
ḥaṭab (a) : (حطب) odun.

h. 38a-1
ḥaṣāyid (a) : (حصايد) elde edilenler.

h. 87b-6
ḥasbiya'llāh (a): (حسبي الله) bana Allah yeter.

h. 32b-2
ḥased (a) : (حسد ، حسد) kıskançlık.

h. 37b-11
h.+den 14b-1, 76a-2, 85a-6, 89b-1
h.+e 21b-2
h.+i 66a-5
ḥased ḳıl- : kıskanmak.
h. 85b-1
ḥasenāt (a) : (حسنات) iyilikler.

h.+a 52a-1
ḥāṣıl (a) : (حاصل ، حاصل) türeyen, üreyen.

h. 35a-8, 38b-7
h.+ı 50b-1, 92b-11
h.+uŋ 49a-1, 80a-1
ḥāṣıl eyle- : elde etmek.
h. 44b-8, 57a-10, 67a-10, 100a-8
ḥāṣıl it- : elde etmek, ortaya çıkarmak.
h. 13b-10, 14a-8, 29a-8, 35a-4, 36b-3, 49b-11, 50a-12, 55a-4, 55b-10, 57a-2, 57a-2, 57a-3, 57a-4, 57a-5, 57a-6, 57a-7, 57a-8, 57a-9, 57a-10, 73a-13, 91b-7, 92b-7, 94b-12, 95a-5
ḥāṣıl ol- : elde edilmek, meydana gelmek.

h. 6a-7, 12b-3, 41a-9, 70b-2, 70b-4, 76b-9, 79b-11, 80a-2, 80a-10, 81b-10, 87a-4, 92a-6, 93b-7, 94b-10

ḥāṣıl-ı ʿömr-i girān-māye (a.a.f): (حاصل عمر گرانمایه) kıymetli ömrün neticesi.

h. 26a-6

ḥāsid (a) : (حاسد) kıskanç.

h.+üŋ 66a-5

ḫāsir (a) : (خاسر) zarara uğrayan.

h. 31b-12

ḥaṣīr (a) : (حصير) hasır.

h.+i 67b-10

ḫasīs (a) : (خسيس) alçak.

h.+e 31a-4, 38a-5

ḫāṣiyyet-i taḳvā (a): (خاصيت تقوا) takvaya has vasıflar.

h.+yıdı 9b-8

ḫaṣm-ı şīr (a.f): (خصم شير) aslan gibi düşman.

h. 31a-10

ḥaṣr (a) : (حصر ، حصر) mahsun.

h. 89a-4
h.+ında 89a-4

ḥasret (a) : (حسرت ، حسرة) özlem.

h. 19a-6, 54a-3, 93a-5
h.+e 25b-12
h.+ile 44b-4, 70a-5

ḫāṣṣ (a) : (خاص) halis (bkz. has).

h. 75b-7

ḫaste (f) : (خسته) dertli, hasta.

h. 13b-2, 82a-4

ḫaste ol- : hastalanmak.

h. 15a-2

ḥāşā (a) : (حاشا ، حاشا ، حشا ، حاشا) Allah göstermesin.

h. 6a-10, 23b-1, 33b-1, 66b-7, 85b-11, 90a-3

ḫāşāk (f) : (خاشاك ، خاشاك) çöp, süprüntü.

h. 21b-6, 97a-11
h.+i 56b-11

ḥaşem (a) : (حشم) aile, maiyet.

h. 4b-11, 76a-7

ḫaşḫāş (a) : (خشخاش) kapsüllerinden afyon, tohumlarından yağ

çıkarılan bitki.

h. 30b-8, 59a-4

ḫaşm (a) : (خشم) aşağılık.

h.+ı 71a-10

ḥaşr (a) : (حشر) kıyamet.

h.+e 90b-2

ḥaşr it- : toplamak.

h. 84b-4

ḥaşrī (a) : (حشری) toplanmış.

h. 48b-9

ḫaşyet (a) : (خشیت) korku.

h+ile 44b-4

ḫaşyet u'llāh (a): (خشیة الله) Allah korkusu.

h.+dan 85b-10

ḫaṭā (a) : (خطا) yanlış.

h. 27b-7, 33a-4, 43a-11, 72b-12

h.+yısa 61a-9

ḫaṭā iT- : yanılmak.

h. 17a-12, 20b-9

ḥaṭab (a) : (حطب) odun.

h. 42b-9

ḫaṭā-pūş (a.f) : (خطاپوش) hata örten.

h. 35b-2

ḫaṭar (a) : (خطر) tehlike.

h. 21a-12

h.+dan 95b-9

h.+lar 14b-5

Ḥātem (a) : (حاتم) cömertliği ile meşhur, asıl adı ibnü Abdullah

bin Saʿd olan kişinin lakabı.

h. 100b-7

ḫātem-i sırr-ı Süleymān (a): (خاتم سرّ سلیمان) Hz. Süleyman'ın sırlı mührü.

h. 40a-6

ḫāṭır (a) : (خاطر) gönül.

hatır iT- : gönül almak.

h. 30a-5

ḫaṭ-ı reyḥān (a): (خطِ ریحان) fesleğen tüyü.

h. 51a-2

ḫaṭī'āt (a) : (خطیئات) hatalar.

h.+ı 17b-1

h.+ını 61a-10

ḫaṭīb (a) : (خطیب) hitap eden.

h. 45b-7

ḫātimet (a) : (خاتمت) son nefes.

h.+i 6a-9

ḫatm (a) : (ختم) son.

ḫatm it- : sona erdirmek.

h. 48b-8

ḥattā (a) : (حتّی) üstelik.

h. 39b-8

ḫaṭve (a) : (خطوه) mesafe, adım.

h.+sinde 18a-6

hava (a) : (هوا ، هوا) 1. gök, hava.

h. 13a-7, 44b-11

h.+da 78a-6, 82b-4, 87a-1

h.+ya 18b-7

2. ortam

h.+da 61b-11

h.+sında 80a-7

ḫavāṣ (a) : (خواص) muhterem, saygın.

h. 67b-1

ḫavātīn (a) : (خواتین) hatunlar.

h.+i 54b-6

ḫāver (f) : (خاور) gündoğuşu.

h.+i 25b-4

ḫavf (a) : (خوف) korku.

h. 21a-12, 85a-11

ḫavf iT- : korkmak.

h. 46a-5

ḫavf u recā (a): (خوف رجا) Allah korkusu ve ümidi.

h. 16a-3

h.+dan 57b-2
ḫāviye (a) : (هاویه) Cehennemin yedinci katı.

h. 38a-1
ḫavīẕ (a) : (خویذ) sığırların yeşil arpa ihtiyacını karşılama.

h. 98a-6
ḥavrā (a) : (حورا) ahu gözlü (kız).

h. 15a-11
hāy (f) : (هی ، های) 1. iyi dilek, azarlama, şaşma ve sevinç bildirme

ünlem olarak kullanılır.
h. 4a-3, 5b-13, 14a-2, 15a-1, 20b-3, 32b-11, 34b-2, 34a-10, 35a-1, 35a-3, 35a-11,36b-2, 36b-3, 41a-5, 41b-2, 52b-11, 54b-2, 57a-5, 57a-7, 57b-3, 57b-12, 58b-10, 59a-5, 60a-2, 60a-6, 60a-13, 75b-4, 80a-5, 82b-5, 92a-9, 96b-9, 97a-12
2. kavga.
h. 81a-4
Ḥay (a) : (حی) diri olan; Hz. Allah (bkz. Hayy).

h. 4a-4, 6b-1, 52b-10, 86b-5,
ḥayā (a) : (حیا) utanma.

h. 12b-8, 20a-7, 29a-3, 73a-2, 100a-3
h.+dur 83a-7
haya kıl- : utanmak.
h. 32a-4, 58b-10
ḫayāl (a) : (خیال ، خیال) hayal.

h.+i 26b-1, 43b-10, 90b-9
h.+üŋ 68b-12, 74b-4
ḫayāl-i nār-ı nūr (a): (خیال نار نور) nur ateşinin hayali.

h. 37b-8
ḫayāl-i nerges-i şehlā (a.f.a): (خیال نرگس شهلا) güzel gözlü nergisin hayali.
h. 14a-1
ḫayāl-i Yār (a): (خیال یار) Hz. Allah düşüncesi.
h. 44a-5
ḫayālāt (a) : (خیالات) hayaller.

h.+ı 3a-2, 45b-5
h.+uŋı 41a-5
ḥayāt (a) : (حیات ، حیاة) ömür.

h. 52b-10, 65b-7, 77a-4
h.+ı 3a-9

h.+ıla 53b-6
h.+uŋ 55a-7
h.+uŋiçün 6b-2
ḥayāt vir- : canlandırmak.
h. 51a-11
ḥayāt-ı bāḳī : (حيات باقي) sonsuz hayat.
h. 76b-7
ḥayāt-ı cāvidān (a.f): (حياتِ جاوِدانْ) ebedi hayat.
h. 63a-3
ḥayāt-ı cism (a): (حياتِ جِسْم) vücut canlılığı.
h. 62b-11
ḥayāt-ı ḥūt (a): (حياتِ حوت) balığın diriliği.
h. 58b-1
ḥayāt-ı sermedī (a.f): (حياتِ سَرمَدي) ebedi hayat.
h. 33b-11
ḥayāt-ı tāze (a.f): (حياتِ تازَه) yeni hayat.
h. 28b-5
Ḥaydar (a) : (حَيْدَر) Hz. Ali.

h.+içün 7a-2
ḥayevān (a) : (حَيَوانْ) hayvanlar.

h.+uŋ 98a-6
ḥayf (a) : (حَيْف) yazık.

h. 90b-8
ḥayf ol- : bir şeye zarar verilmek.
h. 39b-6
ḫāyıb (a) : (خايِب) üzüntülü.

h. 38b-8
ḥāyil (a) : (حايِلْ) engel.

ḥāyil ol- : engellemek.
h. 58b-3
ḫayl (a) : (خَيْل) zümre.

h. 76a-7
ḫayl-i ʿarab (a): (خَيلِ عَرَب) arap zümresi.
h. 38a-10
ḫayme-i manṣūb (a): (خَيمۀ مَنصوب) dikilmiş çadır.
h. 44a-8
ḫayr (a) : (خَيْر) iyilik.

h.+a 72b-10
ḥayrān (a) : (حَيرانْ، حَيرانْ، حَيرانِ) şaşkın, şaşırmış.

h. 10b-5, 36a-4, 36b-11

h.+ı 3b-4, 15a-13
ḥayrān eyle- : hayranlık duyurmak.
h. 26b-12
ḥayrān ol- : şaşırmak.
h. 13a-6
ḥayret (a) : (حَيْرَتْ ، حَيْرَتْ) 1. kalbe gelen kir, tecelli ile salikin düşünemez ve muhakeme edemez hale gelmesi.
h. 7b-6, 27a-9, 65b-9, 76b-12
h.+de 7b-5, 18a-5, 51b-12, 74a-9, 97b-8
h.+den 16a-4
h.+dür 6b-4, 37b-4
h.+e 8a-6
h.+i 88a-10
h.+ile 79a-10, 94b-3
h.+mi 20a-3
h.+üŋden 8a-5
2. şaşkınlık.
h.+den 15a-12
h.+i 88a-12
ḥayret it- : şaşırmak.
h. 17b-13
ḥayretde kal- : şaşırmak.
h. 43b-1
ḥayret-i ᶜışḳ (a): (حَيْرَتِ عِشْقْ ، حَيْرَتِ عِشْقْ) aşk şaşkınlığı.
h. 42b-11, 44a-7, 93a-7, 96b-8
h.+ıla 10b-4, 99b-5
h.+uŋ 96a-6
h.+uŋda 69a-8
ḥayret-i lā ilāhe illallāh (a): (حَيْرَتِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهْ) kelime-i tevhidin hayreti.
h. 3a-3
ḥayret-i zevḳ-ı ḫıṭāb-ı müsteṭāb (a) : (حَيْرَتِ ذَوْقِ خِطَابِ مُسْتَطَابْ) güzel hitābın haz veren şaşkınlığı.
h. 41b-9
ḥayvān (a) : (حَيْوَانْ ، حَيْوَانْ) hayvan.
h. 57a-5
h.+a 49a-5
Ḥayy (a) : (حَيّ) diri olan; Hz. Allah (bkz. Hay).
h. 6b-8, 21a-3, 34b-7, 97a-3
ḥayyāt-ı ḥıḳd (a): (حَيَّاتِ حِقْدْ) kin yılanları.
h.+uŋ 38b-10
ḥayye ᶜalā (a) : (حَيَّ عَلٰى) "haydin"

h.+de 52b-4
ḥayye ʿale'l-felāḥ (a): (حيّ على الفلاح) haydin kurtuluşa.

h.+içün 8b-11
Ḥayyu lā-yemūt (a): (حيّ لا يموت) ölümsüz diri; Hz.Allah.
h. 58b-4
ḥayż-ı bintü'l-ʿineb (a): (حيض بنت العنب) üzüm kızının hayzı; şarap.
h. 99b-2
ḫazān (a) : (خزان) sonbahar.

h.+ı 26a-10
ḫazāyin (a) : (خزاين) hazineler.

h.+inden 43a-9
ḥaẕer (a) : (حذر) sakın.

ḥaẕer eyle- : sakınmak.
h. 46a-7
ḥaẕer it- : sakınmak.
h. 57b-3, 57b-3, 57b-3
ḥaẕer ḳıl- : sakınmak.
h. 21a-12
ḥāżır (a) : (حاضر) meydanda.

h. 90b-3
h.+durur 5a-1
ḫazīne-i ʿadem (a): (خزينۀ عدم) yokluk hazinesi.
h.+e 88b-2
ḫazīne-i esrār (a): (خزينۀ اسرار) sırlar hazinesi.
h. 100a-1
ḫazīne-i laʿl (a): (خزينۀ لعل) laʿl hazinesi.
h. 81a-3
ḥażīż (a) : (حضيض) en aşağı.

h.+inde 57a-1, 61a-8
Ḥażret (a) : (حضرت ، حضرة) 1. Allah.

h.+e 6b-6, 13b-12, 14b-5, 17b-1, 17b-2, 20a-3, 28a-2, 44b-8, 59a-5, 66b-12, 68b-6, 88b-10, 91b-9
h.+üŋden 8a-5
2. makam, nezd.
h.+üŋde 59b-1
3.Mürşit.
h.+e 11a-12
Ḥażret-i Eḥadiyyet (a): (حضرت احديّت) Hz. Allah.
h. 88a-6
ḥaẓẓ (a) : (حظّ ، حظ) lezzet.

h. 64b-12
h.+ı 43a-9, 57a-1, 61a-8
h.+ını 55b-3

ḥaẓẓ-ı ten (a.f): (حظّ تن) ten lezzeti.
h. 53a-6
h.+dür 17a-3

ḥaẓẓ-ı vāfī (a): (حظّ وافی) tam zevk.
h. 73a-8

hebā (a) : (هبا) boş yere.
h.+dur 43a-11

hebā eyle- : boşa çıkarmak.
h. 17b-6, 32a-10

hebā ol- : boşa gitmek.
h. 74b-6, 95b-1

hebā ḳıl- : boş yere harcamak.
h. 12b-9

hebb-i nesem (a): (هبّ نسم) ruhun uyanması.
h. 61a-6

hed (a) : (هدّ) zayıf ve korkak.
h. 86a-11

hedef (a) : (هدف) nişangah.
h. 66a-4

heft (f) : (هفت) yedi.
h. 50a-12

helāk (a) : (هلاک) mahvolma.
h.+ine 47a-6

helāk-i ḳavm-i ʿĀd (a): (هلاک قوم عاد) Ad kavminin helak olması.
h. 95b-4

helāket (a) : (هلاکت) mahvolma.

helāket ol- : mahvolmak.
h. 95b-5

ḥelāl (a) : (حلال) dince yasak olmayan.
h.+den 48b-11

ḥelāl ol- : uygun görülmek.
h. 3a-1

hele : (هله) özellik, hiç olmazsa anlamıyla bir sözün başına ve sonuna getirilerek belirtilen şeyin ayrıcalığını anlatır.

h. 3b-10, 4a-12, 4b-4, 5a-1, 5b-4, 6b-6, 14b-11, 16a-5, 31b-6, 31b-9, 34b-1, 39a-10, 45a-9, 45b-5, 47a-6, 48b-8, 48b-12, 53b-2, 57a-1, 57b-8, 60a-10, 66b-12, 68a-2, 78b-1, 82b-12, 83b-9, 90b-3, 91b-4, 94a-5

hele bir : uyarma anlatır.

h. 39b-3, 55b-1, 57b-1, 84b-2

hellümū (a) : (هَلُمُّوا) getirin.

h. 44b-11

hem (f) : (هَمْ) hem.

h. 2b-2, 3b-1, 3b-2, 4a-2, 4a-12, 4b-1, 4b-12, 7a-7, 7a-12, 7a-13, 7b-1, 7b-3, 8b-1, 9a-10, 9b-9, 11a-3, 11b-2, 13a-6, 13a-9, 13b-1, 14a-10, 14b-8, 14b-9, 14b-10, 14b-11, 15b-8, 16a-11, 16a-13, 18b-2, 18b-11, 20b-10, 21a-5, 21b-1, 21b-4, 22a-11, 22b-8, 27b-8, 27b-12, 28a-1, 28a-9, 29a-9, 29a-12, 33b-9, 33b-12, 34a-1, 34b-1, 34b-4, 36a-11, 36b-4, 37a-10, 37b-7, 37b-11, 40a-11, 44a-7, 44b-3, 44b-5, 44b-11, 45a-6, 45a-8, 45a-11, 45b-5, 47a-2, 48a-5, 50a-4, 50a-10, 51a-4, 51a-6, 52a-2, 52a-10, 52b-8, 52b-10, 53a-3, 53a-5, 53b-4, 54a-1, 54a-7, 55a-6, 61b-5, 62a-2, 64a-9, 65a-2, 65a-6, 65a-7, 65b-10, 67b-2, 67b-10, 68b-6, 69b-11, 71a-2, 71b-11, 75a-2, 76a-2, 77a-3, 77a-5, 77a-10, 78b-4, 79a-3, 79a-3, 83a-1, 83a-3, 83b-7, 85a-2, 85a-6, 86a-12, 88a-10, 88b-5, 88b-10, 90a-5, 90b-4, 90b-11, 91a-7, 92b-3, 93a-1, 93a-6, 93b-8, 93b-11, 94a-4, 94b-12, 95a-1, 95a-3, 95a-6, 95a-7, 95b-6, 97a-7, 98a-6, 98b-2, 98b-3, 98b-4, 98b-11, 99a-4, 99a-13, 100a-10

hem bir (f.t) :(هَمْ بِرْ) ayrıca.

h. 57b-10

hem...hem (f) : (هَمْ ... هَمْ) hem... hemde.

h. 4b-6, 6b-9, 7b-13, 8a-11, 8a-13, 8b-2, 8b-10, 8b-12, 11b-7, 11b-10, 18a-2, 18a-2, 18a-3, 20b-9, 28b-2, 38a-12, 85a-7, 85b-2

hem...hem...hem (f): (هَمْ ... هَمْ ... هَمْ) hem...hem...hem de.

h. 8b-11

hemān (f) : (هَمَانْ) derhal, çabucak.

h. 3a-12, 13a-5, 19a-10, 26a-6, 38b-2, 40b-1, 45a-3, 50b-1, 61a-1, 62b-4, 65a-2,72a-6, 76b-9, 90a-12, 92b-7, 98b-12

hem-çü (f) : (هَمْچُو) gibi.

h. 17a-2, 50b-10, 68b-2

hem-çün (f) : (هَمْچُونْ) gibi.

h. 13b-13, 32a-5, 40a-2, 40a-5, 41a-1, 46a-11

hem-dem (f) : (همدم، همدم) arkadaş, dost.

h. 26a-1, 28a-7, 72a-13, 84b-2
h.+i 26a-9, 90a-3
h.+idüŋüz 41b-11

hemīn (f) : (همين) derhal.

h. 46a-6

hemīşe (f) : (هميشه) devamlı, her vakit.

h. 13a-11, 13a-11, 13a-12, 22a-13, 33a-4, 35a-8, 39a-9, 52a-1, 60a-2, 61a-9, 68a-1, 77b-5, 81b-8, 88b-10, 88b-10, 88b-11, 89a-12, 89b-1, 93a-8, 93b-12

hem-rāh (f) : (همراه، همراه، همراه) dost, arkadaş.

h. 30a-8, 34b-7
h.+ıdı 46a-10

hem-rāz-ı meşāyiḫ (f.): (همراز مشايخ) şeyhlerin sır dostu.
h. 84b-3

hemz (a) : (همز، همز) diliyle çekiştirme.

h. 75a-2
h.+üŋ 77b-12

henüz (f) : (هنوز) bu ana dek.

h. 50b-2, 70a-6

hep : (هپ) hep.

h. 6b-6, 38a-10, 49a-7, 55b-5, 95b-2

her : (هر) her.

h. 2b-9, 3a-8, 4b-1, 5a-3, 6a-9, 6a-11, 6a-12, 6a-12, 6a-12, 7a-9, 7a-12, 7a-13, 7b-2, 7b-2, 7b-4, 7b-12, 8a-8, 8b-1, 8b-1, 8b-2, 9b-12, 10a-1, 10a-5, 10a-6, 11b-11, 11b-13, 12a-12, 13b-3, 14a-7, 14a-9, 14a-9, 14a-10, 15a-9, 15b-1, 15b-2, 15b-5, 16a-11, 16b-11, 17a-8, 17b-13, 18a-12, 18b-2, 18b-11, 19a-10, 19b-7, 20a-4, 21a-4, 21a-5, 21a-5, 21a-10, 21b-1, 21b-5, 23a-12, 23b-2, 23b-3, 23b-6, 26a-1, 26a-4, 27a-1, 27b-10, 29a-6, 30a-4, 31a-4, 32a-6, 33a-3, 33a-8, 33b-5, 33b-6, 34a-10, 34a-11, 35a-7, 35b-4, 37a-3, 38a-2, 38a-5, 38b-8, 40a-6, 41a-8, 41a-9, 43a-7, 43b-9, 46b-1, 46a-4, 46a-11, 47a-9, 47b-4, 47b-6, 48b-7, 49a-9, 49b-1, 50a-3, 50b-6, 50b-12, 51a-2, 51b-1, 51b-9, 52a-4, 53b-8, 53b-9, 54a-4, 54a-5, 54b-5, 55a-3, 56a-2, 56a-3, 56b-2, 57a-4, 57a-8, 58b-9, 58b-10, 59b-10, 59b-10, 60a-12, 61b-4, 61b-10, 62a-1, 62a-12, 65a-7, 65b-5, 66a-4, 67a-10, 67b-2, 67b-11, 68b-9, 69a-3, 69b-3, 69b-3, 69b-3, 69b-5, 70b-13, 72b-9, 75a-2, 75a-6, 75a-7, 75a-

11, 77b-8, 80a-1, 80a-1, 80a-3, 80a-5, 80b-4, 80b-8, 80b-8, 81a-2, 81a-11, 81b-7, 81b-7, 86a-13, 86b-2, 86b-12, 87a-1, 87a-2, 87a-2, 87a-3, 87a-10, 87b-3, 87b-11, 89b-1, 90a-5, 92a-10, 92b-12, 92b-12, 92b-12, 94b-6, 94b-7, 94b-11, 95a-4, 95a-5, 96a-4

her bir (f.t): (هر بر) her bir.

h. 67b-4, 87b-2

her biri (f.t): (هر بری)ayrı ayrı hepsi.

h. 46a-8

her ḳaçan (f.t): (هر قچن) her ne zaman.

h. 99b-10

her ḳaçan ki (f.t.f): (هر قچن که) her ne zaman

h.32b-1

her ki : (هر که) kim ki.

h. 80a-8

her kim : (هر کم ، هرکیم ، هر کم) her kim ki.

h. 95b-8

h.+e 87a-6

h.+i 59b-4, 76b-12

h.+üŋ 79b-8

her ne kim : (هر نکم) her ne ki.

h. 10a-1

her-bār (f) : (هربار) daima.

h. 83b-12

herc ü merc (f): (هرج مرج) allak bullak.

herc ü merc ol-: dağılıp yıkılmak.

h. 74b-11

ḥereb (a) : (هرب) kaçma.

ḥereb it- : kaçmak.

h. 38a-3, 43a-1

ḥerem (a) : (هرم) ihtiyarlama.

h. 35a-9

her-giz (f) : (هرگز) asla, katiyyen (bkz. hir-giz)

h. 13a-3, 38a-9, 44b-2, 59a-11, 85a-12, 85a-12, 89a-9

her-kes (f) : (هر کس) herkes.

h.+üŋ 70a-8

hest (f) : (هست) var.

h. 63a-9, 64a-7

hestī (f+a) : (هستی) varlık.

h.+den 65b-2

heva (a) : (هَوَاء ، هَوَا) nefsi arzu, istek.

h. 17a-10, 55a-4, 90a-4, 98a-6
h.+dur 39a-3
h.+nuŋ 97a-8
h.+sına 71b-8, 90a-8

hevā-yı ʿışk (a): (هَوَاىِ عِشْق) aşk arzusu.
h.+a 56b-2

hevā-yı nefs (a): (هَوَاىِ نَفْس) nefs arzusu.
h.+i 38a-1
h.+ile 67a-3
h.+üŋe 12a-13

hevācis (a) : (هَوَاجِس) kuruntular.

h.+den 69a-12

hevān (a) : (هَوَان) aşağılık.

h.+dan 39a-3

heves (a) : (هَوَسْ ، هَوَس) arzu, istek.

h. 99a-4
h.+e 98a-10

heves kıl- : heveslenmek.
h. 85a-2

hevī (a) : (هَوِى) arzu, istek.

h.+de 34b-5

hevīdā (f) : (هَوِيدَا) açık, meydanda.

h. 19a-7

heybet (a) : (هَيْبَتْ ، هَيْبَت) 1. Hakk'a yakın olmanın getirdiği endişe hissi.
h. 16a-3
2. gösteriş.
h.+ine 88a-11

heybet-i lā ilāhe illallāh (a): (هَيْبَتِ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰه)kelime-i tevhidin heybeti.
h. 2b-4

heyhāt (a) : (هَيْهَات) yazık.

h. 19a-3, 53a-9, 53a-9, 55a-7, 99a-5

heyūlā (a) : (هَيُولَا) zihinde tasarlanan şey.

h.+nuŋ 90b-7

hezār (f) : (هَزَار) bin.

h. 93a-7

hezārān (f) : (هَزَارَان) binler.

h. 13a-1, 36a-1, 39a-2, 44a-10

hıkd-ı vay (a) : ( ) hayıflanma kini.

h.+ın 7b-9

ḫıred (f) : (خِرَدْ) akıl.

h. 44a-7

ḫırḳa (a) : (خِرْقَهْ، خِرْقَهٔ) dervişlerin giydiği yelek.

h. 74a-4, 99b-7

h.+ya 91b-8

ḫırḳası altında zerḳın kıl-: riyakarlık etmek.

h. 45b-5

ḥırṣ (a) : (حِرْصْ، حِرْصُ) sonu gelmeyen arzu, istek.

h. 14a-12, 21b-2, 86a-1, 89a-12, 91a-5

h.+ıla 17a-11, 31a-6, 37b-11, 47b-1, 75b-1

h.+uŋ 90b-13

ḥırs atını eş- : çok hırslanmak.

h. 66b-2

ḥırs odına yakıl-: hırsa yenik düşmek.

h. 73a-2

ḥırs yayı : şiddetli istek.

h. 4a-8, 7b-9

ḥıṣn-ı dil (a.f): (حِصْنِ دِلْ) gönül sağlamlığı.

h. 3a-10

ḫısset (a) : (خِسَّتْ) cimrilik.

h.+i 31a-7

ḫīş (f) : (خِیشْ) akraba.

h. 38b-4, 48b-7

ḫīş-i perestī (f): (خِیشْ پَرَسْتی) taparcasına seven akraba.

h.+den 65b-1

ḫīştan-perest (f): (خِیشْتَنْ پَرَسْتْ) kendine düşkün.

h.+i 94b-7

ḫışt-ı laḥed (a.f): (خِشْتِ لَحَدْ) mezar kerpici.

h. 86a-3

ḫıṭāb (a) : (خِطَابْ، خِطَابِ) söz söyleme.

h. 41a-3, 41b-11, 44b-11

h.+uŋiçün 6b-11

ḫıṭāb iT- : konuşmak.

h. 41b-2

Ḫıṭṭa-ı Mükerrem (a): (خِطَّهٔ مُکَرَّمْ) Mekke.

h. 6b-12

ḫıẕmet (a) : (خِدْمَتْ، خِدْمَتْ) hizmet.

h. 56a-4

h.+ile 12a-12

ḫızmet iT- : iş görmek.

h. 31a-11

Ḫıżr (a) : (خضر) Hz. Hızır.

h. 23b-6, 52a-12, 70a-9

Ḫıżr u İlyās (a): (خضرُ الياس) Hz. Hızr ve İlyas.

h. 7a-6

ḥibr-i ʿulemā (a): (حبرِ علما) alimlerin mürekkebi.

h.+yiçün 8a-2

ḥicāb (a) : (حجاب ، حجابِ) örtü, engel, kalpte hakikatlerin tecellisine engel olan fani suretler.

h. 6a-3, 37b-8, 41a-4, 41b-6, 45a-3, 50a-7, 50a-8, 50a-11, 50b-1, 50b-3, 50b-11,
51a-2, 51a-3, 51a-6
h.+ı 5b-5, 44a-9
h.+ın 50a-9

ḥicāb ol- : engellemek.

h. 3a-3, 40b- 5, 41b-12, 50a-1, 50a-1, 50a-2, 50a-3, 50a-4, 50a-4, 50a-6, 50a-9, 50a-10, 50a-12, 50b-2, 50b-4, 50b-5, 50b-6, 50b-8, 50b-9, 50b-10, 50b-12, 51a-4, 51a-5, 51a-7, 51a-8, 90b-9

ḥicāb-ı nefs (a): (حجابِ نفس) nefs utancı.

h.+ile 43a-8

ḥicāb-ı sed (a): (حجابِ سدّ) engel örtüsü.

h. 97a-11

ḥicāb-ı taḳlīd (a): (حجا تقليد) kuşatma örtü.

h.+i 6a-1

ḥicāb-ı ẓulmet-i ẓalmā (a): (حجابِ ظلمتِ ظلما) karanlık örtüsü.

h. 13b-7

hicrān (a) : (هجران) ayrılık.

h. 36b-12

hiç (f) : (هيچ ، هيچ) 1. asla.

h. 3a-5, 3b-3, 3b-3, 3b-3, 16a-4, 17a-4, 22a-6, 22a-10, 32b-6, 34b-3, 38a-13, 49a-6, 49b-1, 50b-11, 53a-6, 56a-3, 58b-2, 59b-5, 62a-8, 65a-8, 69b-6, 69b-6, 69b-7, 69b-8, 69b-9, 69b-10, 69b-11, 69b-12, 70a-1, 70a-2, 70a-3, 70a-3, 70a-4, 70a-5, 70a-5, 70a-6, 70a-7, 70a-8, 70a-9, 70a-10, 70a-11, 70a-12, 70b-1, 70b-2, 70b-3, 70b-4, 70b-5, 70b-6, 70-7, 70b-8, 70b-9, 70b-10, 70b-11, 70b-12, 70b-13, 71a-1, 71a-2, 71a-3, 71a-4, 71a-5, 71a-6, 71a-7, 71a-8, 71a-9, 71a-10, 71a-11, 71a-12, 71a-13, 71b-1, 71b-2, 71b-3, 71b-4, 71b-5, 71b-6, 71b-7,

71b-8, 71b-9,71b-10, 71b-11, 71b-12, 71b-13, 72a-1, 72a-2, 72a-3, 72a-4, 72a-5, 72a-6, 72a-7, 72a-8, 72a-9, 72a-10, 72a-11, 72a-12, 72a-13, 72b-1, 72b-2, 72b-3, 72b-4, 72b-5, 72b-5, 72b-6, 72b-7, 72b-8, 72b-9, 72b-10, 72b-11, 72b-12, 73a-1, 73a-2, 73a-3, 73a-4,73a-5, 73a-6, 73a-7, 73a-8, 73a-9, 73a-10, 73a-11, 73a-12, 73a-13, 73b-1, 73b-2, 73b-3, 73b-4, 75b-5, 75b-5, 75b-6, 75b-7, 75b-8, 75b-9, 75b-10, 75b-11, 75b-12, 76a-1, 76a-2, 76a-2, 76a-3, 76a-4, 76a-5, 76a-6, 76a-7, 77b-2, 80b-2, 81a-4 81a-4, 83a-5,84a-6, 88b-9, 94b-8, 94b-9, 95a-9, 95a-10, 99b-8, 100b-6

2. hiç bir şey

h. 73b-5, 73b-5, 73b-6, 73b-7, 73b-8, 73b-9, 73b-10, 73b-11, 73b-12, 74a-1, 74a-2, 74a-3, 74a-4, 74a-5, 74a-6, 74a-7, 74a-8, 74a-9, 74a-10, 100b-7

3. hiç bir.

h. 93b-7, 94b-4

hīç hīç (f) : (هيچ هيچ) yokluk.

h. 37b-2

hidāyet (a) : (هدايت ، هدايت) Hak yolunda doğru yola çağırma.

h. 59b-2, 84a-7

h.+ı 93a-12

h.+üŋ 87a-4

ḥiddet (a) : (حدّت) öfke.

h.+dür 14b-2

ḥikāyet (a) : (حكايت) olmuş bir olay.

h. 59b-11

ḥikmet (a) : (حكمت ، حكمت) 1. hakimlik, bilgelik.

h. 7a-6

h.+ile 27b-3, 82b-12

h.+üŋ 85a-12

2. Hz. Allah'ın insanlarca anlaşılmayan amacı.

h. 50a-5, 52a-6

h.+e 13b-3

h.+i 9a-8, 52b-10

h.+üŋ 97a-7

ḫilāf (a) : (خلاف ، خلاف) zıt, karşı.

h. 83a-5

h.+ı 67a-6

h.+ın 60a-12

ḫilāf-ı emr (a): (خلاف امر) emre zıt.

h. 90b-3

ḫilāf-ı şerᶜ (a): (خلاف شرع) şeriata zıt.

h. 91a-11, 91a-12, 94a-3
ḫilāfet (a) : (خلافت، خلافة) birinin yerini tutma.

h. 83a-5, 88b-8
h.+içün 7b-6
ḫilʿat (a) : (خلعت، خلعة) elbise.

h. 14b-8, 56b-2, 88b-8
h.+lar 13a-9
ḫilʿat-i tevfīḳ (a): (خلعتِ توفيق) uygun elbise.
h. 10a-8
ḫilat-ı ḥayāt (a): (خلعتِ حيات) hayat elbisesi.
h. 52a-4
ḥīle (a) : (حيله، حيله)

h. 67a-11
h.+ŋi 58b-3
ḥīle-i ʿaṭşān (a): (حيلهٔ عطشان) arzu hilesi.
h. 35b-3
hileb : (حلب) ???

h. 38a-5
ḥīle-ḫāne (a.f): (حيله خانه) oyun yeri.

h. 71b-10
ḥīlekerī (a.f) : (حيله كرى) düzenbazlık.

h. 90a-11
ḫilḳat (a) : (خلقت) yaratılış.

h.+inüŋ 3a-13
h.+ümüz 85a-8
ḥill (a) : (حلّ) sevap.

h. 27b-4
ḥilm (a) : (حلم، حلم) yumuşaklık.

h. 12b-8, 58a-4, 73a-7
h.+i 29a-3
ḥimā (a) : (حما) koru.

h.+yı 100a-5
ḥimār (a) : (حمار) erkek eşek.

h. 100a-5
ḥimāyet (a) : (حمايت) koruma.

h. 59a-11

hīme-i heves (a): (هيمهٔ هوس) heves odunu.

h.+leri 50b-5

hīme-i mevķūd (a): (هيمهٔ موقود) yakılmış odun.

h. 89a-13

himmet (a) : (همّت ، همّت) 1. ermişlerin manevi gücü.

h. 30a-10, 60a-10
h.+i 55b-9, 57a-9
h.+leri 30a-3
2. yüksek irade
h. 57a-1
h.+i 75a-1
h.+ile 63a-12
h.+üŋ 25b-7
3. Lütuf, kerem
h.+içün 8a-10
h.+inden 94b-11

himmet it-: gayret göstermek

h. 55b-2

himmet-i ʿālī (a) : (همّت عالی) büyük gayret

h. 61a-6

himmet-i merdān (a.f.) : (همّت مردان) özü sözü doğru olanların himmeti

h. 68b-5

himmetlik (a.+t): (همّتلك) çalışmaklık.

h. 50b-9

ḥīn-i vecd (a) : (حين وجد) vecd anı.

h. 19b-8

hirās (a) : (هراس) korku.

h.+ıla 66-a-6

ḫīre (a) : (خيره) donuklaştırma.

ḫīre ķıl- : donuklaştırmak.

h. 80b-12

hir-giz (f) : (هرگز) asla (bkz. her-giz)

h. 82a-12

ḫirmen (f) : (خرمن) harman.

h. 100b-4

hirmen-i ateş (f): ( ) ateş harmanı.

h.+de 30a-9

ḥis (a) : (حسّ) duygu.

h. 52a-6

ḥisse (a) : (حصّه) ders.

ḥisse al- : sonuç çıkarmak.
h. 42a-7

ḫisset (a) : (خسّت) cimrilik.

h.+ile 99b-12

ḥişmet (a) : (حشمت) hürmet.

h. 73b-9

hīẕ : (هيز) pasif, miskin.

h. 98a-7

ḥizb-i şeytān (a): (حزب شيطان) şeytanın takımı.
h.+ı 2b-3

ḫiẕlān (a) : (خذلان) mahcubiyet.

h.+a 70b-8

ḫizy (a) : (خزى ، خزي) rezil olma.

h. 60a-8
h.+ile 64b-9

ḫo (f) : (خو) bizzat, kendi (bkz. ḫod, ḫoẕ).

h. 4a-11, 4b-3, 5a-5, 19a-8, 35b-2, 49b-2, 50a-3, 54a-3, 60a-3, 60a-4, 60a-8, 60a-11, 62b-11, 66b-11

ḫoca (f) : (خوجه ، خجه ، خوجا) 1. Hz. Muhammed.

h. 91b-4, 99a-6
h.+ya 93a-9
2. mürşit.
h.+m 8b-10, 12b-6, 27a-13, 61b-2, 86b-7
3. seslenme sözü.
h. 94a-13
h.+m 62b-9, 98b-6
4. molla (bkz h aca).
h. 54b-5

Ḫoca-ı Batḥa (f.a): (خوجهٔ بطحا) Hz. Muhammed.
h.15b-4

Ḫoca Şeyḫ ʿAli (f.a.a): (خوجه شيخ علي) Alaeddin Erdebili (831/1427)
h.+nüñ 8b-2

ḫocegī (f) : (خوجگی) tüccarlık.

h. 73b-7

ḫod (f) : (خود ، خوذ) bizzat, kendi (bkz. ḫo, ḫoẕ).

h. 4a-12, 4b-4, 31a-1, 40b-1, 41b-9, 42a-7, 42b-9, 43a-1, 55a-3, 56a-13, 59b-6, 62a-8, 62b-6, 62b-9, 71a-5, 71a-9, 71b-1, 72a-10, 74a-1, 85b-3, 88b-9, 93b-3, 95a-10, 99a-1

ḫod-bīn (f) : (خودْ بينْ) kibirli.

h.+dür 14b-4

ḫod-perestī (f): (خودپرستى) bencillik.

h. 51a-4

hop : (هوپْ) oturduğu yerden kalkma.

hop ur- : birden bire şaşırıp oturduğu yerden kalkmak.

h. 48b-12

ḫōr (f) : (خور) kıymetsiz, değersiz.

h. 6b-3, 45b-2, 54a-6

ḫōş (f) : (خوش . خشْ) iyi, güzel.

h. 4b-1, 4b-7, 5a-10, 16b-12, 20b-1, 26a-4, 28a-8, 33a-2, 34a-10, 35b-7, 35b-12, 36a-3, 57b-4, 60a-5, 60b-3, 75a-8, 81b-6

h.+durur 92a-2

h.+ı 75a-10

ḫoş gör- : anlayışla karşılamak.

h. 4a-12, 4b-4, 75b-3

ḫoş ḫoş (f) : (خوشْ خوشْ) hoşça.

h. 47b-2

ḫōşā (f) : (خوشا) ne hoş.

h. 44b-10

ḫōş-gūyā (f) : (خوشْ كويا) hoşça söyleyen.

h. 35b-8

ḫōşī (f+a) : (خوشى) güzellik.

h. 89b-9

ḫōşlıK (f.+t) : (خوشلق) güzellik.

h.+ına 22a-5

ḫoz (f) : (خوذْ) bizzat, kendi (bkz. ḫo, ḫod).

h. 84a-13

Hū (a) : (هو) Hz. Allah.

h. 15a-8, 18a-1

ḫūb (f) : (خوبْ) güzel, iyi.

h. 26b-12, 43b-4

ḥub (a) : (حبْ) güzel.

h. 49a-9
ḥubb-ı dünyā (a): (حُبِّ دُنْيَا) dünya sevgisi (bkz. hubb-ı dünyi).

h.+yıla 99b-12
ḥubb-ı dünyā-yı denī (a): (حُبِّ دُنْيَايِ دَنِي) alçak dünya sevgisi.
h.+den 57a-11
ḥubb-ı dünyā-yı ġavī (a): (حُبِّ دُنْيَايِ غَوِي) azgın dünya sevgisi.
h. 21b-6
ḥubb-ı dünyī (a): (حُبِّ دُنْيِي) dünya sevgisi (bkz. hubb-ı dünya).
h. 59a-8
ḥubb-ı ḥab (a) : (حُبِّ حَبْ) sevgi çekirdeği.
h. 37b-5
ḥubb-ı Mevlī (a): (حُبِّ مَوْلِي ، حُبِّ مَوْلِي) Allah sevgisi.
h. 57a-2
h.+deki 73b-4
ḥubb-ı şehvāt (a): (حُبِّ شَهْوَاتْ) nefsi arzulara düşkünlük.
h. +ı14a-3
ḫuduʿ (a) : (خُضُوعْ) gönül almaklığı.

h.+içün 8b-10
ḫudūd (f) : (خُدُودْ) çiçek yaprakları.

h. 88b-11
ḥudūd (a) : (حُدُودْ) sınır.

h. 96b-8
ḥudūd-ı şerʿ (a): (حُدُودِ شَرْعْ) şeriat sınırı.
h.+i 37b-12
h.+sin 85b-8
ḥufāt (a) : (حُفَاةْ) yalın ayaklılar.

h. 51b-10
ḫufte (f) : (خُفْتَه) uyumuş.

h.+ye 57b-10
h.+yiken 34b-3
hu hu (a) : (هُو هُو) ses taklidi.

h. 45b-3
ḥulūl (a) : (حُلُولْ) Allah tecessümü inanışında olan kimse.

h. 57b-3
ḫumār (a) : (خُمَارْ ، خُمَارْ) sersemlik.

h. 5a-5, 31b-2, 99b-4
ḫumār-ı Cām-ı Cem (a.f): (خُمَارِ جَامِ جَمْ) aşk halinin sarhoşluğu.
h. 76a-6
ḫumār-ı nerges (a.f): (خُمَارِ نَرْگِسْ) nergisin sarhoşluğu.

h.+üŋ 13a-12
ḥumḳ (a) : (حمق) ahmaklık.

h. 72b-8
ḫumūd (a) : (خمود) zayıflama.

ḫumūd eyle- : zayıflatmak.
h. 96b-12
ḫumūd ḳıl- : soğutmak.
h. 89b-2
ḫumūl (a) : (خمول) bir kimsenin adı sanı batma.

h.+uŋ 14b-3
ḫūn (f) : (خوان خون) 1. sofra, yiyecek (bkz. h an)

h.+ı 90b-h.+ın 7b-11
2. canlılık.
h. 16b-13
ḫūn-ı derd (f) : (خون درد) keder sofrası.

h.+üŋ 95a-8
h.+üŋüŋ 69b-4
ḫūn-ı ġayb (f.a): (خون غيب) gizli sofra.
h.+dan 47a-8
ḫūn-ı kerem (f.a): (خون كرم) cömertlik sofrası.
h.+den 44b-7
h.+üŋden 87b-11
ḫūn (f) : (خون) kan.

h. 58a-11, 75a-9
ḫūn-ı ciger (f): (خون جگر) ciğer kanı.

h. 57b-11, 61b-9
ḫūn (f) : (خون) rezillik.

h.+in 7b-11
ḫūnīn (f) : (خونين) kanlı.

h.+dür 35b-9
ḫunük (f) : (خنك) ne mutlu.

ḫunük ol- : sevinmek.
h. 26a-5
ḫūn-zīrlik (f.+t): (خونريزليك) kan dökücülük.

h.+e 66b-6
ḫurd (f) : (خورد) yiyecek.

h. 44a-9
ḥurḳat-ı teşevvuḳ (a): (حرقت تشوّق) arzu ateşi.

h. 56a-12, 69a-7
ḥurrāḳa (a) : (حرّاقه) evvelce düşman gemi ve şehirlerini ateşlemek üzere yakıcı aletlerle bezenmiş harp gemisi.
h. 64a-5
h.+yı 75b-3
ḫurrem (f) : (خرّم) şen.

ḫurrem ol- : sevinmek.
h. 26a-4, 26a-5, 26a-5
ḫurremī (f.+a) : (خرّمی) sevinçlik.

h. 89b-9
ḫurşīd (f) : (خورشید) güneş.

h. 74a-6, 92b-4
ḫurşīd-i ʿālem (f.a): (خورشید عالم) alemi aydınlatan güneş.
h.+dür 36a-2
ḫurşīdveş (f) : (خورشیدوش) güneş gibi.
h. 18b-4
ḫurūş (f) : (خروش) coşma.

h.+ıla 20b-3
ḫurūş eyle- : coşmak.
h. 35b-12
ḫurūş it- : coşmak.
h. 15a-7
ḫusrev (f) : (خسرو) hükümdar.

h.+i 21a-7, 21b-6, 25b-5
hūş (f) : (هوشی هوش) akıl.

h. 51a-8
h.+i 71a-6
ḫuşk-leb (f) : (خشك لب) susamış (bkz. ḫuşküleb).

h. 38a-12, 42b-10, 47b-11
ḫuşk-leb ol- : susamak.
h. 19a-5
ḫuşküleb (f) : (خشكُ لب) susamış (bkz. ḫuşk-leb).

h. 74b-2
ḫuşūʿ (a) : (خشوع) gönül alçaklığı.

h.+içün 8b-10

ḫuşüb (a) : (خُشُبْ) ağacın odun kısmı.
h. 49b-2

ḫuṭbe (a) : (خُطْبَه) söz.
h.+sine 100a-12

ḫuṭūr (a) : (خُطُور) hatıra getirme.
h.+ıyiçün 8a-3

ḫuṭūr it- : akla gelmek.
h. 10b-1

hūy (a) : (هُوىْ) gürültü.
h.+dur 16b-6

ḥużūr (a) : (حُضُورْ، حُضُور) 1. iç rahatlığı.
h. 3a-5, 5a-9, 6a-8, 14b-4, 17b-7, 55a-4, 89a-1
h.+ı 54a-7, 66a-5
h.+ıla 38a-6, 88b-10
h.+ıyiçün 8a-3
2. makam.
h.+ın 55b-10
h.+ından 83b-7

ḥużūr ehli : hazır bulunanlar.
h. 42a-7

ḥużūr-ı kalb (a): (حُضُورِ قَلْبْ) gönül rahatlığı.
h.+iyiçün 52b-8

ḥüccāc (a) : (حُجَّاج) hacılar.
h. 52b-1, 68a-6, 68b-12

ḥüccet (a) : (حُجَّتْ، حُجَّتٌ) delil.
h. 32a-7
h.+ile 28a-11

hücūm (a) : (هُجُومْ، هُجُوم) saldırı.
h. 18a-7
h.+ını 3a-13

hücūm eyle- : saldırmak.
h. 46a-1

ḥücüb (a) : (حُجُبْ) perdeler.
h. 49a-11

hücüb-i ṣūret-i eşyā (a): (حُجُبِ صُوَرِ اَشْيا) nesnelerin suret perdeleri.
h. 53b-4

hücec (a) : (حُجَجْ) deliller.

h. 74b-1
hüdhüd-i gusn-ı bāg-ı Hüdā (a.a.f.a): (هُدْهُدِ غُصْنِ بَاغِ هُدَا) Kur'an-ı Kerim bahçesinin dalındaki ibibik.
h. 72b-1
hüdhüd-i hādī (a): (هُدْهُدِ هَادِى) rehber olan ibibik.
h. 15a-8
hüffeti'l-cenne (a): (حُفَّتِ اَلْجَنَّةُ) cennet kuşatılmıştır.
h. 86a-10
hümā-yı himmet (a): (هُمَاىِ هِمَّتْ) himmet kuşu.
h.+i 79b-10
ḥükm (a) : (حُكْم) emir.

h.+üŋ 86b-10
h.+üŋe 92b-5
hükm kıl- : söz geçirmek.
h. 22a-11
ḥükm-i İlāh (a): (حُكْمِ اِلَهْ) Allah'ın hükmü.
h. 54b-1
ḥükūmet (a) : (حُكُومَتْ) yönetme.

hükūmet it- : yönetmek.
h. 56a-7
hümūm (a) : (هُمُومْ) gamlar, kederler.

h. 7b-11
hüreyre (a) : (هُرَيْرَه) kedi yavrusu.

h. 66a-6
ḥürmet (a) : (حُرْمَتْ ، حُرْمَتْ) 1. saygı.

h. 13a-12, 54a-6
h.+i 93b-11
h.+içün 8b-4
2. haram
h. 27b-5
ḥürriyet (a) : (حُرِّيَّتْ) özgürlük.

h. 12b-3
ḥüsn (a) : (حُسْنْ ، حُسْن) güzellik.

h.+i 93a-3
h.+üŋ 19a-1, 37b-4
h.+üŋüŋ 92a-7
ḥüsn-i ber-kemāl (a.f): (حُسْنِ بَرْ كَمَالْ) mükemmel güzellik.
h. 86a-4
ḥüsn-i bī-nişān (a.f): (حُسْنِ بِى نِشَانْ) şöhretsiz güzellik.
h. 46b-11
hüşyār (f) : (هُشْيَارْ) akıllı.

h. 99a-3
hüviyyet (a) : (هُوِیَّتْ) mahiyet.

h.3b-1
Ḫ̌üzā (f) : (خُدا) Hz. Allah.

h. 12b-12, 17a-10, 27b-2, 29b-2, 33b-12, 51b-1, 87b-11
h.+dan 28b-8, 60a-8
Ḫ̌üzāyā (f) : (خُدایا) ey Allah.

h. 12b-7, 85a-6
ḥüzn (a) : (حُزْن) üzüntü.

h. 37b-3
ḥüzn-i tenhā : (حُزْنِ تَنْهاَ) yanlızlık derdi.
h. 18b-10

ḫ̌āca (f) : (خواجه) molla (bkz. hoca)

h. 31a-5
ḫ̌ān (f) : (خُوان ، خوان) 1. sofra, yiyecek (bkz. hun).
h. 15a-13, 40b-9, 58a-11
2. cömertlik.
h.+uŋdan 39b-12

I

(y)[I] : (يِ ، ـِ) metin içinde kesre ile gösterilerek u/ü edadı yerine kullanılmıştır.

ı. 3b-11, 4b-10, 5a-5, 5a-7, 5a-11, 6a-11, 6b-11, 6b-13, 7b-4, 7b-12, 8a-9, 8a-11, 10a-7, 20b-10, 20b-10, 27a-12, 29b-9, 34b-4, 35b-3,37b-12, 39a-6, 43a-5, 43b-3, 46a-7, 50b-7, 58b-12, 64b-6, 68a-6, 84b-3, 85b-8, 88a-9, 98a-1, 98b-8, 98b-9

ır- : (اِرِـ ، اِرْـ) ayırmak.

ı. 75b-3
ı.-amadı 87a-9
ı.-ma 49a-2, 59a-7
ı.-magıl 93b-11
ı.-masun 29b-2
ı.-ur 72a-5

gözin ır- : bir şeye sürekli olarak bakmaktan kendini alamamak.
ı.-abile 62a-5

naẓar ır- : başka yere yönelmek.
ı.-ma 43a-6

ıraK : (اِرِاغ ، اِراق ، اِراغ ، ایراق) uzak.

ı. 47b-12

ırag ol- : uzaklaşmak.
ı. 4b-2, 13b-11, 27a-2, 36a-9, 39a-3

ınl- : (اِرِلـ ، اِريلـ) ayrılmak.

ı.-ıcak 49a-2
ı.-madı 25b-2
ı.-magıl 55b-9
ı.-maz 14b-6

ʿırż (a) : (عِرْض) namus.

ı.+ın 46a-5

ʿırż bekle- : namus korumak.
ı.+uŋı 31a-2

ısın- : (اِصِنْـ) alışmak.

ı. 31b-7

ıṣlāḥ (a) : (اِصْلاح ، اِصْلاخ) terbiye.

ı. 79a-1, 79a-10
ı.+a 71b-2

ıṣlāḥ it- : düzeltmek.
ı. 35a-3, 78b-1

ıṣlāḥa gel- : terbiye edilmek.
ı. 14a-8

ıṣmarla- : (اِصْمَرْلَ-) emanet etmek.

ı.-yımazsın 10b-7

ıṣṭılāḥ (a) : (اِصْطِلاحْ) ilim sözü.

ı. 80a-8, 80a-12,

ʿışḳ (a) : (عِشْقْ عِشْقِ) aşk.

ı. 3a-8, 4b-3, 5b-2, 5b-12, 8a-6, 11b-9, 15b-7, 16a-9, 16a-10, 16a-11, 16b-1, 16b-2, 16b-3, 16b-3, 16b-3, 16b-4, 16b-4, 16b-8, 16b-9, 17a-7, 17a-8, 19a-9, 20a-6, 20b-8, 26a-9, 26b-11, 35b-8, 36b-4, 36b-5, 36b-5, 36b-11, 40a-13, 41a-1, 41b-8, 42a-5, 45b-6, 49b-12, 57b-12, 62a-8, 65a-9, 67b-6, 68a-4, 69a-9, 77b-1, 77b-1, 77b-4, 79a-4, 85a-5, 87b-3, 88a-3, 89b-11, 89b-11, 91b-11, 94a-13, 94b-5, 96a-10, 96a-11, 98a-9

ı.+a 4a-5, 4a-6, 17a-6, 19a-11, 21b-9, 36a-6, 36a-6, 36a-7, 36a-8, 36a-9, 36a-10, 36a-11, 36a-12, 36b-1, 36b-2, 36b-3, 36b-4, 36b-5, 36b-6, 36b-6, 40a-11, 62a-9, 75a-7, 76a-5, 79b-7, 80b-5, 95b-12

ı.+dur 16a-13, 36b-5

ı.+ı 16a-6, 36a-4, 40b-1, 42b-4, 43a-10, 44a-6, 47a-5, 63b-11, 65a-11, 92a-10, 93a-1,93a-3, 96b-1

ı.+ıdı 60b-10

ı.+ıla 3b-12, 4a-7, 13a-8, 15a-2, 16a-9, 16a-11, 16a-12, 16a-12, 17a-6, 27a-11,
34a-10, 36a-5, 38b-4, 41b-6, 44a-8, 57b-11, 62a-10, 67a-1,72b-2, 83a-9, 91b-2

ı.+ıladur 43b-3

ı.+ına 12b-3, 13a-9, 13a-10, 88a-8

ı.+ıŋuŋ 18a-2, 77a-11, 93a-2

ı.+uŋ 13a-2, 13a-4, 13a-8, 13a-8, 13a-11, 17a-8, 18a-9, 18b-1, 19a-4, 19a-10, 25b-6, 27a-3, 30a-8, 38b-5, 40a-3, 56a-10, 50b-7, 60b-9, 61b-12, 65a-6, 67a-1, 82a-10,
91a-5, 91b-6, 95a-7, 96a-9, 98a-1

ı.+uŋa 12b-4, 27a-6, 52b-1, 63a-4

ı.+uŋda 19b-4

ı.+uŋdan 13a-12, 13b-4, 16b-5, 37b-7, 82a-10,

ı.+uŋı 59b-3

ı.+uŋıla 74b-3

ı.+uŋla 10b-1, 95b-11

ʿışḳ āteşi : aşk ağrısı.

ı.+uŋ 13a-11, 47a-8, 75a-10

ʿışḳ eri : Allah yolunun yolcusu.

ı. 4b-2, 5a-2, 14b-6, 15b-10, 20a-5, 26b-4, 38b-4, 40b-5, 44b-9,57b-11, 82a-6, 89b-4, 100b-11

ʿışḳ şāhı : Hz. Allah.

ı. 66b-6, 96a-5

ʿışḳ odı ḳalbe düş- : aşık olmak.
ı. 23b-6
ʿışḳa vir- : aşk ile hemhal olmak.
ı. 3a-3, 3a-8, 3b-8, 11a-12, 11b-9
ʿışḳa yaḳıl- : aşk ile yanmak.
ı. 3b-7
ʿışḳ-ı bāḳī (a): (عِشْقِ بَاقِى) Allah aşkı.
ı.+ye 78b-12
ʿışḳ-ı dil (a.f.): (عِشْقِ دِلْ) gönül aşkı.
ı. 16a-13
ʿışḳ-ı dil-ḫaste (a.f.): (عِشْقِ دِلْخَسْتَه) hasta gönlün aşkı.
ı.+si 92b-13
ʿışḳ-ı gülzār (a.f.): (عِشْقِ كُلْزَار) gülbahçesi aşkı.
ı.+ı 33b-3
ʿışḳ-ı Ḥaḳ (a): (عِشْقِ حَقْ ، عِشْقِ حَق) Allah aşkı.
ı. 5a-8, 94a-8
ı.+dan 5a-7
ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī (a): (عِشْقِ حَقِيقِى) gerçek aşk.
ı. 39b-4, 57a-10
ı.+de 74b-8
ı.+den 19b-3
ʿışḳ-ı Ḫüdā (a.f.): (عِشْقِ خُدَا) Allah aşkı.
ı. 47b-7
ʿışḳ-ı ser-geşte (a.f): (عِشْقِ سَرْكَشْتَه) divane aşk.
ı.+si 9b-6
ʿışḳ-ı ṭarīḳ (a): (عِشْقِ طَرِيق) Allah yolunun aşkı.
ı.+ıla 83b-5
ı.+ında 9b-4
ıżṭırāb (a) : (اِضْطِرَاب ، اِضْطِرَاب) elem, sıkıntı.
ı. 42a-12
ı.+yiçün 7b-3

İ

i : (ای اِی اَی اِیْ) seslenme edadı.

i. 3b-6, 3b-12, 5a-4, 5a-5, 6b-1, 6b-1, 6b-11, 6b-11, 6b-11, 8b-3, 8b-7, 8b-7, 8b-7, 8b-8, 8b-8, 8b-8, 9b-5, 9b-9, 10a-1, 10a-3, 10a-8, 10a-9, 10a-12, 10a-12, 10b-7, 10b-8, 12a-12, 12b-5, 13a-5, 14a-12, 14a-12, 14b-11, 15a-8, 16b-13, 17a-5, 17b-1,18a-8, 18a-10, 19b-7, 19b-8, 20a-3, 20a-4, 20a-4, 20a-4, 21a-2, 21a-3, 21a-3, 25a-8, 25a-8, 25a-9, 25a-11, 25a-11, 25b-4, 25b-4, 25b-4, 25b-5, 25b-5, 25b-9, 25b-13, 27b-5, 29a-5, 29b-5, 29b-8, 29b-8, 29b-8, 29b-9, 29b-10, 30a-1, 30a-3, 30a-3, 30a-5, 30a-7, 31a-2, 31a-4, 32a-2, 32a-8, 34a-10, 34b-2, 34b-7, 35a-3, 35b-2, 35b-7, 36a-4, 36-a4, 37a-2, 37b-12, 37b-4, 38a-4, 39a-6, 39a-6, 40a-3, 43b-10, 45a-9, 46a-4, 49b-8, 49b-10, 50b-4, 50b-9, 50b-10, 50b-10, 54b-4, 56b-5, 56b-9, 56b-10, 57a-9, 57b-7,57b-8, 57b-11, 58a-6, 59b-3, 60b-5, 60b-5, 60b-6, 60b-7, 60b-8, 60b-9, 60b-10, 60b-11, 60b-12, 60b-13, 61a-1, 61a-2, 61a-2, 61a-3, 61a-4, 61a-5, 61a-6, 61a-7, 61a-8, 61a-9, 61a-10, 61a-11, 61b-1, 61b-1, 61b-2, 61b-3, 61b-4, 61b-5, 61b-6, 61b-6, 61b-7, 61b-8, 61b-8, 61b-9, 61b-10, 61b-11, 61b-12, 62a-1, 62a-2, 62a-2, 62a-3, 62a-4,62a-5, 62a-5, 62a-6, 62a-7, 62a-8, 62a-9, 62a-10, 62a-11, 62a-12, 62b-1, 62b-3, 62b-8, 63a-1, 63a-3, 64a-9, 64a-11, 64b-5, 64b-7, 64b-8, 64b-9, 65a-4, 65b-6, 65b-10, 66a-2, 66a-8, 66a-11, 66a-11, 66a-12, 66b-1, 66b-2, 66b-2, 66b-3, 66b-4, 66b-5, 67b-1, 68a-1, 69a-10, 69b-3, 69b-3, 70a-4, 72b-1, 72b-3, 72b-4, 75a-4, 75a-11, 76a-8, 77a-6, 77a-7, 77b-12, 77b-13, 78a-7, 78a-13,78b-1, 81a-11, 81b-1, 82b-6, 82b-6, 82b-6, 83a-4, 83a-4, 84a-7, 84a-8, 84a-9, 84a-9, 85b-2, 85b-8, 86a-5, 86a-8, 86b-2, 86b-3, 86b-5, 86b-8, 86b-9, 87a-8, 87a-8, 87a-9, 87b-4, 87b-11, 88a-5, 89a-11, 89b-5, 90b-12, 91a-4, 93a-11, 94a-5, 94a-10, 94b-6, 95a-3, 96a-8, 97a-3, 97a-3, 97a-3, 97a-4, 97b-8, 97b-8, 99a-3, 99a-6, 99b-12, 100b-11

i- : cevher fiili, imek.

(isimlerle) 1. Cevher fiili.

+IdI 13b-9, 34a-3, 37b-1, 37b-3, 38a-13, 41b-10, 46a-10, 46a-10, 60b-6, 60b-8, 60b-10, 61a-5, 62a-1, 82b-12

i.+idük 38a-13, 41a-3

i.+idüŋ 36b-7

i.+idüŋüz 41b-11

i.+iken 18b-6, 34a-3, 60b-10, 68a-3, 86a-9

i.+ımış 20a-6, 30b-11

i.+IsA 5a-7, 5a-8, 5a-9, 16a-7, 17b-3, 23a-11, 33a-6, 43b-5, 45b-3, 56a-5, 57a-8, 62a-7, 64a-12, 65a-10, 67a-12, 68a-5, 70b-9, 78a-3, 90a-4,

i.+[sAŋ 75a-12, 75a-12, 89a-12, 93b-1, 94a-10
i.+sA 80b-1, 86a-13, 87b-13, 91b-8
i.+sAŋ 15a-4, 31b-9, 55b-1, 64b-10, 87b-4
i.+ydi 35b-2
i.+y[dI 9b-8, 19a-9, 37b-2, 41b-10, 46a-8, 60b-11
i.+yiken 34b-3, 43a-1, 43a-3, 60b-11, 94a-1
i.+y[sA 28a-5, 28a-6, 61a-9, 61b-3, 70b-7
i.+yiseŋ 56b-9, 74b-10
(çekimli fiillerde) 2. olmak.
i.+dI 13b-9, 18b-5, 36b-12, 37b-1, 38a-13, 41b-9, 63b-11, 94b-4
i.+[dI 9b-10, 37b-2, 37b-3, 38a-10, 60b-5, 60b-6, 60b-7, 60b-8, 60b-9
i.+ıduk 41a-2, 53a-8
i.+ıduŋ 35b-2
i.+iken 15a-5, 17a-12, 27b-2, 46a-5, 54b-1, 60b-5, 82b-8, 84a-13, 94a-2, 99a-7
i.+[sA 4b-13, 4b-13, 5a-1, 5a-2, 5a-3, 5a-4, 20b-5, 23a-11, 28a-12, 30a-2, 42b-12, 43b-7, 52b-7, 57b-7, 67a-9, 69a-5, 74b-10, 78a-10, 85b-4, 90a-3, 91a-13
i.+ısam 52a-2
i.+[sAŋ 12a-1, 17a-10, 33a-7, 58b-8, 67b-11, 73a-4, 90a-8, 90a-12
i.+ken 17b-4, 18a-5, 18b-7, 37a-8, 42b-3, 46a-6, 49b-8, 60a-1
i.+sA 18b-9, 18b-11, 21b-9, 23a-10, 23a-11, 29b-6, 30a-8, 30a-8, 30a-9, 30a-10, 30a-11, 30a-12, 30b-1, 30b-2, 30b-3, 30b-4, 30b-5, 30b-6, 30b-7, 30b-8, 30b-8, 30b-9, 30b-10, 30b-11, 30b-12, 31a-1, 33a-3, 36b-3, 36b-6, 39a-2, 41a-7, 46a-3, 46b-1, 54a-6, 56b-3, 56b-9, 69a-11, 75a-7, 80a-7, 81b-5, 81b-10, 85b-12, 90a-10, 96a-2, 99b-10, 99b-11, 100b-10
i.+sAŋUz 30a-7, 47b-7
i.+seŋ 9b-4, 10a-1, 11b-9, 12a-2, 15b-2, 31b-10, 32a-4 32a-6, 32a-9, 45a-11, 49b-6, 64b-9, 68a-7, 68b-6, 77b-6, 82a-6, 83a-3, 83b-5, 91a-8, 95b-7
i.+ydI 11b-13, 19a-1, 27b-4, 27b-5, 30b-12, 41a-6, 64a-10, 64a-10, 79a-4, 79a-4, 86b-7, 91a-4, 91a-4, 94a-3, 94a-9, 94b-4, 100b-8, 100b-10
i.+ydüŋ 13b-8, 13b-8, 15a-10, 41a-6, 100b-8
i.+y[dI 21b-1, 27b-4, 27b-5, 28a-2, 86b-7, 100b-12
i.+yduŋ 94a-3
i.+y[sA 19b-1, 20a-5, 81b-4

ᶜibād (a) : (عِبَادْ) kullar.

i. 92a-11, 94a-4

ᶜibādet (a) : (عِبَادَتْ، عِبَادَتْ) ibadet.

i.+de 80b-11, 81a-6

i.+i 52b-2
ʿibādet iT- : Allah'ın emirlerini yerine getirmek.
i. 55b-7, 59b-12, 60a-1
i.+i 81b-7
ibāḥet (a) : (إباحت) mübah kılmak.

i. 90a-9
ibāḥet ehli : helal görenler.
i. 48b-12
ʿibārāt (a) : (عبارات ، عبارات) birşey anlatan bir veya bir kaç cümlecik sözler.
i. 17a-9, 74a-12, 77a-1
i.+ındadur 75a-2
ʿibāret (a) : (عبارت ، عبارت) birşey anlatan bir veya bir kaç cümlecik söz.

i. 50a-4, 51a-7, 59b-10
i.+de 46b-12
i.+dür 78b-4
i.+i 80a-11
i.+ile 52a-7
ʿibāret-i minhāc (a): (عبارت منهاج) açık ifade.
i. 93a-13
ibni'l-vaḳt (a): (ابن الوقت) zamanın uyarına giden.
ibni'l-vaḳt ol-: zamanın uyarına gitmek.
i. 5a-3
İbrāhim (a) : (ابراهيم ، ابراهيم) Hz. İbrahim.

i. 88a-9
i.+e 9a-1
ibrām-ı ten (a.f): (ابرام تن) vücut düşkünü.
i. 78a-11
ʿibret (a) : (عبرت ، عبرت) kötü bir olaydan ders alma.

i. 52a-6, 92b-9
i.+dürür 52b-8
i.+ile 15a-10
ʿibret al- : tecrübe kazanmak.
i. 57a-8
ibrīḳ-i ten (a.f): (ابريق تن) ibriğe benzer vücut.
i.+i 63b-8
ibtidā (a) : (ابتدا) başlangıç.

i. 11b-2, 67b-5, 98b-3
ibtidāʿ (a) : (ابتداع ، ابتداع) yeniden ortaya çıkarma.
i. 69b-10
i.+ıla 34a-7

ib üb (a) : (اُبْ اِبْ) Arap alfabesindeki be harfinin ötre ve esreye göre okunuşu.

i. 49b-5, 49b-8

icābet (a) : (اِجَابَتْ) kabul etme.

icabet kıl- : kabul etmek.

i. 12b-11

īcād (a) : (اِيجَادْ) yeniden birşey çıkarma.

i. 9b-8, 92a-12

īcād eyle- :yaratmak.

i. 22b-7

ictihād (a) : (اِجْتِهَادْ) gücü yettiği kadar çalışma.

ictihād kıl- : gücü yettiği kadar çalışmak.

i. 95b-3

ictināb (a) : (اِجْتِنَابْ) geri çekilme.

ictināb eyle- : geri çekilmek.

i. 33b-7

ictināb it- : çekilmek.

i. 99b-3

iç : (اِيچْ اِچْ اِيچْ اِچْ) 1. Herhangi bir nesnenin ya da durumun sınırları dahili.

i.+inde 4b-3, 5a-4, 5b-2, 11b-6, 16a-5, 26b-11, 36b-4, 52b-2, 59b-11, 60a-11, 62b-4, 67b-6, 68a-12, 70a-7, 73a-1, 77a-5, 79b-8, 82b-9, 82b-10, 87b-4, 88a-8, 90a-8, 93a-7, 94b-3, 95b-8, 100b-12

i.+deyise 28a-6

2. gönül, kalp.

i.+ümde 30b-2

i.+üŋ 49a-5, 75a-10

3. bir grubun arasında.

i.+inde 36b-7, 36b-10, 65a-2

iç- : (اِيچْ اِيچْ اِچْ اِچْ) içmek.

i. 67a-5

i.-di 51b-3

i.-dügi 41b-7

i.-egörgil 4a-4

i.-elüm 5a-3

i.-er 42a-6

i.-iser 22a-11

i.-medin 44b-4

i.-miş 15a-12

i.-üp 45a-9, 53b-1, 57b-7, 90a-1

i.-ür 10b-2, 14b-9, 48b-4

ḫamr iç- : coşkun aşk hallerinden tatmak.
i.-en 82a-3
ḳadeh iç- : coşkun aşk hallerinden tatmak.
i.-mişdür 82a-10
rāh iç- : coşkun aşk hallerinden tatmak.
i.-di 81a-12
raḥīḳ iç- : coşkun aşk hallerinden tatmak.
i.-erler 80b-12

içmeK : (اِچْمَك) içme.
i.-e 16b-8

içre : (ایچره ، اچره ، اچره) 1. içinde, arasında.
i. 3b-11, 13a-12, 16a-3, 17b-10, 21b-7, 27a-8, 27a-9, 28a-8, 35b-7, 35b-10, 35b-10, 35b-10, 36b-11, 47a-3, 50b-10, 58a-9, 63a-9, 65b-9, 69b-10, 77a-2, 77b-7, 88a-2, 88a-10, 88b-3, 93b-9, 94b-5
i.+sin 25b-8
i.+ye 17b-7
2. ile, dolayısıyla.
i. 13a-6
3. üzere.
i. 53b-6

içerü : (اچارو) içeri.
i. 68b-6

(y)içün : (ایچون ، ایچون ، اچون) 1. +den dolayı (bkz. çün).
i. 6b-1, 6b-1, 6b-2, 6b-2, 6b-2, 6b-9, 6b-9, 6b-9, 6b-11, 6b-11, 6b-11, 6b-13, 6b-13, 7a-1, 7a-1, 7a-1, 7a-2, 7a-2, 7a-2, 7a-3, 7a-3, 7a-3, 7a-4, 7a-4, 7a-4, 7a-4, 7a-5, 7a-5, 7a-5, 7a-7, 7a-7, 7a-8, 7a-9, 7a-9, 7a-9, 7a-10, 7a-10, 7a-10, 7a-11, 7a-11, 7a-11, 7a-12, 7a-12, 7a-12, 7a-13, 7a-13, 7a-13, 7b-1, 7b-1, 7b-1, 7b,2, 7b-2 7b-2, 7b-3, 7b-3, 7b-3, 7b-4, 7b-4, 7b-4, 7b-5, 7b-5, 7b-5, 7b-6, 7b-6, 7b-6, 7b-7, 7b-7, 7b-9, 7b-9, 7b-9, 7b-10, 7b-10, 7b-10, 7b-11, 7b-11, 7b-11, 7b-12, 7b-12, 8a-1, 8a-1, 8a-1, 8a-2, 8a-2, 8a-2, 8a-3, 8a-3, 8a-3, 8a-3, 8a-4, 8a-4, 8a-4, 8a-8, 8a-8, 8a-8, 8a-9, 8a-9, 8a-9, 8a-10, 8a-10, 8a-10, 8a-11, 8a-11, 8a-11, 8a-12, 8a-12, 8a-12, 8a-13, 8a-13, 8a-13, 8a-13, 8b-1, 8b-1, 8b-1, 8b-4, 8b-4, 8b-4, 8b-6, 8b-6, 8b-6, 8b-6, 8b-7, 8b-7, 8b-7, 8b-8, 8b-8, 8b-8, 8b-10, 8b-10, 8b-10, 8b-11, 8b-11, 8b-11, 8b-12, 8b-12, 8b-12, 10a-9, 10b-2, 10b-10, 16b-1, 17b-10, 18b-10, 18b-11, 28a-12, 28b-9, 31a-3, 31b-3, 33a-4, 34b-7, 35a-8, 38a-6, 46b-13, 47a-11, 49b-9, 49b-9, 52b-8, 53b-7, 58b-11, 59b-8, 59b-12, 60a-4, 60b-7, 61a-8, 66b-6, 68a-1, 69a-10, 71b-3, 72a-8, 77b-10, 81b-11, 85b-3, 91b-6, 95b-10
2. ayrılmış.

i. 29a-11, 67b-9

içür- : (ایچر - ، ایچرو -) içirmek.

i.-di 9a-5, 76a-8

i.-üp 76b-12

rāh içür- : kendinden geçirmek.

i.-ür 79b-9

ecel sāgar içür-: ölmek.

i.-e 48b-3

ʿīd (a) : (عید) bayram.

i. 39b-4, 90a-3

iʿdām (a) : (اعدام) öldürme.

i. 94b-8

idin- : (ادین - ، ادن - ، ادن ، ایدن) yapınmak (bkz. idün-).

i. 80b-6, 93b-2

i.-di 58a-11

i.-iser mi 50b-11

i.-üp 50b-11

lāt idin- : putlaştırmak.

i.-enlerden 45b-5

i.-megil 41a-5

reh-ber idin- : yolunda gitmek.

i.-diler 28b-6

ṣūret-perest idin-: surete tapınmak.

i.-me 53a-4

tekye idin- : güvenmek.

i.-me 39a-5

ʿuzā idin- : putlaştırmak.

i.-me 12a-13

idün- : (ایدن -) yapınmak (bkz. idin-).

i.-dügün 82a-8

idrāk (a) : (ادراك) anlayış.

i. 21b-4

idrāk eyle- : anlamak.

i. 61a-7

idrāk-i ʿakl (a): (ادراك عقل) aklın anlayışı.

i. 16a-6

İdris (a) : (ادریس) Hz. İdris.

i.+e 9b-3

iflāḥ (a) : (افلاح) selamete çıkma.

iflāḥ ol- : selamete çıkmak.

i. 77b-4

iflās (a) : (إفلاس) zarar.

i. 51a-3

ifnā-yı ṣūret (a): (إفناى صورت) sureti bırakma.

ifnā-yı ṣūret it-: sureti bırakmak.

i. 55b-3

ifsād (a) : (إفساد) yıkıcılık.

i.+ından 46a-2

ifşā (a) : (إفشا) ortaya çıkarmak.

ifşā iT- : ortaya çıkarmak.

i. 9a-6, 9b-6

iftā (a) : (إفتا) fetva verme.

i. 51a-6

iftitāḥ (a) : (إفتتاح) açma, açılma.

i. 79b-12

iftitāḥ eyle- : başlamak.

i. 81b-9

ihānet (a) : (إهانت) kötülükte bulunma.

ihānet kıl- : kötülükte bulunmak.

i. 85b-13

ihlāk (a) : (إهلاك) yok etmek.

i.+idür 79a-1

iḫlāṣ (a) : (إخلاص ، إخلص) gönülden gelen samimiyet.

i. 3b-6, 8b-6

i.+ıla 4b-6, 83b-2, 86a-9

ihmāl (a) : (إهمال) önem vermeme.

ihmāl it- : boşlamak.

i. 99b-1

iḫrāc (a) : (إخراج) dışarı çıkarma.

iḫrāc iT- : dışarı çıkarmak.

i. 9a-9, 67a-12

iḥrāḳ (a) : (إحراق) yakma.

iḥrāḳ ol- : yakılmak.

i. 9a-6

iḥṣā (a) : (إحصا) sayma.

iḥṣā iT- : saymak.

i. 15a-13, 92b-1

iḥsān (a) : (احسانٌ، احسانْ) bağış, lütuf.

i. 20b-9, 52a-1
i.+a 70b-9
i.+dur 10a-7, 29a-11
i.+durur 60b-3
i.+ıladur 95b-6
i.+uŋa 85b-2
i.+uŋdurur 12b-5

iḥticāb (a) : (احتجابٌ، احتجابْ) saklanma, gizlenme.

i. 26b-2
i.+ıla 57b-5
i.+uŋdan 85b-6

iḥticāb ol- : gizlenmek.
i. 40a-9

iḫtilāf-ı tenākür (a): (اختلافِ تناکُرْ) bilişmeme uyuşmazlığı.
i.+de 88b-7

iḫtirāʿ (a) : (اختراعْ) bir şeyi icat etme.

iḫtirā iT- : bir şeyi icat etmek.
i. 31b-1

iḫtirām (a) : (احترامْ) saygı.

i.+ıla 56a-4

iḥtiyāc (a) : (احتياجْ) ihtiyaç.

i. 69a-11

iḫtiyār (a) : (اختيارْ) seçme, seçilme.

i. 5a-6, 27a-3, 32b-12, 38b-6, 38b-6, 44a-1

iḫtiyār it- : seçmek.
i. 74b-11

iḫvān-ı din (a): (اخوانِ دينٍ، اخوانِ دينْ) din kardeşi.

i. 45b-10, 51b-4, 80b-7
i.+e 50a-2

iḥyā (a) : (احيا) gafletten uyandırma.

iḥyā eyle- : 1. gafletten uyandırmak.
i. 4a-4
2. diriltmek.
i. 52b-10

iḥyā iT- : diriltmek.
i. 9a-11, 13b-4, 19b-1, 23b-6

iḥyā ḳıl- : diriltmek.
i. 9b-11, 15a-5, 48b-3

īḳān (a) : (ايقانْ) sağlam biliş.

i.+i 71a-3
iḳbāl (a) : (اِقْبَالْ) birine doğru yönelmek.

iḳbāl iT- : birine doğru yönelmek.
i. 23a-7
iki : (اِكِى ، اِيكِى) iki.
i. 2b-9, 17b-3, 23a-6
ikilik : (اِيكِلِكْ) görüş ve düşünce yönüyle ikiye bölünmüş hali.
i.+den 84b-2
iḳlīm (a) : (اِقْلِيمْ ، اِقْلِيمِ) ortam, mahal.
i.+i 48a-10, 75b-8
i.+ine 73b-3
iḳlīm-i bāṭın (a): (اِقْلِيمِ بَاطِنْ) iç dünya.

i.+uŋ 3a-8
iḳlīmigüşā-serveri (a.f.f.): (اِقْلِيمِ كُشَا سَرْوَرِ) iklim açan önder.
i.+sin 82b-11
iḳlīm-i vilāyet (a.): (اِقْلِيمِ وِلَايَتْ) velilik iklimi.
i. 83a-3
iḳrār (a) : (اِقْرَارْ) tasdik.

iḳrār eyle- : tasdik etmek.
i. 98b-4
iḳrār-ı meşāyiḫ (a): (اِقْرَارِ مَشَايِخْ) şeyhlerin tasdiği.
i. 84a-2
ikrāh (a) : (اِكْرَاهْ) iğrenme.

ikrāh it- : iğrenmek.
i. 34b-4
iksīr-i ʿışḳ (a): (اِكْسِيرِ عِشْقْ) aşk iksiri.

i.+ıyıla 100b-6
iktibās (a) : (اِكْتِبَاسْ) ödünç alma.

iktibās ḳıl- : ödünç almak.
i.+ın 85a-4
iḳtidā (a) : (اِقْتِدَا) tabi olma.

i. 68b-4
iḳtidā iT- : uymak.
i. 28b-10
iḳtidā ḳıl- : uymak.
i. 11b-10, 25b-9

iktifā (a) : (اِكْتِفا) yeterli.

iktifā iT- : yeterli bulmak.

i. 11b-6

iḳtiżā (a) : (اِقْتِضا) gereklilik.

iḳtiżā it- : gerekmek.

i. 11b-3

il : (ايل) ülke.

i.+ine 6a-7

il- : (ال) ilişmek.

i.-dügin 71b-9

ᶜilāc (a) : (علاج) ilaç, deva.

ᶜilāc eyle- : çare bulmak.

i. 67a-4

İlah (a) : (اله) Hz. Allah.

i.+a 22b-5

i.+uŋ 33a-9

İlāhā (a) : (اِلَهْ ، اِلاٰهَا) ey Allah'ım.

i. 8b-3, 10b-3, 19b-3, 86b-4

ila'llāhi bi't-tebāᶜüdi minhu (a): (اِلى اللّه بالتّباعُدِ مِنْهُ) Allah'a O'ndan uzaklaşılarak yaklaşılmaz.

i. 90b-1

İlāhī (a) : (اِلٰهى اِلٰهى اِلٰهى) ey Allah'ım.

i. 6b-8, 6b-8, 6b-8, 6b-10, 6b-10, 6b-10, 7a-5, 7a-5, 7a-5, 8a-2, 8a-2, 8a-2, 8a-7, 8a-7, 8a-7, 8b-12, 8b-12, 8b-12, 9b-10, 15b-6, 48b-9, 66a-3, 68a-11, 83a-11, 84a-5, 87a-3, 93b-10

(y)(I)lA : (له ، لا ، لە ، يله يله) ile.

i. 2b-2, 2b-3, 3a-7, 3a-7, 3a-7, 3a-10, 3b-7, 3b-8, 3b-8, 3b-8, 3b-9, 3b-9, 3b-9, 3b-9, 3b-10, 3b-10, 3b-10, 3b-12, 3b-12, 4a-1, 4a-2, 4a-2, 4a-7, 4a-8, 4a-8, 4a-9, 4a-10, 4a-11, 4b-1, 4b-6, 4b-7, 4b-7, 4b-8, 5a-1, 5a-6, 5a-7, 5b-8, 5b-9, 6a-8, 6a-11, 6a-11, 6a-11, 6a-11, 6a-12, 6a-12, 7a-6, 7a-7, 7a-8, 7b-4, 7b-7, 8a-1, 8b-6, 9a-4, 9a-6, 9a-9, 9b-6, 9b-11, 10a-8, 10b-4, 10b-9, 11a-6, 11b-3, 12a-12, 12b-2, 12b-7, 12b-9, 13a-3, 13b-4, 13b-8, 13b-8, 13b-12, 14a-5, 14a-7,14a-10, 14a-10, 14b-6, 14b-11, 14b-12, 15a-1, 15a-2, 15a-10, 15b-3, 16a-9, 16a-11, 16a-12, 16a-12, 16b-4, 16b-4, 16b-10, 17a-6, 17a-11, 17b-1, 17b-2, 17b-13, 18a-9, 18a-10, 18a-10, 18a-11, 18b-5, 18b-8, 19b-1, 19b-3, 20a-4, 20a-5, 20b-3, 21a-9, 22b-13, 23b-4, 23b-5, 25b-10, 26a-2, 26a-5, 26a-5, 26b-5, 27a-2, 27a-11, 27b-3,

27b-9, 27b-12, 28a-3, 28a-11, 28b-1, 29a-8, 29b-1, 29b-7, 30a-6, 31a-3, 31a-6, 31b-7, 32a-7, 32a-10, 32b-1, 33a-7, 34a-7, 34a-7, 34a-10, 34a-10, 34a-11, 36a-2, 36a-5, 36a-10, 37a-6, 37b-11, 38a-3, 38a-3, 38b-4, 38b-5, 40a-5, 40b-7, 41b-6, 41b-11, 41b-12, 42a-11, 43a-6, 43a-7, 43a-8, 43a-12, 43b-3, 43b-3, 43b-4, 43b-6, 43b-10, 44a-6, 44a-8, 44b-4, 44b-4, 44b-10, 44b-12, 45a-2, 45a-2, 45a-5, 45a-7, 45a-8, 45a-8, 45a-10, 45b-8, 46a-12, 47a-2, 47b-1, 47b-2, 47b-6, 47b-8, 47b-8 48a-2, 48a-3, 48a-6, 48a-7, 48a-8, 48a-8, 48a-12, 48b-2, 48b-4, 48b-6, 48b-8, 48b-11, 49a-4, 49a-5, 49a-6, 50b-3, 50b-6, 52a-2, 52a-3, 52a-6, 52a-7, 52b-3, 52b-6, 52b-6, 52b-7, 52b-11, 53a-11, 53b-6, 55a-5, 55b-3, 55b-7, 55b-11, 56a-1, 56a-1, 56a-3, 56a-4, 56a-5, 56a-6, 56a-6, 56a-7, 56a-11, 56b-4, 56b-4, 57a-2, 57b-5, 57b-5, 57b-8, 57b-11, 58a-1, 58a-2, 58a-10, 58b-1, 58b-9, 58b-9, 59a-12, 59b-2, 60b-12, 61a-11, 61b-8, 61b-9, 62a-10, 63a-12, 63b-3, 64a-2, 64b-6, 64b-9, 65b-9, 66a-6, 66a-10, 66b-4, 67a-1, 67a-2, 67a-3, 67a-3, 67a-5, 67a-10, 67b-6, 67b-7, 67b-7, 67b-8, 67b-10, 67b-10, 68a-2, 68a-3, 68a-5, 68a-6, 68a-12, 68b-7, 69a-2, 69a-3, 69a-4, 69b-5, 72a-1, 72b-2, 72b-6, 72b-8, 72b-9, 73b-7, 73a-10, 74a-10, 74b-2, 74b-3, 74b-3, 74b-5, 75a-9, 75a-11, 75b-1, 75b-6, 75b-11, 76b-1, 76b-5, 76b-6, 77b-6, 77b-11, 78a-4, 78a-8, 78a-9, 79a-1, 79a-2, 79a-8, 79a-10, 79b-9, 79b-10, 79b-11, 79b-11, 80a-1, 80a-1, 80a-2, 80a-12, 80b-12, 81b-7, 81b-8, 82b-3, 82b-3, 82b-8, 82b-9, 82b-12, 83a-3, 83a-5, 83a-6, 83a-9, 83b-1, 83b-2, 83b-4, 83b-5, 83b-5, 83b-6, 83b-6, 83b-11, 84a-1, 84a-7, 84a-10, 84a-12, 84b-1, 86a-9, 86a-11, 86b-2, 86b-11, 86b-11, 86b-12, 87a-3, 88a-6, 88b-2, 88b-5, 88b-5, 88b-10, 89a-6, 89a-8, 89a-9, 89a-12, 89a-13, 89b-2, 90a-8, 90b-11, 90b-13, 91a-2, 91a-3, 91a-5, 91b-1, 91b-2, 91b-3, 91b-10, 93a-5, 93a-6, 93b-9, 94a-7, 94a-8, 94a-11, 94b-3, 95a-6, 95b-2, 95b-3, 95b-5, 95b-6, 95b-10, 95b-11, 96b-3, 96b-4, 96b-10, 96b-12, 97a-2, 97a-4, 97a-8, 97a-10, 98a-2, 98a-5, 99b-4, 99b-5, 99b-11, 99b-11, 99b-12, 99b-12, 99b-13, 100a-8, 100a-9, 100a-10, 100b-5, 100b-6

+lA 3b-6, 4a-5, 6a-9, 7b-5, 10b-1, 19a-2, 26a-2, 30b-7, 41b-11, 47b-10, 51b-4, 52a-4, 52a-6, 57b-12, 61a-3, 63a-3, 72b-7, 74a-5, 84b-4, 85b-13, 86b-12, 91a-13, 91b-4

+len 29a-10

+ula 87a-3

+y[lA 12b-10, 32a-6, 43a-11, 47b-7, 47b-9, 52b-9, 52b-10, 55b-7, 56a-10, 62a-9, 65a-3, 68a-10, 69a-9, 71a-6, 82a-9, 83a-11, 85b-1, 89a-5, 92a-2, 92b-10, 92b-11, 93a-1, 95b-1, 96a-11

il(e)T- : (ایلَت- ، ایلَت- ، اِلَتْ-) götürmek, ulaştırmak.

i.-e 44b-8

i.-esin 93b-6

i.-mesün 99b-9
i.-ür 11b-9, 36b-5, 59b-4
renc ilt- : ızdırap çekmek.
i.-e 72a-8

ilerü : (إلرو) öne.

i. 64b-11

iley :(إلي) ön.

ileyine düş-: rehber olmak.
i. 5a-13

ilḥād (a) : (إلحاد ، إلحاد) dinsizlik.

i. 57b-3, 94b-9, 97a-12
i.+a 90a-10

ilḥāḥ (a) : (إلحاح) zorlama.

ilḥāḥ iT- : zorlamak.
i. 77b-11, 79b-5

ilhām (a) : (إلهام) içe doğma.

i.-ıyiçün 8a-3

illā (a) : (إلا) ...dAn başka.

i. 50b-1, 92a-10

illā Hu (a) : (إلا هو) ancak O.

i. 32b-5

illā ki (a.f) : (إلا كه) ancak.

i. 62a-1, 72a-2, 87b-6

ille (a) : (إله) mutlaka.

i. 67a-6, 71a-5

ʿillet (a) : (علت) hastalık.

i.+in 28a-9
ʿillet-i günāh (a.f): (علت كناه) günah hastalığı.
i.+a 27b-10
ʿillet-i nefs (a): (علت نفس) nefs hastalığı.
i.+üŋ 67a-4

ʿilm (a) : (علم ، علم) bilim, bilgi.

i. 12b-8, 27b-3, 49a-12, 50b-6, 73a-6, 84b-11
i.+den 68b-11
i.+e 28b-3, 73a-5
i.+i 45b-6, 58a-4
i.+ile 47b-6, 73a-7

i.+üm 20b-12
i.+üŋ 6b-2
i.+üŋe 9a-10
ʿilm sohbeti : ilim meclisi.
i. 27b-10
ʿilm-i dīn (a) : (عِلْمِ دِينْ، عِلْمِ دِينْ) din ilmi.
i. 80b-2
i.+ile 27b-9, 81a-3
ʿilm-i ḥaḳāyiḳ (a): (عِلْمِ حَقَايِقْ) tasavvuf ilmi.
i. 49a-1, 71a-1
ʿilm-i ledünnī (a): (عِلْمِ لَدُنِّ) Allah'ın sırlarına ait manevi bilgi.
i.+den 87b-8
ilticā (a) : (اِلْتِجَا) sığınma.
i. 22a-3
iltifāt (a) : (اِلْتِفَاتْ) ilgi, alaka.
i. 47a-12
iltifāt it- : yönelmek.
i. 5a-7
iltifāt kıl- : ilgi göstermek.
i. 26b-8, 52b-9
ʿİmād (a) : (عِمَادْ) hüsnü hatta ünlü bir talik yazı ustası.
i. 93a-7
īmān (a) : (اِيمَانْ، اِيمَانْ، اِيمَانْ) islam dininin bütün şartlarına inanma.
i. 7a-3, 20b-7
i.+a 71a-11
i.+ı 34b-7, 66a-1
i.+ıla 48a-3, 48b-8
i.+umuzı 48a-4
īmān getür- : inanmak.
i. 98b-4
īmān-ı meşāyiḫ (a): (اِيمَانِ مَشَايِخْ) şeyhlerin imanı.
i. 83a-2
ʿimaret (a) : (عِمَارَتْ، عِمَارَتْ) bayındır.
i.+in 94b-1
i.+ine 90b-13
ʿimaret eyle- : bayındır kılmak.
i. 38a-4
imdād (a) : (اِمْدَادْ) yardım.
i. 95a-4
imdi : (اِمْدِي، اِمْدِ) şimdi, öyleyse.

i. 5b-12, 6a-9, 15a-4, 17a-10, 19a-3, 32b-2, 35b-7, 39b-3, 43b-12, 50a-6, 56a-5, 57a-1, 67a-5, 67b-1, 68a-10, 79b-10, 80a-1, 85b-11, 89a-5, 89a-11, 89b-10

imkān (a) : (إِمْكَانْ ، إِمْكَانْ) olabilirlik.

i. 87a-4
i.+a 71b-2

imsāk (a) : (إِمْسَاكْ) cimrilik.

i. 21a-10, 21b-8

imtisāl (a) : (إِمْتِثَالْ) boyun eğme.

imtisāl eyle- : boyun eğmek.
i. 33b-6
imtisāl iT- : gereğine yapmak.
i. 55b-7

imtizāc (a) : (إِمْتِزَاجْ) kaynaşma.

imtizāc ol- : kaynaşmak.
i. 69a-9

in- : (اِنْ-) gelmek.

i.-di 44a-12
gün in- : güneş batmak.
i.-medin 97a-1
yire in- : düşmek.
i.-ip 55a-6

inābet (a) : (إِنَابَتْ) günahlara tövbe ederek Hak yoluna girme.

i. 3a-7

ʿinad (a) : (عِنَادْ) diretme.

i. 94a-2, 95b-7
ʿinad iT- : diretmek.
i. 93a-9

ʿinān (a) : (عِنَانْ) dizgin.

i. 50b-4

inan- : (اِنَنْ-) güven duymak.

i.-ma 95b-4, 99b-8
i.-maz mı 71b-8
i.-ur 67a-9, 90b-2

ʿināyet (a) : (عِنَايَتْ ، عِنَايَتْ) Allah'ın yardımı.

i. 95b-2
ʿināyet eyle- : yardım etmek.

i. 6b-1, 6b-1, 6b-2, 6b-3, 6b-4, 6b-5, 6b-6, 6b-7, 6b-8, 6b-9, 6b-10, 6b-11, 6b-12, 6b-13, 7a-1, 7a-2, 7a-3, 7a-4, 7a-5, 7a-6, 7a-7, 7a-8, 7a-9, 7a-10, 7a-11, 7a-12, 7a-13, 7b-1, 7b-2, 7b-3, 7b-4, 7b-5, 7b-6, 7b-7, 7b-8, 7b-9, 7b-10, 7b-11, 7b-12, 7b-13, 8a-1, 8a-2, 8a-3, 8a-4, 8a-5, 8a-6, 8a-7, 8a-8, 8a-9, 8a-10, 8a-11, 8a-12, 8a-13, 8b-1, 8b-2, 8b-3, 8b-4, 8b-5, 8b-6, 8b-7, 8b-8, 8b-9, 8b-10, 8b-11, 8b-12, 8b-13, 59a-9

ʿinayet it- : yardım etmek.
i. 51b-13

ʿinayet kıl- : yardım etmek.
i. 97b-3
i.+üŋ 66a-1

in besest (f) : (اين بسست) bu yeter.
i. 63a-11

incel- : (انجل-) erimek.
i.-üp 30a-9

indür- : (اندور-) indirmek.

baş indür- : boyun eğmek.
i.+e 72a-9

ʿineb (a) : (عنب) üzüm.
i. 38a-13

iŋen : (ايكن ، اكن) çok, pek çok (bkz. iŋende).
i. 4b-10, 17b-1, 66a-11, 70b-10

iŋende : (اكنده) çok, pek çok (bkz. iŋen).
i. 31b-9

inʿikas (a) : (انعكاس) aksetme.
i.+ıla 2b-3

iŋ(i)le- : (ايكل- ، اكل- ، اكل-) inlemek.
i. 14b-12, 42a-11
i.-r 40b-8
i.-ye 96b-5
i.-yeyim 40a-5

iniş : (انيش) iniş.
i.+e 70b-11

inkar (a) : (انكار) inkar.
i.+ıla 83b-6

inkar-ı meşayih (a): (انكار مشايخ) şeyhlerin inkarı.
i. 84a-1

inkıṣā (a) : (اِنْقِصا) noksanlık.

i. 10a-10

inkıyād (a) : (اِنْقِیاد) boyun eğme.

i.+ıla 69a-3
i.+içün 7a-7

inkıyād göster-: teslim olmak.
i. 94a-2

inkıyād eyle- : boyun eğmek.
i. 95b-8

inmeK : (اِنْمَك) görünmek.

i.+e 63b-1

ins (a) : (اِنْس) insan.

i. 34a-3, 73b-5, 86a-7, 92b-6

inṣāf (a) : (اِنْصاف ، اِنْصاف) merhamete ve vicdana dayanan adalet.

i. 12b-8
i.+ıla 12b-7

inṣāf eyle- : adaletle davranmak.
i. 32a-8

inṣāf iT- : adaletle davranmak.
i. 83a-8

insān (a) : (اِنْسان ، اِنْسان) insan.

i. 9a-8, 86a-10
i.+a 70b-4
i.+ı 98b-1

inşā (a) : (اِنْشا) yapma.

inşā eyle- : ortaya çıkarmak.
i. 19b-2

inşirāḥ (a) : (اِنْشِراح) açılma, açıklık.

i. 79b-11, 81b-10

inşirāḥ-ı ṣadr (a): (اِنْشِراحِ صَدْر) gönül ferahlığı.
i. 82a-4

intihā (a) : (اِنْتِها) nihayet, son.

i. 11b-2
i.+sına 56b-4

intiẓār (a) : (اِنْتِظار) ümid keserek bekleme.

i.+uŋ 5b-1

īn ü ān (a) : (اینْ و آنْ) şu bu.

i. 50a-4
in yekād (a) : (اِنْ يَكَادْ) neredeyse.

i. 95b-9
ip : (اِپْ) ip

Kur'an ipi : Kur'anın emirleri.

i.+ne 39b-2
ir- : (اِرْ- ، اِيرْ- ، اِرْ) 1. ulaşmak, varmak.

i. 50a-2, 56a-13, 81b-6, 94b-10
i.-di 4a-3, 52b-6, 54b-1, 55a-1, 56a-1, 67b-5, 68a-6, 71a-13, 73b-4, 79b-1, 79b-2, 84a-10, 87a-6, 87a-7, 96a-7, 97b-10, 99a-5
i.-diler 12a-12
i.-dük 88b-2
i.-dükde 5a-13, 13b-4, 56a-2
i.-dügi 8a-9, 87a-5
i.-e 2b-5, 3a-4, 3b-9, 6a-1, 6a-6, 15a-3, 21b-8, 26b-9, 28b-7, 29b-7, 33a-10, 34b-1, 34b-3, 55b-5, 59a-1, 66b-7, 68b-8, 73b-1, 80a-2, 81b-2, 81b-3, 82a-2, 88a-6, 91a-9, 97a-2
i.-eli 41a-3, 82b-8
i.-e mi 99b-13
i.-en 8a-4, 10a-4, 84a-2
i.-ene 39b-4
i.-erleriçün 7b-5
i.-endedür 83a-1
i.-er 14b-6, 18b-11, 20b-9, 41a-8, 66a-4, 64a-9, 65b-2, 78b-3, 79b-9, 83b-12
i.-er mi 71a-3
i.-er misin 34b-2
i.-erse 39a-2, 59b-9
i.-erin 40a-10, 56b-4
i.-etursun 86b-3
i.-eyidi 28a-2
i.-icek 13a-3, 22a-10, 65a-6, 65b-6, 78b-8, 88a-3
i.-ip 36b-12, 41b-3, 43b-10, 60b-9
i.-medi 11a-5, 59b-5, 61b-11, 64a-6, 70a-9, 78a-4, 95b-2, 100b-12
i.-medin 3b-10, 42a-12, 70a-6, 77b-3, 87a-4
i.-medügi 11b-1
i.-mesün 95b-9
i.-meye 84b-9
i.-meyince 77a-4
i.-mez 14b-5, 16a-6, 25b-6, 57a-3, 58a-8, 70a-5, 70a-7, 71b-13, 78a-4
i.-mişdürür 37b-6
i.-sün 5b-9, 20a-4, 96b-4

i.-üp 84b-4
i.-üptür 14b-8
i.-ür 15b-6, 38b-10, 48b-2
i.-ürmiş 37a-1
2. kafi gelmek.
i.-dükce 86a-9
i.-düginсе 94a-11
3. bulunmak, var olmak.
i.-medügi 74a-10
4. yardım talep etmek.
i. 12b-12
5. ilişmek.
i.-ip 38a-10
6. karşılık bulmak.
i.-er 46a-4
7. görünmek.
i.-er 18a-12
8. isabet etmek.
i.-e 56b-1
9. yetişmek.
i.-emez 80a-7

el ir- : gücü yetmek.
i.-di mi 70b-7
i.-erken 60a-1
i.-mez 14b-11, 47b-9

feryāda ir- : yardıma gitmek.
i. 46a-12

maḳṣūda ir- : isteğe kavuşmak.
i. 75a-3

sem'a ir- : duymak.
i.-medi mi 99a-2

yaḳın ir- : yakınlaşmak.
i.-di 64b-8

īrād (a) : (ایراد) gelir, kazanç.
i.+ı 78b-12

irādet (a) : (ارادت ، ارادة) gönül isteği.
i.+de 68a-3

irādet it- : gönülden istemek.
i. 55b-9

i'rāż (a) : (اعراض) başka tarafa yönelme.

i'rāż it- : başka tarafa yönelmek.
i. 23a-7, 90a-7

irem-i ẕātı'l-'imād (a): (ارم ذات العماد) cennete benzetilerek yapılmış bahçe.
i. 95b-5

ʿirfān (a) : (عِرْفَانْ ، عِرْفَانْ) ilahi feyz olarak kainatın sırlarını bilme kuvveti.

i. 7a-3, 20b-12, 49b-11
i.+ı 8b-5
i.+ıla 72a-1

irgür- : (اِرْگُورْ ، اِرْگُورْ) ulaştırmak.

i. 87b-12
i.-e 80a-5
i.-medi 82a-11
i.-meye 59a-7

iriş- : (اِيرِيشْتِ ، اِرِشْتِ ، اِيرِيشْتِ) 1. ulaşmak, varmak.

i.-di 9a-13, 15a-6, 15a-6, 15a-6, 52a-4, 53a-2, 68a-4
i.-e 11a-1, 32b-3, 35a-9, 36a-9, 45a-3, 58a-5, 68b-7, 73b-4, 86a-12, 98a-1
i.-medi 59b-2, 84a-10, 91a-5
i.-medin 91a-6
i.-mez 13a-2
i.-ip 45a-4
i.-sün 59b-7
i.-üp 52b-5, 81b-10
i.-ür 39b-1, 73a-6, 79b-12, 86a-5
2. ayrılmak.
i.-di 63b-4

murāda iriş- : isteği elde etmek.
i.-mek 70a-8

irmeK : (اِرْمَكْ ، اِرْمَكْ) ulaşma, varma.

i. 45a-8, 94b-13, 95b-7
i.+e 28a-1, 50a-9, 59a-6, 82a-7, 97b-9
i.+içün 10b-10

irmekliK : (اِرْمَكْلِكْ) ulaşmaklık.

i.+e 55b-2

irşad (a) : (اِرْشَادْ ، اِرْشَادْ) irfan sahibi birinin bir başkasına tarikatı ve Allah yolunu göstermesi.

i. 83a-1
i.+ı 71b-2, 83a-8
i.+ıla 9b-6
i.+uŋıla 82b-9, 84a-7

irtiyāḥ : (اِرْتِيَاحْ) ferahlanma.

i. 80a-2, 80a-10

irür- : (اِيرُورْ) ulaştırmak.

i.-medi 86b-9

isar (a) : (ایثار) dökme, ikram.

i.+a 19a-12

isar iT- : harcamak.

i. 76b-10

isar ol- : ikram edilmek.

i. 79a-3

isa'et (a) : (اساءت) kötülükte bulunma.

i. 60b-3

isbat (a) : (اثبات) kanıtlama.

isbat iT- : kanıtlamak.

i. 9a-7

isbat kıl- : kanıtlamak.

i. 53b-2

isbat [ı] mahv (a): (اثبات محو) salikin alışkanlıklarından gelen vasıflarını kaldırması (mahv), yerine ibadetin rükünlerini koyması (isbat)tır.

i. 27a-12

isbat-ı ba'de'l-mahv (a): (اثبات بعد المحو) yok etmeden sonraki var etme.

i. 11a-2

isfidac (a) : (اسفیداج) üstübeç

i. 67a-7

ʿIsi (a) : (عیسی) Hz. İsa.

i. 9a-11

ʿIsi-i ibn-i Meryem (a): (عیسی ابن مریم) Meryem'in oğlu Hz. İsa.

i.+için 6b-9

islam (a) : (اسلام ، اسلام) islam hükümlerince yönetilen ülke.

i. 21b-4

i.+da 8a-1

i.+durur 83a-5

islam dini : islam dini.

i. 22b-7

ism (a) : (اسم) ad.

i. 37b-2

ism-i cihan (a.f): (اسم جهان) dünya ismi.

i. 62b-5

ism-i hatab (a): (اسم حطب) odun ismi.

i. 38b-2

ism-i talib (a): (اسم طالب) isteyen kim.

i. 37b-1

issi : (اسی) sahip.

i. 86a-3
iste- : (اِشْتَه - اِشْتَه) istemek, arzu etmek.

i. 44a-8
i.-mez 82b-1
i.-ŋüz 55a-4
i.-riseŋ 12a-1, 67b-11, 73a-4
i.-rseŋ 45a-11, 77b-6, 95b-7
i.-yen 10b-12
istiᶜāret (a) : (اِسْتِعارَتْ) birinden ödünç birşey alma.

i. 78b-4
istiᶜdād (a) : (اِسْتِعْدادْ اِسْتِعْداد) kabiliyet.

i. 49b-3, 93b-7, 94b-12
istidrāc (a) : (اِسْتِدْراجْ) kafir veya fasığın gösterdiği isteğe uygun harika.

i. 67a-11, 68b-5
istiġfār (a) : (اِسْتِغْفارْ) tövbe.

istiġfār eyle- : tövbe etmek.

i. 99a-7
istiġnā (a) : (اِسْتِغْناء) Allah'ı yeterli bulup başka bir şeye ihtiyaç duymama.

i.+dur 11b-5
i.+yıla 95b-1

istiġrāḳ-ı ᶜayn-ı cemᶜ-i cemᶜ (a): (اِسْتِغْراقِ عَیْنِ جَمْعِ جَمْع) salikin bütün fiilerini hakiki ve yegane faili olarak Hakkı görme makamının serhoşluğu.

i. 11b-3
istiḫrāc (a) : (اِسْتِخْراجْ) çıkarma.

istiḫrāc eyle- : çıkarmak.

i. 68b-11
istiḳāmet (a) : (اِسْتِقامَتْ) Allah'a kulluk.

i.+de 16a-1
istiḳbāl (a) : (اِسْتِقْبالْ) yönelme.

istiḳbāl ḳıl- : yönelmek.

i. 23a-5
istiḳrār (a) : (اِسْتِقْرارْ) kararlı olma.

i. 11a-2
istilā (a) : (اِسْتِیلا) kaplama.

istila kıl- : kaplamak, ele geçirmek.
i. 11a-9, 14a-5

istimāᶜ (a) : (اِسْتِمَاعْ) dinleme.

istimāᶜ eyle- : dinlemek.
i. 33b-3

istimdād (a) : (اِسْتِمْدَادْ) yardım dileme.

istimdād eyle- : yardım dilemek.
i. 94b-11

istinkāf (a) : (اِسْتِنْكَافْ) yüz çevirme.

i.+ı 32a-8

istiṭāᶜat (a) : (اِسْتِطَاعَتْ) güç yetirme.

i. 58b-8

ᶜiṣyān (a) : (عِصْيَانْ) karşı gelme.

i.+a 71b-1

iş : (اِيشْ، اِيشْ، اِشْ) 1. iş, fiil.

i. 27b-8, 59b-2, 60b-1, 61a-9, 81b-10, 92a-10, 94a-5
i.+de 22b-3, 60a-12, 91a-12
i.+e 66b-4, 84a-11
i.+i 21b-4, 23b-3, 61a-10, 67b-12, 75a-11, 79b-8, 81b-11
i.+ile 83a-5
i.+ini 80a-8
i.+üm 47b-10, 59a-12
i.+üŋ 10a-7, 17b-8, 27a-1, 33a-4, 39a-1, 62a-12, 65b-5, 75a-10, 77b-5, 79b-12, 90b-11
i.+üŋde 35a-8
i.+üŋdür 93b-12
i.+üŋi 75b-5, 94a-3
2. hal, durum.
i.+e 72b-9
i.+ümüz 6b-6
i.+üŋ 17b-8, 22b-10, 47b-7

iş gör- : iş yapmak.
i.+üŋ 75a-3

işe yara- : elverişli olmak.
i. 47b-8

iş : (اِشْ) dost.

i.+üŋe 32a-1

ᶜīş (a) : (عَيْشْ، عَيْشْ) zevk, safa.

i. 35a-6, 37b-3

ı.+i 82a-1
ʿīş-ı cihān (a.f.) : (عيشِ جهان) dünya zevki.
ı. 84b-6
ʿīş-ı ḥüsnā (a) : (عيشِ حُسْنا) güzel yaşayış.
ı.+da 11a-3
ʿīş-ı leẕīẕ (a) : (عيشِ لذيذ) hoş safa.
ı. 98a-3

işāʿat (a) : (اِشاعت) haber yayma.

işāʿat kıl- :haber yaymak.
i. 59a-2

işārāt (a) : (اِشارات، اِشارات) 1. işaretler.

i. 73b-1
2. kaş ve göz ile göstermeler.
i.+ında 75a-2

işāret (a) : (اِشارت) işaret.

i.+de 17a-9
i.+i 80a-12
işāret-i mirṣād (a): (اِشارتِ مِرصاد) rasathane işareti.
i. 93a-13

işbu : (اِشبو) bu, işte bu.

i. 16b-7, 18b-9, 40b-2, 50b-9, 52b-6, 60b-7, 63b-11, 68a-6, 79b-12, 80a-9, 80a-12, 94a-12, 99a-5
i.+dur 54b-6

işde : (اِشده) işte.

i. 47b-10, 99a-1

işgāl (a) : (اِشغال) meşgul etme.

i.+den 18a-3

işiK : (ایشك، اِشیك، اِشك) huzur, makam.

i.+de 12a-12, 47a-1
i.+in 74a-12
i.+inde 40a-8, 73b-5, 83b-10
i.+inden 44a-4
i.+ine 56b-8
i.+leri 36b-9
i.+lerine 27a-13
i.+üŋ 30b-10
i.+üŋde 69b-1
i.+üŋden 62a-5
i.+üŋe 6b-4, 85b-5
başını işgüŋde ko-: samimiyetle bağlanmak.
i. 69a-3

işiginde gubār ol-: değersiz görünmek.
i. 98a-11
işigine yüz ur-: Allah'a yönelmek.
i. 98b-5
işigüη tozına yüz ko-: samimiyetle bağlanmak.
i. 48a-6
işiT- (اِشِتْ-، اِشیدْ-، ایشِتْ-، ایشِدْ-، اِشِدْ) 1. işitmek, duymak.
i. 20a-2, 20a-2, 20a-2, 22b-10, 39a-12, 51a-12, 81b-6
i.-dük 23a-1, 38b-1
i.-düη 42a-2, 90b-12
i.-e 80a-4
i.-me 91a-10
i.-mediler 81a-4
i.-medügüη 84a-13
i.-medüη mi 38b-1
i.-miş 9b-3, 51b-8
i.-mişsin 42a-7
i.-üp 23a-3, 62a-8
2. dinlemek.
i. 11a-6, 32a-8, 53a-10, 65a-1, 65a-1, 65a-2, 65a-3, 65a-4, 65a-5, 65a-6, 65a-7, 65a-8, 65a-9, 65a-10, 65a-11, 65b-1, 65b-2, 65b-3, 65b-4, 78a-8, 90a-10, 91a-13
i.-ürsin 65a-2
işiddür- : (اِشیدْدُرْ-) duyurmak.
i.-dük 41b-11
işle- : (اِشْلَ-) yapmak.
i.-r 14a-9, 67a-9, 90b-2
i.-me 90b-3
işrāḳ-ı rūḥ (a): (اِشْراقِ روحْ) ruh parlaması.
i.+ıla 55b-3
i.+uη 5a-11
işrāḳāt (a) : (اِشْراقاتْ) parlamalar.
i.+ına 14a-5, 40b-7
ʿişret (a) : (عِشْرَتْ، عِشْرَتْ) eğlence.
i. 52b-3
i.+idür 30a-9
ʿişret sür- : eğlenmek.
i. 36a-10
ʿişret-i lā ilāhe illallāh (a): (عِشْرَتِ لا اِلٰهَ اِلّا الله) kelime-i tevhidin ruha verdiği rahatlık.
i. 3b-4
iştihā-yı mimīd (a): (اِشْتِهایِ مُمیدْ) tükenmeyen iştiha.
i. 90b-9

iştiyaḳ (a) : (اشتياق) aşırı arzu.

i.+içün 7b-1

ᶜişve (a) : (عشوه) çekicilik.

i.+si 82a-8
i.+sine 43b-4

it : (ايت) köpek (mec) davranışı kötü olanlara bir nevi sövgü.

i.+in 86a-1

iT- : (اد، ايد، اتـ، ات) 1. yapmak, eylemek.

i. 3a-7, 10a-1, 17a-10, 27a-11, 31b-4, 34b-7, 40a-1, 40a-1, 55b-1, 56a-10, 56a-11, 56b-2, 56b-10, 57a-4, 57b-2, 57b-5, 57b-7, 57b-11, 59b-3, 60a-12, 77a-8
i.-di 18a-1, 22b-12, 44a-4, 44a-4, 51b-13
i.-digüŋ 86a-6
i.-e 12a-7, 15a-3, 22a-3, 32b-10, 37a-13, 67b-3, 67b-11, 77b-12, 80b-8, 90b-10, 91a-10, 91b-7
i.-ebilmedük 6b-5
i.-elüm 4a-6, 4a-9
i.-en 9a-1, 20a-5, 32b-10
i.-enüŋ 96b-6
i.-er 9a-8, 20b-2, 64b-2, 81a-6, 85b-12, 91a-7
i.-erler 96a-3
i.-erse 33a-3
i.-ervem 41b-1
i.-eydüŋ 13b-8, 100b-8
i.-me 27b-8, 67a-11, 96b-2
i.-mese 89a-7
i.-miş 36b-12
i.-mişdürür 79b-7
i.-üp 94b-11
2. söylemek.
i. 68a-12, 97a-1
i.-di 81a-9
i.-e 66a-9
i.-emez 34b-4
i.-üp 97a-9
3. olmak.
i.-en 14a-11
4. ayırmak.
i. 78a-2

ᶜad iT- : saymak.
i.-ebile 97a-6

ᶜafv iT- : bağışlamak.
i. 61a-10, 86b-1
i.-e 43a-12

āġāz it- : başlamak.
i. 39b-10
āh iT- : yazıklanmak.
i.-e 53a-11
i.-elüm 4a-6, 96b-5
ᶜamel it- : dinin emirlerini yerine getirmek.
i. 91a-13, 91b-1
āsān iT- : kolaylaştırmak.
i.-er 75a-11
aṣṣı iT- : kazanç sağlamak.
i.-e 91a-1
i.-mez 5b-3
āşinā iT- : tanıştır-
i.-elüm 4a-5
ᶜaṭā it- : bağışlamak.
i.-di 22b-7, 77a-9
ᶜayān iT- : ortaya çıkarmak.
i. 56b-5
i.-üp 34a-5
ᶜazm it- : gayret göstermek.
i. 9a-13
benāh iT- : sığınmak.
i.-elüm 4a-6
bend it- : set çekmek.
i.-mek 55a-5
ber-dār iT- : asmak.
i.-e 62a-6
beyān it- : anlatmak.
i.-mez 82b-5
bidāyet it- : başlamak.
i. 56b-4
cān vaṣlı iT- : ruhun kavuşmasını sağlamak.
i.-en 20a-3
cārī it- : akıtmak.
i.-di 52a-10
cevr it- : eziyet çektirmek.
i.-megil 17a-11
cezbe iT- : kendinden geçirmek.
i.-en 9a-2
cigerleri ḳan iT-: çok ızdırap çektirmek.
i.-er 64b-6
cūş iT- : coşmak.
i.-elüm 75a-6
i.-en 35b-9
i.-ersin 40a-2
cünbiş iT- : coşmak, kımıldanmak.
i.-e 100a-9
i.-er 16b-10

cüza it- : ayırmak.
i.-me 17a-5
çak it- : yırtmak.
i. 15a-2
i.-düŋ 37a-5
çok iT- : fazlalaştırmak.
i.-elüm 4a-6
def'iT- : gidermek.
i.-e 32b-7
def'-i afet it-: belayı savmak.
i. 56a-12
dek iT- : rahatlamak.
i.-üp 9a-3
deng iT- : şaşırtmak.
i.-e 90a-11
derdnak iT- : dertlendirmek.
i.-üp 3b-7
derd-i ser it- : sıkıntı vermek.
i. 57b-12
deveran it- : dönüp dolaşmak.
i. 56b-11
devr iT- : ortada dönmek.
i.-er 41a-12
dikkat it- : uyanık davranmak.
i. 56b-1
dil-beste iT- : aşık etmek.
i.-er 13b-13
dirig iT- : esirgemek.
i.-e 34b-6
du'a it- : Allah'a yalvarmak.
i.-dükleri 8a-4
i.-e 45a-1
du'a'u 'aleyh it-: bedduada bulunmak.
i.-mesünler 31a-9
dü-ta it- : iki büklüm yapmak.
i.-di 16b-3
eda iT- : gerçekleştirmek.
i.-e 15b-4
efgan iT- : bağırıp çağırmak.
i.-elüm 35a-5
eman it- : yardım etmek.
i. 56b-7
eser iT- : etkilemek.
i.-e 96a-9
eylük iT- : iyilik yapmak.
i.-elüm 60b-3
emin it- : korumak.
i. 46a-2

fehm iT- : anlamak.
i.-emez 49b-5, 52b-6
fenā iT- : yok etmek, gidermek.
i.-e 80b-5
i.-elüm 4a-5
fetḥ iT- : ele geçirmek.
i.-e 46a-2
fidā iT- : gözden çıkarmak.
i.-erler 52b-1
fiġān iT- : bağırıp çağırmak.
i.-erse 46b-1
fikr it- : düşünmek.
i. 58b-9
ġarḳ iT- : batırmak, boğmak.
i. 32b-8
i.-di 40a-11, 92a-9
i.-e 7a-8, 84a-5, 88b-3
i.-en 44b-9
i.-er 13a-1
i.-medin 70b-1
ġarḳ-ı ḥayret it-: hayret makamına girmek.
i. 55b-5
ġarḳ-ı şarāb iT-: coşkun aşk hallerine sokmak.
i.-e 45a-6
ġarra iT- :güzel göstermek.
i.-er 71b-12
gel it- : çağırmak.
i.-düŋ 75b-10
göç it- : ebedi yolculuğa çıkmak.
i.-düŋ 36b-7
ġulġul iT- : şamata çıkarmak.
i.-en 69b-6
ġurūb iT- : batırmak.
i.-e 43a-7, 43b-9
gūyā iT- : söyletmek.
i.-en 16a-13
güç iT- : zorlamak.
i.-en 54b-5
i.-er 59a-10
güzer it- : ayrılmak.
i. 57a-11, 57a-11
ḫaber it- : haber vermek.
i. 57b-10
ḫāk iT- : nefsi arındırmak.
i.-e 60a-7
i.-üp 3b-7
ḫalḳ iT- : yaratmak.
i.-düŋ 85a-7

i.-en 98b-1
hal iT- : çözmek.
i.-emez 49b-1
halvet it- : zevk ve safadan el çekerek bir yerde ibadetle meşgul olmak.
i. 55b-10
hamd u sena iT-: şükür ve övgüde bulunmak.
i.-evüz 22b-5
i.-eydüŋ 35a-7
hamiyyet it- : gayret göstermek.
i. 55b-1
harab iT- : kendinden geçirmek.
i.-e 45a-5
hasıl it- : elde etmek, ortaya çıkarmak.
i. 50a-12, 57a-2, 57a-2, 57a-3, 57a-4, 57a-5, 57a-6, 57a-7, 57a-8, 57a-9, 57a-10, 91b-7
i.-düŋ 49b-11
i.-egörüŋ 55a-4
i.-emedüŋ 35a-4
i.-en 73a-13
i.-ene 95a-5
i.-esin 55b-10, 94b-12
i.-meyen 29a-8
i.-meyenleri 92b-7
i.-mez 14a-8
i.-seŋ 13b-10
i.-üŋ 36b-3
haşr it- : toplamak.
i. 84b-4
hata iT- : yanılmak.
i.-em 20b-9
i.-ersin 17a-12
hatır iT- : gönül almak.
i.-e 30a-5
hatm it- : sona erdirmek.
i. 48b-8
havf iT- : korkmak.
i.-üp 46a-5
hayret it- : şaşırmak.
i.-mişdi 17b-13
hazer it- : sakınmak.
i. 57b-3, 57b-3, 57b-3
hereb it- : kaçmak.
i.-me 38a-3
i.-mişdür 43a-1
hıtab iT- : konuşmak.
i.-er 41b-2
hızmet it- : iş görmek.

i. 31a-11
himmet it- : gayret gösterme.
i. 52b-2
ḫurūş iT- : coşmak.
i.-er 15a-7
ḫuṭur it- : akla gelmek.
i.-meye 10b-1
hükūmet it- : yönetmek.
i. 56a-7
ıṣlāḥ it- : düzeltmek.
i. 78b-1
i.-er 35a-3
ʿibādet it- : Allah'ın emirlerini yerine getirmek.
i. 55b-6, 81b-7
i.-elüm 60a-1
i.-ene 59b-12
ictināb it- : çekilmek.
i. 99b-3
ifnā-yı ṣūret it-: sureti bırakmak.
i. 55b-3
ifşā iT- : ortaya çıkarmak.
i.-e 9b-6
i.-er 9a-6
ihmāl it- :boşlamak.
i.-meŋ 99b-1
iḫrāc it- : dışarı çıkarmak.
i. 67a-12
i.-er 9a-9
iḥṣā iT- : saymak.
i.-er 15a-13, 92b-1
iḫtirāc iT- : birşey icat etmek.
i.-iben 31b-1
iḫtiyār it- : istemek.
i. 74b-11
iḥyā it- : diriltmek.
i.-diyise 19b-1
i.-en 9a-11, 13b-4, 23b-6
iḳbāl iT- : birine doğru yönelmek.
i.-er 23a-7
ikrāh iT- : iğrenmek.
i.-er 34b-4
iḳtidā iT- : uymak.
i.-ere 28b-10
iktifā iT- : yeterli bulmak.
i.-er 11b-6
iḳtiżā iT- : gerekmek.
i.-er 11b-3
ilḥāḥ iT- : zorlamak.

i.-üŋ 79b-5
i.-üp 77b-11
iltifat it- : yönelmek.
i.-me 5a-7
imtis̱al iT- : gerekeni yapmak.
i.-üp 55b-7
ʿinad iT- : diretmek.
i.-e 93a-9
ʿinayet it- : yardım etmek.
i. 51b-13
insaf iT- : adaletle davranmak.
i.-e 83a-8
iradet it- : gönülden istemek.
i. 55b-9
iʿraz it- : başka tarafa yönelmek.
i.-medin 90a-7
i.-meyen 23a-7
is̱ar iT- : harcamak.
i.-üp 76b-10
isbat iT- : kanıtlamak.
i.-er 9a-7
itaʿat it- : boyun eğmek.
i. 56b-3
i.-meyenüŋ 87a-11
i.-üp 89b-7
iʿtidad it- : yardım istemek.
i.-me 57b-1
izah it- : açıklamak.
i.-medi 77a-11
ʿizzet it- : değer vermek.
i. 56a-3
kabil it- : benzetmek.
i. 14a-5
ḳabul iT- : kabullenmek.
i.-e 83a-11
i.-en 76b-3
i.-er 36b-6
ḳan it- : kanlamak.
i. 56b-6
ḳanaʿat it- : yetinmek.
i. 56a-2
kar it- : etkilemek.
i.-di 53a-12
ḳarar it- : anlaşmak.
i.-medi 19a-2
ḳaṣd-ı ġurbet it-:yabancı yere yönelmek.
i. 55b-4
ḳatʿ-ı menazil iT-: manevi makamlara ulaşmak.

i.-erler 39a-8

ḳatl iT- : öldürmek.

i.-cegise 20b-5

ḳay iT- : boralaşmak.

i.-er 54b-2

kesād it- : yok etmek.

i.-di 62a-11

kesb iT- : elde etmek.

i. 60a-5

i.- 50b-3

i.-egör 38b-5, 59a-5, 80a-1

keşf it- : ortaya çıkarmak.

i.-miş 42b-6

keşf-i ʿiẓā iT-: nasihatı anlamak.

i.-egör 91a-6

ḳıymet it- : değer biçmek.

i. 56a-8

kifāh it- : savaşmak.

i.-me 77b-10

kifāyet iT- : yetmek.

i.-er 59b-9, 77b-10

lāf-i teşeyyüḫ iT-: şeyhlikten dem vurmak.

i.-ersin 38b-12

lemʿān iT- : parıldamak.

i.-er 39a-13

luṭf iT- : bağışlamak.

i. 8b-3

i.-e 91a-8

maġfiret iT- : bağışlamak.

i.-e 4b-10

maġrūr iT- : gururlandırmak.

i.-ip 85b-10

maḥv iT- : tüketmek, yok etmek.

i. 41b-6

i.-e 3a-2, 15a-3, 27a-6, 80b-5

i.-er 13a-4, 18a-7

maḥv-ı ẕāt iT- : kendini aradan çıkarmak.

i.-erse 18b-11

meḥabbet it- : sevgi duymak.

i. 55b-8

mekān it- : yer tutmak.

i. 56b-9

melāmet it- : ayıplamak.

i.-mek 60b-1

mesken iT- : yerleşmek.

i.-en 75b-2

mest iT- : kendinden geçirmek.

i.-e 45a-5

i.-er 89a-11
i.-üben 9a-5
mest-i Ḥażret it-: Allah yolunun serhoşu yapmak.
i. 56a-1
meyl iT- : yönelmek.
i.-e 72a-9
i.-elüm 47b-3
mezād it- : açık arttırma ile satışa çıkarmak.
i.-diler 95a-9
i.-selerdi 94b-4
mirāyı it- : riyakarlık yapmak.
i.-me 5b-3
mu'az̠z̠eb it- : eziyet çektirmek.
i.-me 66a-3
mu'aṭṭar iT- : kokulandırmak.
i.-er 89b-6
muḥayyir iT- : hayrette bırakmak.
i.-ersin 9a-4
muḥkem iT- : kuvvetlendirmek.
i.-er 44a-6
muḫtac it- : ihtiyaç duyulan birşeyi başkasından sağlamak zorunda bırakmak.
i.-medi 67b-9
muḫtasar it- : kısaltmak.
i. 57b-13
musaḫḫar iT- : ele geçirmek.
i.-e 48a-10
muṣayḳal it- : parlatmak.
i. 57b-6
muṭahhar iT- : temizlemek.
i.-üp 48a-5
mübāḥ iT- : helal görmek.
i.-üpdürür 80b-5
mükaḥḥal it- : sürmelemek.
i. 52b-9
mülevves̠ it- : kirletmek.
i.-medi 46b-8
münevver it- : nurlandırmak.
i.-mege 55b-3
müşevveş it- : karıştırmak.
i.-medi 46b-8
mütegayyır iT- : değiştirmek.
i.-e 53b-9
nā-bedīd iT- : görünmeyi engellemek.
i.-e 90b-8
i.-den 19b-8
nāz it- : nazlanmak.
i.-mege 97b-11

nazar iT- : bakmak.
i. 57b-6
i.-en 62a-3
i.-er 90a-12
nerm iT- : yumuşatmak.
i.-e 19b-8
nihan it- : gizlemek.
i. 56b-12
nisar it- : saçmak.
i.-di 52a-12
nush iT- : öğütte bulunmak.
i.-eydi 91a-4
nuş iT- : içmek.
i.-elüm 6a-1
i.-en 7a-6, 79a-12
i.-üp 37a-12
pa-bend iT- : ayak bağı yapmak.
i.-ersin 14a-1
pak iT- : temizlemek, arındırmak.
i. 58a-2
i.-üp 3b-7, 81b-8
perişan iT- : dağınık bırakmak.
i.-en 16a-13
pervaz iT- : 1. uçmak, yükselmek.
i.-er 21b-7
i.-mege 57b-2, 69b-8, 97b-11
2. ayrılmak.
i.-e 82a-2
pervaz-ı ᶜalem-i lahut iT-: uluhiyet alemine yükselmek.
i.-e 58a-1
pervaz-ı ᶜali it-: yücelere uçmak.
i.-mege 46a-11
puhte iT- : olgunlaştırmak.
i.-e 58a-9
pür-safa iT- : arındırmak.
i.-elüm 4a-5
rıhlet it- : göçmek.
i. 56a-9
rızık iT- : nimet olarak vermek.
i.-üpdür 76a-4
riᶜayet iT- : gözetmek.
i.-en 59b-7
refᶜ it- : kaldırmak, yok etmek.
i.-di 41b-5
i.-e 3b-2, 6a-1, 12a-7, 45a-3
i.-er 44a-9
refᶜ-i ruha iT-: yavaşça kaldırmak.
i.-er 16b-1

ref'i zulmet it-: karanlığı kaldırmak.
i. 56a-13
revan it- : akıtmak.
i. 56b-8
i.-di 16b-3
i.-sün 37a-10
ruşen iT- : 1. aydınlatmak.
i. 85b-6
i.-e 44a-5
i.-üpdürür 81a-7
2. bilgi sahibi yapmak.
i.-erlerün 47b-6
ruzi it- : firsat vermek.
i. 68a-11
sabr iT- : sabır göstermek.
i.-elüm 75a-7
safa iT- : eğlenmek.
i.-e 44b-10
sarf iT- : harcamak.
i.-enleri 94a-7
i.-üŋ 53b-9
i.-üp 3b-11, 22b-6
sayd iT- : avlamak.
i.-e 63b-1
ser-agaz it- : yeniden başlamak.
i.-mege 97b-11
secdeyi ser iT-: yere kapanmak.
i.-e 44a-1
sefer it- : manevi yolculuk yapmak.
i. 57a-11
i.-er 21a-12
sehv iT- : yanılmak.
i.-em 20b-9
ser-geşte it- : perişan etmek.
i.-dügi 20a-6
serm iT- : dişlerini kırmak.
i.-egör 68a-1
seyr iT- : 1. manevi mesafeleri katetmek.
i.-e 67b-4
i.-er 15b-10, 46b-9, 61a-6, 67b-4, 79b-3
i.-mege 6b-5
2. gezmek.
i.-er 36a-3
3. bakmak.
i.-erken 37a-8
seyran iT- : dolaşmak.
i. 11b-1
i.-erler 42b-3

söz it- : söylemek.
i. 14b-11
sirāyet iT- : bulaşmak.
i.-er 59b-1
siper it- : siper olarak kullanmak.
i. 57b-4
ṣūd iT- : kazanç elde etmek.
i.-elüm 3b-8
sūz it- :yakmak
i. 14b-11
sükūt iT- : susmak.
i.-e 29a-3
i.-megi 84b-1
i.-mekdürür 58b-7
sürʿat iT- : hızlanmak.
i.-erse 80a-7
şaʿşaʿa it- : parlamak.
i.-meye 53a-1
şefāʿat iT- : af için aracılık yapmak.
i.-e 35b-1
şefḳat it- : şefkat göstermek.
i. 56a-4
i.-iser 54a-6
i.-üp 30a-6
şerḥ iT- : açıklamak.
i.-e 46b-12
şeydā iT- : çılgına döndürmek.
i.-dügi 20a-6
i.-en 9a-3
i.-erlerüŋ 15b-7
şikār iT- : avlamak.
i.-erse 99b-10
şitāb iT- : çabuklaştırmak.
i.-er 40a-12
şuġl iT- : uğraştırmak.
i. 19b-8
i.-e 55b-4
şūr u şer it- : gürültü patırtı çıkarmak.
i. 57b-9
şükr iT- : hoşnutluğunu bildirmek.
i. 33a-9, 58b-9, 75a-12
i.-em 30b-10
i.-üben 52a-13
taʿbīr it- : yorumlamak.
i.-em 33a-1
taḥṣīl iT- : öğrenmek.
i.-egör 49b-6
taḳdīr it- : Hz. Allah için istemek.

i.-mişdür 23b-3
takviyet iT- : kuvvetlendirmek.
i.-e 35a-5
taleb iT- : istemek.
i. 56a-2, 96b-2
i.-di 58a-3
i.-elüm 47a-1, 47a-1, 47a-2, 47a-3, 47a-4, 47a-5, 47a-6, 47a-7, 47a-8, 47a-9, 47a-10, 47a-11, 47a-12, 47b-1, 47b-2, 47b-3, 47b-4, 47b-5, 47b-6, 47b-7
i.-em 62a-10
i.-er 42a-12
ta'lim iT- : öğretmek.
i.-er 29a-3
tama' iT- : doymazlık göstermek.
i.-e 20b-4
tard it- : kovmak.
i.-meye 91b-10
tārumār it- : dağıtmak.
i. 36b-12
i.-e 64a-12
tavaf iT- : hacılar için Kabe etrafinda dönmek.
i.-e 68b-122
i.-e mi 70a-4
i.-er 68a-7
tay iT- : sürekli olarak dürüp bükmek.
i.-egörgil 4a-4
tayeran it- : uçmak.
i. 57a-1
tazarru' iT- : yalvarmak.
i. 57b-1
i.-üp 98b-5
tebdil iT- : değiştirmek.
i.-ersin 52a-1
tebyin-i meşāyih iT-: şeyhleri ortaya çıkarmak.
i.-e 83a-10
tecāvüz it- : aşmak, geçmek.
i.-me 97a-12
tecelli iT- : belirmek.
i.-e 53b-4
tefakkud iT- : arayıp sormak.
i.-e 34b-1
teferrüc iT- : gezinmek.
i.-erler 39a-11
tekrar iT- : tekrarlamak.
i.-üben 4b-10
telvih it- : açıklamak.
i.-medi 77a-11
temāşā it- : seyretmek.

i.-düŋ 19a-8
teraḥḥum iT- : bağışlamak.
i.-erseŋüz 30a-7
terk iT- : bırakmak.
i. 12a-9, 38a-1, 93b-1
i.-di 7b-8
i.-dük 12b-6
i.-em 62a-7
i.-emeyen 81a-10
i.-üp 38a-6
terk-i ʿādet it-: alışkanlıkları bırakmak.
i. 55b-6
terk-i can iT- : ölmek.
i. 32a-9
i.-üp 27a-8
terk-i hevā iT-: nefsi arzuları bırakmak.
i.-e 21b-9
tesbiḥ iT- : şükürde bulunmak.
i.-er 99b-10
tesvīd iT- : karartmak.
i.-er 91a-5
teşviş it- : karıştırmak.
i.-me 58b-11
tevbe it- : bağışlanma dilemek.
i. 45a-10
i.-medi 77a-4
teveccüh it- : yönelmek.
i.-mege 6b-6
teveccüh-i ebedā iT-: ebedi olarak yönelmek.
i.-en 23a-8
teveccüh-i tam iT-: tamamen yönelmek.
i. 49a-2
i.-egör b-9
tevella iT- : dost tutmak.
i.-e 20b-6
i.-en 76b-3
töhmet it- : suçlamak.
i. 56a-5
ʿubūr iT- : ayrılmak.
i.-egör 74b-7
i.-üp 80b-9
ümiz it- : ummak.
i.-dügi 19b-4
ümmīd iT- : ummak.
i.-er 59a-8
vaṣf iT- : özelliğini belirtmek.
i.-emeye 81b-5
vaṣl iT- : kavuşturmak.

i.-em 96b-9
verziş iT- : çalışmak.
i.-ersen 83b-5
virān it- : harabeye döndürmek.
i.-mişdür 36b-9
yaġma iT- : yağmalamak.
i.-enlerüŋ 15b-7
yüregin ḳan it-: çok üzmek.
i.-mişsin 36b-8
yüzin ḫāk it- : çile çekmek.
i.-meyen 40a-8
ẓāhir iT- : ortaya çıkarmak.
i.-er 13b-5
żāyiᶜ iT- : boşa harcamak.
i.-me 15a-1
i.-mesün 77b-9
i.-üp 60a-1
zebūn iT- : güçsüz bırakmak.
i.-e 66a-6
ẕikr iT- : Allah'ı anmak.
i. 58b-9
i.-er 52a-13
zırāᶜat it- : çalışmak.
i. 58b-12
zīr ü zeber it-: yerle bir etmek.
i. 57b-8
i.-di 64b-5

iṭāᶜat (a) : (إطاعت، إطاعة) emre göre davranma.
i. 60a-12
i.+da 15b-2, 33b-5, 94a-4
iṭāᶜat it- : boyun eğmek.
i. 56b-3, 87a-11, 89b-7
iṭāᶜat ḳıl- : boyun eğmek.
i. 58b-9, 77b-5, 93a-9

iᶜtibār : (اعتبار، اعتبار) şeref, haysiyet.
i. 22a-5
i.+a 6b-7

iᶜtidād (a) : (اعتداد) yardım isteme.
iᶜtidād it- : yardım istemek.
i. 57b-1

iᶜtiḳād (a) : (اعتقاد) inanç.
i.+içün 7a-7
iᶜtiḳād-ı pāk (a.f): (اعتقاد پاک) temiz inanç.
i.+ile 43a-6

ītilāf-ı teᶜārüf (a): (ایتلاف تعارف) bilişme uyuşması.
i.+de 88b-7

iᶜtimād (a) : (اعتماد، اعتماد) güven.
i. 95a-11, 99b-8
i.+ıla 90b-13

iᶜtizār (a) : (اعتذار) özür dileme.
i.+a 6b-7

ittibāᶜ (a) : (اتباع) uyma.
i.+ıla 34a-7

ittibāᶜ kıl- : uymak.
i. 12a-5

iv- : (او-) acele etmek.
i.-me 57a-7

iᶜvicāc (a) : (اعوجاج) doğru hareket etmeme.
i. 69a-12

iżāᶜat (a) : (اضاعت) kaybetme.
i. 59a-8

iẕābet (a) : (اذابت) eritme.
i. 3a-7

iẕā ebṣartehū ebṣartenī (a): (اذا ابصرته ابصرتني) onu gördüğün zaman beni görmüş olursun.
i. 18a-11

iẕā ebṣartühū ebṣartünā (a): (اذا ابصرته ابصرتنا) onu gördüğün zaman bizi görmüş olursun.
i. 18a-11

īżāḥ (a) : (ایضاح) açıklama.
i. 78b-5

īżāḥ it- : açıklamak.
i. 77a-11

ᶜiẕār-ı lāle (a): (عذار لاله) lale yanağı.
i.+ye 13a-12

iᶜzāz-ı meşāyiḫ (a): (اعزاز مشایخ) şeyhlerin aziz kılması.
i. 84a-12

ᶜizz (a) : (عز) değer, şeref.
i. 5b-13, 12a-11, 15b-10, 25b-7, 29a-7, 30b-3, 50b-8, 60a-8
i.+i 9b-9

i.+ile 48a-6
i.+üŋ 34b-7
izz-i [...]lā (a) : (عزّ ... لا) [...] değeri.
i. 8b-7
izz-i وَالرّٰاسِخُونَ فِى الْعِلْمِ : (عزّ) "ilimde yüksek payeye erişenler"in değeri.
i. 29a-2
ᶜizz-i bekā (a): (عزّ بقا) kalıcı şeref.
i. 11a-1, 73a-7, 86a-12
i.+durur 28a-6
ᶜizz-i şāhī (a): (عزّ شاهى) şaha mahsus şeref.
i. 71a-4
ᶜizzet (a) : (عزّت ، عزّت) değer, şeref.
i. 4a-7, 9b-10, 23a-11, 34b-5, 39a-3, 47b-3, 63a-11, 71a-3, 94a-13
i.+dür 83b-10
i.+i 8b-2
i.+ile 18b-8
i.+in 53a-4
i.+ine 46b-7
i.+ini 12a-13
i.+leri 70b-8
i.+midür 85a-5
i.+üŋ 85b-3, 85b-13, 95a-4
ᶜizzet it- : değer vermek.
i. 56a-3
ᶜizzet-i heze'l-beled (a): (عزّتِ هذا لبلد) bu beldenin şerefi.
i. 85b-7
ᶜizzet-i lā ilāhe illaılah (a): (عزّتِ لا اله الا الله) kelime-i tevhidin şerefi.
i. 3a-1
ᶜizzet-i Şeyḫ Ṣafī (a): (عزّتِ شيخ صفى) Şeyh Safi'nin (Safiyüddin Erdebili) şerefi.
i. 8b-1

J

jeng (f) : (ژَنْد ، ژَنگ) manevi kir.
j. 3b-6, 57a-3
j.+in 7b-10
jeng dök- : günahtan arınmak.
j.+i 92a-5

K

ḳaᶜ (a) : (قاع) vadi.
k.+ında 33b-1

ḳaba : (قبا) büyük.
k. 37a-5

ḳabaḳ : (قبق) göz kapağı.
k. 32a-12

Kaᶜbe : (كعبه) Mekke'de Harem-i Şerif'te bulunan ve müslümanlarca kutsal sayılan bina.
k. 6b-9, 70a-4

kaᶜbe-i vaṣl-ı canān (a.a.f): (كعبهٔ وصل جانان) sevgiliyle kavuşma kabesi.
k.+a 70a-6

ḳābil (a) : (قابل) olabilir, mümkün.
k. 70b-10, 70b-11, 71a-8, 71b-2

ḳābil it- : benzetmek.
k. 14a-5

ḳābil-i ᶜilāc (a): (قابل علاج) ilacı kabullenme.
k. 69a-10

ḳābil-i irşād (a): (قابل ارشاد) irşadı kabullenme.
k. 93b-8

ḳābil-i mevārid (a): (قابل موارد) gelecek şeyhleri kabullenme.
k. 87b-12

ḳabīḥ (a) : (قبيح) çirkin.
k.+durur 31b-8

ḳable'l-mevt (a): (قبل الموت) ölümden önce.
k. 99a-6

ḳabr (a) : (قبر) mezar.
k.+de 66a-3

ḳabr-i şühedā (a): (قبر شهدا) şehitler mezarı.
k.+yiçün 8a-2

ḳabūl (a) : (قبول) uygun görme.

ḳabūl eyle- : kabullenmek.
k. 10b-6

ḳabūl iT- : kabullenmek.
k. 76b-3, 83a-11

ḳabūle geç- : kabullenmek.
k. 90a-7
ḳabż (a) : (قَبْضْ ، قَبْض) tasavvufta heybet ve ünsten önceki haldir.
k. 16a-3
k.+ıla 79b-11
ḳabż-ı basṭ-ı ᶜālem : (قَبْضِ بَسْطِ عَالَمْ) kainatın açılıp kapanması.
k.+dür 13a-7
ḳaç- : (قَاچ ، قَچ) 1. koşmak.
k.-ar 63b-5, 70b-11
2. kaçmak
k.-up 90b-5
ḳaçan : (قَچَنْ ، قَچَانْ ، قَچانْ) 1. nasıl.
k. 9b-1, 70b-4, 71a-4, 72a-13, 90b-10, 98a-1
2. ne zaman.
k. 14a-10, 42a-12, 66b-7, 72a-4
3. ne zaman ki.
k. 27a-5, 29a-6
ḳaçan ki (t.f) : (قَچَنْ كِه ، قَچانْكِه) ne zaman ki.
k. 28b-5
ḳadar (a) : (قَدَرْ) kadar.
k. 16a-7
ḳadd (a) : (قَدّ) boy.
k.+i 13a-2, 19a-8, 35a-10, 51b-3
k.+ın 16b-3
ḳadd-i reşīḳ (a): (قَدِّ رَشيق) uzun ve biçimli boy.
k.+ı 81a-6
ḳaᶜde (a) : (قَعْدَه) namazda bir kere oturuş.
k.+de 17b-5
ḳadeḥ (a) : (قَدَح ، قَدَح) kadeh.
k. 40a-2, 45a-6, 82a-3
k.+deki 85a-9
ḳadeḥ iç- : coşkun aşk hallerini tatmak.
k. 82a-10
ḳadeḥhā (a) : (قَدَحها) kadehler.
k. 63b-6
ḳadem (a) : (قَدَم) (mec.) ilgi.
k.+üŋ 58a-6
ḳadem bas- : 1. adım atmak, yönelmek.

k. 50b-2, 57b-1, 57b-4, 60b-5, 71b-4, 71b-7, 75a-7, 81a-8
2. ayak diremek.
k. 36a-12, 70a-1

sābit ḳadem : ḳararlı adım.
k. 65a-11

ḳadem-i ṣıdḳ (a): (قَدَمِ صِدْق) doğru adım.

ḳadem-i ṣıdḳı baş-: doğrulukla ilerlemek.
b. 5b-2

ḳadīd (a) : (قَدِيدْ) pek zayıf kişi.
k. 90a-11

Ḳadīm (a) : (قَدِيمْ) öteden beri var olan; Hz. Allah.
k. 92b-3

Ḳadīm-i lā-yezāl (a): (قَدِيمِ لَا يَزَالْ) sonu ve başlangıcı olmayan; Hz. Allah.
k. 10a-12

Ḳadīm-i Yār (a): (قَدِيمِ يَارْ) Hz. Allah.
k. 66b-8

Ḳadīr-i ber-kemāl (a.f.a): (قَدِيرِ بَرْ كَمَالْ) mükemmel, tükenmez kudret sahibi; Hz. Allah.
k. 76a-9

ḳad ḳāmeti'ṣ-ṣalāt (a): (قَدْ قَامَتِ الصَّلوٰةْ) namaz başladı.
k. 52b-4

ḳadr (a) : (قَدْرْ ، قَدَرْ) 1. ramazan ayının ittifakla 27. gecesi.
k. 39b-4
2. onur, şeref.
k. 73b-11
k.+i 21b-8, 64a-7
k.+in 23b-4
k.+ini 37a-3
k.+üŋ 25b-7

ḳad raḍīnā (a) : (قَدْ رَضِينَا) biz razı olduk.
k. 18a-10

kāf (a) : (كَافْ) kaf harfi.
k.+ile 97a-4

ḳafā (a) : (قَفَا) baş.

ḳafā çevür- : terk etmek.
k. 21b-11, 32b-2

ḳafes (f) : (قَفَسْ ، قفس) 1. kafes.
k. 26b-11, 53a-3

2. vücut.
k.+de 63a-2
k.+den 69b-8

ḳāf-ı ḳurb (a) : (قاف قرب) Hz. Allah'a yakınlık.
k. 58b-2

ḳāf-ı ḳurb-ı evednā (a): (قافِ قربِ اَو اَدنیٰ) Hz. Allah'a en yakın olma hali.
k. 13b-9

ḳāfile (a) : (قافله) kafile.
k. 75a-3, 96a-7, 99a-5

kāfir (a) : (كافر) İslam inançlarını kabul etmeyen belde.
k.+de 8a-1

kāfir ol- : dinden çıkmak.
k. 32a-7, 86b-5

ḳāf-tā-ḳāf (a.f.a): (قاف تا قاف) kaf'tan kaf'a kadar.
k. 22a-1, 86a-7

kāh (f) : (كاه) saman çöpü.
k. 30a-9

kahhar (a) : (قهّار) kahredici Hz. Allah.
k. 34a-5

ḳāhir (a) : (قاهر) üstün gelen.
k. 20b-10

ḳahr (a) : (قهر) eziyet.
k. 22a-2, 62b-5
k.+ı 5a-3

ḳahr-ı ʿışḳ (a): (قهرِ عشق) aşk eziyeti.
k. 5b-11

ḳaḥṭ (a) : (قحط) kıtlık, kuraklık.
k. 22b-3

ḳaḥṭ-ı ricāl (a): (قحطِ رجال) adam kıtlığı.
k. 37a-4

ḳahve-i yeşvi'l-vücūh (a): (قهوهٔ يشو الوجوه) yüzleri kızartan şarap.
k. 44b-4

ḳāʿid (a) : (قاعد) oturan.
k. 87b-13

ḳāl (a) : (قال ، قال) söz.
k. 58b-6

k.+ile 45a-8

kal- : (قَالْ- ، قَالَ-) 1. herhangi bir halde bulunmak.

k.-a 54a-3
k.-an 57b-10
k.-avuz 3b-10
k.-dı 21b-2, 54a-6, 55a-2, 63b-4, 69b-1, 88a-2, 93a-7, 96a-1
k.-duk 45b-10, 45b-10, 45b-11, 45b-12, 46a-1, 46a-2, 46a-3, 46a-4, 46a-5, 46a-6, 46a-7, 46a-8, 46a-9, 46a-10, 46a-11, 46a-12, 97b-8
k.-duŋ 35a-4, 68a-6, 99a-5, 100a-7
k.-ısar 54a-1
k.-ma 14a-2, 57a-1
k.-madı 63a-6
k.-mışa 29a-5
k.-mışdurur 38a-12
k.-mışuz 62b-7
k.-up 83b-6
k.-ur 61a-4, 71a-10, 95a-10
2. bulunmak, var olmak.
k.-a 6a-3, 22a-12, 32b-6, 45b-7, 51b-1, 66b-8, 86a-7
k.-a mı 32b-6
k.-asız 36a-7
k.-dı 26b-10, 86a-2, 86a-2
k.-duguŋiçündurur 17b-10
k.-uŋ 13b-10
k.-ıbsın 38b-8
k.-ınca 26b-12
k.-ısar 66b-12
k.-ısardurur 93b-3
k.-ma 55b-2
k.-madı 46a-4, 63a-12, 69a-12, 88b-9
k.-maŋ 47a-2
k.-maya 3b-6, 50a-8
k.-maz 13b-5
k.-mışdurur 37b-5
k.-sa 50a-11
k.-uŋuz 4a-13
k.-ur mı 13a-3
k.-urısam 52a-2
3. bağlanmak.
k.-duŋ 66b-11
k.-madı 46b-9
k.-magıl 57a-9
4. geçmek.
k.-ısardurur 53b-8
5. iltifat etmek.

k.-madı 21a-6

ḥayrette ḳal- : şaşırmak.

k.-a 43b-1

mahrum ḳal- : yoksun olmak.

k.-ur 38a-2

ser-nügūn ḳal- : talihsiz olmak.

k.-a 50b-1

ṣūret ḫarābına ḳal-: dış yanın perişanlığına takılmak.

k. 46b-9

toprakda ḳal- : aciz olmak.

k.-mışlara 97b-7

vālih ḳal- : şaşırmak.

k.-mış 15a-12

yād ḳal- : anılmak.

k.-mış 37a-1

yetīm ü bī-ḫīş ḳal-: yalnız ve kimsesiz olmak.

k.-anlar 7b-12

yolda ḳal- : gidilmek istenen yere gidememek.

k.-ur 21a-12, 70a-5

ḳalʿa (a) : (قلعه) kale, hisar.

k. 30a-3

k.+sını 48a-11

ḳalb (a) : (قلب ، قلب) gönül.

k. 8a-6, 12a-6

k.+den 98b-13

k.+dür 69b-1

k.+e 3a-5, 4a-13, 6a-8, 10a-6, 12b-1, 14a-5, 19b-5, 23a-4, 27b-11, 28b-4, 28b-7, 47a-10, 47b-2, 55a-4, 55a-5, 56a-1, 65a-7, 73a-9, 76b-9, 77a-5, 80a-2, 81b-2, 83b-11, 87b-9, 95b-11, 98b-10, 99b-13

k.+i 4a-4, 4a-5, 18b-3, 21b-5, 26b-3, 33a-11, 44a-5, 48a-8, 55b-3, 55b-11, 56a-1, 64a-6, 67a-4, 73a-1, 78a-2, 81b-8, 87b-10

k.+in 34a-1, 46b-8

k.+inde 9b-7, 26b-7

k.+ındagı 7b-3

k.+indeki 7a-12, 8a-10

k.+ini 9b-11, 19b-1, 52b-10

k.+üme 59b-1

k.+ümüz 12b-6

k.+üŋ 13b-5, 19b-8, 22b-13, 25b-8, 56a-5, 58b-12, 68a-1, 91b-5

k.+üŋde 59a-2

k.+üŋe 17b-10, 53a-10, 92a-6

k.+üŋi 67a-12, 100b-6

ḳalb ol- : değişmek.

k. 8a-6

ḳalb-i ḥazīn (a): (قَلْبِ حَزِينْ) dertli gönül.

k. 35b-10

ḳalb-i müstaġfirīn (a): (قَلْبِ مُسْتَغْفِرِينْ) günahların bağışlanmasını Allah'tan dileyen gönül.

k.+e 98b-7

ḳalb-i raḳīḳ (a): (قَلْبِ رَقِيقْ) merhametli gönül.

k.+ı 81a-7

ḳalb-i ṣāfī (a): (قَلْبِ صَافِى) arınmış gönül.

k. 57a-3, 57a-4

ḳalb-i ṣüleḥā (a): (قَلْبِ صُلَحَا) salihlerin gönlü.

k. 8a-13

ḳaldur- : (قَلْدُرْ-) kaldırmak.

baş ḳaldur- : isyan etmek.

k.-ur 14a-7

riyāset başın ḳaldur-: dünya mevkisinden vazgeçmek.

k.-maġıl 86a-11

ḳāleb (a) : (قَالَبْ) bir şey koymaya yarayan zarf.

k. 53a-3

ḳalmaḳ : (قَلْمَقْ) 1. bulunma, var olma.

k. 39b-6, 43a-8, 47a-3

2. herhangi bir halde bulunmak.

k. 57a-5

ḳalmış : (قَلْمِشْ) aciz, düşkün.

k.+laruŋ 56a-4

ḳāl u ḳīl (a) : (قَالُ قِيلْ) dedikodu.

k. 25b-6, 41b-10

kām (f) : (كَامْ) arzu, istek.

k.+ını 36a-8

kām-ı nefs (f.a): (كَامِ نَفْسْ) nefs isteği.

k. 67a-11

ḳamʿ (a) : (قَمْعْ) ezme, kırma.

k. 36b-4

ḳamer (a) : (قَمَرْ) ay.

k. 40a-1

k.+den 39a-12

ḳamış : (قَمِشْ) kamış.

k.+da 91a-7

kāmil : (كامل، كامل) olgun insan.

k. 21b-4

k.+ün 55b-8

ḳamṭarīr (a) : (قمطرير) şiddetli, sert.

k. 31b-8

ḳamu : (قامو، قمو، قامو، قمو) 1. bütün.

k. 3b-11, 4a-2, 6a-12, 9b-9, 13a-5, 13b-2, 15b-1, 15b-2, 15b-3, 17a-6, 21b-1, 27b-2, 28a-10, 33a-7, 39b-8, 44a-1, 48b-6, 50b-3, 51b-3, 52a-3, 52b-12, 55a-7, 58b-6, 63b-5, 69a-4, 76b-10, 81a-7, 81a-7, 83a-7, 886b-10, 86b-10, 87a-1, 88a-8, 92a-12, 98a-5

2. hep.

k. 12b-5, 18a-1, 27a-10, 39b-4, 43a-11, 51a-8, 54a-3, 68b-8, 72b-12, 81b-10, 90a-9

k.+sı 80b-11

k.+muzuŋ 35a-11

3. herkes.

k. 65b-7, 86b-7, 92a-1

k.+dan 7a-8, 23a-8, 60a-5, 60b-3, 61a-11, 74b-11

k.+lar 12a-12

k.+larıla 19b-3, 95b-10

k.+lara 51b-11, 52a-3, 52a-4, 91a-8

k.+nuŋ 9a-1, 34a-4

k.+ya 12a-3, 55a-5, 68a-11, 95b-6

4. hepsi.

k. 16b-8, 19a-11, 19b-3, 37a-4, 60b-8, 73b-5, 73b-5, 73b-6, 73b-7, 73b-8, 73b-9, 73b-10, 73b-11, 73b-12, 74a-1, 74a-2, 74a-3, 74a-4,74a-5, 74a-6, 74a-7, 74a-8, 74a-9, 74a-10, 83b-9

ḳan : (قان، قان، قان) kan.

k. 36b-8, 38a-8, 44a-6, 64b-6, 85a-11, 97b-7

k.+ı mısın 56b-6

k.+ın 79b-7

k.+ını 80b-5

k.+lar 54b-2

k.+lara 56b-6

ḳan dök- : 1. çok üzülmek.

k. 13b-1

2. çok ağlamak.

k. 40a-2

ḳan it- : kanlamak.

k. 56b-6

ḳan yuT- : pek çok sıkıntı çekmek.

k. 22a-2, 79b-11

ḳan- : (قَنْ-) doymak.

k.-maz 47b-11

kān (f) : (كَانْ ، كَانْ) 1. bir şeyin kaynağı.

k.+ısın 25a-12
k.+umuzı 6a-4
2. manevi cevher ocağı.
k. 37a-12, 46b-6, 56b-10, 70b-6

kān-ı sehā (f.a): (كَانِ سَخَا) övgü kaynağı.
k. 25a-11

ḳanā'at (a) : (قَنَاعَتْ ، قَنَاعَتْ) yetinme.

k. 75b-2
k.+e 28b-4
k.+i 7a-11
k.+ile 67b-10

ḳanā'at eyle- : yetinmek.
k. 58b-11

ḳanā'at it- : yetinmek.
k. 56a-2

ḳanā'at-pişe (a.f): (قَنَاعَتْ پيشه) kanaat sahibi.
k. 14a-11

ḳanber-i 'id (a): (قَنْبَرِ عيدْ) bayram adamı.
k. 89b-7

ḳancaru : (قَنْجَارُو) nereye.

k. 61b-6

ḳand (a) : (قَنْدْ) şeker.

k. 96b-1

ḳanda : (قَنْدَه) nerde, nereye.

k. 8a-7, 17b-5, 17b-7, 20b-11, 26b-10, 37a-3, 44a-2, 44b-1, 46a-9, 49a-12, 54a-6, 54b-2, 60b-12, 62a-5, 62b-8, 62b-10, 63a-2, 76b-2, 78a-13, 79b-9, 79b-12, 90b-5, 93b-1, 96a-9, 96a-12, 100a-4, 100a-5
k.+dur 16a-4
k.+sın 62b-3
k.+yısa 28a-5, 61b-3
k.+yıdı 60b-11

ḳandalıK : (قَنْدَه لِقْ) nerede bulunmak.

k.+uŋı 47b-12, 62b-8

ḳandan : (قَنْدَنْ) nereden.

k. 18b-2, 56b-6

ḳandil-i ḳalb (a): (قَنْدِيلِ قَلْبْ) gönül kandili.

k.+e 79a-9
kanı : (قانی، قنی، قنی، قنی، قانی) hani, nerede.

k. 6b-5, 6b-6, 6b-7, 12b-8, 14a-12, 27a-6, 36b-10, 36b-10, 36b-11, 37a-12, 39a-1, 45b-11, 45b-12, 45b-12, 51b-4, 53a-9, 53a-9, 54a-2, 55a-2, 61b-9, 64b-2, 72a-3, 74b-12, 80b-2, 83a-1, 83a-4, 86a-4, 86a-4, 96b-9, 97b-9, 97b-11
kānıʿ (a) : (قانع) kanaat eden.

k.+sin 57a-7
ḳānıʿ ol- : kanaat etmek.
k. 31a-4
ḳanḳı : (قنقی) hangi.

k. 44a-2
ḳanlu : (قنلو) (mec.) üzüntülü.

ḳanlu yaş : çok üzüntülü göz yaşı.
k. 31a-1, 100b-5
ḳanlu yaş aḳıt-: çok ağlamak.
k. 75a-10
ḳānūn-ı meşāyiḫ (a): (قانون مشایخ) şeyhlerin prensibi.
k. 83b-1, 83b-9
ḳapıl- : (قپل) tutulmak, bağlanmak.

k.-duŋ 43b-4
ḳapu : (قپو، قاپو، قپو) 1. huzur, makam.

k.+uŋa 30b-9, 59b-6
k.+uŋda 9b-9, 9b-10, 61a-11, 85b-3
k.+uŋdan 85b-5, 87a-2
k.+ŋuŋ 74a-11
k.+sında 12a-11
k.+sınuŋ 84b-3
2. (mec.) istek.
k.+larını 43a-9
ḳapu aç- : bir işe başlamak.
k. 97b-1
ḳapu açıl- : istifade imkanı doğmak.
k. 34a-6
ḳapu ḳapu : (قاپو قاپو) kapı kapı.

k. 49b-9
kār (f) : (كار) kazanç.

k. 22a-3
k.+dur 96b-2

kār eyle- : etkilemek.
k. 87a-7
kār it- : etkilemek.
k. 53a-12
kār kıl- : etkilemek.
k. 5a-5
ḳaʿr (a) : (قعر) dip.
k.+ın 38b-11
ḳara : (قرا) siyah.
k. 4b-3
2. ayıp.
k.+sıyıla 12b-10
ḳara günlü : bedbaht, talihsiz.
k. 36b-8
ḳara pūl : değersiz para.
k. 62a-11
gözi ḳara : korkusuz.
k.+yam 47b-10
yüzi ḳara : utanılacak bir durumu olan.
k. 14a-9
ḳaralıK : (قرالغو ، قرالق) kusur.
k.+ları 4b-9
yüz ḳaralıġı : utanılacak bir durum.
k. 31a-6
k.+durur 59b-1
ḳaraŋu : (قرنكو قرانكو قرانكو) 1. karanlık.
k. 26b-1, 39a-12, 66a-8
2. kederli.
k. 43b-9, 47a-4
ḳarār (a) : (قراره) süreklilik, durulma.
k. 4a-7, 75b-4, 98a-9
ḳarār it- : anlaşmak.
k. 19a-2
ḳarār ḳıl- : sürekli olmak.
k. 25b-11
ḳarar- : (قرار-) 1. kederlenmek.
k.-a 93a-4
2. manen kirlenmek.
k.-ma 49a-5
ḳararT- : (قارارد-) karartmak.
k.-ur 13b-13

kārgerde (f) : (كاركرده) iş yapılmış.

k. 51a-7
ḳar(ı)n : (قرنده قرن) karın, mide.

k. 14a-10
k.+uŋı 48b-11
ḳarna düş- : oluşmak.
k. 70a-12
ḳarındaş : (قرنداش)arkadaş, dost.

k. 59a-4
ḳarīb (a) : (قريب) yakın.

k. 45b-9, 51b-8
ḳarīb-i ehl-i maʿāṣī (a): (قريب اهل معاصى) isyan sahiplerinin yakını.
k. 90b-1
ḳarn (a) : (قرن) asır.

k.+lar 37a-2
ḳarşu : (قرشو) 1. doğru.

k. 17b-4
2. diğer.
k. 29b-12
ḳarşu gel- : isyan etmek.
k. 31a-11
ḳarşu tur- : karşısında durmak.
k. 36a-10
kārübān (f) : (كاربان) kervan.

k. 36b-1
kās (f) : (كاس) kadeh.

k. 7a-6
ḳaṣāyid (a) : (قصايد) kasideler.

k. 87b-5
ḳaṣd-ı ġurbet (a): (قصد غربت) yabancı yere yönelme.

ḳaṣd-ı ġurbet it-: yabancı yere yönelmek.
k. 55b-4
kāse kāse (f) : (كاسه كاسه) çanak çanak.

k. 5a-3
kāsid (a) : (كاسد) geçmez, aranmaz.

k. 81a-1, 88a-2

ḳaṣr (a) : (قَصْر) köşk, bahçe.

k.+a 72a-10

ḳaṣr-ı meşīd (a): (قَصْرِ مَشِيدْ) harçla yapılmış köşk.

k. 91a-1

Kāşifü'l-Kürūb (a): (كَاشِفُ الكُرُوبْ) sıkıntıları gideren; Hz. Allah.

k. 43a-11

ḳat : (قَتْ) huzur, makam.

k.+ında 27b-9, 88b-1

ḳatᶜ : (قَطْع) sona erme.

ḳatᶜ ol- : 1. sona ermek.

k. 15a-6

2. kesilmek, zarar görmek.

k. 91a-3

ḳatᶜ-ı menāzil (a): (قَطْعِ مَنَازِلْ) manevi makamlara ulaşma.

ḳatᶜ-ı menāzil iT-: manevi makamlara ulaşmak.

k. 39a-8

ḳaṭᶜa (a) : (قَطْعاً) kesinlik.

k. 17a-4

ḳater (a) : (قَتَرْ) yalan, uydurma söz.

k.+den 32a-4

ḳatı : (قَاتِى ، قَاتى ، قتى) 1. şiddetli, çok.

k. 76a-3, 97b-3

2. merhametsiz.

k. 68a-1

ḳatı yüzlü : utanmaz.

k. 91a-4

ḳāṭıᶜ (a) : (قَاطِعْ) kesen, engelleyen.

k. 15a-1

ḳatıl- : (قَتِلْ-) dahil edilmek.

k.-maz 95a-10

ḳātil-i zındıḳ (a): (قَاتِلِ زِنْدِيقْ) dinsiz katil.

k. 28a-11

ḳatl (a) : (قَتْلْ) öldürme.

ḳatl iT- : öldürmek.

k. 20b-5

ḳatre (a) : (قَطْرَه) damla.

k. 18b-7, 59b-9, 60b-8, 61a-1, 70a-12, 70b-1
k.+dür 42b-13
k.+si 17b-13
k.+sinde 18a-2
k.+nüŋ 11b-6

ḳaṭre ḳaṭre (a): (قَطْرَه قَطْرَه) damla damla.

k. 68a-4, 68b-3

ḳavā'id (a) : (قَوَاعِدْ) kaideler.

k. 88a-3

ḳavāfil (a) : (قَوَافِلْ) kafileler.

k.+den 68a-6

ḳavaḳ : (قَوَقْ) kavak.

k. 70b-7

ḳavī (a) : (قَوِى) kuvvetli.

k. 51a-4

ḳavl (a) : (قَوْلْ ، قَوْلْ) söz.

k. 91a-11
k.+üŋ 25b-8

ḳavl-i her bi-dīn (a.f.a): (قَوْلِ هَرْ بِى دِينْ) her dinsiz sözü.

k.+i 32a-7

ḳavl-i sedīd (a): (قَوْلِ سَدِيدْ) doğru söz.

k. 19b-8, 91b-1, 92b-9

ḳavl-i zūr (a) : (قَوْلِ زُورْ) uydurma söz.

k. 32a-2

ḳavlen (a) : (قَوْلاً) sözile.

k. 12a-5

ḳavm (a) : (قَوْمْ ، قَوْمْ) insan topluluğu, millet.

k. 3b-12, 28a-6, 46b-2
k.+i 45a-11
k.+ine 95b-5

ḳavs-ı ḳuzaḥ (a): (قَوْسِ قُزَحْ) ebem kuşağı.

k. 82a-7, 82b-4

ḳay : (قَىْ) bora.

ḳay iT- : boralaşmak.

k. 54b-2

ḳayd (a) : (قَيْدْ) engel, bağ.

k. 80a-7
k.+ı 72a-7, 95a-10
ḳayd-ı cān (a.f): (قَيْدِ جَانْ ، قَيْدِ جَانْ) hayat bağı.
k. 50a-1
k.+dan 30a-11
ḳayd-ı dünyā (a): (قَيْدِ دُنْيَا) dünyaya bağlanma.
k.+yı 55a-5
ḳayd-ı taʿalluḳat (a): (قَيْدِ تَعَلُّقَاتْ) akraba bağı.
k. 46b-8
ḳaygu : (قَيْغُو ، قَيْغُو) endişe.

k.+sın 99a-4
ḳaygular çek- : kaygılanmak.
k. 5b-6
ḳayır- : (قَايِرْ-) kaygılanmak.

k.-a 62a-10
ḳāyid (a) : (قَايِدْ) önder.

k. 29a-5
ḳāyid eyle- : yedeğine aldırmak.
k. 87a-9
ḳāyil (a) : (قَايِلْ) razı olmuş.

k. 21b-4, 90b-2
ḳāyim (a) : (قَايِمْ) bir işte sebatı olan.

k. 87b-13
ḳāyināt (a) : (كَايِنَاتْ) evren, alem.

k.+uŋiçün 6b-2
ḳayna- : (قَيْنَ-) kaynamak.

k.-dı 85a-9
ḳaynaT- : (قَيْنَتْ-) kaynatmak.

k.-up 44b-7
ḳayṣer (f) : (قَيْصَرْ) eski Bizans ve Roma hükümdarlarının lakabı.

k.+e 72a-10
ḳayu : (قَيُو) kaygı.

k.+sı 4b-11, 4b-11, 4b-11
Ḳayyūm (a) : (قَيُّومْ) ezeli olan; Hz. Allah.

k. 21a-3, 97a-3
ḳażā (a) : (قَضَا) olacağı ezelde Allah tarafından takdir edilen

şeylerin meydana gelmesi.

k.+sına 92b-5

ḳazan- : (قَزَنْ ، قَزَنَ) kazanmak.

k. 77b-7, 87b-5

k.-ıp 31a-6

taḥayyür ḳazan-: hayret makamına çıkmak.

k. 74b-8

ḳazanÇ : (قَزَنْجِ) kazanç.

k.+ı 17a-11

ḳazıt- : (قَزِتْ) tırmalamak.

k.-ma 60a-13

kebāyir (a) : (كَبَايِرْ) büyük günahlar.

k.+den 48a-5

ked (a) : (كَدْ) çalışma.

ked eyle- : çalışmak.

k. 77b-11

keder : (كَدَرْ) bulanıklık.

k. 87b-10

kedü (f) : (كَدُو) kabak.

k. 78b-7

ke'enbiyā (a) : (كَأَنْبِيَا) nebiler gibi.

k. 29a-12

kefen (a) : (كَفَنْ ، كَفَنْ) kefen.

k. 4a-12

k.-dür 22a-3

k.+lerüŋüz 54a-1

kefş (a) : (كَفْشْ ، كَفْشْ) ayakkabı.

k. 60a-10

k.-ümde 30b-5

k.+üŋ 56a-10

kelālib (a) : (كَلَالِبْ) kamçılar.

k. 38b-9

kelām (a) : (كَلَامْ ، كَلَامْ) söz.

k.+ı 6a-2

k.+ın 38b-6

kelām-ı Mecīd (a): (كَلَامِ مَجِيدْ) Allah kelamı.

k. 91a-3
kel'enam (a) : (كَالْأَنْعَامْ) hayvan gibi.

k. 72b-7
Kelim (a) : (كَلِيمْ) Hz. Musa.

k. 88a-10
kelimāt (a) : (كَلِمَاتْ ، كَلِمَاتِ) sözler.

k. 28a-8
k.+ı 72b-12, 81a-9
kelise (a) : (كَلِيسَا) kilise.

k. 57a-8
kem (f) : (كَمْ ، كَمِ) eksik.

k. 61a-2
k.+dür 36a-2
kemā yenbeġı (a): (كَمَا يَنْبَغِ) gerektiği gibi.

k. 84a-2
kemāl (a) : (كَمَالِ ، كَمَالْ) olgun.

k. 3a-8, 37a-2
k.+e 80a-5
k.+i 22b-9, 67a-10
k.+ile 25b-10
k.+üŋ 54b-5
kemāl-i kudret (a): (كَمَالِ قُدْرَتْ ، كَمَالِ قُدْرَتِ) Allah'ın ezici gücünün son haddi.
k. 33b-9
k.+üŋ 52a-5
kemāl-i şunᶜ (a): (كَمَالِ صُنْعْ) Allah'ın sanatının mükemmelliği.
k.+ı 15a-10
keman (f) : (كَمَانْ) keman.

kemān yayına atıl-: kendini faydasız işlere vermek.
k. 31a-12
kemend (f) : (كَمَنْدْ ، كَمَنْدِ) idam için kullanılan yağlı kayış.

k. 94a-4, 96a-12, 97b-12
k.+i 96a-9
kemend-i sevdā (f): (كَمَنْدِ سَوْدَا) sevda kemendi.
k. 18b-3
kem-hor (f) : (كَمْ خُورْ) kötü ve değersiz.

k. 85b-12
kemīn (a) : (كَمِينْ) pusu.

k.+inde 96a-12
kemin aç- : pusu kurmak.
k. 46a-1
kemīne (f) : (کمینه) aciz, zavallı.

k.+lere 29b-4
kemter (f) : (کمتره) daha aşağı, aciz.

k. 40b-7, 45b-2, 48b-8
keη- : (کاك) kolaylaştırmak.

k.-e 79b-12
kendü : (کندو) kendi.

k. 31b-3, 45a-11, 59b-2, 63b-2, 78b-1, 85a-3, 90a-5
k.+ηden 31b-1
k.+ηi 3a-6, 96a-8
k.+yi 45b-2
kendü elüηle : kendi kendine.
k. 85b-13
kendüme gel- : ayılmak.
k. 48a-1
öz kendü : bizzat kendi.
k. 31b-11
kendüliK : (کندولك) kendi kendine (bkz. kendülüK).

k.+ile 27a-2
k.+inden 59b-4
k.+ümüze 10b-4
kendüliginden geç-: maddi hazları bırakmak.
k. 81b-11
kendülüK : (کندولك) kendi kendine (bkz. kendülik).

k.+üηden 3a-12
kenz (a) : (کنز) hazine.

k. 50b-11
kenz-i lā-yefnā (a): (کنز لا یفنی) bitmeyen hazine.
k. 14a-11
kerāmet (a) : (کرامت ، کرامة) velilerin olağanüstü halleri.

k. 53b-1, 60a-10
k.+i 56a-10
k.+mi 20a-4
kerān (f) : (کران ، کرانه) uç, sınır.
k. 65a-8, 85b-2
kerem (a) : (کرم ، کرمه) cömertlik.

k. 8b-3, 30a-1, 52a-2, 61a-9, 97b-6
k.+i 91a-10
k.+üŋden 9a-1, 9b-11

kerem ḳıl- : bağışlamak.
k. 35b-1

kerih (a) : (كريه) iğrenç, çirkin.
k. 21b-3

Kerīm (a) : (كريم) cömert olan; Hz. Allah.
k. 10a-9, 85b-2, 88a-5, 99a-10
k.+sin 59b-8

Kerīm-i Cevād (a): (كريم جواد) çok cömert olan; Hz. Allah.
k. 92b-3, 95a-3

kerre (a) : (كرّه) defa.
k. 14a-7, 18a-5

kes- : (كسمك ، كسمك) 1. bırakmak, son vermek.
k. 12a-10
k.-di 38b-4
k.-elüm 4a-8
k.-erleriçün 7b-9
2. dibinden ayırmak.
k. 71b-9
3. kesici aletle ayırmak.
k.-üp 86a-6
4. ayırmak.
k.-meyen 95a-8

ümīẕ kes- : umudunu yitirmek.
k.-icek 48b-7
k.-me 39b-3
k.-megil 34a-8
k.-mezüz 86b-2

kesād : (كساد) zarar etme.
k. 95b-10

kesād it- : yok etmek.
k. 62a-11

kesād ol- : zarar görmek.
k. 69a-1, 94b-5

kesād ḳıl- : zarar ettirmek.
k. 84b-7

kesb (a) : (كسب) kazanç.
k.+üm 59b-1

kesb eyle- : kazanmak.
k. 55b-8
kesb iT- : kazanmak.
k. 38b-5, 50b-3, 59a-5, 60a-5, 80a-1
kesb ol- : faydalanmak.
k. 3a-8
kesb-i kemāl-i maᶜrifet (a): (كَسْبِ كَمَالِ مَعْرِفَتْ) tasavvufi bilgiyi kemalen elde etme.
k. 12b-8
kesil- : (كَاسِل- ، كَسِل-) 1. sona ermek.

k.-di 89b-8
2. ayrılmak.
k.-medüŋ 66b-4
kesirü'l-ḥūb (a.f): (كَثِيرُ الْحُبُوبْ) sevgisi çok olan.

k. 27a-10
keslān (a) : (كَسْلَانْ) gevşek, tenbel.

k.+e 70a-8
kesret-i lā ilāhe illallāh (a): (كَثْرَتِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهْ)

kelime-i tevhidin çok (söylenişi).
k. 2b-9
keşf (a) : (كَشْفْ ، كَشْفْ) 1. Allah tarafından ilham olunma.
k. 9a-6
k.+i 30b-5, 56a-10, 60a-10
2. ortaya çıkarma.
k.+ine 37b-8
keşf it- : ortaya çıkarmak.
k. 42b-6
keşf ol- : ortaya çıkarılmak.
k. 6a-5, 11a-4, 83b-2
keşf-i ferc (a): (كَشْفِ فَرَجْ) fercin açılması.
k. 75a-1
keşf-i ġıṭā : (كَشْفِ غِطَا) sırrı ortaya çıkma.

keşf-i ġıṭā ol-: sırrı ortaya çıkmak.
k. 33a-2
keşf-i ᶜiẓā (a): (كَشْفِ عِظَا) nasihatı anlama.

keşf-i ᶜiẓā iT-: nasihatı anlamak.
k. 91a-6
ketm-i ᶜadem (a): (كَتْمِ عَدَمْ) Allah'ın ruh ve cisimler alemini

yaratmayı istediği zaman bütün mahlukların ilki olan cevher-i ahrazın çıktığı yer.
k.+den 65b-10

ke'ūd (a) : (كَؤُودْ) sarp yokuş.

k. 88b-9
kevākib (a) : (كَوَاكِبْ) yıldızlar.

k. 39a-7
kevkeb-i dürrī (a): (كَوْكَبِ دُرِّي) parlak yıldız.

k. 68b-2, 69a-6
kevneyn (a) : (كَوْنَيْنِ كَوْنَيْنْ) cismani ve ruhi alem.

k. 10b-11
k.+e 69a-2
kevn-i fesād (a): (كَوْنِ فَسَادْ) dünya.

k. 11a-10, 95a-12
kevn [i] mekān (a): (كَوْنِ مَكَانْ) varlık ve kainat (bkz. kevn ü mekān).

k. 20b-11
kevn ü mekan (a): (كَوْنْ مَكَانْ) varlık ve kainat (bkz. kevn[i] mekān).

k. 50a-9, 62b-9, 74a-8
key (a) : (كَيْ) yüreği dağlama.

k. 54b-2
keyd (a) : (كَيْدْ) hile.

k.+i 66a-5
keyd-i ḥāsid (a): (كَيْدِ حَاسِدْ) kıskanç oyunu.
k. 86b-9
keyfiyet-i salāt (a): (كَيْفِيَّتِ صَلوٰةْ) namazın keyfiyeti.
k. 27b-6
key-ḳubād (f) : (كَيْ قُبَادْ) büyük hükümdar.

k. 94b-2
kez (f) : (كَزْ) defa.

k. 84a-12
bir kez : bir defa
k.+den 62a-7
ḳıble (a) : (قِبْلَه) 1. istikamet, teveccüh yeri.

k. 69a-5, 82a-8
k.+m 61a-6
k.+si 75a-1
2. Mekke yönü.
k.+ye 17b-3, 17b-4, 23a-5, 23a-6
ḳıble-i aḥbāb (a): (قِبْلَهِٔ اَحْبَابْ) dost kapısı.

k. 19b-6
kıble-i cān-ı cümle-i ʿubbād (a.f.a.a): (قِبْلَهٔ جانِ جُمْلَهٔ عُبّادْ)
kulların hepsinin ruh kıblesi.
k. 92a-11
kıble-i evtād (a): (قِبْلَهٔ اَوْتادْ) manevi büyüklerin istikameti.
k. 84a-9
kıble-i ḳalb-i ṣāf-ı zāhid (a): (قِبْلَهٔ قَلْبِ صافِ زاهِدْ)
zahidin temiz kalbinin istikameti.
k. 87a-8
kıble-i ḳavāfil (a): (قِبْلَهٔ قَوافِلْ) insanların darlıkta başvurdukları kapı.
k. 69b-3
Kıdve-i Aṣḥāb (a): (قِدْوَهٔ اَصْحابْ) Hz. Muhammed.
k.+mı 19b-6
kıdve-i efrād (a): (قِدْوَهٔ اَفْرادْ) insanların başı.
k.+sın 84a-9
ḳıl : (قِلْ) tüy.

k.+ıla 43b-4
ḳıl- : (قيل- قِلْ- قِلْ) yapmak, etmek.

k. 3a-11, 38a-3, 48b-9, 55b-7, 56a-4, 59b-3, 66a-3, 68a-5, 75b-2, 79b-10, 80a-3, 86a-9, 87b-12, 91b-10, 93a-8, 94b-1, 95b-11, 97a-2
k.-a 3a-3, 33a-11, 35a-10, 89b-12, 90a-7, 90a-11, 96b-8
k.-am 96a-3
k.-an 9a-2, 65b-11
k.-dı 29b-1, 35b-8, 37b-4, 46b-11, 63a-8, 63b-8, 63b-10, 79a-6, 82a-5, 83a-8
k.-ıpdurur 80b-11
k.-ma 42a-9, 57a-2, 66a-7, 86b-1
k.-madı 83b-1, 92a-5
k.-maduḳ 12b-8
k.-mayınca 53a-1
k.-maz 100b-4
k.-mışdı 41b-9
k.-mışdur 41a-10
k.-mışdurur 96a-11
k.-saŋ 10a-5
k.-sun 38b-6, 53a-12
k.-up 13b-8, 57b-9, 67a-7
k.-updur 13a-13
k.-ur 38b-1, 52b-1, 62b-1
āġāzḳıl- : başlamak.
k.-alı 84a-11
āh ḳıl- : ah ile içini çekmek.
k.-ur 96b-3
ʿalīl ḳıl- : hastalandırmak.

k.-dı 67a-4
ārām ḳıl- : 1. rahat ettirmek.
k.-a mı 69b-7
2. durmak.
k.-ma 78a-5
ʿaṭā ḳıl- : bağışlamak.
k.-dugı 77b-10
bagrı kebāb ḳıl-: çok ızdırap çektirmek.
k.-ur 41b-8
baḫt u saʿādet ḳıl-: talih ve mutluluk bağışlamak.
k.-a 83a-12
cehd ḳıl- : çalışmak.
k. 45b-9, 57b-5, 94b-12
cūş ḳıl- : coşturmak.
k.-dukda 13a-1
cürūḥ ḳıl- : yaralar açmak.
k.-an 77a-3
çāre kıl- : çözüm bulmak.
k. 6b-7
k.-madı 22a-7
dīvāne ḳıl- : deliye döndürmek.
k.-dı 54b-3
edā ḳıl- : yerine getirmek.
k. 27b-8, 58b-10, 67b-1
efġān ḳıl- : feryat etmek.
k.-am 29b-11
es̱er ḳıl- : iz bırakmak.
k.-dı 37a-11
esīr ḳıl- : tutsak etmek.
k.-duŋ 63a-4
fenā ḳıl- : yok etmek.
k.-a 34a-5
fāyide ḳıl- : fayda sağlamak.
k.-a 44b-1
fidā ḳıl- : gözden çıkarmak.
k. 21b-9, 76b-10
k.-mışdur 12b-4
ġarḳa ḳıl- : batırmak.
k. 48a-9
ġarḳ-ı nūr ḳıl-: nura boğmak.
k. 85b-7
ġarḳ-ı şarāb ḳıl-: coşkun aşk hallerine sokmak.
k.-alı 40b-3
k.-dı 41a-11
ġazā ḳıl- : savaşmak.
k. 12a-10
k.-up 28a-12
gül-bang ḳıl- : ilahi okumak.

k.-up 57b-10
güzer kıl- : ayrılmak.
k.-a 62a-4
hal kıl- : çözmek.
k.-a 58b-6
hal' kıl- : soymak.
k.-asın 10b-11
halis kıl- : arındırmak.
k.-maya 100b-6
hall-i müşkilat kıl-: zorlukları çözmek.
k.-ur 53a-7
hased kıl- : kıskanmak.
k.-a 85a-11
haya kıl- : utanmak.
k. 32a-4, 58b-10
hazer kıl- : sakınmak.
k.-maya 21a-12
heba kıl- : boş yere harcamak.
k.-mışuz 12b-9
heves kıl- : heveslenmek.
k. 85a-2
hırkası altında zerkın kıl-: riyakarlık etmek.
k.-anlar 45b-5
hire kıl- : doruklaştırmak.
k.-madılar 80b-12
humud kıl- : soğutmak.
k.-dı 89b-2
hükm kıl- : söz geçirmek.
k.-an 22a-1
ictihad kıl- : gücü yettiği kadar çalışmak.
k.-a 95b-3
ihanet kıl- : kötülükte bulunmak.
k.-ma 85b-13
ihya kıl- : diriltmek.
k. 48b-3, 96b-11
k.-dı 15a-5
iktida kıl- : uymak.
k.-dı 25b-9
k.-mayan 11b-10
iktibas kıl- : ödünç almak.
k. 85a-4
iltifat kıl- : ilgi göstermek.
k.-mak 26b-8
k.-up 52b-9
inayet kıl- : yardım etmek.
k. 97b-3
isbat kıl- : kanıtlamak.
k.-a 53b-2

istikbāl ḳıl- : yönelmek.
k.-mayanuŋ 23a-5
istilā ḳıl- : kaplamak, ele geçirmek.
k.-a 11a-9
k.-ur 14a-5
işāʿat ḳıl- : haber yaymak.
k.-makdan 59a-2
iṭāʿat ḳıl- : boyun eğmek.
k. 58b-9, 77b-5, 93a-9
ittibāʿ ḳıl- : uymak.
k. 12a-5
kār ḳıl- : etkilemek.
k.-maz 5a-5
ḳarār ḳıl- : sürekli olmak.
k.-dı 25b-11
kerem ḳıl- : bağışlamak.
k. 35b-1
kesād ḳıl- : zarar ettirmek.
k.-dı 84b-7
maḥv ḳıl- : yok etmek.
k. 5a-11, 41a-4
maḥv-ı ẕāt ḳıl-: benliği yok etmek.
k. 50a-8
k.-dı 52b-2
māt ḳıl- : yenmek.
k.-dı 51b-9
mebhūt ḳıl- : hayrette bırakmak.
k.-maya 58a-2
meded ḳıl- : yardım etmek.
k. 85b-3
mest ḳıl- : kendinden geçirmek.
k.-a 66b-10
k.-dı 53a-9
mest ü ḫarāb ḳıl-: serhoş ve bitkin eylemek.
k.-a 3a-3
miyesser ḳıl- : kolay buldurmak.
k. 48b-6
muʿaṭṭar ḳıl- : kokulandırmak.
k. 48b-2
k.-duguŋ 36b-11
muhaba kıl- : korkutmak.
k.-maya 34b-3
muharrer ḳıl- : yazdırılmak.
k.-mayınca 100b-5
muḥayyer ḳıl- : hayrette bırakmak.
k. 5a-10
muḳarrer ḳıl- : kararda tutmak.
k. 48a-4

mücella kıl- : arındırmak.
k. 81a-2
mükedder kıl- : hüzünlendirmek.
k.-ma 100b-3
münevver kıl- : 1. aydınlatmak.
k. 39a-7
2. nurlandırmak.
k. 48a-8
münkad kıl- : boyun eğdirtmek.
k. 87a-12
müra'at kıl- : gözetlemek.
k.-ur 53b-5
müstevli kıl- : istila ettirmek.
k. 48b-1
müte'attış kıl-: çok arzu etmek.
k. 31b-5
müteferrik kıl-: dağıtmak.
k.-an 53b-9
müzeyyen kıl- : süslendirmek.
k.-dı 27b-3
na'ra kıl- : bağırmak.
k.-up 57b-10
nasihat kıl- : öğüt vermek.
k.-dum 96a-8
nazar kıl- : 1. bakmak, ibretle bakmak.
k. 15a-5, 33b-10, 45a-11, 57a-8. 64b-1
k.-mak 58b-4
k.-sa 19a-10
2. teveccüh etmek.
k.-ma 5a-7
k.-mak 13b-13
3. mürşitlerce müritlerin kalbini feyzle doldurmak.
k.-up 66a-9
neberd kıl- : savaşmak.
k. 91b-4, 92a-2
nisar kıl- : saçılmak.
k.-a 98a-10
ömri vefa kıl- : ömrü yetmek.
k.-maz 70a-5
pervaz kıl- : yönelmek.
k. 64b-11
k.-duŋ 37a-13
peyda kıl- : yaratmak.
k.-dı 52a-9
pür-nur kıl- : nurlandırmak.
k.-alum 5a-9
rahm kıl- : esirgemek.
k.-aydı 30b-12

k.-ur 29b-3
red ḳıl- : geri çevirmek.
k.-magıl 85b-5
ref‘ ḳıl- : kaldırmak.
k. 48a-7
rîş-ḫand ḳıl- : bıyık altından gülmek.
k.-mayalar 96a-10
k.-urlar 96a-3
rūzī ḳıl- : nasip etmek.
k. 59a-7
k.-up 34b-7
rūşen ḳıl- : 1. arındırmak.
k.-a 87b-9
2. aydınlatmak.
k.-an 66a-8
rüsvā ḳıl- : rezil etmek.
k.-asın 14a-13
ṣabr ḳıl- : dayanmak.
k. 86a-10
ṣāfī ḳıl- : arındırmak.
k. 5a-11, 91b-5
sa‘y ḳıl- : çalışmak.
k.-an 61a-8
sa‘y-ı cemil ḳıl-: güzel gayret göstermek.
k. 10b-10
sed ḳıl- : engel olmak.
k.-asın 85b-8
s̱enā ḳıl- : övmek.
k. 58b-10, 91a-7
seyr-i sülūk ḳıl-: Hakk'a ermek için bir şeyhin rehberliğinde yola çıkmak.
k. 87b-10
sırr-ı binā ḳıl-: görmenin sırrına eriştirmek.
k.-a 18b-8
sir-āb ḳıl- : suya doyurmak.
k.-madı 41a-5
sūd ḳıl- : kazanç sağlamak.
k.-mamış 5b-9
k.-maya 84b-9
sücūd ḳıl- : secdeye gitmek.
k.-a 89b-3, 97a-2
şahādet ḳıl- : göstermek.
k.-dı 77a-9
k.-maga 42b-7
şecā‘at ḳıl- : yiğitlik göstermek.
k. 59a-4
şerḥ ḳıl- : açıklamak.
k.-ur 82b-2
şeydā ḳıl- : çılgına döndürmek.

k.-ur 13a-11

şikāyet ḳıl- : sızlanmak.

k.-am 59a-10

şükr ḳıl- : hoşnutluğunu bildirmek.

k. 91a-7

taḳrīr ḳıl- : anlatmak.

k.-dı 27b-6

taḳṣīr ḳıl- : kısıtlamak.

k.-ma 58b-8

taẓarruʿ ḳıl- : yalvarmak.

k. 22a-9

teferrüc ḳıl- : gezinmek.

k.-an 72a-11

tekye ḳıl- : güvenmek.

k.-unsa 85b-4

terdīd ḳıl- : kabul etmek.

k. 91a-10

terk ḳıl- : bırakmak.

k. 31a-7

terk-i hevā ḳıl-: nefsi arzuları bırakmak.

k. 17a-10

teseyyür ḳıl- : hareketlenmek.

k. 85a-1

teslīm ḳıl- : bırakmak.

k.-dı 95b-9

tevbe ḳıl- : bağışlanma dilemek.

k. 23b-7

k.-dı 71b-1

teveccüh ḳıl- : yönelmek.

k. 66b-12

vefā ḳıl- : dostluğu devam ettirmek.

k. 35a-9

k.-dı 21b-10

k.-maz 51a-10, 99a-1

yād ḳıl- : uzaklaştırmak.

k.-a 59a-8

yavı ḳıl- : fenalık yapmak.

k.-maya 66a-10

ẕī-kerem ḳıl- : kerem sahibi eylemek.

k.-dı 22b-8

zinde ḳıl- : canlı tutmak.

k.-ur 23b-6

ḳılmaK : (قلمق) yapmak.

k. 17b-3

ḳılıÇ : (قلج ، قليج) kılıç.

k.+ı 30a-10

k.+ın 28a-12, 45b-11
ḳıllet (a) : (قِلَّتْ) azlık.

k. 22b-3
ḳına- : (قِنَ -) ayıplamak.

k. 19a-3
ḳır- : (قِرِه) yok etmek.

k. 28b-7
ḳıṣāṣ (a) : (قِصَاصْ) islam hukukunda öldüreni öldürme şeklinde verilen ceza.

k. 53b-6
ḳıṣāṣ-ı cürūḥ (a): (قِصَاصِ جُرُوحْ) yaralar karşılığı.

k. 76b-7
ḳış(ı)r : (قِشْر) kabuk.

k.+ı 49b-6
ḳıtāl (a) : (قِتَالْ) savaş.

k. 38a-3
ḳıyāmet (a) : (قِيَامَتْ ، قِيَامَة) 1. kıyamet.

k. 14b-10
k.+de 68a-11
k.+e 90b-2
2. gürültü, kargaşa.
k.+dür 32b-11
k.+dürür 16b-6

ḳıyāmet ḳopar- : feryat etmek.
k. 100a-10
ḳıymet (a) : (قِيْمَتْ) değer.

k.+ini 46b-6
ḳıymet it- : değer biçmek.
k. 56a-8
ḳızar- : (قِزَار -) kızarmak.

k.-ıcak 38b-2
ḳızarT- : (قِزَرْد) kızartmak.

yüz kızarT- : utanmayı göze almak.
k.-up 77b-11
ḳızġun : (قِزْغُونْ) kızgın.

k.+iken 68a-3
ki (f) : (كِه ، كِ) 1. bağlama edadı.

k. 2b-6, 2b-6, 3a-1, 3a-11, 4a-7, 5a-2, 6a-1, 6a-2, 6a-3, 6a-9, 6a-11, 6a-12, 7a-8, 7b-7, 7b-7, 7b-7, 7b-8, 9a-2, 9b-12, 9b-12, 10a-11, 11a-1, 11a-5, 11b-2, 11b-9, 12a-9, 12b-1, 13a-2, 13a-4, 13a-10, 13a-12, 13a-13, 13b-3, 13b-4, 13b-5, 13b-9, 13b-9, 13b-11, 13b-12, 13b-13, 14a-2, 14a-5, 14a-8, 14a-13, 14b-7, 14b-10, 14b-11, 15a-1, 15a-6, 15a-8, 15a-11, 15a-12, 15b-1, 15b-3, 15b-5, 16a-4, 16a-5, 17a-3, 17a-10, 17b-12, 18a-8, 18a-12, 18b-4, 18b-10, 19b-2, 19b-6, 20b-4, 21a-9, 21a-10, 21a-11, 21b-1, 21b-5, 21b-8, 21b-8, 21b-11, 22a-13, 23a-2, 23a-4, 23b-1, 23b-6, 26a-2, 26a-9, 26b-6, 26b-6, 26b-7, 26b-8, 26b-8, 26b-9, 26b-9, 27a-1, 27a-13, 27b-3, 27b-5, 28a-7, 28a-8, 28a-10, 28a-11, 28a-11, 28b-1, 28b-2, 28b-6, 28b-9, 29a-10, 29b-2, 29b-3, 30a-6, 30a-11, 30b-5, 31a-9, 32a-7, 33a-2, 33a-8, 33b-4, 33b-8, 33b-10, 34b-1, 34b-4, 34b-6, 35a-4, 35a-5, 35a-7, 35a-8, 35a-10, 35a-11, 35b-1, 35b-4, 35b-6, 35b-8, 35b-9, 35b-10, 35b-12, 36b-7, 36b-8, 37a-1, 37a-2, 37a-3, 37a-7, 37a-13, 37b-12, 38a-2, 38a-5, 38a-7, 38a-10, 38b-2, 38b-8, 38b-11, 39a-2, 39a-3, 39a-4, 39a-5, 39a-9, 39a-11, 39b-4, 40a-10, 40b-4, 40b-9, 41a-8, 41a-9, 41b-11, 43a-2, 43b-2, 43b-6, 43b-8, 43b-9, 43b-12, 44a-1, 44a-2, 44a-3, 44a-5, 44a-5, 44b-2, 44b-5, 44b-6, 44b-10, 44b-10, 44b-11, 44b-12, 45a-2, 45a-3, 45a-5, 45a-11, 46a-4, 46a-9, 46b-10, 47a-1, 47a-4, 47a-10, 47b-7, 47b-8, 47b-10, 48a-1, 48a-12, 48b-2, 48b-3, 48b-8, 49a-7, 49b-7, 50a-1, 50a-1, 50a-6, 50a-7, 50a-8, 50a-12, 50b-1, 50b-3, 50b-4, 50b-10, 51a-7, 51a-11, 51a-11, 51a-12, 51b-8, 51b-12, 52a-1, 52a-9, 53a-4, 53a-9, 53b-4, 53b-6, 53b-7, 53b-8, 55b-5, 56a-3, 56b-1, 56b-6, 56b-9, 56b-9, 57b-11, 57b-13, 58a-2, 58b-4, 58a-5, 58b-1, 58b-2, 58b-6, 59a-8, 59b-2, 60a-1, 60a-5, 60a-7, 61a-1, 61a-4, 61a-10, 61b-2, 61b-10, 62a-7, 62a-11, 62a-12, 62b-9, 62b-11, 63a-5, 63a-6, 63a-7, 63a-11, 63a-12, 63b-1, 64a-2, 64a-12, 64b-5, 65a-1, 65a-2, 65a-4, 65a-7, 65a-10, 66a-3, 66a-6, 66b-3, 66b-12, 67a-3, 67a-4, 67a-6, 67a-7, 67a-8, 67a-8, 67a-9, 67a-11, 67b-1, 67b-2, 67b-3, 67b-5, 67b-6, 67b-8, 67b-11, 67b-12, 68a-1, 68a-2, 68a-3, 68a-6, 68a-7, 68a-8, 68a-12, 68b-4, 68b-10, 69a-9, 69b-4, 70a-4, 70a-11, 70b-1, 70b-2, 70b-6, 70b-7, 70b-8, 70b-10, 71a-1, 71a-7, 71a-10, 71a-13, 71b-6, 71b-7, 71b-9, 71b-13, 72a-2, 72a-5, 72a-6, 72a-11, 72b-1, 72b-3, 72b-4, 72b-12, 73a-4, 73a-5, 73a-10, 73b-4, 74a-5, 74a-7, 74a-8, 74a-9, 74a-10, 75b-7, 75b-10, 75b-12, 77a-9, 77b-9, 78a-1, 78a-3, 78a-4, 78a-5, 78a-9, 78a-10, 78b-3, 78b-6, 79b-1, 79b-5, 79b-6, 79b-9, 80a-2, 80a-9, 80a-12, 80b-4, 80b-6, 80b-7, 80b-8, 80b-9, 81a-1, 81a-2, 81a-4, 81a-8, 81b-1, 81b-9, 82a-2, 82b-1, 82b-2, 82b-3, 83a-3, 83a-6, 83a-11,83b-1, 83b-1, 83b-10, 83b-11, 84a-6, 84a-10, 84b-3, 85a-2, 85a-10, 87a-3, 87b-1, 87b-2, 87b-7, 88a-6, 88a-7, 88b-1, 88b-3, 88b-

8, 88b-9, 88b-11, 89a-1, 89a-5, 89a-10, 89a-11, 89b-1, 89b-2, 89b-3, 89b-4, 90a-3, 90a-3, 90a-4, 90a-5, 90a-6, 90a-7 90a-9, 90a-11, 90b-3, 90b-4, 90b-5, 90b-8, 90b-10, 90b-12, 91a-5, 91a-7, 91b-7, 92a-3, 93a-9, 93a-10, 93b-4, 93b-6, 93b-12, 94a-2, 94a-4, 94a-10, 94a-13, 94b-6, 94b-10, 95a-6, 95a-11, 95b-3, 96a-6, 96a-10, 96b-2, 97a-1, 97a-11, 97a-12, 97b-1, 98a-8, 98a-10, 99a-1, 99a-3, 99b-3, 99b-4, 100b-9

2. kuvvetlendirme.

k. 3a-12, 4a-1, 6a-9, 9a-11, 9b-7, 11b-13, 16b-7, 21b-9, 22a-2, 26a-5, 26a-5, 26a-8, 27a-6, 33a-9, 33b-6, 38b-1, 39a-8, 39a-13, 43a-10, 43b-3, 49a-9, 50b-11, 52a-9, 53a-3, 58a-1, 58a-11, 58b-5, 60a-12, 61a-6, 61a-7, 63a-10, 65a-1, 66b-10, 67a-1, 67a-1, 67a-10, 67a-11, 67b-7, 67b-7, 68a-8, 68b-6, 68b-12, 69a-4, 69a-4, 71a-2, 72a-4, 79a-1, 79b-10, 81a-6, 81b-12, 82a-10, 82a-10, 85b-9, 87a-6, 87a-7, 88a-1, 88a-8, 88a-8, 88a-9, 88a-9, 88a-10, 88a-10, 88a-11, 88a-12, 88a-12, 88b-1, 89b-9, 89b-11, 90a-10, 90b-1, 90b-2, 90b-4, 91a-11, 92a-11, 95a-12, 95b-8, 100b-1, 100b-12

kibr (a) : (كبر) büyüklük duygusu.

k. 12a-9, 12a-10, 36b-3, 70b-12, 71a-11

k.+i 12a-9

k.+ile 56a-6, 73a-1, 91a-2

kid-ḫüẕā (f) : (كدخذا) kahya.

k. 12a-12

kifāḥ (a) : (كفاح) savaş.

k. 81b-11

kifah it- : savaşmak.

k. 77b-10

kifāyet (a) : (كفايت) yeter.

kifāyet iT- : yetmek.

k. 59b-9, 77b-10

kilāb-ı tehevvür (a): (كلاب تهور) öfke köpekleri.

k. 38b-10

kilīẕ (f) : (كليز) anahtar.

k. 98a-1

kim : (كيم ، كيم ، كم) 1. soru zamiri.

k. 4b-12, 8a-5, 13b-10, 16a-8, 16b-7, 20a-7, 21a-4, 25b-9, 27b-4, 33b-2, 37b-4, 42a-1, 42b-9, 43a-1, 45b-12, 46b-6, 46b-12, 51b-7, 51b-7, 54a-6, 54b-4, 56a-7, 59b-5, 62a-10, 63a-6, 63a-6, 72a-3, 80b-2, 83a-10, 84a-10, 86a-2, 92a-9, 92b-5, 92b-5, 92b-8, 95a-5, 97a-6

k.+de 12a-9, 33a-6, 57b-13, 65a-10, 98b-6

k.+den 86b-3
k.+dür 26a-2, 62a-7, 84b-3
k.+dürür 43a-3
k.+e 5b-1, 9a-5, 21b-10, 21b-11, 26a-4, 34a-6, 45a-6, 59a-10, 62b-10, 65b-2, 65b-8, 66a-9, 67a-1, 77a-9, 87a-4, 93b-5
k.+i 21b-10, 22a-11, 54a-4
k.+sin 56a-9
k.+üm 61b-6
k.+ümüz 48b-7
k.+üŋ 9a-5, 19b-1, 49a-9, 49a-10, 56b-11, 64b-5, 67a-1, 69a-5, 81b-4
2. ilgi zamiri.
k. 4b-1, 4b-10, 6a-10, 9a-12, 9a-13, 9b-2, 9b-10, 10a-1, 10a-1, 10b-1, 10b-12, 11b-11, 12a-9, 12b-9, 14a-3, 15a-10, 15a-13, 17a-9, 17b-13, 18a-7, 18b-9, 19b-4, 19b-5, 19b-5, 19b-7, 20a-1, 20a-1, 22a-6, 22b-5 26a-3, 26b-11, 27a-3, 27a-10, 27a-11, 28a-2, 37b-1, 38a-1, 38a-5, 38a-9, 38b-1, 39b-11, 41a-4, 41b-3, 42a-9, 43a-3, 44b-9, 45a-12, 46a-5, 48a-11, 50b-7, 51b-9, 52a-7, 53b-1, 56a-12, 58b-3, 58b-4, 59a-9, 59a-12, 59b-8, 60b-9, 61a-2, 61b-3, 62b-2, 63a-7, 65a-6, 66a-10, 66b-7, 68b-1, 69a-3, 70a-1, 70b-12, 71a-5, 73b-11, 74a-12, 74b-4, 76a-4, 79b-8, 80a-11, 82b-3, 83b-13, 84a-2, 84a-5, 85b-1, 85b-12, 86a-2, 87b-7, 89a-7, 89a-10, 95a-10, 96b-1

her ne kim : her ne ki
k. 10a-2

kimesne : (كمسنه ، كمسنه) kişi.
k. 17b-3, 62b-8, 92a-4
k.+den 91b-1
k.+ye 51a-10

kimi : (كمی ، كیمی) bazı.
k. 45a-2
k.+ne 46a-6

kimisi : (كیمیسی ، كیمسی ، كمیسی) bazısı.
k. 45a-5, 45a-5, 46a-5, 46a-5, 54a-5
k.+n 45a-6

kīmiyā (a) : (كیمیا) kimya.
k. 38b-1

kimse : (كمسنه ، كمسن ، كمسه) kişi.
k. 18a-11, 22a-6, 30b-11, 37a-7, 45a-12, 57b-13, 64b-12, 66b-11, 69b-6, 69b-11, 70b-6, 72b-2, 73a-10, 78a-3, 78b-6
k.+leri 38a-9, 83b-7
k.+nüŋ 23a-12, 85b-11

k.+ye 5b-9, 38b-3, 54a-7, 59a-11, 64a-10, 66a-5, 85b-13, 93b-7, 99a-1
k.+ye mi
k.+yi 41a-5, 56a-3, 86a-13, 92a-5
k.+yile 62a-9

kimsene : (كِمْسَنَزْ ، كِمْسَنَه) kişi.

k. 94b-4
k.+ler 17b-7

kīn (f) : (كِنْ ، كينْ ، كينْ) kin.

k. 36b-3, 73a-1
k.+den 71a-11
k.+i 55b-9

kināyet (a) : (كِنايَتْ) üstü örtülü söz.

k. 59b-10

kīr (a) : (كيرْ) katran.

k. 31a-6

kirlü :(كِرْلُو) kirli.

k. 8b-9

kirm-i belāhā (a): (كِرْمِ بَلاها) keder kurtları.

k. 9b-1

kīse-i key (f) : (كيسَۀ كَيْ) padişah kesesi.

k. 99b-9

Kisrā (a) : (كِسْرا) eski İran hükümdarlarından Nuşirevan-ı Adil'in lakabı.

k. 93b-5
k.+ya 73b-11

kisve (a) : (كِسْوَه) elbise (bkz. kisvet).

k. 78a-11
k.+den 18a-12

kisvet (a) : (كِسْوَتْ ، كِسْوَتْ) elbise (bkz. kisve).

k. 56a-11
k.+i 56a-12
k.+içün 8a-10

kisvet-i lā ilahe illallāh (a): (كِسْوَتِ لا اِلَهَ اِلّا اللّه) kelime-i tevhidin kisveti.

k. 3b-1

kisvet-i ma'ni (a): (كِسْوَتِ مَعْنِي) mana giysisi.

k. 11a-11

kişi : (كيشي ، كِشيء ، كِشي ، كيشي ، كِشي) kişi, insan.

k. 13a-7, 14a-8, 14a-9, 31b-10, 38a-1, 49a-6, 55a-3, 64b-13, 70a-3, 70a-10, 71b-5, 72b-9, 75a-11, 87b-4, 92a-10, 95b-3, 96a-4
k.+de 72b-7
k.+ler 73a-12
k.+ye 29a-3, 30b-6, 72b-5, 72b-8, 80a-9
k.+yi 72b-10

kiştzār (f) : (كِشْتْزَارْ) ekin tarlası.

k. 71a-9

kişver (f) : (كِشْوَرْ) ülke.

k. 48a-12

kişver-i bāṭın (f.a): (كِشْوَرِ بَاطِنْ كِشْوَرِ بَاطِنْ) iç dünya.

k. 21a-8, 93a-5
k.+uŋı 94b-1

Kitāb (a) : (كِتَابْ) Kur'an-ı Kerim.

k.+uŋiçün 6b-11

Kitāb-ı Kerim (a): (كِتَابِ كَرِيمْ) Kur'an-ı Kerim.

k. 91a-13

Kitāb-ı Mestūr (a): (كِتَابِ مَسْطُورْ) Kur'an-ı Kerim.

k. 8a-12

kitāb-ı şevḳ (a): (كِتَابِ شَوْقْ) arzu kitabı.

k.+uŋuŋ 27a-7

kiyāset (a) : (كِيَاسَتْ) anlayışsızlık.

k.+ı 5b-4

ḳo- : (قُو- ، قُو-) 1. bırakmak, terk etmek.

k. 5a-8, 5b-1, 5b-1, 5b-1, 5b-3, 5b-4, 5b-4, 5b-4, 5b-5, 5b-5, 5b-5, 5b-5, 14a-2, 14a-11, 17a-3, 17b-9, 17b-9, 17b-9, 23a-4, 31a-9, 31b-7, 31b-12, 32a-2, 32a-8, 32a-8, 34a-10, 35a-1, 35b-3, 35b-1, 39a-5, 45a-10, 45b-7, 49b-6, 50a-4, 55b-1 56a-5, 56a-9, 56a-10, 56a-12, 57a-11, 57b-2, 57b-12, 60a-4, 60a-4, 60a-9, 60a-10, 66b-12, 67a-11, 67b-6, 67b-6, 67b-8, 67b-8, 67b-11, 69a-1, 75a-5, 77b-4, 81a-4, 83a-7, 84a-1, 84b-8, 85a-1, 87b-5, 89a-12, 92a-5, 92a-9, 94a-5, 94b-1, 96a-10, 96a-10
k.-dı 8a-6, 16a-3, 52b-3, 64b-4, 79a-8, 88a-9, 93b-5
k.-dılar 80b-10
k.-gıl 14a-3, 78a-1
k.-ma 10b-4, 50b-5, 85b-6, 91b-5
k.-madı 64b-6, 98a-9, 98a-9
k.-maŋ 29b-5
k.-maya 65b-2
k.-mayalum 4b-8
k.-mayam 30a-9

k.-mayan 54a-7
k.-maz 27b-12, 51a-10, 66a-5, 71a-6, 71a-11
k.-ŋ 33a-3, 36a-8, 36b-2
k.-r 46a-3, 51a-5, 71a-5, 78b-3
k.-r mı 64b-7
k.-ya mı 37a-7
k.-yam 30b-5
k.-yanlariçün 7b-10
k.-yayıduŋ 94a-3
k.-yuŋ 5b-13, 5b-13, 5b-13, 6a-9
2. herhangi bir halde bırakmak.
k.-ma 56b-9, 68a-3, 87b-13
k.-magıl 100a-5, 100b-2
k.-maya 2b-2, 72b-6
k.-r 4b-13
k.-sun 4b-13
3. bulundurmak.
k.-ma 57b-7
k.-maya 3a-5, 3a-6
k.-maz 4b-1
k.-ya 90a-6
4. var etmek.
k.-yan 52a-11
5. eldeki bir nesneyi bir yere bırakmak.
k.-ya 88b-11
6. yerleştirmek.
k.-maduŋ mı 51b-4
k.-rısa 4b-13
7. etkilemek.
k.-r 71b-9
8. devam ettirmek.
k.-r 88a-3
9. salmak.
k.-r 35a-2
10. alı koymak.
k. 60a-4
ad ḳo- : isimlendirmek.
k.-dugıdur 90a-9
k.-r 71b-10
k.-rlarısa 5a-1, 5a-2, 5a-3
ad ḳoma : isim verme.
k. 71b-11
başı işige ḳo- : teslim olmak.
k.-mışdur 69a-3
elden ḳo- : vazgeçmek.
k. 4b-4, 39a-5
k.-ma 38b-5, 59a-5, 83b-10
k.-yuban 38b-6

göŋli ḳaraŋu ḳo-: kötü düşünceli eylemek.
k.-ma 66a-8
ḫadi yire ḳo- : mezara girmek.
k.-duhda 66a-1
ḫālī ḳo- : boş bırakmak.
k.-dı 46a-8
işik tozına yüz ḳo-: samimiyetle bağlanmak.
k.-maġa 48a-6
mükedder ḳo- : kederli bırakmak.
k.-maġıl 48a-7
narḫ ḳo- : pazarda satılan mallar için resmi fiyat belirlemek.
k.-madı 84b-7
ṣoḥbet-i ḫalḳı ḳo-: halk ile aşırı ilişkiyi kesmek.
k. 2b-6
yire ḳo- : yıkmak.
k.-dı 64b-3
yolda baş ḳo- : kendini feda etmek.
k.-yalum 6a-4
yolda ḳo- : engellemek.
k.-dı 39a-9
k.-masun 57b-3

ḳoḫu : (قوُ حوُ) koku.
k.+sında 27a-4

ḳon- : (قوُن- قُن-) 1. belirlenmek.
k.-dı 83b-1
2. ulaşmak.
k.-a 34b-5
3. etkilemek.
k.-dukca 18b-1

ḳondur- : (قُندُرُ-) kondurmak.
yüze toz kondur-: herhangi bir kusurun varlığını kabul etmek.
k.-maya 26b-2

ḳop- : (قوُپ- قُپ-) 1. ortaya çıkmak, görünmek.
k.-ar 13a-8, 14a-9, 89a-12
k.-ıcak 14b-10
k.-maz 42a-12
2. harekete geçmek.
k.-ar 71a-5
3. ayaga kalkmak.
k. 48b-10

ḳopar- : (قُپار-) 1. ortaya çıkarmak.
k.-ur 23b-2
2. haşrolmak.

k. 14b-10

ḳıyamet ḳopar- : feryat etmek.

k.-a 100a-10

ḳorḫu : (قُرْخُو ، قُرْخُو) korku.

k. 30b-1

k.+m 34b-3

ḳov- : (قُوْ) kovmak.

yil ḳov- : yararsız işler peşinde koşmak.

k.-arsın 14a-12

köhne (f) : (كُهْنَه) eski.

k. 21b-8

köp : (كُوپْ) çok.

k. 49a-3

kūb (a) : (كُوپْ ، كُوب) küp.

k. 48b-11

k.+ler 63b-6

ḳubād (f) : (قُبَادْ) hükümdar.

k. 94b-2

ḳubūr (a) : (قُبُورْ) kabirler.

k.+ıyiçün 8a-3

ḳudret (a) : (قُدْرَتْ ، قُدْرَتْ) 1. Allah'ın ezeli gücü.

k. 44a-4

k.+i 9a-8, 52a-9, 52a-10

k.+in 15a-9

k.+inüŋ 22b-9

k.+üŋ 85a-10

k.+üŋe 9a-10, 86b-5

2. ehliyet, kabiliyet.

k.+de 74a-10

ḳuds-ı Beyt-i Maᶜmūr (a): (قُدْسِ بَيْتِ مَعْمُورْ) Firdevs cennetindeki kutsal köşk.

k. 8a-12

kūh (f) : (كُوه) dağ.

k.+i 88a-10

ḳūl (a) : (قُولْ ، قُلْ ، قُلْ ، قُولْ) abd, kul.

k. 31a-3, 35a-10, 36b-6, 38a-5, 79b-12

k.+a 39b-1, 59b-2, 76a-4, 87a-7

k.+ısaŋ 75a-12

k.+lara 86b-3, 97a-5
k.+ları 34b-1
k.+larına 73a-6, 91a-7
k.+lariçün 28b-9, 59b-8
k.+laruŋadur 6b-6
k.+uŋ 88a-4
k.+uŋa 51b-13, 59a-9, 95b-10, 97b-3
k.+uŋdur 34b-6, 48b-8, 85a-7
k.+uŋuŋ 9b-11, 27a-13

ḳūl ol- : itaat etmek.
k. 17b-8

ḳulaK : (قولاغ ، قولاق) kulak.

ḳulaK tut- : önem vermek.
k.+da 28b-4
k.+uŋda 83b-12

ḳulaġuŋa gir- : benimsemek.
k. 81a-9

ḳulaġ ur- : dinlemek.
k. 72a-12

bāṭın ḳulaġı : en duyarlı yer.
k. 51a-1

ḳulavuz : (قلاوز) rehber.
k. 66a-1

ḳulavuz ol- : rehberlik etmek.
k. 26a-9

ḳullan- : (قولان) bir iş için yararlanmak.
k.-up 56a-7

ḳulle-i kühsār (a.f): (قلّهٔ کهسار) dağ tepesindeki kule.
k.+a 89b-7

ḳullıK (a+t) : (قوللغ ، قوللق) kulluk.
k.+dur 56b-4
k.+uŋı 76b-3

ḳulūb (a) : (قلوب ، قلوب) kalpler.
k. 7b-10, 43a-10, 79a-3
k.+a 28b-3, 44b-12

ḳulzüm (a) : (قلزم) deniz.
k. 42b-13

ḳulzüm-i bī-intihā (a.f.a): (قلزم بی انتها) sonsuz deniz.
k. 17b-13

ḳulzüm-i ḥaḳāyiḳ-ı ʿummān (a): (قلزم حقايق عمان) büyük hakikatler denizi.
k.+um 30a-5
ḳulzüm-i nūr (a): (قلزم نور) nur denizi.
k.+uŋ 32b-8
ḳulzüm-i zeḫḫār (a): (قلزم زخار) dalgalı deniz (bkz. ḳulzüm-i zeḫḫāre).
k. 100a-9
ḳulzüm-i zeḫḫāre (a): (قلزم زخاره) dalgalı deniz (bkz. ḳulzüm-i zeḫḫār).
k.+yem 47b-11
ḳumrī (a) : (قمری) bir cins kuş.
k. 68a-12
ḳumrī-ı ḳamer-sīmā (a): (قمری قمر سيما) ay yüzlü kumru.
k. 15a-7
ḳur- : (قور) 1. düzenlemek.
k.-alıdan 63a-8
2. parçaları birleştirmek.
k.-alum 36a-11
Ḳur'ān (a) : (قرآن ~ قرآن) Kur'an-ı Kerim.
k.+da 15b-5, 23a-1
k.+dan 67a-4
k.+ı 34b-7
Ḳur'ān ipi : Kur'an buyrukları.
k. 39b-2
Ḳur'ān-ı Ḳadīm (a): (قرآن قديم) Kur'an-ı Kerim.
k.+içün 6b-8
ḳurb (a) : (قرب ~ قرب) Allah'a yakınlık.
k. 2b-5, 50a-4, 98b-10
k.+ı 8b-1
k.+içün 8b-5
k.+uŋ 33a-10
ḳurb-ı muvāṣalāt (a): (قرب مواصلات) kavuşma yakınlığı.
k. 52b-5
ḳurb-ı nesīm (a): (قرب نسيم) yakınlık rüzgarı.
k.+i 44a-9
ḳurb-ı nuḳabā (a): (قرب نقبا) ulular yakınlığı.
k. 8b-7
ḳurb-ı viṣāl (a): (قرب وصال) kavuşma yakınlığı.
k.+üŋile 48b-2
ḳurbān (a) : (قربان) bir gaye uğrunda feda olma.
k.+a 30a-2
ḳurbān ol- : bir dava uğruna canını feda etmek.
k. 37a-6

k.+uŋ 25b-1
ḳurbet (a) : (قُرْبَتْ ، قُرْبَتْ) manevi yakınlık.

k. 9b-10
k.+için 8b-4
ḳurbet-i Mevlā (a): (قُرْبَتِ مَوْلَا) Allah'a yakınlık.
k. 13b-11
ḳurıl- : (قُورِلْـ) meydana getirilmek.

k.-dı 53a-5
ḳurre-i aʿyün-i semā (a): (قُرَّهِٔ اَعْيُنِ سَمَا) göğün gözlerinin nuru.
k. 28b-11
ḳurtıl- : (قُرْتِلْـ) kurtulmak.

k.-madı 59b-5
k.-madın 18a-5
k.-ur 38b-1
ḳurtar- : (قُرْتَرْ ، قُرْتَرْـ) kurtarmak.

k. 59a-12
k.-a 19b-7, 32b-4, 51b-9, 90b-5, 96a-12
k.-amadı 63b-2
k.-dı 26a-1
k.-maga 20b-4
ḳuru : (قُرُو) faydasız.

k. 91a-10
ḳurūn-ı māżiye (a): (قُرُونِ مَاضِيَه) geçmiş asırlar.
k. 95b-5
kūs-ı تَتْبَعُهَا الرَّادِفَه (f): (كُوسِ) "ardından başka bir sarsıntı gelir" in davulu.
k. 51a-12
kūşe (f) : (كُوشَه) uzlet.

k.+yi 75b-2
kūşe-i çişm (f): (كُوشَهٔ چَشْم) göz ucu.
k.+ile 30a-6
ḳūt (a) : (قُوتْ) yiyecek.

k. 58a-11
ḳūt-ı ḥayāt-ı sermedī (a.a.f): (قُوتِ حَيَاتِ سَرْمَدِي) ebedi hayat azığı.
k. 95a-7
ḳūt-ı rūḥ (a) : (قُوتِ رُوحْ) ruh gıdası.

k. 28a-4, 44b-6
ḳūt-ı yevm (a) : (قُوتِ يَوْم) günlük yiyecek.

k.+i 87a-13
kūtāh (f) : (كوتاه) kısa.

k. 34b-2
ḳutb (a) : (قطب، قطب) en büyük veli.

k. 93b-10
k.+içün 8b-10
kūteh-naẓarlıḳ (f.a.+t): (كوته نظرلق) dar görüşlülük.

k. 96b-2
ḳuṭṭāʿ-ı mekr (a): (قطاع مكر) hile yapanlar.

k. 68b-5
ḳūtu'l-ḳulūb (a): (قوت القلوب) kalpler gıdası.

k. 77a-10
ḳuvvet (a) : (قوت، قوت) güç.

k. 6b-5, 28a-4, 35a-9
k.+e 95b-4
ḳuvvet-i bāṭın (a): (قوت باطن) iç kuvvet.

k. 35a-4, 100a-8
ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh (a): (قوت لا اله الا الله) kelime-i tevhidin kuvveti.

k. 3a-4
kūy (f) : (كوى) köy.

k. 13a-9
kūy-ı ḫarābāt (f.a): (كوى خرابات) tekkeler mahalli.

k.+ı 63b-5
küdūrāt (a) : (كدورات) kederler.

k.+dan 12b-7
k.+ın 32b-7
k.+ından 57a-4
küdūret (a) : (كدورت، كدورت) keder.

k. 60b-4
k.+ile 47a-2
küfr (a) : (كفر) inkar.

k. 27b-2
küḥli : (كحلى) sürme gibi siyah olan.

k.+yile 52b-9
kül : (كل) kül.

kül eyle- : küllendirmek.

k. 30b-2
kül ol- : bitmek.
k. 21a-4
külāh (f) : (كُلَاهْ) taç.

k.+ı 55a-6
külbe-i ahzan (a): (كُلْبَۀِ اَحْزَانْ) gam evi.
k.+da 29b-10
külli : (كُلِّي كُلِّ) tamam, bütün, hepsi.
k. 3b-11, 4a-8, 5b-12, 6a-3, 11b-9, 14a-11, 22b-6, 27b-6, 29a-4, 30b-3, 32b-2, 40b-6, 48a-3, 53a-4, 64a-12, 64b-3, 67a-2, 73b-6, 95b-1, 95b-5, 97a-4, 97a-5
külli āt (a) : (كُلِّ آتٍ) her gelecek şey.

k. 51b-8
küllü şey' (a) : (كُلِّ شَيْءٍ) her şey.

k. 86b-6
küllü şey'in hālikün (a): (كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ) her şey yok olucudur.

k. 34a-5
künc-i gam (f) : (كُنْجِ غَمْ) dert köşesi.
k.+da 86b-1
künc-i virān (f): (كُنْجِ وِيرَانْ) harabe mahal.
k.+a 72a-8
künh (a) : (كُنْهْ) bir şeyin aslı.

k.+ine 79b-12
künte fi gafletin (a): (كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ) sen gaflet içindeydin.

k. 33a-1
künūz-ı rumūz (a): (كُنُوزِ رُمُوزْ) remizler hazineleri.
k. 26b-6
kürbe (f) : (كُرْبَه) kedi.

k. 99b-10
kürsi (a) : (كُرْسِي) arş-ı zaman altında bir düzlükte olan ve levh-i mahfuzun bulunduğu yer.
k. 34a-2, 60b-6
küsbe-dīn (a) : (كُسْبَۀِ دِينْ) din artığı.

k. 38a-5
küşūd (a) : (كُشُودْ) sevinç.

k. 89a-5
küşūf (a) : (كُشُوفْ) meydana çıkarılmalar.

k. 85a-2
küşuf-ı yakin-ı şükufe (a.a.f): (د کشوفِ یقینِ شکوفه)
çiçeğin sağlam bilgi keşifleri.
k.+sin 67b-2
kütüb (a) : (کتب) kitaplar.

k. 49a-12

L

lā (a) : (لا) hayır.

l. 32b-6
lā-ʿaynün raʾat (a): (لا عين رأت) Hiç bir gözün görmediği.
l. 40b-9
lā-cerem (a) : (لا جرم) şüphesiz (bkz. la-cirem).
l. 42b-7
lā-cirem (a) : (لا جرم) şüphesiz (bkz. la-cerem).

l. 61a-4, 75a-7
lā-mekān (a) : (لا مكان لا مكان) mekanı olmayan.

l. 53a-3, 65b-3
l.+da 55a-4
lā-mesā (a) : (لا مسا) akşamsız.
l. 80a-11
lā-ṣabāḥ (a) : (لا صباح) sabahsız.
l. 80a-11
lā-ṣaġīrate (a): (لا صغيرة) küçük günah yoktur.
l. 99b-1
lā-şerīke lehü velā endād (a): (لا شريك له ولا انداد) ne ortağı ne rakibi vardır.
l. 92b-2
lā-uḥṣī s̱enā (a): (لا احصي ثنا) O'nun övgüsünü sayıp bitiremiyorum.
l. 10a-11, 15b-4
lā-yeʿri fehüm ġayrī (a): (لا يعرفهم غيري) +den başkası bilmez.
l. 84a-3
lā-yezālī (a) : (لا يزالي) ebedi.
l. 78a-12
lā-yezāl-i āfitāb (a.f): (لا يزال آفتاب) bitimsiz güneş.
l. 41b-4
lā-yı nefy ü is̱bāt (a): (لاي نفي و اثبات) birşeyi kabul etme veya etmeme la'sı.
l.+uŋ 45a-9
lāf (f) : (لاف) söz.

lāf ol- : sözedilmek.
l. 98a-4
lāf ur- : konuşmak.
l. 58a-6
lāf-ı daʿvī-i dürūġ (f.a): (لاف دعوي دروغ) yalan dava sözü.
l. 69b-12
lāf-ı merdī-i merdrümān (f): (لاف مردي مردمان) insanların mertlik sözü.

l. 74a-3
lāf-ı teşeyyüḫ (f.a): (لاف تشيّخ) şeyhlik taslama sözü.

laf-ı teşeyyüh iT-: şeyhlikten dem vurmak.
l. 38b-12
lafẓ (a) : (لفظ ، لفظ) söz.

l. 59b-10
l.+ıla 41b-12
laġv (a) : (لغو) faydasız, boş.

l. 77b-9
laḥad (a) : (لحد) mezar.

l.+i 66a-3
laḥn-ı Dāvūdī (a): (لحن داودى) Davudi nağme.
l. 15a-8
lāhūt (a) : (لاهوت) uluhiyyet alemi.

l. 42b-5
laḥẓa (a) : (لحظه ، لحظة) an.

l. 18b-11, 56b-7
l.+da 23b-2, 34a-11, 55b-5
laḥẓa laḥẓa (a): (لحظه لحظه) zaman zaman.

l. 68b-8, 81b-2, 87b-9
lā ilāhe illallāh (a): (لا اله الا الله) Allah'tan başka İlah yoktur.
l. 3a-10, 3a-11, 3a-12, 3a-13, 3b-2, 3b-6, 3b-6, 3b-7, 3b-8, 3b-9, 3b-10, 3b-11, 3b-12, 4a-1, 4a-2, 4a-3, 4a-4, 4a-5, 4a-6, 4a-7, 4a-8, 4a-9, 4a-10, 4a-11, 4a-12, 4a-13, 4b-1, 4b-2, 4b-3, 4b-4, 4b-5, 4b-6, 4b-7, 4b-8, 4b-9, 4b-10, 4b-11, 4b-12, 4b-13, 5a-1, 5a-2, 5a-3, 5a-4, 5a-5, 5a-6, 5a-7, 5a-8, 5a-9, 5a-10, 5a-11, 5a-12, 5a-13, 5b-1, 5b-2, 5b-3, 5b-4, 5b-5, 5b-6, 5b-7, 5b-8, 5b-9, 5b-10, 5b-11, 5b-12, 5b-13, 6a-1, 6a-2, 6a-3, 6a-4, 6a-5, 6a-6, 6a-7, 6a-8, 6a-9, 6a-10, 6a-11, 6a-12, 22b-12
lakab (a) : (لقب) takma ad.

l. 37b-2
lakin (a) : (لكن) ama, fakat.

l. 18b-12, 33a-2, 37a-3, 42b-10, 50a-5, 53a-6, 76b-7, 95a-7
lal (f) : (لال) dilsiz.

lal ol- : dili tutulmak.
l. 8a-7, 58b-6, 83a-10
lāle (f) : (لاله ، لاله) lale.

l. 15a-12, 51b-3
l.+nüŋ 16a-12
lāle-i bernā (f): (لاله برنا) taze lale.
l. 13a-13
lāle-i ḥamrā (f.a): (لاله حمرا) kırmızı lale .
l. 13b-13
lāleveş (f) : (لاله وش) lale gibi .

l. 42a-11, 93a-4
la'l-i siyr-āb (a.f): (لعل سيراب) suya kanmış dudak.

l.+uŋda 38a-12
lāmi' (a) : (لامع) parlak.

lāmi' ol- : parlamak.
l. 15a-1
lāt (a) : (لات ، لات) İslamiyet öncesi Ḳabe'deki büyük putlardan biri.

l. 58a-10
l.+ı 3a-2
lāt idin- : putlaştırmak.
l. 41a-5, 45b-5
lāt ol- : putlaşmak.
l. 53a-4
laṭife-i Ṛabbānī (a): (لطيفۀ ربانى) Cenab-ı Hakk'a ait güzel haller.
l. 90b-7
lāyıḥ (a) : (لايح) uygun (bkz. lāyıḳ).

layıh ol- : uygun görülmek.
l. 65a-7
lāyıḥ (a) : (لايح) aşikar.

lāyıḥ ol- : belirmek.
l. 81b-2
lāyıḳ (a) : (لايق ، لايق) uygun (bkz. lāyıḥ).

l. 6b-7, 12a-9, 34a-11, 39b-7, 51b-13
l.+dur 42a-4, 70b-12, 93a-10
l.+ıdur 86a-11
lāzım (a) : (لازم) gerek.

l. 13b-3
lebīb (a) : (لبيب) akıllı.

l. 45a-12
lecāc (a) : (لجاج) ayak direme.

l. 69a-3
lecāc eyle- : ayak diremek.
l. 68a-2
lecūc (a) : (لَجُوجْ) çok inatçı.

l. 69a-3
ledünni (a) : (لَدُنّي) Allah bilgisine ait.

l. 39b-11, 45b-6, 58a-4, 68b-11, 69a-8
lehv (a) : (لَهْوْ) faydasız iş.

l. 77b-9
leked (f) : (لَكَدْ ، لَكَدْ) tekme.

l. 85a-12
l.+i 66a-4
lemᶜa (a) : (لَمْعَه ، لَمْعَةْ) parıltı.

l. 26a-3
l.+da 55b-5, 65a-7
lemᶜa-ı envār-ı fakr (a): (لَمْعَۀِ اَنْوَارِ فَقْرْ) yoksulluk nurlarının pırıltısı.
l. 37b-11
lemᶜa-ı pertev-i tecellī (a.f.a): (لَمْعَۀِ پَرْتَوِ تَجَلّى) tecelli ışığının parıltısı.
l.+dür 3b-3
lemᶜa lemᶜa (a): (لَمْعَه لَمْعَه) ışık ışık.

l. 68b-8
lemᶜān (a) : (لَمْعَانْ) parıltılar (bkz. lemeᶜan).

lemᶜān iT- : parıldamak.
l. 39a-13
lemeᶜān (a) : (لَمَعَانْ) parıltılar (bkz. lemᶜan).

l.+ı 20b-4
lemeᶜāt (a) : (لَمَعَاتْ) parıltılar.

l.+ıyıla 33b-8
lemha-ı nur (a): (لَمْحَۀِ نُورْ) nur parıltısı.
l.+ı 9a-2
lemz (a) : (لَمْزْ) kaş göz işaretiyle çekiştirme.

l. 75a-2
lenger (f) : (لَنْگَرْ) gemilerde denize atılan zincir ucundaki halka.

lenger sal- : güç halden kurtulmak.
l. 100b-12

lenger-i ᶜaḳl (f.a): (لنكر عقل) akıl zinciri.

l.+ı 77a-2, 78b-10

leşker (f) : (لشكر c لشكر) asker.

l. 48b-1

l.+in 4a-8

leşker sınıK- : asker öldürmek.

l. 49a-2

leşker-i cān (f): (لشكر جان) gönül askeri.

l.+a 60b-9

leşker-i Deccāl (f.a): (لشكر دجال) Deccal'in askeri.

l.+ı 46a-1

leşker-i dīn (f.a): (لشكر دين) din askeri.

l. 68b-7

leşker-i ervāḥ (f.a): (لشكر ارواح) ruhlar askeri.

l. 79b-2

leşker-i ġayb (f.a.): (لشكر غيب) gayp askeri.

l.+uŋ 82b-10

leşker-i ᶜīd (f.a): (لشكر عيد) bayram askeri.

l. 89b-5

leşker-i tesvīl (f.a): (لشكر تسويل) aldatan kişi.

l. 26b-3

leşkerkeş-i ġam (f.a): (لشكركش غم) üzüntü askeri.

l.+ına 47a-10

levāyıḥ (a) : (لوايح) tasarılar.

l.+ıla 56a-1

levamiᶜ (a) : (لوامع لوامع) parıldamalar.

l. 39a-13

l.+ıla 52b-11, 88b-5

levḥ (a) : (لوح) üzerine yazı yazılacak levha.

l.+ına 87b-8

l.+ında 38b-3

l.+ını 58a-2

levḥ-ı maḥfūẓ (a): (لوح محفوظ) Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı olduğu manevi levha.

l.+da 2b-3

levḥ-ı vücūd (a): (لوح وجود) vücut levhası.

l.+a 60b-7

levḥ-ı żamīr (a): (لوح ضمير) gönüldeki levha.

l.+den 52b-11

levḥ [ı] ḳalem (a): (لوح قلم) Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazıldığı manevi levha ve kalem. (bkz. levh ü kalem).

l.+için 8a-12
levḥ ü ḳalem (a): (لَوْحُ قَلَمْ) Allah tarafından takdir edilen şeylerin

yazıldığı manevi levha ve kalem. (bkz. levh [ı] kalem).
l. 60b-6, 92b-4, 98b-2
leyl (a) : (لَيْلْ) gece.

l. 4a-7, 33b-5, 52a-5, 98b-8
leyse fi'd-dārı ġayriküm deyyār (a): (لَيْسَ فِي الدَّارِ غَيْرُكُمْ دَيَّارْ) Evde sizden başka kimse yok.
l. 98b-6
leyālī (a) : (لَيَالِي) geceler.

l.+de 19a-7
lezzāt (a) : (لَذَّاتْ) lezzetler.

l.+a 77b-4
l.+ı 14a-3
lezzāt-ı fānī (a): (لَذَّاتِ فَانِي) geçici lezzetler.
l.+yi 17a-3
lezzet (a) : (لَذَّتْ)tat.

l. 64b-10, 9b-1
lezzet lā ilāhe illallāh (a): (لَذَّتِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهْ) kelime-i tevhidin verdiği tat.
l. 2b-8
lezzet-i ṭāʿat (a): (لَذَّتِ طَاعَتْ) ibadet zevki.
l.+ı 73a-12
libās (a) : (لِبَاسْ) elbise.

l.+ı 56a-12
līk (f) : (لِيكْ) fakat (bkz. liki).

l. 11b-4
liḳā (a) : (لِقَا ، لِقَاء) yüz, çehre.

l.+ŋı 34b-7, 62a-4
l.+sına 31b-5
liḳā-yı Ḥaḳ (a): (لِقَاىِ حَقْ) Hz. Allah'ın cemali.

l.+dan 80b-12
likām (f) : (لِگَامْ) dizgin.

l. 75b-9
līki (f) : (لِيكِ) fakat (bkz. lik).

l. 16a-1, 39b-9, 45b-2, 73a-6, 94b-13, 95a-2
lillāhi (a) : (لِلّٰهِ) Allah için.

l. 91b-1
li-meʿa'llāh (a): (لِي مَعَ اللّٰهِ) Allah ile birlikte olmak için.

l. 3a-9, 15b-9, 40b-10, 99a-13
lisān (a) : (لِسَانُ، لِسَانِ، لِسَانْ) söz.

l. 46b-12, 50b-7, 74a-1
l.+umuz 8a-7
lisān aç- : dile getirmek.
l.-a 100a-11
lisān-ı gūyā (a.f): (لِسَانِ كُويَا) söyleyen dil.

l. 19a-1
lisān-ı ḥāl (a): (لِسَانِ حَالْ) mevcut halden anlaşılan mana.

l.+ile 15b-3, 18a-10, 33a-7, 43b-10, 45a-7, 80a-12, 82b-3
l.+ine 15b-5
l.+üŋden 3b-2
lisān-ı Ḫoce-i Baṭḥa (a.f.a): (لِسَانِ خُواجَۀ بَطْحَا) Hz. Muhammed'in lisanı
l. 15b-4
livā (a) : (لِوَاءِ، لِوَا) sancak, bayrak.

l. 2b-1, 21a-8, 33b-2, 47a-9
l.+sınuŋ 48b-9
Livā-yı Ḥamd (a): (لِوَاىِ حَمْدْ) Hz. Muhammed'in kıyamette müslümanları altında toplayacağı bayrak.
l.+i 14b-10
livā-yı himmet (a): (لِوَاىِ هِمَّتْ) himmet bayrağı.
l.+i 27a-9
livā-yı naṣrullāh (a): (لِوَاىِ نَصْرُ اللّٰهِ) Allah'ın yardım bayrağı.
l. 68b-7
livechi'llāh (a): (لِوَجْهِ اللّٰهِ) Allah'a yönelik.

l. 31b-4, 77b-8
liyāḳat (a) : (لِيَاقَتْ) layık olma.

liyāḳat bul- : layık olmak.
l. 34a-11
loḳma (a) : (لُقْمَه) yemek.

l.+yiçün 38a-5, 49b-9, 60a-4
loḳma-perest (a.f): (لُقْمَه پَرَسْتْ) yemeğe düşkün.

l.+e 58a-10
luʿb (a) : (لُعْبْ) oyun, eğlence.

l.+ı 92a-8
lūt (f) : (لوُتْ ، لوُزْ) tatlı yemek.

l. 58a-10, 90b-9
l.+ıla 48b-11
luṭf (a) : (لُطْفْ ، لُطُفْ) ihsan, bağış.

l. 20b-9, 25a-12, 29a-11, 30a-1, 39b-3, 43a-12, 61a-9, 73a-6, 85b-2, 86b-3, 97b-6
l.+ı 18b-8, 34b-1, 35b-2, 63a-1, 73a-6, 74b-7, 81b-2, 81b-5, 88b-3, 98b-6
l.+ıla 56a-3
l.+ın 92b-1
l.+ına 12a-6, 52a-13
l.+ını 15a-13
l.+içün 6b-13
l.+umuz 5b-11
l.+uŋ 6b-6, 25b-7, 74a-12, 97a-5
l.+uŋa 47b-10, 74b-1
l.+uŋdan 59a-9
l.+uŋıla 48b-6, 52a-3
l.+uŋuŋ 76a-10

luṭf eyle- : bağışlamak.
l. 10b-4, 61a-10

luṭf iT- : bağışlamak.
l. 8b-3
l.+ı 91a-8

luṭf-ı āfitāb (a.f): (لُطْفِ آفِتَابْ) güneş gibi bağış.
l.+ı 44a-10

luṭf-ı ʿamīm (a): (لُطْفِ عَمِيمْ) umuma ait bağış.
l.+içün 6b-10

luṭf-ı bī-ʿaded (a.f.a): (لُطْفِ بِى عَدَدْ) sonsuz bağış.
l.+i 65b-11

luṭf-ı ḫafī (a): (لُطْفِ خَفِى) gizli bağış.
l. 20b-10
l.+den 79a-7

luṭf-ı Ḫüdā (a): (لُطْفِ خُدَا) Hz. Allah'ın bağışı.
l.+durur 28b-9

luṭf-ı şems (a): (لُطْفِ شَمْسْ) güneş gibi bağış.
l.+i 56a-13

luṭf-ı Vāhib (a): (لُطْفِ وَاهِبْ) bağışlayıcı olan Hz. Allah'ın bağışı.
l. 39b-1

lüb (a) : (لُبْ) iç, öz.

l. 49a-10, 49b-6

lübs-ı nemed (a.f): (لُبْسِ نَمَدْ) keçe giymek.
l. 86a-13

lücec (a) : (لُجَج) engin sular.

l. 74b-2

lüknet (a) : (لُكْنَت) dil basıklığı.

l.+i 3b-2

lü'lü'-i meknūn-ı meşāyiḫ (a): (لؤلؤِ مكنونِ مشايخ)
şeyhlerin sıralanmış incisi.

l. 83b-8

M

mā-ʿabed nāk (a): (مَا عَبَدْنَاكَ) sana kulluk etmedik.

m. 88a-1
maʿāṣi (a) : (مَعَاصِي) isyanlar.

m.+dür 67b-12
mā ʿarafnāke ḥaḳḳa maʿrifetik (a): (مَا عَرَفْنَاكَ مَعْرِفَتِكَ) seni hakkıyla tanıyamadık.

m. 49a-11
maʿārif (a) : (مَعَارِفْ) bilgi.

m. 15a-7
Maʿbūd (a) : (مَعْبُودْ) ibadet edilen; Hz. Allah.

m.+ı 9a-1, 61b-7
Maʿbūda (a) : (مَعْبُودَا) ibadet edilen; ey Allah.

m. 9a-11
mā ca'e illā Muṣṭafā (a): (مَا جَاءَ اِلَّا مُصْطَفَى) ancak Mustafa geldi.

m. 34a-9
Mācid (a) : (مَاجِدْ) şan ve şeref sahibi; Hz. Allah.

m. 86b-4
maʿdum (a) : (مَعْدُومْ) mevcut olmayan.

m. 89a-6
mā-dūn-ı meşāyiḫ (a): (مَادُونِ مَشَايِخْ) şeyhlerin derece olarak altında olanlar.

m. 83b-1
mā etaḫaza'llāhü veliyyen (a): (مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلِيًّا) Allah dost edinmedi.

m. 73a-3
maġbūn-ı meşāyiḫ (a): (مَغْبُونِ مَشَايِخْ) şeyhlerin aldanması.

m. 83b-6
maġfiret (a) : (مَغْفِرَتْ) bağışlama.

maġfirete ġark eyle-: Allah'ın bağışına boğmak.

m. 3a-11
maġrifet iT- : bağışlamak.

m. 4b-10
maġlaṭa (a) : (مَغْلَطَه) birini şaşırtmak için kullanılan saçma söz.

m.+dur 62b-5
maġrūr (a) : (مَغْرُورْ) gururlu.

maġrūr iT- : gururlandırmak.
m. 85b-10
maġrūr ol- : gururlanmak.
m. 4a-9, 6a-8
maġlūb (a) : (مَغلُوبْ) yenik.

maġlūb ol- : yenilmek.
m. 5a-6, 44a-7, 50b-3, 54b-4, 55a-3, 71b-13
māh (f) : (ماهْ ، ماه) 1. ay (bkz. meh).

m. 80a-5, 86b-11, 92b-4
m.+ıdı 46a-10
2. Hz. Allah.
m. 30b-1
māh-ı tābān : (ماهِ تابانْ) parlak ay.

m. 70b-3
māh-rūyān (f) : (ماهْ رُويانْ) ay yüzlüler.

m.+ı 16a-10
maḫāfet (a) : (مَخافَتْ ، مَخافَتْ) korku.

m. 30a-4
m.+içün 7b-6
maḥal (a) : (مَحالْ ، مَحَلْ) yer.

m. 70b-13
m.+de 4b-13
mā-ḫale'llāh (a): (ما خَلَ اللّٰهْ) Allah dışındaki herşey.

m.+dan 12b-1
mā-hüvel maṭlūb (a): (ما هُوَ المَطْلُوبْ) istenen budur.
m. 5a-6
maḥāmid (a) : (مَحامِدْ ، مَحامِد) övgüler.

m. 87a-1
m.+içün 8a-13
maḥārim (a) : (مَحارِم) haram olan şeyler.

m.+i 27b-8
maḥber (a) : (مَحْبَرَه) hokka, divit.

m. 34b-5
maḥbūb (a) : (مَحْبُوبْ) sevgili.

m. 26b-10
maḥcūb (a) : (مَحْجُوبْ) utanmış.

m. 43b-10, 100b-2

mahcub ol- : utanmak.

m. 26b-8, 36a-7, 90a-8

maḥcūbiyyet (a): (محجوبيت) utangaçlık.

m.+e 57a-7

maḥcūblıK (a.+t): (محجوبلغ) utangaçlık.

m.+uŋ 84a-1

maḫdūm (a) : (مخدوم) oğul, evlat.

m. 65b-6

maḫfī (a) : (مخفي) gizli.

m. 16a-8

m.+yidi 37b-2

maḫfī eyle- : gizlemek.

m. 59a-2

maḫfil (a) : (محفل) oturulacak, görüşülecek yer.

m.+e 79b-6

m.+i 36b-2

m.+leri 46a-8

maḥīḳ (a) : (محيق) parıltı.

m.+ı 81a-8

maḥḳ (a) : (محق) abdin vücudun zatı hakkında fenası.

m. 53a-1

maḥkum (a) : (محكوم) hükümlü.

maḥkum ol- : 1. hüküm giymek.

m. 65b-5

2. mecbur bulunmak.

m. 95b-8

maḫlūḳ (a) : (مخلوق) yaratılmış.

m.+ı 92b-8

m.+uŋ 92a-12

maḥmil (a) : (محمل) deve üzerine konan ve iki kişinin binebileceği sepet.

m. 36b-1

maḥmūd (a) : (محمود) sena edilmiş.

m. 6a-9

maḫmūr (a) : (مخمور محمور) kendinden geçkinliğin verdiği sersemlik.

m. 4a-9, 60a-10

m.+dur 16a-12

mahrec (a) : (مَخْرَجْ) dışarı çıkılacak kapı.

m. 80b-8

mahrem (a) : (مَحْرَمْ ، مَحْرَمْ) yasak olan şey.

m. 26a-2
m.+i 80b-4

mahrem ol- : yasaklanmak.
m. 90a-3

mahrūm (a) : (مَحْرُومْ) yoksun.

mahrūm ol- : yoksun olmak.
m. 38a-2

mahrūz (a) : (مَحْرُوزْ) rezil.

m. 26b-2

mahsef-i Ķārūn (a): (مَخْسَفِ قَارُونْ) Karun'un battığı yerde.
m. 91a-1

mahsūb (a) : (مَحْسُوبْ) tahsil edilmiş.

mahsūb ol- : tahsil edilmek.
m. 27a-5

mahsūs (a) : (مَخْصُوصْ) özelleşmiş.

m. 18b-10

mahşer (a) : (مَحْشَرْ ، مَحْشَرْ) öldükten sonra toplanılacak yer.

m. 48b-9
m.+e 51b-10

mahv (a) : (مَحْوْ) 1. Hz. Allah'ın salih kullarını kendine çekerek onların nefislerini yok etmesi.

m. 16a-2, 78b-11, 88a-6, 88a-6
m.+da 8a-6, 9a-7, 10b-13, 85a-3, 86a-12, 98a-3
m.+ıla 43a-12, 52b-6
m.+uŋ 6a-12
2. yok olma.
m. 53b-1

mahv eyle- : yok etmek.
m. 17b-11, 38a-12, 61b-12

mahv iT- : yok etmek.
m. 3a-2, 13a-4, 15a-3, 18a-7, 27a-6, 41b-6, 80b-5

mahv ol- : bitmek, tükenmek.
m. 6a-6, 8a-7, 10b-13, 11b-4, 17a-9, 26a-3, 41a-7, 52b-12, 53b-3, 53b-6, 56b-1, 56b-12, 58a-8, 59a-1, 63a-9, 66b-8, 73b-6, 86a-12, 96b-11, 98a-3, 100a-13

mahv olın- : bitirilmek, tüketilmek.
m. 88a-1

maḥv kıl- : yok etmek.
m. 5a-11, 41a-4, 50a-8
maḥv-ı (...) (a): (محو) ... yok olması.
m. 69a-1
maḥv-ı āsār-ı rüsūm (a): (محو آثار رسوم) merasim eserlerinin yok oluşu.
m. 18a-7
maḥv-ı şeb-nem (a.f): (محو شبنم) inci tanesinin yok oluşu.
m.+dür 36a-2
maḥv-ı ẕāt (a): (محو ذات) kendini aradan çıkarma.
m.+ıla 97a-2
maḥv-ı ẕāt iT- : kendini aradan çıkarmak.
m. 18b-11
maḥv-ı ẕāt kıl- : kendini aradan çıkarmak.
m. 50a-8, 52b-2
maḥż-ı nūr (a) : (محض نور) nurun kendisi.
m.+ı 21a-4
maḥż-ı seyyi'āt (a): (محض سيئات) günahın kendisi.
m. 51a-9
maḥzūb (a) : (مخضوب) silinmiş, kaldırılmış.

m. 44a-6, 76b-5
maḥzūn-ı meşāyiḫ (a): (محزون مشايخ) şeyhlerin hüzünlüsü.
m. 83b-7
ma'ı-rākid (a) : (ماء راكد) durgun su.
m. 87b-10
maḳ'ad-ı sıdḳ (a): (مقعد صدق) takva ehlinin cennette oturacakları yer.
m. 25b-13
m.+da 48b-6
maḳāl (a) : (مقال ، مقال) söz, kavl.

m. 3a-1
m.+ı 5b-13
maḳālāt (a) : (مقالت ، مقالات) sözler.

m.+ı 3a-2, 52b-6
m.+ın 91a-11
maḳām (a) : (مقام ، مقام) mevki, derece.

m. 8a-9
m.+um 30b-4
m.+uŋ 44a-8
maḳām dut- : yer edinmek.
m. 75b-5
maḳām-ı 'āli (a): (مقام عالي) yüce makam.
m.+dür 3b-3
maḳām-ı müntehā (a): (مقام منتها) sonsuz makam.

m. 11a-4
maḳāṣıd (a) : (مَقَاصِدْ) arzular.

m. 87a-4
maḳbūl (a) : (مَقْبُولْ) kabul gören.

m. 76b-3
ma-ḳaddemet leḳad (a): (مَا قَدَّمَتْ لَقَدْ) ki (onlar) muhakkak geçti.
m. 97b-2
maḳdūr-ı beşer (a): (مَقْدُورِ بَشَرْ) insan için yapabilmek.
m. 84a-3
maḳhūr (a) : (مَقْهُورْ) kahrolunmuş.

m. 4a-9
mākis (a) : (مَاكِثْ) duraklayıp eğlenen.

m. 66b-11
maḳṣūd (a) : (مَقْصُودْ ، مَقْصُودْ) istenilen şey.

m. 50b-3, 59a-2, 89b-4
m.+a 96a-7
m.+ı 61b-7, 98b-12
m.+ına 96a-4
maḳṣūda ir- : isteğe kavuşmak.
m. 75a-3
maḳtul (a) : (مَقْتُولْ) öldürülmüş.

maḳtūl ol- : öldürülmek.
m. 47a-5, 89a-8
māl (a) : (مَالْ ، مَالْ ، مَالْ) servet.

m. 47b-3, 50b-8, 51a-6, 86a-6, 99a-4
m.+dan 58b-12
m.+ı 5b-13, 53b-8
m.+ına 85b-11
m.+ını 52b-1
m.+uŋ 64a-12
m.+uŋuz 70b-9
māl-ı cihān (a.f): (مَالِ جِهَانْ) dünya malı.
m. 46b-8
mālik (a) : (مَالِكْ ، مَالِكْ) 1. sahip.

m. 66b-12
2. yedi cehennemin bakıcısı ve hakimi olan melek.
m.+içün 7a-4
Mālikü'l-Mülk (a): (مَالِكُ الْمُلْكْ) mülkün sahibi olan; Hz. Allah.
m. 73b-12
maʿlūl (a) : (مَعْلُولْ) hastalıklı.

m. 75a-12
maᶜlum (a) : (مَعلُومْ) içine doğma.

maᶜlum ol- : içine doğmak.
m. 65b-5
maᶜmur (a) : (مَعمُورْ) bayındır.

maᶜmur eyle- : bayındır hale sokmak.
m. 4a-10
maᶜmur ol- : bayındır edilmek.
m. 55a-3
maᶜna (a) : (مَعنى) mana, iç yüz (bkz. maᶜni).

m. 32a-2
manend-i Şibli (f.a): (مانندِ شبلى) Şibli'ye benzer.
m. 25b-10
maᶜni (a) : (مَعنى مَعنيه) mana, iç yüz (bkz. maᶜna).

m. 21a-9, 37a-12, 46b-9, 57a-8, 59a-3, 80a-10
m.+de 19b-3
m.+den 38a-4, 69b-5
maᶜni cihanı (a): (مَعنى جِهانى) insanın mana yanı.

m.+dur 85a-1
maniᶜ (a) : (مانِع) engel.

m. 4a-1
maniᶜ ol- : engellemek.
m. 15a-1, 26b-11, 86a-6, 92b-5
mansıb (a) : (مَنصِب مَنصب) devlet hizmeti.

m. 5b-8, 34b-5
m.+ından 46a-5
mansub (a) : (مَنصوبْ) dikilmiş.

mansub ol- : dikilmek.
m. 27a-9
Mansur (a) : (مَنصورْ) Hallac-ı Mansur.

m. 61b-5, 62a-6, 93a-1
Mansurvar (a.+f): (مَنصوروارْ) Hallac-ı Mansur gibi.

m. 27a-8
mantık (a) : (مَنطِق) mantık.

m.+ı 80b-2
mantıku't-tayr (a): (مَنطِقُ الطَّيرْ) kuş dili.

m.+ı 42a-4, 72a-13

manẓar-ı Ḥaḳ (a): (مَنْظَرِ حَق) Hz. Allah'ın yarattığı alem.

m. 100a-1

manẓūr (a) : (مَنْظُور) nazar olunan.

m. 62a-3

mār (f) : (مارْ، مار) yılan.

m. 50b-11

m.+ı 39a-5

maraż (a) : (مَرَض) hastalık.

m.+dur 22a-6, 76a-3

m.+larına 27b-10

maraż-ı ḳalb (a): (مَرَضِ قَلْب) kalbi hastalık.

m. 32b-4

maʿreke (a) : (مَعْرَكَ) savaş meydanı.

m.+ye 79b-5

maʿrifet (a) : (مَعْرِفَت، مَعْرِفَة) sufilerin ruhani halleri yaşayarak

manevi ve ilahi hakikatleri tadarak elde ettikleri bilgi.

m. 11b-8, 33b-12, 42a-3, 68a-9, 92b-7

m.+den 71a-5

m.+üŋ 9b-11, 48b-3, 52b-10, 67b-2

maʿrifet-i nūr (a): (مَعْرِفَتِ نُور)bir şeyi tefekkür ve

tedebbür ile bilmenin nuru.

m.+ıla 19b-1

maʿrifetu'llāh (a): (مَعْرِفَةُ اللّٰه) Allah bilgisi.

m.+ıla 58b-1

marīż (a) : (مَرِيض) hastalıklı.

m. 28a-9

maʿṣıyet (a) : (مَعْصِيَت، مَعْصِيَة) asilik.

m. 27b-7

m.+e 28a-9

māsivā (a) : (مَاسِوَا) dünya ile ilgili işler.

m. 10b-1

m.+dan 23a-7, 40a-10

maṣlūb (a) : (مَصْلُوب) asılarak öldürülme.

maṣlūb ol- : asılarak öldürülmek.

m. 27a-8

maşrıḳ (a) : (مَشْرِق) doğu.

m.+ından 44a-10

maᶜşūḳ (a) : (مَعْشُوق) sevgili.

m.+dan 10a-4

māt (f) : (مات) yenilme.

māt kıl- : yenmek.

m. 51b-9

māt ol- : yenik düşmek.

m. 96b-1

maṭar (a) : (مَطَر) yağmur.

m. 21b-7

matbaḫ-ı şeyṭān (a): (مَطْبَخِ شَيْطَان) şeytanın mutfağı.

m. 100a-1

mātem (a) : (مَاتَم) yas.

m. 38a-8

maṭlaᶜ (a) : (مَطْلَع) doğacak yer.

m.+ıdur 85b-9

maṭlūb (a) : (مَطْلُوبْ مَطْلُوب) istenilen şey.

m. 26b-7

m.+ı 61b-7

maṭrūḥ (a) : (مَطْرُوح) çıkarılmış.

m. 76b-3

ma'u meniyyet (a): (مَا وُ مَنِيَّت) biz ve ben davası.

m. 69a-1, 73b-3

mā-veled (a) : (مَا وَلَد) çocuk değil.

m. 85a-7

māye-naḳẓi (f.a): (مَايهٔ نَقْضِى) özü bozulmuş.

m. 72a-5

māyide-i ḥikmet (a): (مَايِدهٔ حِكْمَت) hikmet sofrası.

m.+den 73a-8

māyil (a) : (مَايِل) meyilli.

m. 48a-2

maᶜyūb (a) : (مَعْيُوب) ayıplanma.

m. 43b-5

maᶜyūb ol- : ayıplanmak.

m. 26b-7
mazer (f) : (مادر) anne.

m. 48b-7
mazhar-ı sıfat (a): (مظهر صفات) suretin görüldüğü yer.
m. 52b-11
mazik (a) : (مضيق) sıkıntılı mahal.

m.+ı 80b-8
mazik-ı habs (a): (مضيق حبس) alıkonulan dar yer.
m.+e 18b-5
me'a'l-ısrar (a): (مع الاصرار) ısrar edildikçe.

m. 99b-1
me'arib (a) : (مآرب) istekler.

m. 39a-5
mebahis (a) : (مباحث) birşeyin bahsolunduğu yerler.

m. 66b-10
mebhut (a) : (مبهوت) hayrette kalmış.

mebhut kıl- : hayrette bırakmak.
m. 58a-2
mecalis (a) : (مجالس) meclisler.

m. 86b-12
Mecid (a) : (مجيد) büyük olan; Hz. Allah.

m. 86b-4
mecnun (a) : (مجنون) 1. Leyla ve Mecnun hikayesinin

erkek kahramanı.
m. 93a-3
2. divane, kendinden geçkin.
m. 5a-2
mecnun ol- : kendini kaybetmek.
m. 75a-9
meclis (a) : (مجلس مجلس) toplantı.

m. 28a-8
m.+de 40b-9, 78a-11
m.+den 44b-6
Meclis-i Elest (a): (مجلس الست) Elest Meclisi.
m. 63a-8
meclis-i şürb-i mevarid (a): (مجلس شرب موارد) varid olan şeylerin içildiği toplantı.
m. 53a-5

meclis-i ʿuşşāḳ (a): (مجلس عشاق) aşıklar meclisi.
m.+da 20a-5
meclis-i ẕikr (a): (مجلس ذكر) zikir meclisi.
m.+e 44b-10

mecrūḥ (a) : (مجروح) yaralanmış.

m. 77b-12
mecrūḥ ol- : yaralanmak.
m. 76b-6, 95a-6

meczūb (a) : (مجذوب) cezbelenmiş.

m. 27a-1, 43b-4

meded (a) : (مدد ، مدد) yardım.

m. 8a-5, 12b-12, 22a-9, 70a-7, 87a-4, 97b-4, 97b-4, 97b-4, 97b-4, 97b-5, 97b-5, 97b-6, 97b-6, 97b-7, 97b-7, 97b-8, 97b-8, 97b-9, 97b-9, 97b-10, 97b-10, 97b-11, 97b-11, 97b-12, 97b-12
m.+i 65b-7
meded ḳıl- : yardım etmek.
m. 85b-3

meded meded (a): (مدد مدد) yardım yardım.

m. 97a-8

medḥ (a) : (مدح ، مدح) övgü.

m. 47b-4
m.+ini 83b-8

Medīne (a) : (مدينه) Medine.

m. 8a-11

mefḫār (a) : (مفخار) övünç.

m.+ı 25b-4

mefhūm (a) : (مفهوم) sözden çıkarılan mana.

m. 2b-3

mefḳūd (a) : (مفقود) kayıp.

m. 89a-7

meger (f) : (مگر) halbuki.

m. 13b-4, 14b-2, 15a-12, 26b-7, 37a-9, 41b-2, 49a-9, 64b-8, 72b-8, 83a-9

meger ki (f) : (مگر كه) halbuki.

m. 8a-6, 17b-6, 35a-2, 44a-10, 91a-5

meh (f) : (مه ، مه) ay (bkz. mah).

m. 54b-1, 74a-6
m.+i 82b-6
meh-i āsumān (f): (مَهِ آسمانْ) gökteki ay.
m. 46b-13
meh-i rūşen (f): (مَهِ رَوْشَن) parlak ay.
m.+de 69b-10
m.+üm 61b-1
meḥabbet (a) : (مَحَبَّتْ ، مَحَبَّتْ) sevgi.

m. 47a-9
m.+den 85a-11
m.+i 55b-6, 68b-2
m.+inden 81b-8
m.+ine 52b-2
m.+lerini 84a-4
m.+üŋden 59b-10
meḥabbetde yan- : olgunlaşmak.
m. 38b-1
meḥabbet it- : sevgi duymak.
m. 55b-8
meḥabbet odına yan-: sevgi ateşine kapılmak.
m. 21a-4
meḥabbet-i dünyā (a): (مَحَبَّتِ دُنْيَا) dünya sevgisi.
m. 35a-2
mehāvī-i süflī (a): (مَهَاوِيِ سُفْلِى) değersiz vadi.
m. 55b-2
mehīb (a) : (مَهِيبْ) arslan.

m. 45b-2
meh-likā (f) : (مَهْ لِقَا) ay yüzlü.

m. 29a-2
meh-pīr (f) : (مَهْ پِيرْ) geçkin ay.

m. 93a-8
meh-rū (f) : (مَهْرُو) ay yüzlü.

m. 43a-2
m.+lar 5b-6, 55a-2
m.+laruŋ 82a-8
meh-tāb (f) : (مَهْتَابْ) ay ışığı.

m. 11b-12, 44b-12
meh-tābān (f) : (مَهْتَابَانْ ، مَهْتَابَانْ) ay ışığı.

m. 37a-8
m.+um 29b-8

mehzūm (a) : (مهزوم) yenilmiş.

m. 2b-3
mekān (a) : (مكان) yer.

m. 53a-3
mekān it- : yer tutmak.
m. 56b-9 mekan tut- : yer edinmek.
m.-up 46b-10
mekānet (a) : (مكانت) kuvvet.

m. 65b-3
mekānī (a) : (مكانى) mekana ait.

m. 50a-4
mekāmin (a) : (مكامن) gizlenecek yerler.

m.+inden 59b-7
mekāyid (a) : (مكايد) hileler.

m. 87a-7
Mekke (a) : (مكه) Mekke.

m.+yiçün 8a-11
meknūz (a) : (مكنوز) hazinede saklı.

meknūz ol- : hazinede saklı bulunmak.
m. 26b-6
mekr (a) : (مكر) hile.

m. 67a-11
meks (a) : (مكس) vergi.

m. 68a-5
mekteb (a) : (مكتب) okul.

m.+de 49b-5
mektūb (a) : (مكتوب) mektub, yazılmış.

m. 27a-7, 43b-12
melāḥat (a) : (ملاحت) yüz güzelliği.

m.+ında 19a-1
m.+ından 18b-6
melāhī (a) : (ملاهى) oyunlar, eğlenceler.

m.+de 77b-9
melāl (a) : (ملال) sıkıntı.

m.+ünden 3b-2
melāmet (a) : (مَلَامَتْ) ayıplama.

m. 27a-8, 35b-2, 60a-2, 67b-11, 77b-13, 82a-3
melāmet it- : ayıplamak.
m. 60b-1
melāyik (a) : (مَلَايِكْ ، مَلَائِكْ) melekler.

m. 44b-11, 45a-1, 76a-9
m.+içün 7a-3
melek (a) : (مَلَكْ ، مَلَكْ) melek.

m. 34a-3, 92b-6
m.+ler 13a-6
Melikā (a) : (مَلِيكَا) hüküm sahibi olan ey Allah.

m. 9a-1, 9a-11, 86b-4
melekūt (a) : (مَلَكُوتْ) ruhlar ve melekler alemi.

m.+a 58b-4
mellāḥ (a) : (مَلَّاحْ) gemici.

m. 78b-10
mellāḥ-ı deryā-yı yaḳīn (a.f.a): (مَلَّاحِ دَرْيَايِ يَقِينْ)
bilgi denizinin kaptanı.
m. 25a-9
memāt (a) : (مَمَاتْ) ölüm.

m. 51a-12, 55a-7
memdūd (a) : (مَمْدُودْ) uzatılmış.

memdūd ol- : uzatılmak.
m. 89a-1
memleket (a) : (مَمْلَكَتْ) ülke.

m. 86a-3
memlū (a) : (مَمْلُو) doldurulmuş.

m. 52a-6
memnūn (a) : (مَمْنُونْ) sevinçli.

m. 8b-4
memnūn-ı meşāyiḫ (a): (مَمْنُونِ مَشَايِخْ) şeyhlerin sevinci.
m. 83b-4
men : (مَنْ ، مَن) birinci teklik kişi zamiri (bkz. ben).

m. 18a-2, 20b-8, 20b-9, 20b-11, 20b-12, 20b-12, 23b-1, 29b-5, 29b-6, 29b-7, 29b-10, 30a-10, 32b-13, 33a-1, 47a-6, 47b-8, 47b-9, 47b-11, 48a-2, 56b-8, 59a-9, 59a-12, 59b-2, 61a-9, 62a-8, 62b-8, 62b-10, 65a-1, 69b-4, 96a-8
m.+a 20a-7, 20b-1, 32b-12, 47b-12, 61b-9, 84b-6
m.+den 82a-6
m.+em 47b-12
m.+i 20b-5, 20b-6, 40a-3
m.+üm 61b-1, 61b-6

men (a) : (مَنْ) o kimse ki.
m. 96b-8, 96b-11

men ġābe ḥāb (a): (مَنْ غَابَ خَابْ) hazır olmayan kaybeder.
m. 42a-7

men ḳaraᶜa'l-bāba ve lecce ve lec (a): (مَنْ قَرَعَ الْبَابَ وَلَجَّ وَلَجْ)
kim bir kapıyı çalar ve ısrar ederse oraya girer.
m. 74a-12

men māte mine'l-ışḳı feḳad māte şehīdā (a): (مَنْ مَاتَ مِنَ الْعِشْقِ فَقَدْ مَاتَ شَهِيدًا)
kim aşktan ölürse, o mutlaka şehit olarak ölür.
m. 19b-4, 20a-5

menāḥir (a) : (مَنَاحِرْ) hayvan kesim yerleri.
menāḥir üzre sal-: ölüme götürmek.
m. 87b-6

menāḳıb (a) : (مَنَاقِبْ) övülecek vasıflar.
m. 39b-2

menām (a) : (مَنَامْ) rüya.
m.+mıdur 33a-1

menāṣıb (a) : (مَنَاصِبْ) rütbeler, makamlar.
m. 39a-8

menbaᶜ-ı cūd (a): (مَنْبَعِ جُودْ) cömertlik kaynağı.
m. 10a-9

menber (a) : (مَنْبَرْ) hitab edilen merdivenli kürsü.
m.+de 45b-7

mencileyin : (مَنْجِلَيِنْ) benim gibi.
m. 79b-12

menfez (a) : (مَنْفَذْ) delik yol.
m. 18b-7

men-i dil (f) : (مَنِ دِلْ) gönlün özü.

m. 20b-1
menkus (a) : (مَنْكُوسْ) hastalığı nüksetmiş.

m. 32a-1
menşe' (a) : (مَنْشَأ، مَنْشَأ) kaynak.

m. 23a-10, 58a-3
menşur (a) : (مَنْشُورِ، مَنْشُور) ferman.

m. 4a-10
m.+ı mı 36a-3
men ü ma' (a) : (مَنُ مَا) ben ve biz.

m. 73b-3
menzil (a) : (مَنْزِلِ، مَنْزِل) varılacak yer, hedef.

m. 56b-4
m.+e 9a-13, 50b-2, 99a-5
m.+i 36b-2
menzil al- : hedefe varmak.
m. 29a-6, 50b-4
menzile sür- : hedefe yöneltmek.
m. 75b-3
menzil-i mücahede (a): (مَنْزِلِ مُجَاهَدَه) mücadele yeri.
m. 15b-12
menzil-i salsal (a): (مَنْزِلِ صَلْصَال) çamur yeri.
m.+ı 75a-5
menzilgeh (a.+f): (مَنْزِلْگَه) konak yeri.

m. 13b-9
menzilgeh-i gul-ı sefih (a+f.f.a): (مَنْزِلْگَهِ غُولِ سَفِيه) sefih belasının konağı.
m. 21b-3
mer'a (a) : (مَرْعَا) çayırlık, otlak.

m. 9a-9
mergub (a) : (مَرْغُوبْ) rağbet olunmuş.

m. 26b-9
merah (a) : (مَرَاحْ) rahat edilecek yer.

m. 77a-10
meraki-i 'ulvi (a): (مَرَاقِئِ عُلْوِي) yüksek derece.
m.+ye 55b-2
merasid (a) : (مَرَاصِدِ، مَرَاصِد) rasat yerleri.

m. 87a-10
m.+ine 14b-5

merātiᶜ (a) : (مَرَاتِعْ) çayırlar.

m. 39a-9

merātib (a) : (مَرَاتِبْ، مَرَاتِبِ) mertebeler.

m. 39a-3, 39a-8
m.+e 56a-2

merd (f) : (مَرْدْ، مَرْدْ) 1. özü sözü doğru.

m. 91b-3, 92a-3
2. erkek.
m. 69b-11
3. tasavvuf eri.
m.+e 76a-7

merd-i güzin (f): (مَرْدِ گُزِينْ) seçkin insan.
m. 46a-8
merd-i Ḥaḳ (f.a): (مَرْدِ حَقْ، مَرْدِحَقْ) Allah yolundaki er.
m. 94b-7
m.+a 72a-7
m.+da 94b-9
merd-i ṣāḥib-dil (f.a.f): (مَرْدِ صَاحِبْ دِلْ) gönül sahibi kişi.
m. 45b-12

merdān (f) : (مَرْدَانْ، مَرْدَانْ) Allah yolunda olanlar.

m. 47a-7, 92a-3
m.+a 37b-6, 72a-7

merdāne (f) : (مَرْدَانَه) yiğitçe.

m. 59a-4, 71b-3, 91b-4

merdānalıK (a.+t): (مَرْدَانَه لِغْ) yiğitlik.

merdānalıġ eyle-: yiğitlik göstermek.
m. 49a-3

merfūᶜu'l-ḳalem (a): (مَرْفُوعُ الْقَلَمْ) hükümsüz kılınmış.

m. 27a-9

merḥamet (a) : (مَرْحَمَتْ) acıma.

m.+üŋ 65a-4
merḥamet eyle- : bağışlamak.
m. 8b-13

merhem (a) : (مَرْهَمْ، مَرْهَمْ) çare, ilaç.

m. 10a-2
m.+i 82a-4

merīd (a) : (مَرِيدْ) inatçı.

m. 90a-5

merkez (a) : (مَرْكَزْ) orta yer.

m. 18a-3

merḳūm (a) : (مَرْقُومْ) yazılmış.

m. 2b-3

mermūz (a) : (مَرْمُوزْ) işaretle anlatılmış.

m. 26b-5

mertaʿı süflī (a): (مَرْتَعِ سُفْلِى) değersiz çayır.

m.+de 57a-5

mesā (a) : (مَسَا) akşam.

m. 2b-1, 7a-13, 16b-2, 33b-5, 47b-6, 80a-1

mesā-yı nefs (a): (مَسَاىِ نَفْسْ) nefs akşamı.

m.+i 78b-2

mesācid (a) : (مَسَاجِدْ ، مَسَاجِد) mescitler.

m. 86b-12

m.+içün 8a-13

mesāfet (a) : (مَسَافَتْ) uzaklıklar.

m.+içün 7b-6

meṣāḥif-i aġyār (a): (مَصَاحِفِ اَغْيَارْ) yabancı yazılar.

m. 100a-13

meṣāliḥ (a) : (مَصَالِحْ) işler.

m. 81a-12

mesālik (a) : (مَسَالِكْ) süluk edilen yollar.

m.+içün 7a-4

mesāvī (a) : (مَسَاوِى) fenalıklar.

m.+yi 84b-8

meṣāyib (a) : (مَصَايِبْ) felaketler.

m. 39a-2

mesdūd (a) : (مَسْدُودْ) kapatılmış.

m. 88b-10

mesken (a) : (مَسْكَنْ ، مَسْكَنْ) ev, yer.

m. 93a-8

m.+üm 61b-3

m.+üŋ 49b-10

mesken iT- : yerleşmek.

m. 75b-2

meskenet (a) : (مَسْكَنَتْ) miskinlik.

m. 45b-8

meslūb (a) : (مَسْلُوبْ) alınmış, giderilmiş.

m. 27a-3, 27a-6, 44a-1

meslūb ol- : kaybetmek.

m. 5a-6

mest (a) : (مَسْتْ) bir cins ayakkabı.

m.+i 100a-4

mest (f) : (مَسْتْ ، مَسْتْ) kendinden geçkin.

m. 10b-5, 16b-8, 27a-3, 35b-6, 40a-3, 40b-2, 40b-2, 41a-2, 41a-10, 41b-7, 44b-5, 48b-4, 63a-5, 63a-8, 63b-4, 63b-11, 64a-1, 72b-4, 98a-5

m.+e 99b-5

m.+idük 38a-13

m.+leri 96a-10

mest eyle- : kendinden geçirmek.

m. 76b-12

mest ol- : kendinden geçmek.

m. 4a-9, 6a-3, 36a-5, 53b-1, 57b-7, 85a-8

mest ü ḫarāb ol-: kendinden geçmek.

m. 4b-3

mest iT- : kendinden geçirmek.

m. 9a-5, 45a-5, 89b-11

mest ḳıl- : kendinden geçirmek.

m. 53a-9, 66b-10

mest ü ḫarāb kıl-: kendinden geçirmek.

m. 3a-3

mest-i dil-i ḫarāb (f.f.a): (مَسْتِ دِلِ خَرَابْ) bitkin gönlün sarhoşluğu.

m.+içün 7b-3

mest-i Elestī (f.a): (مَسْتِ اَلَسْتِى) Elest sarhoşu.

m.+den 65b-4

mest-i ḫarābāt (f.a): (مَسْتِ خَرَابَاتْ) Hak yolunda kendinden geçmiş olan.

m. 53a-8

mest-i ḫarābāt-ı fenā (f.a.a): (مَسْتِ خَرَابَاتِ فَنَا) maddi hazlardan sıyrılış yolunun sarhoşu.

m. 57b-8

mest-i Ḥażret (f.a): (مَسْتِ حَضْرَتْ) Allah aşkının sarhoşu.

m. 72a-4

mest-i Ḥażret it-: Allah aşkının sarhoşu yapmak.

m. 56a-1

mest-i Ḫüdā (f): (مَسْتِ خُدَا) Allah aşkının sarhoşu.

m. 63b-10, 98a-4
mest-i likā (f): (مَسْتِ لِقا) sarhoş yüzlü.
m. 23a-9
mest-i müstaġraḳ (f.a): (مَسْتِ مُسْتَغْرَق) kendinden geçer derecede sarhoş.
m. 6a-6
mest-i nebīz (f.a): (مَسْتِ نَبِيذ) içki sarhoşu.
m. 98a-4
mestān (f) : (مَسْتانْ ، مَسْتانْ) kendinden geçkinler.

m. 79a-11
m.+a 72b-1
mestān-ı Ḥaḳ (f.a): (مَسْتانِ حَق) Hz. Allah'ın sarhoşları.
m.+a 76a-6
mestānalıK (f.+t): (مَسْتانَه لِق) kendinden geçkinlik.

m.+ı 81b-12
mestāne (f) : (مَسْتانَه) sarhoşcasına.

m. 20b-3, 57b-10
mestī-i ʿışḳ (f.a): (مَسْتِيِ عِشْق ، مَسْتِيِ عِشْق) aşk sarhoşluğu.

m. 44b-8, 16a-5, 16b-13, 78a-12
m.+a 51a-8
mestī-i tevḥid (f.a): (مَسْتِيِ تَوْحِيد) tevhid sarhoşu.
m.+i 45a-9
mesṭūr (a) : (مَسْطُور) yazılmış.

m. 27a-7, 87b-8
mesʿūd (a) : (مَسْعُود) mutlu.

m. 88b-5
mesvā (a) : (مَسْوا) yuva, ev.

m.+ŋ 37a-13
meşām (a) : (مَشام ، مَشام) burun, koku alacak yer.

m.+ı 81b-3
m.+ın 48b-2
m.+ına 45a-4
m.+ını 36b-11
meşām-ı rūḥ (a): (مَشامِ رُوح ، مَشامِ رُوح) ruhun koku alacak yeri.
m.+ı 89b-6
m.+ına 79b-9
meşām dut- : (mec.) ilgilenmek.
m. 75b-12
meşʿal (a) : (مَشْعَل) meşale.

m.+i 34a-6
meşᶜāle (a) : (مَشْعَلَه، مَشْعَل) lamba, kandil.

m. 17b-5, 50a-5, 77a-5, 95b-11
m.+m 30b-1
meşᶜāle yaḳ- : ışık vermek.
m. 20a-1
meşārıḳ (a) : (مَشَارِقْ) güneşin doğduğu taraflar.

m. 39a-7
meşāyiḫ (a) : (مَشَايِخْ) şeyhler.

m. 12a-11, 31a-12, 83a-1, 83a-2, 84b-3, 84a-11
meşaḳḳat (a) : (مَشَقَّتْ) zorluk.

m. 60a-3
meşhūd (a) : (مَشْهُودْ) tecelli edilmiş.

m. 89a-8
meşhūr (a) : (مَشْهُورْ) meşhur.

m. 55a-3
meşīḫat (a) : (مَشِيخَتْ) şeyhlik.

meşīḫat ṣat- : şeyhlik taslamak.
m.+ı 56a-8
meşreb (a) : (مَشْرَبْ، مَشْرَب) 1. içecek yer.

m. 42a-6
2. mizaç, huy.
m.+den 67a-6
m.+i 49a-9
meşreb-i aḥrāre (a): (مَشْرَبِ اَحْرَارَه) hür olanların meşrebi.
m.+yem 48a-2
meşūb (a) : (مَشُوبْ) karışık.

meşūb ol- : bir arada bulunmak.
m. 43b-3
metāᶜ (a) : (مَتَاعْ) ticaret malı.

m.+ı 38a-8
m.+ına 68a-10, 95a-10
m.+um 69b-1
metāᶜ-ı ḥaḳīre (a): (مَتَاعِ حَقِيرَه) değersiz mal.
m. 84b-7
meṭālib (a) : (مَطَالِبْ) talep edilen şeyler.

m. 38b-7
metn (a) : (مَتْن) metin, yazı.

m. 77a-1
mevāhib (a) : (مَواهِبْ) ihsanlar.

m. 39a-13
mevārid (a) : (مَوارِدْ) kulun kastı olmaksızın Hz. Allah tarafından

kalbe gelen manalar.
m.+ile 55b-11, 56a-1
mevāt (a) : (مَواتْ) ölüler.

m. 52a-4, 53a-6
mevāyid (a) : (مَوايِدْ) vaad olunan şeyler.

m. 87b-11
mevāyid-i nüzl-i tenezzülāt (a): (مَوايِدِ نُزْلِ تَنَزُّلاتْ) gönül alçaklığının misafir sofraları.
m. 53a-5
mevc (a) : (مَوْج ، مَوجْ) dalga.

m. 75a-4
m.+ile 16b-10, 17b-13, 96b-10, 100a-9
m.+ine 35b-11
mevce gel- : dalgalanmak.
m. 39a-11
mevc ur- : dalgalanmak.
m. 41a-6, 68b-11
mevc-i āteşīn (a.f): (مَوْجِ آتَشينْ) ateşli dalga.
m. 35b-10
mevc-i baḥr-i ṣafā (a): (مَوْجِ بَحْرِ صَفا) safa denizinin dalgası.
m. 32b-7
mevc-i baḥr-i rūḥ-efzā(a.a.a.+f): (مَوْجِ بَحْرِ رُوحْ اَفْزا) ruhu zenginleştiren deniz dalgası.
m. 33a-11
mevc-i ḥayret (a): (مَوْجِ حَيْرَتْ) şaşkınlık dalgası.
m.+den 85a-12
mevcūd (a) : (مَوْجُودْ) var olan.

m. 88a-8, 89a-6
mevcūd ol- : bulunmak.
m. 52a-3
meveddet-i ġayr (a): (مَوَدَّتِ غَيْرْ) başka sevgi.
m.+ı 89a-10
mevhūb (a) (مَوْهُوبْ) hibe edilmiş.

m. 43b-7
mevhūb ol- : ihsan edilmek.
m. 27a-12
Mevlā (a) : (مَوْلَا) Hz. Allah.

m. 9b-3, 35b-10
Mevlāyā (a) : (مَوْلَايَا) ey Hz. Allah.

m. 14b-9, 85b-4
Mevlī (a) : (مَوْلِى) Hz. Allah.

m. 59a-8
mevt (a) : (مَوْت ، مَوْتِ) ölüm.

m. 22a-2, 22a-10, 22a-11, 22a-11, 26a-10, 34b-3, 35a-11, 64a-9, 64a-9, 64a-10, 64a-11, 64a-12, 64b-1, 64b-2, 64b-3, 64b-3, 64b-4, 64b-5, 64b-6, 64b-7, 64b-8, 64b-9, 64b-10, 64b-11, 64b-12, 64b-13, 65b-6
m.+e 22a-8
m.+i 78b-12, 90b-4
m.+üŋ 48b-4
mevtā (a) : (مَوْتَا) ölü.

m.+yı 9a-11
mevvāc (a) : (مَوَّاجْ) dalgalar.

m. 33a-11
mevżıᶜ (a) : (مَوْضِع) makam.

m.+ın 31a-8
mey (f) : (مَىْ ، مى) şarap; aşkın galebe çalması.

m. 4a-4
m.+den 41a-12
m.+i 60b-10
m.+in 53b-1
m.+inden 41a-2, 85a-8
meydān (a) : (مَيْدَان) yarış sahası.

m.+a 79b-3, 96a-5
m.+ı 27a-8
meydāna gir- : ortaya çıkmak.
m. 48b-10, 71b-4
meydān-ı ᶜışḳ (a): (مَيْدَانِ عِشْق) aşk sahası.
m. 59b-11
meydān-ı ibtilā (a): (مَيْدَانِ اِبْتِلَا) düşkünlük sahası.
m.+da 47a-7

meydān-ı meşāyiḫ (a): (میدان مشایخ) şeyhler sahası.

m. 82b-12

meyhā (f) : (میها) coşkun aşk halleri.

m. 63b-6

meyḫāne (f) : (میخانه) kulun aşk ve şevk ile Rabbına münacaat mahalli.

m.+den 63b-4

mey-gede-i dil (f): (میکدۀ دل) gönül meyhanesi.

m.+de 20b-3

meyl (a) : (میل) yönelme.

meyl iT- : yönelmek.

m. 47b-3, 72a-9

meyl-i emlāk (a): (میل املاک) mala olan düşkünlük

m. 21b-9

meyl-i hevā (a): (میل هوا) nefse düşkünlük.

m. 73a-13

meyl-i ʿışḳ (a): (میل عشق) aşka düşkünlük.

m. 3a-4

meyl-i mā-aʿdā (a) : (میل ما اعدا) düşmana meyil.

m. 12b-1

meyl-i māh-rūyān-ı cihān (a.f.f.f): (میل ماه رویان جهان) dünyanın ay yüzlülerine meyil.

m. 50b-12

meyl-i māl-ı dünyā (a): (میل مال دنیا) dünya servetine düşkünlük.

m. 57a-2

mey-perest (a) : (می پرست) ilahi aşk düşkünü.

m. 63a-5

mezād (a) : (مزاد) açık arttırma ile satış.

mezād it- : açık arttırma ile satmak.

m. 94b-4, 95a-9

meẓāhir (a) : (مظاهر) eşyanın görünen tarafı.

m.+dür 15a-1

mezc (a) : (مزج) karıştırma.

mezc eyle- : karıştırmak.

m. 74b-9

mezellet (a) : (مذلّت) alçaklık.

m.+ile 31a-3

mezkūr (a) : (مذکور) adı geçen.

mezḳūr ol- : söylenilmek.

m. 37b-2

mı : (مى ، ميد ، ميد ، مى ، م) soru eki (bkz. mi).

m. 13a-3, 14b-1, 19a-11, 19b-5, 19b-6, 19b-6, 19b-6, 20a-2, 21a-8, 22b-2, 23a-6, 23b-5, 26b-11, 32a-11, 32b-6, 33a-5, 35a-10, 36a-3, 36a-3, 36a-3, 36a-3, 36a-3, 36b-8, 37a-7, 39b-5, 41a-7, 51b-4, 53a-6, 56a-8, 58b-2, 61b-10, 64b-3, 64b-7, 69b-7, 69b-10, 70a-8, 70a-11, 70b-2, 70b-3, 70b-6, 71b-8, 72a-6, 77b-2, 78b-9, 79a-7, 80b-3, 80b-4, 89a-9, 90a-4, 90b-6, 94a-10, 98a-2, 99b-11, 99b-12, 100b-7

m.+dur 33a-1, 38a-7, 49b-2, 65a-4, 69b-8

m.+sın 56b-6, 57a-8, 91a-1, 94a-10

m.+sız 70b-9

mıṣbāḥ (a) : (مصباح) kandil, meşale.

m. 77a-8, 78b-2, 79a-6

mıṣr (a) : (مصر) şehir.

m. 49b-11

mi : (مى ، مى ، م) soru eki (bkz. mı).

m. 5a-13, 9b-1, 9b-2, 11b-12, 19b-5, 19b-5, 19b-6, 19b-7, 19b-8, 20a-1, 20a-3, 20a-4, 20a-5, 20b-4, 23a-5, 32a-11, 35a-2, 36a-3, 36a-3, 36b-7, 38b-1, 46b-1, 49b-1, 50b-11, 51a-11, 51a-11, 56b-5, 63a-10, 67b-13, 69b-9, 70a-4, 70a-10, 70a-12, 70b-1,70b-5, 70b-7, 71a-3,72a-11, 72b-2, 77b-13, 78b-3, 78b-6, 80a-6, 80a-11, 81a-10, 83a-8, 84b-5, 86a-8, 90a-2, 90b-8, 92a-7, 95b-4, 99a-2, 99b-13

m.+dür 16b-13, 78b-9, 85a-5, 88a-7, 93a-11

m.+dürür 50b-11

m.+sin 34b-2, 39b-5, 91a-4

m.+yem 13a-5

midrār (a) : (مدرار) çok su döken.

m.+ı 64a-6

miftāḥ (a) : (مفتاح) anahtar.

m. 77a-8, 78b-12, 79b-6

miftāḥ-ı fütūḥ (a): (مفتاح فتوح) zafer anahtarı.

m. 77a-6

miftāḥ-ı raḥmet (a): (مفتاح رحمت) rahmet anahtarı.

m.+mi 19b-5

mihād (a) : (مهاد) yatak.

m. 93a-8

mihmān (a) : (مهمان) misafir.

m.+um 30a-2
mihnet (a) : (مِحْنَتْ ، مِحْنَتْ) eziyet.

m.+dür 53b-7
mihnet it- : eziyet çektirmek.
m. 56a-6
mihnet-i ʿalem (a): (مِحْنَتِ عالَم) dünya eziyeti.
m.+den 26a-4
mihr (f) : (مِهْر) 1. sevgi.

m. 72b-5
2. güneş.
m. 86b-11
mihr-ü māzer (f): (مِهْرُ مادَر) anne sevgisi.
m. 50a-2
mikdār-ı meşāyih (a): (مِقْدارِ مَشايِخْ) şeyhler bölüğü.
m. 84a-3
milh (a) : (مِلْحْ) tuz.

m. 67a-6
milk (a) : (مِلْكْ ، مِلْك) servet, mal.

m. 50b-8, 58b-12, 73b-9
m.+e 32b-2, 58b-4, 66b-12, 72b-9
m.+i 5b-13, 21b-10, 53a-11, 68b-10
m.+üŋ 86b-9
fenā milki : dünya.
m.+nde 86a-2
milk-i bekā (a): (مِلْكِ بَقا) ebedi alem.
m. 22a-13
milk-i cihān (a): (مِلْكِ جِهانْ) dünya.
m. 62b-6
milk-i vahdet (a): (مِلْكِ وَحْدَتْ ، مِلْكِ وَحْدَت) birlik ülkesi.

m. 21a-7, 25b-5
m.+de 78b-12
mīnā-yı maʿrifet (a): (ميناى مَعْرِفَت) ilahi hakikatlerle elde edilen bilgi minası.
m.+de 69a-1
mine'l-mehdi ilel-lahd (a): (مِنَ المَهْدِ اِلَى اللَّحْدْ) beşikten mezara kadar.
m. 73a-5
minhāc (a) : (مِنْهاجْ) açık, geniş yol.

m. 6a-7, 67a-1
minhac açıl- : imkan sağlanmak.
m. 68b-6

min-heẕā (a) : (مِنْ هَذَا) bundan.
m. 33a-1

min-ledün (a) : (مِنْ لَدُنْ) gayb ilmi.
m. 3b-5, 70a-11, 77a-12, 82a-3

minnet (a) : (مِنَّتْ) iyiliğe karşı duyulan borç duygusu.
m. 60a-4

mīr (f) : (مِيرْ) bey, amir.
m. 22a-4, 22a-10, 46b-7, 73b-11

mīr-i ḥac (f.a): (مِيرِ حَاجْ) hac işleriyle ilgilenen kişi (bkz. mīr-ḥac).
m. 68b-12

mirā (a) : (مِرَا) riyakarlık.

mirā it- : riyakarlık yapmak.
m. 5b-3

miʿrāc (a) : (مِعْرَاجْ ، مِعْرَاجْ) yükselme.
m. 6a-7, 68b-9, 69a-5

mīr-hac (f.a) : (مِيرْ حَاجْ) hac işleriyle ilgilenen kişi (bkz. mīr-i ḥac).
m. 69b-2

miṣbāḥ-ı cennet (a): (مِصْبَاحِ جَنَّتْ) cennet kandili.
m.+mı 19b-5

miskīn (a) : (مِسْكِينْ، مِسْكِينْ ، مِسْكِنْ) aciz, zavallı.
m. 84b-3, 94a-10
m.+e 66b-5
m.+i 93b-10, 95a-3

miskīn-i meşāyiḫ (a): (مِسْكِينِ مَشَايِخْ) mahviyet sahibi şeyhler.
m. 83a-11

mis̱l (a) : (مِثْلْ) eş, benzer.
m.+i 72a-2

mis̱l-i ʿandelib (a): (مِثْلِ عَنْدَلِيبْ) bülbül gibi.
m. 76b-8

mis̱l-i ʿulemā (a): (مِثْلِ عُلَمَا) alimlere benzer.
m. 73a-10

mişkāt-ı cism (a): (مِشْكَاتِ جِسْمْ) vücut kandilliği.
m.+i 79a-6

mişkāt-ı ten (a.f): (مِشْكَاتِ تَنْ) vücut kandilliği.
m.+de 69a-6

mīve (f) : (مِيوَه) meyve.
m. 67b-4, 78b-6, 85a-2
m.+den 53a-6

mive vir- : meyvelenmek.
m. 42b-9, 49a-2
miyesser (a) : (مُيَسَّر) kolay gelen.

m. 30b-5, 35a-10, 95a-5
miyesser ḳıl- : kolay buldurmak.
m. 48b-6
mizāc (a) : (مِزاج) 1. huy, tabiat.

m. 67a-5
2. bir şeyle karıştırılmış olan başka şey.
m. 69a-9
mizāḥ (a) : (مِزاح) şaka, eğlence.

m. 77b-9
Monla (a) : (مُنلا) Molla Cami.

m. 8b-5
muᶜanid (a) : (مُعانِد) inatçı.

m. 87a-12
muᶜaṭṭar (a) : (مُعَطَّر) kokulu.

m. 44a-4
muᶜaṭṭar iT- : kokulandırmak.
m. 89b-6
muᶜaṭṭar ḳıl- : kokulandırmak.
m. 36b-11, 48b-2
muᶜaṭṭar ol- : kokulanmak.
m. 44b-11, 89a-9
muᶜaẕẕeb (a) : (مُعَذَّب) eziyet çeken.

muᶜaẕẕeb it- : eziyet çektirmek.
m. 66a-3
mübāḥ (a) : (مُباح) işlenmesinde günah olmayan şey.

mübāḥ iT- : helal görmek.
m. 80b-5
muḍıl (a) : (مُضِلّ) sapan.

m. 46a-3
mufavvaz (a) : (مُفَوَّض) yapılması ısmarlanmış.

m. 65b-5
muġaylān (f) : (مُغَيْلان) deve dikeni.

m.+a 68a-6
muġaylān-ı ġam (f.a): (مُغَيْلانِ غَم) keder dikeni.

m. 70a-4
mugir (a) : (مُغَيِّرْ) başkalaşma.

mugir ol- : başkalaşmak.
m. 31b-1
mugrib-i kaf-ı kurbet (a): (مُغْرِبِ قَافِ قُرْبَتْ) ilahi yakınlık kaf dağının Anka kuşu.
m.+içün 8a-9
mugtab (a) : (مُغْتَابْ) gıybet edici.

m. 32a-1
muhaba (a) : (مُحَابَا) korku.

muhaba kıl- : korkutmak.
m. 34b-3
muhaddis (a) : (مُحَدِّثْ) hadis alimi.

m. 66b-9
muhakkak (a) : (مُحَقَّقْ) doğruluğu belli olmuş.

m. 51a-2, 59a-1
muhal (a) : (مُحَالْ) mümkün olmayan.

m. 45a-8, 62b-11, 74a-5
muhalled (a) : (مُخَلَّدْ) ebedi.

m. 98b-11
Muhammed (a) : (مُحَمَّدْ) Hz. Muhammed.

m.+dür 91a-8
muharrer (a) : (مُحَرَّرْ) yazılmış.

muharrer kıl- : yazdırılmak.
m. 100b-5
muhayyir : (مُحَيِّرْ) hayrette bırakan.

muhayyir iT- : hayrette bırakmak.
m. 9a-4
muhayyer (a) : (مُخَيَّرْ) beğenmece.

m. 33b-4
muhayyer kıl- : hayrette bırakmak.
m. 5a-10
muhbir (a) : (مُخْبِرْ) haberci.

m. 31b-11
Muhib (a) : (موهب) ihsan eden; Hz. Allah.

m.+e 89a-6
muhibb (a) : (مُحِبّ) seven.

m.+üŋ 84a-12
muhīt-i vahdet (a): (مُحيطِ وَحْدَت) birlik mahalli.
m. 32b-10
muhkem (a) : (مُحْكَم ، مُحْكَمْ) kuvvetli, sağlam.

m. 6b-12, 26a-8, 55b-9
m.+ise 78a-2
muhkem eyle- : kuvvetlendirmek.
m. 42b-8
muhkem iT- : kuvvetlendirmek.
m. 44a-6
muhliṣ (a) : (مُخْلِصْ) ihlas sahibi.

m.+lerüŋ 8b-10
muhliṣan (a) : (مُخْلِصاً) ihlaslı olarak.

m. 33b-7
muhtāc (a) : (مُحْتاجْ) iltiyac sahibi.

m. 68b-1
muhtāc it- : ihtiyac duyulan bir şeyi başkasından sağlamak zorunda bırakmak.
m. 67b-9
muhtaṣar (a) : (مُخْتَصَرْ) kısaltılmış.

m. 62a-1
muhtaṣar kıl- : kısaltmak.
m. 57b-13
muhterem (a) : (مُحْتَرَمْ) saygın.

muhterem ol- : saygın görülmek.
m. 69b-2
Muhyi (a) : (مُحْيِي) dirilten; Hz. Allah.

m. 86b-5
muᶜīl (a) : (مُعيلْ) çoluk çocuğu çok olan kimse.

muᶜīl ol- : çok çocuklu kişi olmak.
m. 7b-12
muᶜīn (a) : (مُعينْ) yardımcı.

m. 46a-4
mukābil (a) : (مُقابِلْ) karşılık.

m. 28b-3

muḳābil dur- : karşı gelmek.

m. 13a-3
muḳadder (a) : (مُقَدَّرْ) takdir olunmuş.

m. 60a-3
muḳaddes (a) : (مُقَدَّسْ) kutlu, temiz.

m. 78a-2, 85a-7
muḳaddis (a) : (مُقَدِّسْ) kutsayan.

m. 15b-2
muḳarrabīn (a) : (مُقَرَّبِينْ) yakınlaşmış olanlar.

m. 7a-3, 44a-2, 94a-6
muḳarrer (a) : (مُقَرَّرْ) kararlaşmış.

muḳarrer ḳıl- : kararda tutmak.

m. 48a-4
muḳayyed (a) : (مُقَيَّدْ) kayıtlı.

m. 63b-1
muḳbil (a) : (مُقْبِلْ) bahtiyar.

m. 31b-9
mūḳın (a) : (مُوقِنْ) kesin olarak bilinen.

m. 62a-3
Muḳīm (a) : (مُقِيمْ) ikamet eden; Hz. Allah.

m.+durur 92b-3
muḳīm-i ḫalvet-i ḳuds (a): (مُقِيمِ خَلْوَتِ قُدْسْ) mübarek yanlızlık ehli.

m.+em 43b-11
muḳtedā (a) : (مُقْتَدَا) uyulan.

m. 11b-10
m.+durur 28b-2
munṣıf (a) : (مُنْصِفْ) insaflı.

munṣıf ol- : insaflı davranmak.

m. 95b-7
mūr (f) : (مُورْ، مُور) karınca.

m. 6b-3
m.+dan 31a-10, 45b-2
m.+uŋ 13a-2
murād (a) : (مُرَادْ، مُرَادْ) istek.

m. 95a-5
m.+ı 23a-12, 98b-12
murāda iriş- : isteğini elde etmek.
m. 70a-8
murāḳıb (a) : (مُراقِبْ) Allah'a bağlanmış.

m. 39b-3
muraṣṣaᶜ (a) : (مُرَصَّعْ) kıymetli taşlarla bezenmiş.

m. 55a-6
murdār (f) : (مُرْدارْ) kirli.

m. 99b-11
murġ (f) : (مُرْغْ ، مُرْغْ) kuş.

m.+a 17b-12, 46a-11
m.+ı 58b-2, 63a-2
m.+ına 14a-1
murġ-ı cān (f) : (مُرْغِ جانْ) can kuşu.
m. 53a-3
murġ-ı dil (f) : (مُرْغِ دِلْ ، مُرْغِ دِلْ) gönül kuşu.
m. 76b-8
m.+e 79b-10
murġ-ı Ḥaḳīḳī-nüvā (f.a.f): (مُرْغِ حَقيقى نَوا) hakikatı söyleyen kuş.
m.18a-1
murġ-ı hevā (f.a): (مُرْغِ هَوا) nefis kuşu.
m. 17b-4
murġ-ı lāhūtī (f.a): (مُرْغِ لاهُوتى) uluhiyyet aleminin kuşu.
m. 11a-13
murġızār (f) : (مُرْغزارْ) kuşu çok olan yer, bahçe.
m. 52a-12

murġān-ı havā (a): (مُرْغانِ هَوا) havadaki kuşlar.
m. 34a-3
musaḫḫar (a) : (مُسَخَّرْ) ele geçirme.

musaḫḫar it- : ele geçirmek.
m. 48a-10
musaḫḫar ol- : istenilen hale girmek.
m. 100b-7
muṣāḥib (a) : (مُصاحِبْ) sohbet eden arkadaş.

m. 28a-7
muṣāḥib olın- : sohbet arkadaşı edinilmek.
m. 60a-9
musallaṭ (a) : (مُسَلَّطْ) üzerine düşüp rahat bırakmayan.

m.+ı 66a-7

musallat eyle- : sataştırmak.
m. 48a-11

musaykal : (مُصَيْقَلْ) parlak.

musaykal it- : parlatmak.

muʿsırat (a) : (مُعْصِرَاتْ ، مُعْصِرَاتْ) sıkma zamanı gelmiş usareliler.

m. 52a-12
m.+dan 67b-1

Musi (a) : (مُوسِى ، مُسِى) Hz. Musa.

m 7a-5
m.+ye 9a-2, 37b-10, 39a-5
m.+yi 9a-3

Musi-i dil (a.f): (مُوسِىِ دِلْ) gönül Musa'sı.

m. 53a 12 80a 4

Musi-i ʿisi-nefes (a): (مُوسِىِ عِيسِىِ نَفَسْ) Hz. İsa nefesli Hz. Musa.
m. 10b-8

muʿsir (a): (مُعْسِرْ) fakir kimse.

m 32a-1

Mustafa (a) : (مُصْطَفَى ، مُصْطَفَا ، مُصْطَفَى) Hz. Muhammed.

m.+dur 12a-3
m +durur 28b-6
m.+nuŋ 29a-12

muştalah (a) : (مُصْطَلَحْ) ıstılahlı.

m. 82b-3

mūş (f) : (مُوشْ) fare.

m. 99b-10

muʿtad (a) : (مُعْتَادْ) alışılmış.

m. 92b-11

mutahhar (a) : (مُطَهَّرْ) temiz.

mutahhar iT- : temizlemek.
m. 48a-5

muʿtemed (a) : (مُعْتَمَدْ) kendisine güvenilen kimse.

m. 86a-8

muʿterif (a) : (مُعْتَرِفْ) itiraf eden.

m. 57b-7

muᶜterif ol- : itirafçı olmak.
m. 10a-11

muṭīᶜ (a) : (مُطِيع) tabi olan.
m. 40a-6

muṭlaḳ (a) : (مُطْلَق) kayıtsız şartsız.
m. 6a-6, 59a-1

muttaṣıf (a) : (مُتَّصِف) vasıflı.

muttaṣıf ol- : vasıflanmak.
m. 28b-1

muvaḥḥid (a) : (مُوَحِّد) Allah'ın birliğine inanan.
m. 28b-8

muẓaffer (a) : (مُظَفَّر) başarılı.

muẓaffer ol- : başarı kazanmak.
m. 51b-2

muẓhir (a) : (مُظْهِر) ortaya çıkarıcı.
m. 32a-9

muḍmaḥil (a) : (مُضْمَحِل) çökmüş.
m. 66b-8

muḍṭarib (a) : (مُضْطَرِب) ızdırap çeken.

muḍṭarib ol- : ızdırap çekmek.
m. 74b-2

mübāḥ (a) : (مُبَاح) işlenmesinde günah ve yasak olmayan şey.
m. 79b-7

mübāḥī (a) : (مُبَاحِي) mübah sayan.
m.+ye 71b-6

mübtediᶜ (a) : (مُبْتَدِع) yeni bir şey ortaya koyan.
m.+uŋ 67a-8

mübtelā (a) : (مُبْتَلا) düşkün.

m.+lariçün 8a-4
m.+sıdur 93a-2
m.+ya 8b-13

mübtelā ol- : tutulmak.
m. 12b-3, 13a-5, 17b-7, 34a-7

mücāhid (a) : (مُجَاهِد) çalışan.
m. 87a-3

mücellā (a) : (مُجَلَّا) arınmış.

mücellā ḳıl- : arındırmak.

m. 81a-2

mücerred (a) : (مُجَرَّدْ) katışık ve karışık olmayan.

m. 78b-8

mücevher (a) : (مُجَوْهَرْ) değerli taş.

m. 100b-9

mücrim (a) : (مُجْرِيمْ مُجْرِمْ) günahkar.

m. 12b-10

m.+lere 65b-11

mücrimīn-i fi'l-esfād (a): (مُجْرِمِينِ فِي الْاَصْفَادْ) zincirlere vurulmuş suçlular.

m. 94a-6

müctemi' (a) : (مُجْتَمِعْ) toplanmış.

müctemi' ol- : birleşmek.

m. 93b-1

müdbir (a) : (مُدْبِرْ) talihsiz.

m. 31b-9, 34b-4

müddet (a) : (مُدَّتْ) zaman.

m. 9b-5

müdlehem (a) : (مُدْلَهَمْ) karanlık gece.

m. 61a-4

müdrec (a) : (مُدْرَجْ) içerisine konulmuş.

müdrec ol- : içerisine konulmak.

m. 80a-10

müdreḳāt-ı bāṭıniye (a): (مُدْرَكَاتِ بَاطِنِيَّه) batıniye düşünceliler gibi.

m. 55b-4

müferrid (a) : (مُفَرِّدْ) kendini Allah'a verip ibadetle meşgul olan.

m. 32a-6

müfessir (a) : (مُفَسِّرْ) tefsir alimi.

m. 66b-9

müflis (a) : (مُفْلِسْ) iflas etmiş.

m. 12b-10

müflis-i kūy-ı ḫarābāt-ı muġān-ı faḳr (a.f.f.f.a): (مُفْلِسِ كُوىِ خَرَابَاتِ مُغَانِ فَقْرْ

acizlik pirlerinin meyhane köyünün müflisi.
m. 26a-7
müfṭır (a) : (مُفْطِرْ) iftar eden.

m. 32a-2
mühce (a) : (مُهْجَه) yürek, sine.

m. 95a-6
mühec (a) : (مُهَجْ) canlar.

m. 74b-3
mühmelat (a) : (مُهْمَلَاتْ) manasız boş sözler.

m.+ı 90a-10
mühtedā (a) : (مُهْتَدِى) ihtida eden.

m. 11b-10
mükāfat (a) : (مُكَافَاتْ) armağan.

m. 53b-6
mükaḥḥal (a) : (مُكَحَّلْ) sürmeli.

m. 44a-4
mükaḥḥal it- : sürmelemek.
m. 52b-9
mükāşefe (a) : (مُكَاشَفَه) hakikat ehline Allah sırlarının görünmesi.

m. 27b-12
mükaşif (a) : (مُكَاشِفْ) mükaşefede bulunan.

m. 87a-5
mükedder (a) : (مُكَدَّرْ) hüzünlü.

mükedder ḳıl- : hüzünlendirmek.
m. 100b-3
mükedder ḳo- : kederli bırakmak.
m. 48a-7
mükteseb (a) : (مُكْتَسَبْ) kazanılmış.

m. 38b-5
mül (f) : (مُلْ یا مُل) şarap.

m. 15a-12
m.+iyile 7a-6, 7b-4
mülāḳī (a) : (مُلَاقِى) kavuşma.

mülāḳī ol- : kavuşmak.
m. 38a-3

mülāzım (a) : (مُلَازِمْ) bir kimseye lazım olan.

m. 39a-8

mülevves (a) : (مُلَوَّثْ) kirli.

mülevves it- : kirletmek.

m. 46b-8

mülḥid (a) : (مُلْحِدْ) Allah'ı inkar eden dinsiz.

m. 11b-13

mülk (a) : (مُلْكْ، مُلْكْ) 1. servet.

m. 99a-4
m.+e 47b-3
m.+i 63a-11
2. ülke, diyar.
m. 58a-5
m.+e 22a-1
m.+ine 64b-11

mülk-i fenā (a): (مُلْكِ فَنَا) yokluk ülkesi, dünya.

m.+dan 62a-4

mülkden ol- : kaybetmek.

m. 46b-2

mülke (a) : (مُلْكَ) ülke.

m.+de 47a-12

mülteca (a) : (مُلْتَجَا) sığınılacak yer.

m. 10a-12

mü'min (a) : (مُؤْمِنْ، مُؤْمِنْ) tam inanmış.

m. 12a-13, 78a-1
m.+lere 28b-8

mü'min-i müttaḳi (a): (مُؤْمِنِ مُتَّقِى) takva sahibi mümin.

m. 8b-1

Mümit (a) : (مُمِيتْ) öldüren; Hz. Allah.

m. 86b-5

mümkin (a) : (مُمْكِنْ) olabilir.

m.+mi 70a-12

Mümşad (a) : (مُمْشَادْ) Mümşad Deynuri (ö. 299/911)

m. 93a-2

mümtāz-ı meşāyiḫ (a): (مُمْتَازِ مَشَايِخْ) şeyhlerin seçkini.

m. 84a-9

münācāt (a) : (مناجات) Allah'a yalvarma.
m.+ı 10b-6

münāsebet (a) : (مناسبت) ilgi.
m. 95a-1

münāsib (a) : (مناسب) uygun.
m. 39a-1

münevver (a) : (منوّر) aydınlatılmış.
m. 100b-4

münevver it- : nurlandırmak.
m. 55b-3

münevver ḳıl- : 1. aydınlatmak.
m. 39a-7
2. nurlandırmak.
m. 48a-8

münezzeh (a) : (منزّه) tenzih edilmiş.
m.+dür 85a-6

mün'im (a) : (منعم) nimet veren.
m.+lerüŋ 55a-2

mūnis (a) : (مونس) cana yakın.
m. 80b-7

münḳād (a) : (منقاد) boyun eğen.
m. 92b-4

münḳād ḳıl- : boyun eğdirmek.
m. 87a-12

münḳād ol- : boyun eğmek.
m. 9b-12, 31b-6, 94a-3

münḳalib (a) : (منقلب) değişmiş.

münḳalib ol- : değişmek.
m. 18b-7, 56b-1

münkir (a) : (منكر) inkar eden.
m. 31b-9

münteḫab (a) : (منتخب) seçilmiş.
m. 38b-6

müntehī (a) : (منتهى) sona eren.

müntehī ol- : sona ermek.
m. 11b-2

müntic (a) : (مُنْتِجْ) neticelenmiş.

müntic ol- : neticelenmek.

m. 55b-11

münzel (a) : (مُنْزَلْ) gökten indirilmiş.

m. 15b-5

münzevī (a) : (مُنْزَوِي) çekilip bir köşeye oturan.

m. 86b-1

münezzehü aᶜlā (a): (مُنَزَّهُ اَعْلا) üstün ve yüce.

m. 17a-8

mürāᶜāt (a) : (مُرَاعَاتْ) gözetleme.

mürāᶜat kıl- : gözetlemek.

m. 53b-5

mürāyī (a) : (مُرَائِي) iki yüzlü kimse.

m. 5b-3, 32a-2, 35a-3

mürebbā (a) : (مُرَبَّا) terbiye olunmuş.

mürebbā ol- : terbiyelenmek.

m. 23b-4

mürīd (a) : (مُرِيدْ ، مُرِيدْ) tarikate katılıp bir şeyhe bağlanan kişi.

m. 25b-10, 56a-8, 70a-8, 90a-7

m.+i 90a-5

mürīd-i lāf (a.f): (مُرِيدِ لَافْ) laf müridi.

m. 74a-4

mürşid (a) : (مُرْشِدْ ، مُرْشِدْ) şeyh, tarikat veren zat.

m. 71b-2, 72a-2, 93a-12

m.+e 94b-13

mürşid-i aktāb (a): (مُرْشِدِ اَقْطَابْ) kutupları irşad eden şeyh.

m. 83b-8, 84a-8

mürşid- kāmil (a): (مُرْشِدِ كَامِلْ) fenafillah makamına ulaşmış veli.

m. 9b-5

mürşid-i Kerḫ (a): (مُرْشِدِ كَرْخْ) Maruf-ı Kerhi.

m. 84b-11

mürteḳib (a) : (مُرْتَقِبْ) bekleyen.

m. 45b-7

mürtefiᶜ (a) : (مُرْتَفِعْ) yükselmiş.

m. 62a-3

mürtekib (a) : (مُرْتَكِبْ) yakışıksız iş yapma.

m. 14a-9
müsāfirān-ı ġuyūb (a): (مسافران غيوب) bilinmeyen konuklar.

m. 44a-3
müsāʿid (a) : (مساعد) elverişli, uygun.

m. 87a-11, 91a-9
müsāvī (a) : (مساوی، مساوي) eşit.

m. 61b-11
m.+dür 84b-8
müsebbiḥ (a) : (مسبّح) tesbih eden.

m. 15b-2
müstaġnī (a) : (مستغنی) kimseden menfaat beklemeyen.

m. 14a-11, 67a-2, 82a-5
müstaġraḳ (a) : (مستغرق) boğulmuş.

müstaġraḳ ol- : boğulmak.
m. 25b-12, 52a-13
müstaḥżır (a) : (مستحضر) hazırlayıcı.

m. 31b-10
Müsteʿān (a) : (مستعان) yardım beklenen; Hz. Allah.

m. 97b-6
müstebşir (a) : (مستبشر) güler yüzlü.

m. 32a-4
müstekbir (a) : (مستكبر) büyüklenen.

m. 32a-8
Müstenedī (a) : (مستندی) ey benim dayanağım Hz. Allah.

m. 65b-9
müsteraḥ (a) : (مستراح) rahat edilecek yer.

m. 82a-8
müstevlī (a) : (مستولی) istila eden.

m. 37b-12, 94a-8
müstevlī ḳıl- : istila ettirmek.
m. 48b-1
müsülmān (a) : (مسلمان) müslüman.

m. 67a-9
müsülmānlıK (a.+t): (مسلمانلغ) müslümanlık.

m. 17a-10
müşāhede (a) : (مُشاهَدَه) Allah alemini görme.

m. 27b-12
müşāhid (a) : (مُشاهِدْ) müşahede eden.

m. 87a-5
müşevveş (a) : (مُشَوَّشْ) karışık.

müşevveş it- : karıştırmak.

m. 46b-8
müşkil (a) : (مُشْكِلْ) zor, güç.

m. 52a-2, 72b-9
müşkil ol- : zor görünmek.

m. 30a-11
müşkilāt (a) : (مُشْكِلاتْ) zor mesele.

m. 49b-1
müşkil-güşā (a.f): (مُشْكِلْ گُشا) güç işleri halleden.

m. 18a-3
müştak (a) : (مُشْتَقْ) türemiş.

m. 39a-3
müştāk (a) : (مُشْتاقْ، مُشتاقْ) özleyen.

m. 77a-7
m.+ı 82a-1
müştāḳ ol- : şevklenmek.

m. 5a-1
müştāḳılıḳā-yı Ḥażret (a.f.a): (مُشْتاقِ لِقاىِ حَضْرَتْ) Hz. Allah'ın cemaline arzulu.

m. 64b-10
müttaḳī (a) : (مُتَّقِى) Allah'tan korkan.

m. 80b-2
müteʿaṭṭış (a) : (مُتَعَطِّشْ) susamış.

müteʿaṭṭış ḳıl-: çok arzu etmek.

m. 31b-5
müteferrik (a) : (مُتَفَرِّقْ) dağınık.

müteferrik ḳıl-: dağıtmak.

m. 53b-9
müteġayyır (a) : (مُتَغَيِّرْ) değişen.

müteġayyır iT- : değiştirmek.
m. 53b-9
mütteka-yı visal (a): (مُتَّكَاءِ وِصَالْ) kavuşma dayanağı.
m. 33b-2
mütelaşi (a) : (مُتَلَاشِى) acele edici.

m. 58b-6
mütevakkaᶜ (a) : (مُتَوَقَّعْ) beklenen.

m. 84a-5
mütevakkıᶜ (a) : (مُتَوَقِّعْ) medet uman.

m. 61a-2
müteveccih (a) : (مُتَوَجِّهْ) yönelmiş.

müteveccih ol- : yönelmek.
m. 17b-3
mütun (a) : (مُتُونْ) metinler.

m. 76b-2
müzd (a) : (مُزْدْ) ücret.

m. 31b-4
müzeyyen (a) : (مُزَيَّنْ) süslü.

m. 51b-2
müzeyyen ḳıl- : süslendirmek.
m. 27b-3
müzeyyen ol- : süslenmek.
m. 89b-10

N

nā (f) : (نا ، نا) olumsuz bildirir.

nā-bāliġ (f) : (نابالغ) ham.

n. 95a-8

nā-bedīd (f) : (نابديد) belirsizleştirme (bkz. na-bedīẕ).

nā-bedīd iT- : belirsizleştirmek.

n. 19b-8

nā-bedīẕ (f) : (نابديذ) kapalı, gizli (bkz. na-bedīd).

n. 98a-2

nā-bediz iT- : belirsizleştirmek.

n. 90b-8

nā-bīnā (f) : (نابينا) gözsüz, kör.

n. 14a-2, 15a-4

nā-çāre (f) : (ناچاره) çaresiz.

n. 54b-1

nā-dān (f) : (نادان ، ناداذ) cahil.

n. 13b-3, 37a-3

n.+a 71a-1

nā-ehl (f.a) : (نااهل) ehil olmayan.

n.+üŋ 72b-10

nā-gāh (f) : (ناگاه ، ناگاه) ansızın (bkz. nā-geh).

n. 30b-5, 34b-1, 34b-3, 53a-2, 54b-1

nā-geh (f) : (ناگه ، ناگه) ansızın (bkz. nā-gāh).

n. 18b-4, 19b-8, 43b-10,44a-1, 44a-5, 66b-8

nā-gehān (f) : (ناگهان) ansızın.

n. 3a-4, 32b-11, 63a-4

nā-süfte (f) : (ناسفته) delinmemiş.

n.+dür 59a-3

nā-tüvān (f) : (ناتوان) zayıf, kudretsiz.

n. 97b-8

nabż (a) : (نبض) nabız.

nabż dut- : nabzını kontrol etmek.

n.+ını 45b-1

nāfiẕ (a) : (نافذ) sözü geçen.

n. 86b-10

naḥv (a) : (نحو) 1. yol.

n.+de 98a-3
2. söz dizimi.
n.+ile 52b-6

nāḳa (a) : (نَاقَه) dişi deve.

n.+yı 75b-3

naḳd (a) : (نَقْدْ) para, servet.

n.+uŋ 99b-9

naḳī (a) : (نَقِی) temiz, pak.

n. 8b-1, 80b-2

naḳṣ (a) : (نَقْص) noksanlık.

n. 80a-5, 85b-11, 86b-9

naḳş (a) : (نَقْش) 1. duvarlara yapılan resim, yazı.

n.+ı 94a-10
n.+ımısın 57a-8
2. manevi kir.
n.+ı 3b-1
n.+ın 70a-2

naḳş-ı ṣūret-i ḥavrā (a): (نَقْشِ صُورَتِ حَوْرَا) ahu suretli kadının güzelliği.

n. 14b-7

nālān (f) : (نَالَانْ) inleyen.

n. 45b-3, 84a-6, 96b-7

nāle (f) : (نَالَه) inleyiş.

n. 7a-12, 16b-2, 20a-2

nāle-i أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقْ (f.a) : (نَالَهٔ) "sabahın Rabbine sığınırım"ın feryadı.

n. 97a-9

nāle-i dil-sūz (f): (نَالَهٔ دِلْ سُوزْ) gönül yakan inleyiş.

n. 41b-1

naʿleyn-i hevā (a): (نَعْلَيْنِ هَوَا) nefis ayakkabısı.

n. 10b-11

nāliş (f) : (نَالِشْ) inleyiş.

n.+üŋe 50a-12

nām (f) : (نَامْ) şöhret.

n. 27a-6, 46b-11, 50a-6, 65a-6, 73b-6, 73b-9, 74a-1

nām dut- : şöhret bulmak.

n. 76a-1

namāz (f) : (نَمَازْ ، نَمَازْ) namaz.

n. 8b-9
n.+ı 17b-3, 23a-6
namaza tur- : namaza başlamak.
n. 52b-4
namāz-güzār (f): (نَمَازْ كُزَارْ) namazını kılan.

n. 99b-8
nān-ṭaleb (f.a): (نَانْ طَلَبْ) ekmek dileyen.

n. 31a-4
nār (a) : (نَارٌ، نَارًا، نَارِ) ateş.

n. 19a-6, 20b-1, 55a-1
n.+dandur 37b-9, 37b-10, 37b-11
n.+ı 3a-8, 30b-2, 40a-9, 47a-9
Nār-ı Anestü (a): (نَارِ آنَسْتُ) Hz. Musa'nın gördüğü ateş.

n.+den 10b-8
nār-ı ḥırṣ (a) : (نَارِ حِرْص) hırs ateşi.

n.+ıla 67b-7
nār-ı meḥabbet (a): (نَارِ مَحَبَّتْ) sevgi ateşi.
n. 68b-3
naʿra (a) : (نَعْرَه) bağırış.

n.+sından 79a-11
n.+sını 53a-12
naʿra kıl- : bağırmak.
n. 57b-10
naʿra-ı هَلْ مِنْ مَزِيدْ (a): (نَعْرَهٔ) "daha yok mu" bağrışı.
n. 18b-1, 41b-1
naʿra-ı inni ena'llah (a): (نَعْرَهٔ اِنِّى اَنَا اللّٰه) "kuşkusuz ben Allah'ım" ın bağrışı.
n.+dan 85a-4
naʿra-ı mestan (a.f): (نَعْرَهٔ مَسْتَانْ) serhoşlar bağrışı.
n. 20a-2, 41b-2
naʿra-ı mest-i meclis-i ʿışḳ (a.f.f.a): (نَعْرَهٔ مَسْتِ مَجْلِسِ عِشْقْ) aşk meclisinin serhoş bağrışı.
n.+ı 80b-3
naʿra-zenān (a.f): (نَعْرَه زَنَانْ) yüksek sesle bağırarak.

n. 18a-10, 35b-7, 97b-8
narḫ (f) : (نَرْخْ) fiyat belirleme.

narḫ ḳo- : pazarda satılan mallar için resmi olarak fiyat belirlemek.
n. 84b-6
nās (a) : (نَاسْ) insanlar.

n.+ı 87b-6
nas-ı bed-kīş (a.f): (نَصِ بدْكيش) dinsizliği açıkça belli olan.
n.+e 3a-6
naṣb (a) : (نَصْب) dikme.

naṣb eyle- : dikmek.
n. 3a-8
nāṣıḥ (a) : (ناصِح) öğüt veren.

n. 81a-9
naṣīb (a) : (نَصيبْ نصيب) pay, hisse.
n. 16b-12
n.+i 18b-12
n.+ün 17a-11, 49a-3
naṣīb ol- : nasiplenmek.
n. 45b-4, 71a-2
naṣīb-i faḳr (a): (نَصيبِ فقْر) fakirlik hissesi.
n. 67a-6
naṣīḥat (a) : (نَصيحَتْ) öğüt.

n. 32a-8, 95b-4
naṣīḥat dut- : öğüde göre hareket etmek.
n. 75b-7
naṣīḥat eyle- : öğüt vermek.
n. 75b-7
naṣīḥat kıl- : öğüt vermek.
n. 96a-8
naṣr (a) : (نَصْر) yardım.

n. 6a-1
naṣūḥ (a) : (نَصُوح) halis.

n. 76b-1, 77a-4
naʿt (a) : (نَعْت) övgü.

n.+ı 21a-10
n.+üŋdür 25a-11
naʿt-i luṭf (a): (نَعْتِ لطْف) bağış övgüsü.

n.+uŋ 40a-1
naṭʿ (a) : (نَطْع) döşek.

n.+ı 92a-8
n.+ını 51b-9
nāyib (a) : (نايِب) vekil.

n. 28b-2
nāz (f) : (نَاز) yapmacık tavır.

nāz it- : nazlanmak.
n. 97b-11
naẓar (a) : (نَظَر ، نَظَر) 1. mürşitlerin müritlerin kalbini feyz ile doldurması.
n. 83a-1
n.+durur 63a-12
n.+ından 55b-9
2. bakış, bakma.
n. 6b-7, 95b-9
n.+da 60b-1
n.+ından 62a-3
naẓar eyle- : 1. mürşitlerin müritlerin kalbini feyz ile doldurmak.
n. 29b-5, 30a-6
2. ibretle bakmak.
n. 97b-2
3. ilgi duymak.
n. 72a-11
4. öyle görmek, kabul etmek.
n. 56a-5
naẓar ır- : başka yere yönelmek.
n. 43a-6
naẓar it- : bakmak.
n. 57b-6, 62a-3, 90a-12
naẓar ḳıl- : 1. bakmak, ibretle bakmak.
n. 15a-5, 19a-10, 33b-10, 45a-11, 57a-8, 58b-4, 64b-1
2. teveccüh etmek.
n. 5a-7, 13b-13
3. mürşitlerin müritlerin kalbini feyzle doldurmak.
n. 66a-9
naẓar tut- : bakmak.
n. 14a-2
nāżid (a) : (نَضِيد) yerli yerinde.

n. 91a-7
nāzil (a) : (نَازِل) değersiz, adi.

n. 37a-4, 45a-12
nāzil ol- : inmek.
n. 3a-5, 6a-8
naẓm (a) : (نَظْم) şiir.

n.+ında 62b-1
ne : (نَه ، نا ، نی) 1. hangi şey.

n. 9b-3, 10a-1, 10a-5, 12b-6, 13b-10, 14a-6, 15b-2, 15b-4, 16a-7, 17a-8, 17b-1, 19a-9, 19a-9, 20a-7, 21a-1, 22a-3, 22a-8, 22a-8, 23a-10, 23b-3, 27a-10, 27b-7, 27b-7, 27b-7, 28a-6, 28a-8, 30a-12, 30b-11, 31a-1, 31b-11, 32b-12, 33a-3, 33b-6, 34b-3,34b-5, 34b-6, 35a-3, 37a-2, 38b-8, 39a-8, 41b-10, 41b-11, 41b-12, 42a-2, 42a-2, 43a-5, 43b-4, 43b-4, 43b-5, 43b-7, 44a-5, 46a-3, 46a-7, 46b-12, 47b-8, 49a-6, 50b-7, 50b-9, 53a-12, 56a-9, 56b-5, 56b-11, 57b-12, 58a-1, 58a-7, 59a-2, 59b-2, 63a-1, 65a-3, 65b-6, 66b-7, 69a-11, 70b-12, 72b-4, 77a-12, 78b-3, 78b-9, 80a-5, 80a-8, 80a-9, 80a-10, 82b-4, 84a-6, 89b-11, 89b-12, 90a-10, 90b-13, 91a-13, 91a-13, 93b-6, 96b-8, 96b-9, 99a-2
n.+den 9b-3, 18b-10
n.+dür 4a-1, 14b-7, 17a-9, 19a-5, 19a-12, 20b-3, 20b-12, 20b-12,
37a-11,43b-5, 59b-11, 60a-13, 82b-4, 84a-12
n.+dürür 26a-2
n.+ler 20a-7, 54b-2, 54b-2, 64b-2, 64b-2
n.+ŋe 34b-2
n.+si 34b-6
n.+sine 55a-3, 66b-11,
n.+ye 19a-10, 26b-9, 49b-8, 60a-3, 94a-5
n.+yiçün 66b-6
n.+yile 47b-9
2. nasıl.
n. 3b-4, 4a-1, 14b-2, 14b-2, 19a-6, 19a-6, 22a-4, 23b-4, 31a-3, 32b-11,33a-1, 35a-8, 37a-3, 37a-9, 37b-4, 42a-4, 49b-3, 49b-9, 52b-7, 60a-2, 64b-12, 78b-5, 80a-7, 80b-4, 81a-4, 96a-7, 96b-9
3. niçin, niye.
n. 4a-3, 7a-8, 30b-1, 35a-11, 38b-12, 39a-1, 58a-6, 58b-1, 62a-9, 62a-10, 62b-7, 64b-11, 67b-12, 68a-6, 71b-10, 74b-9, 77a-2, 79a-10, 82a-1, 87a-13, 97b-2, 97b-12
n.+dür 32a-12, 72a-7, 74b-10, 81a-11, 94a-2
4. ne kadar.
n. 13a-2, 53b-7, 93b-4
5. kim.
n. 16b-11, 84b-9
n.+den 77b-3
6. soru sıfatı, pekiştirme görevinde.
n. 16b-10, 22a-5, 22a-5, 43a-2, 89b-5, 91a-4, 94a-7
7. ne olur.
n. 86a-8

ne... : (.... نَهْ) başına geldiği kelimeye olumsuzluk anlamı kazandırır.

n. 21a-10, 58a-3, 59b-12, 59b-12, 59b-12, 60a-1, 60a-2, 60a-3, 60a-4, 60a-5, 60a-6, 60a-7, 60a-8, 60a-9, 60a-10, 60a-11, 60a-12, 60a-13, 60b-1, 60b-2, 60b-3, 60b-4, 79a-12, 87a-4, 91a-1, 91a-6, 91a-11, 91b-7,91b-8, 93a-10

ne deŋlü :(نه دڭلو) ne kadar.

n. 31a-1 , 90a-11

ne kadar (t.a) : (نه قدر)ne kadar.

n. 64a-12, 78a-3, 99b-11

ne ki (t.f) : (نه كه).... için bir şey değil.

n. 5a-8

ne...ne : (نا...نه ، نه...نه) ne...ne.

n. 4a-7, 4b-11, 5b-8, 5b-8, 6a-3, 8a-6, 14b-7, 16b-6, 22a-12, 35a-1, 35a-6, 37b-1, 37b-2, 37b-3, 38a-7, 38a-13, 38b-4, 38b-7, 38b-12, 38b-12, 39a-12, 40b-1, 40b-5, 41b-10, 45a-12, 46b-2, 46b-4, 46b-4, 46b-7, 47a-12, 47b-1, 47b-4, 47b-5, 51b-1, 51b-1, 51b-13, 54a-3, 58a-6,58a-9, 60a-6, 60a-13, 61a-5, 62b-5, 62b-9, 64b-4, 66b-8, 66b-9, 66b-10, 66b-12, 68a-5, 70a-3, 71a-5, 71a-8, 71a-8, 71a-9, 71a-9, 71a-13, 71b-1, 71b-1, 71b-2, 71b-12, 72a-1, 72a-8, 72a-10, 72a-10, 78b-4, 79b-8, 82a-3, 86a-7, 88b-9, 90a-6, 90b-1, 93a-13, 93b-3, 94a-13, 94b-2, 99b-5

ne...ne...ne : (نه...نه...نه) ne...ne...ne.

n. 18a-8, 22a-10, 34a-3, 40b-10, 47b-3, 60b-6, 67a-9, 72a-9,75b-4, 90b-1, 100a-3

nebāt (a) : (نبات ، نبات) 1. bitki.

n. 51b-1, 51b-5

n.+ı 52a-11

2. şeker.

n. 52a-11

nebātāt (a) : (نباتات) bitkiler.

n. 9a-10

neberd (f) : (نبرد) savaşma.

neberd kıl- : savaşmak.

n. 91b-4, 92a-2

nebī (a) : (نبى ، نبى) 1. Hz. Muhammed.

n. 62a-11, 68b-1

n.+nüŋ 8b-2

n.+ye 28b-2

2. peygamber.

n. 7b-6

n.+nüŋ 9b-9

necāt (a) : (نجات ، نجات) kurtuluş.

n. 71b-7

n.+a 2b-6

necāt ol- : kurtulmak.

n. 51b-7

necāt-ı ṣamt-ı ᶜuzlet (a): (نجاتِ صمتِ عزلت) yanlızlık suskunluğunun kurtuluşu.

n.+de 14b-3

necāt-ı ᶜuṣāt (a): (نجاتِ عصات) günahkarların kurtuluşu.

n. 4a-2

neccinā (a) : (نجّنا) (bizi) kurtar.

n. 12b-12

neccinā minnā (a): (نجّنا منّا) bizi kurtar.

n. 12b-12

neciyyet-i Nūḥ (a): (نجيّتِ نوح) Hz. Nuh'un sırdaşlığı.

n. 76a-10

neçün (t.f) : (نچون ، نچون) niçin, niye (bkz. niçün).

n. 13b-10, 38b-7, 90b-6

n.+dür 60a-2

n.+sin 38b-7

nedāmet (a) : (ندامت ، ندامت) pişmanlık.

n. 60a-1

n.+ile 89a-13

nedāmet eyle- : pişman olmak.

n. 44b-2

nedem (a) : (ندم) pişmanlık.

n. 36a-12, 61a-10

nedem di- : pişmanlık belirtmek.

n. 75a-7

nedem eyle- : pişmanlık duymak.

n. 35b-1

nedīm-i meclis-i üns (a): (نديمِ مجلسِ انس) dost meclisinin hizmetçisi.

n.+em 43b-11

nefᶜ (a) : (نفع) kazanç.

n. 87a-2

nefeḥāt (a) : (نفحات) esintiler.

n.+ından 48b-2

nefeḥāt-ı ḳurb (a): (نفحاتِ قرب ، نفحاتِ قرب) yakınlık esintileri.

n. 81b-3

n.+inden 23b-5, 92a-3, 96b-3

n.+ini 72b-6, 95b-8

n.+inüŋ 71b-8, 90b-10

n.+üm 59a-10
n.+üŋ 12a-13, 13b-5, 14a-4, 14a-5, 30a-10, 33b-11, 60a-12, 67b-11, 78b-1, 91b-4
n.+üŋe 12a-10, 38a-5, 85b-13

nefes (a) : (نَفَسٌ نفس) soluk.
n. 5a-12, 10b-3, 20a-4, 26a-6, 27a-2, 92b-12, 94b-11, 95a-4
n.+de 35a-7
n.+den 53a-11
n.+inde 34b-7
n.+inden 9a-11

nefes vir- : solumak.
n. 27a-5

nefes nefes (a) : (نَفَسْ نَفَسْ) soluk soluğa, çabukça.
n. 68b-9, 91a-9

nefḫa (a) : (نَفْخه) soluk.
n. 41b-3

nefḫ-ı rūḥ (a) : (نَفْخ روح) ruh üfürmesi.
n. 78b-9

nefir-i ṣafir (a): (نَفير صَفير) ıslığımsı bağırtı.
n. 82a-2

nefs (a) : (نَفْسْ . نفس) nefis.
n. 4a-8, 14a-12, 26b-3, 28a-9, 35a-4, 53a-4, 68a-2, 79a-1, 86a-1, 87b-2, 87a-12, 89a-11, 90b-5, 91a-4, 98a-6, 100a-4
n.+den 67b-13
n.+e 6a-10, 31a-5, 36b-4, 71b-3, 93b-8, 97a-1, 97b-2, 99b-12, 100b-9
n.+edür 94b-13
n.+i 14a-6, 48a-11, 57a-4, 67b-7, 95a-8
n.+içün 31a-3, 47a-11, 49b-9, 60a-6
n.+ile 7a-7, 94a-11

nefs boynını ur-: nefsi terbiye etmek.
n. 28a-3

nefs öldür- : nefsi terbiye etmek.
n.+in 92a-3
n.+üŋi 91b-3

nefs-i ber-girdār (a.f): (نَفْسِ بَرْ گِرْدار) işi kötü olan nefis.
n. 99a-6

nefs-i emmāre (a): (نَفْسِ اَمّاره) insanı kötülüğe sürükleyen nefis.
n. 48a-10

nefs-i esir (a): (نَفْسِ اَسير) esir olmuş nefis.
n. 8b-13

nefs-i ḫabis (a): (نَفْسِ خَبيث) alçak nefis.
n. 66a-11, 66a-11, 66a-12, 66b-1, 66b-2, 66b-3, 66b-4, 66b-5

nefs-i hasis (a): (نفس خسيس) alçak nefis.
n.+e 47b-1
nefs-i mutīᶜ (a): (نفس مطيع) boyun eğen nefis.
n. 71b-1
nefs-i pelid (a.f): (نفس پليد) alçak nefis.
n. 90b-6
nefs-i şūm (a.f): (نفس شوم) hayırsız nefis.

n. 59a-9, 59a-11
n.+içün 38a-6
neft̩-i ḳahr (a): (نفط قهر) azap veren neft.

n.+uŋ 40a-1
nefy (a) : (نفى) sürme.

nefy eyle- : sürmek.
n. 53b-2
nehār (a) : (نهار) gündüz.

n. 4a-7, 19a-7, 33b-5, 52a-5, 98b-8
nehār-ı devlet (a): (نهار دولت) saadet günü.
n. 5a-6
nehc (a) : (نهج) doğru yol.

n. 74b-10
neheng (f) : (نهنگ) timsah.

n.+i 58b-5
nehengāsā (f) : (نهنك آسا) timsah gibi.

n. 35b-12
nem (f) : (نم) ıslaklık.

n. 60b-8, 61a-2
Nemrūd (a) : (نمرود) Hz. İbrahim'i ateşe attıran hükümdar.

n. 9a-1, 89a-11
neng (f) : (ننگ، ننك) 1. şöhret.

n. 85a-5
2. utanma.
n. 73b-9, 100a-3
n.+in 7b-10
nerdübān (f) : (نردبان) merdiven.

n. 82a-7
nerges (f) : (نرگس) nergis (bkz. nergis).

n. 14a-2, 15a-4, 42a-9
nerges-i şehla (f): (نَرْگِسِ شَهْلا) baygın bakışlı göz.
n. 51a-2
nergis (f) : (نَرْگِس) nergis (bkz. nerges).

n.+üŋ 16a-12
nerm (f) : (نَرْم) yumuşak.

nerm iT- : yumuşatmak.
n. 19b-7
neṣāyiḥ (a) : (نَصایِحْ) öğütler.

n. 81a-9
neseb (a) : (نَسَبْ) soy.

n. 38b-4
nesemāt (a) : (نَسَماتْ) nefesler.

n.+ından 33a-10
nesīm (a) : (نَسیمْ) rüzgar.

n. 89b-6
nesīm-i ḳurb (a): (نَسیمِ قُرْبْ ، نَسیمِ قُرْبِ) yakınlık rüzgarı.

n. 41b-3, 45a-4
n.+ıla 89a-9
nesīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ (a): (نَسیمِ قُرْبِ حَقْ) Hz. Allah'a yakınlık rüzgarı.
n. 26b-9, 80a-2
nesīm-i üns (a): (نَسیمِ اُنْس) yakınlık rüzgarı.

n.+üŋ 15b-6
nesne : (نَسْنَه) nesne.

n.+nüŋ 56a-8
nessāc (a) : (نَسّاجْ) dokumacı.

n. 67a-10
neşr (a) : (نَشْر) ortaya çıkarma.

neşr ol- : açıklanmak.
n. 51b-11
neşter-i ta'n (f.a): (نَشْتَرِ طَعْنْ) ayıplama bıçağı.
n. 77b-12
netīce (a) : (نَتیجَه) sonuç.

n. 71b-11
n.+sidür 76b-1

nevā (f) : (نَوا) ses, seda.

n. 33b-4

nevāhī (a) : (نَواهی) yasak şeyler.

n.+den 33b-7

nevāle (a) : (نَوالَه) yiyecek.

n. 53a-6

nevāl-i celāl (a): (نَوالِ جَلال) büyük bağış.

n.+i 89a-2

neverd (f) : (نَوَرْد) yaka.

n. 91b-8

nevḥa (a) : (نَوْحَه) ölüye sesle ağlama.

n. 37a-7

nevm (a) : (نَوْم) uyku.

n.+ile 52b-7

nevmīz (f) : (نَوْمیز) ümitsiz.

n. 85b-5

nev-rūz (f) : (نَوْروز) ilkbahar.

n. 26a-10

ney (f) : (نی ، نَیْ) ney.

n. 40a-5

n.+üŋ 96b-5

neyle- : (نیلَ) ne yapmak.

n.+düŋüz 55a-2

n.-mişdür 64b-1

n.-rüz 3a-2, 5b-10, 5b-10, 5b-10

neysene : (نَیسنَه) nesne.

n. 70a-12

ney-şeker (f) : (نَیْ شَکَر) şeker kamışı.

n.+de 52b-11

neyyir-i aʿẓam (a): (نَیِّرِ اَعظَم) güneş.

n. 88b-5

ni : (نی ، نَه) hangi şey (bkz. ne).

n. 10b-7, 14a-5, 40b-6, 49a-1, 72b-7, 78b-4, 82b-3

var ni : (وَرْ نَه) her ne varsa.

v. 12a-8, 66b-9, 88a-5, 92a-5, 100a-5, 100a-7

niᶜam : (نِعَم) nimetler.

n. 73a-7

nice : (نیجه ، نیجه ، نجه) 1. niye, nasıl (bkz. niçe).

n. 19a-3, 36a-4, 46b-13, 57b-13, 58a-5, 58b-3, 58b-6, 61a-7, 62a-5, 77a-1, 77b-12, 82b-2, 89a-4, 92a-7, 92b-1, 100b-8

2. çok, birçok (bkz. niçe).

n. 3b-12, 37a-7, 40a-2

3. ne vakte kadar (bkz. niçe).

n. 50b-9

niçe : (نیچه ، نچه ، نیچه) 1. niye, nasıl (bkz. niçe).

n. 5a-9, 11a-12, 14a-1, 14a-1, 23a-7, 29b-10, 29b-11, 35a-1, 36a-7, 38a-8, 48b-10, 75b-4, 89a-13, 90b-12

2. çok, birçok (bkz. nice).

n. 3a-3, 5b-6, 5b-6, 14a-13, 14a-13, 36b-9, 37a-2, 38a-5, 47a-11, 64b-4, 90b-7

3. ne vakte kadar (bkz. nice).

n. 4a-10, 6a-10, 14a-12, 47a-3, 50a-2, 84b-10, 87b-5, 87b-5, 89a-3, 89a-3

4. bir çok kişi.

n.+ler 100a-2

n.+üŋ 51b-11, 67a-11

n.+nüŋ 16b-3, 16b-3

niçe bir :(نیچه بره) +e vakte kadar.

n. 51a-7, 58b-10, 74b-8

niçe ki (t.f) : (نچه كه) ne kadar ki.

n. 35b-4

niçe niçe : (نچه نچه ، نیچه نیچه) 1. ne vakte kadar.

n. 4b-6, 9b-5, 50a-11, 50b-8, 55a-4, 91a-12, 93a-11

2. pek çok.

n. 38a-6

niçün : (نیچون ، نیچون) niçin (bkz. neçün).

n. 20b-6, 49b-10

niT- : (نیده ، نده) ne yapmak.

n.-e 13b-12, 46b-12, 80a-5, 80a-8, 93a-12, 96a-1, 100b-9

n.-elüm 70b-9

n.-em 59b-2, 88a-5

n.-er 17b-12, 37a-6, 46b-7, 58b-4, 71a-11, 71b-2, 81a-3, 98a-3

n.-erler 76a-7

n.-erüz 4b-11
n.-evüz 3b-9
nidā-yı fa'tebirū yā uli'l-elbab (a): (نداي فاعتبروا يا اولي الالباب) ey akıl sahipleri ibret alın çağrısı.
n. 45a-7
nigāristān (f) : (نگارستان) güzelleri çok olan yer.

n.+içün 37b-4
nigehbān (f) : (نگهبان) gözcü.

n.+um 30a-4
n.+umuz 66a-2
nihān (f) : (نهان) gizli.

n. 50a-8, 62b-3, 65a-1
nihān it- : gizlemek.
n. 56b-12
nihāyet (a) : (نهايت) son.

n.+i 97a-6
nīk (f) : (نيك) iyi.

n. 65b-10, 86b-2
nikāb (a) : (نقاب ، نقاب) örtü, engel.

n. 11a-4, 39b-5, 41a-6, 41b-5, 42a-1
n.+ı 16b-1, 66b-3, 66b-8
nikāb acdur- : örtüyü kaldırmak.
n. 39b-8
nīm (f) : (نيم) yarım.

n. 7b-8
ni'met (a) : (نعمت) ihsan, bağış.

n.+i 52b-11
n.+ine 47b-5
n.+ler 13a-9
ni'met-i lā ilāhe illallāh (a): (نعمت لا اله الا الله) kelime-i tevhidin ihsanı.
n. 2b-7
nīrān (a) : (نيران) parıltılar.

n.+a 71b-11
nīrān-ı nefs (a): (نيران نفس) nefs ateşi.

n. 89b-2, 96b-12
nire : (نره ، نيره) nere.

n.+den 66b-5
n.+ye 56b-8

nisā’(a) : (نِسآء) kadın.

n. 75a-1

nisālıK (a.+t) : (نِسالِغ) kadınlık.

n.+ın 51b-10

nis̱ār (a) : (نِثار) saçma.

n.+yiçün 16b-1

nis̱ār it- : saçmak.
n. 52a-12
nis̱ār kıl- : saçmak.
n. 98a-10
nis̱ār-ı raḥmet (a): (نِثارِ رَحْمَت) rahmet saçısı.
n. 15a-6

nisbet (a) : (نِسْبَت) bağlılık.

n.+in 38b-4

nist (f) : (نيست) yok.

n. 63a-9, 64a-7

nīş (f) : (نيش) zehir.

n.+iledürür 43b-6

nişān (f) : (نِشانْ ، نِشانْ ، نِشانْ) 1. şöhret.

n. 46b-11, 65a-6, 73b-6
n.+ı 27a-6
n.+umuz 8a-7
2. iz, belirti.
n. 62b-10
3. önemli iş görene takılan anmalık.
n. 50a-6

nişān göster- : delil getirmek.
n. 65a-10

nişe : (نيشَه ، نِشَه) 1. niye, nasıl.

n. 36a-9, 36b-3, 57a-5, 57a-7, 62b-6, 89a-12, 99a-6
n.+dür 19a-5
2. çok, birçok.
n. 3a-8

nit- : (نِتْ-) ne yapmak.

n.-di 22a-1
n.-sün 46a-10

niṭaḳ (a) : (نِطاق) kuşak.

n.+ın 86a-9

nite : (نِتَه ، نيته) nasıl.

n. 19a-4, 21b-7,

nite ki (t.f) : (نِتَا كِه ، نيته كِه ، نِتَه كِه) nasıl ki.

n. 15a-5, 15a-9, 15b-5, 58b-5, 68b-1

nitekim (نِتَه كِمْ) nitekim.

n. 13b-6

niyāz (f) : (نِيَازْ) yalvarma.

n. 8b-9

niyāz-ı ġam-ı ʿışḳ (f.a.a): (نِيَازِ غَمِ عِشْق) aşk derdinin yakarışı.

n.+ı 26a-8

niẓām (a) : (نِظَامْ) düzen.

niẓām dut- : belli bir kararda bulunmak.

n. 75b-6

nizār (f) : (نِزَارْ) zayıf.

nizār ol- : zayıflamak.

n. 100a-8

noḳṣān (a) : (نُقْصَانْ ، نُقْصَانْ) eksiklik.

n.+dur 10a-7

n.+ıyıla 83a-11

noḳṭa-ı āb-ı gül (a.f): (نُقْطَهٔ آبِ گُلْ) gül suyunun noḳtası.

n.+e 18a-3

nol- : (نُولْ ، نُلْ) ne olmak.

n.-a 17b-2, 29b-6, 30a-1, 30a-7, 53b-5

n.-aydı 94a-3

n.-dı 55a-2

n.-duη 56b-7

n.-ur 14b-2, 21b-8, 56a-8, 63a-11

Nūḥ (a) : (نُوحْ) Hz. Nuh.

n. 6b-9

nuḥāt (a) : (نُحَاتْ) nahiv alimleri.

n. 52b-6

nuḫust (f) : (نُخُسْتْ) ilk, birinci.

n. 25b-8

nuḳl-u tekbīrāt (a): (نقل تكبيرات) tekbirler mezesi.
n. 90a-1

nuḳūş (a) : (نقوش) nakışlar.

nuḳūş rengi : manevi kir.
n. 7b-10

nuḳūş-ı deyr (a): (نقوش دير) dünya süsleri.
n.+e 21a-6

nuḳūş-ı ḳuşūr (a): (نقوش قشور) ağaç kabuklarının izleri.
n. 49a-10

nuḳūş-ı māsivā (a): (نقوش ماسوا) dünyaya ait şeylerin izi.
n. 18a-7

nun (a) : (نون) nun harfi.

n.+dan 97a-4

nur (a) : (نور نور) aydınlık.

n. 3a-5, 8a-12, 17b-7, 28b-3, 36b-10, 44a-11, 62a-2, 64b-6, 68a-8
n.+a 44a-11, 68a-7, 80a-4
n.+dandur 37b-9, 37b-10, 37b-11, 45b-2
n.+ı 54a-7, 68b-2
n.+ıdur 33a-6
n.+ıla 14a-10, 18a-9
n.+ın 16b-12
n.+ına 44b-9, 48a-9
n.+ını 9b-6
n.+ıyıla 9b-11, 48b-3, 52b-10, 89a-5

nur-ı يهدي من يشاء (a) : (نور) "dilediğini doğru yola eriştir"in nuru.
n. 36a-9

nūr-ı ᶜayn (a) : (نور عين) pek sevgili kimse.
n. 41b-5

nūr-ı baṣar (a): (نور بصر) göz nuru.
n. 18a-10, 57b-13

nūr-ı baṣīret (a): (نور بصيرت) önden görüşün nuru.
n. 18b-9

nūr-ı cemᶜe'l-cemᶜ (a): (نور جمع الجمع) salikin ne kendini ne de halkı görmemesi, sadece hakikat sultanını görmesinin nuru.
n. 36b-4

nūr-ı dil (a.f): (نور دل) gönül nuru.
n. 13b-7

nūr-ı hidāyet (a): (نور هدايت نور هدايت) 1. Hz. Muhammed.
n.+mi 19b-6
2. hidayet nuru.
n. 77a-4, 80b-11
n.+ile 66a-10

nūr-ı ḥużūr (a): (نورِ حضور) 1. rahatlık nuru.
n.+ıla 48a-7
2. manevi makamın nuru.
n.+uŋdan 36b-12
nūr-ı ʿirfān (a): (نورِ عرفان، نورِ عرفانن) irfan nuru.
n. 84b-11
n.+ıla 48a-8
nūr-ı istiġnā (a): (نورِ استغنا) aza kanaatın nuru.

n. 14b-6, 32b-3
nūr-ı ḳalb (a) : (نورِ قلب) gönül nuru.

n.+ile 89b-2
nūr-ı ḳuds (a) : (نورِ قدس) kutsal nur.

n.+ı 39a-10
nūr-ı pāk-i bāṭın-ı ehl-i mükāşefāt (a.f.a.a.a): (نورِ پاكِ باطنِ اهلِ مكاشفات)

Allah nurunu görenlerin iç yüzünün saf nuru.
n. 52b-8
nūr-ı raşed (a): (نورِ رشد) doğru yolun nuru.
n. 86a-12
nūr-ı şevḳ (a) : (نورِ شوق) arzu nuru.
n.+ıla 67b-7
nūr-ı şühud (a): (نورِ شهود) görünen nur.
n.+ı 53b-2
nūr-ı tecellī (a): (نورِ تجلّی) tecelli nuru.

n. 39a-13, 57a-7
n.+ḏen 76b-12
nūr-ı tecelli-i Ḥaḳ (a): (نورِ تجلّیِ حق) Allah tecellisinin nuru.
n. 55b-5
nūr-ı tecelliyāt (a): (نورِ تجلّیات) tecelliler nuru.
n.+ı 43a-11
nūr-ı tuḳā (a) : (نورِ تقا) takva nuru.
n. 73a-1
nūr-ı ümena (a): (نورِ امنا) emirlerin nuru.
n. 8b-7
nūr-ı vaḥdet (a): (نورِ وحدت) birlik nuru.
n. 11a-8
nūr-ı vilāyet (a): (نورِ ولایت) velilik nuru.
n. 35a-5
nūr-ı yaḳīn (a): (نورِ یقین، نورِ یقین) sağlam bilgi nuru.
n. 36b-3
n.+den 84a-2
n.+durur 77a-8
nūr-ı zemīn (a.f): (نورِ زمین) yerin nuru.
n. 62b-12

nūr-ı zikr (a) : (نُورِ ذِكْرْ) zikir nuru.

n.+ile 4a-10

nūru ʿala nūr (a): (نُورٌ عَلىٰ نُورٍ) nur içinde nur.

n. 81b-10

nuṣḥ (a) : (نُصْحْ ، نُصْحِ) öğüt.

n.+ı 96a-10

n.+ını 47b-6

nuṣḥ iT- : öğütte bulunmak.

n. 91a-4

nuṣret-i lā ilahe illallāh (a): (نُصْرَتِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهْ) kelime-i tevhidin yardımı.

n. 2b-1

nūş (f) : (نُوشْ) içme.

nūş eyle- : içmek.

n. 35b-12, 36a-1, 75a-6

nūş iT- : içmek.

n. 6a-1, 7a-6, 37a-12, 79a-12

nūş-ı meşūb (f.a): (نُوشِ مَشُوبْ) karışık içki.

n. 43b-6

nuṭk (a) : (نُطْقْ) söz.

n. 50b-7

nuṭk-ı ṭūṭī (a.f): (نُطْقِ طُوطِى) papağan konuşması.

n. 65a-5

nuʿut (a) : (نُعُوتْ) vasıflandırmalar.

n. 58a-8, 58b-6

nübāḥ (a) : (نُبَاحْ) havlama.

n. 80a-5

nücūm (a) : (نُجُومْ) yıldızlar.

n. 39a-6

nüh (f) : (نُهْ) dokuz.

n. 21a-9

nükte (a) : (نُكْتَهْ) ince manalı söz.

n. 7b-2

nüvā (f) : (نُوَا) ses, name.

n.+da 5a-10, 33b-4

O

o : (اوُ) 1. üçüncü teklik kişi zamiri (bkz. ol).

o. 26b-2, 46b-6, 63a-7, 63b-11, 67a-2, 71b-1
2. gösterme sıfatı. (bkz. ol).
o. 6b-12, 6b-12, 6b-13, 23a-1, 71a-7, 72a-3, 90a-4

od : (اوُ دْ ، اوُدر) 1. ateş.

o. 26a-10, 38b-2, 96b-7
o.+dan mı 14b-1
o.+ı 40b-3
o.+ın 9a-1
o.+mı 36a-3
2. kuvvetli sevgi.
o.+dı 19a-5

od ur- : dert vrmek.
o. 40a-4, 41b-8

od yaġdur- : keder vermek.
o.+lar mı 36b-8

odlara yaḳ- : ateşe vermek.
o. 62a-6

odlara yan- : tutuşmak, yanmak.
o. 61b-5, 96b-3

odlara yaḳıl- : çok üzülmek.
o. 54b-3

od söyündür- : günahlardan arınmak.
o.+uŋ 89a-13

ḥaṣret odı : özlem ateşi.
o. 19a-6

ḥırs odı : hırs ateşi.
o.+la 89a-12
o.+na 86a-1
o.+nda 14a-12

ʿışḳ odı : aşk ateşi.
o. 16b-9, 23b-6, 26a-9, 36b-4, 67b-6, 95a-7
o.+na 68a-4, 96a-11
o.+nı 40a-13, 79a-4
o.+yıla 69a-9

riyāzet odı : nefsi kırma ateşi.
o.+la 68a-3

şehvet odı : şehvet ateşi.
o.+na 81a-5, 89a-11

şevḳ odı : arzu ateşi.
o. 18b-1
o.+nı 56a-11

odun : (اُ دُ نْ) odun.

o. 38b-2

oġul : (اوُغل) evlat.

o. 54b-3

oḫ : (اوُخ) ok.

o.+uŋ 95b-9

oḫı- : (اوُخى - اوخر) 1. okumak.

o. 23a-2, 23a-12

2. nağmeli söylemek.

o. 72b-4

o.-ya 45a-1

oḫın- : (اوُخن -) 1. okunmak (bkz. oḳın-).

o.-dı 78b-5

2. söylenmek.

o.-a 67b-11

o.-ur 74a-7

oḳın- : (اوُقن -) okunmak (bkz. oḫın-).

o.-ıcak 90a-2

ol : (اوُل) 1. üçüncü teklik kişi zamiri (bkz. o).

o. 9b-2, 10a-5, 11a-3, 11a-5, 11b-5, 13a-2, 16a-1, 18a-3, 18a-3, 18b-10, 21a-6, 21a-6, 21a-6, 21a-7, 21a-7, 21a-8, 22b-12, 26b-9, 27a-1, 34a-2, 34a-2, 36b-9, 37b-8, 39b-11, 40b-4, 43a-2, 43a-12, 43b-5, 43b-9, 44b-9, 45b-2, 46a-11, 46b-11, 50a-6, 50b-11, 51a-8, 51a-11, 51b-7, 57b-1, 59b-4, 59b-10, 59b-11, 60a-10, 61a-4, 67a-7, 70a-2, 71a-9, 71b-2, 71b-12, 72a-5, 72a-10, 79b-8, 85b-9, 88a-3, 89a-11, 89b-3, 90a-5, 90a-6, 90b-4, 90b-5, 90b-8, 92a-11, 92a-12, 92b-3, 92b-3, 92b-3, 95a-9, 99a-9, 99a-9, 99a-9, 99a-10, 99a-10, 99a-10

o.+dur 11a-2, 11a-3, 11a-5, 12a-2, 22b-5, 33b-11, 39b-11, 44b-9, 79a-1, 92b-3

o.+durur 4b-10, 22a-3, 34a-1, 98b-1, 98b-2

2. gösterme sıfatı (bkz.o).

o. 3a-1, 3a-2, 3a-7, 3b-1, 4a-1, 5b-5, 6a-6, 6b-6, 6b-10, 6b-10, 6b-13, 6b-13, 7a-1, 7a-1, 7a-1, 7a-2, 8a-4, 8a-8, 8a-8, 8a-9, 8b-10, 8b-13, 9a-7, 9a-9, 9b-10, 10b-12, 11a-1, 11a-4, 11a-12, 11b-4, 11b-6, 11b-6, 12a-12, 14a-11, 15b-4, 17a-12, 18a-4,18b-4, 18b-5, 18b-7, 20b-1, 20b-4, 21a-9, 21a-11, 21b-1, 21b-3, 21b-7, 23a-1, 26a-6, 27a-1, 27a-5, 27a-6, 30b-1, 33a-2, 33a-6, 33a-9, 33a-12, 33b-4, 33b-5, 34a-3, 34a-4, 34a-5, 34a-9, 35b-12, 35b-12, 36a-1, 36a-1, 36b-2, 36b-5, 36b-9, 36b-10, 36b-10,36b-11, 37a-12, 37b-5, 37b-5, 37b-6, 37b-6, 37b-7, 37b-7, 37b-8, 37b-9, 37b-9, 37b-10, 37b-10, 37b-11, 37b-11,

39a-7, 39a-10, 41a-12, 41b-3, 41b-4, 41b-8, 41b-10, 43a-3, 43a-10, 43b-1, 43b-8, 44a-1, 44a-6, 44a-7, 44b-1, 44b-7, 45a-5, 47a-1, 50b-1,52b-11, 52b-12, 53a-4, 53a-9, 53a-11, 53b-4, 55b-5, 55b-5, 56a-1, 56b-1, 56b-1, 57a-3, 59b-2, 59b-8, 61a-7, 61b-10, 63a-6, 63a-12, 63b-9, 64a-10, 65b-2, 66b-3, 67b-3, 68a-7, 68a-10, 68b-7, 68b-12, 69a-2, 70b-12, 71a-2, 71a-10, 71a-13, 71a-13 ,71b-9,72a-3, 72b-7, 73a-2, 73a-13, 73b-8, 73b-12,74a-6, 74a-7, 74b-4, 76a-3, 78a-6, 79a-7, 80b-4, 80b-5, 81a-4, 81b-1, 82a-2, 82a-3, 82a-5, 82a-6, 82a-9, 82a-10, 82a-10, 82b-1, 82b-4, 82b-4, 83b-8, 83b-11, 84a-6, 85a-2, 85a-3, 85a-9, 85b-1, 86a-3, 86a-10,87b-8, 88a-1, 88b-2, 89a-5, 90a-10, 90a-12, 91b-6, 91b-2, 91b-7, 93b-2, 95b-9, 98a-3, 98a-10, 98b-13, 100a-13, 100b-1

ol- : (اُره | اورن) 1. herhangi bir sıfat nitelik, rutbe ve makam kazanmak.

o. 5b-3, 12a-11, 12a-13, 31b-3, 31b-8, 32a-6, 35b-11, 35b-11, 36a-5, 37a-7, 39b-3, 45b-11, 45b-12, 50a-6, 66a-2, 69b-12, 78a-5, 91b-3, 98a-8, 100a-6

o.-a 3a-1, 9a-12, 9a-12, 13b-2, 13b-3, 21a-6, 21a-7, 21a-11, 21a-12,27a-5, 27b-6, 30a-2, 30a-4, 32b-9, 32b-9, 35a-9, 35b-6, 39a-4, 44b-5, 50b-9, 60a-11, 68b-3, 68b-5, 68b-9, 68b-10, 68b-12, 72b-7, 74a-8, 79a-2, 81a-11, 81b-10, 83b-3, 85b-12, 86a-7,87b-10, 90b-10, 90b-11, 90b-11, 95b-11 98a-4, 99b-9, 100b-9

o.-alıdan 78b-2

o.-am 38b-6

o.-a mı 70a-8, 98a-2,

o.-an 2b-3, 13a-7, 21b-6, 25b-10, 38a-1, 68b-2, 69b-2

o.-ana 72b-6

o.-anı 33b-4

o.-anlar 38b-4

o.-anlariçün 7b-12, 8a-1

o.-asın 80b-8

o.-avuz 87b-13

o.-aydı 94a-9

o.-dı 5b-12, 5b-12, 6a-9, 20b-1, 21a-9, 25b-9, 25a-10, 27a-1, 27b-11, 28b-10, 45a-8, 53a-7, 58a-10, 63b-8, 65b-6, 67a-2, 67a-6, 67a-9, 69b-2, 71a-13, 80b-7, 81a-5, 81b-4, 82b-3, 84a-12, 84b-1, 84b-6, 85a-7, 85a-9, 87a-2, 88a-12, 90b-13, 92a-8, 94a-8, 95a-8, 95b-2, 96a-7, 97a-11, 98a-4

o.-dısa 18b-9, 74b-10

o.-duġı 77b-13

o.-duġıçün 46b-13

o.-duġına 99a-8

o.-duġını 65b-1

o.-duŋ 25b-11, 36b-6, 39b-7, 93b-6

o.-duŋısa 20a-5

o.-duŋ mı 56a-8
o.-duŋuzsa 36b-3
o.-ıbsın 38b-11
o.-ısar 66b-11, 92b-5
o.-ma 31a-2, 31a-3, 31a-5, 31a-8, 31a-10, 31a-10, 31a-11, 31a-12, 31b-3, 31b-4, 31b-6, 31b-7, 31b-8, 31b-9, 31b-9, 31b-10, 31b-11, 31b-12, 32a-1, 32a-2, 32a-3, 32a-4, 32a-5, 32a-8, 32a-9, 39a-10, 67b-6, 90a-5, 97b-1
o.-madı 11b-10, 49a-9, 79b-8, 82a-5, 92a-3
o.-masaŋ 51a-7
o.-masun 89b-1
o.-maya 21b-5, 64a-1, 73b-1, 87a-12, 91a-2
o.-mayaydı 28a-2, 79a-4
o.-maz 82a-7
o.-mış 15a-9, 16b-11, 33b-11, 81a-8
o.-mışdı 13b-9
o.-mışıduḳ 41a-2
o.-sun 59b-10, 66a-1, 77b-5, 81b-9
o.-up 10a-11, 32a-2, 36a-1, 36b-11, 37a-10, 38a-5, 39a-10, 44a-7, 46b-1, 58b-7, 90b-8, 94b-6, 96b-4
o.-updur 69a-7, 81a-3
o.-ur 5a-5, 11b-4, 14a-9, 17b-5, 18a-8, 18b-2, 19b-6, 29a-5, 35b-12, 36a-2, 36b-4, 36b-4, 36b-4, 37b-12, 38a-1, 39b-4, 46b-6, 46b-13, 51b-2, 58b-5, 58b-6, 66b-6, 66b-10, 67a-8, 67b-7, 67b-7, 69a-1, 73b-9, 74a-1, 74a-2, 74a-10, 76b-3, 77a-8, 77a-10, 78b-8, 85a-1, 85b-11, 89b-1,89b-2, 89b-7, 90b-7, 93b-9, 95a-7, 96a-2, 98a-1
o.-urıduŋ 35b-2
o.-ursa 30a-8, 69a-5, 85b-12
o.-ursın 62a-3
2. gerçekleşmek, meydana gelmek.
o.-a 4a-2, 11a-6, 17a-2, 21a-10, 26a-6, 26a-7, 26a-9, 26a-10, 26a-10, 26a-11, 27a-2, 27a-10, 27a-11, 29b-7, 32b-4, 32b-13, 38b-4, 45b-11, 48b-9, 49a-3, 49b-10, 49b-11, 51b-11, 58b-12, 59a-4, 68b-6, 70a-12, 74a-5, 79b-10, 80a-1, 83b-11, 91a-3, 91a-12, 97a-1
o.-a mı 58b-2, 99b-12
o.-an 61a-1
o.-ana 15b-9
o.-dı 4a-2, 6a-8, 18b-10, 18b-10, 22a-2, 27b-9, 33a-4, 35a-8, 37a-4, 42a-2, 43a-10, 44b-3, 51a-12, 51b-8, 52a-1, 53a-3, 58a-1, 58a-3, 58a-11, 58a-11, 61a-1, 61a-10, 74a-11, 74b-1, 75a-1, 76b-7, 78b-6,78b-12, 83a-3, 95b-6
o.-duġın 9b-3
o.-duġınca 44a-8
o.-madı 21a-10, 64a-6, 84a-3, 89b-8
o.-madı mı 35a-10
o.-madın 77b-2

o.-masun 37a-7
o.-maya 21b-2, 21b-6, 21b-8, 21b-9, 38a-1, 50b-1, 83a-5, 89b-4, 98a-2
o.-maz 53a-3
o.-mışdı 37b-1
o.-mışdur 43a-4, 96b-6
o.-mışdurur 38a-11
o.-sa 11b-12
o.-sun 37a-6, 75a-10
o.-up 35a-7
o.-updur 39b-2
o.-ur 15b-8, 16a-4, 27a-9, 39a-13, 54b-2, 78a-9, 80b-4, 85a-5
o.-urısa 90a-3
o.-ursa 30b-2, 30b-3, 30b-4, 30b-5, 30b-9, 30b-10
3. bulundurmak, var olmak.
o. 12a-1, 27a-8, 68a-2, 77b-7
o.-a 13a-2, 26b-7, 35b-4, 42a-9, 58b-2, 68a-5, 73a-11, 91a-11, 93b-4, 98b-11
o.-an 14b-6, 71b-10, 72b-6
o.-aydı 91a-4
o.-dı 22a-8, 23a-1
o.-duġı 100b-11
o.-duğınca 55b-6
o.-duḳca 57a-6, 58b-8, 95b-2
o.-ma 77b-8
o.-madı 9b-7, 38b-3, 70a-1
o.-madın 41a-2
o.-maduġıyiçün 91b-6
o.-masa 19a-9
o.-masun 91b-5
o.-maya 21b-4, 26b-4, 35b-10, 57b-13, 72b-5, 72b-5, 72b-7, 72b-9, 72b-10, 72b-11, 73a-1, 73a-1, 73a-4, 73a-5, 73a-6, 73a-7, 73a-8, 73a-9, 73a-12, 73a-13, 73b-3, 94b-9, 99b-4
o.-mayıcak 51a-6
o.-mayana 69b-11
o.-mayayıdı 27b-4
o.-maz 72a-7, 78a-11, 85b-2
o.-sa 94a-9, 95a-11
o.-ur 18a-8, 20b-11, 44a-6, 69b-10, 89a-10
o.-ursa 30a-9, 30a-11, 30b-6, 31a-1, 69a-11, 81b-5
o.-urısaŋ 90a-12
o.-ursaŋ 9b-4
4. her hangi bir halde bulunmak.
o. 15b-11, 60a-10, 78a-4, 87b-4, 91b-2
o.-a 10b-9, 21a-11, 26a-2, 26a-2, 26a-3, 26a-4, 26a-8, 26b-2, 26b-3, 26b-5, 27a-1, 27a-3, 27a-6, 39a-7, 54b-5, 64a-1, 68a-8, 70b-12, 72a-4, 84b-3, 87b-2, 87b-8, 89a-6, 91a-9, 93a-10
o.-an 25b-13, 85b-12, 89a-8

o.-anı 60a-3
o.-anlariçün 8a-1
o.-anlaruŋ 26b-11
o.-asın 84b-2, 93b-8
o.-aydı 100b-8
o.-ayıdı 86b-7
o.-dı 55a-7, 63a-5, 86b-1, 86b-1, 95a-5, 98a-5
o.-duġında 91a-6
o.-duġıyiçün 68a-1
o.-dukda 64b-12
o.-ıcaḳ 51b-12, 62a-3, 100b-9
o.-ısar 93b-3
o.-ma 14a-2, 31a-2, 31a-4, 31a-6, 31b-2, 31b-2, 31b-5, 45b-5, 58b-11, 83b-6, 91b-3, 92a-7, 95b-4
o.-madı 72a-13, 95b-12
o.-maduŋ 99a-3
o.-maya 61a-2, 61a-4, 63b-3
o.-mayan 64a-6
o.-mayıcaḳ 61a-3
o.-mışıduḳ 53a-8
o.-sa 58b-1, 81b-3
o.-saŋ 90a-8
o.-up 4b-3, 70b-5, 83b-5, 100b-4
o.-updurur 92b-11
o.-ur 58b-1, 63a-9, 90b-2
o.-ursa 30a-8, 30a-10, 30a-12, 30b-1, 30b-7, 30b-8, 41a-7
o.-ursaŋ 64b-9, 90a-11
5. bildirme eki +dır manası verir.
o.-a 26b-10, 26b-11, 26b-12, 27a-7, 27a-7, 28b-3, 40b-11, 43a-8, 43a-8, 46b-10, 79b-8, 80b-2, 93b-4, 98b-12
o.-a mı 53a-6, 80b-4, 90a-4
o.-dı 6a-7, 16b-11
o.-madı 87a-11
o.-maya 21b-3, 72b-12, 73a-2, 73a-10, 75a-11, 100a-1
o.-mayana 73a-12
o.-mışdur 15a-11
o.-ur 5b-11, 5b-11, 5b-11, 6a-7, 10a-4, 11b-11, 14b-8, 22a-8, 23b-5, 27a-1, 28a-1, 28a-4, 28a-7, 28a-7, 28b-3, 29a-5, 42a-1, 42a-3, 42b-11,42b-11, 51a-3, 51a-6, 51a-9, 55a-1, 56a-12, 56b-11, 57a-9, 59a-3, 61a-5, 69a-5, 70b-13, 71b-11, 72a-12, 76b-4, 78a-12, 78a-12, 82a-4, 82b-4, 85b-11
6. bir halden bir hale geçmek.
o.-a 39a-5
o.-dı 85a-9, 85a-9
o.-ısar 50b-11, 86a-1
o.-mış 86a-4
7. yardımcı fiil olarak kullanılır.
o.-a 50b-2, 71a-4, 84a-11, 90b-12

o.-asın 9b-3, 51b-8
o.-ursa 36b-6
8. olgunlaşmak, kemale ermek.
o. 9b-6
9. ortaya çıkmak.
o.-a 26b-9
10. isme aitlik bildirir.
o.-dıyısa 81a-4
11. mülk edinmek.
o.-a 21a-9
o.-up 58a-6
12. kaybetmek.
o.-ursın 39a-2
13. sıfat fiil eki almış bir kelime ile birlikte başlama bitme vb. bildiren fiiller oluşturur.
o.-dı 36b-5
14. uygun düşmek.
o.-maz 74b-9
15. Tasviri fiil yapar.
o.-a 50b-2, 71a-4, 83b-11, 84a-11, 90b-12
o.-dı 66a-5
o.-asın 9b-3, 51b-8
o.-ursa 36b-6

aç ol- : acıkmak.
o.-mayasın 67b-8
o.-sa 14a-10

ʿāṣī ol- : karşı gelmek.
o.-ma 40a-7

ʿāşıḳ ol- : sevmek, tutulmak.
o. 4a-7, 4a-7, 57b-11, 94a-12, 94a-12

āşnā ol- : hakkıyla bilmek.
o.-duŋsa 21b-9

āşüfte ol- : baştan çıkmak.
o.-dı 76b-6

ayaḳbaġı ol- : engellemek.
o.-mayalum 4b-8

ʿayān ol- : görünmek, belirmek.
o.-maz 31a-1
o.-ur 50a-7

āyīne ol- : 1. yansıtmak.
o.-dı 69a-6
2. arınmak.
o.-dı 21a-5

āzād ol- : kurtulmak.
o. 94a-12

baġrı ḫūn ol-: çok dert çekmek.
o.-a 75a-9

baʿīd ol- : uzaklaşmak.

o.-dı 90b-1
baş ol- : yara çıkmak.
o.-ursa 30b-7
bi-bād ol- : rüzgarsız bulunmak.
o.-a 19a-4
bi-revāc ol- : değer bulmamak.
o.-ur 69a-1
bir ol- : aynı duyguyu taşımak.
o.-anlariçün 8a-1
o.-ma 32a-6
cem^c ol- : toplanmak.
o.-ıcak 51b-10
Ceyhūn ol- : Ceyhun ırmağı gibi coşmak.
o.-a 75a-9
cüzā ol- : ayrılmak.
o. 78a-9
o.-asın 11a-11
çālāk ol- : çevikleşmek.
o.-maya 21b-7
çūn u çırā ol- : nasıl ve niçin diye sorulmak.
o.-maya 73b-2
derrāk ol- : anlayışlı hale gelmek.
o.-a 21a-5
deryā ol- : deniz gibi büyümek.
o.-dı 18b-7
didevār ol- : gerçekleri görebilmek.
o.-asın 83a-4
dil-beste ol- : gönlü bağlanmak.
o.-ma 15a-2
dil-şād ol- : sevinmek.
o.-ur 92b-10
divāne ol- : çılgına dönmek.
o.-a 27a-9
o.-dı 96a-9
o.-dugı 90a-2
dur ol- : uzak durmak.
o.-a 99b-3
ekbād kebāb ol-: çok ızdırap çekmek.
o.-dı 93a-6
emlāk ol- : mülkiyetine geçmek.
o.-a 21a-8
esir ol- : tutsak düşmek.
o.-alıdan 79b-7
o.-mak 76a-5
fāni ol- : yok olmak.
o.-ur 4b-4
fārig ol- : vazgeçmek.
o. 26a-4

fāsid ol- : kötüleşmek.
o.-updurur 87b-7
fāş ol- : ortaya çıkmak.
o.-ursa 30b-11
fāyide ol- : fayda sağlamak.
o.-maya 44b-2
felāh ol- : selamet getirmek.
o.-dı 78b-11
fenā ol- : kaybolup gitmek.
o. 32b-8, 86a-12
o.-gıl 50a-8
o.-ısar 51b-8
o.-madın 70b-4
o.-maya 73b-4
o.-mış 20b-2
o.-ur 4a-12
feth ol- : ele geçmek.
o.-a 83a-3
füvād kebāb ol-: çok ızdırap çekmek.
o.-ur 95a-6
ġāfil ol- : gaflete düşmek.
o.-maŋ 4a-3, 53b-7
ġālib ol- : üstün gelmek.
o.-a 39a-4
o.-updur 35a-2
o.-ur 44a-7
ġark ol- : boğulmak.
o. 35b-11
o.-a 77a-2, 80a-4
o.-mak 78b-11
o.-masa 19a-1
o.-up 68a-7
o.-ur 44a-11
gark-ı hūn ol- : kana boğulmak.
o.-dı 94a-8
o.-ıban 93a-4
ġark-ı hayret ol-: hayret makamında bulunmak.
o.-ıban 44a-2
ġark-ı nūr ol- : nura batırılmak.
o.-dı 69a-8
ġarka-ı bahr-ı bekā ol-: ebediyet denizinde boğulmak.
o.-ur 18a-5
ġasb ol- : elden gitmek.
o.-a 3a-8
ġayb ol- : gizlenmek.
o. 80a-11
ġāyib ol- : yitmek.
o.-a 11a-10

o.-up 55b-4
o.-ur 95a-12
gerek ol- : gerekmek.
o.-maya 100a-1
germ ol- : ısınmak.
o.-a 26a-5
o.-ma 87b-1
ġıṭā ol- : örtülemek.
o.-an 17a-3
gönül kebāb ol-: çok ızdırap çekmek.
o.-ur 40b-8
gözde hücüb ol-: gerçeği görememek.
o.-dugınca 49a-11
ḫaberdārı ol- : farkına varmak.
o.-maya 61b-10
ḥadīd ol- : katılaşmak.
o.-a 19b-8
ḫâk ol- : 1. topraklaşmak.
o. 94b-1
o.-a 4a-12, 21a-4, 54a-2
o.-maya 21b-1
2. manevi kirden arınmak.
o.-madın 70b-6
o.-mayınca 100b-6
3. saygı göstermek.
o. 49a-4
ḥākim ol- : hükmetmek.
o.-a 90b-6
ḥāl ol- : vasıf kazanmak.
o.-a 3a-1
ḫalāṣ ol- : kurtulmak.
o.-mış 12a-4
ḥalāvet ol- : tatlılaşmak.
o.-mış 18b-6
ḫalf ol- : geride kalmak.
o.-ma 83a-4
ḫālī ol- : tedbirsiz kalmak.
o.-ma 5a-12
ḫalḳ ol- : yaratılmak.
o.-updur 86a-10
ḫarāb ol- : yıkılıp dökülmek.
o.-ısar 4b-3
ḥāṣıl ol- : elde edilmek, meydana gelmek.
o.-a 80a-2
o.-a mı 70b-2
o.-dı 6a-7
o.-ınca 79b-11
o.-ısar 87a-4

o.-maya 12b-3, 92a-6
o.-maz 93b-7
o.-mışdur 41a-9
o.-sun 70b-4
o.-updur 80a-10
o.-ur 76b-9, 94b-10
o.-ursa 81b-10
ḫaste ol- : hastalanmak.
o.-duŋ 15a-2
ḥayf ol- : bir şeye zarar verilmek.
o.-a 39b-6
ḥāyil ol- : engellenmek.
o.-ur 58b-3
ḥayrān ol- : şaşırmak.
o.-up 13a-6
hebā ol- : boşa gitmek.
o.-ur 74b-6, 95b-1
helāket ol- : mahv olmak.
o.-mış 95b-5
helāl ol- : uygun görülmek.
o.-a 3a-1
herc ü merc ol-: dağılıp yıkılmak.
o.-dı 74b-11
ḥicāb ol- : engellenmek.
o.-a 50a-2, 50a-5, 50a-8
o.-dı 3a-3, 50a-10
o.-dugından 50b-9
o.-duŋ 50b-1
o.-masun 50b-12
o.-maya 50a-1, 50a-6, 50a-9, 50a-12, 50b-4, 50b-5, 51a-8
o.-up 50b-2
o.-ur 40b-5, 41b-12, 50a-1, 50a-3, 50a-4, 50b-6, 50b-7, 51a-1, 51a-4, 51a-5, 51a,7, 90b-9
ḫunük ol- : sevinmek.
o. 26a-5
ḫurrem ol- : sevinmek.
o. 26a-5
o.-a 26a-4, 26a-5
ḫuşk-leb ol- : susamak.
o.-mak 19a-5
ıraK ol- : uzaklaşmak.
o. 13b-11, 39a-3
o.-alum 4b-2
o.-dugı 27a-2
ibni'l-vakṭ ol-: zamanın uyarına gitmek.
o.-ur 15a-3
iflāḥ ol- : selamete çıkmak.
o.-madı 77b-4

iḥrāḳ ol- : yakılmak.
o.-up 9a-6
ihticāb ol- : gizlenmek.
o.-dı 40a-9
imtizāc ol- : kaynaşmak.
o.-mış 69a-9
īsār ol- : ikram edilmek.
o.-sun 79a-3
işiginde ġubār ol-: değersiz görülmek.
o.-sun 98a-11
kāfir ol- : dinden çıkmak.
o.-a 86b-5
o.-ma 32a-7
ḳalb ol- : değişmek.
o.-dı 8a-6
ḳāniᶜ ol- : kanaat etmek.
o. 31a-4
ḳaṭᶜ ol- : zarar görmek.
o.-a 91a-3
o.-dı 15a-6
kesād ol- : zarar görmek.
o.-dum 69b-1
o.-ur 94b-5
kesb ol- : faydalanmak.
o.-a 3a-8
keşf ol- : ortaya çıkarılmak.
o.-a 6a-5, 11a-4, 83b-2
keşf-i ġıṭā ol-: sırrı ortaya çıkmak.
o.-a 33a-2
ḳūl ol- : itaat etmek.
o.-maduŋ 17b-8
ḳılavuz ol- : rehberlik etmek.
o.-a 26a-9
ḳurbān ol- : bir şey için kendini feda etmek.
o.-sun 25b-1
o.-up 37a-6
kül ol- : bitmek, tükenmek.
o.-maya 21a-4
lāf ol- : söz edilmek.
o.-ur 98a-4
lāl ol- : dili tutulmak.
o.-dı 8a-7
o.-uban 83a-10
o.-ur 58b-6
lāmiᶜ ol- : parlamak.
o.-an 15b-1
lāt ol- : putlaşmak.
o.-ur 53a-4

lāyıḥ ol- : açılmak, belirmek.
o.-a 81b-2
lāyıḥ ol- : uygun görülmek.
o.-an 65a-7
maġlūb ol- : yenilmek.
o.-up 5a-6
o.-ur 44a-7
maġrūr ol- : gururlanmak.
o.-an 71b-13
o.-avuz 6a-8
o.-ma 4a-9, 54b-4
o.-up 50b-3
o.-ur 55a-3
maḥcūb ol- : utanmak.
o.-a 26b-8
o.-asız 36a-7
o.-urısaŋ 90a-8
maḥkūm ol- : 1. hüküm giymek.
o.-dı 65b-5
2. mecbur bulunmak.
o.-dı 95b-9
maḥrem ol- : yasaklanmak.
o.-a 90a-3
maḥsūb ol- : tahsil edilmek.
o.-a 27a-5
maḥv ol- : bitmek, tükenmek.
o. 53b-6, 56b-12, 59a-1, 86a-12
o.-a 66b-8, 100a-13
o.-an 17a-9, 98a-3
o.-asın 6a-6
o.-dı 8a-7, 52b-12, 53b-3
o.-madın 58a-8
o.-up 56b-1
o.-ur 11b-4, 63a-9, 73b-6, 96b-11
o.-ursaŋ 10b-13
maḳtūl ol- : öldürülmek.
o.-maga 47a-5
maʿlūm ol- : içe doğmak.
o.-dı 65b-5
maʿmūr ol- : bayındır edilmek.
o.-an 55a-3
māniʿ ol- : engellemek.
o.-a mı 26b-11
o.-masun 15a-1
o.-maz 86a-6
o.-ur 92b-5
manṣūb ol- : dikilmek.
o.-a 27a-9

maslub ol- : asılarak öldürülmek.
o.-a 27a-8
mat ol- : yenilmek.
o.-ur 96b-1
maʿyub ol- : ayıplanmak.
o.-a 26b-7
mecnun ol- : kendini kaybetmek.
o.-a 75a-9
mecruh ol- : yaralanmak.
o.-dı 76b-6
o.-ur 95a-6
meknuz ol- : hazinede saklı bulunmak.
o.-a 26b-6
memdud ol- : uzatılmak.
o.-a 89a-1
meslub ol- : kaybetmek
o.-a 5a-6
mest ol- : kendinden geçmek.
o. 36a-5, 53b-1
o.-a 6a-3
o.-duk 85a-8
o.-duŋısa 57b-7
o.-up 4a-9
meşub ol- : bir arada bulunmak.
o.-maz 43b-2
mevcud ol- : bulunmak.
o.-updur 52a-3
mevhub ol- : ihsan edilmek.
o.-a 27a-12
mezkur ol- : söylenilmek.
o.-mışıdı 37b-2
muʿattar ol- : kokulanmak.
o.-a 44b-1
o.-a mı 89a-9
mugir ol- : başkalaşmak.
o.-ma 31b-1
muhterem ol- : saygın görülmek.
o.-dı 69b-2
muʿil ol- : çok çocuklu kişi olmak.
o.-anlar 7b-12
munsıf ol- : insaflı davranmak.
o. 95b-7
musahhar ol- : istenilen hale girmek.
o.-dı mı 100b-7
musallat ol- : ilişmek
o.-a 47a-10
muʿterif ol- : itirafçı olmak.
o.-up 10a-11

mutiᶜ ol- : itaat etmek.
o.-mak gerek 40a-6
muttasıf ol- : vasıflanmak.
o.-mak 28b-1
muzaffer ol- : başarı kazanmak.
o.-up 51b-2
muztarib ol- : ızdırap çekmek.
o.-dı 74b-2
mübtela ol- : düşkünlük göstermek.
o.-an 13a-5, 17b-7
o.-dı 34a-7
o.-madın 12b-3
müctemiᶜ ol- : birleşmek.
o.-ısar 93b-1
müdrec ol-: içersine konulmak.
o.-a 80a-10
mülaki ol- : kavuşmak.
o.-ıcak 38a-3
mülkden ol- : kaybetmek.
o.-a 46b-2
münkad ol- : boyun eğmek.
o.-up 9b-12, 31b-6, 94a-3
münkalib ol- : değişmek.
o.-mışken 18b-7
o.-ur 56b-1
müntehi ol- : sona ermek.
o.-ur 11b-2
müntic ol- : neticelenmek.
o.-a 55b-11
mürebba ol- : terbiyelenmek.
o.-mayan 23b-4
müstağrak ol- : boğulmak.
o.-uban 52a-13
o.-up 25b-12
müşkil ol- : zor görünmek.
o.-maz 30a-11
müştak ol- : şevklenmek.
o.-up 5a-1
müteveccih ol- : yönelmek.
o. 17b-3
müzeyyen ol- : süslenmek.
o.-dı 89b-10
nasib ol- : nasiplenmek.
o.-madı 71a-2
o.-ur 45b-4
nazil ol- : uğramak, değmek.
o.-dugı 3a-5, 6a-8
necat ol- : kurtulmak.

o.-dı 51b-7
neşr ol- : açıklanmak.
o.-ıcak 51b-11
nizar ol- : zayıflamak.
o.-a 100a-8
pa-bend ol- : engellemek.
o.-a 5b-6
pa-beste ol- : engellemek.
o.-mayalum 4b-7
pak ol- : arınmak.
o.-a 21a-4
o.-dı 52b-11
o.-maya 21b-1
perde ol- : engellemek.
o.-dı 78a-6
o.-masun 44a-9
o.-ur 51a-8
perişan ol- : dağılmak.
o.-dı 19a-9
peyda ol- : ortaya çıkmak.
o.-a 9b-5, 20b-4, 65a-8
o.-alı 19a-2
o.-maga 47a-2
o.-mışdurur 13b-1
puhte ol- : olgunlaşmak.
o.-up 68a-3
pür ol- : dolmak.
o.-a 10b-1
pür-derd ol- : çok dertlenmek.
o.-up 91b-2
pür-nur ol- : nurla dolmak.
o.-a 58b-12
püşt-i ham ol- : kamburlaşmak.
o.-dı 13a-13
ragıb ol- : isteklenmek.
o.-a 26b-9
razi ol- : rıza göstermek.
o.-a 17a-10
ref' ol- : kaldırılmak.
o.-a 6a-3
o.-dı 18a-9, 27b-2, 44a-11, 53b-3
o.-ıcak 42a-1
remim ol- : çürümek.
o.-dı 51b-6
reva ol- : uygun düşmek.
o.-maya 73a-3
o.-ur mı 23a-6
revac ol- : değer bulmak.

o.-dı 68a-10
revān ol- : 1. akmak.
o. 56b-11
o.-a 67b-3
o.-dı 46b-6
o.-sun 75a-11
o.-up 29b-12, 69a-12
2. ilerlemek, yürümek.
o. 14a-2
o.-dı 36b-1
rūşen ol- : aydınlanmak.
o.-maya mı 79a-7
o.-ur mı 77b-2
rūz ol- : aydınlanmak.
o.-a 26b-1
s̱ābit ol- : gerçekleşmek.
o.-maya 100b-5
sebeb ol- : yol açmak.
o.-dı 37a-8
selb ol- : kaldırılmak, giderilmek.
o.-ur 8a-6
serd ol- : soğuk görünmek.
o.-madın 92a-6
ser-gerdān ol- : şaşkına çevrilmek.
o.-dı 13a-6
setr ol- : örtülmek.
o.-a 43a-7
sezā ol- : uygun düşmek.
o.-a 12a-6
o.-maya 72b-6
sezāvār ol- : uygun görülmek.
o.-asın 12a-6
ṣıfat ol- : özellik kazanmak.
o.-dı 51a-9
şād ol- : sevinmek.
o.-dı 89b-10
o.-ur 29a-9
şāyeste ol- : yakışmak.
o.-avuz 4b-7
şifā ol- : iyi gelmek.
o.-maya 72b-8
şikest ol- : kırılmak.
o.-madı 63a-6
şikeste ol- : kırılmak.
o.-sun 64a-3
ṭābiʿ ol- : hükmüne girmek.
o.-an 71b-8
o.-up 3a-6

ṭāhir ol- : temizlenmek.
o.-a mı 99b-11
taḥḳīḳ ol- : araştırılmak.
o.-dı 28a-3
o.-ur 84a-2
tārāc ol- : yağmalanmak.
o.-a 68b-8
taṣfiye ol- : arınmak.
o.-mayınca 93b-7
o.-up 99b-13
taş ol- : katılaşmak.
o.-ursa 30b-12
ṭay ol- : dürülmek, katlanmak (bkz. ṭayy ol-).
o.-madı 58a-5
ṭayy ol- : dürülmek, katlanmak (bkz. ṭay ol-).
o.-a 10b-11
tecrīd ol- : ayrılmak.
o. 31a-7
tefāvüt ol- : farklılaşmak.
o.-a 22a-4
teng ol- : uygun gelmek.
o.-a 17b-12
teslīm ol- : kendini vermek.
o. 31b-6
o.-up 56b-3
tevbe ol- : yapmamak üzere son vermek.
o.-a 4b-10
tīz ol- : acele etmek.
o. 45b-9
toz ol- : tozlanmak.
o.-a 26b-4
türāb ol- : topraklaşmak.
o.-a 4b-3
ʿur ol- : soyunmak, arınmak.
o. 58b-12
vāḳıf ol- : bilmek, öğrenmek.
o.-a 37a-3, 68a-9
o.-dı 52a-7, 66b-9
o.-ısar 60b-12
o.-mak 49b-7
o.-maga 73b-2
vāliḥ ol- : şaşırmak.
o. 5b-4
o.-up 13a-6
var ol- : bulunmak.
o.-am 96a-3
o.-maya 29b-9
vārid ol- : erişmek.

o.-a 87b-9
vaṣl ol- : kavuşmak.
o.-ur 41a-8
vikr ol- : sıkıntı vermek.
o.-dı 49a-12
vīrān ol- : harabeye dönmek.
o.-sa 26a-8
vücūb ol- : gerekli bulunmak.
o.-mak 43a-8
yaġma ol- : yağmalanmak.
o.-dugı 19a-11
o.-sun 98a-11
yakın ol- : yakınlaşmak.
o.-ma 71b-6
yik-sān ol- : bir tutulmak.
o.-ısar 22a-4
o.-updur 37a-4
yir ol- : yerle bir olmak.
o.-ma 31a-9
yürek kebāb ol-: çok ızdırap çekmek.
o.-mışdur 40a-4
yürek pür-āteş ol-: çok acı çekmek.
o.-dı 74b-3
yüz çārub ol- : fedakarca hizmet etmek.
o.-a 27a-13
yüz ayaklarına toprak ol-: büyük teveccüh göstermek.
o.-sun 28a-10
zāhir ol- : görünmek.
o.-dı 52b-12, 82b-8
o.-ma 31a-7
zaʿīf ol- : zayıflamak.
o.-a 100a-8
zār u giryān ol-: ağlayıp inlemek.
o. 14b-12
zāyil ol- : kaybolmak.
o.-ana 4a-3
zebūn ol- : acizleşmek.
o.-a 90b-6
o.-ıcak 51b-12
zelīl ol- : hakir görülmek.
o.-maz 11b-12
ola ki (t.f) : (اوله كه) belki, ihtimal ki.

o. 94b-12
olar : (اولار) 1. çokluk kişi zamiri.

o.+a 82a-8
olın- : (اولن-) olunmak.

arż olın- : sunulmak.
o.-a 88a-5
cem' olın- : toplanılmak.
o.-a 44b-10
fehm olın- : anlaşılmak.
o.-a 36a-4
maḥv olın- : bitirilmek, tüketilmek.
o.-a 88a-1
muṣāhib olın- : sohbet akradaşı edinilmek.
o. 60a-9
rec olın- : sarılıp sallanmak.
o.-a 74b-6

olmaK : (اولمغ اولمق) 1. nitelik kazanma.
o. 32a-6, 35a-10, 78a-13
2. herhangi bir durumda bulunma.
o. 45b-8, 92a-1
o.+ı 47a-1
3. bulunma, var olma.
o. 36a-9

orta : (اورته) algılanan durum.
o.+dan 11b-8

Os̱mān-ı Şehīd (a): (عثمانِ شهيد) şehit Hz. Osman.
o. 7a-2

otur- : (اوتور-) 1. bulunmak.
o.-up 33b-2
o.-ursın 64a-11
2. oturmak.
o.-ma 6a-11
o.-urken 42b-3

oysa : (اويسه) halbuki.
o. 70a-8

oy(u)na- : (اوينا) harcamak.
o.-mayan 59b-11

oy(u)namaK : (اويناماغه) oynama.
o.+ a 96a-5

Ö

öğ : (اوك ، اك) akıl.

öğ dir- : aklı başına gelmek.
ö.+in 97b-9
ö.+ini 43b-1

öğ divşir- : aklı başına gelmek.
ö.+ümi 48a-1

öl- : (اول- ، ال-) ölmek, yok olmak.

ö.-em 19b-4
ö.-iserdür 53b-8
ö.-miş 13b-4
ö.-mişiken 15a-5
ö.-sün 37a-6
ö.-ür 73b-6

öldür- : (اولدر- ، اولدور-) nefsi terbiye etmek.

ö.-seŋ 14a-7

nefs öldür- : nefsi terbiye etmek.
ö. 91b-3
ö.-ene 92a-3

ölü : (اولو) ölü.

ö. 55b-1

ölüm : (الم ، اولم) ölüm.

ö. 55a-5
ö.+i 34b-4

ʿÖmer (a) : (عمر) Hz. Ömer.

ö.+içün 7a-2

ʿömr (a) : (عمر) hayat.

ö. 22a-2, 37a-7, 50b-2, 57a-6, 60a-1, 91b-9, 99a-1
ö.+den 27a-5
ö.+e 14b-11, 27a-5, 95b-1
ö.+i 3b-11, 4a-1, 12b-9, 22b-6, 32a-10, 34b-2, 35a-9, 35b-4, 38a-9, 46b-5, 51b-10, 74b-9, 94a-7, 95b-3
ö.+ümüŋ 92b-11
ö.+üŋ 86a-6
ö.+üŋi 77b-9

ʿömr sür- : yaşamak.
ö.+ümi 61b-8

ʿömri vefā ḳıl-: ömrü yetmek.
ö. 70a-5

ᶜömr-i ᶜaziz (a): (عُمْرِ عَزِيز) sevgili hayat.
ö.+i 81b-7
ᶜömr-i beḳā (a): (عُمْرِ بَقَا) ebedi hayat.
ö. 28a-3
ᶜömr-i zāyid (a): (عُمْرِ زَايِد) artan hayat.
ö. 87b-2
öŋ : (اوڭ ، اكْ ، اوك) 1. huzur, yan.
ö.+inde 11b-12, 14a-4, 73b-12, 89b-3
ö.+üŋde 65b-5, 69b-1, 88b-11, 100b-8
2. önce, evvel.
ö. 35a-10
ö.+i 22a-2
3. karşı, ileri.
ö.+inde 96b-1
ö.+üŋde 88b-9
öŋden soŋa : (اوڭدن صوڭا) baştan sona kadar.
ö. 12b-5
öŋdin : (اوڭدين) önce.
ö. 48b-3
öŋince : (اوڭنجه) önü sıra.
ö. 63b-5
öp- : (اوپ) öpmek.
ö. 49a-4
ᶜörf (a) : (عُرْف) adet, gelenek.
ö.+de 90b-12
ört- : (اورت) gizlemek, örtmek.
ö.-er 54a-5
ö.-eriken 17a-12
ö.-üp 10a-8
göz ört- : gaflete düşürmek.
ö.-di 66b-3,
ö.-mesün 70b-8
gözüŋi gıta ört-: gaflete düşmek.
ö.-di 33a-4
örtil- : (اورتل) gizlenmek.
ö.-mişiken 82b-8
ᶜöşr (a) : (عُشْر) ondabir alınan vergi.
ö. 68b-10

öt- : (اوت) ötmek.

ö.-di 51a-11

öykün- : (اُيكون) taklit etmek.

ö.-ibile 72a-3

öz : (اوز، اُز، اُز) 1. kendi, zat, nefis.

ö. 53b-4, 80b-10
ö.+in 26a-1, 62a-7, 72a-6
ö.+ine 37b-4, 90a-7
ö.+ini 89a-7, 60a-7
ö.+inüŋ 61b-10
ö.+üŋ 56a-1, 56a-10, 58a-7, 89a-6, 90a-8
ö.+üŋden 17a-10
ö.+üŋe 80a-3
ö.+üŋi 14a-5, 56b-12, 56a-13, 60b-1
ö.+üŋüŋ 82a-1
2. iç.
ö. 31b-3
ö.+i 96b-5

öz kendü : (اُز كندو) bizzat kendi.

ö. 31b-11

özen- : (اُزن) özenmek.

ö. 67b-5

özge : (اُزكه) başka.

ö. 6a-2, 23a-12, 26b-7, 30b-11, 59a-10, 65b-8, 85b-4

P

pā-bend (f) : (پابند) ayakbağı.

pā-bend iT- : ayakbağı yapmak.
p. 14a-1
pā-bend ol- : engellemek.
p. 5b-6

pā-beste (f) : (پابسته) ayakbağı.

pā-beste ol- : engellemek.
p. 4b-7

pā-ber-cā (f) : (پابرجا) sabit.

p. 16a-1

pā-der-gil (f) : (پادرگل) sıkıntıda.

p. 14a-2

Pādışā (f) : (پادشا) hükümdar olan; Hz. Allah (bkz. pādışāh padışeh).
p. 10a-8

Pādışāh (f) : (پادشاه) hükümdar olan; Hz. Allah (bkz. pādışā, pādışeh).
p. 17a-12

Pādışāhā (f) : (پادشاها) ey Allah'ım.

p. 8b-3, 85b-2

Pādışāh-ı bī-Zevāl (f.a): (پادشاه بی زوال) ebedi hükümdar olan; Hz Allah.
p. 34a-4

pādışahlıK (f.+t): (پادشاهلغ) hükümdarlık.
p.+ı 22b-1
p.+uŋa 10a-10

Pādışeh (f) : (پادشه ، پادسوه) hükümdar olan; Hz. Allah (bkz. pādışā, pādışāh)
p. 26b-12, 43a-10, 52a-11
p.+e 61a-9
p.+sin 85a-10

pā-güşāde (f) : (پا گشاده) ayağı açık.

p. 46a-11

pāk (f) : (پاك ، پاك ، پاك) temiz, saf.

p. 6b-7, 27a-10, 53a-11, 56a-5, 67a-6
p.+ise 56a-5
pāk eyle- : arındırmak.
p. 3a-7, 87b-7
pāk iT- : arındırmak.
p. 3b-7, 58a-2, 81b-8

pāk ol- : arınmak.
p. 21a-4, 21b-1, 52b-11
pāk yol : Allah'a ulaştıran yol.
p. 83a-6
pāk-dāmen (f) : (پاك دامن) namuslu.

p. 18b-9
pāre (f) : (پاره) parça.

p. 57b-9
p.+yem 48a-1
pāre pāre (f) : (پاره پاره) parça parça.

p. 88a-11
pāsubān (f) : (پاسبان) gece bekçisi.

p. 40b-11, 74a-5
pāy-best (f) : (پاى بست) ayakbağı.

p. 63b-3
pāyān (f) : (پايان) son, nihayet.

p.+a 70a-5
pāy-ende (f) : (پاينده) sürekli.

p. 25b-7
pāye-i ḳadr (f.a): (پايۀ قدر) itibar derecesi.
p.+ine 82a-7
pāy-māl (f) : (پايمال) ayak altında kalmış (bkz. payumal).

p. 21b-2
pāy-rān (f) : (پاى ران) ayak altında kalan.

p. 13a-3
pāyumāl (f) : (پايمال) ayak altında kalmış (bkz. pāy-māl).

p. 54b-5
peder (f) : (پدر) baba.

p. 48b-7, 64a-11
pehlevān (f) : (پهلوان) yiğit.

p. 45b-11
pehlevān-ı dīn (f.a): (پهلوان دين) din yiğidi.
p.+e 95b-9
pelās (f) : (پلاسى پلاس) kilim.

p. 84b-8

p.+ı 67b-10
pelās-ı Bū-Leheb (f.a): (پلاس بو لهب) Ebu Leheb'in çulu.
p. 43a-4
penbe (f) : (پنبه) pamuk.

p. 51a-1
penc (a) : (پنج) beş.

p. 52a-6
pençe (f) : (پنچه) pençe.

p.+sine 32a-5
pençe uzat- : hırs göstermek.
p. 31a-10
pend (f) : (پند) nasihat.

p. 55a-5, 86a-8, 95b-12, 96a-9
pend tut- : öğüde göre davranmak.
p.+ün̡i 78b-1
penhan (f) : (پنهان ، پنهان) gizli.

p. 20b-10, 25b-1, 37a-9
p.+ı 65a-1
perde (f) : (پرده) engel, örtü.

p. 6a-3, 51a-1
p.+si 44a-11
perde giT- : engel ortadan kalkmak.
p. 94a-6
perde ol- : engellemek.
p. 44a-9, 51a-8, 78a-6
pergār (f) : (پرگار) pergel.

p. 16a-1
perī (f) : (پری) cinlerin dişileri.

p. 100b-7
perīşān (f) : (پریشان ، پریشان) zor durumda.

p. 60a-2
p.+ı 15a-13
perīşān iT- : dağınık bırakmak.
p. 16a-13
perīşān ol- : dağılmak.
p. 19a-9
per (f) : (پر) kanat (bkz. perr).

p. 20b-1, 21a-11, 57a-1, 57b-2, 61b-11, 64b-11, 69b-8, 97b-11

p.+lerin 42b-5
perr (f) : (پرّ) kanat (bkz. per).

p.+i 71b-12
p.+in 72a-6
perr-i hümā (f): (پرّ هما) devlet kuşu kanadı.
p. 47a-12
perr-i ʿışk (f.a): (پرّ عشق) aşk kanadı.
p.+ıla 63b-3
pertāv (f) : (پرتاو) ışık, ziya (bkz. pertev).

p.+ı 16a-10
pertāv-ı Ḥaḳ (f.a): (پرتاو حق) Hz. Allah'ın nuru (bkz. pertev-i Hak).
p.+dur 42b-7
pertāv-ı ḥüsn (f.a): (پرتاو حسن) güzelliğinin ışığı.
p.+idür 15b-1
pertev (f) : (پرتو) ışık, ziya (bkz. pertāv).

p.+i 12a-7, 20a-1, 25b-5, 57a-3
p.+inden 33a-5, 85b-6
pertev-i cemāl (f.a): (پرتو جمال) yüz güzelliğinin ışığı.
p.+üŋ 69b-2
pertev-i Ḥaḳ (f.a): (پرتو حق) Hz. Allah'ın nuru (bkz. pertav-ı Hak).
p. 59a-1
p.+dan 83b-4
pertev-i ʿışk (f.a): (پرتو عشق) aşk ışığı.
p.+ıla 96b-12
p.+uŋ 13b-3
pertev-i nūr-ı Ḫüdā (f.a.f): (پرتو نور خدا) Hz. Allah'ın nur ışığı.
p. 98a-6
pervā (f) : (پروا ، پروا) kanat.

p. 13a-3, 20b-1
pervāne (f) : (پروانه ، پروانه) kelebek.

p. 20b-1, 32a-3, 54b-3, 72a-6, 81a-5
pervāneveş (f) : (پرواوش) kelebek gibi.

p. 21a-11
pervāz (f) : (پرواز ، پرواز) uçma.

p. 11b-1
p.+ına 26b-11, 61b-11
p.+ını 61a-7
pervāz iT- : uçmak, yükselmek, ayrılmak.
p. 21b-7, 57b-2, 69b-8, 82a-2, 97b-11
pervāz kıl- : yönelmek.

p. 37a-13, 64b-11
pervāza aġ- : uçmak.
p. 71b-12
pervāza gel- : uçmak.
p. 63b-3
pervāz-ı ʿālem-i lāhūt (f.a): (پرواز عالم لاهوت) uluhiyet alemine yükselme.
pervāz-ı ʿālem-i lāhūt it-: uluhiyet alemine yükselmek.
p. 58a-1
pervāz-ı ʿālem-i melekūt (f.a): (پرواز عالم ملكوت) melekler alemine yükselme.
pervāz-ı ʿālem-i melekūt eyle-: melekler alemine yükselmek.
p. 84b-10
pervāz-ı ʿālī (f.a.): (پرواز عالى) yücelere yükselme.
pervāz-ı ʿālī iT-: yücelere yükselmek.
p. 46a-11
pervāz-ı meşāyiḫ (f.a.) : (پرواز مشايخ) şeyhlerin yücelmesi.
p. 84a-10

pervāz [ı] per (f) : (پرواز پر) kol ve kanat.
p.+i 62a-10

pest (f) : (پست) alçak, aşağı.
p. 36a-5, 63a-12, 63b-4

peşīmān (f) : (پشيمان) pişman.
peşīmān ol- : pişmanlık duymak.
p. 14b-12

peşşe (f) : (پشّه) sivrisinek.
p.+de 13a-3

peydā (f) : (پيدا ، پيدا) ortaya çıkmış.
p. 14b-11, 16a-8, 20b-10
peydā kıl- : yaratmak.
p. 52a-9
peydā ol- : ortaya çıkmak.
p. 9b-5, 13b-1, 19a-2, 20b-4, 47a-2, 65a-8

peykān (f) : (پيكان) okun ucundaki sivri demir.
p. 37a-1

peymān (f) : (پيمان ، پيمان) yemin, ant.
p. 21a-2
p. +a 72a-5

peymāne (f) : (پيمانه ، پيمانه) kadeh, manevi hal.
p. 21a-2, 72a-4

pey-rev (f) : (پیرو) peşinden giden.

p.+i 21b-6

pey-rev-i reh-rev (f): (پیروِ رهرو) yolcunun izinden giden.

p. 78a-4

pey-rev-i Şāh-ın-şeh-i Levlāk (f.a): (پیروِ شاهنشهِ لولاك) Hz. Muhammed'in izinden giden.

p. 21a-7

pey-rev-i Şeh-i Dīn (f.f.a): (پیروِ شهِ دین) din şahı Hz. Muhammed'in izinden giden.

p. 28b-6

pey-vend (f) : (پیوند) engel.

pey-vend eyle- : engellemek.

p. 55a-5

peyzā (f) : (پیدا) ortada.

p. 36a-4

pezer-i mihrübān (f): (پدرِ مهربان) şevkatli baba.

p. 50a-2

pīlūn ( ) : (پیلون) ???

p.+ını 57b-9

pindār (f) : (پندار) böbürlenme.

p. 59a-3

pīr (f) : (پیر ، پیر) olgun, ulu kişi.

p. 8a-1, 9a-12, 22b-2, 43a-3, 50b-3, 64b-8, 89b-10, 97b-6

pīr-i münācāt (f.a): (پیرِ مناجات) Allah'a yakaran ihtiyar.

p.+ı 63b-9

pīr-i rāh (f) : (پیرِ راه) tarikat ulusu.

p. 90a-4

pīrāye (f) : (پیرایه) süs.

p.+sı 65b-1

pīrūz (f) : (پیروز) hayırlı, kutlu.

p. 26b-3

pīrūz-ı ʿālem (f.a): (پیروزِ عالم) alemin hayırlısı.

p. 25a-10

pīşe (f) : (پیشه پیشه) 1. huy, tabiat.

p. 35a-8, 81b-8

p.+yi 75b-2

2. sanat, iş.

p.+m 52a-1

p.+ŋ 60a-11

pīş-keş (f) : (پیشکش) armağan.

p.+e 30a-2
pīşüvā (f) : (پیشوا) reis, imam, önder.

p. 12a-3, 25b-9, 27a-1, 29a-5, 91a-8
p.+sı 21b-3
piyāle (f) : (پیاله پیال) kadeh.

p. 51b-3
p.+sini 45a-9
piyāle-i tekbīr (f.a): (پیالۀ تکبیر) tekbir kadehi.
p. 89b-12
pop (f) : (پوپ) karabaşlı martı.

p. 49a-5
puḫte (f) : (پخته) pişkin.

puḫte iT- : olgunlaştırmak.
p. 58a-9
puḫte ol- : olgunlaşmak.
p. 68a-3
pūl (f) : (پل ، پول) para.

p.+a 7b-8, 30b-9, 94b-2, 94b-4, 95a-9
ḳara pūl : değersiz para.
p.+a 62a-11
pūt (f) : (پوت) put gibi güzel.

p. 58a-10
pür (f) : (پر) çok.

p. 6b-6, 100b-4
pür ol- : dolmak.
p. 10b-1
pür-āteş (f) : (پر آتش) çok dertli.

gönli pür-āteş : gönlü çok dertli.
p. 75a-8
pür-dāniş ü idrak (f.f.a): (پر دانش ادراك) çok bilgili ve anlayışlı.
p. 21a-11
pür-derd (f) : (پر درد) dertli.
pür-derd ol- : çok dertlenmek.
p. 91b-2
pür-enbār-ı ʿineb (f.a.a): (پر انبار عنب) üzüm dolu anbarlar.
p. 42b-8
pür-ġufrān (f.a): (پر غفران) çok afedici.

p. 37a-13
pür-ḫabāyis (f.a): (پر خبايث) bir çok kötülükler.
p. 66b-7
pür-ḥarāret (f.a): (پر حرارت) çok sıcak.
p. 56a-10
pür-işkāl-i püç ü hīç (f.a.f.f): (پر اشکال پوچ هيچ) boş ve faydasız güçlüklerle dolu.
p. 53a-7
pür-naḳş-ı ṭalʿat (f.a.a): (پر نقش طلعت) güzellik nakışları.
p.+uŋdur 18b-12
pür-nūr (f.a) : (پر نور) nurla dolu.
pür-nūr ol- : nurla dolmak.
p. 58b-12
pür-nūr ḳıl- : nurlandırmak.
p. 5a-9
pür-pāre (f) : (پر پاره) bin parça.

p.+yem 47b-8
pür-revāyiḥ (f.a): (پر روايح) kokularla dolu.
p. 81b-3
pür-ruṭab (f.a): (پر رطب) olgun hurma ile dolu.
p. 38a-4
pür-ṣafā (f.a) : (پر صفا) çok mutlu.

p. 4a-5, 86b-12
pür-sevdā (f) : (پر سودا) çok sevdalı.
p. 16a-9
pür-şuʿaʿ-ı āfitāb-ı kibriyā (f.a.f.a): (پر شعاع آفتاب کبريا) büyük güneşin dopdolu nurları.
p. 12a-8
pür-ẕevḳ (f.a) : (پر ذوق) zevkle dolu.
p. 83a-9
pür-zīver (f) : (پر زيور) çok süslü.
p. 15a-11
püşt-i cān (f) : (پشت جان) gönül dayanağı.
p. 64a-3
püşt-i ḫam (f) : (پشت خم) kambur.
püşt-i ḫam ol- : kamburlaşmak.
p. 13a-13
püşt-i pā (f) : (پشت پا) ayak tabanı (bkz. püşt-ü pā, püşt-pā)

püşt-i pā ur- : terketmek (bkz. püşt-ü pa ur-).
p. 29a-6, 31a-7
püşt-pā (f) : (پشت پا) ayak tabanı (bkz. püşt-i pā, püşt-ü pā).

püşt-pā vur- : terketmek.
p. 60a-5
püşt-ü pa (f) : (پشتُ پا) ayak tabanı (bkz. püşt-i pā, püşt-pā).

püşt-ü pā ur- : terk etmek (bkz. püşt-i pā ur-).
p. 47a-11, 91b-2

R

Rabb(i) (a) : (رَبّ ، ربّ) terbiye eden Hz. Allah.

r. 6b-3, 7a-3, 7a-6, 8a-11, 14b-10, 19b-3, 19b-5, 37b-4, 37b-6, 46a-1, 48a-3, 48a-3, 48a-3, 48a-4, 48a-5, 48a-6, 48a-7, 48a-8, 48a-9, 48a-10,48a-11, 48a-12, 48b-1, 48b-2, 48b-3, 48b-4, 48b-5, 48b-6, 48b-7,48b-8, 48b-9, 51b-13, 52a-2, 52a-3, 52a-5, 52b-8, 59a-7, 59a-9, 65b-7,65b-7, 65b-8, 65b-8, 65b-9, 65b-10, 65b-11, 66a-1, 66a-2, 66a-3, 66a-4, 66a-5, 66a-6, 66a-7, 66a-8, 66a-9, 66a-10, 76b-2, 83a-2, 83b-7, 85b-3, 85b-5, 85b-7, 88a-4, 97a-5, 97a-8, 97b-3, 97b-4, 97b-4, 97b-4, 97b-4, 97b-5, 97b-5, 97b-6, 97b-6, 97b-7, 97b-7, 97b-8, 97b-8, 97b-9, 97b-9, 97b-10, 97b-10, 97b-11, 97b-11, 97b-12, 97b-12

Rabb-ı Raḥīm (a): (رَبِّ رحيم) rahim olan; Hz. Allah.

r.+içün 6b-8

Rabbenā (a) : (رَبَّنا) ey bizi terbiye edip besleyen Rabbimiz.

r. 10b-6, 10b-6, 10b-6

Rabbi ẓalemnā (a): (رَبِّ ظَلَمْنا) kendimize zulmettik.

r. 61a-10

rād (a) : (رادّ) geri çeviren.

r. 92b-5

rāġıb (a) : (راغب) istekli, isteyen.

rāġıb ol- : isteklenmek.

r. 26b-9

rāḥ (a) : (راح ، راح) 1. coşkun aşk halleri.

r. 78a-12, 78b-9, 79a-8

2. şarap.

r. 80b-4

rāh iç- : coşkun aşk hallerini tatmak.

r. 81b-12

rāh içür- : kendinden geçirmek.

r. 79b-9

rāh-ı fenā (f.a): (راهِ فنا) yokluk yolu.

r.+da 81b-11

rāh-ı ḳıyāmet (f.a): (راهِ قيامت) kıyamet yolu.

r. 45b-9

rāh-ı ṣavāb (f.a): (راهِ صواب) doğruluk yolu.

r. 40b-1

rāḥat (a) : (راحت ، راحة) rahat.

r. 38a-6
r.+ın 14b-3
r.+mı 22b-2
r.+uŋa 82a-1

rāhat-ı rūh (a): (راحت روح) ruh sakinliği.
r. 25a-7

rāhat-ı rūhi (a): (راحت روحى) ruhi sakinlik.
r. 88a-8

rāhat-ı ter (a.f): (راحت تن) vücut sakinliği.
r. 9a-13, 22b-4

rāh-bīn (f) : (راه بين) yol gözeten.
r. 45b-11

rah-bīn-ü meşāyiḫ (f.a): (رهبين مشايخ) şeyhlerin yolunu gözleyen.
r. 83a-4

rah-din (f.a) : (راه دين) din yolu.
r.+de 7a-8

rāhib (a) : (راهب) evlenmez papaz.
r. 38b-7

raḥīḳ (a) : (رحيق، رحيق) şarap, coşkun aşk halleri.
r. 45a-5
r.+um 59b-3

raḥīḳ iç- : coşkun aşk hallerini yaşamak.
r.+ı 80b-12

Raḥīm (a) : (رحيم) esirgeyen; Hz. Allah.
r. 86b-2, 99a-10

Raḥīma'llāh (a): (رحيم الله) esirgeyen Allah.
r. 10a-12

raḥm (a) : (رحم) esirgeme.
r. 86b-3

raḥm ḳıl- : bağışlamak.
r. 29b-3, 30b-12

raḥmet (a) : (رحمت، رحمة) esirgeme.
r. 6b-13, 10a-6, 15a-5, 28b-9, 43a-9, 95b-6
r.+dürür 3a-12, 10a-5
r.+e 25b-12
r.+i 33b-10, 92b-1
r.+idür 2b-7
r.+üŋ 76b-1, 85b-2

r.+üŋden 86b-3
r.+üŋdür 59b-8, 98b-7
r.+üŋe 59b-6

raḥmet-i bī-kerāne vü bī-ḥad (a.f): (رَحْمَتِ بِی کَرَانَه وُ بِی حَدْ) sınırsız ve hatsiz rahmet (olan Hz. Allah).
r. 99a-8

Raḥmeten lilᶜālemīn (a): (رَحْمَةً لِلْعَالَمِینْ) Hz. Muhammed.
r. 46a-12

rāh-nümā (f) : (رَاهْنُمَا) yol gösterici.
r. 28a-2

raḫş (f) : (رَخْشْ ، رَخْشِ) gösterişli at.
r.+ını 47a-7
r.+ayıla 85b-1

raḫş-ı vaṣf-ı hudūd (f.a.a): (رَخْشِ وَصْفِ حُدُودْ) sınırlı vasıflı at.
r. 89a-4

raḫt (f) : (رَخْتْ) yol azığı.
r.+ına 25a-10

raḳ (a) : (رَقّ) üzerine yazı yazılan tabakalanmış ince deri.
r. +mı 36a-3

raḳṣ (a) : (رَقْصْ) dans, oyun.

raḳṣa getür- : cezbeye kaptırmak, dans ettirmek.
r. 15a-8, 45a-4, 63b-7

raḳṣa gir- : dans etmek.
r. 15a-7

raḳṣān (a) : (رَقْصَانْ) raks eden.
r. 20a-5

raḳam (a) : (رَقَمْ) yazı.

raḳam urıl- : yazı yazılmak.
r. 60b-7

rān (a) : (رَانْ ، رَانْ) manevi kir.
r. 50a-2, 50b-10

rast (f) : (رَسْتْ) doğru.
r. 23a-5

Rasūl (a) : (رَسُولْ) Hz. Muhammed.
r. 68a-10

raᶜşe (a) : (رَعْشَه) titreme.
r. 99b-3

ravża (a) : (رَوضَه) bahçe.

r.+sında 37b-5

ravża-ı ḫāṭır (a): (رَوضَهٔ خاطِر) gönül bahçesi.

r. 61b-1

ravża-ı nūr-ı tecellī (a): (رَوضَهٔ نُورِ تَجَلّی) tecelli nurunun bahçesi.

r. 34a-1

ravża-ı pāk (a.f): (رَوضَهٔ پاک) temiz bahçe.

r.+e 26a-1

Ravża-ı pür-żiyā (a.f.a): (رَوضَهٔ پُر ضِیا) Hz. Muhammed'in nur dolu kabri.

r. 7a-1

ravża-ı Şeyḫ Hamid (a): (رَوضَهٔ شَیخ حامِد) Şeyh Hamid'in bahçesi.

r.+içün 8a-13

rāy-ı ʿaḳl (a) : (رای عَقل) aklın hükmü.

r. 11b-12

rāy-ı ḫūb (a.f): (رای خوب) güzel fikir.

r. 43b-2

rāyet (a) : (رایَت ، رایَت) sancak.

r. 59b-4, 60a-11

rāyet-i lā ilahe illallāh (a): (رایَتِ لا اِلَه اِلّا الله) kelime-i tevhid sancağı.

r. 3a-8

rāyet-i nasrumina'llah (a): (رایَتِ نَصرٌ مِنَ الله) "Allah'tan bir zafer" sancağı.

r.+ı 48a-12

rāyet-i şerʿ (a): (رایَتِ شَرع) şeriat sancağı.

r.+uŋ 12a-1

rāyıgān (f) : (رایگان) bedava.

r.+dur 30b-9

rāyiha-ı viṣāl-i Yār (a): (رایِحَهٔ وِصالِ یار) Hz. Allah'a kavuşma kokusu.

r. 79b-9

rāz (f) : (راز ، راز) sır.

r. 8b-9
r.+a 89a-5
r.+ı 11b-9, 60b-2, 65a-1
r.+ın 72b-1, 96b-2
r.+ına 98a-1
r.+ında 77b-1
r.+ını 16a-8

rāz-ı ʿışḳ (f.a): (رازِ عِشق) aşk sırrı.

r.+a 50b-7
r.+ı 46b-12
rāz-ı meşāyiḫ (f.a): (رازِ مشايخ) şeyhlerin sırrı.
r. 84a-8
rāżī (a) : (راضى) kabul eden.

rāżī ol- : rıza göstermek.
r. 17a-10
Rāzıḳ (a) : (رازِق) rızık veren; Hz. Allah.

r.+ı 92a-12
rebāb (a) : (رَباب) bir çeşit kemençe.

r. 40a-5, 40b-8, 41b-1, 42a-11
rec (a) : (رَجّ) sarsılıp sallama.

rec olın- : sarsılıp sallanmak.
r. 74b-6
recā (a) : (رَجا) ümit, istek.

r. 21a-12, 72b-10
receb (a) : (رَجَب) arabi ayların yedincisi.

r. 38a-7
red (a) : (رَدّ) geri çevirme.

red kıl- : geri çevirmek.
r. 85b-5
ref' (a) : (رَفْع) kaldırma.

ref' iT- : kaldırmak.
r. 3b-2, 6a-1, 12a-7, 41b-5, 44a-9, 45a-3
ref' ḳıl- : kaldırmak.
r. 48a-7
ref' ol- : kaldırılmak.
r. 6a-3, 18a-9, 27b-2, 42a-1, 44a-11, 53b-3
ref'-i bürkaᶜ (a): (رَفْعِ بُرْقَع) yüz örtüsünü kaldırma.

ref'-i bürkaᶜ eyle-: yüz örtüsünü kaldırmak.
r. 32b-5
ref'-i derec (a): (رَفْعِ دَرَج) rütbe yükselten.
r. 74b-7
ref'-i iṡneyniyyet (a): (رَفْعِ اثْنَيْنِيَّت) ikiliği kaldırma.
r. 11b-3
ref'-i nikab-ı مَدَّ الظِّل (a): (رَفْعِ نِقاب) "gölgeyi uzattı" nın örtüsünü kaldırma.
r. 89a-1
ref'-i ruḫā (a): (رَفْعِ رُخا) yavaşça kaldırma.

ref'-i ruha iT-: yavaşça kaldırma.
r. 16b-1
ref'-i zulmet (a): (رفع ظلمت) karanlığı kaldırma.

ref'-i zulmet it-: karanlığı kaldırmak.
r. 56a-13
refik (a) : (رفيق) dost.

r.+ı 81a-4
r.+um 59b-3
r.+uŋ 83b-3
refik eyle- : yoldaş yapmak.
r. 48a-5
refik-ı ehl-i salah (a): (رفيق اهل صلاح) kurtuluşa ermiş dost.
r. 80b-6
reft (f) : (رفت) gitme, gidiş.

r. 63a-7
Regayib (a) : (رغايب) Recep ayının ilk cuma gecesi.

r. 39b-4
reha (a) : (رها) kurtulma.

reha eyle- : kurtarmak.
r. 11a-12, 33b-11
reh-ber (f) : (رهبر ، رهبر) kılavuz.

r. 28b-6, 28b-10
r.+i 11b-11, 25a-8, 95b-2
r.+üŋ 11b-11
reh-ber eyle- : yol göstericisi yapmak.
r. 48b-5
reh-güzer (f) : (رهگذر) geçit.

r. 64b-12
reh-nüma (f) : (رهنما ، رهنمى) yol gösterici.

r. 12a-3, 18a-3, 19b-6, 28b-10
r.+durur 28b-3
reh-rev (f) : (رهرو) yolcu.

r.+i 21a-7, 25b-5
reh-zen-i din (f.a): (رهزن دين) din düşmanı.

r.+dür 91a-10
reh-zen-i şeytan (f.a): (رهزن شيطان) şeytanın yol kesiciliği.
r.+ı 17b-9

remed (a) : (رمد) göz ağrısı.

r. 85b-6

remedī (a) : (رمدى) hastalıklı.

r. 66a-9

remīm (a) : (رميم) çürük.

r. 86a-4

remīm ol- : çürümek.

r. 51b-6

remz (a) : (رمز ، رمز) 1. işaret.

r. 49a-6, 51a-7
r.+i 39b-11, 65b-4
r.+ile 7b-7
2. gizli söyleme.
r.+i 75a-2

remz-i Ḥaḳīḳī (a): (رمز حقيقى) gerçek işaret.
r. 65a-8

remz-i muḥayyer (a): (رمز محير) hayrette kalmış işaret.
r. 18a-1

remz-i savab (a): (رمز صواب) dürüstlük işareti.
r. 42a-10

renc (f) : (رنج) zorluk.

r. 60a-3, 72b-5
r.+dürür 72b-8

renc ilt- : sıkıntı çekmek.
r. 72a-8

renc-i ḥubb-ı dünyā (f.a.a): (رنج حب دنيا) dünya sevgisinin sıkıntısı.
r.+dan 32b-4

reng (f) : (رنك ، رنك) renk.

r.+i 13b-1, 51b-3, 55a-6

nukūş rengi: manevi kir.
r.+n 7b-10

reng-i laciverd (f.a): (رنك لاجورد) nefs-i emmare.
r. 92a-5

resm (a) : (رسم) davranış, tutum, hal.

r.+e 30b-2, 38b-8, 44a-6, 50a-11, 50b-4, 59b-12, 83a-3
r.+edür 19b-5
r.+ile 28b-1, 44b-12, 67a-2, 83b-1

resm-i ṭaleb (a): (رسم طلب) istek izi. ???
r. 37b-1

resm-i taṣdīʿ (a): (رسم تصديع) can sıkan eser.

r. 66b-10
rest (f) : (رَسْتَه) kurtulmuş.

r. 63a-7, 63b-8
reşād (a) : (رَشَادْ، رَشَادِ) doğru yolu bulma.

r. 95b-10
r.+ı 95a-2
reşḥ (a) : (رَشْحِ) terleme, sızıntı.

r.+i 85a-9
reşīd (a) : (رَشِيدْ) doğru yolu tutan.

r. 91a-11
revā (f) : (رَوَا) uygun.

r. 11b-11, 28a-12, 32a-10
r.+mı 90b-6
revā ol- : uygun gelmek.
r. 23a-6, 73a-3
revāc (a) : (رَوَاجْ، رَوَاجِ) değer.
revāc ol- : değer bulmak.
r. 68a-10
revāḥ (a) : (رَوَاحْ، رَوَاحِ) gün batımından doğana dek geçen zaman.

r. 2b-9, 77b-8, 78b-4, 80a-3, 81b-7
revāḳ(a): (رَوَاقْ) üstü örtülü önü açık yer.

r. 63a-7
revān (f) : (رَوَانْ، رَوَانِ) 1. ruh, can.

r. 46b-9
r.+ı 95a-5
2.akmak.
r. 29b-12, 46b-6, 56b-11, 67b-3, 69a-12, 75a-11
revān it- : akıtmak.
r. 16b-3, 37a-10, 56b-8
revān ol- : yürümek, ilerlemek.
r. 14a-2, 36b-1
revāne (f) : (رَوَانَه) giden, yürüyen.

r. 63b-8
revātib (a) : (رَوَاتِبْ، رَوَاتِبِ) rütbeler.
r. 39a-9
r.+ine 56a-2
revḥ : (رَوْحِ) rahatlık.

r.+ıla 80a-2
revḥ-ı cān (a.f): (رَوْحِ جَانْ) ruh rahatlığı.
r.+mı 78b-9
revḥ-ı viṣāl (a): (رَوْحِ وِصَالْ) kavuşma rahatlığı.
r. 78a-12
revīş (f) : (رَوِيشْ) tarz, üslup.

r.+leri 90a-9
revnaḳ (a) : (رَوْنَقْ) parlaklık.

r. 72b-4, 63a-1
revnaḳ-ı būsıtān (a.f): (رَوْنَقِ بُوسِتَانْ) bahçenin göz alıcılığı.
r.16a-11
revnak-ı eṣḥāb-u meclis : (رَوْنَقِ اَصْحَابِ مَجْلِسْ)meclistekilerin parlaklığı.
r.+dür 40b-8
revzen (f) : (رَوْزَنْ) pencere.

revzen açıl- : sevgi duymak.
r.+üm 61b-2
revzen-i mişḳat (f.a): (رَوْزَنِ مِشْكَاتْ) duvarda kandil koymaya yarayan oyuk pencere.
r.+den 44a-11
reyāḥīn (a) : (رَيَاحِينْ، رَيَاحِينْ)feslegen.

r. 15a-13
r.+i 67b-2
reyhan (a) : (رَيْحَانْ، رَيْحَانْ) fesleğen.

r. 89b-2
r.+a 71a-8
Rezzaḳ (a) : (رَزَّاقْ) mahlukların rızıklarını veren; Hz. Allah.

r. 5a-1
Rıḍvān (a) : (رِضْوَانْ) cennetin kapıcısı olan büyük melek.

r. 7a-4
rıhte (f) : (رِيخْتَه) dökülmüş.

r. 63b-6
rıḥlet (a) : (رِحْلَتْ) ölüm.
rıḥlet eyle- : ölmek.
r. 45b-10
rıḥlet it- : göçmek.
rızā (a) : (رِضَا، رِضَا) hoşnutluk.

r. 72b-7

r.+nı 34b-7, 62a-4
r.+sıyiçün 28a-12, 71b-3
rıżā vir- : uygun görmek.
r. 10a-1, 33a-3, 33b-9, 80b-5
rızḳ (a) : (رِزْق ، رُزْق) Allah'ın bahşettiği nimet.

r.17a-12, 67b-8, 67b-13, 90b-12
r.+ı 60a-4, 91a-7
r.+ın 34a-4
r.+içün 58b-11, 77b-10
rızḳ iT- : nimet olarak vermek.
r. 76a-4
riʿāyet (a) : (رِعَايَتْ) uyma.

riʿāyet eyle- : uymak.
r. 38a-2
riʿāyet iT- : gözetmek.
r. 59b-7
ribāṭ-ı köhne (a.f): (رِبَاطِ كُهْنَه) eski yapı.
r.+den 45b-9
r.+nüŋ 66b-11
ricāl (a) : (رِجَالْ) belli mevki sahibi olanlar.

r. 68a-9
ridā-yı ʿafv (a): (رِدَاىِ عَفْو) bağışlama örtüsü.

r.+ıla 10a-8
rifʿat (a) : (رِفْعَتْ ، رِفْعَتْ) yükseklik, derece.

r. 83b-10
r.+de 85a-10
r.+dür 2b-5
r.+i 9b-3, 73a-10
rifʿat bul- : yükselmek.
r. 82b-9
rifʿat-i وَالَّذِينَ اُوتُوا الْعِلْمَ (a): (رِفْعَتِ) "kendine ilim verilenler" in derecesi.
r. 29a-1
rifʿat-i derecāt (a): (رِفْعَتِ دَرَجَاتْ) makamların yüksekliği.
r. 4a-2
rifʿat-i lā ilāhe illallāh : (رِفْعَتِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه) kelime-i tevhidin yüceliği.
r. 2b-10
rifʿat-i Şeyh Şāh (a.a.f): (رِفْعَتِ شَيْخْ شَاهْ) Şeyh Şah'ın (İbrahim Tennuri 851/1447) yüceliği.
r. 8b-3
rindī (f) : (رِنْدِى) dünya işlerini hoş gören kişinin hali.

r. 63a-10
r. 56a-9

riş-ḫand (f) : (ريش خند) bıyık altından gülme.

riş-ḫand ḳıl- : bıyık altından gülmek.
r. 96a-3, 96a-10

rişvet (a) : (رشوت) rüşvet.

r. 46a-6

rivāyāt (a) : (روايات) söylentiler.

r.+ı 52a-7

rivāyet (a) : (روايت) söylenti.

r. 60b-2

rivāyetde gel- : söylenmek.
r. 32a-1

riyā (a) : (ريا) ikiyüzlülük.

r. 12a-9, 16a-5, 17b-8, 35a-8
r.+durur 28a-11
r.+yı 45a-10

riyāḥ (a) : (رياح ، رياح) rüzgarlar.

r. 78a-4, 79b-3, 80a-7

riyāset (a) : (رياست ، رياست) reislik, başkanlık.

r. 5b-8, 5b-9, 60a-7
r.+i 5b-4, 45a-10

riyāset başuŋ ḳaldur-: dünya mevkisinden vazgeçmek.
r. 86a-11

riyāż (a) : (رياض) bahçe.

r.+ı 13b-6, 66b-3

riyāż-ı cennet (a): (رياض جنت) cennet bahçesi.

r.+dür 2b-5
r.+e 20a-3, 37a-13

riyāżāt (a) : (رياضات) dünya lezzet ve rahatından sakınmalar.

r.+ıla 14a-7, 95b-2

riyāżet (a) : (رياضت ، رياضت) dünya lezzet ve rahatından sakınma.

r. 68a-3
r.+de 71b-3
r.+i 7a-11
r.+ile 68a-2

rū (f) : (رو) yüz, çehre (bkz. rūy).

r. 3b-1
r.+a 4a-13, 17a-2, 32b-4, 38a-6, 47a-8, 73a-8, 78a-12, 80a-2, 80b,4
r.+dan 2b-8
r.+ı 95a-5
r.+uŋ 14a-5

ru'b (a) : (رُعْب) korku.

r.+dan 63b-9

rūbāh (a) : (رُوباه) (mec.) hilekar.

r. 85b-12

rubūbiyyet (a) : (رُبوبيّت) ilahi terbiye.

r.+i 53b-5

rūġan-ı can (f): (روغن جان) can yağı.

r. 79a-9

rūh (a) : (روح ، روح) ruh, can.

r. 76a-9, 76b-10, 76b-11, 80b-4, 81b-3, 88a-2, 89a-9, 90a-1, 95a-6

rūḥ ehli (a.+t): (روح اهلی) melekler.

r. 77a-7

rūḥ-ı bekā (a) : (روح بقا) ebedi ruh.

r. 33a-12

rūḥ-ı cihān (a.f): (روح جهان) dünyanın ruhu.

r.+uŋ 39a-6

rūḥ-ı pāk (a.f): (روح پاک) arınmış ruh.

r.+e 90b-6

rūḥ-ı revān (a.f): (روح روان) su gibi akan can.

r.+umı 56b-10

rūḥ rūḥ (a) : (روح روح) ayrıl, git.

r. 76b-11

ruḫ-ı gül (f) : (رُخ گل) gül yanak.

r.+den 16b-1

ruḫ-ı zībā (f) : (رُخ زیبا) süslü yanak.

r. 35b-11

rūḥānī (a) : (روحانی ، روحان) cismi olmayan.

r. 78a-11
r.+ler 44b-6

Rūḥu'l-Ḳuds (a): (روح القدس) Hz. Cebrail.

r. 44b-6

ruḫ-zerd (f) : (رُخ زرد) sarı yüz.

r. 91b-7
ruḳaʿ (a) : (رُقَع) örtüler.

r.+ı 3a-2
ruḳūd (a) : (رُقُودْ) uyuma.

r. 88a-12
ruḳūm (a) : (رُقُومْ ، رُقُوم) rakamlar.

r. 18a-7
r.+ında 78b-5
rūmi (a) : (رُومی) Anadolulu.

r.+dür 43a-2
rumūz (a) : (رُمُوزْ ، رُمُوز) işaretler, ince nükteler.

r.+da 80a-10
r.+ı 17a-7, 49b-5
r.+içün 7b-2
rū-pūş (f) : (رُوپُوشْ) yüz örtüsü.

r. 37a-12, 59a-3
rūşen (f) : (رُوشَنْ) aydınlık.

r. 61a-3
rūşen eyle- : 1. aydınlatmak.
r. 79a-5
2. arındırmak.
r. 87b-10

rūşen iT- : 1. aydınlatmak.
r. 44a-5, 81a-7, 85b-6
2. bilgi sahibi yapmak.
r. 47b-6
rūşen kıl- : 1. aydınlatmak.
r. 66a-8
2. arındırmak.
r. 87b-9
ruşen ol- : aydınlanmak.
r. 77b-2, 79a-7
rūşen-i āftāb-ı ʿarş-tāb (f.f.a.f): (رُوشَنِ آفتابِ عرشتاب) arşı aydınlatan güneşin aydınlığı.
r. 42a-8
rūşen-i ṣubḥ-ı saʿādet (f.a.a): (رُوشَنِ صُبْحِ سَعادَتْ) mutluluk sabahının aydınlığı.
r. 19b-7
rūşinā (f) : (رُوشِنا ١) parlaklık.

r. 10b-8, 17b-10, 19b-5, 43b-3, 47a-4, 77b-3
r.+durur 28a-5
rūşinā-yı cān (f): (روشناى جان) ruh aydınlığı.
r. 29b-8
ruvāt (a) : (رُوات) rivayat edenler.

r. 52a-7
rūy (f) : (روى) çehre, yüz (bkz. ru).

r.+ına 43b-2
rūy-ı cān-fizā : (روى جان فزا) gönüle ferahlık veren yüz.

r.+laruŋuz 54a-2
rūy-ı cihān (f): (روى جهان) dünya yüzü.
r. 77b-2
rūy-ı her gül-çehre (a): (روى هر كل چهره) her gül çehreli yüz.
r. 51a-2
rūy-ı zemīn (f): (روى زمين) yeryüzü.
r. 28b-11
rūy-ı zībā (f) : (روى زيبا) süslü yüz.
r. 18b-4
rūz (f) : (روز ، روز) gündüz.

r. 4b-10, 39b-4, 42b-1, 43a-6, 46b-5, 61a-8
r.+a 99b-9
r.+umda 25b-3
rūz ol- : aydınlanmak.
r. 26b-1
rūz-ı cihān (f): (روز جهان) dünya gündüzü.
r. 37b-1
rūz-ı Ezel (f.a): (روز ازل) Ezel günü.
r. 53a-8
rūz-ı kıyāmet (f.a): (روز قيامت) kıyamet günü.
r.+mi 20a-1
rūz-ı rūşen (f): (روز روشن) parlak gün.
r. 15b-8
rūz-ı vaslat (f.a): (روز وصلت) kavuşma günü.
r.+mı 20a-2
rūzī (a) : (روزى) rızık.

rūzī eyle- : nasiplenmek.
r. 62a-4, 87b-11
rūzī it- : firsat vermek.
r. 68a-11
rūzī kıl- : nasiplendirmek.
r. 34b-7, 59a-7
rūzigār (f) : (روزكار ، روزكار) devir.

r. 35a-10
r.+ı 66a-6
r.+uŋ 66a-4

rücūᶜ (a) : (رُجوع) dönme.

rücūᶜ eyle- : dönmek.
r. 40a-10

rüfāt (a) : (رُفات) çürük.

r. 51b-6

Rükn-i Ḥaṭīm (a): (رُكنِ حطيم) Kabe'nin köşelerinden temel direk.
r.+içün 6b-10

rükūᶜ (a) : (رُكوع) namazda dizlere tutunarak eğilme vaziyeti.

r.+içün 8b-10

rümmān (a) : (رُمّان) nar.

r.+a 70b-7

rüsūm (a) : (رُسوم ، رُسوم) resimler.

r. 7b-11
r.+ını 3a-13

rüsūm-ı vücūd (a): (رُسومِ وُجود) vücut tarzları.
r.+ı 32b-6

rüsvā (a) : (رُسوا) rezil.

r. 35b-2, 100a-3

rüsvā kıl- : rezil etmek.
r. 14a-13

rüsvā-yı ḫarābāt (a): (رُسوایِ خرابات) tekke rezili.
r.+ı 20b-2

rütbet (a) : (رُتبت) derece, makam.

r.+de 4a-2, 73a-10
r.+e 67b-5
r.+içün 8a-9
r.+üŋ 25b-7

rütbet-i aᶜlā (a): (رُتبتِ اعلا) büyük derece.
r. 13b-10

rütbet-i lā ilāhe illallāh (a): (رُتبتِ لا اله الا الله) kelime-i tevhidin derecesi.
r. 3b-3

rütbet-i şāh-ı pādişā (a.f.f): (رُتبتِ شاهِ پادشا) şahlar şahının derecesi.
r. 29a-13

rütbet-i Şeyh̲ Hācı Paşa (a.a.a.t): (رُتْبَتِ شَيْخِ حَاجِ پاشا) Şeyh Hacı Paşa'nın(820/1417) manevi derecesi.
r. 8b-3

S

saʿādet (a) : (سَعَادَتْ، سَعَادَتْ) mutluluk.

s. 28a-7, 28b-8, 80b-7, 83a-12, 91a-9
s.+den 38a-2
s.+dür 2b-5, 28a-6
s.+i 87a-11
s.+ile 77b-6
s.+len 29a-10

saʿādet-i faḳr (a): (سَعَادَتِ فَقْر) yoksulluk mutluluğu.

s.+e 84b-9

saʿādetlü (a.+t): (سَعَادَتْلو) mutlu.

s. 23a-9

saʿāt (a) : (سَعَاتْ، سَعَاتْ) 1. 60 dakikalık zaman.

s. 55b-9, 92b-12
2. zaman.
s. 59a-1
s.+de 3b-11

saʿāt-ı mühlet (a): (سَعَاتِ مُهْلَتْ) bir işi belli bir zaman için geri bırakma süresi.

s.+e 22a-9

ṣabā (a) : (صَبَا) hafif esen rüzgar.

s. 15b-10

ṣabāḥ (a) : (صَبَاحْ) sabah.

s. 2b-1, 2b-9, 33b-5, 47b-6, 77b-2, 77b-8, 78b-2, 79a-5, 80a-1, 80a-3, 80b-3

sābıḳ (a) : (سَابِقْ) rütbece önde olan.

s. 32a-6

ṣabīḥ (a) : (صَبِيحْ) güzel, latif.

s. 31b-8, 82a-9

s̱ābit (a) : (ثَابِتْ) yerinde, sağlam.

s̱ābit kadem : kararlı adım.
s. 65a-11
s̱ābit ol- : gerçekleşmek.
s. 100b-5

s̱ābitāt (a) : (ثَابِتَاتْ) yerinde durur gibi gözüken yıldızlar.

s. 51b-1

sabr (a) : (صَبْرْ ، صَبْر) zorluklara dayanma.

s. 28b-4, 75b-2, 75b-4
s.+ı 7a-9, 7a-11, 7b-13
s.+ıla 4a-7, 75a-11
s.+um 74b-4

ṣabr iT- : sabır göstermek.
s. 75a-7

ṣabr-ı fukarā (a): (صَبْرِ فُقَرَا) fakirlerin sabrı.
s.+yiçün 8a-2

ṣabūḥ (a) : (صَبُوحْ) coşkun aşk halleri.

s. 76a-8, 76b-12

sacid (a) : (سَاجِدْ) secde eden.

s. 86b-11

saç : (سَاجْ) yassı demirden yapılmış pişirme aracı.

s. 68a-3

saç : (سَچْ ، سَچ) baştaki kıllar.

s. 90a-6
s.+ını 15a-12
s.+um 47b-10
s.+uŋ 64b-8

ṣaç- : (صَچ- ، سَچ-) saçmak.

s.-am 14a-12
s.-arsın 39a-1
s.-dı 16b-12
s.-duguŋ 36b-10

ṣaçıl- : (صَچِلْ) saçılmak.

s. 13a-10

ṣad (f) : (صَدْ) yüz.

s. 37a-1, 37a-1, 44a-10, 44b-7, 48a-1, 57b-9, 62b-2, 77a-2, 84b-9, 88a-12, 93a-7, 100a-10

ṣad-hezar (f) : (صَدْ هَزَارْ) yüzbin.

s. 88a-1

ṣad-hezārān (f): (صَدْ هَزَارَانْ) yüzbinler.

s. 79a-3

ṣadā (a) : (صَدَا) ses.

s. 84a-13

saddaḳnā (a) : (صَدَّقْنَا) tasdik ettik.

s. 33b-7
ṣaded (a) : (صَدَد) fikir, niyet.

s.+i 66a-10
ṣadef (a) : (صَدَف) sedef.

s. 70a-12
Saᶜdi (a) : (سَعْدِي) Şeyh Sadi.

s. 93a-7
ṣādıḳ (a) : (صَادِق) içten bağlı olan.

s.+lara 84a-8
s.+laruŋ 7a-7
ṣādıḳ eyle- : doğrulamak.

s. 12b-2
ṣadīd (a) : (صَدِيد) irin.

s. 91a-2
ṣadīḳ-i ehl-i ṣalāḥ (a): (صَدِيقِ اَهْلِ صَلَاح) kurtuluşa ermiş gerçek dost.

s. 80b-7
ṣadmet (a) : (صَدْمَت ~ صَدْمَت) başa gelen belalar.

s.+i 53b-5
s.+ile 13a-3
ṣadr (a) : (صَدْر) kalp.

s.+e 79b-11, 81b-10
s.+i 17b-5
ṣadr-ı ṣanādīd (a): (صَدْرِ صَنَادِيد) reisler reisi.

s. 91a-1
ṣadranc (a) : (صَدْرَنج) satranç.

s. 92a-8
ṣāf (a) : (صَاف ~ صَاف) temiz, arı.

s.+ı 63a-7
ṣāf eyle- : arındırmak.

s. 12b-7
ṣafā (a) : (صَفَا ~ صَفَا) gönül şenliği, iç huzur.

s. 3a-5, 10a-6, 16b-11, 21b-5, 23a-4, 25b-8, 29a-9, 29b-5, 47a-2, 51a-10, 53a-10, 67a-12, 73a-4, 83a-9
s.+dan 59a-7
s.+durur 28a-8
s.+lar 60b-4, 87b-3

s.+laruŋ 87a-5
s.+sı 29b-9
s.+sından 4b-5
s.+yı 57a-3
s.+yıla 4b-1

ṣafā iT- : eğlenmek.
s. 44b-10

ṣafā vir- : neşelendirmek.
s. 12b-7

ṣafā-yı bāṭın (a): (صفای باطن) iç huzur.
s. 4b-1
s.+ı 17a-4, 44a-8

ṣafā-yı dil (a.f): (صفای دل) gönül huzuru.
s. 80a-1

ṣafālu (a.+t) : (صفالو) huzurlu.
s. 60b-4

Ṣafā [yı] Merve (a): (صفای مروه) hacıların say yaptıkları iki meşhur tepe.
s.+ye 68a-6

ṣāffāt-ı semā (a): (صافات سما) semada saf saf dizili melekler.
s. 79b-2

ṣaf ṣaf (a): (صف صف) dizi dizi (bkz. ṣaff u ṣaf).
s. 44a-3

ṣaff u ṣaf (a): (صف و صف) dizi dizi (bkz. ṣaf ṣaf).
s. 79b-2

ṣafḥa-ı meẓāhir (a): (صفحهٔ مظاهر) gönül yüzü.
s.+den 100a-13

ṣāfī (a) : (صافی ، صافی) arınmış.
s. 68a-1

ṣāfī eyle- : arındırmak.
s. 67a-12

ṣāfī kıl- : arındırmak.
s. 5a-11, 91b-5

ṣafvet-i Ādem (a): (صفوت آدم) Hz. Adem'in saflığı.
s. 76a-10

ṣag : (صاغ ، صاغ) gerçek sağlıklı.
s. 47b-10, 75a-12

sāġar-ı ʿid (f.a): (ساغر عید) bayram kadehi.
s. 89b-11

sāġar-ı merd-i keşīz (f): (ساغر مرد کشیز) aciz kişinin kadehi.
s. 98a-5

ṣaġāyir (a) : (صغایر) küçük günahlar.

s.+den 48a-5

sagış : (ساغش) hesap.

s.+a 95a-10

ṣaglıK : (صغليق ، صغلق) sağlık.

s. 45b-1

s.+uŋa 49a-8

sagraḳ : (سغرق) kadeh.

s.+ı 36a-1

sagraḳ-ı istigraḳ (t.a): (سغرق استغراق) kendinden geçip dünyayı unutmanın kadehi.

s.+ına 64a-1

Ṣamed (a) : (صمد) hiçbir şeye ve kimseye muhtaç olmayan; Hz. Allah.

s. 21a-3

s.+sin 10a-10

ṣamediyyet (a) : (صمديت) hiçbir şeye ve kimseye muhtaç olmama hali.

s.+üŋ 6b-1

ṣaḥ (a) : (صح) doğrudur.

s. 82a-9, 82b-5

ṣaḥābī (a) : (صحابی) Hz. Muhammed'i dünya gözi ile gören müslümanlar.

s. 67a-10

sāḥat-ı ḫānekāh (a.f): (ساحت خانقاه) sultan evnin meydanları.

s. 79a-11

ṣahbā (a) : (صهبا ، صهبا) coşkun aşk halleri.

s. 9a-5, 10b-2, 13a-12, 16b-8

ṣabhā-yı tecellī (a): (صهبای تجلی) tecelli şarabı.

s. 53a-8

sāhī (a) : (سخی) cömert.

s. 31b-8

ṣāhib-dil (a.f): (صاحب دل) gönül sahibi.

s. 74b-12

ṣāhib-dilān (a.f): (صاحب دلان) gönüller sahibi.

s. 98a-4

ṣāhib-i Mi'rāc (a): (صاحب معراج) Hz. Muhammed.

s. 68a-11

ṣāhib-i nazar (a): (صاحب نظر) mürşit.

s. 98a-2

ṣāḥib-ķıran (a.f): (صاحب قران) her zaman başarı kazanan padişah.
s.+sın 85b-8

sāḥil (a) : (ساحل) kıyı.

selāmet sahili : kurtuluş yeri.
s.+nde 15b-6

saḥķ (a) : (سحق) kırılma.

sahk eyle- : kırılmak.
s. 53b-5

ṣaḥrā (a) : (صحرا صحراء) çöl.

s. 13a-9, 16a-11
s.+lara 97b-10
s.+ya 85b-1

ṣaḥrā-yı şevķ (a): (صحرای شوق) arzu çölü.
s.+uŋda 13b-2

ṣaḥv (a) : (صحو) hislerini yitiren ve kendinden geçen arifin kendine dönmesi.
s. 16a-2, 27a-12, 88b-3
s.+de 98a-3
s.+uŋ 6a-12

ṣaḥve gel- : uyanmak, ayılmak.
s. 63a-9, 82b-1

saʿīd (a) : (سعيد) uğurlu, mutlu.

s. 90a-3

saʿīr (a) : (سعير) cehennem.

s.+uŋ 38b-11

ṣaʿķa (a) : (صعقه) bayılma.

s.+da 18a-10

saķal : (صقال) sakal.

s.+ıla 77b-11
s.+um 30b-10, 47b-10
s.+uŋ 64b-8, 90a-6

saķf (a) : (سقف) çatı, dam.

s. 64b-4

saķf-ı bi-ʿamed (a.f.a): (سقف بی عمد) gökyüzü.
s.+i 66a-8

saķf-ı semāvāt (a): (سقف سماوات) gökler çatısı.
s. 53a-11

sakf-ı semāvāt-ı bī-ʿamed (a.a.f.a): (سقفِ سماواتِ بی عمد)
karārsız göklerin çatısı.
s. 97a-4

sakın- : (صقین- ، ساقن ، سقن) çekinmek.
s. 15a-1, 31a-8, 32a-6, 32a-7, 38a-2, 57b-3, 71b-7, 85b-13,
89a-10, 90a-5, 97a-12
s.-ur mı 72a-6

saki (a) : (ساقی) 1. mürşit.
s. 40b-3, 63a-7
2. Hz. Allah.
s. 63a-8

sāḳī-i وسقاهم (a) : (ساقی) "ve onlara içirdi" nin sakisi.
s. 35b-6

ṣāḳī-i āb-ı kevser (a.f.a): (ساقی آبِ کوثر) kevser suyu dağıtıcısı.
s.+içün 7a-2

sakinliK (a.+t): (ساکن لیک) hareketsizlik.
s.+i 42b-2

saḳḳā (a) : (سقّا) su dağıtıcısı.
s. 13b-2
s.+dan 42a-6

sakla- : (سقله) korumak.
s. 99b-9

sal (f) : (سال) yıl.
s. 88a-12

sal- : (صال- ، صل- ، صل-) 1. bırakmak, koymak.
s. 56a-13
s.-dı 51b-5, 96b-8
s.-ıcak 66a-2
s.-mışdurur 37b-5
2. sallamak.
s.-dı 89b-8
s.-dılar 79b-4
3. yaymak.
s.-dı 41a-7
s.-maz 21b-5
4. bağışlamak.
s.-dugı 29b-4
5. kaldırmak.
s.-dı 41b-5

lenger ṣal- : günahlardan kurtulmak.

s.-ayıdı 100b-12
menāḫir üzre sal-: ölüme götürmek.
s.-maz 87b-6
toprağa ṣal- : mezara koymak.
s.-ısar 86a-5
vaᶜdāya ṣal- : geciktirmek.
s.-masun 20b-5

ṣalā (a) : (صلا) çağrı.

s. 36a-6, 36a-6, 36a-7, 36a-8, 36a-9, 36a-10, 36a-11, 36a-12, 36b-1, 36b-2, 36b-3, 36b-4, 36b-5, 36b-6

ṣalāḥ (a) : (صلاح، صلاح) dine olan bağlılık.

s. 27b-7, 27b-11, 50b-6, 77a-6, 77b-5, 79a-12, 79b-8, 81b-8, 95b-1
s.+dur 80a-9, 80a-9
s.+ıla 50b-3
s.+ına 71a-13
s.+içün 8b-11
ṣalāḥa getür- : iyileştirmek.
s. 80a-8

ṣalāḥiyyet (a) : (صلاحيت، صلاحيت) yetki.

s. 93a-11
s.+üŋ 73a-11

ṣalāt (a) : (صلاة، صلات) namaz.

s. 51b-13, 95b-2
s.+ı 69a-5
s.+ına 23a-5
s.+içün 8b-12

sālehā (f) : (سالها) yıllar.

s. 33b-1

ṣalīb (a) : (صليب، صليب) 1. inkar eden

s. 45b-5
2. haç.
s.+in 57b-9

ṣāliḥ (a) : (صالح) dinin emirlerine uygun hareket eden.

s. 81a-10, 91b-1

sāliK (a) : (سالك، سالك) Allah yoluna girmiş kişi.

s. 27a-1
s.+e 93b-9
s.+i 70a-1
s.+leriçün 7a-4, 7a-8

saltanat (a) : (سَلْطَنَتْ) mutluluk.

s. 3a-9, 12a-2
s.+dur 29b-4, 76a-5

salṭanat sür- : rahatlık içinde yaşamak.
s. 49b-3, 89b-5

salṭanat-ı fāni (a): (سَلْطَنَتِ فَانِى) geçici dünya makamı.
s. 47a-12

salṭanat-ı ḥubb (a): (سَلْطَنَتِ حُبّ) sevgi hükümdarlığı.
s.+uŋı 48b-1

sāmān (f) : (سَامَانْ) servet.

s. 63b-11

Ṣamed (a) : (صَمَدْ) hiçbir şeye ve kimseye muhtaç olmayan; Hz. Allah.
s. 97b-4

ṣamediyyet (a) : (صَمَدِيَّتْ) hiçbir şeye ve kimseye muhtaç olmama hali.

s. 90b-9

ṣamt (a) : (صَمْتْ) susma.

s. 58a-4

san : (سَنْ) arzu, emel.

s. 94b-12

san : (صَانْ، سَانْ، صَانْ، صَنْ) şöhret, nam.

s. 36a-2, 94a-13
s.+ı 62b-2
s.+larumuz 6a-5

san- : (صَنْ-، صَانْ-) sanmak, inanmak.

s.-a 100a-2
s.-up 43b-4
s.-ursın 4a-3, 14a-6, 67a-9

ṣanᶜat (a) : (صَنْعَتْ) hüner.

s. 50b-9

ṣanāyiᶜ (a) : (صَنَايِعْ) sanatlar.

s.+uŋla 52a-6

sancaḳ-ı zerrīn (t.f): (سَنْجَقِ زَرِّينْ) altın sancak.
s. 89b-7

Ṣāniᶜ(a) : (صَانِعْ) sanat eseri olarak yaratan; Hz. Allah.

s. 4a-1

sāniye's-sneyni iz hümā fi'l-gār (a): (ثَانِىَ اثْنَيْنِ اِذْ هُمَا فِى الْغَارْ) mağaradaki ikinin biri.

s. 99a-13
ṣap- : (صپ) yönelmek, ayrılmak.

s.-anlar 14b-5
s.-madın 71b-5
ṭoġrı yoldan ṣap-: hak yolı bırakmak.
s.-mayavuz 87a-10
sarʿ (a) : (صرع) düşmek.

s. 99b-3
sar- : (سار) yüklemek.

s.-uban 36b-1
ṣarar- : (صرر) sararmak.

s.-ıp 13b-1
sarāy (f) : (سراي) saray.

s.+ını 93b-5
s.+uŋ 90b-13, 91a-2
ṣarf (a) : (صرف) harcama.

sarf iT- : harcamak.
s. 3b-11, 22b-6, 53b-9, 94a-7
ṣarīḥ (a) : (صريح) açık, belli.

s. 59b-10, 80a-4
ṣat- : (صت) değiştirmek.

s.-ma 67b-8
meşīhat ṣat- : şeyhlik taslamak.
s.-arsın 56a-8
Sātir (a) : (ساتر) örten, kapatan; Hz. Allah.

s. 20b-10, 32b-9
satr-ı ebced (a): (سطر ابجد) ebced satırı.
s. 38b-3
saṭvet (a) : (سطوت، سطوة) ezici kuvvet.

s. 32b-11
s.+ı 18a-9, 88a-10
saṭvet-i ʿışḳ (a): (سطوت عشق) aşkın ezici kuvveti.

s. 77b-13
ṣatvet-i lā ilāhe illallāh (a): (سطوت لا اله الا الله)
ḳelime-i tevhidin azameti.
s. 3a-5
ṣavāb (a) : (صواب) doğruluk.

s. 27b-7

savm (a) : (صَوْمْ صَوْم) oruç.

s. 8b-12, 51b-13, 95b-2

s.+ıla 14a-10

savt (a) : (صَوْتْ) ses, seda.

s. 41b-12, 100a-11

ṣavur- : (صَوُرْ-) savurmak.

yile ṣavur- : rüzgara vermek.

s.-a 62a-6

ṣav(u)rıl- : (صَوْرِلْ-) savrulmak.

s.-a 61b-5

saᶜy (a) : (سَعْيْ سَعْيِ) 1. çalışma.

s. 87a-3

s.+ümile 59b-2

2. Safa ile Merve arasında yürüme.

s.+ıla 68a-6

saᶜy eyle- : çalışmak.

s. 73a-5

saᶜy kıl- : çalışmak.

s. 61a-8

saᶜy-ı cemīl (a): (سَعْيِ جَمِيلْ) güzel gayret.

saᶜy-ı cemīl kıl-: güzel gayret göstermek.

s. 10b-10

saᶜy-ı tebāh (a.f): (سَعْيِ تَبَاهْ) bozuk gayret.

s.+ı 38b-8

ṣay- : (صَيِرْ-) bedel tutmak.

s.-ar 46a-6

s.-madı 7b-8

k.-magıl 27a-5

ṣayd (a) : (صَيْدْ) av.

ṣayd iT- : avlamak.

s. 63b-1

ṣayd-ı ᶜankebūd (a): (صَيْدِ عَنْكَبُوتْ) örümcek avı.

s. 58b-2

ṣayd-ı dām-ı belā (a.f.a): (صَيْدِ دَامِ بَلَا) bela tuzağının avı.

s.+sıdur 93a-2

sāye (f) : (سَايَهْ سَايَةْ) gölge.

s. 56a-13
s.+sin 29b-2
s.+yi 47a-12
sāye düş- : yüzüne gölge gelmek.
s.+si 44a-10
sāye-i hümā (f): (سایۀ هما) saadet gölgesi.
s. 29b-4
sāye-i perr-i hümā (f): (سایۀ پرّ هما) saadet kuşu kanadının gölgesi.
s. 12a-11
ṣāyim (a) : (صائم) oruç tutan.

s. 32a-2
sāyirlik (a) : (سایرلك) hareketlilik.

s.+i 42b-2
ṣayrulıK : (صیرولق) hastalık.

s.+ıdur 45b-1
sāz-ı dil-āvīz (f): (ساز دلاویز) gönül çeken saz.
s. 89a-3
seb (a) : (سبّ) sövme.

s. 42b-12
sebaḳ (a) : (سبق) ders.

s.+dur 60b-2
s̱ebāt (a) : (ثبات، ثباتِ، ثبات) 1. yerinde durma.

s. 22a-5
s.+ı 93b-4
2. kararlı
s.+ı 72b-12
s.+ıla 76b-4
sebeb (a) : (سبب) sebep.

s. 19a-9, 42b-7, 95a-2
sebeb ol- : yol açmak.
s. 37b-8
sebeb-i sırr (a): (سبب سرّ) Hz. Allah'ın akıl erdirilemeyen maksadı.
s. 2b-5
sebel (a) : (سبله) göze inen perde.

s. 50a-3
sebel tut- : perdelemek.
s. 52b-9
sebīl (a) : (سبیل) 1. karşılıksız yapılan hayır.

s. 25b-6, 52b-1
2. hayır olarak dağıtılan su.
s. 42a-6
sebk-ı lisani (a): (سَبْقِ لِسانى) sözün tarzı.
s. 84b-1
sebkat (a) : (سَبْقَت) ilerleme.

s.+ı 76b-1
sebz (f) : (سَبْز) yeşil yaprak.

s. 51b-2
seccac (a) : (ثَجّاج) suyu çok olan süt.

s. 67b-1
secde (a) : (سَجْدَه) namazda baş, el, ayak ve dizleri yere

dayamaktan ibaret kısım.
s. 8b-10
s.+de 17b-5
secdeyi ser iT-: yere kapanmak.
s. 44a-1
secde-i şükr-i fena (a): (سَجْدۀ شُكْرِ فَنا) faniliğin şükür secdesi.
s.+dan 86a-11
sedad (a) : (سَداد) doğruluk.

s. 92b-9
sedd (a) : (سَدّ) sınır, engel.

s. 37b-12, 96a-6
s.+dür 58a-5
s.+ini 46a-2
sed kıl- : engel olmak.
s. 85b-8
sefeh (a) : (سَفَه) akılsızlık.

s. 42b-11
sefer it- : manevi yolculuk yapmak.
s. 21a-12, 57a-11
sefih (a) : (سَفيه) zevk ve eğlenceye düşkün.

s.+e 94b-6
sefine (a) : (سَفينه) gemi.

s. 78a-3
seg-i nefes (f.a): (سَكِ نَفَس) nefis köpeği.
s. 67b-12
seha (a) : (سَخا) el açıklığı.

s. 10a-9, 61a-9, 73b-1
s.+yıla 82a-9

seḥāb (a) : (سحاب، سحاب) 1. karanlık.

s. 40b-7, 41a-1
s.+ı 5b-5
2. bulut.
s. 41b-3, 44a-9

seḫāvet (a) : (سخاوت، سخاوة) cömertlik.

s. 25a-12, 60a-11
s.+ı 7a-10

seḥer (a) : (سحر) tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit.

s. 16b-2, 57b-1, 61b-8, 61b-8, 64b-13, 98b-8
s.+de 7a-12, 75b-11

seḥergāh (a.+f): (سحرگاه) seher vakti.

s. 34a-10

sehl (a) : (سهل) kolay.

s.+idi 62a-1

sehv (a) : (سهو) hata.

s. 33a-4, 61a-9, 72b-12

sehv iT- : hata yapmak.

s. 20b-9

seḳam (a) : (سقم) hastalık.

s. 4b-11

sekerān (a) : (سكران) serhoşluk.

s.+ı 3b-4

sekerāt (a) : (سكرات) ölüm serhoşluğu.

s.+ında 48b-4

sekīnet (a) : (سكينت) gönül rahatlığı.

s. 3a-5

sekīnet [i] nūr (a): (سكينت نور) nur ve gönül rahatlığı.

s. 6a-8

sekret (a) : (سكرت) uyku hali.

s.+i 88a-12

sekte (a) : (سكته) durma.

s. 99b-3
selāmet (a) : (سلامت، سلامة) eminlik.

s. 33a-3, 38b-7, 67b-11
s.+ile 68a-5
selāmet sāḥili : kurtuluş yeri.
s. 15b-6
selāṭīn (a) : (سلاطين) sultanlar.

s.+i 54b-6
selāṭīn-i ʿasr (a): (سلاطين) asrın sultanları.

s.+a 72a-9
selb (a) : (سلب) giderilme.

selb ol- : giderilmek.
s. 8a-6
selh (a) : (سلخ) soyma.

s. 8b-8
sem (a) : (سم) zehir.

s. 76a-3
semʿ : (سمع) kulak.

s.+ıla 41b-11
s.+uŋa 99a-2
semʿına gir- : işitmek.
s. 80a-6
semʿ-i bī-yubṣır (a.f.a): (سمع بي يبصر) görmeyen (anlamayan) kulak.
s.+ıla 78a-8
semʿ-i cān (a.f): (سمع جان) can kulağı.
s. 80b-3
semʿ-i ḳabūl (a): (سمع قبول) razı olunan duyma.
s.+ile 11a-6
semā (a) : (سما) gökyüzü.

s. 16a-4, 22a-12, 34a-2, 98b-2
s.+da 82b-4
s.+nuŋ 39a-6
s.+ya 78a-2
semāvāt (a) : (سماوات) gökler.

s. 60b-6, 69a-7
semāvāt ehli : melekler.
s. 77a-7
semend (f) : (سمند) çevik ve güzel at.

s. 96a-5
semenzār (f) : (سَمَنزار) yasemin bahçesi.

s.+ı 38a-10
s.+ın 13b-7
semerāt (f) : (ثَمَرات) ürünler.

s.+ın 67b-3
semi (f) : (سَمی) sersemlik hastalığı, şaşkın.

s. 75b-1
sem(i)rT- : (سَمِر-) şişmanlatmak.

s.-ürsin 67b-12
sen : (سان، سَان، سَنُ، سَن) ikinci teklik kişi zamiri (bkz. sin).

s. 4a-3, 4a-12, 4b-4, 5a-5, 5b-12, 6a-10, 6b-8, 7b-5, 8a-1, 9a-1, 9a-2, 9a-13, 9b-11, 10a-10, 10a-10, 10a-10, 10b-6, 10b-7, 11a-11, 14a-5, 14a-6, 15b-2, 17b-1, 17b-10, 18a-8, 21a-3, 21b-3, 22b-4, 25b-3, 25b-3, 25b-3, 25b-3, 25b-11, 27a-11, 31a-5, 31a-6, 31b-1, 32a-3, 34a-9, 34b-4, 35a-1, 36b-7, 37a-5, 37a-7, 37a-12, 38a-4, 38a-6, 38a-9, 38b-5, 38b-7, 38b-11, 39a-10, 39b-3, 39b-8, 40a-2, 40a-13, 42a-2, 42a-3, 42a-8,43a-6, 43a-9, 44a-8, 44b-6, 45b-5, 45b-7, 48a-3, 49a-8, 50a-11, 50b-10, 55b-1, 55b-6, 55b-8, 55b-10, 56a-6, 56a-8, 56b-6, 56b-10, 57a-9, 57b-1, 57b-12, 58a-10, 58b-3, 59a-5, 59a-7, 59a-12, 59b-8, 61a-9, 61b-1, 61b-3, 61b-7, 62a-2, 62a-3, 62a-3, 62a-4, 62b-3, 62b-4, 62b-12, 62b- 12, 64a-11, 65a-2, 65b-7, 65b-10, 66a-2, 66b-3, 66b-11, 67b-12, 68a-2, 68a-6, 68a-11, 69a-10, 71b-3, 71b-4, 72a-12, 74a-8, 75b-6, 75b-6, 75b-11, 75b-12, 77b-6, 78a-2, 78b-1, 80a-5, 80a-9, 81a-12, 82a-9, 82a-9, 82b-8, 82b-10, 82b-12, 83a-2, 83a-11, 83b-2, 83b-7, 84a-1, 84a-9, 84a-13, 85b-3, 85b-13, 86a-2, 86a-8, 86b-4, 86b-4, 86b-5, 86b-5, 86b-7, 87a-1, 87a-9, 87b-4, 87b-7, 89a-5, 90a-7, 90b-3, 91a-4, 91a-13, 92a-10, 92b-7, 93b-2, 93b-6, 94a-4, 94a-11, 94b-7, 95b-10, 96b-12, 97b-13, 100b-9
s.+a 3a-1, 3a-1, 3a-1, 3a-2, 3a-3, 3a-8, 3a-13, 6a-10, 7a-5, 11a-6, 12a-2, 12b-3, 12b-11, 13b-7, 13b-12, 14a-7, 15b-3, 17a-11, 17b-6, 22a-3, 25b-9, 25b-10, 27b-6, 32a-12, 34b-3, 34b-5, 35a-5, 35a-8, 37a-1, 39b-6, 41b-6, 44a-9, 47b-12, 48a-3, 50a-2, 50a-11, 50b-8, 50b-9, 50b-10, 51b-13, 56a-7, 61b-2, 61b-3, 61b-6, 61b-7, 64a-9, 64b-8, 64b-10, 65a-1, 65a-2, 65a-3, 65a-4, 65a-6, 65a-7, 65b-1, 65b-5, 68a-5, 68b-5, 69a-4, 74b-10, 79a-2, 80b-6, 80b-7, 80b-8, 81a-2, 81a-11, 81b-8, 83a-3, 83a-8, 83b-2, 86a-8, 86a-12, 86b-7, 90b-4, 91a-1, 91a-6, 91a-12, 92a-8, 92a-9, 94a-2, 94b-10, 95b-4, 96a-7, 96a-8, 97b-9, 99a-4, 100b-9
s.+de 69b-8

s.+den 7a-13, 10a-6, 20b-9, 20b-9, 21a-1, 25b-2, 25b-2, 27a-13, 30b-8, 34b-6, 48b-7, 52a-4, 56a-3, 59a-10, 59b-2, 61b-2, 61b-4, 62a-5, 62a-7, 62b-10, 65b-7, 65b-8, 69a-4, 69b-4, 69b-4, 83a-1, 84a-8, 86b-3, 87a-2, 87a-4, 87a-7, 89a-12, 91a-4, 93a-11, 97b-6, 99b-3
s.+i 3a-12, 10b-7, 13b-13, 19b-7, 34b-3, 35a-1, 35a-2, 35a-3, 36b-9, 38b-9, 43b-8, 47b-9, 49b-9, 57b-3, 85b-10, 86a-5, 88b-3, 89a-11, 90a-5, 90a-11, 91b-7, 92a-9, 94b-4, 100b-8
s.+sin 9a-11, 10a-9, 20b-7, 20b-7, 20b-7, 20b-7, 20b-8, 20b-8, 20b-9, 20b-10, 20b-11, 20b-12, 20b-12, 21a-1, 21a-2, 21a-2, 21b-3, 25b-3, 41b-6, 59b-7, 61b-1, 61b-4, 62a-2, 62b-9, 62b-11, 65b-11, 86b-4, 97b-4, 97b-4, 97b-4, 97b-4, 97b-5, 97b-5
s.+üŋ 10a-2, 14b-2, 25b-1, 25b-1, 25b-1, 36b-12, 39b-10, 48b-8, 49b-3, 52a-3, 52a-5, 66a-12, 78a-13, 82b-9, 87a-1, 90b-13, 93b-12, 96a-10
s.+üŋdür 52a-2
s.+üŋdürür 52a-1
s.+üŋidi 82b-12
s.+üŋile 69a-4
s.+üŋle 7b-5, 63a-3

s̱enā (a) : (ثَنَا ، ثَنا) övgü.

s. 15a-13, 22b-5, 35a-7, 44b-6, 47b-4
s.+yı 100b-1

s̱enā ḳıl- : övmek.
s. 58b-10, 91a-7

Senāyī (a) : (سَنائی) Senai (ö576/1180)

s. 8b-5

sencer-i ʿīd (t.a): (سَنْجَرِ عيد) bayram istihkamı.
s. 89b-5

sencileyin : (سَنْجِيلَيِنْ) senin gibi.

s. 38a-9, 84a-11

sened (a) : (سَنَدْ ، سَنَد) güvence.

s. 85b-4
s.+i 65a-8

seŋgülāḫ (f) : (سَنْكُلاخْ) taşlık yer.

s. 85a-1

sensüz : (سَنْسُزْ) sensiz.

s. 10b-3, 21a-1, 61b-3, 62b-11, 63a-1, 63a-2, 72b-3, 72b-4
s.+dür 40b-6

ser (f) : (سَرْ) 1. tepe, doruk.

s. 64b-3
2. baş.
s. 32a-9, 44a-1, 51a-1, 62a-1
ser terkin ur- : hayata önem vermemek.
s. 50a-1, 63a-10
serā (f) : (سرا) saray.

s. 64b-4, 93b-3
s.+larını 64b-3
s.+laruņuz 54a-2
serā-perde-i ekvān (f.f.a): (سرا پردهٔ اكوان)
varlıklar sarayının perdesi.
s. 53b-3
serā-perde-i eyvān-ı meşāyiḫ (f.f.a.a): (سرا پردهٔ ايوان مشايخ)
şeyhler köşkünün saray perdesi.
s. 82b-9
serā-perde-i hüviyyet (f.f.a): (سرا پردهٔ هويت) mahiyetin saray perdesi.
s.+e 58a-5
serāb (a) : (سراب) ılgım.

s. 38a-12, 41a-5, 42a-3
serāb-ı bādiye (a): (سراب باديه) çöl serabı.
s. 75a-4
ser-āġāz (f) : (سرآغاز) yeniden başlama.

ser-āġāz eyle- : yeniden başlamak.
s. 15a-8, 97b-11
ser-ā-ser (f) : (سراسر) baştan başa.

s. 15a-9, 39a-10, 48a-9
serāsime (f) : (سراسيمه) sersem.

s. 52b-3
serd (f) : (سرد) 1. sert.
s. 67b-7
2. sağlık.
s. 91b-6
serd ol- : soğuk görünmek.
s. 92a-6
ser-efrāz-ı meşāyiḫ (f.f.a): (سرافراز مشايخ) şeyhlerin en üstünü.
s. 84a-8
ser-encām (f) : (سرانجام) başa gelen.
s.+ı 22a-6
ser-firāz-ı cihān (f): (سرفراز جهان) dünyanın ileri gelenleri.
s. 88b-7

ser-firaz-ı cünūd (f): (سرفراز جنود) orduların ileri gelenleri.
s. 88b-7
ser-gerdān (f) : (سرگرداں) şaşkın. سرگرداں

s. 16a-9, 77b-1, 96b-7
s.+ıyam 20b-8
ser-gerdān ol- : şaşkına çevrilmek.
s. 13a-6
ser-geşte (f) : (سرگشته) şaşkın.

s. 93a-7
s.+dür 16a-1
ser-geşte it- : perişan etmek.
s. 20a-6
ser-geşte-i āhir (f.f.a): (سرگشتهٔ آخر) son şaşkın.
s. 19a-3
ser-hadd (f.a) : (سرحد) sınır.

s.+i 97b-10
seri ( ) : (سری) sevinçli.

s. 8b-4
ser-i kār (f) : (سرکار) kahya.
s.+um 62a-9
serm (a) : (سرم) birinin dişlerini kırma.

serm iT- : dişlerini kırmak.
s. 68a-1
ser-maye (f) : (سرمایه، سرمایه) anamal.

s. 2b-7, 65b-1, 73b-7
s.+i 12a-2, 50a-10
sermedi (f) : (سرمدی) devamlı.

s. 12a-2, 23a-9, 52b-10, 73b-4, 77b-6
ser-mest (f) : (سرمست) kendinden geçkin.

s. 36b-11, 21a-11
ser-mest-i Elest (f.f.a): (سرمست الست) Elest serhoşu.
s. 41b-9
ser-nügūn (f) : (سرنگون) talihsiz.

s. 2b-2, 51b-12, 63b-2, 63b-6, 63b-8
ser-nügun ḳal- : talihsiz olmak.
s. 50b-1
ser-tā-pā (f) : (سرتاپا) baştan ayağa.

s. 50b-10

ser-te-ser (f) : (سَرْتَسَرْ) baştan başa.

s. 14a-6, 21a-5, 50b-2, 64b-3

serüdestār (f): (سَرُودَسْتَارْ) baş sarığı.

s. 99b-5

serv (f) : (سَرْوْ) selvi.

s. 67b-4

serv-i bāġ-ı ṣafā (f.f.a): (سَرْوِ بَاغِ صَفَا) eğlence bahçesinin selvisi.

s. 35b-7

serv-i hırāmān (f): (سَرْوِ خِرَامَانْ) salınan selvi.

s.+um 29b-12

serv-i revān (f): (سَرْوِ رَوَانْ ، سَرْوِ رَوَانْ) yürüyen selvi.

s. 64b-7

s.+uŋı 14a-2

serv-i ṣafā (f.a): (سَرْوِ صَفَا) mutluluk selvisi.

s. 15a-7

server (f) : (سَرْوَرْ) önder, reis.

s.+i 25a-8, 46a-8

server-i Enbiyā (f.a): (سَرْوَرِ اَنْبِيَا) nebiler başı Hz. Muhammed.

s. 7a-1

servet (a) : (ثَرْوَتْ ، ثَرْوَتْ) zenginlik.

s.+i 5b-13

s.+ile 58a-10

serv-ḳad (f.a) : (سَرْوقَدْ) selvi boylu.

s. 86a-5

setr (a) : (سَتْرْ ، سَتْرَهْ) örtü, engel.

s. 16a-2, 27a-12

s.+inde 16a-9

setr ol- : örtülmek.

s. 43a-7

Settār (a) : (سَتَّارْ ، سَتَارْ) gizleyen, örten; Hz. Allah.

s. 4b-10, 99a-10

s.+dan 14a-13

s.+uŋ 35b-2

sev- : (سَو-) sevmek.

s.-en 79b-5

s.-enler 21a-9

s.-ersin 43b-4

s̱evāb (a) : (ثَوَابِ، ثَوَابْ) hayırlı iş, hareket.

s. 40b-1
s.+uŋiçün 6b-11
sevād-ı faḳr-āsūd (a.a.f): (سَوَادِ فَقْرِ آسُودْ) mesut yoksulluk cemaatı.
s. 88a-9

s̱evāḳıb (a) : (ثَوَاقِبْ) parlak yıldızlar.

s. 39a-6
s̱evāḳi-i esmā (a) : (ثَوَاقِئِ اَسْمَا) saki isimliler.
s. 45a-6, 78a-10
s̱evāḳi-i sıfāt (a): (ثَوَاقِئِ صِفَاتْ) saki vasıflılar.
s. 76b-12
s.+un 9a-5

sevdā (f) : (سَوْدَا، سَوْدَا) aşk, sevgi.

s. 19a-3, 20a-7, 35a-1, 37b-5, 50b-9, 96a-11
s.+ya 98a-10
āteşīn sevdā : kuvvetli sevgi.
s. 13a-1

sevfe terānī (a): (سَوْفَ تَرَانِی) göreceksin.

s.+de 9a-3

sevgü : (سَوْكُو) sevgi.

s.+ŋ 25b-11

sevin- : (سَوِينْ) sevinmek.

s.-düŋ 43b-5

sevmek : (سَوْمَكْ) sevme.

s. 51a-9

sevü : (سَوُو) sevgi, aşk.

s.+ŋ 25b-1

seyf (a) : (سَيْفْ) kılınç.

s.+dür 15a-1
s.+idürür 88b-1
s.+ile 28a-3, 79a-1
s.+in 14a-4,
seyf-i aḥkām (a): (سَيْفِ اَحْكَامْ) ahkam kılıcı.
s.+ı 57b-4
seyf-i aḥkām-ı şer' (a): (سَيْفِ اَحْكَامِ شَرْعْ) şeriat ahkamının kılıcı.
s.+ıla 91b-3
seyf-i celāl (a): (سَيْفِ جَلَالْ) büyüklük kılıcı.
s.+i 20b-4

seyf-i zikru'llāh (a): (سَیْفِ ذِکْرُ اللّٰه) Allah'ı anmanın kılıcı.
s.+ıla 38a-3
seyf-ü kāmıʿ-ı zerk (a): (سَیْفِ قَامِعِ زَرْق) iki yüzlülüğü yok eden kılıç.
s. 28a-11
seyl (a) : (سَیْل) sel (bkz. sil).

s. 36b-9, 56b-8, 56b-11, 63a-7, 66a-12, 71a-5
seyl-i āteşīn (a.f): (سَیْلِ آتَشِین) şiddetli sel.
s.+e 97a-11
seyl-i rahmet (a): (سَیْلِ رَحْمَت) rahmet seli.
s. 19b-7
seyl-āb (a.f) : (سَیْلَاب) taşkın su.

s.+ı 11b-8
seylān (a) : (سَیْلَان) seller.

s.+a 70b-11
seyr (a) : (سَیْر ، سَیْرَه) manevi mesafeleri katetme.

s. 11b-2, 56b-4, 77a-5
s.+e 21a-6
s.+i 15b-8, 21b-2, 89a-4, 93a-8
s.+inde 27b-11, 65b-3
s.+ine 11b-6
seyr iT- : 1. manevi mesafeleri katetmek.
s. 6b-5, 15b-10, 67b-4, 79b-3
s.+in 46b-9, 61a-6
2. gezmek.
s. 36a-3
3. bakmak.
s. 37a-8
seyr-i bāṭın (a): (سَیْرِ بَاطِن) manevi arınma yolculuğu.
s.+da 78a-5
seyr-i sülūk (a): (سَیْرِ سُلُوك) Hakk'a ermek için bir

şeyhin rehberliğinde yola çıkmak.
s. 87b-10
seyrān (a) : (سَیْرَان) Allah'a yönelme.

s.+a 71b-13
s.+um 29b-7
seyrān it- : dolaşmak.
s. 11b-1, 42b-3
seyrāngeh (a.+f): (سَیْرَانگَه) dolaşma yeri.

s.+i 21a-9, 46b-10
seyyah (a) : (سَیَّاح) yolcu.

s. 78a-5
seyyār (a) : (سيّار) yürüyen.

s. 11b-2
seyyāre (a) : (سيّاره) gezegen.

s. 13a-6
seyyi'āt (a) : (سيّات) günahlar.

s. 52a-1
Seyyid Ḥaydar (a): (سيّد حيدر) evliyadan bir zat.

s.+uŋ 46a-9
seyyidī (a) : (سيّدى) ey benim efendim.

s. 65b-9
sezā (f) : (سزا) uygun.

s. 29a-1
s.+durur 28b-1
sezā ol- : uygun düşmek.
s. 12a-6, 72b-6
sezāvār (f) : (سزاوار) uygun.

sezāvār ol- : uygun görülmek.
s. 12a-6
ṣı- : (صى) 1. yok etmek.

s.-yup 3a,7
2. hiçe saymak.
s.-rsın 17a-12
ṣıdk : (صدق، صدق) doğruluk.

s. 16b-11, 55b-7
s.+ıla 13b-12, 45a-10, 49a-4, 49a-5, 76b-1, 88a-3, 95b-3
s.+uŋ 86a-9
ṣıdk-ı pāy (a.f): (صدق پا) doğru adım.
s.+ın 7b-9
ṣıfāt (a) : (صفات، صفت، صفات) 1. vasıf, özellik.

s. 58a-8
s.+ı 6a-9, 92b-2
s.+ına 15b-1
s.+uŋ 6b-2
2. gibi.
s. 55b-4
3. varlık.

s. 31a-6
ṣıfat ol- : özellik kazanmak.
s. 51a-9
ṣıfāt-ı nefs (a): (صفاتِ نفس) nefsin vasfı.

s.+den 67a-12
ṣıfāten (a) : (صفاتاً) vasıf olarak.

. 9a-6
ṣıġ- : (صغ-) 1. uygun düşmek.

s.-ar 80a-11
s.-madı 73b-3
s.-maz 16a-5, 26b-10, 2b-10, 40b-10, 40b-11, 69b-10, 69b-12, 71a-10, 73b-7, 76b-11, 77a-1, 83b-9, 94a-13, 94b-9
2. sığmak.
s.-ar 80b-3
s.-mayan 62b-3, 80a-6, 80b-3
s.-maz 11b-5, 50a-4, 53b-4, 62b-9
3. bir arada bulunmak.
s.-maz 64a-7, 73b-8

ṣıḥāḥ (a) : (صحاح) övgü.

s. 77a-12, 82b-5
ṣıḥḥat (a) : (صحّت) sağlık.

s. 4b-11, 27b-10
ṣımāḫ (a) : (صماخ) kulak.

s.+a mı 80b-3
ṣın- : (صن-) kırıl-

s.-up 55a-6
s.-ur 68a-1
ṣınaʿat (a) : (صناعت) ustalık.

s. 59a-3
ṣındır- : (صندر-) bozmak.

s.-up 77a-2
sınıK- : (سنق) kırılmak.

leşker sınıK- : asker öldürmek.
s.-ur 49a-2
sınuḳ : (صنق ، سینق ، سینق) kırgın.

s. 59b-7, 94b-4
s.+lara 66a-4

sırāṭ-ı müstaḳīm (a): (سراط مستقيم) doğru olan yol.
s. 74b-10

sır (a) : (سر) sır (bkz. sırr).

s. 39b-9
s.+da 56b-1
s.+dadur 45a-12

sırr (a) : (سر) sır (bkz. sır).

s.+a 37a-3, 76b-9
s.+ı 32a-9, 36a-4, 55b-11
s.+ıla 21a-9, 29b-7
s.+ın 18b-2, 34a-5
s.+ına 45b-4, 45b-7, 73b-2
s.+ında 77b-1
s.+ını 18a-9, 42a-6, 56b-3, 65a-7, 65b-3, 77a-11
s.+uŋ 61b-11
s.+uŋa 25b-6
s.+uŋı 56b-5
s.+um 30b-11

sırr-ı الى ربك (a): (سر) "Rabbine" sırrı.
s. 11a-4

sırr-ı تعز من تشاء (a): (سر) "dileiğini aziz kılarsın" sırrı.
s. 11a-5

sırr-ı فنعم عقبى الدار (a): (سر)"dünya yurdunun sonu güzel"in sırrı.
s. 98b-10

sırr-ı هدى للمتقين (a): (سر) "takva sahipleri için doğru yolun ta kendisidir"in sırrı.
s.25a-9

sırr-ı bīnā (a.f): (سر بينا) görmenin sırrı.

sırr-ı bīnā ḳıl-: görmenin sırrına eriştirmek.
s. 18a-8

sırr-ı ḥaḳāyıḳ (a): (سر حقايق) hakikat sırrı.
s.+a 50a-5

sırr-ı ḥikmet (a): (سر حكمت سر حكمت) Allah'ın insanlarca anlaşılmayan sırrı.
s. 39b-10
s.+üŋe 52a-7 سر

sırr-ı ʿışḳ (a): (سر عشق عشق) aşk sırrı.
s. 31a-1
s.+ı 66b-9

sırr-ı ilāhī (a): (سر الهى) Hz. Allah'ın sırrı.
s. 71a-2

sırr-ı lā-mekān (a): (سر لا مكان سر لا مكان) makamdan münezzeh olan Hz. Allah'ın sırrı.

s. 46b-10
s.+da 6b-5
sırr-ı lübb-i lübb (a): (سرّ لبّ لبّ) özün özünün sırrı.
s.+e 49b-7
sırr-ı maḳam-ı insilaḫ (a): (سرّ مقام انسلاخ) sıyrılıp çıkma makamının sırrı.
s. 85a-3
sırr-ı müteşabihat (a): (سرّ متشابهات) Ḳur'an-ı Ḳerim'in mecazi manaya elverişli ayetlerinin sırrı.
6b-12
sırr-ı taḥḳiḳat (a): (سرّ تحقيقات) araştırmaların sırrı.
51a-5
sırr-ı vaḥdet (a): (سرّ وحدت) birlik sırrı.
+e 58a-7
ṣıyāḥ (a) : (صياح) bağırmalar.
78a-8, 79a-11, 80a-6, 80b-1
ṣıyām (a) : (صيام) oruç.
. 27b-6
ṣız- : (صز-) sızmak.
.-up 68a-4, 68b-3
sīb (f) : (سيب) elma.
. 42b-9, 49b-2
sifal (f) : (سفال) çanak, çömlek.
s. 21b-2, 55b-2
Sikender (f) : (سكندر) ünlü komutan İskender.
s. 70a-9
sikke (a) : (سكّه) mevlevi külahı.
s.+yiçün 8a-11
sīl (a) : (سيل) sel (bkz. seyl).
sīle vir- : felakete uğratmak.
s. +mi 56b-5
sil- : (سل-) silmek.
s.-er 54a-5
silk-i ibāhet (a): (سلك اباحت) helal kılma yolu.
s. 46a-3
sīmā (f) : (سيما) yüz, çehre.
s.+da 61b-9

sīmā-yı ʿarab (a): (سيماى عرب) arap yüzü.
s. 43a-2

simāḥ (a) : (سماح) cömertlik.
s. 85a-4

sī-murġ (f) : (سيمرغ، سيمرغ) Anka kuşu.
s. 72b-1
s.+a 58b-3

sin : (سِن، سين) ikinci teklik kişi zamiri (bkz. sen).
s. 91b-6
s.+i 14b-1

sīn (a) : (سين) mezar.
s.+e 81a-10

Sīnā (a) : (سينا) İbn-i Sina.
s. 13a-1, 22a-7

siŋür- : (سكور-) sindirmek.
s.-eler 81a-1

sipehr-i rākiʿ (f.a): (سپهر راكع) rukua eğilmiş gök.
s. 86b-11

sipend (f) : (سپند) üzerlik tohumu.
s. 96a-2, 96a-11

siper (f) : (سپر، سپر) korunmak için saklanılacak şey.
s. 64b-5
s.+üm 61b-4

siper it- : siper olarak kullanmak.
s. 57b-4

sīr (f) : (سير) tok, doymuş.
s. 31a-11

sīr-āb (f) : (سيراب) suya kanmış.

sīr-āb kıl- : suya doyurmak.
s. 41a-5

sirāc (a) : (سراج، سراج) kandil, ışık.
s. 6a-7, 67b-7, 68b-2, 69a-7, 69b-3
s.+dur 68b-4

sirāyet (a) : (سرايت) bulaşma.

sirāyet iT- : bulaşmak.
s. 59b-1

siret-i Maḥmud (a): (سيرتِ محمودْ) Hz. Muhammed'in ahlakı.
s. 89a-2

ṣīt (a) : (صيتْ) çatırtı, patırtı.
s. 84a-12

sitemkāre (f) : (ستمْ كارَهْ) eziyet ve haksızlık eden.
s.+dür 43b-6

sitīze-rūy (f) : (ستيزهْ روىْ) kavgacı.
s. 43b-6

siyāb-ı ḫużr (a): (ثيابِ خضْرْ) yeşil yiyecekler.
s.+ını 55a-12

siz : (سزْ) ikinci çokluk kişi zamiri.
s. 5b-13, 33a-3, 47a-6
s.+lerüŋ 29b-6

ṣoḥbet (a) : (صحبتْ، صحبتْ) 1. tasavvufu bilgilerin alındığı meclis.
s. 36b-10
s.+e 31b-7
s.+i 73a-4
s.+ine 94b-10
s.+leri 29b-9
2. sohbet, muhabbet.
s.+i 72b-10
s.+lerin 29a-10

ʿilm ṣoḥbeti : ilim mecclisi.
s. 27b-10

ṣoḥbet-i ḫalḳ (a): (صحبتِ خلقْ) halk ile aşırı senli benli olma.

ṣoḥbet-i ḫalḳı ḳo-: halk ile aşırı ilişkiyi kesmek.
s. 2b-6

ṣoḥbet-i ʿilm (a): (صحبتِ علمْ) ilim meclisi.
s. 73a-8, 73a-9

ṣoḥbet-i lā ilāhe illallāh (a): (صحبتِ لا إله) kelime-i tevhid muhabbeti.
s. 2b-5

ṣol- : (صول-) tazeliğini yitirmek.
s.-ısardur 53b-8

ṣoldur- : (صولدر-) soldurmak.
s.-dı 51b-5

soŋ : (صوڭ، صوڭ، صوڭك) son, nihayet.

s. 22a-6, 34b-7, 48a-3, 48b-5, 48b-8, 49a-8, 64b-12
s.+ı 22a-2, 51a-2, 54b-5

sor- : (صُوُرْ- ، صُرْ) soru yöneltmek.

s. 80a-12, 82b-2
s.-alar 80a-9
s.-am 62b-8, 62b-10
s.-ar 97b-2
s.-arsaŋ 82a-6
s.-arsın 56b-11
s.-ma 49b-1
s.-uŋuz 23a-6

soy- : (صُوْيْ) vücut üstündeki nesneyi çıkarmak.

s. 56a-12

soyıl- : (صُوُيِلْ- ، صُيِلْ-) 1. soyulmak.

s.-a 3b-1
2. tecrit olmak.
s.-up 32b-3
3. ortadan kaybolmak.
s.-dı 41b-3

soyla- : (صُوْيْلَهْ) aslını aramak.

s. 92b-9

soy sop : (صُوْيْ صُوْپْ) akraba.

s. 49a-7

soyun- : (صُيُوْنْ-) üzerindekileri çıkarmak.

s.-up 70a-10

söyle- : (سُيْلَا- ، سُيْلَـ- ، سُيْلَهْ) söylemek, anlatmak.

s. 14b-2, 56a-8, 92b-9
s.-rse 90a-10
s.-ye 28b-5
s.-yesin 46a-4
s.-yeydi 19a-1
s.-yimez 46a-5

söylen- : (سُيْلَنْ-) belirtilmek.

s.-meziken 60b-5
s.-ür 80a-12

söyleT- : (سُيْلَتْ-) söyletmek.

s.-en 17a-7, 39b-11
s.-medin 38a-11

söy(ü)n- : (سُيُنْ-) sönmek.

s.-üp 21a-4

söyündür- : (سٌيُنْدُرْ-) söndürmek.

oduŋ söyündür- : günahlardan arınmak.

s. 89a-13

söz : (سوزْ، سُزْ، سوزْ، سُزْ) kelam.

s. 9a-1, 19b-2, 20a-4, 68a-12
s.+de 91a-12
s.+e 21b-4
s.+i 38b-6, 46a-4, 46a-6, 53a-10, 57b-13
s.+ile 48b-4
s.+in 62a-8
s.+ine 84a-6
s.+ini 91a-10
s.+inüŋ 28a-9, 62b-1
s.+leri 26b-5
s.+lerüm 21a-1
s.+ümde 25b-3
s.+üŋ 18b-2, 73b-2

su : (صو) 1. su.

s. 18b-6, 68a-1, 70b-11
s.+ya 85a-11
s.+yı 85a-11
s.+yına 21b-1
2. nehir, dere.
s.+lar 37a-10

ṣuya vir- : suya atmak.
s. 40b-3

yüz ṣuyı : itibar.
s. 8b-2, 8b-5, 8b-9, 83a-2

yüz ṣuyu : itibar.
s.+nı 73a-2

yüzi ṣuyı : itibar.
s. 14a-12, 83a-11
s.+n 86a-1

sū-be-sū (f) : (سوبسو) taraf taraf.

s. 47a-10

ṣubḥ (a) : (صُبْح) sabah.

s. 7a-13, 35a-6, 61a-3, 78b-4, 81b-7

ṣubḥ-ı ḳıyāmet (a): (صُبْحِ قِيامَتْ) kıyamet sabahı.
s.+dür 41b-2

suç : (صوچ) günah.

s.+umuz 4a-6

sūd (f) : (سوُدُ، سوُد) kazanç.

s. 2b-7, 50a-10, 50b-9, 65b-1, 73b-7
s.+ı 5b-10

sūd eyle- : kazanç sağlamak.
s. 14b-4, 36a-12

sūd iT- : kazanç sağlamak.
s. 3b-8

sūd kıl- : kazanç sağlamak.
s. 5b-9, 84b-9

ṣudāʿ (a) : (صُداعْ) baş ağrısı.

s. 99b-4

ṣūfī (a) : (صوُفيه، صوُفى، صوُفى) tasavvuf ehli.

s. 21a-2, 57b-6, 63a-5, 68a-1
s.+lerüz 47a-8
s.+nüŋ 57b-9

ṣūfī-i bā-ṣafā (a): (صوُفى با صفا) beşeri kudretlerden uzaklaşmış safi.

s. 8a-8

sulṭān (a) : (سُلْطانْ، سُلْطانْ) 1. bir ululama sözü.

s. 25a-10, 31b-3, 36b-7
s.+durur 29b-2
s.+ısın 25a-12
s.+lariçün 7b-8
s.+um 29b-5
s.+uŋ 21b-6
2. Hz. Allah.
s. 86b-9
s.+umuz 97b-5
3. Hz. Muhammed.
s.+a 72a-3

Sulṭān-ı bi-Zevāl (a.f.a): (سُلْطانِ بى زوالْ) ihtiyaç sahibi olmayan; Hz. Allah.
s. 97a-3

Sulṭān-ı Dīn (a): (سُلْطانِ دينْ) Hz. Allah.
s. 21b-1, 82a-6

Sulṭān-ı Enbiyā (a): (سُلْطانِ أنْبِيا) Hz. Muhammed.
s.+nuŋ 22b-8

sulṭān-ı meşāyiḫ (a): (سُلْطانِ مَشايِخْ) şeyhler sultanı.
s. 82b-6

sulṭān-ı mısr-ı ʿālem-i cān (a.a.a.f): (سُلْطانِ مِصْرِ عالَمِ جانْ) gönül dünyasının şehirli sultanı.
s. 49b-10

Sulṭān-ı Rusūl (a): (سُلْطانِ رُسوُلْ، سُلْطانِ رُسوُلْ) Hz. Muhammed.

s. 9b-10, 62a-12
s.+den 84b-4
sultan-ı selatin (a): (سلطان سلاطين) sultanlar sultanı.
s. 82b-7
sultan-ı selatin-i ʿmeşayih (a): (سلطان سلاطين مشايخ) şeyhler sultanının sultanı.
s. 83a-8
sumt (a) : (صمت) susma.

s.+ıla 75b-11
sun- : (صون -) takdim etmek, sunmak.

s.-a 21a-10
s.-ar 70b-9, 89b-12
s.-dukda 21a-2
s.-madın 72a-4
s.-mışısa 78a-10
el sun- : el uzatmak.
s.-ma 31a-4
s.-duguŋa 34b-2
s.-up 85b-13
sunʿ (a) : (صنع) sanat.

s.+uŋ 6b-2
surah (a) : (صراح) temiz, saf.

s. 80a-4
surahi-i "تبتل اليه تبتيلا" (a): (صراحى) "yalnız ona yönelin"in sürahisi.
s. 35b-5
surahi-i tevhid (a): (صراحى توحيد) tevhid sürahisi.
s.+i 90a-1
suret (a) : (صورت، صورت) dış yan.

s. 11b-8, 37a-12, 37b-3, 94b-1
s.+de 19b-3, 32a-2, 57a-8
surete gel- : şekillenmek.
s. 52a-9
suret harabına kal-: dış yanın perişanlığına takılmak.
s. 46b-9
suret ʿalemi : dış dünya.
s. 63b-11
suret evi : vücut, ten.
s. 26a-8
suret gözi : maddi yan.
s. 16a-6
suret varlıgı : insanın maddi yanı.

s. 85a-1
sūret-i lā ilāhe illallāh (a): (صورتِ لا اله الا الله) kelime-i tevhidin sureti.
s. 3b-5
sūret-i milk (a): (صورتِ ملك) maddi yan.
s.+in 69b-5
sūret-i pesti (a.f): (صورتِ پستی) aşağılık suret.
s.+den 65a-9
sūret-perest (a.f): (صورت پرست) surete düşkün.
s. 64a-1, 98a-5
sūret-perest idin-: surete tapınmak.
s. 53a-4
sūr-ı İsrāfil-i ʿışk (a): (صورِ اسرافیلِ عشق) aşk İsrafilinin suru.
s. 41b-2
susalıK : (صوسالق) susamışlık.

s.+um 47b-11
susuz : (صوسز) susuz.

s. 70a-7
suʿubet (a) : (صعوبت) zorluk.

s. 60a-9
sūy-ı ʿulā (a.f): (سوی علا) şerefli kimse semti.
s. 11a-13
sūy-ı ʿākıbet (a): (سوء عاقبت) kötü son.
s.+e 88b-9
sūy-ı ẓann (a) : (سوء ظن ، سوءظن) kötü düşünce.
s.+ı 31b-12
s.+ıla 56a-5
sūz (f) : (سوز ، سوز) ateş, yanma.

s. 5b-8, 26a-11, 30b-2
s.+içün 7b-2
sūz it-: yakmak.
s. 14b-11
sūz-ı derd (f) : (سوزِ درد) dert ateşi.

s.+içün 7a-12
sūz-ı derūn (f): (سوزِ درون ، سوزِ درون) içteki ateş.
s. 20a-2
s.+ıla 96b-3
sūz-ı dil-efrūz-ı nagme-i Dāvūd (f.f.f.a.a): (سوزِ دل افروزِ نغمۀ داود)

Hz. Davud'un güzel sesinin gönül yakan ateşi.
s. 89a-3
sūz-ı ʿışk (f.a): (سوزِ عشق) aşk ateşi.
s.+ı 77a-10

s.+uŋdurur 77a-6
sübāt (a) : (سبات) uyku.

s. 52b-7
Sübbūḥ (a) : (سبّوح) çokça zikredilen; Hz. Allah.

s. 76a-8
sübḥa (a) : (سبحه) çekilen tesbih.

s. 90b-11
s̱übūt (a) : (ثبوت) gerçekleşme.

s.+ı 100b-5
sübüḥāt (a) : (سبحات ، سبحات) Allah'ı zikir etmeler.

s. 17a-2
s.+uŋda 9a-6
sübüḥāt-ı vech (a): (سبحات وجه) vesile tesbihleri.
s. 79a-8
sücūd (a) : (سجود) secde edenler.

sücūd kıl- : secdeye gitmek.
s. 89b-3, 97a-2
süT : (سد) süt.

s.+inden 90a-4
süflī (a) : (سفلی ، سفلی) değersiz.

s. 20b-12, 36b-2, 39a-9
s.+de 13b-10, 21b-2
süfre (a) : (سفره) sofra.

s.+dür 75a-1
Süha (a) : (سها) büyük ayı yıldız kümesinden en küçük yıldız.

s. 11b-12, 18a-8
sükkān-ı ʿālem-i bālā (a.a.f): (سكان عالم بالا) yüce alemin sakinleri.
s. 17a-2
sükr (a) : (سكر ، سكر) kuvvetli bir tecelli ile kendinden geçip ruhi bir hazza erme (bkz. sükür).
s. 5a-2, 5a-4, 5a-5, 16a-2, 27a-12
s.+i 5a-8, 16b-13, 88b-3
s.+içün 7b-4
s.+ile 5a-7, 18a-11, 57b-8, 78a-9
s.+inde 76a-6
sükr-i Ezel (a): (سكر ازل) Ezel serhoşu.

s.+dür 53a-9
sükr-i ġaflet (a): (سُكْرِ غَفْلَتْ) gaflet serhoşu.

s.+den 99a-3
s.+ile 80b-12
sükr-i ʿışḳ (a): (سُكْرِ عِشْق) aşk serhoşluğu.

s.+uŋ 59b-4
sükūn (a) : (سُكُونْ) hareketsizlik.

s. 11b-7
sükūt (a) : (سُكُوتْ) susma.

s. 58a-4
sükūt iT- : susmak.
s. 29a-3, 58b-7, 84b-1
sükür (a) : (سُكْرْ) kuvvetli bir tecellei ile kendinden geçip ruhi bir hazza erme (bkz. sükr).
s.+de 98a-3
s.+den 82b-1
Süleymān : (سُلَيْمَانْ ، سُلَيْمَانْ) Hz. Süleyman peygamber.

s. 100b-7, 100b-10
s.+a 72a-13
s.+dur 42a-4
sülūk (a) : (سُلُوكْ) bir tarikate intisap etme.

s.+e 94b-12
s.+ile 56b-4
sümme raşşe ʿaleyhim (a): (ثُمَّ رَشَّ عَلَيْهِمْ) sonra onların üzerine yağdı.
s. 33a-5
sünbül (f) : (سُنْبُلْ ، سُنْبُلْ) sünbül.

s. 15a-12, 51b-5
s.+i 16a-13
sünnet (a) : (سُنَّتْ ، سُنَّتْ) Hz. Muhammed'in sözü, emri, hali, takriri.
s.+i 68a-10
s.+ine 12a-5
sünnetu'llāh (a): (سُنَّةُ اللّٰهْ) Hz. Allah'ın kanunu.

s. 95b-6
sünnī (a) : (سُنِّى ، سُنِّى) sünnete bağlı olan kişi.

s. 59a-6
s.+lerüŋ 66a-7

s.+yiseŋ 74b-10

sür- : (سُرِ- ، سُرُو) 1. yollamak, sevketmek.

s.-di 96a-5
s.-se 78b-10
2. yok etmek, gidermek.
s.-e 3a-4
s.-üŋ 36a-8
3. uzatmak, ileri doğru itmek.
s.-üp 51b-9

baş sür- : baş vurmak.
s.-e 37a-2

devrān sür- : günü yaşamak.
s.-erler 3b-4

evrād sür- : dualarla beraber yaşamak.
s.-diler 94a-7

ᶜişret sür- : eğlenmek.
s.-elüm 36a-10

menzile sür- : hedefe yöneltmek.
s. 75b-3

ᶜömr sür- : yaşamak.
s.-er 61b-8

saltanat sür- : rahatlık içinde yaşamak.
s. 49b-3
s.-er 89b-5

şevḳ atını sür-: arzulara kapılmak.
s. 50b-4

şevḳ rahşını sür-: arzulara kapılmak.
s.-üp 47a-7

zī-ᶜömri sür- : hoşça yaşamak.
s.-eler 68a-8

sürᶜat (a) : (سُرْعَت) hız.

s.+ile 78a-4

sürᶜat iT- : hızlanmak.
s. 80a-7

sürḫ-ı rū (a.f): (سُرْخِ رُو) yüzü kırmızı.
s. 91b-7

süri- : (سُرِي-) sürüklemek.

s.-ye 35a-1

yüz süri- : aşırı sevgi dolaşısıyla yere eğilmek.
s.-yü 59b-6

(?)süril- : (بسرل-) devam etmek.

s.-ür 2b-1

sürin- : (سورن- ، سُرِن- ، سورين-) 1. yere sürünmek.

s.-e 54a-4
2. zorluklara katlanmak.
s.-e 88b-11
s.-enler 77b-4
yüz üsti sürin-: zorluklar çekmek.
s.+i 57a-6
sürūr (a) : (سُرُورْ، سُرُورْ) sevinç.

s. 52b-3
s.+ı 54a-7, 89a-1
sürūr-ı dem-i تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودْ (a.f): (سُرُورِ دَمِ) "derileri ürperir" anının sevinci.
s. 88b-12
süst (f) : (سُسْتْ) tenbel.

s.+ine 98a-8
süstī (f) : (سُسْتِى) tenbellik.

s. 51a-4
s.+den 65a-10
süzil- : (سُزِيلْ) süzülmek.
s.-e 55a-6

Ş

şab (a) : (شَابّ) genç.

ş. 40a-6, 40b-10.

şaʿbān (a) : (شَعْبَانْ) arabi ayların sekizincisi.

ş. +mı 38a-7

şābāş (f) : (شَابَاشْ) aferin.

ş. 18a-4

şād (f) : (شَادْ) sevinçli.

ş. 54b-1, 95a-5

şād ol- : sevinmek.

ş. 29a-9, 89b-10

şādī (f) : (شَادِی) memnunluk.

ş.+si 22b-1

şādī-i ʿālem (f.a): (شَادِیِ عَالَمْ) alemin gönül ferahlığı.

ş.+den 38a-11

şafak (a) : (شَفَقْ) gün doğmadan önceki karanlık.

ş. 37a-8, 96b-7

şāh (f) : (شَاهْ، شَاهُ، شَاهِ، شَاهِی) 1. Hz. Allah.

ş. 40a-8, 64a-2
ş.+a 4b-7, 5a-1, 7b-5, 37a-2, 81b-1
ş.+ı 89a-5
ş.+ıla 36a-10
ş.+umuz 69a-11
ş.+uŋ 6a-1, 13a-10, 15b-4, 89b-3
2. padişah.
ş. 30a-8, 51b-6
ş.+a 96a-2
ş.+ı 5b-10
3. bir ululama sözü.
ş.+ı 37a-7
ş.+ıdı 46a-10
4. seslenme sözü.
ş.+um 57b-3
5. satrançta bir taş.
ş. 51b-9

ʿışḳ şāhı : Hz. Allah.

ş. 66b-6, 96a-5

Şāh-ı bi-Bidāyet (f.f.a): (شاهِ بى بدايت) başlangıcı olmayan hükümdar; Hz. Allah.
ş. 59b-3
şāh-ı cihānbān (f): (شاهِ جهانبان) dünya hakimi.
ş.+um 30a-6
Şāh-ı Dünyā vu Din (f.a.a): (شاهِ دنيا و دين) Hz. Muhammed.
ş. 99b-1
şāh-ı din (f.a) : (شاهِ دين) 1. Hz. Muhammed.
ş. 72a-3
2. din ulusu.
ş. 25a-9
Şāh-ı ᶜIşk (f.a): (شاهِ عشق) Hz. Allah.
ş. 79b-1
Şāh-ı Levlāk (f.a): (شاهِ لولاك) Hz. Muhammed (bkz. Şeh-i Levlak).
ş. 21b-3
Şāh-ı Milk-i bi-Emed (f.a.f.a): (شاهِ مِلكِ بى امد) Hz. Allah.
ş. 21a-3
Şāh-ı Milk-i Lemyezel (f.a.a): (شاهِ مِلكِ لم يزل) Hz. Allah.
ş. 21a-2
Şāh-ı Türkistān (f.t.+f): (شاهِ تر) Hoca Ahmed Yesevi.
ş. 38a-10
şāh-ı zeng (f) : (شاهِ زنك) zenci hükümdar.
ş. 89b-7
şāḫ (f) : (شاخ) dal.
ş. 85a-2
şāḫ-ı semer (f.a): (شاخِ ثمر) meyve dalı.
ş. 71a-8
şāḫ-ı ter (f) : (شاخِ تر) taze dal.
ş. 64b-7
ş.+de 42b-9, 49b-2
şahādet (a) : (شهادت) şahitlik.

şahādet kıl- : göstermek.
ş. 42b-7, 77a-9
şahāne (f) : (شاهانه) mmükemmel.

ş. 71a-2
şāhbāz (f) : (شاهباز) yiğit, göterişli adam.

ş.+ı 11a-12
şāhid (a) : (شاهد) şahit.

ş. 86b-6
şāhī-i ᶜālem (f.a): (شاهى عالم) dünya padişahlığı.
ş. 85a-5
şahṣ (a) : (شخص) kişi.

ş. 58b-7
ş.+ı 85b-12
şahṣ-ı bārid (a): (شخص بارد) soğuk kişi.
ş. 87b-1
şāhvār (f) : (شاهوار) şaha yakışacak surette (bkz. şāhüvār).

ş. 59b-4
şāhüvār (f) : (شاهوار) şaha yakışacak surette (bkz. şāhvār).

ş. 25b-11
şākī (a) : (شاکی) şikayet eden.

ş. 88a-7
şām (f) : (شام، شام) akşam.

ş. 7a-12, 34a-10, 57b-1, 61b-8, 98b-8
Şām (a) : (شام) Suriye'nin başkenti.

ş. 38a-8
şān (a) : (شان) şeref.

ş.+ına 73a-3
ş.+uŋa 12b-2
şarāb (a) : (شراب، شراب) 1. Coşkun aşk halleri.

ş. 41b-7
ş.+ıla 99b-4
2. şarap.
ş. 40a-2
3. içecek şey.
ş.+uŋ 91a-2
vuṣlat şarābı: kavuşma şarabı.
ş+n 14b-9
şarāb-ı tecelliyāt (a): (شراب تجلیات) tecellilerin verdiği coşkun aşk halleri.
ş. 63a-8
şārıḳ (a) : (شارق) parıltı.

ş.+ı 60b-9
şārıḳ-ı şevḳ (a): (شارق شوق) arzu parıltısı.
ş.+uŋ 48b-1
şāriḥ (a) : (شارح) açıklayan.

ş. 81b-5
şarḳ (a) : (شرق، شرق) doğu.

ş. 35b-11, 37b-3

ş.+ından 95a-12
şarḳ-ı devlet (a): (شرق دولت) saadet doğusu.
ş. 25b-4
şaş- : (شاشمق) şaşmak.

ş.-duŋ 66a-11
şaşur- : (شاشرمق) şaşırmak.

ş.-maya 87a-10
ş.-ursuz 7b-7
şaʿşaʿa (a) : (شعشعه) parlama.

şaʿşaʿa it- : parlamak.
ş. 53a-1
şaṭranc-ı nerd (a.f): (شطرنج نرد) tava satrancı.
ş. 92a-8
şavḳ (a) : (شوق، شوق) parıltı.

ş. 10a-2
ş.+ı 56b-1
ş.+ına 56b-12
ş.+uŋıla 61a-3
şāyed (a) : (شايد) eğer.

ş. 6a-2, 34b-1, 35b-1, 100a-9
şāyeste (f) : (شايسته) yakışma.

şāyeste ol- : yakışmak.
ş. 4b-7
şāyeste-i envār-ı liḳā (f.a.a): (شايستۀ انوار لقا) yüzü ağartmaya uygun.
ş. 73a-11
şāyibe-i vehm (a): (شايبۀ وهم) yersiz korku kusuru.
ş. 81a-2
şāyibe-i vehn-i ʿazimet (a): (شايبۀ وهن عزيمت) gidiş gevşekliğinin kusuru.
ş. 65a-10
şeb (f) : (شب) gece.

ş. 4b-10, 25b-3, 37b-1, 39b-4, 42b-1, 43a-6, 46b-5, 46b-13, 61a-8
şeb-i Esra (f.a): (شب اسرا) Miraç gecesi.
ş. 9b-10
şeb-i tārik (f.a): (شب تاريك) terk eden gece.
ş. 77b-2
şeb-i ẓalma (f.a): (شب ظلما) karanlık gece.
ş. 15a-6
şeb-nem (f) : (شبنم، شبنم) çiğ tanesi.

ş. 13a-4, 26a-3, 41a-7, 56b-12, 96b-11
ş.+e 56b-1
şecā^cat (a) : (شَجَاعَت) yiğitlik.

ş.+ı 7a-11
şecā^cat ḳıl- : yiğitlik göstermek.
ş. 59a-4
şed (a) : (شَدّ) sıkıca bağlama.

şed eyle- : sıkıca bağlamak.
ş. 86a-9
şedāyid (a) : (شَدَايِدْ) şiddetler.

ş. 87b-3
Şeddād (a) : (شَدَّادْ) Yemen'deki tarihi Ād kavminin hükümdarı.

ş. 93b-6
şedīd (a) : (شَدِيدْ) şiddetli.

ş. 90b-10, 90b-13
şefā^cat (a) : (شَفَاعَتْ) birinin suçunun af edilmesi veya dileğinin yerine getirilmesi için yapılan aracılık.
ş. 59a-7
şefā^cat iT- : af için aracılık yapmak.
ş. 35b-1
şefā^cat-ı Şeh-i Levlāk (a.f.a): (شَفَاعَتِ شَهِ لَوْلَاكْ) Hz. Muhammed'in şefaatı.
ş. 68a-11
Şefī^ce'l- Müznibīn (a): (شَفِيعُ الْمُذْنِبِينْ) günahkarların şefaatçısı; Hz. Muhammed.
ş.+e 34a-9
Şefī^c-i Rūz-ı Cezā (a.f.a): (شَفِيعِ رُوزِ جَزَا) ceza gününün şefaatçısı; Hz. Muhammed.
ş. 35b-1
şefḳat (a) : (شَفْقَتْ) acıma.

şefḳat iT- : acımak.
ş. 30a-6, 54a-6, 56a-4
şeh (f) : (شَهْ ، شَه) 1. Hz. Allah (bkz. şah).

ş. 5a-4, 12a-6, 72a-4
ş.+i 21a-9
ş.+üŋ 58b-10
2. padişah (bkz. şah).
ş.+i 82b-6
ş.+lere 22a-1

ş.+lerüŋ 55a-6, 64b-4, 86a-3
ş.+sin 60a-11, 75b-8
3. ululama sözü.
ş. 82a-3
ş.+idüŋ 36b-7

şeh-i bahşūd (f): (شهی بخشود) bağışlanmış padişah.
ş. 88b-8

şeh-i devrān-ı meşāyih (f.a.a): (شهِ دورانِ مشایخ) şeyhlerin zamanımızdaki şahı.
ş. 82b-2

Şeh-i Levlāk (f.a): (شهِ لولاك) Hz. Muhammed (bkz. Şah-ı Levlak).
ş. 13b-9

Şehā (f) : (شها ، شها) 1. ey Hz. Allah.

ş. 10b-2, 16b-9, 22a-5, 37b-7, 59b-9
2. ey Hz. Muhammed.
ş. 27b-3
3. ey mürşit.
ş.32b-13

şehbāz (f) : (شهباز) doğan kuşu.

ş.+ı 13b-8

şehd (a) : (شهد ، شهد) bal.

ş. 18b-6, 96b-1
ş.+e 74b-9
ş.+ümüz 5b-11

şehd-i envār-ı şühūd (a): (شهدِ انوارِ شهود) Hakkı Hak ile gören nurların tadı.
ş. 10b-13

şehd-i şühūd (a): (شهدِ شهود) Hakkı Hak ile görmenin tadı.

ş. 52b-5, 97a-2

Şeh-en-şāh (f) : (شهنشاه) Hz. Allah.

ş. 34b-1

şehevāt (a) : (شهوات) şehvetler.

ş.+a 77b-4

şehīd (a) : (شهید) şehit.

ş.+üŋdür 89a-8

şehīḳ (a) : (شهیق) hıçkırık.

ş.+ı 81a-4

şehīḳuŋ zefīruŋ (a): (شهیقٌ زفیرٌ) ah edip inleme.

ş. 38b-11
şeh-per (f) : (شهپر) kuş kanadının en uzun tüyü.

ş.+ile 13b-8
şeh-per-i Cibrīl (f.f.a): (شهپر جبريل) Cebrayil'in en uzun tüyü.
ş.+i 42a-5
şeh-perr-ü ʿilm (f.f.a): (شهپرّ علم) ilim denilen kuşun en uzun tüyü.
ş. 72a-1
şeh-süvār-ı dīn (f.f.a): (شهسوار دين) din kahramanı.
ş. 50b-4
şeh-süvārān-ı ʿālem-i melekūt (f.f.a.a): (شهسواران عالم ملكوت) melekler aleminin kahramanları.
ş. 79b-3
şehr (a) : (شهر) şehir.

ş.+i 5b-10
ş.+in 64b-4
ş.+inde 42b-13
ş.+ümüz 5b-11
şehr-i ʿışk (a): (شهر عشق شهر عشق) aşk diyarı.
ş. 5b-11
ş.+a 97b-1
şehvet (a) : (شهوت ، شهوت) aşırı arzu, istek.

ş. 81a-5, 81a-11, 89a-11, 100a-4
ş.+e 31a-2
ş.+i 89a-12
şek (a) : (شك) şüphe (bkz. şekk).

ş. 86b-8
şeker (f) : (شكر) şeker.

ş. 64b-10, 91a-7
ş.+den 62b-1
şeker-ḫāne (f) : (شكرخانه) şeker evi.

ş. 72b-3
şekl (a) : (شكل) tarz.

ş.+i 40b-4, 72b-9
ş.+in 57b-13
şekl-i ġayr (a): (شكل غير) masiva.
ş.+a 21a-6
şekk (a) : (شكّ) şüphe (bkz. şek).

ş.+ile 74a-10
şeksizün (a.+t): (شكسزن) şüpheye düşmeden.

ş. 26a-1
şemʿ (a) : (شمع ، شمع) mum.

ş. 26b-10, 36b-4, 36b-10, 68b-3, 69b-3, 91b-11, 96a-2, 96b-3
ş.+a 20b-1
ş.+dür 67a-3
ş.+i 56a-11, 57a-10
ş.+in 48a-8
ş.+ine 32a-3

şemʿa ur- : ateşe atmak.
ş. 72a-6
şemʿ-i cān-fezā (a.f.f): (شمع جان فزا) can ihya eden ışık
ş. 19b-5
şemʿ-i cemʿ-i evliyā (a): (شمع جمع اولیا) veliler topluluğunun önderi.
ş. 25b-9
şemʿ-i çarḫ-ı kebūd (a.f.f): (شمع چرخ کبود) mavi göğün ışığı.
ş. 88b-1
şemʿ-i hidāyet (a): (شمع هدایت) hidayet ışığı.
ş. 25b-5
şemʿ-i Hüdā (a): (شمع هدا) Hz. Allah'ın nuru.

ş. 16b-12, 27b-4
şemʿ-i meḥabbet (a): (شمع محبت) sevgi ışığı.
ş. 81a-5
şemʿ-i müştāḳ (a): (شمع مشتاق) arzu ışığı.

şemʿ-i müştāḳı yaḳ-: arzu ışığını yyakmak.
ş. 5a-10
şemʿ-i rūḥ-efzā (a.a.f): (شمع روح افزا) ruhu coşturan ışık.
ş 36a-1
şemʿ-i ṣafā (a): (شمع صفا) mutluluk ışığı.

ş. 18a-1, 44b-12, 84a-7
şemʿ-i vaḥdet (a): (شمع وحدت) birlik ışığı.
ş.+e 20a-3
şemʿ-i yaḳīn (a): (شمع یقین) sağlam bilgi ışığı.

ş.+den 47a-4
şemāyil-i merġūb (a): (شمایل مرغوب) beğenilmiş huylar.
ş. 44a-5
şemʿi (a) : (شمعی ، شمع) fitil.

ş. 15b-12, 37a-9, 77a-5, 81a-7
şemme-i rūḥ (a): (شمهٔ روح) canın bir kaç kez koklaması.
ş. 48b-2
şems (a) : (شمس) güneş.

ş.+e 70b-3
ş.+i 95a-12
Şems-i ᶜÂlem (a): (شَمْسِ عَالَمْ)alemi aydınlatan güneş..
ş. 16a-7
şems-i hakikat (a): (شَمْسِ حَقِيقَتْ) hakikat güneşi.
ş. +mi 20a-5
şemşir (f) : (شَمْشِير) kılıç.

ş.+in 89b-8
şen (f) : (شَنْ) naz, eda.

ş. 55b-1
şenaᶜat (a) : (شَنَاعَتْ شَنَاعَتْ) kötülük.

ş. 58b-10, 60a-13
ş.+ı 35b-1
şerᶜ(a) : (شَرْعِ شَرْعْ) islam dininin emirleri.

ş. 7a-7, 11b-11, 11b-12, 34a-7, 38a-2
ş.+a 28b-10, 80a-8
ş.+de 58a-6
ş.+den 71b-7, 90a-7
ş.+i 59a-5, 62a-11
ş.+iledür 27b-12
şerᶜ-i Ahmed (a): (شَرْعِ اَحْمَدْ) Hz. Muhammed'in şeriatı.
ş.+i 89a-2
şerᶜ-i Mustafa (a): (شَرْعِ مُصْطَفَا) Hz. Muhammed'in şeriatı.

ş. 27b-1, 27b-1, 27b-2, 27b-3, 27b-4, 27b-5, 27b-6,
27b-7, 27b-8, 27b,9, 27b-10, 27b-11, 27b-12, 28a-1, 28a-2,
28a-3, 28a-4
şerᶜ-i Nebi (a): (شَرْعِ نَبِى) Hz. Muhammed'in şeriatı.

ş. 17b-10, 48a-9
ş.+den 57b-4
ş.+ye 11b-10
şerar (a) : (شَرَارْ) kıvılcım.

ş. 63b-9
şerbet (a) : (شَرْبَتْ) içecek tatlı şey.

ş.+in 22a-11
şeref (a) : (شَرَفْ شَرَفْ) onur.

ş. 29a-12, 58a-7
ş.+dür 28a-6, 60a-8
şeref bul: şereflenmek.

ş.36b-12

şeref vir- : şereflendirmek.

ş. 27b-3

şeref-i dest-i pus (a.f.f): (شرفِ دستِ بوس) el öpmenin şerefi.

ş.+ını 55b-8

şeref-i ʿilm (a): (شرفِ علم ، شرفِ علم) ilmin onuru.

ş. 73a-7

ş.+ile 29b-1

şerḥ (a) : (شرح ، شرحـ) açıklama,

ş. 82a-4, 83b-9, 98a-1

ş.+ına 65a-3

ş.+ını 82b-2

şerḥ iT- : açıklamak.

ş. 46b-12

şerḥ ḳıl- : açıklamak.

ş. 82b-2

şerha (a) : (شرحه) yarık.

ş.+ları 65a-3

şerīʿat (a) : (شريعت) islam dininin kuralları.

ş. 14a-4, 46a-2

ş.+durur 97a-12

şerīf (a) : (شريف ، شريف) kutlu.

ş. 86b-12

ş.+e 56a-3

şerik (a) : (شريك) ortak.

ş.+i 94b-8

şerr (a) : (شرّ) kötülük.

ş.+i 30a-12, 99b-6

şerr-i şeyṭān (a): (شرِ شيطان) şeytanın kötülüğü.

ş.+dan 2b-4

şest (f) : (شست) balık oltası.

ş. 63b-1

şeş (f) : (شش) altı.

ş. 52a-6

şevāẓ (a) : (شواظ) dumansız ateş.

ş.+ın 3a-8

şevḳ (a) : (شوق ، شوق) arzu, istek.

ş. 13a-6, 33b-1, 47a-7, 50b-4, 56a-11, 73a-4, 94a-9, 100a-10
ş.+ı 95a-9, 98a-9
ş. +ıla 16b-4, 18a-10, 64a-2, 83b-4, 95b-11
ş.+ın 48b-5
ş.+ını 56b-2, 27a-4
ş.+ından 14b-7
ş.+ınsuz 27a-5
ş.+la 3b-6
ş.+uŋ 37a-9, 78b-2
ş.+uŋı 87a-9
ş.+uŋıla 74b-2, 86b-11
ş.+uŋuŋ 60b-9

şevḳ atını sür-: arzulara kapılmak.
ş. 50b-4

şevḳ raḫşını sür-: arzulara kapılmak.
ş. 47a-7

şevḳ odına yan-: arzu ateşine kapılmak.
ş. 18b-1

şevḳ-ı pā-beste (a.f.f): (شوقِ پابسته) heyecansız arzu.
ş.+si 92b-13

şevḳ-ı tāze tāze (a.f.f): (شوقِ تازه تازه) yepyeni heyecan.
ş. 23b-2

şevḳ-ı yār (a.f): (شوقِ یار) sevgili arzusu.
ş. 6a-2, 64a-5, 84b-7

şevket-i lā ilāhe illallāh (a): (شوکتِ لا اله الا الله) kelime-i tevhidin heybeti.
ş. 3a-7

şey (a) : (شی) nesne.
ş. 35b-10

bir şey : bir nesne.
ş. 4a-3

şeyāṭīn (a) : (شیاطین) şeytanlar.
ş. 30a-12

şeyb (a) : (شیب) ihtiyarlık.
ş. 35a-9

şeydā (f) : (شیدا ، شیدا) divane.
ş. 27a-3, 96b-6
ş.+yiken 60a-11

şeydā iT- : çılgına döndürmek.
ş. 9a-3, 15b-7, 20a-6

şeydā ḳıl- : çılgına döndürmek.
ş. 13a-11

şeyḫ (a) : (شیخ ، شیخ) 1. ihtiyar.

ş. 40a-6, 46b-10
2. mürşit.
ş.+um 25a-8, 25a-8, 25a-9, 25a-10, 25a-11, 25a-12, 25b-1, 25b-2, 25b-3, 25b-4, 25b-5, 25b-6, 25b-7, 25b-8, 25b-9, 25b-10, 25b-11, 25b-12, 25b-13, 26a-1,
ş.+uŋ 83a-4

şeyḫ-ı zamāne (a): (شیخِ زمانه) zamanın şeyhi.
ş. 63b-1

şeyṭān (a) : (شیطان) şeytan.
ş.+a 71b-6, 93a-10
ş.+ı 48a-11
ş.+uŋ 14b-5

şey'ülillāh (a): (شیءٌ لله) Allah için bir şey.
ş.+ı 94b-11

şıḳvet (a) : (شقوت) bedbahtlık.
ş.+dürür 90a-3

şibā (a) : (شبا) tokluk.
ş.51a-4

şibh (a) : (شبه) benzeme.
ş. 25b-4

şibhet (a) : (شبهت) benzeme.
ş. +den 25b-4

Şiblī (a) : (شبلی) İmam-ı Şiblī (bkz. Şibilī).
ş. 8b-4, 83b-3, 93a-2

Şibilī (a) : (شبیلی) İmam-ı Şibli (bkz. Şibli).
ş. 67b-5

şiddet (a) : (شدت) zorluk.
ş.+de 80b-8
ş.+dür 14b-2
ş.+ile 31b-7
ş.+inden 33b-11

şiddet-i sermā (a): (شدتِ سرما) soğuk kış.
ş. 13b-5

şifā (a) : (شفا ، شفاء) iyi olma.
ş. 18a-2, 22a-6, 27b-10, 32a-4
ş.+durur 28a-9

şifā ol- : iyi gelmek.
ş. 72b-8

şifā-yı ḥikmet (a): (شفاى حكمت) hikmetli şifa.
ş.+i 67a-4
şihāb (a) : (شهاب) kıvılcım.

ş. 40a-1
şikār (f) : (شكار) av.

şikār iT- : avlamak.
ş. 99b-10
şikār-ı belā (f.a): (شكار بلا) musibet avı.
ş. 47a-7
şikāyet (a) : (شكايت) sızlanma.

şikāyet kıl- : sızlanmak.
ş. 59a-10
şikest (f) : (شكست) kırgın (bkz. şikeste).

ş. 63b-6
şikest ol- : kırılmak.
ş. 63a-6, 64a-3
şikeste (f) : (شكسته) kırgın (bkz. şikest).

ş. 6b-3, 46b-3, 97a-5
şimāl (a) : (شمال) kuzey.

ş. 44a-2
şimdi : (شمدى ، شمدى) şimdi, artık.

ş. 20a-6, 51b-6, 56b-9, 74b-11, 81a-10, 99b-6
ş.+den 44a-12
ş.+ki 46a-6
şimdiden girü : bundan sonra.
ş. 47b-3
şimşīr (f) : (شمشير) kılınç.

ş. 79b-4
şinevā (f) : (شنوا) işiten.

şinevā eyle- : işitmek.
ş. 22b-10
şīr (f) : (شير) 1. süt.

ş. 18b-6, 90a-4
2. aslan.
ş.+den 45b-2
şirār (a) : (شرار) şerler.

ş. 99b-6

şīrin (f) : (شیرین) tatlı, nefis.

ş.+den 95a-8

şişir- : (شیشر) şişirmek.

göz kabak şişir-: çokça uyumak.

ş.-üp 32a-12

şitāb (f) : (شتاب) çabukluk.

şitab iT- : çabukluklaşmak.

ş. 40a-12

şīve (f) : (شیوه) cemal ve celal tecellileri, arasıra görülen hafif cezbe.

ş.+den 37b-5, 37b-6

ş.+dendürür 37b-7

şol : (شول) şu.

ş. 7b-3, 9b-7, 18a-11, 27a-1, 34b-4, 38a-10, 39a-12, 40b-4, 49b-5, 53a-3, 55a-6, 61a-4, 61a-8, 65a-1, 69b-2, 81b-12, 83a-3, 83b-1, 83b-11, 84a-10, 95b-4, 97a-10, 97b-2

şöhret (a) : (شهرت ، شهرة) şöhret.

ş. 14b-4, 15b-9, 23a-11, 34b-5, 35a-1, 50b-8, 60a-6, 76a-7

ş.+i 5b-13, 46b-7, 56a-12

ş.+ile 67b-8

ş.+inden 30b-3

ş.+üŋ 12a-11

şöyle : (شویله) şu şekilde.

ş. 10b-1, 19a-6, 27a-3, 37b-2, 38a-7, 38a-9, 48a-7, 57b-11, 64a-11, 66a-8, 81a-1, 92a-4, 100b-9

ş.+mi 83a-8

şu (n) : (شو) şu.

ş. 7b-9, 13a-1, 13a-4, 20b-3, 28b-1, 35a-10, 44a-6, 44b-6, 44b-12, 50b-4, 58b-4, 59a-1, 66a-7, 66b-10, 67a-2, 67a-10, 67b-5, 70b-12, 71a-4, 86a-8, 90b-10

ş.+da 58b-6

ş.+lar 7b-7

şuʿaʿ (a) : (شعاع) ışık.

ş.+ına 50b-5

şuʿaʿ-ı cehl (a): (شعاع جهل) bilmezlik ışığı.

ş.+üm 28b-7

şuʿaʿ-ı nūr-ı felāh (a): (شعاع نور فلاح) kurtuluş nurunun ışığı.

ş. 79b-4

şugl (a) : (شغل مشغل) dert, meşguliyet.

ş.+ı 92a-9
ş.+ıla 7a-8
ş.+uŋı 80a-3

şugl it- : uğraştırmak.
ş. 19b-8, 55b-4

şugl-ı meᶜ[...] (a): (شغل مع) ... işi.
ş. 3a-11

şuᶜle (a) : (شعله ، شعل) alev, ateş.

ş. 2b-4, 5b-5, 9b-7, 11b-12, 19b-7, 26a-11, 28a-8, 39b-6, 57a-10, 61b-2, 68b-2, 69a-7, 76b-9, 78a-2, 83b-13, 84a-2
ş.+de 43b-1
ş.+ŋ 62a-7
ş.+si 43a-2, 57b-5, 91a-5
ş.+sin 69b-9
ş.+sine 56a-13, 90b-9
ş.+sini 73a-13, 95b-11

şuᶜle-i يهدى اليه من اناب (a): (شعلهٔ) " kendisine yönelenleri doğru yola eriştirir " in ışığı.
ş. 41a-8

şuᶜle-i āsümān (a.f) : (شعلهٔ آسمان) gökyüzü ışığı.
ş. 28b-11

şuᶜle-i ḥub (a): (شعلهٔ حب) sevgi ışığı.
ş. 49b-6

şuᶜle-i ḫurşid-i vilāyet (a.f.a): (شعلهٔ خورشید ولایت) velilik güneşinin ışığı.
ş. 83a-12

şuᶜle-i maḥāfil (a): (شعلهٔ محافل) görüşme yerlerinin parıltısı.
ş. 69b-3

şuᶜle-i meh-tāb (a.f.f): (شعلهٔ مهتاب) ay ışığı.
ş.+mı 19b-6

şuᶜle-i ṣubḥ-ı Fāliḳu'l- Isbāḥ (a): (شعلهٔ صبح فالق الاصباح) (mec.) Hz. Allah'ın sabah ışığı.
ş. 78b-3

şuᶜle-i şerᶜ (a): (شعلهٔ شرع) şeriatın ışığı.
ş.+ıla 46a-12

şuᶜle-i şerᶜ-i Nebī (a): (شعلهٔ شرع نبی) Hz. Muhammed'in getirdiği şeriatın ışığı.
ş. 37b-9

şuᶜle-i şevḳ (a): (شعلهٔ شوق) arzu ışığı.
ş.+ıla 98a-2

şuᶜle-i tecellā (a): (شعلهٔ تجلا) tecelli ışığı.
ş. 18b-11

şuᶜle-i tevfīk (a): (شعلهٔ توفیق) Hz. Allah'ın yardımına kavuşmanın ışığı.

ş. 84a-7
şuʿle-i vilāyet (a): (شعلۀ ولايت) velilik ışığı.
ş. 59b-5
şuʿle-fürūz-ı cān-ı ʿāşık (a.f.f.a): (شعله فروز جان عاشق) aşığın ruhundaki ışık saçısı.
ş. 87a-8
şūm (f) : (شوم) uğursuz.

ş.+a 60a-12
şūmī-i cehl (f.a): (شومی جهل) bilmezlik uğursuzluğu.
ş.+ile 72b-8
şūmī-i inkār (f.a): (شومی انكار) inkar uğursuzluğu.
ş.+dan 43a-4
şur (f) : (شور، شور) 1. şamata.

ş. 63b-7
ş.+ı 98a-9
ş.+ıla 16b-4
2. kekre.
ş. 38a-13
ş.+iken 18b-6
şūriş (f) : (شورش، شورش) coşma.

ş. 27a-11
ş.+i 13a-11
ş.+idür 17a-7
ş.+den 44b-7
şūriş-i ʿışk (f.a): (شورش عشق، شورش عشق) aşk coşması.
ş. 33a-2
ş.+ıla 26b-5
şūriş-i mestī (f): (شورش مستی) şerhoşluk coşması.

ş. 27a-10, 83a-9
şūr u şer (f) : (شور شر) gürültü patırtı.

şūr u şer it- : gürültü patırtı çıkarmak.
ş. 57b-9
şübhe (a) : (شبهه) şüphe.

ş. 99a-2
şübhet (a) : (شبهة) şüphe.

ş.+i 27b-5
şühb (a) : (شهب) kıvılcımlar.

ş. 40b-11
şühūd-ı (...) (a): (شهود) ...-yı müşahede.

ş. 68b-9
şuhūd-ı ẕāt (a): (شهود ذات) zatını müşahede etme.

ş.+a 41a-4
ş.+dur 85a-2
ş.+ı 69a-5
şükr (a) : (شکر ، شکره) hamd etme.

ş. 22b-7, 28b-9, 61b-3, 62a-12, 80a-3,
ş.+i 7a-11, 98b-8
ş.+içün 7b-4
ş.+in 58b-10
ş.+üŋde 10a-11
ş.+üŋile 86b-12
şükr eyle- : hoşnutluğunu bildirmek.
ş. 20a-1
şükr iT- : hoşnutluğunu bildirmek.
ş. 30b-10, 52a-13, 58b-9, 75a-12
ş.+in 33a-9
şükr ḳıl- : hoşnutluğunu bildirmek.
ş. 91a-7
şükrāne (a) : (شکرانه) şükrederek.

ş. 36b-6
şükūfe (f) : (شکوفه ، شکوفه) çiçek.

ş. 15a-4
ş.+den 51b-2
ş.+dür 85a-2
şümār (f) : (شمار) hesap.

ş. 98b-3
şürb (a) : (شرب) içme.

ş+inden 35b-6
şürb-i zülāl-i vaṣl (a): (شرب زلال وصل) kavuşmanın tatlı içmesi.
ş. 42a-3
şürrāḥ (a) : (شراح) şerh ediciler.

ş. 77b-1
şürūḥ (a) : (شروح) şerhler.

ş. 76b-2
şüvāẓ (a) : (شواظ ، شواظ) dumansız ateş.

ş. 20b-1
ş.+ınuŋ 47a-9

T

tā (f) : (تا ، تا) 1. gösterme, mübalağa belirtir.

t. 3a-7, 3b-9, 11a-1, 11a-4, 23a-2, 32b-9, 33b-4, 36a-9, 38a-11,38a-12, 44b-5, 44b-10, 45b-6, 48b-1, 49a-3, 50a-1, 50b-12, 53a-1, 53a-10, 53a-11, 53b-2, 58a-8, 63b-3, 68b-3, 70a-11, 73a-5, 78a-2, 79b-10, 80a-1, 81b-3, 95b-6, 97a-2, 98a-2, 100a-10, 100b-4, 100b-5
2. ki.
t. 3a-3, 10b-9, 18b-8, 33a-11, 38a-1, 80a-2
3. sonunda.
t. 12a-6, 17a-2, 32b-3, 51a-8, 55b-11, 57b-11
4. öyleki.
t. 58b-12, 83a-4, 87a-10, 87a-12, 91a-2
5. ne zaman ki.
t. 59a-1
6. +e kadar.
t. 6a-1
7. ancak.
t. 36a-7
8. için.
t. 37a-2

tā ki (f) : (تاکه ، تاکه) 1. ancak.

t. 2b-4, 9a-12, 11a-6, 32b-7, 83a-11, 84b-2
2. sonunda.
t. 9b-5, 23a-4, 38a-4, 44b-8, 86a-12, 87b-8, 93b-8
3. zira.
t. 3b-6, 6a-6, 6a-8
4. -ıncaya kadar.
t. 4a-4, 4b-7
5. ... olarak.
t. 100a-11

tā kim (f.t.) : (تا کم) 1. zira.

t. 11a-13, 37b-2
2. -ıncaya kadar.
t. 15a-3, 50b-5
3. sonunda.
t. 76b-11, 85a-4

ta'ab (a) : (تَعَبْ) sıkıntı.

t. 42b-2

ta'ab çek- : üzüntü duymak.
t. 38a-6

taʿaccüb (a) : (تعجّب) hayret etme.

t.+ile 18b-5

taʿalluḳāt (a) : (تعلّقات) akrabalar.

t. 27b-7

ṭāʿat (a) : (طاعة، طاعت، طاعت) ibadet.

t. 27b-7, 71b-1, 80b-11, 81a-6, 87b-2, 94a-9
t.+de 3b-11, 7a-10, 8b-10, 22b-6, 33b-5, 86a-10, 87b-4
t.+den 48b-12
t.+e 53b-9, 65a-10, 94a-7
t.+i 31b-4, 80a-3, 86a-9
t.+inde 35a-7
t.+ine 85b-4
t.+üŋ 17b-6
t.+üŋde 48a-4, 48a-6
t.+üŋden 87b-13

ṭāʿat eyle- : ibadet etmek.
t. 58b-8

ṭāʿat-ı ḫāliṣ (a): (طاعتِ خالص) samimi ibadet.
t. 77b-8

ṭāʿat-ı Maʿbūd (a): (طاعتِ معبود) Allah'a yapılan ibadet.
t. 17b-5

ṭāʿat-ı maḳbūl (a): (طاعتِ مقبول) kabul edilir ibadet.
t. 95a-11

taʿayyün (a) : (تعيّن، تعيّن) meydana çıkma.

t. 41b-5
t.+den 78a-9

tāb (f) : (تاب) ışık.

t. 41a-7

tāb-ı āfitāb-ı dil (f): (تابِ آفتابِ دل) gönül güneşinin ışığı.
t. 13a-4

ṭabʿ (a) : (طبع، طبع) 1. tabiat.

t. 59b-5, 67a-3
2. huy.
t.+uŋ 38b-9

ṭabʿ-ı cihān (a.f): (طبعِ جهان) dünyanın yaratılışı.
t. 43b-7

ṭabʿ-ı ḫabīs (a): (طبعِ خبيث) kötü tabiat.
t. 67a-8

tābān (f) : (تابان) ışık, parlak.

t. 18b-4

tābiʿ (a) : (تابع) hükmüne girme.

tābi‘ ol- : hükmüne girmek.
t. 3a-6, 71b-8

ṭabīb (a) : (طَبيب) hekim.

t. 45b-1, 69a-10
ṭabīb-i ḥāẕıḳ (a): (طَبيب حاذِق) usta hekim.
t. 67a-5

ta‘bīr (a) : (تَعْبير) yorum.

ta‘bīr iT- : yorumlamak.
t. 33a-1

ṭabl (a) : (طَبْل) davul.

t. 4b-11, 60a-11, 76a-5, 89b-5
ṭabl-ı ḳıyāmet (a): (طَبْل قِيامَت) kıyamet davulu.
t. 79b-1
ṭabl-ı şād (a.f): (طَبْل شاد) sevinç dolu.

t.+ı 36a-11
ṭable-ḫōr (a+f): (طَبْلَه خور) yemeğe düşkün.

t. 47a-8
tāc (a) : (تاج ، تاجْ) 1. taç.

t. 67b-6, 69a-2, 88a-9
2. tarikat şeyhlerinin giydikleri külah.
t. 74a-4
tāc-ı فَضَّلْنا (a): (تاج) " üstün tuttuk"un tacı.

t. 14b-8
tāc-ı devlet (a): (تاجِ دَوْلَت) büyük nimet.

t.+içün 8a-10
tāc-ı mücevher (a): (تاجِ مُجَوْهَر) değerli taşlarla süslenmiş taç.
t. 48a-66
tāc-ı sa‘adet (a.): (تاجِ سَعادَت) mutluluk tacı
t. 83a-3
tāc-ı şāhī (a.f.): (تاجِ شاهي) şahlara yakışır taç.
t. 100b-9
tāc-ı tuç (a.t): (تاجِ تُوچ) tunç taç.
t. 94b-2
tāc-ı tuc-ı Ḳayser (a.t.a): (تاجِ تُوجِ قَيْصَر) Kayser'in tunç tacı.
t. 100b-10
tācdāriy-i ḫusrevān (a.+f.f): (تاجداريِ خُسْرَوان) padişahların hükümdarlığı.
t. 73b-10
tācdih (a.+f.) : (تاجْدِهي) padişah.

t.+i 82b-10
taʿdad (a) : (تعداد) sayma, sayım.

t. 92b-1
ṭaġ : (طغ) dağ.

t.+ları 71a-7
ṭaġıl- : (طغل) dağılmak.

t.-up gide 54a-1
ṭaġıT- : (طغد، طغد، طغت) dağıtmak, yok etmek.

t. 92a-8
t.-dı 55a-1
t.-mış 15a-12
t.-up 6a-4
ṭahāret-i bāṭın (a): (طهارت باطن) ruh arındırma.
ṭahāret-i bāṭın eyle-: ruhu arındırmak.
t. 78a-1
taḥammül (a) : (تحمّل) zorluklara dayanma.

t.+i 7a-9
taḥayyür (a) : (تحيّر) hayrete düşmek.

t. 63a-9
t.+de 19a-11
taḥayyür ḳazan-: hayret makamına çıkmak.
t. 74b-8
taḥayyür-i ʿizz (a): (تحيّر عزّ) ululuğun hayranı olma.
t. 88b-4
ṭāhir (a) : (طاهر) temiz.

ṭāhir ol- : temizlenmek.
t. 99b-11
taḥḳīḳ (a) : (تحقيق) doğruluğu araştırma.

t. 59a-1, 89a-5, 90a-9
taḥḳīḳ ol- : araştırılmak.
t. 28a-3, 84a-2
taḫliye-i rūḥ (a): (تخلية روح) ruh arınması.
t. 56b-3
taḥmid (a) : (تحميد) hamd etme.

t. 90b-11
taḥrīk-i leb (a): (تحريك لب) söz söyleme..
t. 49b-7
taḥrīż (a) : (تحريض) kışkırtma.

t. 28b-4

taḥṣīl (a) : (تَحْصِیل) öğrenme.

taḥṣīl eyle- : öğrenmek.

t. 49a-1

taḥṣīl iT- : öğrenmek.

t. 49b-6

taḥsīn (a) : (تَحْسِین) güzel bulup taktir etme.

t. 47b-4

taḥsīn-i meşāyiḫ (a): (تَحْسِینِ مَشَایِخ) şeyhlerin güzel bulması.

t. 83a-6

taḫt (a) : (تَخْتْ ، تَخْت ، تَخْت) saltanat.

t. 100b-9

t.+ı 14a-4, 55a-6, 73b-10, 88a-9, 100b-10

t.+ın 86a-3

t.+ına 25a-10, 47a-9, 48a-12, 60b-9, 71a-3

t.+ında 12a-1, 30a-8, 48b-9

t.+ını 68b-10

taḫt-ı dil (f): (تَخْتِ دِل) gönül tahtı.

t.+de 2b-1

taḫt-ı maʿni (f.a): (تَخْتِ مَعْنِی) mana saltanatı.

t. 21a-7, 25b-5

taḫt-ı nübüvvet (f.a): (تَخْتِ نُبُوَّت) peygamberlik saltanatı.

t. 21b-6

taḫt-ı vilāyet (f.a): (تَخْتِ وِلَایَت) velilik makamı.

t. 82b-6, 88b-8

taḫt-ı yaḳīn (f.a): (تَخْتِ یَقِین) sağlam bilgi saltanatı.

t. 59b-4

taḫta-ı tābūt (a): (تَخْتَهٔ تَابُوت) tabut tahtası.

t.+ıdur 86a-3

taḫta taḫta (a): (تَخْتَه تَخْتَه) tahta gibi.

t. 55a-6

taḫtıgāh (f) : (تَخْتگَاه) taht makamı.

t. 4a-6, 5b-8

taḫtınişīn (f) (تَخْتنِشِین) hükümdar.

t. 82b-10

ṭāḳ (a) : (طاق) bina kemeri.

t.+ın 93b-5

Ṭāḳ-ı Kisrā (a): (طاق كسرا) Nuşirevan-ı Adil 'in sarayı.

t. 72a-10

taḳarrubāt (a): (تقربات) yakınlaşmalar.

t.+dan 80a-2

ṭāḳat (a) : (طاقت) güç.

t.+uŋ 86a-9, 94a-11

taḳdīr (a) : (تقدير) ezelde Allah'ın olmasını istediği şeyler.

t.+in 14b-1

taḳdīr it- : 1. Hz. Allah içn istemek.

t. 23b-3

2. değer biçmek.

t. 76b-2

taḳdīr-i Ḥaḳ (a): (تقدير حق) Allah'ın takdiri.

t.+ımış 20a-6

taklid (a) : (تقليد تقليد) benzemeye veya benzetmeye çalışma.

t. 90a-9

t.+ile 32a-7

taḳrīr (a) : (تقرير) anlatma.

taḳrīr eyle- : anlatmak.

t. 61b-9, 77a-1

taḳrīr kıl- : anlatmak.

t. 27b-6

taḳṣīr (a) : (تقصير) kısıtlama.

taḳṣīr kıl- : kısıtlamak.

t. 58b-8

taḳṣīrāt (a) : (تقصيرات) suçlar.

t. 86b-1

taḳvā (a) : (تقوا) Allah korkusuyla dinin yasak ettiklerinden kaçınmak (bkz. taḳvī).

t. 14a-8, 14a-8, 23b-10, 33a-6, 35a-5, 83a-7

t.+da 65a-11

t.+sı 71a-12

t.+yıdı 9b-8

t.+yıla 38b-5, 47b-7, 57a-10

taḳvī (a) : (تقوى) Allah korkusuyla dinin yasak ettiklerinden

kaçınmak (bkz. taḳvā).
t. 57a-4

taḳviyet (a) : (تقويت) kuvvetlendirme.

taḳviyet iT- : kuvvetlendirmek.
t. 35a-5

ṭal- : (طل-) girmek, dalmak.

t.-an 80b-1
t.-madın 70a-10, 70a-11
t.-mışlara 97b-7

ṭalᶜ (a) : (طلع) tomurcuk.

t. 91a-7

ṭalan- : (طلن-) ısınılmak.

t.-madı 71b-5

ṭalᶜat-ı Maᶜşuk (a): (طلعت معشوق) Hz. Allah 'ın güzelliği.
t. 88b-4

ṭaleb (a) : (طلب ، طلب) isteme (bkz. ṭalep).

t. 42b-1
t.+i 98a-8

ṭaleb iT- : istemek (bkz. talep iT-)
t. 47a-1, 47a-1, 47a-2, 47a-3, 47a-4, 47a-5, 47a-6, 47a-7, 47a-8, 47a-9, 47a-10, 47a-11, 47a-12, 47b-1, 47b-2, 47b-3, 47b-4, 47b-5, 47b-6, 47b-7, 56a-2, 58a-3, 62b-10, 96b-2

ṭalep (a) : (طلب) isteme (bkz. ṭaleb).

ṭalep iT- : istemek (bkz. talep iT-)
t. 42a-12

ṭālib (a) : (طالب ، طالب) istekli.

t. 38b-12
t.+i 45b-4
t.+üŋ 25b-7

ṭālib-i Ḥaḳḳ (a): (طالب حق) Hz. Alllah'a yönelme.
t.+a 50b-6

ṭālib-i ṣādıḳ (a): (طالب صادق) içten dileyen.
t. 20a-3

taᶜlim (a) : (تعليم) öğretme.

taᶜlim iT- : öğretmek.
t. 29a-3

taᶜlimgāh-ı ḥażret (a.+f.a): (تعليمگاه حضرت) mürşitlerin ders yeri, tekke.
t.+e 45b-6

ṭāliᶜ (a) : (طالع) kısmet, kader.

t.+uŋ 88b-5

tām (a) : (تام) mükemmel, eksiksiz.

t. 6b-6

ṭam- : (طم-) damlamak.

t.-dı 68a-4
t.-mışdur 85a-8

ṭamaᶜ (a) : (طمع، طمع) doyumsuzluk.

t. 85b-12
t.+dan 87b-1
t.+ı 4a-8, 87b-1

tamām (a) : (تمام) bütün, hepsi.

t. 35b-12, 38b-2, 43b-7, 75b-8

tamāmet (a) : (تمامت) büsbütün.

t. 60b-8, 84a-7

ṭams-ı ẕāt (a) : (طمس ذات) kendini yok etme.

t.+ıla 89a-6

ṭams-ı ẕāt eyle-: kendini yok etmek.

t. 41a-7

ṭaŋ : (طاڭ) şafak vakti.

t.+mı 41a-7

ṭaŋ : (طاڭ) şaşkınlık, şaşılacak şey.

t. 19a-11, 58b-1, 77a-2

ṭaŋ mı : şaşılır mı?

t. 21a-8, 69a-7

ṭaᶜn (a) : (طعن، طعن) ayıplama.

t. 46a-4
t.+ı 5a-5, 67b-11

ṭaᶜna ur- : ayıplamak.

t. 63a-5

ṭaᶜn-ı derc (a): (طعن درج) araya sıkıştırılan ayıplama.

t. 75a-2

ṭan- : (طان-) danışmak.

t.-arsaŋuz 47b-7

tanı- : (تان-) bilmek.

t.-mazsın 31b-11

Taŋrı : (تڭرى) Hz. Allah.

t. 64a-10
t.+dan 79b-8
t.+nuŋ 77a-7

ṭap : (طپ) 1. yetişir.

t. 17a-11, 56b-6
2. derhal.
t. 56a-5

tap- : (تاپه، طپه) 1. tapmak.

t.-ma 12a-13
2. sunmak.
t.-a 32b-13

ṭapu : (طاپو) 1. makam.

t.+ŋ 86a-2
t.+ŋuz 32b-13
2. ibadet.
t.+ŋ 90b-12

tār (f) : (تار) karanlık.

t. 89b-1

ṭarab (a) : (طرب) sevinçlik.

t. 37b-3

tārāc (f) : (تاراج) yağmalamak.

tārāc eyle- : yağmalamak.
t. 67a-1
tārāc ol- : yağmalanmak.
t. 68b-8
tārāca vir- : yağmalamak.
t. 73b-10

ṭard (a) : (طرد) kovma.

ṭard it- : kovmak.
t. 91b-10

ṭarīḳ (a) : (طريق، طريق) 1. tasavvuf yolu.

t. 48a-2
t.+a 39a-1, 80a-9
t.+ı 83b-2
t.+da 58a-6
2. uyulan ilke, sistem.
t.+ı 80b-6
t.+um 59b-3

tarik-ı din (a): (طريقِ دين) din yolu.

t.+de 28b-2

tarik-ı fücac (a): (طريقِ فجاج) iki dağ arasındaki yol.

tarik-ı fücac aç-: iki dağ arasında yol yapmak.

t. 68a-9

tarik-ı ışk (a): (طريقِ عشق ، طريقِ عشق) aşk yolu.

t. 93b-9

t.+a 86a-13

tarikat (a) : (طريقت ، طريقت) Allah'a ulaşma yolu.

t. 90a-9

t.+da 70b-6

tarlıK : (طرلق) sıkıntı.

t.+uŋı 3a-4

tarrar (a) : (طرّار) yankesici.

t. 99b-9

tarumar (f) : (تارومار) dağınık

tarumar iT- : dağıtmak.

t.36b-12, 64a-12

tasavvur (a) : (تصوّر) arzu, istek.

t.+larda 38a-9

tasfiye (a) : (تصفيه ، تصفيه) arınma.

t. 56a-1, 58a-3

t.+yile 57b-5

tasfiye ol- : arınmak.

t. 93b-7, 99b-13

tasvir-i beni-adem (a): (تصويرِ بنی آدم) insanoğlunun özelliği.

t.+içün 60b-7

taş : (طشق ، طش) 1. dış.

t. 71a-4

2. taş.

t.+dan 9a-9, 14b-2, 52a-10

t.+lara 37a-10

3. hal ve hareket

t.+uŋ 49a-5

taş ol- : katılaşmak.

t. 30b-12

taş- : (طشمق) dışarıya akmak.

t.-dı 39b-12, 41a-12
t.+duŋ 66a-12
taşra : (طشره) dışarı.

t. 32a-3, 43a-1, 43b-8, 57b-4, 71b-7
Tat : (تات) Acem.

t. 52a-13
ṭavāf (a) : (طواف) Kabe'nin etrafını dönme.

t.+ı 74a-11
t.+içün 6b-13
ṭavāf iT- : hacılar için Kabe etrafını dönmek.
t.+ın 68a-7, 68b-12, 70a-4
ṭavāli^c (a) : (طوالع ، طوالو) kısmetler.

t. 39a-13
t.+ile 88b-5
ṭavr (a) : (طور) davranış.

t.+a 44b-5
ṭāvus (a) : (طاوس) tavus kuşu.

t.+ı 71b-12
ṭayerān (a) : (طيران) uçma.

ṭayerān it- : uçmak.
t. 57a-1
ṭāyife (a) : (طايفه) bölük.

t.+yile 32a-6
ṭāyir-i bāġ-ı melekūt (a.f.a): (طاير باغ ملكوت) melekler bahçesinin kuşu.
t. 61a-7
ṭaylaṣān (a) : (طيلسان ، طيلصان) başa ve boyna sarılan şal.

t. 74a-4
t.+ından 100a-2
ṭayr (a) : (طير) kuş.

t. 86a-7
ṭayrān (a) : (طيران) uçma.

ṭayrāna aġ- : uçmak.
t. 71b-12
ṭay (a) : (طى) dürüp, bükme (bkz. ṭayy).

ṭay ol- : dürülmek (bkz. ṭayy ol-).

t. 58a-5
ṭayy (a) : (طَيّ) dürüp bükme (bkz. ṭay)

ṭayy ol- : dürülmek (bkz. ṭay ol-)
t. 10b-11
ṭayyār-ı ʿarşi (a) : (طَيّارِ عَرْشي) kafesteki kuşlar.
t. 69b-7
ṭayyeba'llāhü enfāsek (a): (طَيَّبَ اللّهُ أَنْفاسَكَ) Hz. Allah nefeslerini hoş yapsın.
t. 45a-1
ṭayyib (a) : (طَيِّب) güzel, hoş.

t. 17a-6
taẓarruʿ (a) : (تَضَرُّع) yalvarma.

t.+ıla 91b-10
t.+içün 7a-13
taẓarruʿ it- : yalvarmak.
t. 57b-1, 98b-5
taẓarruʿ ḳıl- : yalvarmak.
t. 22a-9
tāze (f) : (تازه) taze, yeni.

t. 56b
teaʿṭṭuş(a) : (تَعَطُّش) susamak.

t.+dan 33b-1
teb (a) : (تَب) hararet.

t. 37b-11
tebdīl (a) : (تَبْدِيل) değişme.

tebdīl iT- : değiştirmek.
t. 52a-1
tebyīn-i meşāyiḫ (a): (تَبْيِينِ مَشايِخ) şeyhleri ortaya çıkarma.
tebyīn-i meşāyiḫ iT-: şeyhleri ortaya çıkarmak.
t. 83a-10
tebettül (a) : (تَبَتُّل) dünya işlerinden el çekip Allah'a yönelme.

t.+i 7a-9
tecāvüz (a) : (تَجاوُز) aşma.

tecāvüz iT- : aşmak.
t. 97a-12
tecellī (a) : (تَجَلّي ~ تَجَلِّي) gayptan gelen ve kalpte zahir olan nurlar.
t. 16a-1, 27a-12
t.+den 21b-8

t.+nüŋ 33a-6
tecelli iT- : belirlemek.
t. 53b-4
tecelli-i Ḥaḳ (a): (تجلی حق) Hz. Allah'ın nurunun belirmesi.
t. 70b-4
tecelliyāt-ı elṭāf (a): (تجلیات الطاف) ihsanlara uğramalar.
t.+ı 15a-3
tecelliyāt-ı Ḥaḳ (a): (تجلیات حق) Hz. Allah'ın nurlarının belirmesi.
t. 6a-6
tecelliyāt-ı İlāhī (a): (تجلیات الهی) Hz. Allah'ın nurlarının belirmesi.
t. 68b-9
tecerruʿ-ı ḥaserāt (a): (تجرع حسرات) özlemler yudumu.
t.+ıla 91a-3

tecrīd (a) : (تجرید) her şeyden el ayak çekip Allah 'a yönelme.
tecrīd ol- : ayrılmak.
t. 31a-7

tedbīr (a) : (تدبیر تدبیر) önlem, çare.
t. 95b-12
t.+i 55a-1

tedrīs (a) : (تدریس) ders verme.
t. 51a-6

te'ennī (a) : (تأنی) yavaş gitme.
t. 57a-6

tefaḳḳud (a) : (تفقد) arayıp sorma.
tefaḳḳud eyle- : arayıp sormak.
t. 30a-1
tefaḳḳud iT- : arayıp sormak.
t. 34b-1

tefāvüt (a) : (تفاوت) iki şeyin birbirinden farkı.
tefāvüt ol- : farklılaşmak.
t. 22a-4

teferruʿ (a) : (تفرع) kısımlara ayırma.
teferruʿ eyle- : parçalamak.
t. 6a-2

teferrüc (a) : (تفرج) gezinme.
teferrüc eyle- : gezinmek.
t. 39a-11
teferrüc ḳıl- : gezinmek.
t. 72a-11

teferrüc-i ḥürr (a): (تفرّج حرّ) serbest gezinme.
t.+i 88b-6
tefriḳa (a) : (تفرقه ، تفرقه) ayrılık.

t. 26b-10
t.+da 58a-7
tefsīr (a) : (تفسير) Kur'an'ın mana olarak izahı.

t. 28b-5
teḫallüf (a) : (تخلّف) uygunsuzluk.

t.+i 5b-1
tehī (a) : (تهى) boş.

t. 42a-6
tehlīl (a) : (تهليل) kelime-i tevhidi tekrarlama.

t. 8a-13
teḳarrabū (a) : (تقرّبوا) yaklaşınız.

t. 90b-1
teḳāżā (a) : (تقاضا) sıkışarak söz söyleme.

t. 23b-2
teḳāżā-yı vaṣl-ı Yār (a.a.f) : (تقاضاى وصل يار) Hz. Allah'a kavuşma sıkıntısı.
t.+ıla 100a-10
tekbīr (a) : (تكبير ، تكبير) " Allahüekber " sözü.

t. 8b-12, 97a-1
t.+e 81a-9
tekbīretü'l- iftitāḥ (a): (تكبيرة الافتتاح) namazda alınan ilk tekbir.

t.+için 8b-11
tekellüf (a) : (تكلّف) gösteriş.

t.+i 5b-1
tekrār (a) : (تكرار) tekrar.

tekrār iT- : tekrarlamak.
t. 4b-10
tekrār-ı meşāyiḫ (a): (تكرار مشايخ) şeyhleri tekrar anlatma.
t. 83b-11
tekrīm-i كرّمنا (a): (تكريم) " şerefli kıldık "ın şereflendirmesi.
t. 14b-8
tekye (a) : (تكيه) güvenme.

tekye idin- : güvenmek.
t. 39a-5
tekye kıl- : güvenmek.
t. 85b-4
tekyelen- (a.+t.) : (تكيه لن) güvenmek.

t.-me 95a-11
tel (a) : (تل) tepe (bkz. tell).

t. 70b-11
televvün (a) : (تلوّن) kararsızlık.

t.+ile 75b-6
tela'lü' (a) : (تلألؤ) parıltılı.

t.+in 47a-9
telā'lü'-i nūr (a): (تلألؤ نور) nur parıltısı.

t.+ı 88b-4
telāṭum (a) : (تلاطم) çok dalgalanma.

t.+ına 32b-8
telāṭum-ı mevc (a): (تلاطم موج) dalga çarpışması.
t.+i 88b-3
telāṭumhā (a) : (تلاطمها) 1. çok dalgalanmalar.

t. 32b-10
2. çarpışmalar.
t. 35b-9
telḫ (f) : (تلخ) aç.

t. 84b-6
telḳīn-ı meşāyiḫ (a): (تلقين مشايخ) şeyhlerin tasavvufi esasları telkin etmesi.
t. 83a-3
tell (a) : (تلّ) tepe (bkz. tel).

t. 70b-13
telvīḥ (a) : (تلويح) açıklama.

t. 78b-5
telvih it- : açıklamak.
t. 77a-11
temām (a) : (تمام) eksiksiz.

t. 90a-7
temāşā (a) : (تماشا) seyir.

t. 9a-13, 8b-12
t.+durur 33a-2
temāşā eyle- : seyretmek.
t. 89b-10
temāşā it- : seyretmek.
t. 19a-8
temennā (a) : (تمنّا) dilek, istek.

t. 34b-6
t.+sı 27a-13
temenna eyle- : istemek.
t. 23b-1
temennāyi (a) : (تمنّایی) isteyerek.

t. 96b-9
temerrüd (a) : (تمرّد) direnme.

t.+idür 97a-10
temevvül (a) : (تموّل) mal edinme.

t.+e 87b-1
temhid-i tevfīk (a): (تمهيد توفيق) Allah'ın yardımına kavuşmanın izahı.
t. 77a-6
temiz (a) : (تميز) temiz.

temiz eyle- : temizlemek.
t. 27b-4
temkīn (a) : (تمكين) ağırbaşlılık.

t. 65b-3
temme'l- fakrü fehüve'llah (a): (تمّ الفقر فهو الله) fakirlik tamam oldı, Allah O'dur.
t. 45b-4
temsīl (a) : (تمثيل) örnek söz.

t.+i 82b-5
ten (f) : (تن ، تن) vücut.

t. 4b-3, 6a-7, 30a-9, 37a-9, 38b-1, 43a-9, 48a-7, 51b-12, 57a-1, 61a-8, 64a-3, 71a-10, 80b-4, 95a-10, 97a-10, 98a-8, 98a-11, 100a-8, 100b-2
t.+de 89a-9
t.+e 45a-3
t.+i 3a-7, 19b-7
t.+in 9b-1
t.+lerüñüz 54a-1

t.+üm 62a-6
t.+ümi 62a-6
t.+üŋ 55b-3
t.+üŋde 58b-8

teng (f) : (تَنْك) sıkıntılı.

t. 89b-1

teng-dil (f) : (تَنْك دِلْ) sıkıntılı gönül.

t. 47a-3

tenha (f) : (تَنْها) yalnız.

t. 13a-5, 15b-8, 34b-1

tenK : (تَنْك) uygun.

teng ol- : uygun gelmek.
t. 17b-12

ter (f) : (تَرْ) taze.

t. 51b-2

teraḥ (a) : (تَرَح) dert.

t. 82a-5, 82a-11

teraḥḥum (a) : (تَرَحُّم) bağışlama.

terahhum iT- : bağışlamak.
t. 30a-7

terakkī (a) : (تَرَقّى) yükselme.

t. 57a-5

terbiyyet (a) : (تَرْبِيَّت) eğitim.

t. 9b-6, 83a-8

tere (f) : (تَرَه) sebze.

t.+ye 63a-11

terk (a) : (تَرْك ، تَرْك) bırakma.

t. 90a-6
t.+ile 12b-2, 79b-10
terk eyle- : bırakmak.
t. 5b-4, 27b-8, 36b-2, 55b-3, 69a-3, 100a-6
terk it- : bırakmak.
t. 7b-8, 12a-9, 12b-6, 38a-1, 38a-6, 62a-7, 81a-10, 93b-1
terk ḳıl- : bırakmak.
t. 31a-7
terk ur- : bırakmak.
t.+in 5b-6, 12a-11, 50a-1, 63a-10

t.+ini 62a-1
terk-i ᶜādet (a): (تَرْكِ عادت) alışkanlıkları bırakma.
terk-i ᶜādet it-: alışkanlıkları bırakmak.
t. 55b-6
terk-i cān (a.f): (تَرْكِ جان) canından geçme.

t.+uŋ 72a-7
terk-i cān it- : ölmek.
t. 27a-8, 32a-9
terk-i cihān (a.f): (تَرْكِ جهان) dünyayı bırakma.

t.+dur 79b-12
terk-i hevā (a): (تَرْكِ هوا) nefsi arzuları bırakma.

terk-i hevā eyle-: nefsi arzuları bırakmak.
t. 32b-1
terk-i hevā iT-: nefsi arzuları bırakmak.
t. 21b-9
terk-i hevā ḳıl-: nefsi arzuları bırakmak.
t. 17a-10
terk-i nev (a.f): (تَرْكِ نو) yeniyi bırakma.
t. 21b-8
terk-i şöhret (a) :(تَرْكِ شهرت) şöhreti bırakma.
t. 46b-11
terkīb-i tabᶜ (a): (تركيب طبع) yaradılış terkibi.
t. 50a-3
tertīb (a) : (ترتيب) düzen.

t.+i 88a-3
tertīb-i ten (a.f) : (ترتيبِ تن) vücut tertibi.
t.+den 46b-5
t.+dürür 50a-3
t.+i 90b-11
tesbīḥ (a) : (تسبيح ، تسبيح) Allah'ı " sübhanallah " diyerek tazim etme.
t. 8b-9, 90b-11
t.+i 87a-1
tesbīḥ iT- : şükürde bulunmak.
t. 99b-10
tesbīḥ-i ṭuyūr (a): (تسبيحِ طيور) kuşların tesbihi.
t.+içün 7a-5
tesellüs (a) : (تسلّس) kolaylaştırma.

tesellüs eyle- : kolaylaştırmak.
t. 90a-11
teseyyür (a) : (تسيّر) hareketlenme.

teseyyür ḳıl- : hareketlenmek.

t. 85a-1
teseyyür-i sırr (a): (تَسَيُّرِ سِرّ) gizli gezinme.

t.+ı 88b-6
teslīm (a) : (تَسْلِيمْ) bırakma.

teslīm kıl- : bırakmak.
t. 95b-9
teslīm ol- : kendini vermek.

t. 31b-6, 56b-3
tesvīd (a) : (تَسْوِيدْ) karartma.

tesvīd iT- : karatmak.

t. 91a-5
tesvīf (a) : (تَسْوِيفْ) geciktirme.

t. 99a-6
tesvīlāt (a) : (تَسْوِيلَاتْ) süsleme.

t.+ıla 14a-5
teşaʿşuʿ (a) : (تَشَعْشُعْ) parıldama.

t.+içün 7a-13
teşehhüd (a) : (تَشَهُّدْ) namazda "ettahiyyatü "yü okuma.

t.+de 97a-2
t.+e 52b-5
teşevvuḳ (a) : (تَشَوُّقْ) şevklenme.

t.+ıla 45a-2
teşne (f) : (تَشْنَهْ) susamış.

t. 19a-5, 42a-6
teşne-i nemir (f): (تَشْنَهٔ نَمِيرْ) tatlı suya susamış.
t. 31b-5
teşne-ciger (f): (تَشْنَهْ جِگَرْ) ciğeri yanmış.

t.+dür 74b-2
teşne-dil (f) : (تَشْنَهْ دِلْ) gönülden istekli.

t. 38a-12, 42b-10
teşvīş (a) : (تَشْوِيشْ) karıştırma.

t. 7b-12
teşvīş it- : karıştırmak.
t. 58b-11
teşvīşe bıraḳ- : karışıklığa sevk etmek.
t. 3a-6
tevācüd (a) : (تَوَاجُدْ) kendine vecd davet etme.

t. 45a-2
tevāḳḳuᶜ (a) : (تَوَاقُع) arzu etme.

t.+içün 7a-13
tevaḳḳuf (a) : (تَوَقُّف) bekleme.

t.+ı 5b-1
tevāzuᶜ (a) : (تَوَاضُع) alçak gönüllülük.

t.+da 31a-10
t.+ıla 56a-6
tevbe (a) : (تَوْبَه ، تَوْبَه) günahların affi için Allah'a yapılan dua.

t. 3a-11, 4b-10
t.+ni 90a-12
t.+yile 55b-7
tevbe eyle- : bağışlanma dilemek.
t. 7b-1
tevbe it- : bağışlanma dilemek.
t. 45a-10, 77a-4
tevbe ḳıl : bağışlanma dilemek.
t. 23b-7, 71b-1
tevbe-i maḳbūl (a): (تَوْبَۀِ مَقْبُول) kabul edilir tövbe.
t.+ile 34a-11
teveccüh (a) : (تَوَجُّه) Hz. Allah'tan gayrı her şeyden yüz

çevirerek yalnız ona yönelmek.
t. 14b-6
teveccüh eyle- : yönelmek.
t. 13b-12, 20a-3, 74b-5
teveccüh it- : yönelmek.
t. 6b-6
teveccüh ḳıl- : yönelmek.
t. 66b-12
teveccüh-i ebedā (a): (تَوَجُّهِ اَبَدًا) ebedi olarak yönelme.

teveccüh-i ebedā iT-: ebedi olarak yönelmek.
t. 23a-6
teveccüh-i tām (a): (تَوَجُّهِ تَامّ) tamamen yönelme.

teveccüh-i tām eyle-: tamamen yönelmek.
t. 81b-1
teveccüh-i tām iT-: tamamen yönelmek.
t. 49a-2
t.-egör 91b-9
tevekkül (a) : (تَوَكُّل ، تَوَكُّل) kadere razı olmak.

t. 67b-9
t.+i 7a-9
tevella (a) : (تولا) dost tutma.

tevella iT- : dost tutmak.
t. 20b-6, 76b-3
tevfiḳ (a) : (توفيق توفيق) Allah'ın yardımına kavuşma.
t. 87a-7
t.+ı 48a-5, 81b-4, 83b-3
t.+uŋ 59b-3
t.+uŋıla 87a-3
tevḥid (a) : (توحيد توحيد) " la ilahe illallah " sözü.
t. 53b-1, 90a-10
t.+ile 48a-8
tevḥid-i Ḥaḳiḳi (a): (توحيد حقيقي) gerçek tevhit.
t. 61a-1
tevḥid-i ḫaṣ (a) : (توحيد خاص) halis tevhit.
t.+ıla 58a-1
te'vil (a) : (تأويل) söze ayrı bir mana verme.

t.+i 82b-5
tevki-i ḥubb-ı Mevli (a): (توقيع حب مولي) Mevla sevgisinin nişanı.
t. 3b-3 +dür
Tevrit (a) : (توريت) Tevrat.

t. 7a-5
tevsif (a) : (توصيف) sebepsiz olarak atlatma.

t.+ile 15a-1
te'yid (a) : (تأييد تأييد) sağlamlaştırma.

t. 91a-9
t.+i 6a-1
te'yid-i İlahi (a): (تأييد الهي) Hz. Allah'ın doğrulaması.
t. 83b-3
tezad (a) : (تضاد) birbirine zıt olma.

t. 95a-1
tezkiye (a) : (تزكيه) nefis terbiyesi.

t. 93b-8, 99b-12
tezkiye-i nefs (a): (تزكيهء نفس) nefs terbiyesi.
t. 55b-7
tezvir (a) : (تزوير) yalan dolan.

t. 83a-7
tezyīn-i meşāyiḫ (a): (تزيين مشايخ) şeyhlerin süsü.
t. 83a-7

ṭıfl (a) : (طفل) çocuk.

t. 50a-2, 89b-10
ṭıfl-ı mekteb (a): (طفل مكتب) okul çocuğu.
t. 49b-8

ṭıflī (a) : (طفلى ، طفل) çocuk.

t. 90a-4
t.+yiken 43a-3
tīġ-ı ḳahr (f.a): (تيغ قهر) kahır kılıncı.

t.+uŋdan 10a-3

ticāret (a) : (تجارت ، تجارت) alış veriş.

t. 38a-8
t.+de 68a-10
t.+e 50a-10
t.+i 5b-10
t.+idür 2b-7
t.+ile 3b-8

tīh (a) : (تيه ، تيه) çöl.

t. 21b-3
t.+indeki 66a-7

tīr (f) : (تير) 1. Merkür.

t. 18a-8
2. ok.
t. 31a-12, 61b-4
tīr-i ecel (f.a): (تير اجل) ölüm oku.
t. 37a-1

tīre (f) : (تيره) tortu.

t. 38a-13

til- : (تل-) kesmek.

t.-di 38a-10

tilāvet (a) : (تلاوت) Kur'an okuma.

t.+i 7a-10, 80a-3
tilḳā-yı nefs (a) : (تلقاى نفس) nefs istikameti.

t.+inden 46a-3
ṭīn-i lāzib (a) : (تين لازب) yapışkan çamur.
t. 39a-10

tīn-i meşāyiḫ (a): (تين مشايخ) şeyhlerin balçığı.
t. 83a-9

tīz (f) : (تيز) çabuk.
t. 90a-12

tīz ol- : acele etmek.
t. 45b-9

tobrak : (طبرق) toprak (bkz. toprak).
t. 14a-12

ṭoġ- : (طغ-) 1. ufuktan yükselerek görünmek.
t.-ar 13a-7, 13a-8, 44a-10
t.-ar mı 70b-3
2. ortaya çıkmak.
t.-ar 39a-12, 95a-12

ṭoġrı : (طغرى، طغر) 1. emin, sağlam.
t. 5b-3, 28a-2, 35a-10, 46a-6, 80b-6, 80b-8
2. sağa sola sapmadan .
t. 69a-12, 71b-5

ṭoġrı yol : hak yol.
t. 45b-12, 62a-12

ṭoġrı yola getür-: her türlü kötülükten uzak olan tutuma sevk etmek.
t. 66b-1

ṭoġrı yoldan sap-: hak yoldan ayrılmak.
t. 87a-10

ṭoḳın- : (طقين-، طقن-) erişmek (bkz. tokun-).
t.-ur 61b-2, 85a-12

ṭoḳun- : (طقن-) erişmek (bkz. tokın-).
t.-madı 35a-5

ṭol- : (طل-) 1. kaplamak.
t.-a 83b-11, 85a-4
t.-ar 14a-10, 53a-11
t.-dı 16b-5, 35b-8, 39b-12, 79a-9, 79a-11, 89b-9, 89b-9
t.-mışiken 84a-13
t.-sun 37a-6
2. dolu duruma gelmek.
t.-a 6a-2, 83a-4
t.-an 71a-11
t.-dı 41a-12, 76b-11, 79b-4, 84a-7

bagrı kan tol-: çok ızdırap çekmek.
t.-mışlara 97b-7

ṭolaş- : (طولش-) ilişmek.

t.-duŋ 66b-4

ṭoldur- : (طُلدُر-) 1. kaplatmak.

t.-dı 27b-1
2. dolmasını sağlamak.
t. 44b-7

ṭolın- : (طُلِنْ- ، طوُلِنْ-) 1. ay dolunay durumuna gelmek.

t.-madın 70b-3
t.-ur 42a-5
2. kapanmak.
t.-ur 13a-7
3. dönmek.
t. 35b-11
4. göz yaşla dolmak.
t.-duŋ 37a-8

ṭolu : (طلوُ) 1. dolu, kaplanmış.

t. 17b-5, 52a-6, 52a-8, 62b-6, 93a-5, 95b-11
t.+durur 62a-7
t.+su 78a-8
2. sayıca çok.
t. 40b-9, 54a-3, 56b-10, 70b-12, 73a-1
3. bir duygunun güçlü etkisinde olan.
t. 75a-10

boynı vebal tolu : çok günahkar.
t. 54b-5

ṭon : (طُنْ ، طونْ ، طوُنْ) elbise, giysi.

t. 71a-7
t.+ın 7b-11, 38a-8
t.+ını 52a-4

ṭon- : (طُنْ-) donmak.

t.-ar 13a-7

ṭonan- : (طوُنَنْ-) giyinmek.

t.-ur 78a-11

ṭop : (طوُپ) 1. toplanıp yuvarlak hale getirilmiş şey.

t. 48b-10,
2. büsbütün.
t. 49a-8
3. küre biçiminde bir oyun aracı.
t. 96a-5

ṭop-ı saʿadet ur- : mutluluk topuna vurmak.
t. 82b-12

topraK : (طپْرَقْ ، طپْراغ) 1. toprak (bkz. tobraḳ).

t. 6b-3, 28a-10, 85b-3, 86a-1
t.+a 51a-11, 51b-4, 51b-5, 54b-6, 56a-13
t.+da 22a-4, 48a-1, 51b-6, 61a-11, 69b-1, 86a-4, 88a-2
t.+dan 9a-9, 52b-10
t.+ı 9a-8, 40b-3
t.+ındanum 29b-6
t.+mı 36a-3
2. mezar.
t.+a 66a-2

toprag başa : " ölesin " anlamında bir beddua.
t. 73a-2

toprağa düş- : ölmek.
t. 54b-1

toprağa sal- : mezara koymak.
t. 86a-5

toprakda kal- : aciz olmak.
t. 97b-7

tosun : (توسون) haşarı.
t.+ı 75b-9

toy- : (طويـ) tatmin olmak.
t.-madum 69b-4

toyın- : (طوينـ) kendini doyurmak.
t.-dı 69b-4

toyla- : (طويلا-) ziyafet vermek.
t.-yalum 17a-1

toz : (تز ، توز) 1. toz.
t.+ı 69a-2
t.+ın 29b-1, 62a-6
t.+ına 30b-10, 48a-6
2. kusur.
t. 26b-2

toz ol- : tozlanmak.
t. 26b-4

töhmet (a) : (تهمت) suçlama.

töhmet it- : suçlamak.
t. 56a-5

tūbā (a) : (طوبى) rahat, huzur.
t. 40a-11

tūfān (a) : (طوفان) büyük zarar ve ziyan.

t.+dur 2b-6
Ṭufan-ı Nuḥ (a): (طوفان نوح) Nuh Tufanı.
t. 77a-2
tuffah (a) : (تفاح) elma.

t. 78b-6
ṭul-ı emed (a) : (طول امد) sonsuz uzunluk.

t. 85b-10
ṭul-ı emel (a) : (طول امل) tükenmez arzu.

t. 4b-6, 34b-2
ṭolp ṭolp : (طلب طلب) takım takım (bkz. ṭolp u ṭolp).
t. 68b-7, 89b-5
ṭolp u ṭolp : (طلب طلب) takım takım (bkz. ṭolp ṭolp).

t. 79b-2
ṭuluᶜ (a) : (طلوع) doğma.

ṭuluᶜ eyle- : doğmak.
t. 41b-4
ṭuluᶜ vakti : doğuş zamanı.
t. 43b-9
tuluᶜ-ı şuᶜa'-ı sena'-ı la-uhsi ᶜaleyke ente kema eşbebte (a): (طلوع شعاع ثنای لا احصی علیك كما اثنیت)
"senin nimetlerini sayamam sen kendini övdüğün gibisin" in övgü ışığının doğuşu.
t.+den 88b-13
tuᶜm-ı sevik (a): (طعم سویق) kavrulmuş un azığı.

t.+ı 81a-1
tuᶜm-ı şekker-i ᶜid (a.f.a): (طعم شكر عید) bayram şekerinin tadı.
t. 90a-1
tumṭırak-ı bad-ı bürut (f.f.a): (طمطراق باد بروت) bıyık övgüsünün gösterişi.
t. 58a-7
tuni (f) : (تونی) külhanbeyi.

t. 50b-9
ṭur- : (طور طور) 1. ayağa kalkmak.

t. 55b-2
t.-ur 15a-12
2. bulunmak.
t.-a 82b-10
t.-an 71a-4
t.-maya 64a-3

t.-maya 64a-3
3. geri durmak, vaz geçmek.
t. 79b-1
t.-madın 66b-2
4. erişmek.
t.-dı 79b-2
5. beraber olmak.
t.-ma 6a-11
6. Tasviri fiil olarak kullanılır.
t.-sun 86b-3

ḳarşu ṭur- : karşısında durmak.
t.-alum 36a-10

namāza ṭur- : namaza başlamak.
t.-dı 52b-4

yola ṭur- : yola koyulmak.
t. 55a-1

Ṭūr (a) : (طور ، طور) Hz. Musa'nın Hz. Allah ile konuştuğu dağ.

t. 44b-5
t.+ı 88a-11
t.+içün 7a-5, 8a-12

Ṭūr-ı Sinin (a): (طور سينين) Sina Dağı.
t. 85b-7

Ṭūr-ı tecelli-i celāli (a): (طور تجلي جلالي) heybetli tecelliye mazhar olan Tur.
t. 9a-3

ṭuş : (طوش) yön.

ṭuş eyle- : rast getirmek.
t. 36a-1

tūşe (a) : (توشه) azık.

t.+yi 75b-2

ṭut- : (طوت-) 1. kaplamak (bkz. dut-)

t.-dı 57a-3
t.-mışdur 96a-12
t.-mışiken 27b-2
t.-ubdur 38b-11
2. var saymak, kabul etmek.
t. 51b-8, 65b-5, 65b-5, 65b-6, 92b-7, 93b-6, 100b-9
3. sabit kılmak.
t. 55b-9
t.-ar 85a-10
4. takip etmek.
t.-ar 46a-3
t.-dı 46a-3
5. elde etmek (bkz. dut-).

t. 42a-10
t.-ma 94b-7
6. elde bulundurmak.
t.-mışıdı 38a-10
t.-uŋ 34b-1, 36b-2
7. etkilenmek.
t.-up 18b-6
aşiyan tut- : mesken edinmek (bkz. aşiyan dut-).
t.-madı 46b-3
bir iş ucın ṭut-: bir işle ilgilenmek.
t.-mış 92a-10
derd ṭut- : dert edinmek.
t.-ma 92a-10
el ṭut- : yardım etmek (bkz. el dut-).
t. 87a-9, 97a-8
t.-madın 44b-4
t.-up 56a-4
etek ṭut- : 1. saygı göstermek.
t. 49a-4
2. sığınmak.
t. 68b-6
ḳulagda ṭut- : önem vermek (bkz. kulakda dut-).
t. 83b-12
mekān ṭut- : yer edinmek.
t.-up 46b-10
naẓar ṭut- : bakmak.
t. 14a-2
pend ṭut- : öğüde göre davranmak.
t.-up 78b-1
sebel ṭut- : perdelemek.
t.-maya 52b-9
vaṣl-ı yār etegin ṭut-: sevgiliye kavuşmak istemek.
t.-dı 63a-10
yas ṭut- : üzülmek.
t.-up 21b-7
yüz ṭut- : teveccüh etmek.
t.-ar 19b-6
t.-dı 21b-11
t.-dum 61b-6

ṭutıl- : (طتل-) durulmak.
t.-ur 54b-1

ṭūṭī-i şehd-i nūr-ı şühūd (f.a.a.a): (طوطی شهد نور شهود) müşahede nurunun bal papağanı.
t. 72b-3

ṭūṭī-i şehd-i şühūd (f.a.a.a): (طوطی شهد شهود) müşahede balının papağanı.
t. 20a-4

tūtiyā (a) : (توتیا) sürme.

t. 29b-1

tutmaç : (تتماج) yoğurtlu erişte çorbası.

t. 67b-12

ṭuy- : (طوی ، طی) 1. hissetmek.

t.-a mı 61b-10
t.-ana 60b-2
t.-ar 14a-10, 45a-12,
t.-mamışdur 17a-4
2. işitmek.
t.-ar 80a-6, 80b-3
t.-dı 76a-1
t.-duŋsa 82a-9
t.-madı 70a-2
t.-sa 30b-12

ṭūy-ı ḳudret (a): (طوی قدرت) güç zenginliği.

t.+üŋüŋ 97a-7

ṭuyıl- : (طیل) işitilmek.

t.-a 3b-1
t.-up 84a-8

ṭuyūr (a) : (طیور ، طیور) kuşlar.

t. 92b-6
t.+uŋ 87a-1

ṭuz : (طز) güzellik.

t.+ın 62b-1

türāb (a) : (تراب) toprak.

türāb ol- : topraklaşmak.

t. 4b-3

Türbe-i Muṣṭafā (a): (تربۀ مصطفی) Mescid-i Nebevi (bkz. Türbe-i Muṣṭafī).

t. 8a-8

Türbe-i Muṣṭafī (a): (تربۀ مصطفی) Mescid-i Nebevi (bkz. Türbe-i Muṣṭafā).

t. 7a-1

Türk : (ترك) Türk.

t. 52a-13

türrehāt (a) : (ترهات) saçma sapan sözler.

t. 42b-12

tütün : (تُتُون) duman.

t.+idür 97a-7

Tüvānā (f) : (تُوانا) güçlü olan; Hz. Allah.

t. 34b-7

U

u (a) : (و) bağlama edadı (bkz. ü, vu, vü)

u. 2b-1, 2b-5, 2b-6, 2b-7, 2b-9, 3a-1, 3a-3, 3a-3, 3a-4, 3a-5, 3b-6, 4a-7, 4a-10, 4b-11, 4b-12, 5a-9, 5b-8, 6a-1, 6a-4, 6a-4, 6a-5, 6a-5, 6a-11, 6a-12, 6b-7, 6b-9, 6b-11, 6b-11, 6b-12, 8b-4, 8b-4, 8b-12, 8b-12, 9a-4, 9a-8, 9a-10, 9a-10, 10a-9, 10a-12, 10b-1, 12a-11, 12b-8, 13a-2, 13a-9, 13b-4, 13b-12, 14a-13, 15a-11, 16a-2, 16a-2, 16a-3, 16a-3, 16a-11, 16b-8, 16b-11, 17a-9, 17b-8, 18a-3, 19a-7, 19a-11, 19b-7, 20a-7, 20b-1, 20b-3, 20b-9, 20b-9, 21a-3, 21a-3, 21b-2, 21b-2, 22a-2, 22a-10, 22a-12, 22b-5, 23a-3, 25a-12, 25b-6, 25b-8, 26a-3, 27a-6, 27a-12, 27b-6, 27b-6, 27b-6, 27b-7, 27b-7, 28a-11, 28b-3, 28b-3, 28b-4, 28b-11, 28b-12, 29a-5, 29a-7, 29a-11, 29a-11, 29b-2, 29b-8, 30a-1, 30a-11, 30b-2, 31b-2, 31b-8, 32a-4, 33a-6, 33b-5, 33b-12, 34a-2, 34a-2, 34a-3, 34a-10, 35a-3, 35a-4, 35a-6, 35a-6, 35b-3, 35b-9, 36a-4, 36a-5, 36b-1, 37a-1, 37b-3, 37b-6, 37b-8, 37b-11, 37b-11, 38a-3, 38a-7, 38a-13, 38b-3, 38b-4, 39a-6, 39a-6, 39b-3, 39b-4, 39b-4, 40a-3, 40a-6, 40b-10, 41a-1, 41a-2, 41b-12, 42b-1, 43a-6, 43a-10, 43a-11, 43b-6, 44a-4, 45a-10, 45a-12, 45b-2, 46b-5, 46b-11, 47b-6, 47b-12, 48a-2, 50a-4, 50a-10, 50b-6, 50b-6, 50b-8, 50b-8, 50b-11, 51a-1, 51a-2, 51a-9, 51b-2, 51b-6, 51b-13, 52a-5, 52a-8, 52b-3, 52b-3, 53a-9, 54a-6, 54b-1, 55a-2, 55a-2, 55a-4, 55b-8, 56a-11, 57b-1, 57b-2, 57b-3, 57b-9, 58a-4, 58a-4, 58a-4, 58a-8, 58b-3, 58b-5, 58b-8, 60a-7, 60a-11, 60b-5, 60b-6, 60b-12, 60b-12, 61a-2, 61a-9, 61b-8, 61b-11, 62a-2, 62b-2, 62b-5, 63a-1, 63a-1, 63a-3, 63a-9, 64b-4, 64b-11, 65a-5, 65a-6, 65a-8, 65b-1, 65b-1, 66b-10, 67a-1, 67a-6, 67a-6, 67a-11, 67b-10, 68b-10, 69a-7, 70b-2, 71a-5, 72a-4, 73a-4, 73a-6, 73b-1, 73b-1, 73b-6, 73b-7, 73b-9, 73b-11, 73b-11, 74a-1, 74a-2, 74a-4, 74a-5, 74a-5, 74b-7, 75a-9, 75a-12, 75a-12, 75b-2, 75b-2, 75b-4, 75b-4, 76a-5, 76a-7, 76a-9, 76a-10, 76b-11, 77a-1, 77a-6, 77b-4, 77b-8, 77b-9, 77b-12, 78b-4, 79a-3, 80a-3, 80b-11, 81a-3, 81b-7, 83a-4, 83a-9, 83a-9, 83a-12, 84a-4, 84a-8, 84a-13, 84b-8, 84b-11, 85a-11, 85b-2, 85b-11, 86a-4, 86a-6, 86a-7, 86a-7, 86b-11, 88a-2, 89a-10, 89b-4, 89b-10, 90a-2, 90a-2, 91b-11, 91b-11, 92b-4, 92b-4, 92b-6, 92b-12, 93a-5, 94a-8, 94a-9, 94b-2, 94b-5, 94b-5, 95a-7, 95a-10, 95b-1, 95b-1, 95b-1, 95b-6, 96b-3, 96b-7, 96b-7, 97a-3, 97a-3, 97a-6, 97a-7, 97a-12, 97b-6, 97b-8, 98a-11, 98b-2, 98b-2, 98b-2, 98b-10, 99a-4, 99b-3, 99b-4, 99b-13, 100a-11, 100a-11, 100b-9, 100b-12

ʿubbād (a) : (عبّاد) ibadet edenler.

u. 52b-2

ʿubūr (a) : (عُبُورْ) ayrılma.

ʿubūr iT- : ayrılmak.
u. 74b-7, 80b-9

uÇ : (اوُچْ ، اوُچ) 1. uç.
u.+ı 64b-12
2. sınır, hudut.
u. 59a-10

uca çık- : sona erişmek.
u. 96a-1

uÇdan uca : baştan başa.
u. 56a-11, 77a-5, 89b-9

uç- : (اوُچ-) 1. uçmak, yükselmek.
u.-a 11a-13
u.-an 80a-7
u.-ar 84a-10
2. dolaşmak.
u.-ar 17b-4
3. hızla gitmek.
u.-ar 70b-11

ʿucb (a) : (عُجْبْ ، عُجُبْ) kendini beğenmişlik.
u. 3a-5, 4a-10, 5a-9, 55a-4, 65b-1, 70b-10, 71b-11, 72b-8
u.+ıla 50b-6

ʿucb-ı hestī (a.f): (عُجْبِ هَسْتِى) varlık gururu.
u. 51a-4

ʿudū (a) : (عُدُوْ) düşman.
u.+dur 14a-4

ʿūd (a) : (عُوْدْ) odun.
u. 5b-9, 20a-4, 33b-1, 36b-11, 89a-9, 96a-2, 96b-4, 96b-5

ufuk-ı mübīn (a): (اُفُقِ مُبِينْ) kalp makamının son mertebesi.
u.+den 80a-5

uġra- : (اُغْرَ-) tesadüf.
u.-mış 36b-9

yol dāre uġra- : asılmak.
u.-ya 61b-5

ʿukbī (a) : (عُقْبِى) ahiret.
u. 57a-2

ʿukde (a) : (عُقْدَهْ ، عُقْدَ) ulaşılmadığında içe dert olan şey.
u.+de 52a-2

u.+ye 89a-5
ᶜukde-i cān (a.f): (عقدۀ جان) ruh derdi.
u. 18a-3
ᶜukde-güşa (a.f): (عقدۀ گشا) zorluğu yenen.
u. 27b-11
ᶜuḳūbet (a) : (عقوبت) işkence.

u.+e 88b-9
ᶜuḳūl (a) : (عقول ، عقول) akıllar.

u. 82a-7
u.+ı 80b-9
ᶜuḳūl-ı felsefī (a): (عقول فلسفی) filozoflar.
u. 80b-2
ulal- : (اولل-) büyümek.

u.-up 70b-7
ulaş- : (اولش-) kavuşmak.

u.-dı 70a-3
u.-dı mı 70b-6
u.-duŋ 66b-5
ᶜulemā (a) : (علما) alimler.

u. 22a-10, 28a-5, 28a-5, 28a-6, 28a-7, 28a-8, 28a-9, 28a-10, 28a-11, 28a-12, 28b-1, 28b-2, 28b-3, 28b-4, 28b-5, 28b-6, 28b-7, 28b-8, 28b-9, 28b-10, 28b-11, 28b-12, 29a-1, 29a-2, 29a-3, 29a-4, 29a-5, 29a-6, 29a-7, 29a-8, 29a-9, 29a-10, 29a-11, 29a-12, 29a-13, 29b-1, 29b-2, 29b-3, 29b-4
ulu : (اولو) 1. büyük, şerefli.

u. 27b-1, 28b-8, 92a-3,
u.+sı 46a-10
2. veli.
u.+lar 31a-8, 56a-6, 85b-12
u.+lardur 23b-5
uluya yidil- : bir velinin kılavuzluğuna girmek.
u. 75b-10
din uluları : veliler.
u. 56a-4
ululan- : (اولولن-) büyüklenmek.

u.-maŋ 70b-10
ululıK : (اولولغ) büyüklük.

u.+ı 56a-9
ᶜulūm (a) : (علوم ، علوم) ilimler.

u. 7b-11
u.-ı 66b-10
ᶜulūm-ı keşf (a): (عُلُومِ كَشْف) keşif ilimleri.
u.+ı 58a-3
ᶜulvī (a) : (عُلْوِي ، عُلْوِى) yüksek.

u. 20b-12
u.+de 21b-7, 36b-2
um- : (اُمـ ، اوُمـ) beklemek, ummak.

u.-a 8a-5, 31b-4
u.-alum 4b-5, 86b-3
u.-anuŋ 45a-8
u.-ar 65b-7, 67a-7, 97b-6
u.-aruz 98b-6
u.-up 75b-12
umaç : (اوُماچ) hedef.

u. 67b-11
ᶜummān (a) : (عُمَّان ، عُمَّان) büyük deniz

u.+a 70b-1, 70b-13
ᶜUmre-i teşevvuḳ (a): (عُمْرَۀ تَشَوُّق) şevkle yapılan Umre.
u.+da 68a-8
umur-ı din (a) : (اُمُورِ دِين) din işleri.
u.+de 81a-12
ᶜumy (a) : (عَمَى ، عَمِيْ) körlük.

u. 3a-4, 13b-4
u.+ında 29b-5
ᶜunfuvān-ı şebāb (a): (عُنْفُوَانِ شَبَاب) gençliğin başlangıcı.
u. 35a-9
unıT- : (اُنِتـ ، اوُنِتـ ، اوُنِدـ ، اوُنِتْ) unutmak.

u. 55b-10, 89b-4
u.-anlar 55a-1
u.-duŋ 14b-1
u.-ma 49a-8, 90b-4
u.-magıl 38a-8
u.-ur 67b-13
unıtdur- : (اُنِتْدُرـ) unutturmak.

u.-dı 99a-4
unıdul- : (اوُنِدُلـ) unutulmak.

u.-dukda 6a-5
ur- : (اوُرـ ، اُرـ ، اوُرـ ، اوُرـ) 1. bir nesneyi bir yere çarpmak.

u.-ıban 38b-9
2. değdirmek.
u.-dı 40a-4
u.-dugı 41b-8
3. batıcı ve kesici cisimleri saplamak.
u. 14a-4
u.-urısa 28a-12
4. haykırmak.
u.-dukca 41b-1
u.-ur 53a-12
5. baskın yapmak.
u.-alı 61b-8
u.-maya 64b-13
6. vurarak ses çıkarmak.
u.-alum 36a-11
7. yansımak.
u.-ur 10a-3
8. ortaya çıkmak.
u.-ur 13a-11
9. yapmak.
u.-updur 92b-8
10. beyan etmek.
u.-dugı 84b-5

ad ur- : ad koymak.
u.-masunlar 10a-5

berķ ur- : şimşek çakmak.
u.-ur 69a-6

boy(u)n ur- : baş kesmek.
u. 68a-2

çetr ur- : çadır kurmak.
u.-dı 38a-10

dām ur- : tuzak kurmak.
u.-up 75b-9

dem ur- : 1. bir şeyden söz etmek.
u. 49a-11
u.-up 84b-2
2. nefes almak.
u. 50a-12

emvāc ur- : dalgalanmak.
u.-alı 69a-8

gözine bahye ur-: engellemek.
u.-alı 91b-8

gūş ur- : dinlemek.
u.-up 47b-4

hop ur- : birden bire şaşırıp oturduğu yerden kalkmak.
u.-magıl 48b-12

işigine yüz ur-: Allah'a yönelmek.
u.-alum 98b-5

kulaġ ur- : dinlemek.
u.-ma 72a-12
lāf ur- : konuşmak.
u.-ursın 58a-6
mevc ur- : dalgalanmak.
u.-a 68b-11
u.-aydı 41a-6
nefs boynını ur-: nefsini terbiye etmek.
u.-ana 28a-3
püşt-i pā ur-: terk etmek (bkz. püşt-ü pā ur-).
u. 29a-6, 31a-7
püşt-ü pā ur-: terk etmek (bkz. püşt-i pā ur-).
u. 91b-2
u.-maga 47a-11
ser terkin ur- : hayata önem vermemek.
u. 50a-1, 63a-10
şemᶜa ur- : ateşe atmak.
u.-ur 72a-6
taᶜna ur- : ayıplamak.
u.-ma 63a-5
terkin ur- : bırakmak.
u. 5b-6
u.-gıl 12a-11
terkini ur- : bırakmak.
u.-mak 62a-1
top-ı saᶜādet ur- : Mutluluk topına vurmak.
u.-duŋ 82b-12
yol ur- : engellemek.
u.-a 5b-6
u.-dı 40b-5, 67a-11
u.-masun 50b-12, 97a-12
u.-maya 68b-5
u.-sa 49a-10
u.-ur 14a-1
yular ur- : çekip götürmek için başına ip bağlamak.
u.-up 49b-9
yüz ur- : 1. secdeye kapanmak.
u.-a 13a-10, 74a-11
2. rağbet etmek, yönelmek.
u.-an 26a-1, 85b-5
u.-mak 30b-9
u.-up 30b-10, 36a-5, 47a-5
yüz yire ur- : nefsini hiçe saymak.
u. 6a-2
zaḫm ur- : yaralamak.
u.-madın 70a-4
u.-maduŋ 71b-3

ᶜur (a) : (عور) soyunma.

ᶜur ol- : arınmak.
u. 58b-12
ᶜurat (a) : (عرات) soyunmuşlar.

u. 51b-10
urıl- : (اُرلـ) 1. müzik aleti çalınmak (bkz. urul-).

u.-dı 89b-5
2. yerleştirilmek.
u.-a 67b-6, 83a-3
urmaK : (اُرماغ) bir nesneyi bir şeye sertçe vurmak.

u.+ıla 49a-6
urmaklıK : (اُرمقلغ) kesici aletle yanmaklık.

u.+a 45b-11
urul- : (اورلـ) müzik aleti çalınmak (bkz. urıl-).

u.-dı 79b-1
rakam urul- : yazı yazılmak.
u.-mamışıdı 60b-7
ᶜuruk (a) : (عروق) damarlar.

u.+ında 76b-5
ᶜuruk-ı can (a.f): (عروق جان) ruh damarları.
u.+da 44a-6
ᶜuryan (a) : (عریان) çıplak.

u.+a 71a-7
uslan- : (اُصلان) durulmak.

u. 34b-2, 34b-2
uslu : (اُصلو) akıllı.

u. 94a-1
u.+lar 79b-6
usul (a) : (اُصول) yol.

u.+den 17b-8
uş : (اُش) 1. işte, şimdi.

u. 4a-3, 20b-1, 23b-2, 29b-12, 37a-11, 38b-9, 39a-9, 40a-12, 50b-10, 53a-5, 59b-6, 64b-8, 66a-4, 79a-11, 94a-5, 96a-6, 99b-7
2. bu.
u. 82b-8
3. çünkü.

u. 36a-3
uşaT- : (اوشو-) parçalamak.

u. 57b-9
ᶜuşşāḳ (a) : (عشاق، عشاق، عشاق) aşıklar.

u. 19b-6, 52b-2, 92b-13
u.+ı 5a-10, 9a-4, 18a-1
u.+uŋ 33b-4
ᶜuşūb (a) : (عشب) taze ot.

u. 49b-1
ut- : (اوت-) yenmek.

u.-ıp 50a-1
utan- : (اوتن-، اوتن) utanmak.

u. 14a-13, 14a-13, 58b-10
u.-madın 12b-6
uy- : (اوي-، اوى) 1. tabi olamk, kapılmak.

u. 91a-8
u.-alum 5b-7
u.-ma 71b-6, 93a-10, 94b-6
u.-maz 90a-8
2. bir inanca göre davranmak.
u.-up 80a-8
uyan- : (اوين-، اوين) 1. uykudan kalkmak.

u. 81b-5
u.-dı 15a-4
2. gerçekleri kavramak.
u. 43b-2
uyar- : (اوير-) 1. uyarmak.

u. 14b-12
2. uyandırmak.
u. 57b-10
u.-dı 15a-4
din çerāġın uyar-: ilahi duyguları canlandırmak.
u. 5b-13
fitne uyar- : karışıklığa sebep olamk.
u. 81a-12
yaḳīn şemᶜin uyar-: sağlam bilgi mumunu yakmak.
u. 48a-8
uyḫu : (ايخو) uyku.

u.+dan 15a-4

uyhudan göz aç-: gafletten uyanmak.
u. 42a-8

uyı- : (اويـ) uyumak.

u.-rsaŋ 15b-2

uyıklık : (اويقلق) uyku hali.

u.+durur 10b-5

ᶜuyūb (a) : (عيوب) ayıplar.

u. 43a-7, 43b-1, 43b-8

ᶜuyūn (a) : (عيون) gözler.

u. 44a-4

ᶜuzā (a) : (عزا) İslamiyet öncesi Kabe'deki büyük putlardan biri,

put (bkz. ᶜuzzā)
u. 12a-13, 53a-4

uzan- : (اوزنـ) uzanmak.

u.-dıyısa 70b-7
u.-ur 13a-9

ᶜuzlet (a) : (عزلت، عزلة) günah işlememek için bir köşeye

çekilip ibadetle meşgul olma.
u. 60a-8
u.+i 74b-11

ᶜuẓv (a) : (عضو) organ.

u.+ı 21a-5
u.+uŋ 6a-12, 14a-10
u.+uŋıla 58b-9

ᶜuzzā (a) : (عزّا) İslamiyet öncesi Kabe'deki büyük putlardan biri,

put (bkz. ᶜuzā)
u. 34b-5

Ü

ü (a) : (وُ ، ـُ) bağlama edadı (bkz. u, vu, vü)

ü. 2b-4, 2b-9, 3a-3, 3a-5, 3a-11, 3b-6, 3b-9, 4a-7, 4a-7, 4b-2,
4b-3, 5a-2, 5a-4, 5a-6, 5b-4, 5b-8, 5b-12, 5b-13, 6a-13, 6b-4,
6b-8, 6b-9, 7a-2, 7a-4, 7a-12, 7a-12, 7b-1, 7b-2, 8a-7, 8a-12,
8a-12, 8b-3, 8b-6, 8b-9, 8b-12, 8b-13, 9b-5, 9b-6, 9b-10, 10a-5,
10b-5, 11b-1, 11b-2, 11b-7, 12a-3, 12a-9, 12a-10, 12a-11,
12b-5, 12b-8, 12b-8, 12b-9, 12b-9,12b-9, 13a-2, 14a-13, 14b-
9, 15a-3, 15b-9, 15b-10, 16a-2, 16a-2, 16a-3, 16a-4, 16a-5,
17b-1, 18a-3, 18a-4, 18a-6, 18a-6, 19a-11, 20a-3, 20b-1, 22a-
2, 22a-4, 22b-2, 22b-2, 25b-3, 25b-4, 25b-7, 25b-7, 26a-4,
26a-11, 26b-11, 27a-3, 27a-11, 27a-12, 27a-12, 27a-12, 27b-
3, 27b-5, 28a-1, 28a-5, 28a-6, 28b-2, 28b-5, 28b-5, 28b-8,
28b-8, 28b-9, 29a-7, 30a-4, 30a-11, 30b-2, 30b-3, 32b-4, 32b-
7, 33b-4, 33b-5, 33b-5, 34a-2, 34a-3, 34b-5, 34b-7, 35a-1,
35a-1, 35a-3, 35a-6, 35a-6, 35a-7, 35a-9, 35a-11, 35b-10,
36a-4, 36a-4, 36b-3, 37a-10, 37a-12, 37b-12, 38b-3, 39b-5,
40a-3, 40b-2, 41a-2, 41a-10, 41b-7, 42b-2, 42b-8, 42b-9, 44b-
5, 44b-10, 46b-3, 46b-6, 46b-7, 46b-11, 47b-1, 47b-3, 47b-4,
47b-9, 48a-5, 48a-9, 48b-7, 48b-7, 48b-7, 48b-8, 49a-5, 49b-
2, 50a-2, 50a-6, 50b-3, 50b-3, 50a-6, 50b-8, 50b-8, 50b-8,
50b-11, 51a-5, 51a-6, 51a-7, 51a-9, 52a-2, 52a-5, 52a-13, 53a-9,
54a-3, 54a-3, 55a-3, 55a-7, 56a-3, 56a-6, 57a-4, 58a-5, 59a-6,
60a-3, 60a-8, 60a-8, 60a-13, 61a-3, 61a-8, 61b-3, 61b-4, 62a-
1, 62b-9, 62b-11, 62b-12, 63a-7, 64a-7, 65a-7, 65a-11, 65b-3, 65b-
6, 65b-10, 67b-2, 67b-4, 68a-11, 68b-5, 68b-10, 69b-3, 69b-3,
69b-11, 71a-11, 72a-1, 72b-5, 72b-12, 73b-5, 73b-5, 73b-5,
73b-5, 73b-7, 73b-8, 73b-9, 73b-9, 73b-11, 74a-6, 74a-6,
74b-1, 74b-2, 75a-2, 75a-3, 76a-9, 76a-9, 76a-9, 76a-10, 77a-
1, 77a-10, 77b-5, 77b-9, 78a-5, 79a-6, 80a-7, 80b-7, 82b-2,
83a-8, 83b-6, 84a-2, 84b-11, 85a-2, 85a-7, 85b-3, 86a-4, 86a-
4, 86a-7, 86a-7, 86b-1, 86b-2, 86b-3, 86b-4, 86b-4, 86b-6,
86b-8, 87a-12, 87b-5, 88a-5, 88a-10, 89a-8, 89b-1, 89b-2,
89b-10, 89b-11, 89b-12, 90a-5, 90a-9, 90a-11, 92b-4, 92b-4,
92b-6, 92b-6, 93a-5, 94a-13, 94b-5, 94b-5, 95a-4, 95b-1, 95b-
6, 96b-1, 96b-8, 97a-3, 97a-5, 97a-8, 97b-3, 97b-6, 98a-6,
98a-11, 98b-2, 98b-8, 98b-10, 99a-4, 99a-10, 99a-10, 100a-3,
100a-3, 100a-4, 100a-6, 100a-8

ücāc (a) : (اُجاج) acısu.

ü. 67a-6

üftāde (f) : (اُفتاده) düşkün, biçare.

ü. 97b-3

ü.+lerüz 6b-1, 6b-1, 6b-2, 6b-3, 6b-4, 6b-5, 6b-6, 6b-7, 6b-8, 6b-9, 6b-10, 6b-11, 6b-12, 6b-13, 7a-1, 7a-2, 7a-3, 7a-4, 7a-5, 7a-6, 7a-7, 7a-8, 7a-9, 7a-10, 7a-11, 7a-12, 7a-13, 7b-1, 7b-2, 7b-3, 7b-4, 7b-5, 7b-6, 7b-7, 7b-8, 7b-9, 7b-10, 7b-11, 7b-12, 7b-13, 8a-1, 8a-2, 8a-3, 8a-4, 8a-5, 8a-6, 8a-7, 8a-8, 8a-9, 8a-10, 8a-11, 8a-12, 8a-13, 8b-1, 8b-2, 8b-3, 8b-4, 8b-5, 8b-6, 8b-7, 8b-8, 8b-9, 8b-10, 8b-11, 8b-12, 8b-13,

ü.+ye 29b-7

ü.+yüz 85b-5

ülfet-i lā ilāhe illalāh (a): (اُلفتِ لا اِلٰهَ اِلّا اللّٰه) kelime-i tevhidin ülfeti.

ü. 2b-6

üli : (اولى) hisse, pay (bkz. ülü).

ü. 53b-5

ülü : (اُلو) hisse, pay (bkz. üli).

ü.+müz 6b-4

ümīz (a) : (اُميد، اوميد، اوميد) umut.

ü. 34b-1, 43b-8

ü.+edürür 74b-4

ü.+i 45a-8, 61b-7

ü.+ümüz 86b-2

ümīz dut- : umut etmek.

ü. 34a-9

ümīz it- : ummak.

ü. 19b-4, 59a-8

ümīz kes- : umut yitirmek.

ü. 34a-8, 48b-7

ü.+üŋde 39b-3

ümīz-i maġfiret (a): (اوميدِ مَغفِرت) bağışlama umudu.

ü.+üŋ 98b-7

ümīzivār (a.f): (اوميدوار) umutlu.

ü. 59b-6

ümmehāt (a) : (امّهات، اُمّهات، امهات) anneler.

ü. 51b-4

ü.+ı 67a-7

ümmet (a) : (اُمّت) Hz. Muhammed'in getirdiği dine tabi olanlar.

ü.+i 22b-8, 29a-12

ü.+sin 13b-9

ümmü'l- ḫabāyis (a): (اُمّ الخبايث) kötülüklerin anası.

ü.+e 99b-2

üns (a) : (اُنس، اُنس) 1. heybetten daha yüksek bir kaygı hali.

ü. 16a-3, 27a-12
2. dost.
ü.+i 48b-6

üst : (اُسْتْ اُوسْتْ) 1. dış yüzey.

ü.+ine 19a-6, 27a-9, 35b-4, 57a-6, 98a-8
2. ara.
ü.+ümüzden 29b-3
3. yukarı.
ü.+üŋdeki 38a-7
4. kendi, vücut.
ü.+ine 13b-2, 36b-8, 54b-3

üste ẓulmet yaġ-: derde uğramak.
ü. 61a-3

üstüŋe dur- : çok ilgilennmek.
ü. 43a-9

üstüŋe düş- : ulaşmak.
ü. 83a-12

üstād (f) : (اُسْتَادْ) bir seslenme sözü.

ü. 94a-5

üşen- : (اُشَنْ) sıkılmak.

ü.-me 91b-1

Üveys (a) : (اُوَيْسْ) Hz. Veysel Karani.

ü. 8b-4

ʿÜzeyr (a) : (عُزَيْرْ) Hz. Üzeyr peygamber.

ü.+i 88a-12

üzere : (اوُزَرَه ، اُزَرَه) üzere, üzerinde.

ü. 26b-3, 73a-10

üẕkürū yevme z̤āġati'l- ebṣār (a): (اُذْكُرُوا يَوْمَ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ)

gözlerin kaydığı o günü hatırlayın.

ü. 99a-11

üẕn (a) : (اُذُنْ) kulak.

ü.+e 49a-12

üẕneyn (a) : (اُذُنَيْنْ) iki kulak.

ü.+üŋ 22b-10

üzre : (اُزْرَه) üzerine.

ü. 85a-10, 86b-10, 87b-2, 87b-6

V

vācibāt (a) : (وَاجِبَاتْ) vazifeler.

v. 52b-3

Vācid (a) : (وَاجِدْ) zengin olan; Hz. Allah.

v. 86b-4

vaᶜd (a) : (وَعْدْ ، وَعْدْ) iyi şeyler üzerine söz verme.

v. 90b-2, 96b-7
v.+ine 67a-9

vaᶜdā (a) : (وَعْدَا) geciktirme.

vaᶜdāya ṣal- : geciktirmek.
v. 20b-5

vaᶜde (a) : (وَعْدَ) belli bir zaman.

vaᶜde yit- : ömür bitmek.
v. 54b-2

vādī-i Eymen (a): (وَادِيِ اَيْمَنْ) Hz. Musa'nın Tur dağında Hz. Allah'ın tecellisine mazhar olduğu yer.

v.+de 69b-9

vādī-i nār (a) : (وَادِيِ نَارْ) ateş vadisi.

v. 70a-7

vādī-i şevḳ (a): (وَادِيِ شَوْقْ) arzu vadisi.

v.+a 35b-3

vah : (وَاهْ) ünlem, vah.

v. 50b-10

vā-ḫacletā (a) : (وَاخَجْلَتَا ، وَاخَجْلَتَا) vay benim utancıma.

v. 12b-6, 17b-2

vaḥdāniyyet (a): (وَحْدَانِيَّتْ) artmaktan, ayrılmaktan, eksilmekten beri ve münezzeh olma.

y.+üŋ 10b-2

vaḥdet (a) : (وَحْدَتْ) birlik.

v. 6a-7, 7b-4, 14b-3, 32a-3, 60b-8, 73b-3, 95a-12
v.+de 35b-11
v.+i 3b-5, 22b-9
v.+üŋe 9a-10

Vāḥid (a) : (وَاحِدْ ، وَاحِدْ) yalnız ve tek olan; Hz. Allah.

v. 86b-4, 88a-5

vaḥş (a) : (وَحْشْ) yabani hayvan.

v. 34a-3, 86a-7

vaḥyu'llāh (a) : (وَحْيُ اللّٰه) Allah'ın ayetleri.

v. 11a-6

vaʿīd (a) : (وَعِيدْ) iyiliğe sevk etme ve kötülükten sakındırma için korkutma.

v. 90b-2

vāʿiẓī (a) : (واعِظى) vaizlik.

v. 74a-2

vaḳar (a) : (وَقَرْ ، وَقَر) ağırbaşlılık.

v. 58a-4, 75b-4, 98a-9
v.+um 20a-7

vaḳārī (a) : (وَقارى) ağırbaşlı.

v. 19a-3

vaḳāyiʿ (a) : (وَقايِعْ) olaylar.

v. 85a-2

vaḳfe-i ʿArafāt (a): (وَقْفَهٴ عَرَفاتْ) hacıların Arafat dağında bir süre durmaları.

v. 58a-9

vāḳıʿa (a) : (واقِعَه) olmuş bir gerçek.

v.+yı 52b-7

vāḳıʿa-ı ḥāl-i ḫāb (a): (واقِعَهٴ حالِ خوابْ) uyku halindeki rüya.

v. 43b-2

vāḳıf (a) : (واقِفْ) sahip.

v. 58a-7

vāḳıf ol- : bilmek, öğrenmek.

v. 37a-3, 49b-7, 52a-7, 60b-12, 66b-9, 68a-9, 73b-2

vaḳr (a) : (وَقْرْ) kulak ağırlığı.

v. 49a-12

vaḳt (a) : (وَقْتْ ، وَقْتْ) zaman, vakit.

v. 3b-11, 4a-3, 35a-3
v.+de 9b-12
v.+deki 8b-9
v.+i 4a-12, 5a-12, 5b-1, 5b-13
v.+idür 5a-12, 5b-1, 5b-13, 35b-1, 47a-11, 58b-12
v.+ine 59a-9, 82a-11
v.+ümizi 4b-9
v.+üŋ 15a-1

ṭulu͡ᶜ vaḳti : doğuş zamanı.
v. 43b-9
vaḳt-i ᶜişa͞ (a) : (وَقْتِ عِشا) yatsı vakti.
v. 35a-6
vaḳt-i rıḥlet (a): (وَقْتِ رِحْلَتْ) ölüm zamanı.

v.+dür 45b-9, 53b-7
vakt-i rukud (a): ( ) uygun vakit.
v. 97a-1
va͞lid (a) : (وَالِدْ) baba.

v. 85a-7
v.+den 85a-7
va͞lih (a) : (وَالِهْ) şaşırma.

va͞lih ḳal- : şaşırmak.
v. 15a-12
va͞lih ol- : şaşırmak.
v. 5b-4, 13a-6
vallahü aᶜlemü͞ bi's-sevab (a): (وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوَابْ) Allah en doğrusunu bilir.
v. 40a-13
var : (وَارْ ، وَرْ) 1. mevcut, var.

v. 3a-2, 5a-8, 5a-9, 6b-4, 10b-7, 12a-9, 15b-2, 34b-6, 39a-12, 40b-6, 48b-7, 58a-6, 58b-6, 61b-6, 63a-1, 67a-3, 69a-10, 71a-9, 72b-7, 75b-4, 76a-3, 78b-4, 88a-5, 88b-9, 89b-11, 99a-2
v.+dur 23a-12, 34b-1, 49b-3, 53b-6, 64a-11
v.+durur 4b-6, 35a-11, 95a-1
v.+ıdı 34a-3, 37b-1, 38a-13, 41b-10, 60b-6, 61a-5
v.+ısa 5a-7, 33a-6, 57a-8, 662-7, 65-10
v.+iken 86a-9
v.+mı 33a-5
v.+mıdur 49b-2, 69b-8
v.+sın 62b-4
2. servet.
v.+umuz 5b-12
var ol- : bulunmak.
v. 29b-9, 96a-3
var ni : her ne varsa.
v. 12a-8, 66b-9, 88a-5, 92a-5, 100a-5, 100a-7
varını yi- : servetini tüketmek.
v. 90a-6
elde ne var : yapılacak bir şey yok.
v. 23b-3
var- : ( ) 1. gitmek, ulaşmak.

v. 45b-6, 57a-3, 63a-5, 72a-12
v.-a 64b-1
v.-alum 10b-5, 36a-11
v.-amaz 34a-7
v.-an 99b-5
v.-asın 68a-5
v.-dı 83a-6
v.-dugınca 66a-11
v.-dugını 94a-5
v.-ınca 30b-9
v.-madın 42b-3
v.-uŋ 33a-3
v.-urlar 69a-4
v.-ursa 54a-6
2. huzura çıkmak.
v.-asın 17b-1
3. bitmek, tükenmek.
v.-madın 91b-9
ʿacze var- : acizlik göstermek.
v.-up 85b-1
elden var- : kaybetmek.
v.-dı 32b-12, 79a-12
v.-up 27a-3, 44a-1
fesāda var- : karışıklık çıkmak.
v.-madın 67a-5
ġarḳa var- : boğulmak.
v.-dı 74a-9
gün inmege var-: güneş batmak.
v.-dı 63b-1
yavu var- : kaybolmak.
v.-anlariçün 7b-5
v.-dugı 19a-11, 83a-10
v.-dukda 6a-5
v.-mışam 47b-9
yile var- : boşa gitmek.
v.-dı 41a-1, 92a-7
v.-ursa 100b-10
yol var- : amaca ulaşmak.
v.-anlariçün 8b-6
v.-dı 96a-7
v.-ımaz 15a-12
yolı var- : amaca ulaşmak.
v. 57a-6, 67a-10
v.-dılar 92a-4
v.-mazsın 55b-6

varıl- : (وارلـ) gidilmek.

yol varıl- : amaca ulaşılmak.

v.-saydı 11b-13

vārid (a) : (وارِدْ) erişen.

vārid ol- : erişmek.

v. 87b-9

vārīdāt (a) : (وارِدات) kulun kastı olmaksızın gayptan kalbe doğan manalar.

v.+ı 80a-1

vāridāt-ı ġayb (a): (وارِداتِ غَيْب) gayptan kalbe doğan manalar.

v.+a 12a-6

vāridāt-ı ġaybī (a): (وارِداتِ غَيْبي) gaybi olarak kalbe doğan manalar.

v. 81b-2, 83b-13, 87b-9

v.+den 43b-10

vāridāt-ı ġaybiyye (a): (وارِداتِ غَيْبيّه) gaybi olarak kalbe doğan manalar.

v. 23a-3

vāris̱ (a) : (وارِثْ ، وارِثْ) mirasçı.

v. 28b-2, 66b-12

varlıK : (وَرْليغ ، وَرْلِق ، وَرْلِغ ، وَرْلِغ) vücut, maddi yan.

v. 3a-3, 12b-5, 19a-11, 21a-12, 43a-11, 43a-12, 61b-12, 68b-8, 97a-11
v.+a 35b-11
v.+dan 22a-11
v.+dur 41a-4, 42a-1
v.+ı 4a-5, 17b-1, 19b-8, 22b-6, 26a-3, 55b-5, 70a-2, 71a-6
v.+ın 11b-8, 12b-4, 15b-7, 40a-11, 46b-11, 64a-1, 67a-1, 94b-3
v.+ına 22a-5, 43b-5, 98b-4
v.+ını 9a-6, 69a-4, 98a-10
v.+lar 8a-6, 25b-6, 73b-6
v.+ları 41a-11
v.+umuz 17a-6
v.+uŋ 11b-9, 17b-9, 41b-6, 43a-7, 50a-9, 50a-10, 85a-7, 97a-11
v.+uŋa 74b-1, 86b-6, 86b-8
v.+uŋdan 51a-8
v.+uŋı 3a-4, 76b-10

suret varlığı : insanın maddi yanı.

v.+n 85a-1

varmaK : (وَرْمَغ) huzura çıkmak.

v.+a 17b-2

varṭa (a) : (وَرْطَ) tehlike.

varṭaya düş- : tehlikeye kapılmak.

v. 51b-7
vaṣab (a) : (وَصَب) hastalık, ağrı.

v. 37b-7
vaṣf (a) : (وَصْف ، وَصْف) özellik, sıfat.

v.+ı 50b-7, 83b-9, 85b-9, 98a-2
v.+ıdur 27a-10
v.+ında 17a-8, 85b-1
v.+ını 77a-11
vaṣf iT- : özelliğini belirtmek.
v. 81b-5
vaṣf-ı ḥal (a): (وَصْفِ حَال) durumun özelliği.

v.+ini 77a-1
v.+üŋe 40a-12
vaṣf-ı pāk (a.f): (وَصْفِ پَاك) halis özellik.
v.+üŋdür 85a-6
vaṣf- sıfāt-ı beşer (a): (وَصْفِ صِفَاتِ بَشَر) insanın özelliğini anlatma.
v. 98a-2
vaṣl (a) : (وَصْل) kavuşma.

v.+ı 27a-4
v.+ıdur 98b-10
v.+ını 23b-1
vaṣl ol- : kavuşmak.
v. 41a-8
vaṣlın iT- : kavuşturmak.
v. 96b-9
vaṣlat (a) : (وَصْلَت) kavuşma.

v.+da 18a-5
vaṭan (a) : (وَطَن) vatan.

v.+laruŋuz 54a-1
vā-veylā (a) : (وا وَيْلا) eyvah, yazık.

v. 14a-12, 35a-3
vāy : (وَاى) ünlem, vay.

v. 46a-4, 50b-1, 55a-1, 59b-2, 94a-3
vāżıḥ (a) : (واضح ، واضح) açık.

v. 15b-8, 81b-4
vażīᶜ (a) : (وضيع) alçak.

v. 56a-3

vazīfe (a) : (وَظِيفَه) görev.

vazīfe eyle- : görev bilmek.
v. 80a-3

ve (a) : (وَ) bağlama edadı .

v. 9a-6, 12a-5, 14a-5, 49a-1, 80a-11

vebā (a) : (وَبا) bir çeşit salgın hastalık.

v. 22b-3

vebāl (a) : (وَبال) günah.

v. 21b-2

vecd (a) : (وَجْد ، وَجْد) kendini kaybedercesine ilahi aşka dalma.

v. 3b-9, 5a-6, 44b-10, 59a-6, 60a-13
v.+ile 45a-5

Vech-i Cāvidān (a.f): (وَجْهِ جاوِدان) edbedi yüz; Hz. Allah.
v. 74a-7

vech-i muẓlim (a): (وَجْهِ مُظْلِم) karanlık yüz.
v. 32a-4

ved (a) : (وَد) dostluk, sevgi (bkz. vedd).

v. 89a-10

vedd (a) : (وَدّ) dostluk, sevgi (bkz. ved).

v. 93b-9

vefā (a) : (وَفا ، وَفا) bağlılık, sebat.

v. 13b-10, 14a-3, 67b-13, 70a-5, 72b-5
v.+sı 49a-5

vefā kıl- : dostluğu devam ettirmek.
v. 21b-10, 35a-9, 51a-10, 99a-1

vehhāc (a) : (وَهّاج) çok parlak.

v. 67a-3, 68b-4

vehm (a) : (وَهْم) kuruntu.

v.+i 32b-6

veled (a) : (وَلَد) çocuk.

v.+den 85a-7

veleh (a) : (وَلَه) sersemlik.

v. 5a-4

velī (f) : (وَلى) fakat , amma.

v. 2b-8, 37a-11, 37a-12, 45b-3, 46b-3, 75b-8, 76a-1, 83a-1, 84b-1

velī (a) : (وَلى ، وَلِيّ) 1. Allah dostu, veli.

v. 40b-10, 74b-12
v.+ler 9b-9, 13b-11
v.+nüŋ 8b-2
v.+yem 73a-3
2. koruyucu.
v. 91a-3

velī taḥṣīlehe (a): (وَلى تَحْصِيلِهِ) onun elde edilmesi.

v. 14a-8

velvele (a) : (وَلْوَلَه) gürültü.

v. 16b-5. 20a-1

verā'-ı ṭavr (a): (وَرآءِ طَوْر) davranış ötesi.

v. 42a-2

verd (a) : (وَرْد) gül.

v. 91b-9, 92a-7

verziş (f) : (وَرْزِش) çalışma.

verziş iT- : çalışmak.

v. 83b-5

vesāvis (a) : (وَسَاوِس) kuruntular.

v. 66b-7

vesmet-i ẓulümāt-ı te'ayyenāt (a): (وَسْمَتِ ظُلُماتِ تَعَيُّنَات) varlık karanlığının izleri.

v. 53a-2

vesvās (a) : (وَسْوَاس) şeytan.

v.+uŋ 90a-5

vesvese (a) : (وَسْوَسَه) şüphe.

v. 17b-5

veted (a) : (وَتَد) ağaç kazık.

v. 86a-6

vezīr (a) : (وَزِير) paşa ünvanı taşıyan kimse.

v. 31b-3

vidād (a) : (وِدَادَه ، وِدَاد) sevme, sevgi.

v. 93b-9, 94a-9, 95b-11
v.+ıla 44a-6

vikr (a) : (وِقْر) yük.

vikr ol- : sıkıntı vermek.

v. 49a-12

vilāyet (a) : (وِلَايَتْ ، وِلَايَتْ) velilik.

v. 9b-6, 9b-7, 25a-10, 28b-7, 80a-12, 82b-7

v.+e 4a-10

v.+içün 8b-4

bāṭın vilāyeti : iç dünya.

v.+n 4a-10

vir- : (وِيرْ- ، وِرْ- ، وِرْ) 1. nasip etmek, bağışlamak.

v. 10a-8, 15b-6, 52b-10, 65b-7, 84b-11, 95b-10, 100b-1

v.-dügine 58b-11

v.-dügüni 9b-3

v.-e 2b-9, 80a-8

v.-em 30a-2

v.-en 60a-4, 62a-2

v.-eni 67b-13

v.-eydi 64a-10

v.-gil 83a-2, 83a-11

v.-medin 43b-7

v.-medügi 93a-12

v.-mişdürür 37b-6

v.-ür 3a-5, 3a-11, 13a-9, 17a-12, 60a-3, 89a-5, 95a-2

2. yansıtmak.

v. 5b-5, 39b-6, 57a-10, 80a-5

v.-di 15b-12

v.-e 23a-3, 26a-11, 44b-12, 66b-7, 69a-7, 78a-2

v.-dügi 76b-9

v.-medi 34a-6

v.-ür 19b-7, 28a-8, 68b-2, 83b-13

v.-ür mi 11b-12

3. ulaştırmak, eriştirmek.

v.-di 35a-6, 69a-4

v.-düm 95a-9

v.-e 10b-12, 23a-4, 53a-10

v.-medise 67a-9

v.-üp 67b-12

v.-ür 10a-6, 87b-3

4. feda etmek.

v. 38a-6, 56b-2, 97a-11

v.-e 32a-1

v.-ür 63a-11

v.-ürseŋ 32a-9

5. herhangi bir duruma yol açmak.

v.-e 64b-10

v.-mez 84b-6

6. yaymak.
v.-iser mi 49b-1
v.-ür 19b-5
7. vermek, takdim etmek.
v.-üben 9a-4
v.-üp 45a-6
8. sağlamak.
v.-e 58a-7
v.-medi 77a-5
9. göndermek, salmak.
v.-medi 9b-7
10. kazandırmak.
v.-ür 28b-5
11. hissettirmek.
v.-medügi 17b-6
12. ortaya çıkarmak.
v.-e 67b-2
13. Tasviri fiil yapar.
v. 59b-3

ad vir- : isimlendirmek.
v.-ür 90a-10

amān vir- : canının bağışlamak.
v.-mez 22a-10

baş vir- : her şeyini feda etmek.
v. 59a-4, 72a-4

boyın vir- : kendini feda etmek.
v. 86a-13
v.-seŋ 86a-8

cān vir- : ölmek.
v.-üp 33b-6
v.-ür 63a-10

cevāb vir- : cevaplamak.
v.-esin 80a-9

cilā vir- : arındırmak.
v.-esin 22b-13

dest vir- : teslim olmak.
v.-di mi 63a-10

emān vir- : can kurtarmak.
v.-eydi 64a-10

el vir- : 1. teslim olmak.
v. 31a-12
2. fırsat vermek.
v.-e 26a-6
3. yardım etmek.
v.-enleriçün 8b-6

fetvā vir- : uygun görmek.
v.-ürem 14a-4

ġarḳa vir- : boğmak.

v. 61a-1
v.-di 37b-4
v.-e 3a-4, 33a-12
v.-elüm 5b-2
v.-en 64a-1
v.-mediler 80b-9
v.-mişdür 94b-3
v.-üp 19b-7
v.-ür 35b-9

göŋül vir- : kalpten bağlanmak.
v.-eli 12b-4
v.-enleriçün 7b-5

ḥayāt vir- : canlandırmak.
v.-medi 51a-11

ʿışḳa vir- : aşkla hemhal etmek.
v. 3a-3, 3a-8, 11a-12, 11b-9
v.-elüm 3b-8

mīve vir- : meyvelenmek.
v.-dügi 49b-2
v.-dügin 42b-9

nefes vir- : solumak.
v.-ürseŋ 27a-5

rıżā vir- : uygun görmek.
v. 33b-9
v.-di 33a-3
v.-dük 10a-1
v.-mişüz 80b-5

ṣafā vir- : neşelendirmek.
v. 12b-7

sīle vir- : felakete uğratmak.
v.-ürsin 56b-5

ṣuya vir- : suya atmak.
v.-dük 40b-3

şeref vir- : şereflendirmek.
v.-di 27b-3

ṭārāca vir- : yağmalamak.
v.-diler 73b-10

yile vir- : boşa çıkarmak.
v.-di 19a-3, 69a-9, 69b-5
v.-dük 40b-3
v.-e 73a-2
v.-me 85b-13, 86a-1
v.-ür 42a-10

vīrān (f) : (ویران ، ویران) yıkık, kederli.
v. 33b-11
v.+da 2b-2
v.+ı 4b-4

v.+ıyam 20b-8
vīrān it- : harabeye döndürmek.
v. 36b-9
vīrān ol- : harabeye dönmek.
v. 26a-8
vīrāne (f) : (ویرانه)yıkılmış yapı.

v.+yi 17b-12
vīrāne-gend (f): (ویرانه كنده) pis kokulu harap yer.

v. 96a-7
vird (a) : (وِرْدْ) belli vakitlerde sık sık ve devamlı olarak okunan

çeşitli dualar.
v.+i 16b-2, 98b-8
v.+içün 7a-12
v.+ile 80a-1
viribi- : (ویریبی) göndermek.

v.-di 27b-2
viril- : (ویریل ، وِرِل) 1. nasip edilmek.

v.-di 88b-2, 88b-8
v.-e 86a-12
v.-miş ola 71a-4
2. sağlanmak.
v.-en 34a-4
virmeK : (وِرْمَاكْ) yansıtmak.
v.+e 47a-4
viṣāl (a) : (وِصَالْ) kavuşma.

v.+i 35b-6
v.+inden 71a-13
vizr-i hammāl (a): (وِزْرِ حَمَّالْ) hammal yükü.
v.+içün 31b-3
vu (a) : (وُ) bağlama edadı (bkz, u, ü, vü).

v. 2b-7, 3a-2, 3a-5, 5b-13, 6a-3, 6a-3, 6b-2, 6b-2, 6b-12, 6b-12, 6b-12 7a-2, 7a-3, 7a-4, 7a-9, 7a-10, 7a-11, 7a-11, 7b-1, 7b-12, 7b-13, 8a-10, 11b-2, 12a-3, 15b-1, 16a-5, 21a-11, 25a-9, 25b-11, 28a-4, 31b-2, 34b-4, 34b-7, 34b-7, 37a-7, 37b-5, 38a-10, 46b-7, 49a-7, 50a-8, 51b-4, 51b-6, 53b-4, 54b-3, 55a-4, 57b-10, 58a-3, 58a-11, 58b-8, 61a-9, 61a-11, 61b-4, 61b-7, 62a-4, 63b-6, 63b-7, 64a-1, 68a-5, 69a-5, 74a-4, 80a-2, 80a-2, 80b-8, 83a-7, 86a-2, 86a-12, 91a-7, 99b-12
vuḥūş (a) : (وُحُوشْ) kurtlar.

v. 92b-6

vuḳūf (a) : (وُقُوفْ) sahip.

v. 45b-4

vur- : (وُر-) kesici aletle batırmak.

v.-am 30a-10

āteş vur- : yakmak.

v. 35b-11

büşt-i pā vur- : terk etmek.

v.-alum 5b-2

gūş vur- : dinlemek.

v. 84a-6

püşt-pā vur- : terk etmek.

v.-up 60a-5

vuṣlat (a) : (وُصْلَتْ) kavuşma.

v. 7b-4

vuslat şarabı : kavuşma içkisi.

v. 14b-9

vü (a) : (وُ ، ــُ) bağlama edadı (bkz, u, ü, vu).

v. 2b-7, 4b-8, 4b-12, 5b-4, 5b-10, 5b-10, 5b-10, 6b-9, 7a-9, 7a-10, 7a-11, 7a-12, 7b-12, 7b-13, 8a-4, 8b-4, 8b-5, 8b-5, 8b-5, 8b-5, 8b-10, 9a-10, 9a-13, 11b-7, 16a-2, 16b-2, 17b-8, 19b-3, 19b-7, 20a-2, 20a-6, 21a-5, 22a-2, 22b-9, 27b-12, 34a-2, 34a-10, 36a-6, 37b-9, 40b-10, 45a-12, 45b-3, 48a-11, 52b-5, 57a-2, 58a-2, 58b-4, 58b-4, 63b-11, 65a-11, 65b-1, 65b-9, 66a-5, 67b-5, 67b-13, 69b-12, 73b-7, 74a-4, 74a-4, 77a-7, 83a-7, 83b-3, 86b-5, 89a-3, 90a-1, 91a-3, 92a-8, 92b-1, 92b-6, 93a-7, 93b-11, 95b-1, 99b-3, 99b-3

vücūb (a) : (وُجُوبْ) layık olma.

vücūb ol- : gerekli bulunmak.

v 43a-8

vücūd (a) : (وُجُودْ ، وُجُودْ) varlık.

v. 7b-10, 52a-3, 60b-5, 88a-6, 88a-8, 96b-9

v.+ı 89a-6

v.+ıla 61a-11

v.+uŋ 15a-2, 41a-4, 53b-2, 64a-7,

v.+uŋı 56b-2

vücūd yitür- : maddiyattan arınmak.

v.+ın 70b-1

vücūda gel- : meydana gelmek.

v. 43a-3

vücūda getür- : yaratmak.

v. 65b-10

vücūd Baṣrası : vücut şehri.

v.+uŋ 38a-4
vücūd-ı ādem (a): (وُجودِ آدم) insanın varlığı.
v.+üŋ 97a-5
vücūd-ı ʿaynī (a): (وُجودِ عَينى) benzer olan varlık.
v.+den 88a-7
vücūd-ı ḳaṭre (a): (وُجودِ قَطره) katrenin varlığı.
v. 11b-4
vücūd-ı züll-i gül (a.a.f) : (وُجودِ ذُلِّ گُل) gülün hakir vücudu.
v. 53a-4
vüsʿ (a) : (وُسع) güç, kuvvet.

v.+ınca 87a-3
vüsʿ-ı ṣaḥrā (a): (وُسعِ صَحرا) çöl genişliği.
v. 18b-5
vüsʿ-ı ṭāḳat (a): (وُسعِ طاقَت) güç varlığı.

v.+ca 95b-3
vüsʿat (a) : (وُسعَت) genişlik.

v. 51a-3
vüsʿat-ı kāsī (a.f.): (وُسعَتِ كاسى) kase gibi genişlik.
v. 13a-13
vüzūḥ (a) : (وضوح) açık, belli.

v. 76b-9, 77a-5

Y

ya (a) : (یَا ، یا ، یآ) seslenme, ünlem.

y. 6b-3, 7a-3, 7a-6, 8a-11, 10b-6, 10b-6, 12b-11, 12b-12, 14b-10, 15a-8,19b-3, 19b-5, 20b-6, 27a-11, 37b-4, 46a-1, 46a-12, 48a-3,48a-3, 48a-4, 48a-5, 48a-6, 48a-7, 48a-8, 48a-9, 48a-10, 48a-11, 48a-12, 48b-1, 48b-2, 48b-3, 48b-4, 48b-5, 48b-6, 48b-7, 48b-8, 48b-9, 51b-13, 52a-2, 52a-3, 52a-5, 52b-8, 52b-10, 59a-7, 59a-9, 65b-7, 65b-7, 65b-8, 65b-8, 65b-9, 65b-9, 65b-10, 65b-11, 66a-1 66a-2, 66a-3, 66a-4, 66a-5, 66a-6, 66a-7, 66a-8, 66a-9, 66a-10, 85b-3, 85b-5, 85b-7, 88a-4, 93b-10, 95b-10, 97a-5, 97a-8, 97a-8, 97b-3, 97b-4, 97b-4, 97b-5, 97b-5, 97b-6, 97b-6, 97b-7, 97b-7, 97b-8, 97b-8, 97b-9, 97b-9, 97b-10, 97b-10, 97b-11, 97b-11, 97b-12, 97b-12

ya (f) : (یَه ، یَا) 1. bir takım duyguları güçlendirmek için kullanılır.

y. 9b-2, 13b-12, 14a-1, 19a-5, 19a-9, 19a-9, 19b-5, 23a-6, 23b-4, 28a-2, 30b-1, 32a-12, 32b-11, 34b-5, 34b-6, 37a-6, 43b-4, 47a-11, 49b-2, 50b-9, 51b-7, 53b-6, 56a-9, 60a-11, 62a-5, 62a-9, 62b-7, 63a-1, 63a-2, 63a-6, 70a-10, 70a-12, 70b-1, 70b-3, 70b-6, 70b-9, 71a-3, 71a-4, 71a-11, 72a-6, 72b-1, 72b-2, 77a-12, 77b-2, 77b-12, 78b-9, 84b-6, 90b-5, 90b-8, 97a-6, 100a-4

2. veya, ve.

y. 27b-5, 36a-3, 39b-5, 59b-10, 60a-6, 62b-5, 62b-10, 63a-11, 70b-2, 70b-3, 71b-2, 74b-8, 77a-1, 85b-11, 91a-4, 92b-5, 92b-7, 97b-9, 97b-9, 97b-11, 97b-11, 100b-7

3. hele.

y. 21b-8, 60a-4, 72a-7, 91a-12

4. sanki.

y. 46b-1, 99b-13

ya-ḫo :(یَه خو) yahut, veya (bkz. ya-ḫod).

y. 51b-4

ya-ḫod :(یَه خود) yahut, veya (bkz. ya-ḫo).

y. 19b-5, 26a-2, 36a-3, 38a-7, 88a-3

ya...ya (f) : (یَه ... یَه) ya...ya.

y. 6b-7

yābān (a) : (یَابَان ، یابان) yabancı.

y.+a 66b-2

y.+da 17b-4

yād (a) : (یاد) anma.

y.+ı 30a-12

yād ḳal- : anılmak.

y. 37a-1

yād ḳıl- : uzaklaştırmak.

y. 59a-8

yaġ- : (یغ) yağmak.

üste ẓulmet yaġ-: derde uğramak.

y.-ar 61a-3

yaġdur- : (یغدور) bir şeyin çok sayıda ve aralıksız bir şey üzerine gelmesini sağlamak.

y.-duŋ 36b-8

yaġma (f) : (یغما) talan etme.

yaġma iT- : yağmalamak.

y. 15b-7

yaġma ol- : yağmalanmak.

y. 19a-11, 98a-11

yaġmaç (f+t) : (یغماج) yağma .

yaġmaç göç- : fazlasıyla itibar etmek.

y. 25a-10

yaġmala- (f+t): (یغمالا) talan etmek.

y.-dı 46b-11

yaḫşı : (یخشی) güzel.

y. 32b-13

yaḫ- : (یخ) 1. ateşe vermek (bkz. yaḳ-).

y.-am 30a-9

y.-dılar 93a-4

2. yok etmek (bkz. yak-).

y.-dı 79a-8

cihān yaḫ- : insanlara eziyet etmek.

y.-duŋ 56a-7

meşʿale yaḫ- : ışık vermek.

y.-dı 20a-1

yaḫıl- : (یاخل - یخل) 1. ızdırap çektirilmek (bkz. yaḳıl-)

y. 35b-10

y.-ursın 89a-13

2. yakılmak (bkz. yakıl-).

y.-up 21a-4

y.-ur 37a-9

ʿışḳa yaḫıl- : aşk ile dertlenmek.

y.-up 3b-7

yak- : (يَقْ-) 1. ateşe vermek (bkz. yah-).

y.-mayınca 100b-4
y.-up 30b-2
2. yok etmek (bkz. yah-).
y. 50b-5

şem^c-i meştaḳı yaḳ-: şevk mumunu ateşlemek.
y.-up 5a-10

cān yaḳ- : ızdırap çektirmek.
y.-arsın 14b-1
y.-dı 46a-9

cihānı ḥasrete yaḳ-: özlem ile eziyet etmek.
y.-duŋ 25b-12

odlara yaḳ- : ateşe vermek.
y.-up 62a-6

yaḳıl- : (يَاقِلْ- ، يَقِيلْ- ، يَاقُلْ- ، يَقُلْ-) 1. ızdırap çektirilmek (bkz. yahıl-)

y. 57a-10
y.-a 68a-12
y.-alum 47b-2, 91b-11, 94b-4
y.-duk 59a-11
y.-up 96a-1
2. yakılmak (bkz. yahıl-).
y.-a 20b-1
y.-ıp 15b-12
y.-madın 89a-9

ḥırs odına yaḳıl-: hırsa yenik düşmek.
y.-up 73a-2

odlara yaḳıl- : çok üzülmek.
y.-up 54b-3

yaḳın : (يَقِينْ) yakın.

y.+sın 47b-12

yaḳın ir- : yaklaşmak.
y. 64b-8

yaḳın ol- : yakınlaşmak.
y. 71b-6

yaḳīn (a) : (يَقِينْ ، يَقِينْ) her türlü şüpheyi ortadan kaldırıp tasdik edilen gaybın hakikatına inanmak.

y. 7a-3, 16a-5, 28b-3, 51a-6, 51a-7, 57b-5, 68b-10, 71a-3, 73a-13, 74a-10
y.+de 7a-8
y.+dur 11a-5

yaḳīn şem^cin uyar-: sağlam bilgi mumunu yakmak.
y. 48a-8

yaḳīn-i şāyibe [i] reyb (a): (يَقِينِ شَايِبَهٔ رَيْبْ) şüpheli ve şaibeli bilgi.

y.+ile 43b-3

yaḳīnsuz (a+t) : (يقينسز) sağlam bilgiye sahip olmayan.

y. 73a-12

yāḳūt-ı revān (a.f): (ياقوت روان) gözyaşı.

y.+dan 56b-10

Yaᶜḳūb (a) : (يعقوب، يعقوب) Hz. Yakup.

y. 9b-1, 27a-4
y.+a 18b-10
y.+ı 18b-8

Yaᶜḳūbvār (a) : (يعقوب وار) Hz. Yakup gibi.

y. 29b-10

yalan : (يلان، يلان) yalancı.

y. 73b-12
y.+sın 39a-1

yalvar- : (يلور-، يلوار-) yalvarmak.

y.-alum 65b-8
y.-arsın 38a-5
y.-ıban 65a-4

yan- : (يان-، يان-، يان) 1. ızdırap çekmek.

y. 20a-4, 20a-5, 35b-10, 56a-11, 57a-10, 57b-11
y.-a 68a-8, 68a-12
y.-alum 5b-9, 47b-1, 47b-2, 96b-4
y.-am 29b-10
y.-ar 37a-9
y.-ayım 40a-5
y.-duk 59a-11
y.-mayan 58a-9
y.-sun 75a-8
y.-up 36b-11, 89a-13, 96a-1
2. arzu duymak.
y.-anlara 13b-2
y.-ar 70a-7
y.-madın 33b-1
3. yanmak.
y.-ar 19a-6, 72a-6
y.-arsa 96a-2
y.-madın 77a-5
y.-up 21a-11, 38b-2, 81a-7

odlara yan- : ateşte yanmak.

y.-ar 96b-3
y.-up 61b-5

meḥabbet odına yan- : sevgi ateşine kapılmak.

y.-up 21a-4

meḥabbette yan-: olgunlaşmak.

y.-ar 38b-1

şevḳ odına yan-: arzu ateşine kapılmak.

y.-dukca 18b-1

yaŋa : (یاكه ، یكا) taraf.

y. 54a-4

y.+dan 46a-1, 46a-4, 66a-4

yaŋıl- : (یڭلـ) yanılmak.

y.-up 90a-12

yaŋlış : (یڭلش ، یڭلیش) yanlış.

y. 66b-4

y.+uŋı 45a-6

ya'ni (a) : (یعنی) sözün kısası.

y. 13a-4, 59a-2, 70b-6, 88b-2

yanuḫ : (ینوخ) yanık.

y. 76b-8

yap- : (یپـ ، یاپـ) 1. yapmak.

y.-ar 56a-6

2. inşa etmek.

y.-ar 71b-10

yapış- : (یپشـ) sarılmak.

y.-dı 39b-2

yapraK : (یپراغ) yaprak.

y.+ı 9a-8

yar (f) : (یار ، یار) 1. Hz. Allah.

y. 56b-8, 62b-3, 73b-5, 76b-11, 81b-8, 83a-12

y.+a 10b-10, 50a-9, 69a-12

y.+dan 36a-9

y.+ı 36a-7, 83a-12

y.+uŋ 12b-3, 13a-9, 13a-10, 18b-7, 56b-12

2. dost, sevgili.

y. 32a-8, 33b-5, 80b-7, 80b-8, 99b-12

yār-ı meşāyiḫ (f.a): (یار مشایخ) şeyhlerin dostu.

y. 83b-12

yara- : (یره ، یاره) faydalı olmak.

y.-r 71a-9

işe yara- : elverişli olmak.

y.-yam 47b-8

yaraT- : (يَرَتْ- ، يارَتْ- ، يَرَتْ-) yaratmak.

y.-an 17a-1, 34a-2, 97a-4, 98b-1, 98b-2
y.-dı 4a-1, 14b-1, 92a-11, 92b-8

Yaradan : (يَرادَنْ) Hz. Allah.

y. 60a-3

yaradıl- : (يارَدِلْ-) yaratılmak.

y.-mışdı 38a-13
y.-mışıdı 60b-6

yaraş- : (يارَشْ ، يارَشْ ، يَرَشْ) uygun düşmek.

y.-maz 72b-3, 83a-7, 95b-7
y.-ur 5a-2, 58a-4, 75a-8, 75a-8, 75a-8, 94a-4

yāren (f) : (يارَنْ) dostlar.

y.+i 67b-13

yarıcı : (يارِجى) yardımcı.

y. 83b-3

yarın : (يارِنْ ، يارِنْ) 1. ahiret günü.

y. 14b-10
y.+gı 70b-8
2. gelecekte.
y. 36a-12

yas : (ياصْ ، ياسْ) matem.

y.+ıla 74b-5

yas tut- : üzülmek.

y. 21b-7

yas- : (ياسْ ، يَسْ) gevşetmek.

hırs yayını yas-: şiddetli arzuları terk etmek.

y.-alum 4a-8
y.-anlariçün 7b-9

yasaK : (يَساغْ) kanun.

y.+ı 75b-8

yaş : (يَشْ ، ياشْ ، ياشْ) gözyaşı.

y.+ıla 61b-9
y.+ın 16b-3, 19a-7
y.+um 29b-12

göz yaşı : gözyaşı.

y. 7b-13, 46b-6, 56b-5, 57a-6, 75a-9, 75a-11

y.+ın 37a-10, 54a-5, 54a-5, 89a-13
y.+ını 4a-6
kanlu yaş : çok üzüntülü göz yaşı.
y. 31a-1
y.+ıla 100b-5
yaş- : (يَشـ) örtmek.

y.-duŋ 66b-3
yaşur- : (يَاشُرْ ـ ، يَشُرْ ـ) saklamak.

y.-a 44b-12
yüz yaşur- : kendini belli etmemek.
y.-ur 7b-7
yat- : (يَاتْ ـ ، يَاتْ ـ ، يَتْ ـ) 1. uyummak.

y.-sun 52b-7
y.-urısa 52b-7
2. saklı bulunmak.
y.-ar 84a-6
gafil yat- : gaflet üzre bulunmak.
y.-asın 48b-10
yatlu : (يَتْلُو) kötü, fena.

y. 3a-6, 66b-1, 94a-5
yatlulık : (يَتْلُولِقْ) kötülük.

y. 4b-9
yatmak : (يَتْمَقْ) uyuma.

y. 32a-12
yavı : (يَاوِ) kaybetme (bkz. yavu).

yavı kıl- : kaybetmek.
y. 66a-10
yavlak : (يَوْلَقْ) pek çok, gayet.

y. 37a-11, 41b-6
yavu : (يَوُ ، يَاوُ) kaybetme (bkz. yavı).

yavu var- : kaybolmak.
y. 6a-5, 7b-5, 19a-11, 47b-9, 83a-10
yavuz : (يَاوُزْ) kötü, fena.

y. 62a-8, 95b-9
yay- : (يَايْ ـ) genişletmek.

y.-anlariçün 7b-11
yayı : (يَايِى) yaya.

yayı düş- : zor durumda kalmak.

y. 5b-3
yā ze'l-Celāli ve'l-Cemāl (a): (يا ذا الجلال والجمال) ey cemal ve celal sahibi.

y. 97b-5
yazıl- : (يازل-) yazılmak.

y.-mış 38b-3
yazuḳlu : (يزقلو) günahkar.

y. 28b-9, 59b-8
Ye'cūc [i] Me'cūc-ı hevā (a): (يأجوج مأجوج هوا) nefsin Yecüc ve Mecüc'ü.

y. 37b-12, 46a-2
Ye'cūc [i] Me'cūc-ı hevā-yı nefs (a): (يأجوج مأجوج هواي نفس) nefs arzusunun Yecüc ve Mecüc'ü.

y.+e 85b-8
yed- : (يد-) yedeğinde götürmek (bkz. yid-).

y.-erdi 63b-11
Yed-i Beyżā (a): (يد بيضا) Hz. Musa'nın mucize olarak gösterdiği parlak eli.

y. 9a-2, 21a-10
Yed-i Beyżā-yı sıdḳ (a): (يد بيضاي صدق) doğrulanmış Yed-i Beyza.

y.+ıla 10b-9
yek-san (f) : (يكسان) bir, beraber (bkz. yik-san).

y. 37a-4
yemīn (a) : (يمين) sağ taraf.

y.+i 44a-2
yenābiᶜ-i ḥikmet (a): (ينابيع حكمت) hikmet kaynakları.

y. 55b-11, 67b-3
yenābiᶜ-i ᶜulūm (a): (ينابيع علوم) ilim kaynakları.

y. 34a-1
yeŋil- : (يكل-) yenilmek.

y.-e 6a-10
ye's (a) : (يأس) ümitsizlik.

y.+i 57b-2
yetīm (a) : (يتيم) yalnız.

y. 54a-3
yetīm ü bī-ḫiş (a.f): (يتيم و بي خيش) yalnız ve kimsesiz.

yetīm ü bī-ḥiş ḳal-: yalnız ve kimsesiz olmak.
y. 7b-12

yetiş- : (يتشت) ulaşmak.

y.-e 91a-9

yevme'l- ḥisāb (a): (يوم الحساب) hesap günü, kıyamet.

y. 44b-1

yevme't- tenād (a): (يوم التناد) kıyamet günü.

y. 95b-6

yevm-i āṣıf (a): (يوم عاصف) kıyamet günü.
y.+da 13a-3

yevmün cedīd rızḳ cedīd (a): (يوم جديد رزق جديد) her yeni gün için yeni bir rızık vardır.
y. 90b-12

Yezīd (a) : (يزيد) Hz. Muaviye'nin oğlu.

y. 90a-4

yıġ- : (يغ) üstüste toplamak.

y.-a 67b-3

yıḫ- : (يخ) yıkmak (bkz. yık-).

y.-dı 64b-4
y.-madı mı 64b-3

yıḳ- : (يق ، يق) yıkmak (bkz. yıh-).

y. 57b-8
y.-ma 37b-12
y.-maya 48a-11

yıḳıl- : (ييقل) yıkılmak.

y.-up 54a-2
y.-ur 55a-3

dīni yıḳıl- : dince zarar görmek.
y.-ur 72b-10

yıḳmaK : (يقماغ) yıkmak.

y.+a 46a-1

yıl : (يل) yıl.

y. 95a-11

yılan : (يلان) kötü vasıflı kişi.

y.+sın 39a-1

yi- : (يي ، يي ، يد) yemek.

y.-rise 4b-13, 95a-8
y.-sün 4b-10
y.-yüp 48b-11
ġam yi- : üzülmek.
y.-meyem 30a-4
y.-r 90b-12
ġam-ı dünyā yi-: dünya derdi çekmek.
y.-meyelüm 17a-1
ġussa yi- : dert çekmek.
y.-me 67b-8
varını yi- : servet tüketmek.
y.-ye 90a-6

yid- : (ييدر ، يدر) yedekte götürmek (bkz. yed-).
y.-er 49b-9, 100b-8

yidil- : (ييدل) birinin kılavuzluğuna girmek.
uluya yidil- : bir velinin kılavuzluğuna girmek.
y.-medüŋ 75b-10

yidmek : (ييدمك) ulaşma.
y. 96a-4

yig : (ييك ، يك) daha iyi.
y. 30b-6, 67b-13
y.+i 72a-3
y.+midürür 50b-11

yigāne (f) : (ييكانه) biricik, tek.
y. 72a-2

yigrek : (يكرك) daha üstün.
y.+dür 100b-11

yik-sān (f) : (يكسان) bir, beraber (bkz. yek-san).
yik-sān ol- : düzleşmek.
y. 22a-4

yil : (ييل ، يل) yel, rüzgar.
y. 13a-3, 85a-10
y.+e 42a-10, 51a-11, 61b-5, 91b-9
y.+idür 19a-4
y.+ler 19a-6
y.+mi 36a-3
yil ķov- : yararsız işler peşinde koşmak.
y. 14a-12
yile ṣavur- : rüzgara vermek.
y. 62a-6

yile var- : boşa gitmek.
y. 41a-1, 92a-7, 100b-10
yile vir- : boşa çıkarmak.
y. 19a-3, 40b-3, 69a-9, 69b-5, 73a-2, 85b-13, 86a-1

yil- : (يل-) 1. esmek.
y.-e 35b-4
y.-er 19a-6
2. hızla gitmek.
y.-diler 85b-1

yimiş : (يمش) meyve.
y.+in 43b-8

yine : (يينه ، يينى ، ينه ، ينه) yine, tekrar.
y. 9a-7, 9a-11, 11a-11, 11a-13, 14a-7, 14a-9, 16b-7, 16b-9, 16b-10, 17a-7, 17b-13, 20b-2, 21b-11, 22b-13, 30a-6, 34a-5, 35b-8, 35b-9, 35b-11, 43b-7, 43b-8, 44a-3, 44b-7, 47a-1, 47b-11, 48a-8, 48a-10, 48b-1, 51a-11, 51b-1, 52a-4, 53a-9, 53b-2, 57b-8, 57b-10, 61a-6, 62b-4, 63b-2, 63b-3, 63b-4, 63b-4, 63b-7, 65a-1, 65a-2, 66b-6, 66b-9, 67b-1, 67b-1, 70b-3, 75b-3, 76b-8, 79a-5, 79a-6, 79a-8, 79a-10, 79a-11, 79b-10, 80a-12, 83a-1, 83b-5, 84a-6, 89a-5, 89b-11, 89b-12, 90a-12, 94a-1, 96a-11, 100a-9

yiŋil- : (يينكل-) yenilmek.
y.-medi 66a-12

yiŋile- : (ينكله) yenilemek.
y. 6a-10

yir : (ير ، يير ، يره) zemin, toprak.
y. 15a-9, 17b-13, 51b-1, 86b-6, 92b-4
y.+de 4a-12, 51b-5, 54a-1, 55a-7, 71a-11, 86b-10
y.+den 52b-11
y.+e 4b-3, 15a-2, 51b-2, 56b-7, 66a-1, 70b-5, 88b-11
y.+i 27b-1, 56b-6, 85a-10
y.+üŋ 56b-7, 70b-13
2. mahal, ortam.
y.+de 81a-11
y.+dür 50a-10, 83a-10
y.+i 15a-5, 55a-1, 55a-2
y.+ine 79a-9
y.+lerine 42b-3
y.+üŋ 38a-1, 49b-11
y.+üŋdür 49b-3
3. durum, vaziyet.
y.+ine 54a-4

y.+lere 74b-9
4. mezar.
y.+e 91a-1
yir ol- : yerle bir olmak.
y. 31a-9
yire in- : düşmek.
y. 55a-6
yire ḳo- : yıkmak.
y. 64b-3
yiri yurdı : mahalli mekanı.
y.+yıla 71a-6
yirin- : (ییرن- یرن-) üzülmek.
y.-e 54a-4
yit- : (ییت- ، یت-) 1. kafi gelmek.
y.-er 17a-11, 55a-5, 56a-6, 57b-12, 76a-3
y.-eriken 99a-7
y.-mez 47b-9, 86a-8
y.+mez mi 77b-13, 86a-8, 95b-4
2. vasıl olmak.
y.-düŋ 66b-2
vaᶜde yit- : ömür bitmek.
y.-di 54b-2
yiter : (یتره) yeterli olan.
ᶜaḳlı yiter : anlayan.
y.+e 58a-2
yitil- : (یتیل-) zayi olmak.
y.-ür mi 70b-5
yitiş- : (یتیشت-) 1. ulaşmak.
y.-mez 30a-12
y.-mişdür 23a-9
y.-sün 95a-4
y.-üp 68b-9
2. kafi olmak.
y.-dükce 54b-4
y.-ür 76a-4
yitür- : (ییتر- ، یتر- ، یتور-) 1. kaybetmek.
y.-en 37a-7
y.-se 77a-2
y.-ür 18a-6, 78b-10
2. yetiştirmek.
y.-mez 71a-12
vücūd yitür- : maddiyattan arınmak.

y.-üp 70b-1

yiyil- : (ييِيل-) yenilmek.

y.-üp 49a-8

yiyni : (ييِنِي) kolay.

y. 68a-5

yoǵ(ı)rıl- : (يُغْرِل-) yoğrulmak.

y.-dı 83a-9

yoȟ : (يُخْ ، يُخ- ،) 1. mevcut olmayan (bkz. yok.)

y. 65a-4, 94a-10, 96b-8
y.+dan 92a-11
y.+dur 10a-10, 17b-2, 19a-5, 22a-9, 47b-10, 62b-4, 65b-8, 67a-8, 71a-12, 71b-7
y.+durur 42b-12, 85b-4, 95a-1
y.+mı 94a-10
y.+mıdur 65a-4
2. olmaz (bkz. yok).
y. 85b-2, 97a-6, 98b-3
y.+durur 95a-11, 98b-3, 99b-8

yoȟsa : (يُخْسَه) yoksa.

y. 80b-1, 80b-3, 86a-13, 91b-8

yoȟsıllıK : (يُخْسِلْلِغْ) yoksulluk.

y. 27b-9

yohsul : (يُخْسُول) yoksul.

y.+ısaŋ 75a-12

yoK : (يُغْ ، يُوغْ ، يُخْ ، يوقْ ، يُوقْ) 1. mevcut olmayan (bkz. yoh).

y. 10b-7, 12b-9, 19a-6, 35a-8, 39a-2, 46b-5, 49a-7, 50b-9, 56a-8, 62a-9, 64a-7, 66b-4, 71a-7, 97b-10
y.+iken 34a-3, 66a-10
2. olmaz (bkz. yoh).
y. 86b-8
3. uygun olmayan.
y. 5a-8

yoǵ eyle- : boşa harcamak.

y. 4b-9

yokış : (يُقِشْ) yokuş.

y.+dan 70b-11
y.+ını 62a-10

yoklıK : (يُقْلِغْ ، يُقْلِقْ) bulunmama hali.

y.+dan 22b-7
y.+a 70a-1

yol : (يُوْلْ ، يُيل ، يوُل) 1. gaye, uğur, maksat.

y.+a 27a-1, 68a-5, 71b-5, 80b-5, 95b-7
y.+da 4b-7, 5b-3, 9b-2, 9b-5, 10b-5, 13b-10, 30a-11, 30b-6, 40b-5, 41b-6, 45b-4, 51a-4, 53b-1, 56a-13, 59b-11, 63b-3, 76b-7, 76b-10, 79b-7, 79b-11, 88a-6, 90b-11, 92a-2, 95a-10, 95a-11
y.+ın 46b-4
y.+ına 9b-2, 17b-9, 72a-5, 81a-8, 98a-11
y.+ında 5a-3,12a-3, 28a-4, 32a-9, 36a-5, 47a-5, 49a-3, 49b-12, 52b-1, 59a-4, 65a-11, 67b-13, 68b-4, 73b-7, 87b-3, 93a-1, 94a-11, 94a-13, 95b-3
y.+ından 62a-8
y.+ınuŋ 25a-8
y.+uŋ 62a-10
y.+uŋa 12b-6, 21b-1, 25a-8, 25a-8, 25a-9, 25a-10, 25a-11, 25a-12, 25b-1, 25b-2, 25b-3, 25b-4, 25b-5, 25b-6, 25b-6, 25b-7, 25b-8, 25b-9, 25b-10, 25b-11, 25b-12, 25b-13, 26a-1, 68b-10, 79a-3, 97a-11
y.+uŋda 30b-8, 47b-8, 62a-1, 88b-11
y.+uŋı 68a-5
2. uyulan ilke ,sistem, tarz.
y. 28a-2, 81b-4
y.+a 14b-5, 57b-1, 66b-1
y.+da 12b-4, 16a-3
y.+ı 21b-3
y.+ına 13a-10, 71b-4
y.+ınuŋ 7b-6
y.+larında 92a-4
y.+uŋ 69a-2
3. istikamet.
y.+dan 87a-6, 87a-10, 95b-8
4. hayat yolu, ömür.
y.+ında 35a-11
5. imkan, firsat.
y. 82a-11, 97b-10
y.+uŋ 88b-10
6. Hakka giden ve saliki huzura kavuşturan vasıta.
y.+da 37b-8
7. çare.
y. 67a-3
8. güzergah.
y.+ına 13b-9

yol aç- : 1. müsaade etmek.
y. 47a-10

2. önderlik etmek.
y.+umuz 46a-12
yol açıl- : imkan sağlanmak.
y. 59a-1
yol dare ugra- : asılmak.
y.+um 61b-5
yol ur- : engellemek.
y.+ın 40b-5, 49a-10, 67a-11
y.+uŋ 5b-6, 14a-1, 97a-12
y.+uŋı 50b-12, 68b-5
yol var- : amaca ulaşmak.
y. 8b-6, 15a-12, 96a-7
yol varıl- : amaca ulaşılmak.
y. 11b-13
yola erkāna gel-: örf ve adete göre hareket etmek.
y. 31b-1
yola gir- : belli bir maksada yönelmek.
y. 7b-8, 10b-9, 11b-11
yola tur- : yola koyulmak.
y. 55b-1
yolda baş ko- : kendini fena etmek.
y. 6a-4
yolda kal- : gidilmek istenen yere gidememek.
y. 21a-12, 70a-5
yolda ko- : engellemek.
y. 57b-3
y.+uŋdan 39a-9
yoldan giT- : doğru yoldan çıkmak.
y. 71b-9
yolı var- : amaca ulaşmak.
y. 55b-6, 57a-6, 92a-4
yol ehli : mürşitler.
y. 56b-3, 80b-6, 81b-12
pāk yol : Allah'a ulaştıran temiz yol.
y.+ı 83a-6
togrı yol : hak yol.
y.+ı 45b-12, 62a-12

yoldaş : (يولداش ، يولدش) dost.
y. 30b-7, 66a-1

yoş : (يوش) yorgun.
yoş eyle- : kamaştırmak.
y. 36a-1

yön : (يون) yön.
y.+üm 17b-2
yön dut- : teveccüh etmek.

y.+üm 61b-7
yönelmeK : (يُناغَل) yönelmek.

y.-e mi 35a-2
yu- : (يُو) arındırmak, temizlemek.

y. 48a-8
y.-dı 99b-10
y.-yanlariçün 7b-10, 7b-10, 7b-11
y.-ymayan 70a-2
ad yu- : adını bile anmamak.
y.-yalum 5b-7
dest yu- : el çekmek.
y.-yup 36a-5
el yu- : vazgeçmek.
y.-dı 46b-5
y.-yalum 5b-7
y.-yup 4a-5, 4a-11
yudmak : (يُدْمَقْ) yutmak.

ḳan yudmak : derde katlanma.
y. 22a-2
yūḥ (a) : (يُوحْ) güneş.

y. 39a-6
yular : (يُلاَرْ) yular.

yular ur- : çekip götürmek için başına ip geçirmek.
y. 49b-9
yum- : (يُومْ) yummak.

göz yum- : vazgeçmek.
y.-alum 4b-5
yumıl- : (يُمِلْ) yumulmak.

gözler yumıl- : ölmek.
y.-madın 99a-7
yun- : (يُنْ) yıkanmak.

y.-unsa 99b-11
y.-sayıdı 21b-1
yunmak : (يُنْمَقْ) manevi olarak arınmak.

y. 34a-11
yurT : (يُرْتْ) mahal.

y.+ıyıla 71a-6
Yusuf (a) : (يُوسُفْ ، يُوسُفْ) Hz. Yusuf.

y. 18b-6
y.+daki 9b-8
y.+ı 9b-1
y.+içün 18b-10
y.+uη 27a-4
Yūsuf İbn-i Şeyẖ Ḥāmid (a): (یوسف ابن شیخ حامد) Şeyh Hamid'in oğlu Yusuf; Yusuf Hakiki.
y. 88a-4
Yūsuf-ı Kenʿan (a): (یوسف کنعان) Kenanlı Yusuf; Hz. Yusuf.
y.+um 29b-10
yuT- : (یوت) 1. hazmetmek.
y.-a 58b-5
2. yutmak.
y.-sa 14a-6
ḳan yuT- : derde katlanmak.
y.-up 79b-11
yuyıl- : (یویل) 1. silinmek.
y.-a 3b-1
y.-ur 65a-6
2. arınmak.
y.-up 52b-11
yüce : (یجا) büyük.
y. 71a-7
yüg(ü)riş- : (یکورشت ، یکرشت) koşuşmak.
y.-e 88b-11
y.-elüm 35b-3
y.-üp 13b-2
y.-ürler 16b-8, 42b-1
yüreK : (یرک ، یراک ، یرواک) gönül.
y.+i 82a-4
y.+inde 19a-5, 37a-9
y.+ine 64b-13, 89b-9, 96b-7
y.+üm 40a-4
y.+ümüη 65a-3
yüreK kan it- : çok üzmek.
y.+in 36b-8
yürek pür-ateş ol-: çok dertlenmek.
y. 74b-3
yürek yagı eri-: çok üzülmek.
y. 4b-8, 68b-3
yüri- : (یور ، یرو ، یری) 1. ayrılmak, gitmek (bkz. yürü-).

y. 32a-3, 40b-10, 49a-5, 58a-10, 71b-4
2. dolaşmak. (bkz. yüri-).
y.-r 13a-6
y.-yen 74b-12

yüriT- : (يُورِت-) hareket ettirmek.
y.-en 34a-2

yürü- : (يُرُو- ، يُرُو-) 1. ayrılmak, gitmek (bkz. yüri-).
y.-r 89b-5
y.-rem 96a-6
2. dolaşmak. (bkz. yürü-).
y.-iken 54b-1

yüz : (يُوز ، يُزْ ، يُز) 1. yüz.
y. 14a-7, 22a-9, 27a-2, 30a-11, 30b-5, 30b-6, 34a-11, 44b-1, 44b-12, 46a-4, 48a-6, 64a-2, 67b-4, 72a-10, 80a-7, 95a-11, 95b-1, 100b-9, 100b-10, 100b-11
2. surat, çehre.
y. 6b-3, 18a-6, 44b-12, 48a-6, 85b-3, 98b-5
y.+e 36a-1
y.+de 19a-10, 71a-4
y.+den 15b-1, 66b-8
y.+i 15b,8, 16a-12, 19a-6, 26b-4, 29b-8, 36b-5, 44a-1, 61a-11
y.+in 39b-8, 62a-11, 85b-6
y.+indeki 73a-2
y.+ine 90a-12
y.+ini 48a-3, 50a-7, 99b-10
y.+inüŋ 35b-4, 77a-7
y.+üm 69b-1
y.+ümüz 12b-10
y.+üŋ 14b-2, 69b-3, 85a-3
y.+üŋi 26a-6, 84a-12
3. cihet, yön.
y.+in 62a-12
4. hal, durum.
y.+ile 17b-1

yüz biŋ : yüz bin.
y. 69a-11, 85a-3

yüz aġarT- : onuru yükseltici iş yapmak.
y. 35a-8
y.+ini 67a-7

yüz ayaḫlarına toprak ol-: büyük teveccüh göstermek.
y.+üm 28a-10

yüz çevür- : terk etmek.
y. 29a-7, 48b-6
y.+in 62a-5

yüz döndür- : terk etmek.

y. 59a-4
y.+üm 30b-8
yüz dut- : yönelmek.
y. 6a-10, 12b-11
yüz göster- : 1. görünmek.
y. 41a-1, 42a-5, 57b-5, 80a-10
2. ilgilenmek.
y. 49a-10
yüz ḳızarT- : utanmayı göze almak.
y. 77b-11
yüz süri- : aşırı sevgi dolayısıyla yere eğilmek.
y. 59b-6
yüz ṭut- : tevüccüh etmek.
y. 19b-6, 21b-11, 61b-6
yüz ur- : 1. yere kapanmak.
y. 13a-10, 74a-11
2. rağbet etmek, yönelmek.
y. 26a-1, 30b-9, 30b-10, 36a-5, 47a-5, 85b-5
yüz yaşur- : kendini belli etmemek.
y. 7b-7
yüz yire ur- : nefsini hiçe saymak.
y. 6a-2
yüzi çārub ol- : fedakarca hizmet etmek.
y. 27a-13
yüzi ḫāk it- : çile çekmek.
y.+n 40a-8
yüzine toz ḳondurma-: herhangi bir kusurun varlığını kabul etmemek.
y. 26b-2
yüzüŋ üstine sürin-: zorluklar çekmek.
y. 57a-6
yüz ḳaralıġı : utanılacak bir durum.
y. 31a-6, 59b-1
yüz suyı : haysiyet, itibar.
y. 14a-12, 83a-11, 86a-1
yüz suyu : haysiyet, itibar.
y. 73a-2
yüzi ḳara : utanılacak bir durumda olan.
y. 14a-9
yüzi ṣuyı : haysiyet, itibar.
y. 8b-2, 8b-5, 9b-9, 83a-2

yüzlü : (یوزلو) ... halde olan.
ḳatı yüzlü : utanılacak halde olan.
y.+sin 91a-4

Z

ẓaʿafe'llahü kadderahü ebeden (a): (ضاعف الله قدره أبدا)

Allah onun değerini kat kat arttırdı.

z. 33a-10

zād (a) : (زاد، زاد) yiyecek.

z. 95a-8
z.+ı 58a-11
z.+ın 45b-9
z.+uŋ 57b-11

zād-ı dil (a.f): (زاد دل) gönül azığı.

z. 98a-6

zād-ı meʿad (a): (زاد معاد) ahiret azığı.

z. 95a-7

zād-ı taḳvā (a): (زاد تقوا) takva azığı.

z. 93b-2

zād-ı tuḳā (a) : (زاد تقا) takva azığı.

z. 28a-4

zād-ı ʿuḳbi (a): (زاد عقبى) ahiret azığı.

z. 77b-7

ẓafer (a) : (ظفر) zafer.

z. 26b-3

zaʿfiran (a) : (زعفران) safran.

z. 13b-1

zag (f) : (زاغ، زاغ) karga.

z. 80a-6
z.+a 72a-12

zāg-ı zeyg-ı bi-nevā (f.a.f): (زاغ زيغ بى نوا) zavallı, şaşkın

z. 18b-2

zahf-ı sıfāt-ı nefs (a): (زحف صفات نفس) nefis vasıflarının sürerek yürümesi.

z.+ile 38a-3

zāhid (a) : (زاهد، زاهد) zühd sahibi.

z. 38b-12, 96a-10
z.+e 98a-7
z.+üŋ 57b-9

zāhidī (a) : (زاهدى) zahitlik.

z. 74a-1

ẓāhir (a) : (ظاهر، ظاهر) görünen, dış görünüş.

z. 20b-10, 26b-8, 32b-7, 32b-9, 48a-9, 57a-4, 63a-3
z.+e 73a-7
z.+i 32b-9
z̄ahir iT- : ortaya çıkarmak.
z. 13b-5
z̄ahir ol- : görünmek.
z. 52b-12
zahīr (a) : (زَحِيرْ) iç ağrısı.
zahīr ol- : iç ağrısına tutulmak.
z. 31a-7
z̄ahiren (a) : (ظَاهِراً) dış görünüş ile.

z. 12a-5
zahm : (زَخْمِ ، زَخْم) yara.

z.+ı 61b-4
z.+ıdur 82a-4
z.+uŋdurur 10a-2
zahm ur- : yaralanmak.
z. 70a-4, 71b-3
za'īf (a) : (ضَعِيفْ ، ضَعِيف) zayıf.

z. 95a-4
z.+e 6b-3
za'īf ol- : zayıflamak.
z. 100a-8
z̄ākir (a) : (ذَاكِرْ) Allah'ı zikreden.

z.+e 3b-3
z.+lere 5b-7
(?)z̄akirriyet (a) : (ذَاكِرِيَّتْ) zikr edicilik.

z.+üŋ 3b-1
zamān (a) : (زَمَانْ ، زَمَانْ) zaman, devir.

z. 50a-3, 50b-6, 62b-9, 73b-8, 92b-12
z.+da 22b-2
bir zaman: bir zaman.
z. 21b-11
zamānī (a) : (زَمَا) zamana ait.

z. 50a-4
żamīr (a) : (ضَمِيرْ) gönül.

z. 58a-2
zār (f) : (زَارْ) inleyen, ağlayan.

z. 82b-3, 91b-11
zār u giryān (f): (زار و گریان) ağlayıp inleyen.

zār u giryān ol-: ağlayıp inlemek.
z. 14b-12
żarr (a) : (ضرّ) zararlı.

z. 87a-2
żarr u renc-i mihnet-i Eyyūb (a): (ضرّ و رنجِ محنتِ ایوب)
Hz. Eyyüb'ün sıkıntısının eziyet ve zararı.
z. 27a-2
zat (a) : (ذات ، ذات) 1. kendi, öz.

z.+ına 15b-2, 53b-4
z.+uŋ 6b-2, 53b-2, 85a-6
2. Allah.
z. 53b-4
zāt-ı pāk (a.f): (ذات ذات) temiz varlık.

z.+üŋ 10a-9, 95b-10
zāten (a) : (ذاتاً) asıl olmak.

z. 9a-6
zāten ve sıfaten (a): (ذاتاً و صفاتاً) asıl ve sıfat olarak.

z. 53b-2
zav (a) : ( ) ışık.

z. 21b-8
zayiᶜ (a) : (ضایع) zarar, ziyan.

z.+dürür 27a-5
żāyiᶜ eyle- : boşa çıkarmak.
z. 4a-1, 81b-7
żāyiᶜ iT- : boşa harcamak.
z. 15a-1, 60a-1, 77b-9
zāyil : (زایل) kaybolma.

zāyil ol- : kaybolmak.
z. 4a-3
żayīf (a) : (ضعیف) zavallı, çaresiz.

z.+lerüŋ 65b-8
zebānī (a) : (زبانی) cehennem bekçisi.

z. 38b-9
zebed (a) : (زبد) köpük.

z. 85a-9, 97a-7

zebūn (f) : (زَبُونْ) güçsüz.

z. 35a-4, 44a-7, 100b-9

zebūn iT- : güçsüz bırakmak.

z. 66a-6

zebūn ol- : acizleşmek.

z. 51b-12, 90b-6

zebūnlık : (زَبُونْ لِق) perişanlık.

z.+durur 31a-3

Zebūr (a) : (زَبُور) Hz. Davud'a gelen mukaddes kitap.

z.+içün 7a-5

zebūr-ı ʿışḳ (a): (زَبُورِ عِشْق) aşk kitabı.

z.+a 39b-10

zeheb (a) : (ذَهَبْ) altın.

z. 38b-1

zehr (f) : (زَهْر) zehir.

z.+e 8a-5, 96b-9

z.+i 5a-3, 18a-2, 75a-6

z.+üŋ 39a-1

zehr-i ʿışḳ (f.a): (زَهْرِ عِشْق) aşk zehri.

z. 5b-11

zehr-i ḳatil (f.a): (زَهْرِ قَاتِلْ) öldüren zehir.

z. 74b-9

zekāt (a) : (زَكَاتْ ، زَكَاتْ ، زَكوةْ) islamın temel beş şartından biri.

z. 27b-8, 51b-13

z.+ı 67b-1

z.+içün 8b-12

Zekeriyyā (a) : (زَكَرِيَّا) Hz. Zekeriya.

z. 9b-2

zelel (a) : (زَلَلْ) eksiklik.

z.+den 59a-5

zelīl (a) : (ذَلِيلْ ، ذَلِيل) hakir, zavallı.

z. 12b-10, 54a-6, 65b-9, 97a-8, 100a-7

z.+dürür 97b-3

z.+e 50b-1, 95a-4

z.+i 84b-3

z.+üŋ 27a-10

z̲elīl ol- : hakir görülmek.

zellāt (a) : (زلات) yanılmalar.
z. 11b-12

zellet (a) : (زلت) yanılma.
z. 12b-9

zelzele (a) : (زلزله) sarsıntı.
z.+dürür 10b-3

zemherīr (a) : (زمهریر) karakış.
z. 16b-5

zemin : (زمین) 1. yeryüzü.
z. 31b-7
z.+inden 13b-5
z. 85a-9
2. yer, mekan.
z. 73b-8

zemzeme (a) : (زمزمه) nağme.
z. 20a-1

zemzeme-i وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ (a) : (زمزمهٔ) "Rabbinin ismini an" ın nağmesi.
z.+de 35b-5

zemzeme-i ʿışk (a): (زمزمهٔ عشق) aşk nağmesi.
z.+a 53a-10

zen (f) : (زن) kadın.
z.+de 69b-11

zencir (f) : (زنجیر، زنجیر) zincir.
z. 78b-7, 95b-12
z.+i 79a-10
z.+in 16b-7

zendeḳa (a) : (زندقه، زندقه) kafirlik.
z. 94b-9, 97a-12

Z̲ennūn : (ذا النون) Zünnun-ı Mısri (ö. 245/860)
z. 8b-4

Z̲ennūn-ı meşāyiḫ (a): (ذو النون مشایخ) Zünnun-ı Mısri (ö. 245/860).
z. 83b-3

zerd (f) : (زرد) solgun.

zerger (f) : (زرگر) kuyumcu.
z. 91b-11

z. 100b-6
zerḳ (a) : (زَرْق ، زرق) hile, riya.

z. 16a-5, 17b-8, 35a-3, 35a-8, 35b-3, 58b-3, 67a-11
z.+a 5b-2
z.+ı 57b-9, 65b-1, 67b-6, 81a-4
z.+ıla 45a-8, 86a-11
z.+ın 45b-5
z.+ın 62a-11, 67a-7
zerraḳ (a) : (زَرّاق) iki yüzlü.

z. 5a-1
z̲errāt (a) : (ذَرّات ، ذرّاتٌ) zerreler.

z. 53b-3
z.+ıyıla 6a-12
z̲errāt-ı ʿālem (a): (ذرّاتِ عالم) alemin zerreleri.

z.+den 13b-2
z̲erre (a) : (ذَرّه ، ذرّه) küçük parça.

z. 9b-7, 88b-1, 100b-10
z.+ce 4b-1, 12a-9, 16a-7, 30a-4, 42b-12, 91a-11
z.+den 36a-2
z̲erre-i fażl (a): (ذرّۀ فضل) lütfun en küçüğü.

z. 76a-10
z̲erre-hā (a) : (ذرّه ها) zerreler.

z. 20a-5
zerre zerre : (ذرّه ذرّه)zerre kadar.

z. 55a-7
zevād (a) : (زواد) yiyecekler.

z.+dan 87a-13
zevāl (a) : (زَوال ، زوال) yok edilme, yok olma.

z. 54b-5
z.+üŋ 39a-9
z̲evāt (a) : (ذوات) kişiler.

z. 52a-3
zevāyid (a) : (زوايد) fazlalıklar.

z. 87a-13
z̲evḳ (a) : (ذَوق ، ذوق) zevk.

z. 3b-9, 73a-4, 98b-8
z.+dur 81b-6
z.+ı 77a-4
z.+ıla 3b-7, 83b-11, 94a-7
zevk al- : haz duymak.
z.+ın 38a-11
zevk-ı cihan (a.f): (ذَوْقِ جِهَانْ) dünya hazzı.

z.+uŋ 65b-6.
zevk-ı fena (a): (ذَوْقِ فَنَا) fena hazzı.

z. 10b-13, 17b-11, 73b-4
zevk-ı münacat (a): (ذَوْقِ مُنَاجَاتْ) Allah'a yakarış hazzı.
z. 53a-10
zevk-ı sema' (a): (ذَوْقِ سَمَاعْ) sema hazzı.
z.+ı 35b-7
zevk-ı visal (a): (ذَوْقِ وِصَالْ) kavuşma hazzı.
z. 80b-4
zevrak (a) : (زَوْرَقْ) kayık.

z. 32b-8
z.+mı 36a-3
zevrak-ı 'akl (a): (زَوْرَقِ عَقْل) akıl kayığı.
z.+ı 35b-9
zevrak-ı şevk (a): (زَوْرَقِ شَوْق) arzu kayığı.
z.+ı 78b-10
zeyn-i cihan (a.f): (زَيْنِ جِهَانْ) dünya süsü.
z. 92a-6
zeyn-i zin (a.f): (زَيْنِ زِينْ) eğer süsü.
z. 75a-3
zeyt-i ruh (f.a): (زَيْتِ رُوحْ) ruh yağı.
z. 79a-8
zıd (a) : (ضِدْ) karşı.

z. 86b-7
zıll-ı İlah (a): (ظِلِّ إِلَهْ) Hz. Allah'ın gölgesi.
z. 89a-1
zıllu'llah (a) : (ظِلُّ اللّٰه) Hz. Allah'ın gölgesi.

z. 29b-2
zımn-ı rumuz-ı defter (a): (ضِمْنِ رُمُوزِ دَفْتَرْ) defterdeki manalı sözler.
z.+üm 21a-1
zi (f) : (زِهِ زِي) ne hoş.
zi-cud u ata (f.a.a): (زِي جُودُ و عَطَا) ne hoş cömertlik ve ihsan.
z. 9a-7

zī-devlet (f.a): (زى دولت) ne hoş saadet.
z. 9b-4
zī- ḥükm (f.a) : (زى حكم) ne hoş hüküm.
z. 69a-3
zī-Ka'be (f.a) : (زى كعبه) ne hoş Kabe.
z. 68b-12
zī-ḳāfile (f.a): (زى قافله) ne hoş kafile.
z. 69a-4
zī-ḳavm-i ʿaceb (f.a): (زى قوم عجب) ne hoş acayip topluluk.
z. 42b-4
zī-luṭf u ʿaṭa (f.a): (زى لطف عطا) ne hoş ihsan ve bağış.
z. 18a-4
zī-ömr (f.a) : (ز عمر) ne hoş hayat.
zī-ömri sür- : hoşça yaşamak.
z. 68a-8
zī-seḫā (f.a) : (زى سخا) ne hoş cömertlik.
z. 34a-1
zī-sükr (f.a) : (زى سكر) ne hoş serhoşluk.
z. 20a-3
zī-sükr-i cünūn (f.a.a): (زى سكر جنون) ne hoş ilahi aşk serhoşluğu.
z. 18a-4
zī-şürb (f.a) : (زى شرب) ne hoş içki.
z. 18a-4
zī-yol (f.t) : (زى يول) ne hoş gaye.
z. 69a-4
zī-ẕevḳ-ı fenā (f.a.a): (زى ذوق فنا) ne hoş yok olma hazzı.
z. 18a-4, 20a-3
zī- ẕevḳ u ṣafā (f.a.a): (زى ذوق صفا) ne hoş zevk ve eğlence.
z. 20a-2

zī (a) : (ذى) sahiplik bildirir.

zī-cūd u seḫā (f.a.a): (ذى جود سخا) cömertlik ve bağış sahibi.
z. 22b-8
zī-kerem (a) : (ذى كرم) kerem sahibi.

zī-kerem ḳıl- : kerem sahibi eylemek.
z. 22b-8

zi (f) : (ز) +den anlamı verir.

zi-bed-terīn (f): (ز بدترين) en kötüden.
z. 43b-8

ziʿār (a) : (زعار) ahlaksız.

z. 67b-13

zībā (f) : (زيبا) süslü, güzel.
z. 16a-10, 39b-5

zihī (f) : (زهی) ne güzel, ne hoş.

z. 28a-7, 44a-4, 63b-2, 67a-4, 88b-11, 88b-12, 88b-12, 88b-13, 89a-1, 89a-2, 89a-2

ẕikir (a) : (ذکر) Allah'ı anma (bkz. zikr).

z.+den 5a-12

ẕikr (a) : (ذکر) Allah'ı anma (bkz. zikir).

z. 2b-9, 3b-11, 4a-6, 5a-4, 6a-7, 6a-7, 33b-5, 80a-3
z.+den 2b-10
z.+e 94a-9
z.+i 3a-5, 3a-10, 3b-3, 3b-7, 4b-12, 5a-8, 7a-9, 7a-10, 15b-5, 75b-11, 98b-8
z.+idür 3a-10, 4b-2, 6a-7, 92b-12
z.+ile 4a-2, 4a-2, 4a-5, 4a-8, 6a-8
z.+ine 34a-11
z.+le 6a-9
z.+üm 61b-3
z.+üŋile 86b-12

ẕikr iT- : Allah'ı anmak.
z. 52a-13, 58b-9

ẕikr-i ḫafī (a): (ذکر خفی) gizli zikir.
z. 4b-12

ẕikr-i Ḥaḳ (a) : (ذکر حق) Hz. Allah'ın zikri.
z. 5b-12
z.+dur 4a-10, 4a-13, 4b-1, 4b-2

ẕikr-i nūr (a) : (ذکر نور) nur olan zikir.
z.+ıla 4a-11

ẕillet (a) : (ذلت) aşağılık.

z. 83b-10

zimām (a) : (زمام) hayvan yuları.

z. 75b-10

zindān (f) : (زندان) 1. dünya.

z.+a 72a-11
z.+durur 29b-9

zindān-ı ten (f): (زندان تن) vücut zindanı.
z.+i 57b-8

zinde (f) : (زنده) diri, canlı.

z. 58b-1

zinde ḳıl- : diri tutmak.
z. 23b-6

zinhar (f) : (زینهار، زنهار) sakın.

z. 38a-2, 57b-4, 58b-8, 58b-11, 77b-10, 77b-11, 79b-5, 91a-12, 94b-7, 96b-12, 98a-7, 99b-2, 100a-5

zirā (f) : (زيرا) çünkü.

z. 27b-12, 28a-5, 34a-11, 51a-4, 61b-11, 80b-5, 94b-5, 96b-2

zīrā ki (f) : (زيرا كه) çünkü.

z. 50b-6, 51a-1

zirāᶜat (a) : (زراعت) çiftçilik.

zirāᶜat it- : çalışmak.

z. 58b-12

zīrek (f) : (زيرك) anlayışlı.

z. 90a-11

zīr-i rān (f) : (زير ران) hüküm altında.

z. 100b-8

zīr-i seḥāb (f.a): (زير سحاب) karanlık içinde.

z. 39b-6

zīr [i] zeber (f): (زير زبر) yerle bir (bkz. zir ü zeber).

zīr [i] zeber eyle-: yerle bir etmek.

z. 5a-7

zīr ü zeber (f): (زير و زبر) yerle bir (bkz. zir [i] zeber).

zir ü zeber it-: yerle bir etmek.

z. 57b-8, 64b-5

zişt (f) : (زشت) kötü.

z.+i 43b-4

zīver (f) : (زيور) süs.

z. 100b-3

żiyā (a) : (ضيا ، ضياء) 1.ışık.

z. 11b-13, 15b-12, 19b-7, 21b-5, 23a-3, 27b-1, 33a-5, 34a-6, 44b-12, 47a-4, 72b-11

z.+durur 28a-5

ziyāde (a) : (زياده) fazla.

z. 11a-3

żiyāfet (a) : (ضيافت) ziyafet.

z.+ine 69b-4

ziyān (a) : (زيان) zarar.

z. 50a-10, 73b-7

ziyy-i şüyūḥ (f.a): (زيّ شيوخ) şeyhlerin kıyafeti.

z. 8a-11

zūd (f) : (زود) acele.

z. 88a-11, 96b-11

ẓuhūr (a) : (ظهور) müşahede yoluyla maddeden mücerred olarak temaşa edilen Hakk'ın nurları.

z. 37b-6

ẓuhūr bul- : ortaya çıkmak.

z. 89a-7

ẓuhūr-ı ẓiyā-yı bu تطمئن قلوب (a): (ظهور ضياى) bu "kalpler tatmin olur" un ışığının ortaya çıkışı.

z. 88b-12

ẓulm (a) : (ظلم) eziyet.

z.+dür 100a-6

ẓulm-i ẓülem (a): (ظلم ظلم) kötü eziyet.

z. 89b-8

ẓulmat-ı keṣret (a): (ظلمات كثرت) kesret karanlıkları.

z.+den 11a-8

ẓulmet (a) : (ظلمت ظلمة) karanlık.

z. 44a-11, 61a-3, 69b-10, 92b-10, 100a-6

z.+de 62b-7, 90b-8, 100a-7

z.+den 39b-6

z.+dürür 59a-6

z.+i 12a-7, 27b-2, 32b-6

z.+in 41b-5

z.+inde 6a-7, 46b-13, 71a-10

z.+inden 30b-1, 38b-1, 59b-5

z.+ine 57b-4, 67a-3

z.+ini 48a-7

ẓulmete bula- : karanlığa boğmak.

z. 70a-9

ẓulmet-i cehl (a): (ظلمت جهل) cahillik karanlığı.

z. 73a-5

ẓulmet-i ḳālibed (a.f): (ظلمت قالبد) beden karanlığı.

z. 32b-3

ẓulmet-i ḳasvet (a): (ظلمت قسوت) sıkıntılı karanlık.

z. 85b-10

ẓulmet-i keṣret (a): (ظلمت كثرت) kesret karanlığı.

z. 51a-5

ẓulmet-i reyb (a): (ظلمت ريب) şüphe karanlığı.

z.+mi 80a-11

z.+i 83b-13
zulmet-i reybi (a): (ظلمت ريبى) şüphecilik karanlığı.
z. 61a-5
zulmet-i tabᶜ (a): (ظلمت طبع ، ظلمت طبع) tabiat karanlığı.
z. 17b-10, 47a-3
z.+dan 48a-9
zulmet-i ten (a.f): (ظلمت تن ، ظلمت تن) vücut karanlığı.
z. 78b-3
z.+den 12a-4
zur-ı bazu (f) : (زور بازو) kol kuvveti.
z.+ya 95b-4
zücac (a) : (زجاج) sırça.

z. 67b-7, 68a-1, 69a-6
zü (a) : (ذو) sahiplik bildirir.

zü-fünun (a) : (ذو فنون) ilimler sahibi.
z. 18a-4
zühd (a) : (زهد ، زهد) her türlü zevke karşı kendini ibadete verme.

z. 50b-3, 50b-6, 65a-11, 77b-5, 79a-12, 81b-8, 95b-1
z.+i 8b-11
z.+in 18a-6
z.+ine 71b-13, 85b-4
zühd-i süleha (a): (زهد صلحا) salihlerin zühdü.
z. 8b-8
zühdi (a) : (زهدى) züht ile alakalı.

z. 98a-7
zühhad (a) : (زهاد) zahitler.

z. 92b-13, 94b-3
Zü'l-Celal (a) : (ذا الجلال) celal sahibi Hz. Allah.

z. 97a-3
zülal-i hikmet (a): (زلال حكمت) hikmet pınarı.
z. 81a-1
zülef-i zülf (a.f): (زلف زلف) zülf haresi.
z.+ini 89b-6
zülf (f) : (زلف ، زلف) saç.

z. 86a-4
z.+ini 51b-5
z.+üŋden 37b-1
zülf-i zencir (f): (زلف زنجير) zincir gibi sarkan saç.

z.+in 14a-1
züll (a) : (ذل) alçalma.

z.+i 43a-4

züll-i maᶜāşi (a): (ذُلِّ مَعَاصِي) isyanların hakirliği.

z.+den 26b-2

züll-i maᶜsiyet (a) : (ذُلِّ مَعْصِيَتْ) isyankarlığın hakirliği.

z.+den 59a-12

zümürrüd (a) : (زُمُرُّدْ) zümrüd.

z. 39a-4

zünnār (a) : (زُنَّارْ) papazların bellerine bağladıkları kuşak.

z. 99b-7

ANLAMI BULUNAMAYAN KELİMELER

arafut : (58a-9)

basurah : (78a-2)

bevles : (91a-2)

bür u bud : (88a-10)

dey : (38a-5)

hileb : (38a-5)

pilun : (57a-9)

SONUÇ

Türk Dili Tarihi açısından önemli bir merhale olan Eski Anadolu Türkçesi'nin en verimli dönemi XV. yüzyıla isabet eder. Bu dönemde çok değişik sahalarda yazılan bir çok eser, medeniyetimizin ulaştığı zirveyi göstermektedir. Bu itibarla XV. Yüzyıl Türk-İslam medeniyetinin damgasını taşımaktadır.

Divanı üzerinde doktora çalışması yaptığımız Baba Yusuf Hakiki de, XV. yüzyıl Türk Tasavvuf Edebiyatının önemli şahsiyetlerindendir. Eserleri üzerinde henüz hiç bir ilmi çalışma yapılmamış olduğundan bilim dünyasınca yeteri kadar tanınmamıştır.Yapmış olduğumuz bu çalışma ile gerçek değerinin anlaşılacağına inanıyoruz.

Divan üzerine yaptığımız çalışma üç bölümden oluşmaktadır; Dil İncelemesi, Kısmi Çeviriyazılı Metin ve Söz Dizini.

Dil İncelemesi bölümünde; metnimizdeki Eski Anadolu Türkçesinin dilbilgisi özellikleri tesbit edilmiş ve yeteri kadar örnek verilerek elde edilen sonuçların daha sağlıklı olması sağlanmıştır. Bu bölümde özellikle İkilemeler, Tekrarlar ve Yardımcı Fiiller bahislerinde elde edilen sonuçlar dikkat çekicidir. Metnimizdeki ikilemelerin sayısı 563'tür. Bu ikilemeler referanslarıyla birlikte tesbit edilmiş ve alfabetik olarak dizilmiştir. İkilemelerin sayıca çok olması ve bugünkü fonksiyonlarına yakın tarzda kullanılması hayli önemli gözükmektedir. Metnimizde geçen aynen tekrarların sayısı da 11'dir. Yine metnimizde geçen yardımcı fiillerin oluşturduğu birleşik fiillerin sayısı 1103'tür. Yardımcı fiillerin oluşturduğu birleşik fiillerin büyük bir kısmında isim unsurunu Arapça ve Farsça kelimeler teşkil etmektedir. Bu yardımcı fiiller içinde it- fiili 269, ol- fiili 223, kıl- fiili 127 ve eyle-fiili 123 kelime ile birleşik fiil kurmuşlardır. Yukarıda verdiğimiz istatistikten anlaşılan; Türkçenin yardımcı fiilleri bugün olduğu gibi XV. yüzyılda da aynı önemi taşımaktadır.

Çeviriyazılı Metin bölümünde; esas aldığımız nüshanın ilk yaprakları hayli yıpranmış olduğundan bazı yerler okunamamıştır. Çeviriyazıda önemli bir problem olan çeviriyazı meselesi, daha önce de söylendiği gibi Prof. Dr. İsmail Ünver'in ilgili makalesinde belirttiği esaslar doğrultusunda çözülmüş ve sağlam bir metin elde edilmeye çalışılmıştır.

Söz Dizini bölümü; çalışmamızın en geniş kısmını teşkil etmektedir. Bu bölüm için elden geldiğince titiz çalışılmış ve eserin kelime haznesi bütünüyle ortaya çıkarılmıştır.

Yaptığımız bu çalışma ile Türk Dilinin Tarihi Sözlüğü ve Eski Anadolu Türkçesi'nin Dilbilgisi çalışmalarına bir katkıda bulunmak istedik. Ümit ederiz çalışmamız amacına ulaşır.

BAŞVURULAN KAYNAKLAR:

ABDU'L- BAKI, Muhammed Fuad; ***El-Mu`cemü'l- Müfehres Li-Elfazı'l-Kur'ani'l- Kerim bi-Haşiyeti'l-Mushafi'ş-Şerif,*** Daru'l-Hadis , 3. bas. Kahire 1991

AKALIN, Mehmet; ***Tarihi Türk Şiveleri***, TKAE Yay.Ankara 1988

AKGÜNDÜZ, Ahmed; ***Arşiv Belgeleri Işığında Somuncu Baba ve Neseb-i Alisi***, İstanbul 1995

ARAT, R. Rahmeti; ***Kutadgu Bilig (İndeks),*** Ankara 1979

------------------; ***Atabetü'l- Hakayık***, TDK Yay. Ankara 1992

ASLANAPA, Oktay; Orta Çağın En Eski Yatılı İlim ve kültür Müesseseleri, Türk Dili S.12, s.34 Ankara 1963

ATALAY, Besim; ***Divanu Lugatü't- Türk Dizini*** TDK Yay. Ankara 1986

AYNİ, M. Ali; ***Hacı Bayram Veli***, İstanbul 1343

BALTACI, Cahit; ***Tasavvuf Lugatı***, İstanbul 1982

BANGUOĞLU, ***Tahsin; Türkçenin Grameri***, TDK yay. 3. bas. Ankara 1990

BERGAMALI KADRİ; ***Müyessiretü'l- Ulum (Tıpkıbasım, Çeviriyazılı Metin ve Dizin)*** (Yay.Besim Atalay) İstanbul 1946

BİLGEGİL, Kaya; ***Türk Dilbilgisi***, 2. baskı İstanbul 1982

BOZKAPLAN, Şerif Ali; ***Camasb-name; Dil Özellikleri, Kısmi Trankripsiyon, Söz Dizini*** İnönü Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü(Basılmamış Doktora Tezi) Malatya 1992

Bursalı Mehmet Tahir Efendi; ***Osmanlı Müellifleri***, c.1 İstanbul (Tarih yok)

CAFEROĞLU, Ahmet; ***Türk Dili Tarihi***, 3. baskı İstanbul 1984

-----------------; ***Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü***, TDK Yay. İstanbul 1968

CANAN, İbrahim; ***Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi***, Akçağ Yay. Ankara 1990

DEVELLİOĞLU, Ferit***; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat***, 5. baskı Ankara 1982

DOĞAN, D. Mehmet; ***Büyük Türkçe Sözlük***, 3. baskı İstanbul 1986

DİLÇİN, Cem; ***Süheyl ü Nevbahar (İnceleme,Metin,Sözlük),*** TDK Yay. Ankara 1991

DİLÇİN, Cem; ***Yeni Tarama Sözlüğü***, TDK Yay. Ankara 1983

ERGİN, Muharrem; ***Türk Dil Bilgisi,*** İstanbul 1972

ERSOYLU, Halil; ***Cem Sultan'ın Türkçe Divanı***, TDK Yay. Ankara 1989

ETİK, Arif; ***Farsça-Türkçe Lugat***, İstanbul 1968

GABAİN A.V.; ***Eski Türkçe'nin Grameri*** (çev. Mehmet Akalın) Ankara 1988

GENCAN, T. Necat; ***Dilbilgisi,*** TDK Yay. Ankara 1979

GÜLSEVİN, Gürer; ***Eski Anadolu Türkçesinde İsim Çekim Eklerinin Fonksiyonları ve Kullanışları,*** İnönü Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya 1987

-----------------; Türk Dilinde Bir Kelime Başı Ünsüzü Üzerine, TDAY Belleten 1987-88 s. 171-200 Ankara 1992

-----------------; Türkçe'de Şart Gerundiumu Üzerine, Türk Dili S.467 s.276 Ankara Kasım/1990

-----------------; Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3.kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı , Türk Dili S. 466 s.187 Ankara Ekim/1990

HACIEMİNOĞLU, ***Necmettin; Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller***, İstanbul 1991

-----------------; ***Türk Dilinde Edatlar***, 3. baskı İstanbul 1994

HATİBOĞLU, Vecihe; ***Türk Dilinde İkileme***, TDK Yay. 2. baskı Ankara 1981

-----------------; ***Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü***, DTCF Yay. 4. baskı Ankara 1982

İbn-i BATUTA; ***Tuhtetü'n- Nuzzar Fi-Garaibi'l- Esmar ve Acaibi'l- Esfar***, (çev. Mehmet Şerif Çavdaroğlu) İstanbul 1333/1916

KARABULUT, A. Rıza; ***Kayseri İlmiye Tarihinde Meşhur Mutasavvıflar***, 2.baskı Kayseri 1994

KARAMANLIOĞLU, A. Fehmi; ***Gülistan Tercümesi***; TDK Yay. Ankara 1989

KONYALI, İ. Hakkı; ***Aksaray Tarihi***, c. II, s.2706-2713

KORKMAZ, Zeynep; Eski Anadolu Türkçesinde Asli Ünlü Uzunlukları, DTCF Dergisi 1968, XXVI/3-4 s.62 Ankara 1971

-----------------; -ası/-esi Gelecek Zaman İsim-Fiil (Particium) Ekinin Yapısı Üzerine TDAY 1968 s.31-38 Ankara 1969

-----------------; Eski Anadolu Türkçesindeki -van/-ven, -vuz/-vüz Kişi ve Bildirme Eklerinin Anadolu Ağızlarındaki Kalıntıları, TDAY 1964,s.43-65Ankara 1965

-----------------; Gramer Terimleri Sözlüğü, TDK Yay. Ankara 1992

MİROĞLU, İsmet; ***"Fetret Devrinden II. Bayezid'e Kadar Osmanlı Siyasi Tarihi" Doğuştan Günümüze Büyük İslam tarihi,*** c.X İstanbul 1992

Muallim NACİ; ***Lugat-ı Naci***, Çağrı Yay. İstanbul 1989

ORKUN, H. Namık; ***Eski Türk Yazıtları***, TDK Yay. Ankara 1987

ÖZEK, Ali (ve diğerleri); ***Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali***, TDV Yay. Ankara 1993

ÖZKAN, Mustafa; ***Gülistan Tercümesi (Giriş, İnceleme, Metin, Sözlük)*** TDK Yay. Ankara 1993

ÖZSOY, Nasrullah; EAT'de Hal Eklerinin Fiillerle Müasebeti, İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü(Basılmamış Doktora Tezi) İstanbul 1993

ÖZTUNA, Yılmaz; ***Osmanlı Devleti Tarihi***, c.I İstanbul 1986

PALA, İskender; ***Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü***; Akçağ Yay. Ankara (Tarih yok)

REDHOUSE; ***İngilizce-Türkçe Sözlük***, 16. baskı İstanbul 1989

REDHOUSE, S.James W.; ***Turkısh and English Lexicon***, Çağrı Yay. İstanbul 1978

Şemseddin SAMİ; ***Kamus-ı Türki***, c.I,II 3. baskı İstanbul (Tarih yok)

STEİNGASS, F.; ***Persian-English Dictionary, Fourth İmpression***, London 1957

TDK; ***Türkçe Sözlük*** c. 1,2 Ankara 1988

TEKİN, Talat; ***Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler***, Hacettepe Üniv. Yay. Ankara 1975

TERCÜMAN; ***Evliyalar Ansiklopedisi***, c.II İstanbul 1990

TİKEN, Kamil; EAT'de Edat ve Zarf_Fiillerin Fonksiyonları, İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü(Basılmamış Doktora Tezi) İstanbul 1993

TİMURTAŞ, F. Kadri; ***Eski Türkiye Türkçesi***, İ.Ü. Edb. Fak. Yay. İstanbul 1981

------------------; *Osmanlı Türçesi Grameri*, İstanbul 1983

TKAE; ***Türk Dünyası El Kitabı (Dil, Kültür, Sanat)*** 2.baskı Ankara 1992

TOPALOĞLU, Bekir; KARAMAN, Hayrettin; ***Arapça Türkçe Yeni Kamus***, 8.baskı İstanbul 1980

TOPARLI, Recep; ***İrşadü'l- Müluk ve's- Selatin***, TDK Yay. Ankara 1992

TUNA, O. Nedim; ***Türk Dilbilgisi (Fonotik-Morfoloji)*** Basılmamış Ders Notları, İnönü Üniv. Eğit. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Malatya 1986

------------------; Türkçenin Sayıca Eş Heceli İkilemelerinde Sıralama Kuralları ve Tabii Bir Ünsüz Dizisi, TDAY 1982-83 s.163-228, Ankara 1986

------------------; Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurca'da Uzun Vokaller, TDAY 1960, Ankara 1960

------------------; Türkçede Transtive-Causative "Geçişli-Ettirgen" Fiiller ve Bunlarla İlgili Morfoloji ve Öğretim Meselelerinin Çözümü, TDED XXIV-XVI s.381-428 İstanbul 1986

TURAN, Zikri; ***Teshil; Dil Özellikleri, Metin, Söz Dizini***, İnönü Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi) Malatya 1992

ULUDAĞ, Süleyman; ***Tasavvuf Terimleri Sözlüğü***, İstanbul 1991

UYAN, Abdullatif; ***Menkıbelerle İslam Meşhurları Ansiklopedisi***, c.3 İstanbul 1983

UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı; ***Osmanlı Tarihi***, c.I 3.baskı Ankara 1972

------------------; ***Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı***, TTK Yay. 3.baskı Ankara 1988

ÜNVER İsmail, Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, DTCF Türk Dili ve Edeb. Böl. Türkoloji Dergisi XI. C.ilt. 1. Sayı S. 51-89 Ankara 1993

WENSINCK, A.J.; ***Concordance Et Indıces De La Tradition***, Çağrı Yay. İstanbul 1988

YAVUZ, Kemal; ***Şeyhoğlu Kenzü'l- Kübera ve Mehekkü'l- Ulema (İnceleme, Metin, İndeks)***, TDK Yay. Ankara 1991

YEĞİN, Abdullah (ve diğerleri); ***Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lugat***, İstanbul 1985

ÖZGEÇMİŞ

21.02.1962 tarihinde Eskişehir'de doğdum. İlk ve orta öğrenimimi yine aynı yerde tamamladım. 1981/82 öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kayıt yaptırdım. 1985 yılı bahar döneminde buradan mezun oldum. Aynı yıl açılan " Öğremenlikte Yeterlilik " sınavını kazanarak 1986 yılı Nisan ayında İzmit'te öğretmen olarak göreve başladım. İzmit ve Diyarbakır'da çeşitli okullarda öğretmenlikler yaptıktan sonra 1993 Eylül'ünde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne öğretim görevlisi olarak girdim. Halen aynı görevimi sürdürmekteyim. Yukarıda zikrettiğim görevleri yaptığım sırada; Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda Diyarbakır İli Çüngüş ve Çermik Yöresi Ağzı adlı tez ile (1993 Ocak) yüksek lisans öğrenimimi tamamladım. 1993 yılı Şubat ayında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda doktora öğrenimine başladım. Dersleri başarı ile tamamladıktan sonra Nisan 1994'te " Doktora Yeterlilik " sınavını başararak tez hazırlamaya hak kazandım. Hakiki Divanı (Dil İncelemesi, Kısmi Çeviriyazılı Metin ve Söz Dizini) adlı doktora tezini hazırlamış bulunmaktayım.

Yayınlanmış Olan Makaleler:

1. Risalatü'n- Nushiyye'de Geçen Edatlar Üzerine Sistematik Bir Yaklaşım Denemesi, Akademik Çerçeve, K.Maraş 1994 Kış nr.1, s.25-30
2. Çüngüş ve Çermik Yöresinin Ağız Özellikleri, (Yrd. Doç. Dr. Sadettin Özçelik ile) Dicle Üniv. Eğit. Fak. Dergisi, S.2, Diyarbakır 1994, s.146-156
3. K.Maraş Ağzı Üzerine Araştırmalar "EDİK", Kurtuluş Dergisi, S.1, K. Maraş 1994 Şubat, s.41-42
4. Vikaye-name Tercümesi'nin İmla Özellikleri, Akademik Çerçeve, K.Maraş 1994 Güz, nr.3, s.56-62

METİN FOTOKOPİSİ

مفتی جمع افندیه

قاضی انقروی بهجه علی افندی فتاویسی

۱ ۱

معانی مختصر عبدالهادی افندیه

جلد فیض الله افندی

اعباس افندی

رساله ... جلد اجزا

جلد ۱

۱۲۲۹ ۱۸۴۰

ینقل فی کتب المنزلة

من احب او احب یبغض علیه البلاء

قال علیه السلام قلوب الشعرا کنز الرحمن صدق رسول الله

۱۰۰۰ ... ۱۲ ...

۲۵

۱۰۰۰

۱۲۰۰۰

۱۰۰۰

۲۵

۵۰۰۰

۲۰۰۰

۲۵۰۰

دوشنبه ... جمع

تعبان نعتی جمع

۱

بیک ایکیوز اوتوز سنه ...

۱۲۲۹ ۱۸۴۰

بیک ایکیوز اوتوز سنه

۱۲۳۲

کتابیدر ...

۱۰۰

۲۰۰

۱۰۰

۱۰

۵

۱۶

۳

۲

۸

۱۳۳۲

۱۱

۳

20

1 [illegible] لا إله إلا الله
2 [illegible] دولت [illegible] لا إله إلا الله
3 حزب شیطان الله [illegible] لا إله إلا الله
4 [illegible] شیطاندن [illegible] لا إله إلا الله
5 [illegible] لا إله إلا الله
6 [illegible] لا إله إلا الله
7 [illegible] لا إله إلا الله
8 [illegible] لا إله إلا الله
9 [illegible] لا إله إلا الله
10 [illegible] لا إله إلا الله

[illegible]

1 [illegible] لا إله إلا الله
2 [illegible] لا إله إلا الله
3 [illegible] لا إله إلا الله
4 [illegible] لا إله إلا الله
5 [illegible] لا إله إلا الله
6 [illegible] لا إله إلا الله
7 [illegible] لا إله إلا الله
8 [illegible] لا إله إلا الله
9 [illegible] لا إله إلا الله
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

1 ای حم ذاکر تماکن بو بله اول قناده چو کثره ملک / بر هو بتا جمال جوش صبر بله کسوت لا اله الا الله

2 تیغ زمع اده جماکدن نور کا اجله ملا الکد / هم کوزه لسان حالکدن کلیت لا اله الا الله

3 کر بو تیغ حب موليد لمعة ری تجلید / ذاکرن بل مقام عالیدر تبت لا اله الا الله

4 بر ده حقیقی دولی جام بو مرات سکرانی / کر بودلبر جمال جیرانی عزت لا اله الا الله

5 خدت اقلیم ارمغا بیدر من لدن علمك جهانید / کوم قلدم معاید صورت لا اله الا الله

قصيدهٔ در توحيد

6 ای کم اخلاص شوقلی ای یاز ایندم لا اله الا الله / ملبادلدن تاکه زنك عبار ایدم لا اله الا الله

7 کلم ذکر پاك ادینکوکلی یا حبیب عشقه خاك ادیب / ذوق له ذکر ادیب کوکلی ایدم لا اله الا الله

8 ای دم حرا زیله و برلم عقل عشقه غاز یله / ایرلم سوز بو تجارتله ایدالم لا اله الا الله

9 ذکر له جهانله [illegible] بو جهانله / ایرتا ذوق وجد حالتله ایدم لا اله الا الله

10 [illegible] عقلنه منزل بهدن صلا کلیله / در بالم هله بطالتله ایدم لا اله الا الله

11 [illegible] ذکر طاعنده / اموو فتح کلنا عده ایدم لا اله الا الله

12 [illegible] / عشقله ذکر له کلك ای قوم ایدم لا اله الا الله

1 ذکر کل عمر ایلات تا ایع غفلتله تدرایت مانع / یا ایکی ساعت ندر اول صانع ایدلم لا اله الا الله

2 ذکر له اولدر نعمت درجات قاموسنده ابن فی نجات / ذکر اولدر هم نجات عمات ایدلم لا اله الا الله

3 مرص مرض چانده تحت تعاز ایلر اولنه حوز / ای ده اوز وقت غافل اولمک هی ایدلم لا اله الا الله

4 بو املر حی ایده کرکل طی جام وحدتدن الحکم / املیدنیا ایله احبا حی لنیلم لا اله الا الله

5 کوکلی عشقه انسان اده کم زلفی نفرده فنا اند / ذکر له قلب نما اده کم ایدلم لا اله الا الله

6 اقدیکم زنیب ادادهم کوکلی عشقه تحکا اده / ذکر حق بو جمن ناه اده کم ایدلم لا اله الا الله

7 عاشق اول عاشقه فرصت وارد عاشق اول عاشقه غرب / کل بری عشقیله کیل نهار ایدلم لا اله الا الله

8 ذکر له نفس لشکرن بعلم طمع کل خامدن کسلم / حبه ای ره رضت یا بنی دیلم ایدلم لا اله الا الله

9 او له دنیایه فانده مغرور خلد و سواس ایدلم / در د عشقیله مست اولیخور ایدلم لا اله الا الله

10 ذکر حقدر وال ایله منشور ابله باطن و لا این معمور / نور ذکر یله نیجه عجب غرور ایدلم لا اله الا الله

11 کو جار [illegible] عاقب کجام بو دنیا [illegible] / ذکر نور یله جان کرن لجام ایدلم لا اله الا الله

12 عاقبت خود فنا اور بو بدن خاك اولور دم [illegible] / [illegible] لا اله الا الله

13 ذکر حقدر غدای روحانی ملك قلبه [illegible] / [illegible] لا اله الا الله

[illegible] لا اله الا الله

هم ذكر ايتا بو بله اول
نع رفع ايده جانكدز
توقيع بر جب مولد
حقيقتى دوزانى
خدت اقليم ابتغايدر من لدن

قصيدهٔ در توحيد

كل اخلاص سوقله يا ز ايله
كلم ذكر ياكر ادب كوكلى

ذكر حقدر صفاى باطن هم قوتدر جه كوكلى نوع — كلكز خوش صفا ايله هم دم ابدلم لا اله الا الله
ذكر حقدر كوكلى اوين جراغ ذكردر عشق ازبر كلز — غم دنيادن اولالم كل اراغ ابدلم لا اله الا الله
عاقبت دنيه اولسز خوخراب نتوان كيريدر اول نار — كل اولب عشق اجنده مست خراب ابدلم لا اله الا الله
عاقبت دنيه خود اولور فانى هله الدن قوش بو ويرانى — خوش كرار بو جمع شانى ابدلم لا اله الا الله
بوير الى دنياده صفا سندز بوملكه اولوز بلقا سندز — خالقك اولالم عطا سندن ابدلم لا اله الا الله
بيحه بحه ختم بو طول امل ودرهم بتريب آخر اجل — قلب خلاصه الهم كل ابدلم لا اله الا الله
اوليالم بو ملده يابسته اولوز تاكه شاهد شانيده — درد له اهله خوش اهسته ابدلم لا اله الا الله
اوليالم كلك بوباغى توكلم بوستانى — ارسون دهر ديله برك باغى ابدلم لا اله الا الله
الم الفى لرجع البشر تيلولق يا تن اجمع المشر — وفقرى كن نعم البشر ابدلم لا اله الا الله
درتم حرارتله عقل عشقه عشاق — توبه ايدلم شاه معرفت ابن اولدز غفار
ذكرك له جهالتله بو جهالتله تن ختم قسى علم قسى
قالنور نه غفلتده نيز اهل صلاك للبله ذكرى كرد ذكر عقل هم وقرى
ذكر طاعده — قاموو قف اجره هيج تدبير
عشقنده درد له كلك اى قوم ابدلم لا اله الا الله

قوريبه كراده منزل اولها جانم در بلبر زان — شاهد جانده اولب مشتاق ابدلم لا اله الا الله
قورلويه دمز بحوز بكورده الخوز فون — يار شه عشق ايله شكر جون ابدلم لا اله الا الله
قورليبه كراده منزل بحلم كاسه كاسه — جانكم حق ايله ده هر قهرى ابدلم لا اله الا الله
بيرم دير لا كرابد يار شه انجاى شه — عاشقه ذكر اجدن شكر وله ابدلم لا اله الا الله
طعن خلقا خوب بيرم قمازكار جوش اولوز خوش كر — كل برى سن عاشق ديدار ابدلم لا اله الا الله
اختيار الدن اوله كرسلوب غلبا ايله عقل اولوب — وجد حالنده ماهو المطلوب ابدلم لا اله الا الله
وارده جانده عشق حقدن النفات — الله شكر ايله عقل ابدلم لا اله الا الله
وارده جانده عشق حق شكرى كيدر — عاشقانه كه بيليب ذكرى ابدلم لا اله الا الله
وارده كل اكر كوكلده حضور فكر غرور — قلبم باطن اولى بو نور ابدلم لا اله الا الله
خوش يقنده جانده شمع شانى — دوشون انوار قلبك فانى ابدلم لا اله الا الله
على عشقدن درهون فلط — دوشون انوار ابدلم لا اله الا الله
وقتده وقف ذكره فعانى — بو نفس اوقنه ذكردن خالى ابدلم لا اله الا الله
وقتده وقت الابد هر كه — اجل ايرد كده سليم ابدلم لا اله الا الله

1 وقتدر وقت کل بکلیف قوانتظار کله توقف قو | کل بو عاشقلره تخلف قولیدکم لا اله الا الله

2 قدم صدق ایله علم قره وبرلم عشق اخنده جان غرق | وورلم بشت پا بکن نه رقه ایدلم لا اله الا الله

3 بحث قواتمه سن مرالی هیج اصحی اثر بکم مرالی هیج | طغرا اولدیلدن دشمه بابی هیج ایدلم لا اله الا الله

4 کل هله فکره فرات قو والله اولدلبری کیاسنی قو | سجاده ترک ایله ور بابت قوایدلم لا اله الا الله

5 اول خرابات بو خرابی قو شعله وزکن بحیابی قو | حاجتن کمه قو حجابی قو ایدلم لا اله الا الله

6 بحه یا بندک اوله کیسولر بحه بزبولک مهرولر | ترک اور حکمه داخ قیغولر ایدلم لا اله الا الله

7 بی وفالردن ال بو بایلمز دلدن اذلاربی بو بالم کل | برده ذاکرلر اولیالم کل ایدلم لا اله الا الله

8 بین نه منصب نه جاه کرکنه زبانت نه تختگاه کرک | درد عشقیله سوز آه کرک ایدلم لا اله الا الله

9 لیسه قلمش ریاسب سود یا نلم کو نیلم کلک حور عود | درد عشقیله چرخه اد سوزن دود ایدلم لا اله الا الله

10 نیلرز شهر وعمارتن نیلرز شاهی وامارتن نز | نیلرز سود و تجارت بز ایدلم لا اله الا الله

11 شهرمز شهر عشق ولو بیزم شهد نزهر عشق اولور | لطفمز قهر عشق اولور بزم ایدلم لا اله الا الله

12 عشق اولدرد داروم ذکر حق اولدی برج بار ومز | کلکز ایدکل وارومز ایدلم لا اله الا الله

13 هم جاه وجلال زیارو رفعت مرکمال اقبالک | هی کلک بزده حی متعال فیک ایدلم لا اله الا الله

1 ایدلم نوش جام توحیدی بن شاهک لیه نصر تابیدی | رفع اده تا حجاب تقلیدی ایدلم لا اله الا الله

2 بزده ارتفرغ ایله دلده طولدشا بذکر شوق یاردله | ایدن ازکه کلام المدد ایله ایدلم لا اله الا الله

3 بزده رفع اوله حجاب کده عقل مست اوله و خراب اوله | تا بو غفلت قله نه حجاب کده ایدلم لا اله الا الله

4 ماغدب کل خانامزی قو یلم بلده باش جانمزی | بولدم جانه اصل کانمزی ایدلم لا اله الا الله

5 یا وورد قده عقل جانلرمز اونلرقده ادصانلرمز | کشف اوله عالم لمانلرمز ایدلم لا اله الا الله

6 محو اولانن فناده جون مطلق ابهم اولدم تجلیاتی حق | ایلیا تا که مست مستغرق ایدلم لا اله الا الله

7 ذکر ده وجد ایلینه منهاج جان مشاقه ذکراولور معراج | اولدن ظلمته ذکر سراج ایدلم لا اله الا الله

8 ذکر له حاصل اولدقلبه حضور نازل اولدوغ دم سکینه نور | کلکز تا کرا اولوز مغفور ایدلم لا اله الا الله

9 ذکر ده اولدم که خاتمی اولد محمود ملک غافتی | غافلز قو یلک امید بو صفتی ایدلم لا اله الا الله

10 بحه نفسه باسلب یکله ذرهری نن حقیقتک یکله | حاشه کم ساکه بزدن یکله ایدلم لا اله الا الله

11 بودم اوتره مه طرمه غافلده عقل جان کلمو الله دلله | کلکه هر دم زمدزبی دلله ایدلم لا اله الا الله

12 قاموا جمیله هم عشوک جمله ذرایله هم حزوکم | هر دمنده که محو صحوکم ایدلم لا اله الا الله

قصیده در مناجات

ای حق احد بیك حقیچون افاده لر زعنایت الله | ای حق صمد بیك حقیچون افاده لر زعنایت الله

ذاتك حقی وصفاتیچون علمك حقی وحیاتیچون | صنعك حقی کایناتیچون افاده لر زعنایت الله

بر قوییه شکسته دل خوار عاجز بر ضعیفه جون مور | یا رب بحق آیت نور افاده لر زعنایت الله

کلدك ایشکوکه بوش الومز حیرتده وعجزده الوز | ورده یوق عقل بز بلومز افاده لر زعنایت الله

درکاهکده بلمدك جهانده سنك کبی ستار لا مکانده | قوت قوتی یوق کلدك جانده افاده لر زعنایت

ترفان توجه ایمکه تام اولمغه انشر عنبی اثام | لطفکه هلده قلبی ولکده تمام افاده لر زعنا

لایق دکل یا عذاره بر پاك نظرده اعتباره | قالماز کوکلم زینه چاره افاده لر زعنایت الله

سن رب رحیم جون الهی سن حی علیم جون الهی | قرآن قدیمجون الهی افاده لر زعنات الله

[illegible] آدمیچون هم عیسی ابن مریمچون | هم کعبه وآب زمزمچون افاده لر زعنایت الله

[illegible] عظیم [illegible] الهی هم [illegible] حطیم جون الهی | اول لطف عمیم جون الهی افاده لر زعنایت الله

اثار کاملیچون ای حق انفاظ خطایچون ای حق | الطاف تو ایچون ای حق افاده لر زعنایت الله

ترتیب آیات شکم حقی [illegible] معظم | حقی [illegible] افاده لر زعنایت الله

[illegible] | اوله جنت طلبیچون ودمده افاده لر

اولترید معنالی حقیچون اول وضیه ضیا حقیچون | اولنهر وار انبیا حقیچون افاده لر

ابوبکر حقی وعمریچون عثمان شهید حیدریچون | اول ساقی الکوثریچون افاده لر

یا رب [illegible] حقیچون ایمان حقی ودین حقیچون | غفران حقی یقین حقیچون افاده لر

[illegible] ملکیچون افلاك حقی ماء کیچون | رضوان حقی و [illegible] افاده لر

تسبیح طیور جون الهی توریت زبور جون الهی | موسی حقی طور جون الهی افاده لر

حکمت [illegible] عیسی رسول حمزه عباس | یا رب بحق خضر الیاس افاده لر

صادقلر اعتقادیچون شرع امرنه انقیادیچون | بو نفسله هم جهادیچون افاده لر

یا الهی [illegible] | فارغ [illegible] افاده لر

صبر [illegible] | ذکری [illegible] افاده لر

طاعت [illegible] | [illegible] افاده لر

جوعیچون [illegible] قناعت حقیچون | شکری [illegible] حقیچون افاده لر

هر [illegible] | هم [illegible] افاده لر

هم [illegible] | هم [illegible] افاده لر

عاشقلرنک اشتیاقیچون دردغم و فراقیچون   هم باطن بی نفاقیچون افتاده لرز
عاشقلرنک آه سوزیچون درد غم دلفروزیچون   هم دیده نی حجابیچون افتاده لرز
قلندغ اضطرابیچون شول ... دلخراشیچون   هر نکته و هر رموزیچون افتاده لرز
و ... ملامت فکریچون وجذبات سلسله عشقیچون   هر جور بلا به شکریچون افتاده لرز
سر شاهه کونکل و زلفلریچون زخمینه بو ... لریچون   سائله سکارنلریچون افتاده لرز
کم کشتلر اخفیچون حیرت ... مساجیچون   داود نبی خلافتیچون افتاده لرز
کز لوزچون اجدر لرکز کزلوز چونکه یاشر زین   رهزن بله شولرکه شاشر ... افتاده لرز
سلطانلرچونکه کردی بوله صیاد جهاننی بوله   ترك اندین برکرد چوله افتاده لرز
باسمنچون شو صدق یابن یاشلرچون بو حرز   کاسلرچون بو حقد وابراه ... لرز
ویشلرچون قلوز رنکی بوتیلرچون نفوس رنکی   قوتیلرچون وجود تسکین افتاده لرز
یاتلرچون علومچون بوتیلرچون رسوم ...   یوتیلرچون همومچون افتاده لرز
... تیم ... غم بلاو ...   اولتلرچون معیل ... افتاده لرز
... حق ... کوز یاشی   هم صبر ... افتاده لرز عنایت الیه

داوداو با داوود

کار ... بیز اولتلریچون ... بیز اولتلریچون   سن بیز ... بیز اولتلریچون افتاده لرز عنایت
صبر فقرایچون الهی و ... یچون الهی   حبر علمایچون الهی افتاده لرز عنایت
جسم ... اقبوزیچون قلب صالحا حضوریچون   الهام یچون خطوریچون افتاده لرز عنایت
اتوبه ارن بلالریچون دلخسته و مبتلالریچون   اتدکلر اولد دعالریچون افتاده لرز عنایت
... خضر ... ... هر عزیکد ...   کم ... بیله حیرتکدن افتاده لرز
حق ... ... قدین عشق ...   ورلقلر اوز بو محوده سلب افتاده لرز
قده در ... الهی عجو اولد ثنا ... الهی   لا اولد ... الهی افتاده لرز عنایت
هر ... اصفا ... اوز باطن ضیا ...   اولته ... حقیچون افتاده لرز
و ... باشدغ غریب ...   ا ... مقام ...یچون افتاده لرز
قلند ... باشدغ ... دو ...   کیدوک عبا و کسویچون افتاده لرز
یار ... یچون هم ...   هم ... شیوخ سکنه یچون افتا
طو ... کتاب ... قدین ...   لوح قلمیچون اندغ نوراو لرز
هر ... مساجدیچون ... محامدیچون   هم روضه شیخ جام ...

هر عبد تقی نقی صفیجون هر مؤمن متقی حقیجون | هم غربت شیخ صفی حقیجون افتاده لرز

یرزی سوی حقی هر ولینک هم غربت خوجه شیخ نبینک | هم قرب حقی اخی بنینک افتاده لرز

هم رتبت شیخ حاج پاشا هم رفعت شیخ شاه الها | لطف ایده کرم ایا پادشاها افتاده لرز

شبلی جنیده بحون ذا النون و بشر حافیجون | [illegible] ن بری ولایتیجون افتاده لرز

یرزی سوی حق بزه کیم ملا و شبلی و شهر بدک | عرفان و قرب بوسعیدک افتاده لرز

قطبی یونس غیبتلر بحون اخلاصله بلور تکرار بحون | [illegible] ال و [illegible] حجون افتاده لرز

عزیز حقیجون ای حق و بقا حقیجون ای حق | نوری امنا حقیجون ای حق افتاده لرز

فضل تماما حقیجون ای حق [illegible] حقیجون ای حق | عال امرا حقیجون ای حق افتاده لرز

بز و صدق [illegible] تسبیح دعاینه [illegible] | حالمز [illegible] حقی افتاده لرز

[illegible] طاعتده [illegible] | هم [illegible] هم [illegible] افتاده لرز

[illegible] علی [illegible] | [illegible] افتاده لرز

[illegible] | هم صوم صلاة بحون الهی افتاده لرز

[illegible] یونس [illegible] | در رحمت [illegible] افتاده لرز

نمرود اودن ابراهیمه ایدک گل احمرا | معبود قمولک ملکا [illegible] مکندن

[illegible] نوری [illegible] ید بیضا | [illegible] ادن موسیه [illegible]

[illegible] سوف تراینده ادن موسی [illegible] | که طور تجلی جلالیندن اوپ دکر

عشاق محیر ودن جام مصفا | له جذبات علیا [illegible] ادهمدن

ابجرد سواقی صفاتک آکده [illegible] | کیدک [illegible] مست ادبن جان [illegible]

ور لیغن ذاتا و صفاتا ادن افنا | کیم [illegible] اوپ کشفله [illegible]

اول بحوده [illegible] جوده عطا [illegible] | الطافه بو بنینک ایدر بنده اثبات

گر [illegible] ادن الملک و دنیا | کو قدرت [illegible] برا وجه [illegible] انسان

[illegible] اول انواع [illegible] | طشدر [illegible] اخراج

اطباق سموات [illegible] | علومده [illegible] ندر [illegible]

[illegible] | [illegible] لکا یعبدوا

[illegible] | [illegible]

[illegible] | کم [illegible] بلا قطع مسافت

یعقوب بلا حزن چکن یوسف بلدی — ایوب تنن دلدی کرب بلاها
کم کلدیکه اولکن مدد بولدی شدایده — دین بولنه دیلمندیکی یه زکریا
جرجیسه نه جال اولدی عن ایشتر اولا — ادریسن ندن ویردکی رفعت مولا
یری دونتا کر عشق پتقیدن الیتک — من مات من العشق فقد مات شهیدا
مدت کرکت ای بچه بچه ناکه بولید — براهل دل مرشد کامل اوله پیدا
تربیت ارشاد له اول ناکه ولایت — نوربن اده کرکب بو عالمه افشا
بردنم ولایت کبی وقد مدد شعله — شول جانه که قلبنده اتك اولدی نفوذ
خاصیت قوابدی یوسفده که دندی — القوه علی وجه ابی یأت بصیرا
هر حق قاپکدن اچق جمله نبیلک — هم قامو ولیلرز صوفی حق فرزندا
اولدعرزو قوت حق سلطان رسل کم — المیشدی قاپکدن الهی شب اسرا
[illegible] حبیبی فلکلکشن کرمکدن — قل معرفتك نور یله قلبین احیا
اندن نیز مالکه اول امرکه منقاد — هر وقتده در لرکه سمعنا واطعنا

قصیده در توحید باری تعالی — مناجات [illegible]

تقطیعه فاعلاتن فاعلاتن فاعلات — فاعلات

امرکه ای یفعل الله ما یشاء — هر نکم دیلرسك اتر و هر دوك برهانا
جانه چون مرهم سنك رحمتکدر — لوکله درد ك درد عین دوا
تیغ قهرکدن کوکلده شوق اورر — افتاب لطفك ای محسن عطا
دینه باندن الذی اولور بلی — عاشقه معشوقدن ایرن بلا
هر نه فلسك بیره اول رحمت درد — اورمنلراد اکا جور جفا
جانه رحمت غم عشقك درد — هر بلاسندن ویر قلبه صفا
جرم نقصان درجه کرزدن [illegible] — جود احسان در اشك عفو خطا
عیب ازنتر دای عفو له — خلعت توفیق وردی ای پادشا
ذات پاکك حقیقتن ای کریم — سنسن الحق منبع جود و سخا
سن احدسن سن صمد سن سن ایکی — پادشاهلغوکه یخدر انقضا
عجزینه شکر که اولب معترف — عقل بان ایدرکه لا احصی ثنا
ای قدیم لایزالی [illegible] — ای حبیبم الله بوذره [illegible]

جان دل عشقیله اوله شیله بر | کم خطور اتمایه دلدن ماسوا
جانه وجد اینك حقیچون | جام وحدتدن اچر صهبا شها
بر نفس غفلت چوکی تلك دهر | کوکله سنز الها خالقا
حیرتی عشقیله ال بردن بزی | کندولیکوموزه لطف ایله قما
بلده ایقلق چو اویقلق دررز | مست وحیران وار لمزبز دایما
بومناجاتی سن ایلا کل قبول | ربنا یا ربنا یا ربنا
سن سنی اضمر لیمیز سن اکا | ودنیه یوق فیاضدن بخل ای فنا
کل بری ای موسی عیسی نفس | نار انست دن الغل بوشنا
کربد بیضای صدقیله یله | تا عصا اوله الکده اژدها
ارمکیچون یاره قل سعی جمیل | لیس للانسان الا ما سعی
طی اولا کونین نی ریح قدم | کرقلا سن خلع نعلین هوا
کورن اول دلدار کرچك اسنن | کم وان سعیه سوف یری
ویره جانه شهد انوار شهود | بحو اولورسك بحوده ذوق فنا

اول فناده بولسن عز بقا | ایرشه الطاف ربانی یکدتا
اولدر استقرار فی حال اللقا | دیدیلر اثبات بعد المحو اکا
اولدر اولدر هم عاشقه اوفی جزا | عیش جنتی ده زیاده عارفه
کشف اولا تا اول مقام منتهی | کونه سر الی ربك زنفاب
اولدرر سر تعز من تشاء | بریقین دراوله انماد کمان
تاکه وحی الله اولا کاغدا | دوشدن سمع قبولیله اشت
جلوه کاه لا اله الا انا | جذبه انی انا الله کستره
نور وحدت کونه کردن غطا | بوله دل ظلمات کثرتدن امان
فیض الرحمن علی العرش استوی | قبله استیلا کوکله دمبدم
اجله اول عالم بی انتها | غایب اوله انده بو کون فساد
دلو صورتدن چوقه ولا سزجدا | کسوت معنی کیا سن سن بنه
بند صورت عشقه وذ ایله رها | بچه برشاه باز حضرته
نقل نا سوتدن سوی علا | مرغ لاهوتی اوچه تا کم بینه

بالِ جبریل ارمدولی اوجنده — بی پر و پرواز سیران ایتدی لا
سیر سیاران که اول منتهی — سیر کوهم ابتدا و انتها
گرچه استغراق عین جمع جمع — رفع اثنینیت ایدر اقتضا
آنده محو اولور وجود فطرت لیک — اولدی محو معیت جان و فدا
دیرلر السیر مع الله آکه — صیغمز استغنادر اولجون جرا
قطره نک اولدی بحر اچنده سیرینه — ابدا اول امواج دریا اکتفا
بینش دانش بو جنبش هم سکون — هم اکدر اولا و اخرا
اثردن کونوره صورت ولعین — معرفت سیلابا انده جون جنا
کر نوازی اکلمز سن عشقه ور — ودلعنت کلی که عشق التزاکا
اولدی هم مهتدی هم مقتدا — قلمیین شرع نبی یه اقتدا
رهبری هر زمره نک بو شرع اولر — کم دکل کرمک یله بی رهروا
شرع اوکنده رای عقل اولمز دلیل — شعله مهتاب اولسه ویر بی سها
عقل الله بی شرع وارسید یوک — دنده الیدی که هر شحد ضیا

اشترییک سایه بی بر هما — رایت شرعک کوکل تختنده اول
سلطنت سرمایسی اولدر سکا — عالم جانده دلیسک سرمدی
جون دلیل بیشوا و رهنما — مصطفی در حق یلنده قامیه
جان بلا انوار دین مصطفا — ظلمت تندن خلاص اولمش دکل
ظاهرا قولا و فعلا بالحنا — سنتینه بس انک قل اتباع
واردات غیبه قلب اوله سزا — تا سزاوار اولسن شه لطفنه
ظلمتی رفع ایده انوار خدا — جسمکی جان ایده جانان پرتوی
بر شعاع افتاب کبریا — کر کرک ورنه جهان جان دره
کمده کر وذره جه کبر وریا — کبر ترک ایتکم حقه لا یوز دکل
نفسکه اعدا عدودر فلا غزا — کسر کبر انانیت بشن
اول مشایخ قابوسنده برکدا — ترکن ازغل عز جاه شهرتک
اول ایشکده قابولرای کدا — خدمتیله اردلره هردم ولنه
عزتین نفسک ایده نمه غزا — مؤمن طعمه هوای نفسکه

صررد بر زعفران رنکن دکرقان ارغوان خجلد — جهانک چهره سندن هم بو غم اولشدر زیبا
بلبلر یکرشت خسته کوکللر اوستنه اغلر — دلر صحرای سوقکده یننلاده اولا سقا
قموزه آیت عالمدر کورنر بر نوی عشقک — دکللر لازم که هر نادان اولا بو حکمته دانا
مکر آثار رحمتدر اترادکده عشقکدن — که عمی جهل الله المش کوکللاری ادر احیا
بهیج باطن ظاهردر قلبک حرارتی — بو نفسک زمهریردن که قلمز شدت سرما
اقر انهار حکمتلر بتر ازهار عبرتلر — نه کم کسترر برده ریاض اخرج المرعی
اکر کسترسه نور دل سکه باطن سمنزارن — ارادن کتررب بردم حجاب ظلمت ظلما
کورنیدک کلشن رازی قلب عشقیله دمسازی — که شهپرتیله شهبازی ادیندک انده چون عنقا
کرامتنشه تولا که عرشیدی بیلنده خاک — الکه منزلکه اولمش دیدی قاف قرب او ادنی
نیچون قلدک بو ستلیده وفاکم بلدنیدی ده — دهریدت حاصل اتسکده بو بلده رهنت اعلا
چو غیری دشنده دشمن اراغ اوادونت اعلاد — که بعدیتیده بلنلر و حلر قربت مولا
دمشلرکه عقار بدر اقارنهار بله صدقیله — توجه حضرتنه بندن سکا اولا دیا آبا
نظر کل خلره قلق ادر چون غنچه دن تنشنا — سنی کوکلوک قاردر که بیچون لاله حمرا

نیچه دل مرغنه باندادر سن لف زنجیر — نیچه بر به بلک اوزر خیالن ترکن شهلا
قوهچه ور رقا نولکی روان اول قلمه بادر کل — نظرها لا به طوت او لمه لکه ترکن کب نابینا
توغل بو خبث هواتی بو لذاتی بلرسن کم — وفا بلمش دکلدر بر کمسنه دنیادن اصلا
شریعت تخت اوکنده کترا احکام سیفن از — بو نفسک بو بنتی اعدا عدودر ویردم فتوا
سز اشر اقانده رجاندر کی نابرات قلبه — که تسویلاتنه قیلر و کونه نفسک استیلا
جهانی بر تسریرسه دخی هل من مزید بنه — نه صانورسن بو نفسی سن براژدرهادر اژدرها
ریاضتله یرلکی انی هرکنده الدرسک — بنه بش قلدرر فرصت بلمحق سالکه چون اعدا
کیشی بن دردنی حاصل کرانمز کلمز اصلا — ولی تحصیله دهر دکل بلک تقوا اکر تقوا
بکن هر بدعتن بین کیشی هر بلدکن اشلر — حرامه منتک اولر بزی قاره قبر فردا
قرناخ اولسه هر عضوک دمشلر اجهرموزی — تحن صو میله اجقسک طلرهم نورله اعنا
قناعت پیشه ایدن ول جهاندن کل مستغنی — تو بو خلقه بن اکمه چو بلدک کبر لا یبقی
نیچه بر حرص اودنده بلقورسن قازینر هوی — الکذر یاشه بترو بحم ای نفس و اویلا
نیچه بر غیبت بهتان اتر نشاردن او ت — نیچه عیبین کوترسک خلقی قیلسن رسوا

حقك تقدیرنی اونتدك حسدن جانی خلقك | یقرسن سینی اوده نی ترتدی خار نوالانا
نه شدتلدر نه حدتلدر تلرله غضب د لك | مكر طشدن دمر دندر بزکی كلك سنك آتی
چمولك اهتزاز اوله نجات صنعت عز انده | بلانس كثرت وحدت جانی قودی هنا
چوشمهرتانت دین درگادن ان خودبین دن | حضور اهلینه بن خلوتكرك سود ایلز غوغا
مراصد ینه شیطانك صنلر حضرته ارمز | بله بی هما كرمه خطر الرحق علی العما
حقیقی عشق ارای دایم توجهدن ارار جودن | ارار الله له اولن كوكله نور استغنا
ندر دنیا كه كوزمز لرنه دوست شوقندن | نه نقش صورت حورانه باغ جنت ماوی
انك باشنده در دولت اهر تاج فضلنا | انك اكینه هم خلعت اولر تكریم كرمنا
اچر جام محبتدن نه وصلتر انهم | ایرماد یندن دنیاده بلدن بیز مولانا
لوای حمد الله ده قبر هم احمد لوایاری | قیامت توبه جوی یارن كه امنا وصدقنا

رباعیات | مثنوی

بكن بر هره له سوزانتهای بلبل شیدا | له كجشن غم الا نه زكلا جاكم دكا بیدا
اوبر جانك شبانا اول بو غفلتدن تكبر انا اوله | اكیلله اهر كرنان اولن بودهرد یله جوبودیرا

هی انه وقتكی ضایع كجرجون سیفدر قاطع | سقن كر اولسون مانع دمك تسویفله فردا
كراولدك عشقله خسته چو غنچه اولمدن بسته | وجودك جسن جاك ات بن جل جون كرعنا
جوابن الوقت اولر صوفی كرك نحوا بن وما فی | تجلیات الطافی ابره تا كم اده پیدا
شكوفه هر برده قدرن بلك چراغ اوبرد اونده | چو نر كس ایچودن كز اچ دكلسك امدنابینا
نظر قل رحمت اثاری نه كه عكس رخساری | بری المبتكن قلدر دل دانا كبی احیا
بهار حكمت ایرشدی نثار رحمت ایرشدی | بهار دولت ایرشدی كه قطع اولدی طلما
معارف جوی باریدر كه زهر صفا رقصه | چو بلبل جون خروش ایدر بو فریق تربیا
الا ای هدهد هادی ره اغاز الله یا هودی | كه جانی حرز داود كتردی قصه بی اعضا
كزادرهم جكدن بر كز اجیقدرن انك | ره اسرز بینیه كه اولتن بصر بوكنبد خضرا
درینا كوزكم اجمزن ز لودیدك عنبر بلبلكم | كمال الضع كستردی جهانه جهره زیبا
چوباغ خلد اولمشدر جهانی كوزلر تربر | عروسی باغ كیمشدر چو حور المدی دیبا
طغیتمش ساجتی سنبل له قلتز واله اجتش مل | مكر لاله بو خبر ندن دهر عز لمهر ترتا
بنفشه دنكه كرانیها حین دل پریشانی | انك بلبل ثنا خوانی كم ابدر لطفی اجهی

آنکه ذاتا وجهتی نور بوهم بزدن اولدی لامع — نظامی دهر که اسما و صفاتنده قمو اشیا

نه ور غافل اولدیسك سن قمو عالم اطاعتده — مسبح الله هر اشیا مقدس ذاتنه اجزا

لسان حال الله شاکر که بحر اسم بهك در — قمو ازهار انواع ریاض اخرج المرعی

حقیقی حمدن اولشا مکذر لدن بیر ادر — چو لا احصی ثنا در لسان خواجه بطحا

لسان حالده منزل اندکدر هر اشیانك — نه که دیدقلرنده که انا نحن نزلنا

الهی بحر حیرتده بوکرداب دشن جانه — نسیم انسك ایرزور بلا متساحلنده

قصیدهٔ در بیان حوالی عاشق در — عشق بحر خفیف فاعلاتن فاعلاتن فعلن

عقلنی عشق ایدنلرك شیدا — ورد لعین دوستادنلرك یغما

یوزن واضح جورزن روشن آنك — سیرهم کن کبی اوزننها

لی مع الله بزم خلوت گاه — اولنه بس نه شهرت و غوغا

عشق ایری عز و جاهه الدنمز — عالم جانده سیر ادر چو صبا

گاه اول عالم مشاهده ده — غرقه بحر نور مست خدا

گاه بو منزل مجاهده ده — یا فلك شمع کیب ور ضیا

گرچه سرکشته در چو پرکار اول — استیفامنده لیك یا برجا

گه تجلی و گاه ستر لهی — سکر و که صحو گاه محو فنا

قبض که بسط گاه هیبت انس — اجرن اول بلده قو در خوف رجا

بردم او لرکه هیچ حیثیت تدن — اکلمز قنده در بو ارض و سما

هله مستی عشق ایچنده یقین — بلکه صغر دیار و نه ذوق و دعا

عشق صورت کبی بحث کرمز — ارمز ادراك عقل اکا اصلا

شمس عالم فروزسه نقابدر — دهر حجه ان اکلمز اعمی

عاشقك رازنی کرم اکلیسر — بحثنی جان کبی دراکر بیلا

عشق بزنده عقل سرکرداندر — عشقله جان دماغ پر سودا

ماه رویان کا لهی حسن خلقده — عشق برنا و گرد زیبا

هر جهان عشقله برانر عشق — رونق بوستان و هم صحرا

نرکسك کوز عشقله مخمور — لا لنك یوز عشقله حمرا

سنبلی عشق دل پریشان هم — بلبلی عشق دزادن کویا

1 عشقِ بزمِ نثاری چون ا دل … رخ کلدن نقاب رفع ایده
2 بلبلک وذدده در عشق سحر … ناله وغلغلی بو عشق مست
3 بچنک یاشن اندی عشق روان … بچه بک قدن اندی عشق دونن
4 عشق شوقیله کردش افلاک … عشق شوریله جنبش دریا
5 ذره له دشد جانه عشقکدن … ولوله طلد جهانه سما
6 نه قیامت در نه عرب بو … نه فغاندر نه هوی در بونها
7 کم بتنده دینه زنجیرن … اشبو دبوا نکر که بی سر وپا
8 بکر ده لر خراب مست وقمو … عشق جامندن اچمکه صهبا
9 بنه عشق اودی کدلده علم … دود سودا کتر دباغن شها
10 درفشان موجله نه جنبش ادر … کرک آنی بنه بو بحر عطا
11 کرنه جوهر شناس دیر او بشر … هر کوکلده که اوله صدق وصفا
12 الله بلدکجه خوش نصیب الذی … صحد بوزن بکن جو شمع هدا
13 مستی عشق شکر عقلندن … بالله ای خون دکلمدر او لا

1 یتمیا لر دخی غم دنیا … درد خوانیه طیلیا لر جان
2 نمجو سلکان عالم بالا … سبحات اوله ناغدا روحه
3 خطتن درکوکل کرنیه عطا … قو بو لذات فانی که اولن
4 خان شهوت برت بل قطعا … طیمش در صفای باطن هیچ
5 در عشقکدن اته بزجد … دنیده اخرتده ای فتاح
6 ودلغو منز قمو بو عشقه فدا … درلکو بز بو عشقله طیب
7 بو مونزی حقیقیه حقا … سیلدن بنه عشق شور شد
8 عشقک اندن منزه اعلا … عشق وصفنده هر نه دیلنسه
9 بحواولن بیله کبر دن فخوا … بو عبارات وبو اشاره دندن

[illegible]

10 امد مسلما نلغ ان ترک هوا فلها … دلبر ستک که اوله راضی ازکبر حذر
11 ساله نصیبک یتدر صله طپ جز … جانکه بجوز اتمکل دنیه قرنجی دیو
12 ازیرکن [illegible] … اولیه دن پادشاه رزق وزد عیبکی

176

جرم خطیاتن سن حذر ایت ذکر ایله | حضرتنه یوزله واره سن ای بی حیا

آه ایله گیجی گوندز دمغه یغلدیسنم | حضرته بلمز نله چالم و اخجلتا

برسه گوکلدن حقه اول متوجه دکل | قلیمغ ایکی قبلیه کمسنه نمازی روا

قبلیه قرشو ایکی بغلودر گوکل | داخ یبانده اوچرآه چو مرغ هوا

قعده گر عبد ده صدر طلوع و سوسه | فنده اولر مشغله طاعت معبود ذکا

ورمدکی طاعتک ساکه حلاوت بوده | ایلدا ایدیشلران مکرکه هبا

غنده بلمز حضور باطن اچین یه نور | دنیه غمیه اولن کمسنلو مبتلا

انه الکدن اوکر اولدکک الله قولی | یحقدک اصولدن ایشک نرقی باو دعا

فکر پریشان قو هرزه شیطان قو | خوی بلنه جان قو پغنک ایله فدا

ظلمت طبع ایچین سن قلدو عیچون درو | ورمدکی قلدکه شرع نبی روشنا

برق تجلی ده یحو ایلمدن ور لیحی | عالم جیبده جان ایلیدر وقت شنا

بنغشدو ... دکسه بن دا ننده بی | دائم ندرمرغه که تنده اولده خوشیما

... بدی به موجله بر بحر کم | انشترن هر قطره سی قلدرهی اشنها

189

ایدعشاق بو رهرمحیر وقت سمو | ایدچو گلزار هو مرغ حقیقی نوا

... | مستفعلن مستفعلن

برجرعشق ایله عشقکلهم دره بلدمهم | برقطره شده من اکمهم رهرکردم هم

اول عقده جان دله اشکا ایدن مشکل کشا | اول نقطه اکله هم مرکز هم هما

نهی رقیب نه شکرچون انفقه بی بزدو فنو | احسنت زی ذوق وفانا اثری الطف عفا

خیرته دشمنکن فنا کردابنه قوتلیدر | وصلتده بوکره اولرجان ترقی رقا

برغوطه شده ایدر عقلین کاعاقل ایاک | برخطو شده بیتر رهدن ن فنا دفا

کاهی بوانده کبی چو کیم عشق آثار رسوم | کیم ایمن یحو ایدر فقه کردن نفوس مالو

اولدم که اوادر اعظم جهان کبرای فنا | نه تیر اولر نه جهره رهن کبرنه سوا

چون کلی شی هالک سرین الا وجهه | نور ایله عشقکر سنی کسر درنع اوایغا

اول صعقده ... ایدر لیلن حال الله | جان قلی صیا شوفانا ای یفعل الله مایشا

بوشکر ایله ایدراذا ابصرته ابصرتنی | شول کمسه دیدراذا ابصرته ابصرتنا

هرکیش ... که جان معشوق ایده ایما شو ... | بزدا ... داخی ... وجهه ... حبا

قد تجدد عشقدن داغ دل جان تیره هل من مزید | نیدیغه شوقدن اوده دل ربنا اتمم لنا

بز حقیقی بونزک اهل تحقیق اکلیه | هر زاغ زبغ بی نوا قدن اول بلبل نوا

در بحر رمل حقیقیه | مفتعلن فعولن مفتعلن فعولن

جان بوینیه بر فدی عشقک کمندی شوقا | چکدی بو چاه تندن قلبی چو دلو سقا

اولدلو دنکه دوروم تاکه جمال یوسف | خورشید وش که تابان کنزه دل دوی زیبا

باقر تعجیله جان اول مضنی جبنه | کوره غیابت جب بلشد وسع صحرا

شویله کن اندغ صو یوسف ملا اخندن | طوتب جلا و نالش چون نیر شهد جلوه

اولشکن ار لقدن کر منقلب هوا | اول قطرم بحره منفذ بولیسن اولدیه

لطفی انا کینی دت سن عزة بیله یارک | تنا بوی وصل قیله یعقوب دل بینا

اشبو عجوزه دنکم اولدیسه پاک دامن | نوری بصیرت آکا بوی قمیص تقوا

نور بصیرتدن بو یعقوب دلا اولدی محضوص | اندنکه یوسفیچون اول جکدی حزن تنها

دلبر لقا سیچون کم بحوذان ادهه | هر لحضه اکه ابرز هم شعله تجلا

ایینه کبی عالم بر نقش المعناک در | الیینه نک نصیبی لا دکل تماشا

جنک ملا اخننده عرق اولسه حقیقی | سز سیلیدی اماقان لسان کویا

در بحر اسن حقیقیه | مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

جانم بو عشقک اثری ولی پیدا | بیز ملله قرار ائتمه ابرق دل شیدا

عقلک زهی هیهات و قاری کرک امدی | سرکشته اخرتجه وزدی بله سودا

عشقک بلدرکوترن ارام کوکلدن | ادی نته بیک داوله اجلیش دریا

چوز تجدد اودی بحر ایکنده دو جوش | چون تشنه دکل خشک لب اولمق نته دریا

جانم بو حضرت اودیغی نار نده یانان | بلزرنده بر شعله بزی اوستنه بی پا

طفلان دکب باشن فتنه یاشن | انهارلهار بولیا بیده هویدا

قدی بکلبت الدکی چرخ بو چرخک | کل ککلن بو نیدغز اندک خوتماشا

احوال جهان اولدی پریشان نه سبب نه | عشق اولمسه عالمده نه بیدی بر بوغوغا

هر یزهمان کردک عشقک اثری در | عالمده نه قلمسه نظر بلدل دانا

طکی بو تحیرده بو وودیع ورلی | عقل قیدن اوداغ عشقده قمو نعیما

العبد وما فی یده کان لمولاه | بزدن اثر ایشان ندر سن به آیه یغما

1 چون معرفت نوریله قلبین حقیقت
2 آشفته گوکل حالکی کلدی حقیقی
3 صورتده و معنیده قمو لاله یارب
4 عشقکله امردیی اومیدی اندیک بو کره

احیا ایلمک اندیشه سی اندیده زاحبا
بو سنه دله که اللهدن ای بکر اشا
ابنه ای عشق حقیقتدن الاها
من مات من العشق فقد مات شهیدا

5 یارب بو نه جان فزا مصباح جنتی عجب
بو خود بو جمع اولیا مفتاح جنتی عجب
6 بو شغل مهتابی به قبله احبابی
بو فرق اصحابی نور هدایتی عجب
7 قوناره هر عمدن سنی عرق وریحان تنی
بو شغل و بو نه شی صبح سعادتی عجب
8 کز بلکه نه جوز جدیدیم ایدوب قول سندید
ویر تیغ تاکه نابدید بدن بو جانتی عجب

کم قلبه و برزه وشنا
بو سهمدن کم دلکشا
که نظر عشقه نکه
جانلاره اوزره هما
بو سبل حب ای کوکل
کیم عالمه ورد ضیا
شغل اته دوا منه انك
بر حبین وجد ای جانیا

شکر الله چوق چوق بو دمه کم بحد جاندن شعله
بودمز مه بوقولوا بو هر قیامتی عجب
کل نعم مشتاق اتش جان قول عزاج جان اتش
ترناله و افغان اتش بو روز وصلتی عجب
کل بوریا من جنته الله توجه حضرته
جان وصل شمع وحدته ایدن بو حیرتی عجب
ترکین دردیله چوغ و اهلکدن ارسون خرجه دردن
ای طوطی شهد شهود حفردن کرامتی عجب
اراولدکیه عشق ای نور درد عشقیله ادی
بلیم حقیقتی بلدی نس حقیقتی عجب

1 دلبر جمالی پرتوی
کم کندی کزلردن غطا
2 سوزدن بونی بیدلان
احسنت زی ذوق و صفا
3 ای طالب صادق بکن
زهی شکر و زی ذوق وفا
4 ای جان عاشق هر نفس
بو سوزی ای بلبل نوا
5 بو مجلس عشقه قده
رقصان ادن چون ذره ها

6 تقدیر حقیمش ازلی جل جلاله — عشق ائلر شهدمن سرکشته و شیدا
7 اوزی مکه نه عمارتیا کندو فارم — کم بیله دخی باشه کلدی کاتم سودا

پروانه کبی یاقل اول شمعه منی دل / جوش نار شوقی اظهار اولمغا اوش بر پروا

هوای خرابات فنا اولمش ادهر کز / صوفی جبه عقلی بنه بر جام تقاضا

بر عهد بو میکده دلده ندر هیچ / مستانه خروشیله شو کلبانک علالا

قو منعه جان عاشق اداى طمع اولدر / که سیف جلالی لمعانی اوله پیدا

وعلایه منی صلسون ایدا جکسه قتل / من مات من العشق فقد مات شهیدا

العبد وما فی یده کان لمولاه / حقدن به حقیقی نیچون ابدم تولا

جانم دخی سنسن بنم جانان دخی سنسن بکا / دینم دخی سنسن بنم ایمان دخی سنسن بکا

کنج غمک ویرانیم من عشق سهرکردانیم / دردم دخی سنسن بنم درمان دخی سنسن بکا

کرمیقودم مرکز خطا سندن ارز عفو عطا / سندن بکا هم لطف هم احسان دخی سنسن بکا

بولنامز سازنده هم باطن قامر دعی / لطف خفی پیدا دخی پنهان دخی سنسن بکا

من بیرم کون مکان قنده اولور دور زمان / دهرم دخی سنسن بنم دوران دخی سنسن بکا

سفلی ندر من بیرم علوی ندر من بیرم / علمم دخی سنسن بنم عرفان دخی سنسن بکا

سنسنم کوزلرم سندن دیلر نهرلرم / ضمن هوز نفترد یواق دخی سنسن بکا

پیمانه صندقده ازلی شاه ملک لرکزلک / عهدم دخی سنسن بنم پیمان دخی سنسن بکا

ابدی حقیقی ای خدای حی قیوم و صمد / سن شاه ملک بی امد سلطان دخی سنسن بکا

هر کم محبت اودنه یانب یخلپ خاک اولا / بیتپ کل اولمایه ابدل محض نور پاک اولا

اینه کبی اولدیدل نهانی باله کل / هر جزو هر عضو بدن جون دیده هم ادراک اوله

نقش نقوش دیرم اولقاد شکل غیر اول / جون بر جا طنبه اولی خس حالاک اوله

اولمکک وحدت رهروی اولنجمعنی خبر ری / کرجه ل بن اول بیروی شاهنشهی لولاک اوله

جو ذکر اول بدی البدبا نصر من الله دن لوا / بر کسوریا طنکا هلی کرامالک اولا

ترجیک سونکلرلولشی اولدبو معنی الهی / سربله بل بنرا لهی انک که نه افلاک اولا

اما من اعطی واتقی اولمادیغیت هر کلا / دلکه ید بیضا ضاین اندی نه امساک اوله

اولدم کر عقل بیر پر بر نه ونش یا نیب ذکر / سهل اولا دیخ تربر دانش ابتن ک اوله

ور اولخبیضی حج ندسفه ابدیه ریحا جون خطر / بلده فکر عاشق یحذب فتنه نسریبی پاک اولا

مثنوی بعوث علیه السلام — بحر

مرحمت ایلدی اول بولکه ای سلطان دین خاک اولیا — نیسه یدی بحرک قموصو بینه هم پاک اولمیا

ملبده قلدی چون سفا خرص حسده یا نا — جمال او زاروکان سیری براقلاک اولمیا

بدعی ضلالت یولینه منزلکهی غول سفیه — چون بیشوا سی اولدی سن شاه لولاک اولیا

لازم هم کامل دکل ایش حیدل عامل دکل — چون حق منزه قابل دکل بن انی ادراک اولمیا

وار شرع مصطفی هر جانبه که صالمز ضیا — چون اینه بولمیه صفا بن قلبه دراک اولمیا

تخت نبوت خسروی سلطانک اولن پیروی — بو جنت دنیای غوی کوزینه خاشاک المیا

علویه طوتیسن مطار پرواز ادردلی قرار — دین اجری اول جابک سوار بن بینی جالاک المیا

جانه تجلیدن که ضوا یرم جهان قدرینی بجو — کهنه مکرینه ترک نوا کاکه امساک اولمیا

عشقه حقیقی آشنا اولدکسه قل جان فدا — دیلکه اده ترک هوا بس مثل املاک المیا

[illegible] — زمل [illegible]

بو جهان ملک کیمه قلدی وفا — کیم قلدی بو دار فنا

[illegible] ... نرطندی — که چونما دینه اکه قفا

قاف تا قاف ملکه حکم قلن — شهلر نیدکزدی دنیا

عمرکه اوکی اولدیقان یدمق — صوکی موت فنا و قهر وعنا

برکفندر چو بندن اخرکان — التجاکک نه ایده ساکه غنا

چونکه یترقده اولسه یکسان — نه تفاوت کراوله میرکدا

خوشلغینه نیدک بکم نه ثبات — ورلغینه نه اعتبار شها

صوک سرنجام برمرضدر کیم — کیمسنه هیچ اکه بولماد شفا

بلماد جالینوس اکا درمان — قلمدی چاره بوعلی سینا

بل نه فریاد ایدرسن اولور افغان — موته نه چاره ساز اولدیکا

ساعتی مهلته مدد یخدر — نه تضرع قلب کر ایله دعا

ایرجک موت هیچ امان و یدمز — نه جوان دیر نه پیر و نه علما

موته هم موت شربتن اچسر — کیم ورلقدرن الیمایه جدا

دیرجون کل من علیها فان — نه خلایق قله نه ارض و سما

بی زوال اولدر که آنکدر — ذاتنه هم بقا ملکه بقا

پادشاهلیغ عزلنه دكمز | دنیانك شادیی غمینه دلا
بوزمانده علی الخصوص دمی | امن راحتمی كرد بیروننا
كاهی فتنه دركهی امراض | كاه قلت كه اشده قحط وبا
راحت تركزنده سن چكجك | انبیا اولیا اشد بلا
بن هر حالده چاره اولدر كم | ایده ذكر اله حمد و ثنا
عمر طاعتده صرف ایده كلی | ویلغی ایلیا وذاكره فدا
بیر نقلقدن ایلیب ایجاد | شكر اسلام دینن ایتدی عطا
قلدی سلطان انبیانك هم | امتی كرم جود و سخا
وحدتی و كمال قدرتنك | كوزه ایاتن ایلدی بینا
كوز بلده در چاره سین ایشك | ایشد اذنینك ایلین شنوا
بو یرب واذكر اسم ربك در | وتبتل الیه تبتیلا
ایدلیم لا اله الا هو | دیلموزی چون ایتدی اولكویا
... ن چون دوام ذكر بله | قلبك اینه سینه بینه جلا

اولدی قرانده چونكه امر خدا | فتخذه وكیلا ایشیدك
اكه دندر كوكل كزینكه | اوخ وجهت وجهی لله
وین جان وكوكل كن بنه ضیا | ایشیدوب واردات غیبیه
كوردلر تا كه قلبه وین صفا | قوكه دنیا غمین دین دهرین
دهر جاین صلاتنه فقها | قبلیه قلمیانك استقبال
یه ایكی قبلیه نماز روا | صورلكز بركرك اولمی در
نیجه اقبال ادرجفه عجبا | ما سوادن بر انمین اعراض
اكه ایدن توجهی ابدا | فارغ البال الچكب قوردن
اول سعادتلو جان او مستغنا | سرمدی دولته یتیشمش در
دیلرسه جواب ایدن تقوا | دهر عشقه حقیقی منشانه

[illegible]

شهرت كركیسه خلقته یغنا | عزت كركره اهل دنیا
ووردا وخی سعیكم لشتی | هركیمسنك اركه بر مرادی

جز وصلی دلبرک جهانده — حاشا که من ایلیم تمنا
هر لحظه‌ده شوق تازه تازه — جانمده قباروش تقاضا
بس الده نه وار ایش تقدیر — اعشدر ازلده حق تعالی
قدیمه نه بلریه عاشقک حق — دنیه دیله اولمیین مسربا
نفسیندن الولر اولو لردر — اموا الله بر اولری احیا
عشق اودر چو خضر زنده قیلر — هر قلبه که دوشه ابدا احیا
بی عشق کچن دمه حقیقی — قل توبه ده ربنا ظلمنا

ذکر اسناد زی خرقه ما — از رسول امین حبیب خدا
یعنی او بزه جامع الله — خورده از جام حق در وصهبا
شرب او از تجلی حق بود — قرب او بوده اوج او ادنی
نیلری تدن آتش دیه یحق — که من آیات ربه الکبری
شرف او هس دم — صد هزاران درود باد ثنا

از علی کرم الله وجهه — شاه مردان دین وشیر وغا
شد اشدا همه علی الکفار — لیک بودند بینهم رحما
عمر را صرف کرده در ره دین — رکعا سجدا بزهد وتقا
شاد بادا بنور رحمت حق — روضه پاک جمله خلفا
از حسن بصری از حبیب که اوست — همچو معروف شمع در دلها
هم ز داود از بو جنید — سید الطایفه است بحر صفا
هم ز شبلی محمد زجاج — از ابو بکر احمد رضیا
هم ز قطب وز رکن او حد بود — پیشوای طریق ورد نما
هم ز شیخ اکبرست فخر کبار — اوست غواص بحر سر هدا
هم ز شهاب دین ز شمس الدین — عز دین شمس دین شاه فضلا
قطب عالم ز شیخ پاینده بود — خرقه ابن عزدین بن یوسف را

آن وحید زمان فرید الدهر — بحر بن علم من لدنا

کرد از انفاس پاک خود آن شاه | صد دل مرده را بنور احیا
پیش او زهره نداشت کسی | که کند یک سخن ز علم ادا
کلمات ز مؤمنان که شنید | که نه گفت او بصدق آمنّا
بکمال ولایت او را | کرده اقرار جمله علما
بنده برفت در جهان چیزی | از شاهان و خوجگان اعلا
لقمهٔ وقف نیز هیچ نخورد | نیست و باز چو ملک عالم را
زندگانی پاک کرد نه دید | کس ز افعال او غرض قطعا
لاجرم گشت حکم او نافذ | در دل و جان جملهٔ صلحا
در جهان از مشایخ امر شرع | هیچ او کس نه کرده استجرا
چون ناوج کمال سر بر زد | سرنگون گشت جمله اهل هوا
نار ضلال مغویان همه مرد | نور ارشاد او چو شد پیدا
اظهر من الشمس او | شد ز اظهار چون نبی همتا

[illegible]

1 وان دگر نیز شیخ عالم بود | مقتدای جهان شیخ صفا
2 زهد دین و شاه تخت یقین | منبع لطف و بحر جود و سخا
3 زهی او هرکه دید شد بنده | پیش درگاه عالیش ابدا
4 زاهر او شدند اکابر دین | حیا بر حال او همه بدلا
5 شد عالم همه حقیقی نیست | که ابیری محبتش تنها
6 پادشاه غزنوی رحمت کن | روح پاک مشایخ کبرا
7 همت عالی همه مردان | ساعتی هم نکن نو دور از ما

8 ای دیر لیک رهبری شیخم بلوله جان فدا | ای خاطر انوار سروری شیخم بلوله جان فدا
9 ملاح زبان یقین رهبر متقین | غواص دریای شاه دین شیخم بلوله جان فدا
10 سلطان ولایت بخشنده تاج کونین بخشنده | پیروز عالم بخشنده شیخم بلوله جان فدا
11 ای فخر ارباب التقی امام من عصی و تقی | نعتک در کان عطا شیخم بلوله جان فدا
12 لطف نشان از کاش عاشقلر سلطانین | الا رندلر لرکه نیاز شیخم بلوله جان فدا

[illegible] هان سنده قرباندر اولسون جان بنك   درد کرمه درمان هنك شیخم بلوکه جان فدا

[illegible] رن کوفر ایرلمدی سندن اردم   سنسن بو عالمده بنم شیخم بلوکه جان فدا

[illegible] تر کوزمده سن فکرمده سن غوزمده سن   دردمده سن سوزمده سن شیخم بلوکه جان فدا

[illegible] دولت خاوری ای اهل ملت مغزی   ای شبه شهبندن بری شیخم بلوکه جان فدا

یا بحر هروی ای تخت معنی خسروی   شمع هدایت پرتوی شیخم بلوکه جان فدا

لر اسیری جاندر اولوکه ودلفلر سبیل   سرهکه رمز قال قیل شیخم بلوکه جان فدا

فلك دیرم همتك عالی چو قدرك بیتك   پاینده عزك دولتك شیخم بلوکه جان فدا

ین اچره سن جان کبی جسمت قلبك صفا قولك درر   دلبر کوکلرده تخت شیخم بلوکه جان فدا

کیم اکد تلدی اقتدا اولدی بو خلقه پیشوا   ای شمع جمع اولیا شیخم بلوکه جان فدا

بولدی سکا ویردی جمله کمالیله فرید   ماننده بلی یرینه شیخم بلوکه جان فدا

بلا جهانده شاه اولان شوکه کل لونده قرار   اولدی بوش ولدن سراز شیخم بلوکه جان فدا

الا ذکر بو رحمته مستغرق اولدی رحمته   خذر جهانی حرمته شیخم بلوکه جان فدا

ای شیخ صدق احترم سرعزد ملکه مقتدر   سوده اولان اهل سر شیخم بلوکه جان فدا

اول روضه پاکه یزن اورن حقیقی شکرن   قربتده هر عمرن ارزن شیخم بلوکه جان فدا

غم عشقکه کیمدر کم کوکل محرم اولا   درم للطفیه تکله یا خوش جان ندرمه درم اولا

انده کم حسنم برلکده جمالك کبی   محو بو جان جهان ودلغ جوز شبنم اولا

هرکه دولت سوداکت وه جون دامن کبی   فارغ اول محنت عالمدن خوش خرم اوله

خلق ونجات اوله اتش سودا کلدکم   خرم اولمز اکه غم عشقکله خرم اوله

بر نفس اوله زمك برلکه کوکله   حاصل عمرکدن مایه همان اوله اول

مفلس کنج خرابات معانی فقیره   جرعه باد فنا دولت تاجم اولا

غم دکل صورت اوی اوله حقیقی ویرن   جاننده پنها غم عشقکه جوز محرم اولا

عشق [illegible] کده قلا ذاتک   همدم [illegible] لقه روز اولا

الده کلستان وله اود جوز خلیل   موت خزن لکه نوبهار اوله

شعله ورن جانلره کوکل [illegible]   انده که بو اتش [illegible]

دوست خیالی کلیجک کوزلره / جمله قراکوکجلر یوزا اولا
یوزنه قندرمیه توز احتجاب / ذل معاصیدن او محروز اولا
لشکر تسویلا که بلمز طرفه / نفس ازره قلب چو پیروز اولا
عشق ارنك اولمیه کوکلنده کرد / کرچه ایکلرده بزی توز اولا
شورش عشقیله دین سزلری / دکمه لر اکلامیه مرموز اولا
کزلر حقیقی که کنوز یوز / دلده بو اولا سرکه مکنوز اولا

طالبك قلبنده چقدر ازلکه که مطلوب اولا / بل مکر نچار نکر کوکلی ازی معیوب اولا
ظاهر باطنده بلك غیره قلمق التفات / اندکدر کیم جمال یاردن محجوب اولا
جان دماغنه که این چون نسیم قرب حق / دل انه راغب اولا که اندن اول مرغوب اولا
جمع صغر جمع صغر قندره قلدی تفرقه / کورنه عالی کوز بیر انده که محبوب اولا
پرو بالی بیش اچنده انشین فلندرک / اولمی زهدلرنده مانع قفس کم چوب اولا
جنبش صورتنده قلبنده پادشه دیدارینه / عقل اسیر کرچه جان حیران ابلکدکی اولا

هر ایشك عاقلر اولدی کرده لیلی بولیله / پیشوا شول سالك اولدکه اول ولی مجذوب اولا
بر نفس کندولکیله اولدغی چندن اراق / عاشقه بر ذره رنج محنت ایوب اولا
اول خرابانده عشقك مست شیدا شیله کم / اختیار اللدن بکلی کمر ودن مسلوب اولا
دکمه جان دلبر جمالی شوقنی کورمش دکل / وصل قوخوسنده بینا یوسفك یعقوب
دونت شوقندن زهره نسك بر نفس ضایع دکل / عمر ضیا علقچن اول عمردن محسوب اولا
قان اوزده قتلو جانکه عاشق دیدار اولا / محو اده نام نشانی عشقله مسلوب اولا
جنبه دلده کتابی شوق کل مسطور اولا / جنبه جاننده داعی عشقکه مکتوب اولا
بو بلا میداننده اجرم اول کرك منصور وار / ترك جان ایدن ملامت دارنه مصلوب
کاه اولور بوانده حیر نا چن مرفوع القلم / که لوای همتی عرش اوستنه منصوب اولا
پاکلر اندلر و صدقدر بو شورش مستی قوی / نه بنم لیك ذلیلك کم کثیر محبوب اولا
سن بزی اندردن ایتکم یا دلیل العاشرین / جا لرنده عشقله بو شورش اشوب اولا
کاه انس کاه سکر صحو که اثبات محو / کاه ستر کاه تجلی اندن موهوب اولا
بو تمنای حقیقی قول کلسنده ن خوجم / که بزی ایشکلرینه انلرك بچاره بنا اولا

276

در نصیحت

1 حقدنده بركی اولو عطا شرع مصطفا | ظلمتده بر كوكب ضیا شرع مصطفا
2 طتمیشكن جهانی قموی كفر ظلمتی | رفع اولدی و بر سید خدا شرع مصطفا
3 وردی شرفی جهانه مزین قلدی عالی | كه علم حكمتیله شها شرع مصطفا
4 ثم اییلدی باطلی حقدن تمیز اكر | اولمایه پید شمع هدا شرع مصطفا
5 كم بیلدی شبهه یا حل حرمتی | بلدی بید كرای فنا شرع مصطفا
6 كیفیت صلوة صیام و زكوة و حج | تقریر قلدی كل سنا شرع مصطفا
7 طاعت نه معصیت نه صلاح فسادكی | بلدیردی نه صواب و خطا شرع مصطفا
8 بلدك قوایضی قل اداهم تجاری | ترك ایله براترمه بلا شرع مصطفا
9 تحلیل لغ اولدی جهل اولدی علم دینیله | اهل دلك قنده غنا شرع مصطفا
10 بحث كوكل مضار نه علم شجی | هر علت كناهه شفا شرع مصطفا
11 اولدی سلاح دولتیدن عالم یقین | شر نده قلبه عقده كشا شرع مصطفا
12 شرعیله دهر كاشفه و هم مشاهده | زیرا قمز كوكله غطا شرع مصطفا

289

1 باطن اولنده شمع صفا شرع مصطفا | اوج كماله ارتكه همریت یال اولدی
2 كل اولدی زاله نما شرع مصطفا | كم ایریلدی حضرته یه طغریل لبیب
3 تحقیق اولدی عمرنفا شرع مصطفا | اولدانه نفس بوینی احكام سفیله
4 بودین یولنده زاد تقا شرع مصطفا | قوت حقیقی باطنه و قوت روح اولدی

عالم یقین | علمای دین

5 چراغ دین درهر بر اضیاء در علما | جهانه قنده بسه روشنا در علما
6 شرف دز اندر عزبقا در علما | نه فهم اجنده بسه دولت سعادتندر
7 اكا كه همدم اولور آشنا در علما | سعادت اهل مصاحب اولور هی دولت
8 كه كوكلده شعله و روخوش صفا در علما | نه مجلس اچره كه ایلاید جان فرایكا
9 مریض معصیته هم شفا در علما | حلاوتی شهرك نفس علتن كدر
10 كه دهر ظلمنده قمه زده دوا در علما | بزم آثارنده اونسوت اندرك تنور
11 كه سیف قامع زرق ریا در علما | كركا جحتیله اوله قاتل زندیق
12 غرافل او زنده ره دادر علما | جفاكار سجن [illegible] وار دین قلجن

ثمور شملاکه اشدادی علی الکفار | جهانده متصف اولمغه سزادر علما
نبی نائب همه انبیایه در وارث | طریق دینده همه مقتدادر علما
چو علمه اوله مقابل عمل اولور عبرت | قلوبه نور یقین رهنمادر علما
فقیره انده که ضروقنا عنه تحریض | قلوبده دتان قلبه غنادر علما
قچن که سلیه تفسیر آیت اخبار | حیات تازه وریحان فؤاددر علما
خلایق ان انکچون ادندلر رهبر | که پیروی شه دین مصطفادر علما
چون ایدر قلبه ولایت شعاع تحلیم | بلور اهل یقین اولیادر علما
بلک موحد مؤمنده خدادن اولور | سعادت برکنده عطادر علما
حقیقی شکر اکه که برینه فا وقلر چون | جهانده رحمت لطف خدادر علما

[illegible]

ایدنه شرعه اقتدا علما | رهبر اولدبو رهنما علما
شعله آسمان و روی زمین | قرة اعین سما علما
بلبل باغ و بوستان ورع | گلبن گلشن تقا علما

رفعت والذین اوتوا العلم | درجاتینه درسزا علما
عز والراسخون فی العلماء | فلك شمس مه لقا علما
کرسکوت ایده بی ادب کشیه | حلم تعلیم ادرجبا علما
کل افعالی دلپسندر دردر | جمله اقوال دلربا علما
جهل عینده قلمشه ای عمی | قاید اولور و پیشوا علما
برق خاطف کبی اگر منزل | هر قچان اوزسه ینبا علما
دنیانک عز وجاه و دولتنه | ترجیح ویرر جو اولیا علما
درد دین حاصل اتمیز کلله | حل ایتسه کا الله دوا علما
کرنه غمکین کونکلر اولرشاد | هم بغشلر اکه صفا علما
بکا یله بختلرن سعادتلن | که اولورکو جلا علما
حقدان کلور الاجون دایم | لطف احسان ده وعطا علما
مصطفانک شرف ده ذکی | امتی هم کا نبیا علما
واولوا العلم قائما بالقسط | رتبت شاه پادشا علما

شرف علمله اياغ ستزن ... قلدكز لاره توتيا علما

ملك سلطان دهر ظل الله ... ازما سون سايه‌سن خدا علما

استمزدن حقيقى دهر بشه ... كه قلوب جز دايما علما

سلطنت دراجى كيملره ... صالدى سايه هما علما

در تضرع و نياز بصاحب الزمان علیه

ايلك صفا نظرين سلطانم اوليا ... من دشمنى دخى قومك اى جانم اوليا

من داخى بزلرك ايعى بيرعند نم ... نولا كرسه حاله برنشانه اوليا

كردستكيه جذبه من افتاده يادم ... درحال اوله بر لدسبزانم اوليا

اى روشناى جان جهان اى جراغ دين ... دولتلو نور اى مه تابانم اوليا

زندان دهر جهان نه صفاسى وار اوشه ... نه‌شندى اى باغ گلستانم اوليا

يعقوب وار كلبه احزانده من غريب ... نيجه نيم اى يوسف كنعانم اوليا

بلبل كبى نيجه قالم اى نكاركبى ... جاك ايلسم بو غمده كريبانم اوليا

يا شمع روانه ايدكز اوتر نشو كوزمه ... كورنمه دى بو خرامانم اوليا

كه كه تقفذ ابلسه كم كشته نوله ... لطف كرم ايلر بر احسانم اوليا

قربانه جسم پيش كشه جان دكلرن ... ويرم بكيسه كز اوله مهمانم اوليا

اى ديده بان خاطرمه قلعه دينمه ... همتدى اى حارس ايمانم اوليا

دنياده هر مخافت افانه ذره جه ... غم يميم جون اوله نكهبانم اوليا

امواج درفشان اده خاطر حقيقيه ... اى قلزم حقايق عمانم اوليا

شفقت ايدكه كوشه جشميله كر نظر ... ايلايد بنيه شاه جهانبانم اوليا

اكنكلو نوذم اخ ترحم ادر كوز ... نوله نيم اى درد مه درمانم اوليا

در نسبت ... مدح ...

اكر دولت بكا همراه اولنا ... كوكل تخته عشق شاه اولنا

نيجه بو خرمن اتشده جاى ... قبا بر انجيب تر كاه اولنا

ودرعمت قليجى بر اله بوينز ... بو نفسك من اكر كمراه اولنا

كه بلدم قيد جاندن مشكل اولمز ... اره بر جنس بند جاه اولنا

نددن ايرق شياطين تيها كه ... بنشمز يا رجيم [illegible]

نه قورخویه جهنم ظلمتندن — بكا چون مشغله اولماه اولسا

یقب كل الیم ناری اچمدن — بو نهمه سوزدرد آه اولسا

جهانك شهرندن كچدكوكلم — گركمز گل عز وجاه اولسا

گزمز كوزمه فردوس اعلی — مقامم بس درگاه اولسا

قیمز ترك كشف كفشمدن میسر — كه دیدارك بكا ناگاه اولسا

بو یلده بز جهاندن پك كچیه — حقیقی بزدل آگاه اولسا

نظیره

اگر دولت بكا یلداش اولسا — غم عشقكله نعره باش اولسا

نیم دنندن میم سندن یلدكاه — دكوك باش اكدن جیماش اولسا

بزازموق زایكاندكی قپوكه — ورنجه بن بله بلك باش اولسا

نزاونه پنكادم جوغ اق شقالم — اشبكلد نوزنه فرآش اولسا

دیالر عاشقیمز بندن ازكه — نه دیا كمسه سهرفاش اولسا

قالنده نم بیزه بی خبر لسز — بوجالی طینسه كوكلی طاش اولسا

حقیقی سر عشق اولمز عیان جوند — نه دكلوكنده قنلو یاش اولسا

[illegible] — [illegible]

ای كوكل شهوته اسیر اولما — عرضكی بكله كی حقیر اولما

نه بوین لقدر مذ لستله — نفسیجون خلقه قول اسیر اولما

صنها الهرخیسه ای درویش — قانع اول ملك و فقیر اولما

خواجه اعدا عدوك نفسك — دیدی سن نفسه دستگیر اولما

حرصله بز قرالعی فتزنیت — سن صینن كوزنه جوقیر اولما

بنت باز جهانه اول بخیند — خنتی نزك قل نه جبر اولما

جقیمه انداردن كزنه سفین — ولوار موضعدن دبیر اولما

بی ادبلیك قود عطاء عامیه — اتمسونار دبنكه پیر اولما

الجغ لدن موذدن توا ضعناك — بخیه اوزنه خصم شیر اولما

قرشو كلمه اكابره خدمت — ات بوجان عزیزه سیر اولما

ورمشایخ الیه دل چوكمان — یازیه اتلپ جوبتیه اولما

1 سنده کندوکدن اختراع ایدن — یوله ارکانه کل معتبر اولمه

2 آشنایت بو غرور و عفلتدن — سن خمار اولمه و خبیر اولمه

3 کندوازعالمکده سلطان اول — وزیر جنبال چون وزیر اولمه

4 طاعتی خالص ایت لوجه الله — مزد امه ایلیب اجیر اولمه

5 متعطش حقک لقا سنه قلک — کوکلی تشنهٔ عبیر اولمه

6 حقه منقاد اولب بله تسلیم — اول حقیقی هله عسیر اولمه

7 صحبته کل ایمن بروت قو — شدتیله چو نمهر پیر اولمه

8 اول صبیح و سخی فصیح درر — بو عبوسی جوقمطر پر اولمه

در نصیحت

9 ایکنده اولنایه منکر اولمه — هله مقبل دکلسک مدبر اولمه

10 دنسک عیب غیبی عیب جیلقی — کیشی ازبر لیب مستخبر اولمه

11 دنی ازکنده حالات تانمزسن — نه بیلدیرن بو حالی مخبر اولمه

12 دده دیجن ان بعض الظن اثم — قوسوی ظن اخر خاسر اولمه

1 روایتده کل مغتاب منکوتر — وزه جانی اشوکه مغبر اولمه

2 اولب صورتده صابر ای مرابی — فوقول بورد معنی منظر اولمه

3 بری جوق طره و خدمت شمعنه سن — جو پروانه دکلسن دابر اولمه

4 دلا منسک فترده ن وجه مطلم — حبافل ضاحک و مستبشر اولمه

5 دلکدن دشه اصلان بحبسته — دنیهیجن جمن مستنفر اولمه

6 دلرسک سابق اولمق اول معزد — سقن هر طابفه بیله بر اولمه

7 ادیب قول هر نی دین حجت — که تقلید ایله کافر اولمه

8 نصحتا بت انصاف ایله ای یار — قوانسن کافی مستکبر اولمه

9 حقیقی حق بلنده ترک جان ایت — بو سری سرور ساک مظهر اولمه

قصیده در نصیحت

10 اچ کرک اچ دکلنده اخ روا — الیماک عمر عفاتیله هبا

11 واعبدوا ربکم بیر مامه — وافعلوا الخیر دیمه خدا

12 کزقبق شیشه نه نذیتمی — دنکن الودهٔ لعبه ایدیکا

عالمه دکدك ازلکیله علم | ایلدك هر جانکه ترك هوا
جنبی الله دیین کیلی | جوز امد بوفان ملکه قفا
ظلمت کالبد صیلیك تا | حقدن ایریشه نور استغنا
قوتوم رنج حب دنیادن | مرض قلب و روحه اوله شفا
ایلیب دفع برقع الا هو | کیتره جون جمال بی همتا
بس نسوم وجود وهمی غیر | ظلمتی انده هیچ قالمیه لا
ظاهر و باطنك کدولارن | دفع اده تا که موج بحر صفا
قلزم نورك ات تلاطمنه | زورق غرق اول فنا ده فنا
ظاهر ساتر اوله جون غایب | باطن اخر اوله ظاهر تا
کل یوم محیط وحدت اده | هو فی شانده تلاطمها
نه قیامت دخی بو سطوتده | تا که تا نه بوطامة الکبری
وجود الدن چون اختیار مکان | نه بیورر سزا انها تعلما
اندم که منتهی طیکن | عقل کز نایه بحث اوله شها

من نه تعبیر ادیم منام مدن | کنت فی غفلة جو من هذا
خوش تماشا دخی بوشور عشق | لا کن اولمغز که اوله کشف غطا
سر سلامت ورك حقیقیه فوق | هر نه ایدر سه دوست ویدر رضا

قصیدهٔ درنعت

اولدی ابینك همیشه سهو خطا | الکیچون کرمك اذدر عطا
ثم رش علیهم انواری | پرتوندن کزاخ و درم ضیا
جان دلده که اول تجلیك | نوردن کیمه واره تقوا
اکلر بیك لسان حالیله | فاموا زهادی اخرج المرعی
جان قلا غین اخ که دخی هیچ | هر دمی اسم ربك الاعلی
شکرن ات بالغدو والاصال | اول الهك که قدر فهدی
نمانتدن ایرق قنلك بو | ضاعف الله قدرت ابدا
قلب فیله جو بحرتا مواج | دپرنه موج بحر روح افزا
و بر غرقه جکب جوکردابه | یوسن اول فنا ده روح بقا

33b

1 سالها یانمدن تعطشدن | شوق قاعنده غوده کبت حنا
2 منتکاء وصاله او ترپ | کم دکیدز فراز عرشه لوا
3 عشق کلزار بلبل زاری | غلغلن استماع ایله بیا
4 که محیر اولان عنافك | تا بلا اول نواده برك نوا
5 اول اطاعنده یا ز لیل ونهار | ذکر وطاعنده هر صباح مسا
6 امتثال ایلیب اوامره دی | هر نه که حق بیردی امتا
7 اجتناب ایلیب نواهیدن | خالصا مخلصا دصد قنا
8 در حقیقی حقا یوق ایمان | لمعاتیله که حقیقتنا

قصیدهٔ در توحید

9 امر انکدر هم کمال قدرت انکدر رضا | اکه یحکم ما یرید یفعل الله ما یشا
10 رحمتی آثارنه آفاق انفسده انك | قل نظر کیف یحیی الارض بعد موتها
11 ویرز المیتة للدم اولدر حیات سرمدی | ایدندن زمهریر شمسك ایلایت رها
12 سترن ازهار انوار یقین معرفت | دلده هم اظهار حکمت ایلین جاری خدا

349

1 ایلین هم روضهٔ نور تجلی ری سخا | اولدر عارفلرک قلبن ینابیع علوم
2 یاردن اول نه عرش کرسی سما | یوردن اول آفتاب انجم افلاکده
3 نه ملك نه انس جن نه وحش مرغان هوا | واردی بو جمله عالم یوغیدی اول بی نیاز
4 اولدر اول اول آخری بی انتها | قالمز ذاتن ویرن اول پادشاه بی زوال
5 بینه اولدقده جمله عالمی اخرقنا | کل شیء هالك عیان ایدیب قرآنده
6 ویردی نجتکم الله شمعی اکرم ضیا | کیم ارکنم تحبون دن اجلیا دیقیو
7 ابتداعیله جحیم طبعه اولدی منا | اتباعیله حبیبك شرع یولن وارمن
8 کیمه کلدی واعف عنا ربنا واغفر لنا | بویرر لا تقنطوا من رحمة الله مذنبه
9 رحمة للعالمین ما جاء الا مصطفا | اول شفیع المذنبینه در حقیقتی امتنه
10 کلیا نیکله جهنا | هی فکر برسان قوم تام شخر کاه
ای عاشق سوز الاه | کلدر دله وعشقله خوش ایدلر الله
11 بلنمغه لیاقت | گرچه دکاز لا یبقی اندن ذکرنده جانم
هر لحظهده زیبا | تر توبه سقبولله تیموکرکت افواه

1 هم کوکل اوناردوغك لطف جمع اتاك	دهرده دهله اومید
قللار تفقد اده شایدکه شهنشاه	ناکاه اره تنها
2 هیچ نجه نکه طول امل ای دل غافل	اصلان اخ اصلان
ایرزمین ال صندغله عمر جو کوناه	برکوز اخ جانا
3 خانم ندیم سان کزك احمد که هیچ	برکن سکه داخی
قرخم بو کوکل خفته یکن موزنا ناگاه	وقتا مایه محابا
4 شول مدبری حاصله یه سز دیا سن	که غفلت اچنده
ذکلکه اداتن الهی همرادزا کراه	دنیا و دریغا
5 شهرت قونداق در منصبیه نه مخبر	کزلو دکل اخی
عزت سکه عزا کبدر جاه دخی جاه	کز سنده هویدا
6 سدن نه دریغ ابده حقیقی نرورنه	اکسکلو قلدکدر
العبد و ما فی یده کان لمولاه	بودر که تمنا
7 ایمانو قران رضا کی و لقا کی	عزتك حقه بجون

روزی قلب ات صکنقسنده اکه همراه	ای خی توانا
	قصیده در نصیحت
انجه بریه سنی هی قو بوجرلر سودا	1 نه افت نه بلادر بو شهرت غوغا
حقه بنالکه بی قوزسنی دریغ دریغ	2 مکرکه غالب اولیدر محبت دنیا
دریغ شان عجب هی نه وقت ادراصلاح	3 بو فکر فاسده رق ای مرایی واویلا
دریغ قوت باطن اذا مدك حاصل	4 بونفس النده که فلدك زبون بی پروا
دریغ نور ولایت اشعه سی کوکلده	5 طفنه ری اده ساکه که تقوت تقوا
کوکلده دغدغه عزجاه عیش عشا	6 کرکده خاب دمی وبر دصبح وقت
که طاعتنده حفك بالغدو والاصال	7 اولیده ندکاکا هر نفسده حمد ثنا
نه نراعز دیلاسن انکده بو حاصل	8 که بنه اولد همیشه سکان زورنا
ارینه شیبه هره کیده عنفوان شباب	9 نه دستکیرا وله قوت نه عز قیله وفا
دریغ طعز قل الملوك میسر اوله دی	10 شودمندنکه قله تدبر کار دونا
بلرسته هی اوندی نه کوزك اخرسند	11 که ورده ز تو موزك بلنده موت فنا

کرم قل الهی ندم و قیلدڭ ثناعنڭ قو
دکلمیدر خطا پوش لطف ستارك
نوز رفت جمله عطشان وادی شوقه
نچاکه عمر اولا عاشقه کرکدر که
الا له نمره و اذکر اسم ربك
که ساقی وسقاهم وصال شهیدر
کل امید نغمه زنان بوستان وجد احمد
که طالد غلغله کازار باطنه بنه عشق

که شاید ایده شفاعت شفیع روز جزا
اولوردك خوملامت بو خلقه ای رسوا
دشت یکورشلم دوست دینی سر یا
یوزنك اوستنه هر دم بله چو باد صبا
صراحی و تبتل الیه تبتیلا
بو عقل کوکل ولا جان نشان ابدا
خوش ایله ذوق سماع ای سرو باغ صفا
چو قلد بلبل جانی حقیقی خوش نوا

ینه بو زورق عقلی کوکلدن جوش ادن دریا
بو موج نیتنه اجن نخل نر دردن اجرم
نوز اموجینه دشت عشق اولور اتش و نغیر اولك
تمام اولدی بحر نوش بر ابو ضفک اسا خروش ایلر

و دریا عرفه که خوبین ذره نوامواج تلاطم
کرك قلب حزین اجن که شی او لمایه جزموك
طلن وحدتنده دن شرق اولینه کسر زخ نیا
کوکل کاهی که جوش ایلر ولر اولدم بر اجدر ها

چون اول استغراق نوش ایلدکزن اول بو زطوفان الملا | هزاران عقلی نوش ایلر اوپر شمع روح افزا
کمی بر دره دن کدرصن اولور محو شبنم در | کمی خرشید عالم در جما لیله جهان آرا
بولمی اودمی تبرقی به خود منشوری رقی | بوده ایی به ذوق قمی که خوش راه ایدر اویده یا
کوکل حالنده درجبران بو فهم عقل جسم جان | نجه فهم اوله ای جان دکلدر بر چون بیدا
جمعی عشقله اولمست بوی جان جهاندرین دست | اوپر بیرغه اولمست بودر بولنده چون غرا

در بحر [illegible] | [illegible]

اوراده لر اوار بلوکالك کلك عشقه صلا | دلخسته و بیچاره لرکالك کلك عشقه صلا
اواره نجه قالسز غرتده محجوب اولسز | تا جانده یاری بولسز کالك کلك عشقه صلا
والله یدعو اجانبی الله یك دل کامینی | قوك بو ملامی دامنی کالك کلك عشقه صلا
تا نور یهدی من یشاء کوکوله حقدن ارشه | باردن ازاغ اولون نشئه کالك کالك عشقه صلا
اندیشه بونز بوده لم دیلاده قرشو طوده لم | شاهیله عشرت سوزله کالك کالك عشقه صلا
فوقی فلکده وار لم بر جتر شاهی قوردلم | هم طبل شادی قوره لم کالك کالك عشقه صلا
سوز ایلمز یارن ندم ارالکدمی ذره مبرم | جان فرقه ده باصبت قدم کالك کالك ...

کوکلدیکیدر کاروان بغلادی محمل یاران — جان کوکل اولدی روان کالک کلک عشقه صلا

هی قوق بو سفلی منزلی ترک ایله اول اغمکین دلی — علویه طوتدی محفلی کالک کلک عشقه صلا

کر اولدیکزسه اهل دین حاصل ایدک نور یقین — هی بیشه کیرر کیرکین کالک کلک عشقه صلا

عشق اودینه شمع اولنجانه کوکلده شمع اولر — هم نور جمع الجمع اولر کالک کلک عشقه صلا

عشق دردن کوکل کزی عشق اولدی کورن اولی — عشق ایلدی اکه بزی کالک کلک عشقه صلا

اولدی حقیقی عشقه قوز زاهد اهل سه قبول — شکرانه ویر جان کوکل کالک کلک عشقه صلا

مرثیه — خلیل بابا

دریغا سندی ایدی کچ سلطان خلیل بابا — که عاشقلر اجده بر شهید جان خلیل بابا

قزا بونلو اونیبنه دریغ اولدی بغدر — که عاشقلر کل تن پر ایدی کن خلیل بابا

نچه آه ارش اشر دریغ اول سیل جان آشوب — نچه ابشکری اعشه اولدی بران خلیل بابا

قنی جون شمع عاشقلر اجده نور بحر و عالم — قنی اول صحبت اول جمعیت اخوان خلیل بابا

قنی دین عودی شوق [illegible] اولجان شامی — معطر ایلدک سرمست اولیب [illegible] خلیل بابا

بلمشدی عاشقلر سنده نور حق بودکون — دریغا [illegible] ارنیش اربیب هجران خلیل بابا

اذکیده اوزرده قلش یاد فغان صدا او سند فریاد — که ای بر ورش یکا تیر اجل یکان خلیل بابا

ای نچه قولر کجدکری کی تابور کما ال اهلی — که شاهانه کنور [illegible] دوران خلیل بابا

ازیلر قدرینی لا کن یلنلر قدره بوبیر — نه واقف اوله بوسرم که هر ناداز خلیل بابا

بون قطره جان اولدیده بیعا غالی و نازل — اولیدر خلق ارالسده قموکیان خلیل بابا

جون کل لبی جاک ایلدک تا دوشنه کلشن — اذا الم بزدی بلبلبی افغان خلیل بابا

جکر لو قیق جون السون جهان افغاندد طلسون — بدر بیه [illegible] السون اولیق زار خلیل بابا

یورتن کیدر شاهی قوبا بی نوحه و آه — دخی [illegible] اوناسون که اولدی دارن خلیل

نچه جون چشم نار دکسون [illegible] ماتم — طلندک سیر ایدرکن جوان جومه [illegible] خلیل

نه [illegible] کبرکی شیعی ادیب [illegible] — مکر شو کل [illegible] خلیل بابا

بودن انسون کزی یا [illegible] هم صاد و [illegible] — صولدی بودر [illegible] قدون [illegible] خلیل بابا

حقیقی جاننه بولون اتنی [illegible] — وو خزجه [illegible] دره [illegible] زمان خلیل بابا

قنی اولجان [illegible] بونوش [illegible] بونور [illegible] — ولی معنی جهانده ای بحر کان خلیل بابا

جوتادک اسانندن [illegible] باص جنته [illegible] — جهانک ایده حق [illegible] کی بر غفران خلیل بابا

قصیده ... در بیان ...   عالم روشنا ... وقافیه ...

بر کیجه کوروز جهان ترفکدن الشدی جوش   نه اسم طالب واردی اندن نه بو دیم طلب

شیله جهان هیچ مخفی ایدی بو هیچ هیچ   تاکم نه اسم اولمیشدی مذکور اندن نه لقب

عین عدمده غرق ایدی کر غرق اگر بوغز ایدی   نه خبر کترمیشدی صورتنه بو عیش طرب

چنک نگارستان چون بر جلوه قلدی اوزنه   بار تنه حیرتدن نهی کم غرقه وردی ای عجب

اول جلوه دن قلشدر رشته بو سودا وجنون   اول شیوه دن صلمشدر دله وصله حب حب

اول جلوه دن ارمشدر اعیان اکوان ظهور   اول شیوه دن ورمشدر رمز دانه بو الطاف رب

اول جلوه دن دلبرلرک جانه عشقدن جوا   اول شیوه دن دهم شها کوکلنده درد کدن وصب

دنیا خیال نار نور اول جلوه دن کوکل لر   ایده حجاب کشفنه جانلارک اول او ادن سبب

اول نوردن در شعله شرع نبی و دین حق   اول ناردن در جذوه حرمان جان بولهب

اول نوردن جذبه انی انا الله موسیه   اول ناردندر جذوه نیران خسران وتب

اول نوردن در لمعه انوار فقر و هم فنا   اول ناردندر عشیه خشم حسد حرص تب

[illegible] شرع ترتیب نقشه مسنولی ولر   یاجوج ماجوج هوا کوکلوکه نرکلدی حلب

ترک ات هوای نفسنا اولنایه بیرک هباوه   کم بیت پرست اولن کشی اولوجه تمیده جیب

نهار شرع اد ابی الله غایتی کی سقن   که هر سعادتدن قلور محروم اندم بی ادب

کوکل ملائی اوجوق ز حقف صفات نفسله   قل سیف ذکر الله له حرب قتال اتمه هب

الله عمارت باطنک نعداد ای عیارنز   تا الله وجودک نضره سی معبد اوله زرطب

نفسوکه قول اولدیده هر برخسیسه کسبدن   بر لقمه ایچون نیجه بر بلوا رسن کبدی هب

کرامرادن وجه ورحت حضور بلدی   بو نفس شوم ایچون نیجه نیجه چکرسن تعب

غفلتدن اچلمز ترک شیله که ندا ایدر نه کن   اوشکر کی بیلامدک شعبان مدر یاخود رجب

اخردمی و تمثل نجه تجارت عمر نیچ   کذشتا عمرنا عمی فکرنده سن کامی حلب

بالملدن تهتور لرده سن عمری دکنز شیله کیم   کمسا لری البلا سون نیجا بر کز حلب

بو ناده ترکنشان ایب چیترار دوندی جها   شول زمن زاری که تیتیت خلع

ناز دخونندن کوکل جان ذوقنا مشتاق   اولمشدر زد بر غمی شاد عالمدن احب

ناالعل نهایکن جان محو المیشز بونسراب   خالق جهان قلمشدر هم تنه دلنیم خند

بمشدن بیلنمدن داخ حرباز ادهیج   نه شور سین وارد نه بار د لمشدی عجب

جانكه مجتمع بنرتن ظلمتدن قرتلر | ابشتمدكي كيميا كم بافري تلدذهب
كردك اشتدكه ادن ماتب قرار بحق تمام | آذا ودايدبلركدا اندن همان اسم حطب
بو سطر ابجد عاشقك لوحنده يازلش دكل | اولمادي عاشق كتبه عالمده اصل جذاب
كسدي حقيقي نسبتن جان جهاندن عشق ارى | بي خويش اولنلر عشقله نه خويش بيلرنه نسب
الدي تمه كتابه كه بودر هم سن تقوا بله | كرچه چراز اكوكل عشقك دكلدر مكتسب
اولمردين لر اختيار الدن تبوتن اختيار | دنيا كلامن ترك ادن بو سوز قلسون منتخب

در [illegible] | در [illegible]

بچونتن بودرير عجب سن جو راهب | نه دينك سلامت نه حاصل مطالب
بو سعي تباهي هوا اهلي بصيرت | بلدلرنه رسمه قلنسن كه خايب
جكر خون زباني بو طبعك جحيمه | دربها سني اوشراه يتن كلاب
كلاب قهوز انوكي حاكم كه | بو حيات حقدك اير كه عفار
شهيقك زهيرك بو قعرن سعيرك | طندرسن انده اولنن كه غايب
نه لاف تشيرادر سن دكلسن | نه عارف نه عابد نه زاهد نه طالب

نه زهرك صحرتن بلا نسن | قني دري براينك طريقه مناسب
بودنيا غمندن الرسن غمك يوت | ايرزسه كه دينه هزاران مصايب
هوادر هوا اندن چو شنق اراغ اول | كه عزت بلا سن بر اعلا مراتب
كه عقل ازهانك كرنيه و مرد | اولا عشق جانه كوكلده جو غالب
قو الدن قو تكيه ادنه بو ماري | كه موسي بر اولا عصا كه مارب
اي روح جهانك بو ارض و سمانك | چراغي اي روح نجوم ثواقب
مشارق جو خالي اولا افل منور | مغارب دن اولدم كنوريب كواكب
مراتب بو قطع منازل ادنلر | بلورنه ملانيركه كزلر مناسب
بو سفلي مرانع فذي اوشن ايلكدر | كه دردك زوالك هيبنده رهات
كز اول نور فذ سني سرلر اولب | فلك وش سن الله هله طبرلز
تفرج ادنلر بو بحري كه موجه | كله جو كزلر عجايب غرايب
قراكو لجه كه طغر شول قوردن | نه دن نه كن ورا تك كه عجايب
لوامع كه لمعان ادركه طوالع | بو نور تجلي اولركه مواهب

1 عطای الهی قله بی تباهی | ذکر جون ایدیشرا که لطف واهب
2 جو قرآن ایچنده پیشدی انکجون | اولبدر شیوخه بو عالی مناقب
3 هله بو کوکل امیذ کده کنهه | بو لطف عطابه اولا امید مراقب
4 بو عشق حقیقی ارانه قمو عید | بو بهره شب اولر که قدر غرایب

قصیده در [illegible]

5 ناد می اتش سن یه خاک آب | بر کتیر بر یا جمالکدن نقاب
6 جق بو ظلمتدن جهانه شعله ور | حیف اولا قلمق سکا بر سحاب
7 جبن ظلمانی سکا لایق دکل | جون جهانی جاندر اولدکل افتاب
8 سن نقاب اجدک قمو انجم یزن | کزلدی حتی توارت بالحجاب
9 لیک بو غیر جمال ذاتنه سر | لا احب الافلین ایدر جواب
10 کل بو در عشقه آغاز ات سنک | سر حکندم بکن فصل الخطاب
11 بولدنی رمز دلده سیلدن | اولدر اولکم عنده ام الکتاب
12 طشد جوشکدن قدور الراسیات | طولد خوانکدن جفان کالجواب

1 نعت لطفک دل فروزان جون قمر | نفط قهرک بو سوزان جون شهاب
2 نجه قانی کمایه کز همجون قدح | سن کوکلدن جوش ایدرسن جون شراب
3 ای جراغ افروز جشم جان و دل | المدی عشقک منی مست وخراب
4 جانمه اوداندی برق طلعتک | بر کمر انکجون اولمشدر کباب
5 نی کبی نغمم دلندی دردله | یا نیمر اکلا نیم همجون رباب
6 خاتم تریا سلیمان سلد جون | بن مطیع اولمغ کرک شیخ وشاب
7 اولمه عاصی امره جون بو نزر حق | من یزغ منهم نذقه من عذاب
8 شاه اشیکنده یزن خاک اغنین | الدیر یا لیتنی کنت تراب
9 عاشقک نار جهنمدن اشد | جاننه اولدی عذاب احتجاب
10 ما سوادن کل رجوع الله له اکا | ایرسن یهدی الیه من اناب
11 عشقه غرق اندی حقیقی ورلعن | بلد طوبی انده هم حسن مآب
12 در مکنون کبی وصف حالکه | کرذن اوش اشک دوان ایدر شتاب
13 دو دل عشق او در بی ابدبیان | سن ایت والله اعلم بالصواب

نظرهٔ دبسکریات

1 بزنده جنت بیلورزنه خود ثواب | عشق بیلورز همان راه صواب
2 بز ازل بزمندن ایشبو عالمه | مست کلدك بیله بز مست خراب
3 اودورددك بیله تیز اغی صوبیه | قیلدلی ساقی بزی غرق شراب
4 بیز شول شکلی کرکشترمش دراول | کرنمش دردشده داخی آفتاب
5 عشق ایدینك نه بلن اژدری جحیم | نه اولرلر اکه جنت حجاب
6 بیز عالمدن جمالك بس درر | ورنه سنزدر جهان کلی عذاب
7 آفتاب عشقك اشراقاتنه | عقلله دانش درر کمتر سحاب
8 رونق اصحاب و مجلس درکوکل | که کتاب اولرکه اکلر جون رباب
9 کلکه لا عین رأت خوانی طلو | کربو مجلسدن جفان کالجواب
10 لی مع الله بزم در صغمن بری | نه ولی ونه عدو ونه شیخ و شاب
11 غیر حق صغمز حقیقی الله که | یا شبان شهب اوله دهان آفتاب

نظره دنسکس

1 عشق بزکستردر مجنون آفتاب | بیله ورددی عقل دانش جون سحاب
2 بزفاجیت بندن عقل وجان | اولمدن اولیشدك مست وخراب
3 غرقهٔ سکربیدك اولدن بلی | ابن لی حال بتجلیدن خطاب
4 طمس ذات الله وجودك محو قل | کم شهود ذاته ورلقدر حجاب
5 هی خیالا توك لات ایدینمکل | لمعی سیراب قلمادی سراب
6 موج اوردی ادیب جمله جهان | بحر کبی کر کتوردك نقاب
7 طکم شبنم کبی محو اولرسه جان | جون جمالك آفتاب صلدی تاب
8 وصل اولرجانانه هر جانه که ارار | شعلهٔ هیدی الیه من اناب
9 حاصل اولمشدر حقیقی هر فتوح | آکه که حمدن درر بو فتح باب

[illegible]

10 عقل قلشدر بکن مست خراب | جذبهٔ هیدی الیه من اناب
11 جام ساقی سقاهم ربهم | قلدی بوزلقلری غرق شراب
12 طشدی اولمیدن قدوس را سیات | طلدی دورا بدرجفان کالجواب

1 نغمهٔ هل من مزید از دفچه جان | ناله دلسوز ادروم چون رباب
2 هی مکر صبح قیامتدر بکن | صور اسرافیل عشق ایدر خطاب
3 کم نسیم قرب ادب اول نفحه‌دن | غیم غیرت صلدی چون سحاب
4 برج فردانیت اوجندن طلوع | ایلدی اول لا یزالی آفتاب
5 نور عین ایندی تعین ظلمتن | رفع چون صلدی جمالندن نقاب
6 وار لغک محو ات حقیقی عشقله | بلدم چون سنن سکا بولوق حجاب

نصر ده سوك

7 جان ازل بزمنده اجدوکی شراب | ایلدی عقلی بکن مست خراب
8 خانه اولدمده عشق ازدوغ اود | کر عجب بودم قلر بغروم کباب
9 خود بزی قلمشدی سرمست الست | حیرت ذوق خطاب مستطاب
10 اندم نه دل واردی نه قال و قیل | بس نیدی اول بلی دین جواب
11 کر بزمله همدم میدکز دیلک | که شمعیله ایشیدردک خطاب
12 نغرهٔ مستان نه لفضیله دینر | اندم که بو حرف صوت و لا حجاب

1 بن کرن دلبر جمالن کم اولور | رفع اولیجق چون بو وار لغدن نقاب
2 نه دیرسن نه اشیدرک اکلدک | چون وراء طور عقل اولدی بو باب
3 معرفت تربیه‌کلال وصل اولور | دانش عقلی بلا نده سن سراب
4 منطق الطیری سلیمان دیرلن | کلشن رازن نه لا یفدر غراب
5 طولر انجم کبی فهم عقولک | عشق برکتر دجک چون آفتاب
6 تشنه دلدن بو مشربک کی رهی | کر سبیل ایجر کلن سفادن آب
7 حصه بودمدن حضور اهلی الور | خود اشتمش سز انجی من غاب خاب
8 ایجودن سز کرمدک کز اچیبن | روشنی آفتاب عرش تاب
9 قلمه دعوای بصیرت انجه کم | کز رکده اوله نرکس کی بخاب
10 وبر اوزاقن بله بود قنرک | کل چو بلبلدن طتر رمز صواب
11 عزق خون ایله حقیقی لا اله ون | دهر دله کوکل ایکله چون رباب
12 جذبهٔ حق ارمدن قیمز طلب | دل قچان ایدر بلا شوق اضطراب

ربوده نعت صاحب

بی سر و پا یکر شرلر روز و شب | دلده آتش الده جان جاننده طلب
جمله ساکن لیک جنبشده چو بحر | جمله سایر لیک بی شئ تعب
ور مدن سیران ایدرلر عالمی | یرلرنده او تورکن با ادب
کوزلری کوکلری در انلرک | جانلری حق عشقی در قوم عجب
شهپری جبریل جذبه ایلمش | یرلری لاهوت اوجنده جلب
علم الانسان ما لم یعلمک | سرنی کشف ایتمش اقرأ باسم رب
انلره غیب شهادت فلسفه | لاجرم یرتا و حقدر بلسبب
محکم ایلاین دهر و دیوارنی | باغلق ایلادی برا انبار عنب
شاخ تردده چوب ترتیب و انار | کیم کنبذ میوه و دو کن حطب
غرق صهبای تجلی تشنه دل | جمله دریا جوش لاکن خشک لب
حیرت عشق اولر اندرده سفه | غیرت دین اولر اندرده غضب
ترهات ایدر لبیه ذرنجه | دلرنده یخدر بو خلقه سب
انلرک بحرنده قلزم قطره در | انلرک شهرنده برادر حلب

کوزلو بیکن اوده طشره کور در | کم بلر اودن خود ایتشدر هرب
اولنه مهرو و مدزکه شعلی | کشتر که کاه سیمای عرب
کیم در اول بیرکم طفلی بکن | اتنک اندن وجوده کلدی اب
شومی انکاردن تبت یدا | ذل اولمشدر پلاس بولهب
تبت ما اغنی جو عنه ماله | دیرنه ایتی عزرفان ما کسب
اولیادن اعتقاد پاکله | سن نظر ایت ما حقیقی روز و شب

در ...

غرب فناده کرا ده بو ره لغز غروب | انوار وار دا نله ستر اوله هر عیوب
قلبی حجاب نفسله جان غبن اولا عظیم | اولمق عذاب تندکو کل غیبه الا وجوب
ترخطه قابلادری بلاد عکه سن | رحمت خزاینندن ایچه اوتشکه دری
اول بادشه که اولدی اسیر محبتی | بو عقل جان عشق کرفتار در قلوب
دریلک هبا درانزوو لو قو خطا | نور تجلیاتیله کاشف الکروب
محو یله عفو ایدر بو ودلق کناهی | اولد لطف ایاس دور ایدی غافر الذنوب

حیرتده قالە عقل اوکی دره‌ییە دنحی — کُستَرده چون غرایبنا اول شغلده عجوب

عاقل دکل بو واقعه حال خراب اوبن — اچ کوزلی کە کُستَره ره بنه رای خوب

دلکه حقیقی عشقله دره دو شنا اندک — اولمز یقین شایبه رینله مشوب

دره [illegible] دنیا و شرح [illegible] حیا — متشاق [illegible] نجم [illegible]

نه قلیله اصلدک بو زشت صانوب خوب — نه عشوم سینه قیلدک انلده چون مجذوب

نذوره لغیه سوندک سوزن ان عجب — کوکاچ برنده اوله دکوسه معیوب

سینزم روی ستم کان دره جفا پیشه — که نیشله دره انک بو جمله نوش مشوب

نه بخشش ایلیسه بو خسیس طبع جهان — تمام و زمیدن انده بنه جکر موهوب

اومیدباغ یمیشن که دره مدن طشره — چقاره بینه سنی اولره بزدن عیوب

قراکوکل اودن هرانره ومندک — کنش کبی کده ادره اول طلوع و وقت غروب

خیال انکه ایرب واردات غیبی دن — لسان حال الله ابدره کوله ای مجوب

مقیم خلوت قدسم جلیس اهل حضور — ندیم مجلس انسم انیس اهل قلوب

اچ ایمدی جان کوبی بو جمال جانانه — کە جهره سنده دراتیت وفا مکتوب

جو اختیار اوله الدن وره قوت قلب — کە بحدی بی زاده اولیزی کرن ناکاه

یمین بلمیه تنقی شمال قنده جنوب — کە غرق حیرت اولیبن مقرهین انده

کُنزدر غریته صف صف مسافران غیوب — انک حقی که بنه غیب بارکاهندن

مکحل انده عیون معطر انده جیوب — عروس باغ اشیکدن انک ره هندزن

کە کُستره اکه ناکه شمایل مرغوب — نه قلبکه اده ره روشن خیال بارکلک

عروق جاننده اولرقان وداده مخضوب — شورسه عشق ادر اولو کلن محکم کر

خرد زبون اولب اولر بو عقل همه مغلوب — اولر چو حیرت عشق اولوکوکله غالب بلک

سن اوله غنچه مقامک بو خیمه مضروب — حقیقی عشقله استه صفای باطن بلک

[illegible]

رفع اده قرب نسیم کر حجابی چون سحاب — پرده اولماسون سکا اچ کزوی خرد خا

که طغرد لشر قیدن صد هزار افتاب — جانه لطفی افتاب سابسی شد مکرر

روزن نسکا ازن نوز علی نور احدیاب — نور نوره غرق اولره فع اوله ظلمت پرده

انده چون ولت کی حتی تو ارت بالحجاب — انظرونا نقتبس من نوره کم شهیدن اید

1 قنده ما فرطت فی جنب الله اولدم فاینه | قبله کر بزدیه سن یا حسرتا یوم الحساب
2 اولمیا هرکز ندامت ایلمکدن تا ابد | انده که ایدنیله یا لیتنی کنت تراب
3 بل عنادیدن جحیمک اولدی بعدیت الیم | آتش دوزخدن اصعبدر عذاب احتجاب
4 خشیتیله تمیدن الا فهو یشوی الوجوه | حسرتیله اجمدن جان جرعه بئس الشراب
5 جذبه انی انا الله دن بو جام موسی | جمله بوطون اوله تا طورهم مست خراب
6 شن شو مجلسدن کدن روح الروح القدس | ذره تا روحانلر طوبی لهم حسن مآب
7 قینذنب بینه بوشور شدن تدور آرا سیا | طلعه اول خوان کرمدن صد جفان کالجواب
8 مستی عشق ایله حاصل تا که انه حضرته | جان جذب شهر یهدی الیه من اناب
9 غرق ادن جانی حقیقی بو حقایق نورنه | عشق ارینک اولدی عنده ام الکتاب

[illegible]

10 خوشا که مجلس ذکر اوله جمیع اصحاب | که وجد حالتیله تا صفا اده احباب
11 معطر اولدی هوا هم که سبت الحمیده دن | ملایک ایده هلموا بری بریله خطاب
12 شوره سیله ور شمع صفا قلوبه ضیا | که مجلسندن انک بز بشوره بزم نهاب

از کفت حافظ ...

کفتم که وصل این ناله و فریاد چیست کفت ما را شیوه معشوق درین کار داشت ٥

1 خلاص ایده دعا طیب الله انفاسک | ملایک اوجیه طوبی لهم و حسن مآب
2 تموقبله که صفرآء فاقع لونها | تواجد ایله کی خر راکعا و اناب
3 اریشه چون اثر تقشعر منه جلود | ته که رفع اده جانده همان دم حجاب
4 نسیم قرب اریشه جانه مشامه کترن | بو جسم رقصه جو کرده جذبۀ حب الصواب
5 رحیق وجد ایله اولدم که جام وحدتدن | لبس مستانه جانی کمیس عقل خراب
6 لبه سواقی اسما قدح و رب کیسن | بوجام لا مر جلالی هم ایده غرق شراب
7 لسان حال الله ایدر بو حالت مستان | ندای فاعتبروا یا اولی الالباب
8 بو حاله قال الله ایرهک محال زهرقلهم | امانک اولدی مبدی بقیعة کسراب
9 اجب یا لسنی لا اله نفی و اثباتک | هله بو مستی توحید ای کوکلده نهایب
10 ره سنی و رهای حقیقی دون حقه کل | قو توبه صدقله ان انه هو التواب

در بیان صفت [illegible]

11 کر مکرانسه که نظر قل دنیده حال عجیب | الکه که هم کندوی سنده درعتاب
12 لبه نه دیلند انک اخوان طوبره | عاقل و عالی ونازل کم بو برده د ربیب

1 صغلغ انك صبر لیغی در حقیقت بیلنه — درد نی بضین دوتن الدی انکا طبیب
2 کندیی کرخور لنز کشنرز اول موردن — بار فات نوردن درشیردن لیك مهیب
3 چاغرر لولو اوهوهو دیه چونکه فاخته — کرچه خاموشیسه نالان در ولی چون عندلیب
4 بلده تم الفقر فهو الله سرینه وقوف — بکده بیرینه اولر بوطالب حقك نصیب
5 لاتنادی بنلردن اوله سز جالانی هله — خرقسی الشدر زرقن هم قلنلردن صلیب
6 کولدنی علم ور تعلیم کاه حضرنه — نیکلشلوکی کشنر تا عشق درسنده ادیب
7 قاب قوسین او ادنی سرنه اولمز نقیب — سن کوکل عرشنده توکز فاسنرده خطیب
8 ازلکیله بل قراز عرشه دکماله علم — مسکنت اولمز کرکدر مسکن قلب منیب
9 بور باطلهکنه دن راه قیامت زادن اله — جهد قل تیز اول حقیقی وقت رحلتدر قریب

در بیان [illegible] — ومن [illegible]

10 ابلادیر بو رحلت آه اخواندن قلدق غریب — بیلامز کم نیده وز ارحزین قلدق غریب
11 دین قیلجن زمفلغه کسز فنی بر پهلوان — حقانی وله لی غرض وله آه بن قلدق غریب
12 بر عالم عامل فنی بر مرد صاحب دل فنی — کم نشتم طغیی اولنی طبین قلدق غریب

1 کرلشکر دجال کر هر یاکدن ایلر هجوم — یقماغه دین بنادنی اجدی کبی قلدق
2 دیلر شریعت سدنی یاجوج ماجوج هوا — فتح ایده افساددن ارباب امین قلدق غریب
3 تلقاء نفسدن مضلنه در ضال انی طن — سلك اباحت طنذر قرحبل المتین قلدق غریب
4 ایولی اکر بر حقی سیلاین بر طعن ارر — هر یاکدن که قلدی حقه معین قلدق غریب
5 لیس عرض ساترلم منصبدن خوف ادب — سیلایمز بلورکن حق یقین قلدق غریب
6 لیمیه ذکر شوت ایر طغری سزی درکن صبر — شیمدی بك خلقك بو در حال ههین قلدق غریب
7 یلدبو ددر ندده چون دم هلین خرکله — الله حذر انلر در زیبس القرین قلدق غریب
8 ازکنه حق دین سروری خالی قدری محفلکی — عالمده بیدی هر بری مرد کرین قلدق غریب
9 خاصاله بیت حیدرك یقدر انی جانلری — قدم بلمیز بردی انجلین قلدق غریب
10 دین ولیسی شاهدی عاشقلر هم راهدی — کوکلی اری چون ماهی کبرلین قلدق
11 برواز عالی انکه ونا یکناده دشمدن — بو دامه بیچون مرغ هردانه چین قلدق
12 ایدحقیقی شعله شرعیله اجمل بولمز — فریاده ار یا رحمة للعالمین قلدق غریب

ومن [illegible] — در غربت

1 بلبل کبی عجبم ادرهمه فغان غریب | کزدن یه ابر کبی اوینده فشان غریب
2 اوان ملکدن اوله عاشق علی الخصوص | نه قوم کستر کرم نه خانمان غریب
3 کرچه شکسته دلدر بی بال حریق | طتماد بو جهانده ولی اشیان غریب
4 بولنه باغ نغلد اتک بوستان | کوکلن نه غنچه اکلد نه کلستان غریب
5 چون عمرنی قرار یغ ارامر روز شب | ترتیب ندن ال ید کیدر جو جان غریب
6 کز یا نرکی اولدر روان جوز اودرباکی | کم بیله قیمتین اولز بحر کان غریب
7 بخماد دنیه عزتنه شهرنی ندز | فارغ اکانه مبرکدا و نه جان غریب
8 عقلن مشوش اتمد قید تعلقات | قلبن ملوث اتمد مال جهان غریب
9 نقش کبی جو قلد صورت خرابنه | معنی جهان سیرن ادر چون روان غریب
10 نیرانکی اتک که اولا نیر لامکان | نشون بودا مکنده طبت بر مکان غریب
11 نعما الدی جو وزلعن او حسن نی نشان | بر قلد ترک شهرت و نام نشان غریب
12 کم اکلیا دین نه عبارتده شرح اده | بورا زعشق بر نده بلمز لسان غریب
13 شبط الندم بو نجه عالم فروز اوله | اولدیغچون حقیقی مه آسمان غریب

قصیده در نصیحت

1 حقدن بنه کالک لد عطا ایدم لمرطلب | اولماغ اولدیشکده کدا ایدم لمرطلب
2 عکس جمال اولمغه پیدا کوکلده هم | قلمک کدورتیله صفا ایدم لمرطلب
3 قلوق نجه بو ظلمت طبع اچره تنک دل | بن عالم شهوده فنا ایدم لمرطلب
4 بوقان کوکوکلده ورملکه روشنا | شمع یقین دن که ضیا ایدم لمرطلب
5 عشقی بولنده اولمغه مقتول دلبرک | بوز اورب اولیایه دعا ایدم لمرطلب
6 مز بعلدم هلاکنه جسمک کوکل هله | سزده کلک فناده فنا ایدم لمرطلب
7 میدان ابتلاده سرپ شوق رخشنی | مردان کلک شکار بلا ایدم لمرطلب
8 بر طبله خور صرفلر زخون عیندن | عشق اتشین رجه غدا ایدم لمرطلب
9 دل تخته بو نار محبت شواظنک | هردم تلا لوین لوا ایدم لمرطلب
10 لشکر کشی غمینه یل اخلک اه سوبسو | قلبه مسلط اوله دلا ایدم لمرطلب
11 دنیا غمینه وقندر ازما غه پشت پا | نیجه بو نفسجون به غنا ایدم لمرطلب
ه التفات سلطنت فان ملکده | نه سایه بو برهما ایدم لمرطلب

نه آتش حذره بتالر نه حرصله | نفس خبیثه جور وجفا ایده لر طلب

خوش خوش تحیله گیزلیلر دهرده عشقله | قلبه حرارتیله جوا ایده لر طلب

نه مال ملکه میل ایده لر شهیدن کروه | نه عزت نه جاه غنا ایده لر طلب

تحسین اوننیه خلقدن نه کوش ایریب | هرعامدن نه مدح وثنا ایده لر طلب

خلقدن نه نعمتینه دکین کزیوبن اکب | بزرکمسدن نه جود سخا ایده لر طلب

علیله دین چراغن یوشن ادنلرك | نصحین هرصباح مسا ایده لر طلب

طارسکوز حقیقی درایشك اهتنی | تقوا ایله که عشق خدا ایده لر طلب

در عزت بیان

من نیله عجز ایله نه اشه بارم یم عجب | بولکدن خجلتیله که بزبارم یم عجب

نیمز نجوم ابرمز الم باوور مشتم | من نیس سنی نیله بلم آن یم عجب

ساجم سقالم آغ براشم بقدر الینه صاغ | بونکله لطفله کم کزی قان یم عجب

فتمز صوسالغم بنه دل تشنه جنك لك | من غرقده کن بوقلزم زخان یم عجب

زن مکانقبن سن ابرو منم سکا | قنده لغولك لیمزم اوان بیز عجب

کندومه کلمدم الکی دوشرب دریغ | تیزقدم کرکه کلکب صدیانم یم عجب

کرمن دلو حقیقی بکن بجه بتله | مابیل طریق شرب اخرایم بیز عجب

مناجات

کوکلمز بوزین کلی بکه دندیا رب | بزصلك دمدم سن ایمانله کندزیارب

بکله ایمانمزی غارت شیطاندن قل | طاعتکده کوکلی جان مقترن یارب

جانه توفیق رفیق ایله کنا هدن وهم | بوصغایردن ادب جسم مطهر یارب

طاعتکده ایشك توزنه بن نزقمعه | دکمیه عزایله نز تاج مجوهر یارب

رفع قل نورحضورله بوتن ظلمتینی | قمعل قلبمزی شیله منور یارب

بنه توحید ایله جانم بوبقین شمعن اویر | نوره غرق ایله قل قلب منور یارب

ظلمت طبعدن آل شرع نبی نورنه قلك | ظاهر باطنمز غرقه سراسر یارب

نفس اماره دریب لشکر تسویلاتن | دیمز قلعه سنی نقمیه کافر یارب

الیله نفس وشیطان مسلط نم کم | دل قلیبراده بیله مسخر یارب

رایت نصر من الله لوکل تخنبه دك | اجله فتح قریب له کشور یارب

گوکله سلطنت جنتك قل سنوكلي ‏ ‏ ‏ بە ناشار قىشوقك جله لشكر يارب
نفحاتندن ارر قرب وصالو كلہ قلب ‏ ‏ ‏ شمه روح مشامين كه معطر يارب
گوكلي معرفتك نوريله قيل احيا ‏ ‏ ‏ اندن اوكه كدركه اجل ايجره ساغر
جام وحدتدن ایچر مست ابدیله مغرقك ‏ ‏ ‏ سكرانیده نه بیله جوعیهر یارب
چونکه کوچ الله وز اییله جمالك شوقی ‏ ‏ ‏ بن صك دمده جلالك حق یهر یارب
نرجو دكده قمو خلق بن لطفكیله ‏ ‏ ‏ مقعد صدقده قل انی مینشه یارب
سندن ارتق لمعزوز كيجك نزدنلبه ‏ ‏ ‏ بذه ما ذره هر خلیش برلر یارب
صكدم ايمانله ختم ايت بو حقیقی سالك ‏ ‏ ‏ كيه قلكده هله بر عاجز و كمتر يارب
احمدك حمد لواسنك الهي تحتنده ‏ ‏ ‏ حشر قيل جمله مزى جون اوله محشر يارب

در ...

عاقل نجه یا تسن خشم فوت ‏ ‏ ‏ میدانه گیر ایله یا تنکی طوت
لوبیله جام اکر حلالدن ‏ ‏ ‏ قرنوك بیبت جوغ الیمه كوت
طاعتدن الده حیكیبا حست ‏ ‏ ‏ اهلی کبی از مغل هله هوت

كل علم حقائق ايله تحصيل ‏ ‏ ‏ دكمز و لكن نه حاصلك جوب
ازمه کوکلات توجه نام ‏ ‏ ‏ لشكر صنعه ارر بلجوق دوب
مردانه لغ ايله دين بولنك ‏ ‏ ‏ ارلكله نصيبك اوله تاكوب
خاك اول قدمينه اوليانك ‏ ‏ ‏ صدقيله طت اتكن الن اوب
صدقيله اغر داجوك طاشك ‏ ‏ ‏ قاهرمه بري اراده جون بوب
حیوانه نه رمز اکلده هیچ ‏ ‏ ‏ ارماغله الکیش کپ کوب
بلدك كه وكافرين بو جهانك ‏ ‏ ‏ كيدهب اجا و صوى صوب
اوتنمه حقيقى صك دمي سن ‏ ‏ ‏ صغلغكه ییلپ بکن طوب

در ...

مشرهه کمك كه اولمذ جب ‏ ‏ ‏ داكل ادم مكرر بار دوب
كيمك ارسه يلن نقوش فتور ‏ ‏ ‏ اكه بزفده كنتر بسر لب
ماعرفناك حق معرفتك ‏ ‏ ‏ دمن ازكرده اوليد غنچه حجب
علم حمل اکه حماله مردان ‏ ‏ ‏ فنده وقرازنه و قراولدی کتب

صورمه هر مشکلات حل اده من — بوی گل ویر سرم هیچ عشب
شاخ ترده بتر خوشیب ء آتاد — میوه ویردوك وه مدرنیه خشب
سلطنت سرچو در استعداد — نه یرکده سنك غبابت حجب
شیر مردان همه عدو شکنان — طلب تخته زیب شوهر و زب
بوهوزی حقیقی فهم اده من — داخ مکتبده شول دین اباب

در نصیحت

کوکك اج بزکه سنك شعله حب — قوتانم قیشر تحصیل ایده کرلب
که سربات لبه واقف اولمق — دکل تحریك لب باللفظ لب لب
نیه دعوای عرفان طفل مکتب — کبی اندیه کن ای اب داخ اباب
بلادا اوزب سنی برلقمه ییچون — نه ییدیه قاپو تاپو نفس جون دب
کل ای سلطان مصر عالم جان — ییچون اوله باری مسکنك جب
چو عرفان حاصل اندك ادمی سن — برك کر مصر اوله کرد بیله اکب
حقیقی عشق یولنده حبیبك — فراغت کزلمه بالجد اطلب

قصیده در نصیحت و تنبیه — از زفات حجب — بحر مضارع

سن ترك ایتکه اولمیه تا قید جان حجاب — اول جهان غمین نکه اولر جهان حجاب
اخوان دینه ارزنجه چون طفل اولا سکا — بو مهر و ماه ذر یدر مهر بان حجاب
ترتیب تن درر خوکو کل کوزنه سلك — ترکیب طبع جانه اولور هر زمان حجاب
بعدیت انده قرب زمانی مکانی هم — صغر و قو بو عبارت اولر این آن حجاب
حکمت بیان جانلرده ذکر چه مشعله — سر خفایقه اولا لا کن بیان حجاب
اولنمد حامل الذکر فناده که اولمیا — اولدی نشان جماله بونام نشان حجاب
کرما که دوست کوز کرك دوست یوزنی — انده بو عین زیرم که اولر عیان حجاب
اولغل فنا فناده و قل یحوزات که — قلمایه کزده اشکار لوکلده نهان حجاب
کرور لغك حجابن ارادن کتوره سن — اولمایه یاره ارمکه کون مکان حجاب
سرمایه ی دوکندك بردر بو وار لغك — هم اولدی بو تجارتده سود زیان حجاب
سن ساکه محل نجه نجه برآخر ابرلق — بوزنهر فلسه یکمدر رجا و دان حجاب
بردرر حاصل انکه دم اهد نجه اشتین — اولمایه تا لینوکه بو هفت آسمان حجاب

50b

وای اولدی لیله له فله بخجلنده سنه کون	اولمایه الده حاصل الا همان حجاب
عمر آخرنده منزله اوّل قدم هنوز	بنمامش اوله سنه سنه اولب جوران حجاب
مقصود بارنه تموزهد وصلاحله	معزود اولب که کساده پیرجوان
شوق ایتی شوق سیه سرای شهسواردین	که اولمایه منزل المغه الده عنان حجاب
بن هیمه هوسلر اندن اثر قسمه	اولمایه دین شعاعنه تاکم دخان حجاب
اولدغوزعجبله زهد صلاح علم	زیراکه طالب حقه بل هر زمان حجاب
عشقک حقیقی وصفت دنیایه کم (نزولدن)	اولدوز جوراز عشقه بو نطق لسان حجاب

دبیت

نیجه نیجه اوله ساکه بو غم دنیا حجاب	ملک مال عزجاه شهرت غوغا حجاب
نیجه دون همنلک اوله صنعت ای بونی سکا	یه ندر سود الدغندن اشبوبن سودا حجاب
ای دریغا اولدک ای جان سن سکا وش نیجوران	بو غرور غفلت اجرم وه که سنها با حجاب
عاقبت اولکه اولینهار لی کترابدین	هیچ ادینیم آنی عاقل دانا حجاب
اوزسون بولوک مثل ماه روبان جهان	اولمسون کوزوکه تا هر جهره زیبا حجاب

51a

بنه باطن قولغنه کوش سنه جان کوزنه	پرده زیراکه اولدو بو دیده بینا حجاب
هر خط ریحان محقق بل غبار چشم دل	روی هر کل چهره خار و نرکس شهلا
صحبت اهل خلوته وسعت غنا انلار اولور	دولت دنیا دنا ءت فرجه صحرا حجاب
جوع مستی عجب هستی خودپرستی بل شبع	کی قوی مستی اولور بو بلدم سنه حجاب
ظلمت کرته تر بو خلق بل اغنی عبان	سنه تحقیقاته اولور الذکوبا حجاب
جاه جوی مال دوستنه فقه فانی اولدینیز	بل عمل اولمایجق تدریس هم افتا حجاب
نیجه برسز عبارتکار کرده اولمسک	بل یقین اولزکه بو الفاظ روح افزا حجاب
مستی عشقه حقیقی عقل هوش اولور فهم	پرده کج بو وزلغکدن اولمیا اولنا حجاب

147 قافیه ... تیمیه [illegible]

اولدی جوبی وفالغ جوز جفا صفات	دنیایه سومک ان اولور محض سیئات
قلمز وفا المسنیه بو چرخ نی قرار	قومز صفا کوکلره بو دورنی ثبات
بر کامه یتدکه بنه یراغه دشمدی	ملیلم او تدکه بله اول ورمدی حیات
اکلنه کوس تبعها الرادفه ایشت	الدنه زحباته که اولدی صاکی مبات

نظوی السماء دیدی کطی السجل خدا   نه یرقلانه کلک نه بو انجم نه ثابتات
کوکرتی اولوب سبز مزین شکوفه‌دن   مصفر اولوب بتم دکلز بینه هر نبات
لاله اجلدن اجیدیا له بنفشه‌نک   قدی بکلدی دندی قونیلک خضروات
اولادینی الکله قمادیکیم یترغم   اخوان دین فنی به خوابا و امهات
صلدی دیرده جسمنی کونکلی بکی ببین   یتراغه صلدی زلفنی سنبل لبی نبات
عظم عظام کوراخ کی شاه کرغلام   یترقده شهید جمله بهم اولدی روزات
کم بلدی ایدا جلدن امانی یه دنیه‌ده   کم اولدی بو ورطه‌یه او شهدن نجات
چون عاقبت فنا الیهما لم اولدلطت   دیر آشتنش اولاسن که کل آت
چون عمر نطیعی درهر کل رخک اجل   کم سورب آن قره جان قلدی شاه مات
آرازلکین بلسیه عودت نساء لغن   جمله حفان نحرتی جمع اولیجق عرات
لمرادیرها حاجابیه اولا نجا سرک   انده دیمی قمولرم نشر اولجق برات
خیبرنده تن نهون اولجق کیم دنه خذوه   خجلتده سرنکون اولجق جمله عصات
یا رب عنایت ایت بونلهکا رفق ایله که   لابونی سکانه صوم صلات انده زکات

احسان شکیدهی جشانه کرایده سن   تبدیل پسیم اولدرمیشه که سیات
مشکل بوحالی الله قلدیسیم بو عقده ده   یا رب کرم شکره هم حل مشکلات
یا ربسنک قمولری جودک دره وجود   موجود لطفکیله ابدر قمو ذوات
سندن ارشد قامولره خلعت حیات   امرکله دکشر زینه طوبی هر هوات
یا ربکمال قدرتک آیات سنتک   لیل نهار جمله ذرات کائنات
حکمت بدایعوکله مملو بو نبج حسر   عبرت صنایعوکله طولیدر بو شش جهات
کم اولدیر حرکتکه واقف ابلدی   نخچه عبادیله رها یا ریکره هات
اج کوز کی جهان طلوعیه تیدیدرحفک   یر لیکنک دلائل آیات و بینات
کرقدینی کیم قلدی عدمدن بو عالمی   بیلدیکه کلدی صورتز اشکال ممکنات
طشدر قلدی قدرت آیه لااله   یترقدن ایندی حکمت جاری انک قوات
یردن بتردی درلو نباتی بو نعمتی   کرد کده نی شکر ده قیر باده ثبات
کیدیار خضر جوز خضرمن عزار   اندی شانی آب حیاتی چو معجزات
دللو دنجه لطفنه مستغرق اولسن   ذکر ایدن آن شکر ادین آکه ترک نات

52b

1 حجاج انك بولنده قلمز مالى سبيل — جانلر فدا ادرلر انك عشقنه غزات

2 عباد انك عبادتي ایچنده غرق نور — عشاق انك محبتنه قلدی محو ذات

3 غافل غرور غفلتله در سراسمه — جاهل سرور عشرت اكر قود واجبات

4 داخ فلاحه كلمدى حى على ده دن — طردی نمازه ایلدی قد قامت الصلوة

5 عاقل اكرچه عارف ایدیشه شهدن — شهد شهود بلدی و قربیتوا صلات

6 محو بله ایردی اهل فنا آشبو حالته — محو بله بو مقالات فهم ایدمز نجات

7 كسترمیه بو واقعه اهل غفلته — یتسون نه دكلو با ترسه نوملة سبات

8 یارب حضور قلبیچون اولیالرك — هم نور پاك باطن اهل مكاشفات

9 مانع لحیلیه متحمل لوكر كزن — ات طتمیه سبل كه قلب غیر التفات

10 یاحی الله معرفتك نوریله همز — احیا حقیقی قلبن و یرمدی حیات

سر باقیات — در بیان ... باطن

11 لوح ضمیردن بو یلن نقش كاینات — پاك اولدی اول لوامعله مظهر صفات

12 چون ظاهر اولدی آینه دن جوهر یقین — محو اولدی اول جلاده تموزك ممكنات

53a

تا قلبنجه دغدغهٔ اشتیاق محو — 1 اتمایه جانده شعشعه عكس جمال ذات

تا كاه ارشد چونكه اشعات نور عبن — 2 بوزلدی و سمت ظلمات تعینات

شول مرغ جانكه اولدی كالا مكان مكان — 3 اولمز نوفالیكه قفس جنس هم جهات

صورت پرست ایدنمه غرا نفس عزتن — 4 كه اولر وجود ذل كل ول كل كلده لات

قوه لدیلده مجلس شرب موارد اوش — 5 دوشندهم موابد نزل تنزلات

لاكن ذكل بوا غذیه روح خط تن — 6 هیچ ادلی نوالله اله میوه دن موات

اشكال صورت اولدی اشكال نیچ هیچ — 7 احوال دل حقیقی قلر حل مشكلات

در ...

صهبای تجلیدن الی جام شرابات — 8 بز روز ازل اولمشدق مست خرابات

اول سكر ازلدركه بزی قلدی نه مست — 9 هیهات فنی عقل دل جان فنی هیهات

كل رمزه عشقه ایش سوزدلفروز — 10 تا ویره صفا قلبكه بو ذوق مناجات

چون آه اده عاشق طلر اولدیكر نفسدن — 11 جان ملك اشعالیه تا سقف سموات

موسیء دل اوزرارنی نعمه سنی چون — 12 كاراندنه قلسون اكه بو انس میقات

توحید مینی جام فنادن اچن اولدن
نفی الله وجودنی هله ذاتا وصفاتا
دفع اولدی برابع بو سرادن اکوان
صنعمن حجب صورت اشیا وهم اسما
محو ایلیه کر صدمه اولی نله اخر
محو اولکه حقیقی اولو الالبابه جوزر

کم محو فنادن بو بیله کرامات
تا نور شهودی قلبه ذاتک به اثبات
محو اولدی جمال احدینده جوز ذرات
اندن که تجلی اده ارذاتنه اولذات
قیلدرجو بو بیت الطاف مراعات
حقدن بو فصاحت اجر حیاتیله مکافات

[illegible]

غافل اولمه کیم وقت رحلتدر اکثروا ذکر هادم اللذات
بو خرابه بجون نه محنتدر اکثروا ذکر هادم اللذات
هر کاز کرکی سلسه دکه کلن دنیه ایسردن
مال ایر فلره قلیسردن اکثروا ذکر هادم اللذات
سنقرق قلن جمالنی متغیر اده بوحالانی
طاعته صرف ادک هر اوقاتی اکثروا ذکر هادم اللذات

فلسز خال بو وطندر کزجر بیتر بو برده تن لرکز
طعنه کبیده هم کفنلرکز اکثروا ذکر هادم اللذات
بقلبی کبیده سرالر کز خاک اوله بو جان فزالرکز
قان اجلادکز انالرکز اکثروا ذکر هادم اللذات
قاله اولادکز یتیم قمونه ائه آنه بو له نه چو عمو
حسرت دردآه کوکلی طلو اکثروا ذکر هادم اللذات
کیم بوله انا سن بیرینه هر یکا بقدر غنجه بیرینه
بو بنیه اکبا اراده سوربه اکثروا ذکر هادم اللذات
اغلسه کم سارکزی باشن کمسی اتر اغن باشن
هر دم اقوره بعدنک باشن اکثروا ذکر هادم اللذات
قنده وار سه بلمیا حرمت ابرغ اده کرابد شفقت
قلد خورد لینه توت اکثروا ذکر هادم اللذات
کیمسه قومبز حضور اجلهم ذکن کرذکی بو نورا جل

غصه‌یه دگرتن سرور اجل اكثروا ذكر هادم اللذات
1 شادخندان بوره‌كن چون طنلر تیرغه دشر ناگاه
دخ ناچار اره حكم اله اكثروا ذكر هادم اللذات
2 ازل بعز فانلر ایدرقی باشه تالركلر نلر كرهی
وعده چون یند قنده اولرلی اكثروا ذكر هادم اللذات
3 اوستنه چوریرچو پروانه اودره یا فلیب اتسا و انسه
فلده اوغل فراق دیوانه اكثروا ذكر هادم اللذات
4 جان كم بلدنیده اجله اوله مغرور ای جسم امله
كچ بتشدكجه دورشك عمله اكثروا ذكر هادم اللذات
5 خوجه كوچ ایده بوبن طولو و تاي یا یمال اوله بنده اهل عيال
هركمالك ضكي حوال لدزوال اكثروا ذكر هادم اللذات
6 غیرلرالتلرخوا بین اشبودر بوجهانك آیین
تیرغه كمدلر سلاطین اكثروا ذكر هادم اللذات

اونتنلر بوامر تقدیری اجل ایردی طغتدی بیری
1 وای اگرانده نار اولر بیری اكثروا ذكر هادم اللذات
فلدنعم لرك بری خالی تلدمهر ولروقنی خالی
2 تیلدو كزاب عم وخالی اكثروا ذكر هادم اللذات
دنیه خوذبی وفادر مشهور نبش نبینه اولركشی مغرور
3 بیقلر بنك هر اولن معمور اكثروا ذكر هادم اللذات
نیجه نیجه هوا و عجب غرور حاصل ایدركن بوقلبه حضور
4 استكزلا مكانده یا لم نور اكثروا ذكر هادم اللذات
قیددنیای قانیه اتمك بند غیرله داخ الملك بیوند
5 بیتر اولرحقیقی قاموبه پند اكثروا ذكر هادم اللذات
شهارك تخت تخته تخته صنیب شول مرصع كلاه بیره ایت
6 كزلری هم بهیله نهك دنیا اكثروا ذكر هادم اللذات
7 درم درم قمو بنین و بنات پرده جوری بسندر بهتهات

اخری چون حیاتك اولدی ممات	اکثروا ذکر هادم اللذات
قصیدهٔ در نصیحت و تحقیق تزکیه	نفس و تصفیه قلب و تحلیه روح
1 ازلدن دیدی زهله بو سنده غیرت ات	طور یوله توشن اولود کلسك حمیت ات
2 طرقله بو مهاوی سفلیده چون سفال	ازهرك الكه مراقی علویه همت ات
3 قلبی منور ایله اشراق روح ایله	ترك ایله خطی تنك افنای صورت ات
4 چون مدرکات باطنیه شغل اده صفت	غرب فناده غایب اول قصد غربت ات
5 اول لحظه ده که نور تجلی حق ارده	اول لمعده بورولیغ هر غرق حیرت ات
6 کوکلکده اولدی غنچه بو دنیا بحجتی	سن وار من سن اشبو بلی زهده عادت ات
7 قل توبه سیله تزکیه نفسی و لا	صدق ایله امتثال ادب امر عبادت ات
8 کسب ایله کامل شرف دست بوسنی	سن اولیا یه جان کوکلدن محبت ات
9 بر ساعت اولیا نظرندن ایر نفعلـ	طت همتی اتاکن تحکم ارادت ات
10 سن اولیا حضورنده اکر حاصل ایسن	اونت تعلقات غمن جله خلوت ات
11 تا منتج اوله اربعین صباحا سری	قلبی مواردیله ینابیع حکمت ات

1 چون قلبه اوله وارد ایله ایرد تصفیه	قلبی موارد بله ازهرك مست حیرت ات
2 ازدکده هر مراتبه اعلی سن ات طلب	ادنی مراتبه جهانك قناعت ات
3 ادنی کوکته لمبی سندن جهانده هیچ	لطفیله هر وضیع شریفه که عزت ات
4 قل خدمت احترام ایله دین اولولاره	قلندلرك الن طت انلاره شفقت ات
5 یا کیسه قلبك ایله نظر جمله بیننده پاك	قوا مدسوی ظنلدطب خلقه تهمت ات
6 یا برتواضعیله اولور الو بری	سن کبر ایله بو خلقه بتر جور و محنت ات
7 بخدك جهان جور له بو خلق قلبنی	کم دید یا که بلری زهر و حکومت ات
8 اولدکم سن مرید صرتن مشیخی	بو نسنه نك بهاسن نفس ایله نیت ات
9 عالم حقك الولغ جنده درعلم	لمسن به بلکك نه قوبوبر در حکایت ات
10 قو کشف عشق الیته ذکر کرامتی	کو ستینه عشقك ازهرك بر حرارت ات
11 بن شمع کبی اوجدان اوجه زهر عشقیله	شوق اودنی بوجان دلی اکینه کسوت ات
12 کم جرقی نشوق اولور ضعف کسوتی	صوری بولنا سن شهرت تودفع آفت ات
13 صل بابه کب بنرعید ایله ازهرك حور	الطف شمس شعلهسنه رفع ظلمت ات

اولدم که این شبنمه کن شوق محو اولپ   اولرهوا به منقلب اول سرده دقت ات
بن وینه هوای عشقه حقیقی وجودکی   شوقین جانه هردم انك تا ن خلعت ات
کراکاذکسه تجلیه روح پرستنی   تسلیم اولپ بول اهلنه جاندن اطاعت ات
کراین سن سلوکله سیر انتهاسنه   قل قدمه درشبا تله منزل بدایت ات

درس

سرهوك كل ای کز ایمز باش عیان ات   سیله م و یرزسن بن حالك نه بیاز ات
تندن گلنك سن جکرم قانمسن که   تانلا نه بیرسن بر طب بغرم قاز ات
دشدکجه بن سن دلبر بغر برك آه   نلدك بللم حالك بر لحضه امان ات
منحالك دحی ال بلکه سل روان ات   عزمك نه یه یار اشکنه کیدر بیك
ای در یتیم قمه نی کس کم عزیزیم   لوزمده بیلك شمدی بوجانمده مکان ات
ای در دلم وز بوبات تعف روانده ن   سن روح روانوم جواهر طلو گاز ات
جان دل نه اولره کك اوین صرسن   سبل الدی چوخاشاك روان اولدوم ان
یارك چو جمالی کبتی شوقنه گلدك   شبنم کبی محو اول ازکی اندن نهان ات

تن خط حسنده حقیقی هاله قلمه   همت ها ابن اج امد طیران ات

در نتیجه

قلمه میل مال دنیا حب مولی حاصل ات   انکیله دولتی دینی و عقبی حاصل ات
طندنك آینکی ام جمالی بر توی   اول صفای نیغه و ر قلب صافی حاصل ات
قلب صافی ظاهر باطن کدورا تندن ات   هر خبا ثدن اهت بو نفس تقوی حاصل
مرتع سفلی ده حیوان کبی قلمو نشه   عالم علویه ادمسن ترقی حاصل ات
یوزك او ستنه سربی کز لرك باشی کبی   اومه عمر او ارتجند یولی ورتانی حاصل ات
نیشه بعد تیده قانع سن بو محجوبیته   هی کوکلکوز بر آیج نور تجلی حاصل
واسه جانك کلیبا نقش مبین قل نظر   عبرت الهی صورتده معنی حاصل ات
تلمعل الرا یشنیه بو اوك آسا یشی   آزا ولرسن همتی ای دوست عالی حاصل
الله نقوا بله اول دهر دحاصل بن یقل   شمع کبی شعله و ر عشق حقیقی حاصل ات

در نتیجه

قو بو تر تیبتی عالم خانه سفر ات   حب دنیای دنیدن کذرت جان ات

اعتماد ایتمه قدم بصرهله پرشدیله   دستگیرک اوله تضرع اکه شام سحرات

عالم علویه کل ایتمکه پرواز ایکن   یأس قوخوف رجادن کوکله بال پرات

کی صفن بولدی سنی قوسمونا اتحاد خلوت   حذرات شاهم افندی حذرات هی حذرات

بصمه زنهار قدم شرع نبی دن طشره   سیف احکام بدع ظلمتنه خوش نیرات

احتیاجیله یقین شعله سن زنهار منز   باطنی تصفیه سیله جهد قلدبه ذرات

اولدات آینه قلب مصیقل صوفی   دلبرک عکس جمالن کوره اندن نظرات

جام وحدتدن اچیا اولدکسه من ای جان   قومه اندیشه ده عقلی دخی اشغنه ترات

هله ای مستخرابات فنا برنیه کلدک   بق بوزندان تنی نکل لمه بر زبرات

زاهدک زرق صلیبن اوشده و صوفیلک   دلوبیلوبن صد پاره قلب نور نیرات

بنه مستانه قلیغز وکتبانک او بر   خاب غفلتده قلن جمله هم بزخرات

عاشق اول عشقله بن نیشله جزا کتانی   زاهدک اتش کبی عشوه ارخون جکرات

عشق دهرین حقیقی دمه کل جاهلدن   هی نه فایده اکله قو بیردر دبرات

لکه کبر صقلمیه عالم تکاتن   بحه اکلاده اکه کسه نهی نخترات

کونکلکه اولدی اتک دام اسفل ناسوت   نه حال الله اده پرواز عالم لاهوت

ضمیر لوح تو توحید حاصله پاکات   که عقل شرع قلمایه فلسفه مبهوت

علوم کشف طلب ایدا اولدی منشا اله   جلا و تصفیه نه فکر خاطر فرتوت

لدن علم بلن بحث وجدال ندن   که یارشها که حلم وقار صمت سکوت

بحه ارنیه شها پرده هوتیه دک   که سدر اولدی طی ملک عالم ملکوت

نه شرعده وراکه نه طریقده قدمک   نه لاف اوررسن ای جبری دله الیه جبروت

جوشر وحدته واقف دکل ازکنه شرف   ودن بو تفرقه ده طم طراق باد بروت

جمال ذات شعاعات رمز اولمادن   فنا بدیه نامحو بو صفات نعوت

حقیقی اتش عشق احرم تمین خامی   نه وقفه عرفات ابده بحنه نه عرفوت

کسترمه شوبله پرنسر بروت   لقمه پر شه اولدی لات لوت بوت

عاشق کوکل کبر اولداتک خوان دهر عشق   که اتش اولدی دوکه خون نادرد قوت

58b

1 جان اولسه زنده معرفة الله له نه طك | کوز نه سن ابن بحرله اولر حیات حوت
2 مرغ عجه ایشیان انك قاف قرب او لا | دام مکسده هیچ اولی صید عنکبوت
3 کسترمه رزق جانك سن اهل حال اله کیم | سیمرغه بیجه حایل اولر اوهن البیوت
4 فلمز بو ملکه و ملکوته نظر شوکیم | اشفنه الیشدر انی حتی لا یموت
5 جانك فنا نهنك بد بحر معرفت | اولر انا که اطلس دیباج برك توت
6 حل بیجه قبله قال بو حالی که لال اولور | دل شوندنه که اولر مثالا شی لمو نعوت
7 احوال اولیاده حقیقی اولاسی شخص | عجز نه معترف اولیا عقله زسکوت

[illegible]

8 جانك و تنك ولدنجه استطاعت | قبله ازرکه تقصیر نهار الله طاعت
9 کوکلك ازفلراندی بلکه ان ذکرات | هر عضو کیله شکرانی جانیله قل طاعت
10 شکرن شهه ادا قل هردم اکا نافل | حفدن او ترجانا فل هی بیجه بر شناعت
11 کل اولمدد دورانده ش زفتچو زانه تشویش | زهرها ابله درویش و فرزدکنه قناعت
12 اول ملك ما اندن عو نهانك اوله بر نور | غفلندن اوله کوز دورد وفیندن ابسن عت

59a

1 بحو اولدفناده مطلق تحقیق ره محقق | تا این بر توی حق آچیله بل شو ساعت
2 قلبکه کنج معنی بلدك جوق ابله مخفی | فلقدن ان بعینی مقصود نه اشاعت
3 نا سفنه در جو بودز بندار دفترندرز | معنی حماله کره پوش اولدی ضاعت
4 بو دین بلنده وزنا شرکه باتك اوله اختفار | دندرمه بزفر نداشم دانه قل شجاعت
5 هی قومه شرع الدن حق بکلیه نه الدن | کیت ابده کرعملدن سن خیصر نه بضاعت
6 بدعتلر ضلالت ظلمند در جهالت | ارهما که وجد حالت شیخی کرکی جماعت
7 ارهما بزی صفادن ایرمه اولیادن | یا رب مصطفی دن سن ویر قل شفاعت
8 اومید در حقیقی که یا رقیله مولی | وقتیه حیه نبی اکرم بار اضاعت

[illegible]

9 لطفکدن ابله یا رب من فوالله عنایت | بونفس شوم الندن کم عاجز نه بغا
10 نفسم بکا در کو یج جو نهایه بلمم اوج | بن سندن ازکه اندن کیمه قلم شکایت
11 بونفس شوم الندن یندوی یقلدی آخر | کلما دهر کز اندن برکسیه حمایت
12 من خاکسار فوتر زدن معصیتدن | کم بیجه کنده ایشم جرمیله جنایت

بڭا یارلیغ دوزرکن چو حضرتکده | قلبو بوجاثت ایڭن ادز سرایت
مرکزنده سعیمله نیده نه اثر بنادم | وای قلبه که سندن ایرشمدی هدایت
توفیقک ایله فهمم کسلدی و نظر فهمم | عشقوڭ قیل رحیقم ای شاه بی بدایت
هر کیمه شکر عشقک گلدی و کندن الثر | تخت یقینده دیگر اول شاهوار رایت
کیم طبع ظلمتندن قرتلدی آنک هیچ | ارشاد باطننه بل شعله ولایت
بز سوربو قپوکه گلدم اومید وار اوش | عفوکه رحمتوکه چودور دلیل آیت
غیبك مکامندن فیضك ایرشور اخر | سینوڭ کوکل لولاری سنسن ادن رعایت
سن اولدیم بزکم یارلقلو فلن بجون | فضلوك رحمتكدر دریای بی نهایت
دریای رحمتکدن جرعه جمله خلقه | بر قطره گر ایرشه ایدر شها کفایت
هر لفظ هر عبارت جاری بجنتکدن | دلده صریح اولسون اول بیر کرک کنایت
مبدای عشق اچده اونیا مین حقیقی | تاشین اول بو یلده بلمزند حکایت

حقیقیجون اذا نه عبادت نه حاجت | بو رسمه حریصی نه حاجت نه حاجت

کلك الاهرکن ادا لسم عبادت | که ضایع ایدر عمر ندامت نه حاجت
نجون در پریشان همیشه بوکوکلك | نه غم هیچ ختم بو ملامت نه حاجت
مقدر اولانی برادن خیو برر | نیه بس بو رنج مشقت نه حاجت
ویرن حق خوره‌نی قوخلق جهاندر | قولقمه بچون قو به منت نه حاجت
وره یتشت پاخوش جهانه الذحت | قمودن که کبات فراغت نه حاجت
نه باش اغر سیاره بو بر نفسیچون بیه | نه غوغا دهی بو شهرت نه حاجت
ارکدرکه دره وبشر ازبی اده خاک | اکابس بو جاه ریاست نه حاجت
جو عزت شرفدر خذادن خو عزت | اکا بس بو خزی خجالت نه حاجت
عوامه مصاحب الیمق خجالت | دهرکی قوچکمه صعوبت نه حاجت
تو کشتی چو کفش اوله علی همت | دك اهل کرم اول کرامت نه حاجت
جو بیتك سخاوت اولا فقر اچینده | خوشه سن بو طبل به رایت نه حاجت
بو نفسك خلافن ادا ازلك که بودر | هر اشده بو شومه اطاعت نه حاجت
دیمه قرتمده نه وجد نه حالت | دهر هی نه ده بو شناعت نه حاجت

چوکزلوبه کزلودکل اثر نظرده	ازوکی بس اثمك ملامت نه حاجت
جهان بوسبق درسنی اوزی طیبا نه	اکا بس فلاندن روایت نه حاجت
حقیقی چون احساندر خوش قوردن	بس ایلك اذا لمر اساءت نه حاجت
کوکلرالا لمر صفا لر بلالر	صفالو کوکوله کدورت نه حاجت
[illegible]	[illegible]
سیلنمز کزدن وجود عدم ای دوست	بکا مشهدی عالمه آدم قدم ای دوست
نه ارض سماوات براد لمشدی نه	کرسی ادواریدنه لوح قلم ای دوست
تصویرینی ادبجون لوح وجوده	اولمیشدی دخی اشبو رقم ای دوست
وحدت دکزنده تموغرقیدی تمامت	ابرلمشیدی دخی برقطره نم ای دوست
کم شارق شیخ نوکات ارب لنکر جانه	دل تختنه دکیشدی عشقك علم ای دوست
بنیاد دخی یاغه جهانده یغکن جان	مخموری سی عشقیدی بی جام جم ای دوست
شیندا ایکن الطاف جمالوکله بو بلبك	قندیدی بو کلشن باغ ارم ای دوست
بوحال دلفزون بودردیله جکرسوز	اتقنده اولدیر واقف احوال غم ای دوست

فالله خیر حافظا وهو ارحم الراحمین

1 ورعرفده بو توحید حقیقی ده کوکلر	بحر اولدلو اولن قطره عمان عرفی نم ای دوست
[illegible]	[illegible]
2 کوکلمه غم عشقك کورمده نم ای دوست	بردم ستوقع بو کیم اولمایه کم ای دوست
3 اشوقکله چوصبح اولیجق روشن دل شاد	ظلمت یغروشنومه بزرغم غم ای دوست
4 شولدونه که دین در چراغ اولمیه دیچ	دونده قلورمدلهم اول لاجرم ای دوست
5 نه وار دغنی نه اشتات تجلی	بن ظلمت بنی اولر اکا الم ای دوست
6 شول همت عالی که ادر عالم علوی	سیرت بنه با الجوهت نم ای دوست
7 اول طایر باغ ملکوت که ادراك	الا یه برواز فوق همم ای دوست
ترخط حضیضنده جهل لیب شبهه بوند	شول جیفه یجون سعی قلن بی قدم ای دوست
مرخی رهدا اش سهو خطا بیله همیشه	سن پادشه لطف تخاو کرم ای دوست
لطف ایله خطیاتن عفو ایله جقیقی	درهیب ظالمانه اش اولدی ندم ای دوست
تیرفده بزی قامدن ادنی وارلدر	فانیکده وجود ایله مساری عدم ای دوست
[illegible]	[illegible]

سن روضهٔ خاطرده منم گلشن ای دوست | سنسن فلك دلده مه روشنم ای دوست
سندن طفنر شعله جحیم لوکلم اوینه | اندن که اجلدی شکه بو روزنم ای دوست
ذکرم سنك فکرم دخی حق شکر سکا کیم | سنسن دکلم فکرده بسه مسکنم ای دوست
سندن جکرم زخم و یارم دخی سنسن | هر تیر بلایه سپرم جوشنم ای دوست
کراغیه منصوریکی دار بیلم هم | اوزلادن یتیب صوریله بیله تنم ای دوست
قیلم جو جمالك سکه بو رطندم افندی | قنجاره دوتنم داخی کیم وزمنم ای دوست
مقصودی بو مطلوب حقیقی نکامیدی | معبود دخی سن سکا دشمنم ای دوست

کوکلومه الزامغم عشقك بحری ای دوست | آهیله سرزعمرم شام سحری ای دوست
سیاده کوکل جان ایلامکده تقریر | یاشیله دوکندی قن خون جکر ای دوست
اول دمکه اولمایه خبردار ارزیهلك | عاشق طبیعی حالنی هرنی خبر ای دوست
فکرت بر پروازنه ارماد بو ستك | زهر ابوهواده دکلر بال نهای دوست
وارلق ازن ایلمدن محو فنا ده | کستردمدیر جانمه بو عشقك اثر ای دوست

سهلیدیلکده سرجان نرکن ارموغ | الاذکل الابق هر مختصر ای دوست
جانم دخی ای دوست جهانم دخی سنسن | هم سن کوکله کون ورن نور فر ای دوست
موقن نظرن دن الجوق مننفع اغیار | منظور سن اولور سن ادن سن نظر ای دوست
سر الله حقیقی به رضاکی ولقاکی | روزی قلعه چون ملك فاندن کذر ای دوست

لوکلم بجه ابرم بله سندن کیزه ای دوست | قنده چون به اشکلدن بزن ای دوست
بردارازاده منصوریکی بکر تنی خلق | اولان یقیب بیله صون بزن ای دوست
بلك جانم اکواریه بوکزدن ادم ترك | بلدرکه دریغ ایلیه سندن ازن ای دوست
بو عشق یلندن دنیز خود دکلم هیچ | خلقك اشدیب من ابو باوز بزن ای دوست
بو تیلیله عشقه ابدم برکادم | دردم نه کز ادم به قراسن بزن ای دوست
پرواز بر عشقیله ایلا یینه نه غم | کرفایره بولك بعقبینی دهرن ای دوست
زهر فین کتا دانیدنبی شرع که عنوانك | المازم انك برقم بوله بزن ای دوست
سلطان رسل تنکری که کستردین بو | طغری بل کلادغ اثك هر بزر ای دوست

نظمنده شکوه‌دن فلر اخلا بو حقیقی   اکر بلن آچی نهنك كرطن اى دوست

[illegible]

صد آه فغان فغان دوست   کم سان بو چشم درفشان دوست

کر مزای جهانه صغمین یار   بس قنده سن آه سن نهان دوست

یخدر بو دیار راحتده دیار   سن وار سن بنه همان دوست

بو اسیم جهان نه مغلطه در   نه قهر بلا به بو کمان دوست

جود ملك جهان طاو جمالك   بس بشه کرامز عیان دوست

ظلمتده نه قلمشز عجب به   شعلك چو طولدر جهان دوست

قنده لغلی کمسنه بیلمز   من قنده صورم ای بی مکان دوست

صغمز جهمز انده خود که سنسن   نه کون و مکان نه نهان دوست

بس قنده ادم عجب طلب سن   سندن به کمه صورم نشان دوست

سنسز خوش محال در هلاك   سنسن که حیات جسم جان دوست

سن چشم چراغ جان عاشق   سن نور زمین آسمان دوست

سنسز بیه نه لطف وذ جهانك   ای رونق باغ بوستان دوست

دل مرغ بیه بو قفسده سنسز   قنده دیردر اشیان دوست

ای باطن و ظاهر اول آخر   سانکله حیات جاودان دوست

فلدك بو حقیقی حالك یا بی   عشقوکه اسیر نالهان دوست

[illegible]

صوفی وزاهده طعنه که بو جام جم مست   علی جمال یار کرت اولدی پرست

کم بخد اول جماله که اشفته قلمدی   کم کرد اول جلالله که یه اولدی شکست

ساقی هواق صاف کرای ایخه دکدکر   سیل الدعقل پر اکر هر فن اوکه هست

مستغراب فلد شراب تجلیات   ساقی ازلده قورلدن مجلس الست

که صحو کلدکاه اولر محو که فنا   که بو تحیر احمر اولر نیست گاه هست

زهدی که وصل یار انکن لطفند جان ورز   هر ترك ایدر دوزدم كر كسنایه دست

المز جهان حنیه عزت نلرییه جاه   ویرر بو ملك ترتبه ابدرا بن بست

احسنت اول فغین که عالی نظر درر   قلمادد دون همتله جاه تنده بست

1 شیخ زمانه ایکه مقیدلکه صیداده
کن ویره دامنکه دخی حالی الینده شست

2 دامنه گندد شد بنه سرنگون زهی
جان ترزامدی دخی چیدان اگرچه جست

3 پروانه گل حقیقی بنه پر عشقله
عقل عقیله اولمیه نا بلده پای بست

دیگر

4 دل بنه میخانه دن ایرشد مست
قلبا یخدم بنه بو عقل پست

5 کوی خرابات خراب ایلمش
تا جرا و کنجه قمو باده پرست

6 کو بلا یخلرده دشت سرنگون
ریخته مینا و قدحها شکست

7 جمله اجزای وجودی بو شور
رقصه کتردی بنه بی پا و دست

8 قلدی جوابرین تنی سرنکون
آب روان اولدی روانه چو رست

9 پیر مناجات کرا اولو عبدن
چون شهر از زوزن شکان جست

10 قلدی حقیقی ازلدن ابد
مست خدا جرعه بزم الست

11 بی سر و سامان بده در عشق او بی پا و دل
اشبو صورت عالمنه جان ازلدن گلدست

1 در لعن بزم ازل سغراق استغراقنه
غرقه وبرن مست اولا اولیا صورت

2 زبلا کرسنه بلی دن شوقله اندن که شاد
ازلسان حال الطاف تجلی کفر الست

3 دستجان اولسون شکسته ظرفها کر زدرست
دوز ازلها جام بران عهد بلک با سلطان بست

4 عقل چون دور ازمیان رهجاست تا ز شعله
ابن سودای عشقش در دل وجانم نشست

5 دیر در خرافه شوق یار چونکه دمبدم
لاجرم از پرتوی معشوق این انوار جست

6 ارمدی مدیرا انوار تجلی و نهدی
قلب کلن ارحفا بنی اولمین چون خالی بست

7 عالم وجدانده غرق دوست صغرندر نور
بو وجود کلبین در عنزالن بت هست

8 چون کمان در قبضه عم بدل حقیقی مدتی
تا کشاد عشق شد اکنون چو تیری از شست

9 اج کوزك ای بی خبر موت
برکن سکه داخ هم ازار موت

اول تکر حبیبنه وریندی
کمنا به امان وردی بکر موت

10 سن شیله نه غافل اوترسن
بیلرسنه وردز خنه ور دهای بزده موت

11 برکن اده نار مازک الی
مالك جبیبه که نه قدر موت

1 کرچه خلوتده جهانده تیلنمش دز | پروانه قبوره قل نظر موت
2 دنیایه قنی بنم دیسنلر | عالمده نلر اولدر نلر موت
3 پیره قدس سرا الدیسی | بحکمادم کل سر تسر موت
4 شهرن نجه شهلرک که بخدی | نه سقف سرا قدی نه دهر موت
5 کیمک که اونه کردی نهانک | نه بوزنده اولدی ای پسر موت
6 دنیه یله جکرلری اولدر قان | کزلرده قمادی نور فر موت
7 ای سرو روان بو بوستانده | بر قرمز کراخ شاخ تر موت
8 آغزدی بحک سقالک ای پیر | اوش اردی یقین سکا کر موت
9 ای کاو علف پرست اولمسک | خنزیله دنیا لیله جوخر موت
10 مشتاق لقای حضرت نیسک | لذت وره ساکه جون شکر موت
11 جان ملکنه قل حقیقتی پرواز | دکمزدن الاه و بال پر موت
12 نه خط اله بو جهانده کمسه | اولدقده صوک اوج ره کذر موت
13 کنترتکه بوکیشی که آنک | انمایه بر اکنه سحر موت

[illegible] سعادت وزرانلک کروه زسرنازکرده

70
659

نعت [illegible] | [illegible]

1 بنه شوله از که بی صوت لسان دیرم اشت | سکه جاندن ای من که نهان دیرم اشت
2 سرن اشتدن ای همدم بنه پنهان همان | خلوت خانه ده سکه کرچه که عیان دیرم اشت
3 کل بری شرحنه لری شرحنه بقی بوک کمک | حال دلیله سکا کذه بیان دیرم اشت
4 بحمدم جمنتک بو بکه ای آتش عشق | بلبل دیدن سکه بنجه که امان دیرم اشت
5 کرجک اینه جانده جمالک علسن | نطق طوطی کبی کام دهان دیرم اشت
6 ارجک حالت مستی سکه عشقک خبرن | انده کم هم بو بلرنام نشان دیرم اشت
7 قلبه هر لمعده لایح اولان انوارک هم | تیرلرکه سکه بی شک کمان دهر اشت
8 اوله بو هر حقیقی جو بولدن پیدا | جنبش قلزم بی حد کران دیرم اشت

[illegible]

9 بی خبرلر خبرن حالت مستی دز اشت | جانده بو عشق اثرن صورت پستی دز اشت
10 ملکه کدنا به وهن عزیمت وه رسه | کنمزرا که نشان طاغنه سستی دز اشت
11 عشق یولنده حقک بنه ثابت قدمه | زهد تقواده بو جالاکی وچستی دز اشت

1 سودسم مایه سکا عجب غرور اولدی غنی | زهرق پیرا یسو خبثین بهشتی دن اشت
2 کیمه انوار تجلی جمال حق اید | کرک اوله انده اثر قومیه هستی دن اشت
3 لامکان عالم بزنده مکانت بلنک | سر بی اکله بو تمکین درستی دن اشت
4 اهل حال اکلیه بو رمز حقیقی اکه دن | کلن بری حال دلی مست الستی دن اشت

5 هر اشک املی مفوض شاکه معلوم اولدیلمن | عالمک خلقی اوکلن جمله تحکوم اولدیلمن
6 اغر ندر بی جهانک چون کزکزن چیقسه | ایر جک موزننا آخرا مخدوم اولدیطن

سندن اومرز قوم مددی یا رب الغیاث | سز واجبات ابدی یا رب الغیاث
یا رب کیمه یلورلمز سندن ازکه هیچ | بحذ ضعیفلرک سندی یا رب الغیاث
عجز ایله جرت اجرم فرومانده بز ذلیل | یا سیدی و مستندی یا رب الغیاث
ای بحر والکرم علمدن وجوده هم | سزکا زن بوینک بدی یا رب الغیاث
اولدن آخرم جو بو محزنلرم وقلن | سنسن بو لطف بی عددی یا رب الغیاث

1 ایمان یلدش ایله قلاوز عنایتک | ولسون تدارکه بنی خدی یا رب
2 ای دستکیر خلق نکهبان عزسن اول | بترا غه صالحق جدی یا رب الغیاث
3 اتما بزی معذب الهی که قبرده | جنت ریاض قل لحدی یا رب الغیاث
4 هر یا کدن هدف کن بو نه زکارک اوتر | سیقلن ارز لکدی یا رب الغیاث
5 لسا بیه قومز اولدی حضوری علی الخصوص | کید بو حال کلحدی یا رب الغیاث
6 کزوز زکار هر برنه هرا رسله | دیلرز بونده ابدی یا رب الغیاث
7 بنی زکد مسلط قلمه ضلالتک | تهندکی شود بوددی یا رب الغیاث
8 قومه قرا کوتوکلمه نشیله ای قلن | روشن بوسقف بی عمدی یا رب الغیاث
9 لیمه نظر قلب اده اهل مکاشفه | کتماینک کزی بهدی یا رب الغیاث
10 نوری هدا نیله حقیقتک اچ کزن | کم یاوقلمیا صددی یا رب الغیاث

11 ورد غنچه شدک ای نفس خبیث | حدن ایکن انتدک ای نفس خبیث
12 بولنق بعلک سنک بیک لمدی | سیل کبی طشدک ای نفس خبیث

1 کاتبیم آدم سنی طعنری بله — یتلو حاله دشدک ای نفس خبیث
2 طرمدن یابانه ینددک ای دریغ — حرص اتینی اشدک ای نفس خبیث
3 بی حقایق کزلرک اتهدی کسز — اول نقاب یشدک ای نفس خبیث
4 چاره بن کا بلمدک نکلیز اشه — جدله طولشدک ای نفس خبیث
5 بو حقیقی مسکنه بلسنمزنی — یبره دن اولشدک ای نفس خبیث

[illegible] — [illegible]

6 عجبا بو عشق شاهی نیچون اولر چوجاری — نه خون زیر لبکه چو فراق دوست تاعث
7 نه کلوله کم اشعه وده عکس روی جانان — بو وساوس آنه حاشا قچن ابره پر خبائث
8 چوقدیم یا ابزردن کتره نقابنا که — نه جهان قلبه نه جان بحو اوله مضمحل حادث
9 بنده تر عشق عارف بله وزنه غیر عاشق — نه مفسر اولدوا قف نه فقیه نه محدث
10 شوله خمر من لدندن قله مست عقل کانی — نه علوم رسم تصدیع اولر آله نه مباحث
11 عجبا نسینه قلدک بو رباط کهنه نکبتر — ابدا چو بنده کمسه اولسر دکل خوماک وارث
12 قو جهان قل حنیفی هله حضرته توجه — که بغیر حق نه مالک قلسزنه ملکه

[illegible] — [illegible]

1 ملک که الله عشقک بو وزلغین تاراج — کماکه عشقله فقر و فنادر منهاج
2 جهاندن الچکب اولدی او کل مستغنی — شو نسیله که دنر الفقیر لا یحتاج
3 هوای نفسله دشمه بو طبع ظلمتنه — دلیل شرعله بول اوزکه شمع درو هاج
4 زهی که علت نفسک بو تلف قلد علیل — شفای حکمت قرآندن ایله آکه علاج
5 اج امدادری حکمت طبیب حاذقدن — بو داء بد علّه ورمدن فساده مزاج
6 نصیب فقر الذکر الله پاک مشربدن — که اولدی عذب فراتک خلاف ملح اجاج
7 اجنه بینک امر امهات نفسک اول — اغزده بوزن زرق کید قیلبا سفداج
8 اولر عقیدر طبعی خبیث مبتدعک — که دین بحذر اکرچه که بعضر انته اخاج
9 حفک نه بر عن اشلرنه وعذنه انبز — صنرسن اولدی سلطان که وندیسه خراج
10 شودر اکیله محابی که کیذر بول ور — که حاصل ایله سز هر کاربحوز تاج
11 بوزرق حیلک اتمه قودام کامی نفس — بحا لرک بلن اردی که مکر و استدراج
12 صفات نفسدن ایله بو قلبکی صافی — صفا کرکسه غیری کو کلدن اتا خراج

شهود یار در ابیات زمشرب جامی است — زهر طرف ...
کدام غیر که لا شئ فی الوجود سواه — مراد ... وجه الله

بدر خواص زکاتی اذا قل امد بنه — که معمور اندن اینه بو گلشنه ثجاج
که بینه معرفتك هم گلزار جین — ورم کشوف یقینی شکوفسن هر غاج
روان اولا جو ینابیع حکمت اول باغك — دریب یغه ثمراتن که باغبان اده حاج
جو سرو سیر اده اندم که بار بر جسد — جو میوه آصله هر بر بدنده بز حلاج
اکابرك بودر زیل کرا ایتدا حالی — شور تبنه ازن اردی که شبلی و حلاج
بودلق اجنده قوزهی توبت برشالمه — که دولتیله اربله بشوکه عشق اده تاج
بونار حوصله نفسی که سهدا اولدر جون فحم — بو نور شوقله بل دلکرم اولر جو سراج
قودين دنيه صتمه قوشه تیله یمه — بو زهد غصه سن اخرکه الیاس آج
دیدی جو نحن قسمنا نه غصه یتیجون — توکل اهلنه خلقه حق ایتدی محتاج
فراغتیله حصیره حریر بلز تحقیر — قناعتیله بلاسی هم اطلس دیباج
سلامت استرسك قوکه هر ملامت کر — بو طعن اوخنه نفسك اده سنك اماج
که عامدن سلف اشی معاصی در — نه سمردن زنابی سن و ریا کاتماج
دغا زبان زهر قد بری اوسدر — وفا یلنده دکلمی بو نفسدن بك الاج

صوکیت ترم اده کرساز فلبك ای صوفی — که قات اولدیغیچون صنر همیشه زجاج
هله ریاضتله ازبو نفس بو یبن سن — که امر شرعده داخل اولمایه لجاج
ریاضت اودله پخته اوپ ارا دشده — بشر قمامجر کلک چلرکه قز غنکن ساج
جو قطره قطره ضرب عشق ادبنه طمد جکر — ارشدیر حقا بقدن آتشین امواج
وریسه عزم یله قل بلوك بین ترکا — سلامتیله وارسن نه ملکت الاونداج
نه فلدك اشو یغیلانه سن قوافلدن — صفای مروه یه ایردی که سعیله حجاج
که نوره غرق اولپ ابدر حریم وصلته — جمال ذات طوافن گزرسك اول افواج
زهی مزکه سهم لو عمره تشوق قتدن — کیانه برق تجلیده نور اولا امزاج
بو معرفت عرفات خفایقنه رجال — جو واقف اوله کوکلده اخرطرین فجاج
عمل مناغنه امدی اولن تجار ندم — رسول سنت دمغاسیله اولدره واج
قوبه روز الهی سن اتفیا مندك — شفاعت شه لولاك صاحب معراج
حقیقی گلشنه راز اجنده بر سوزات — که دهر دکیله نه قم یا قله دراج

1 غنی فقیر در کرم دکلدر محتاج ‌ ثنا که دیدی نبی الفقیر لا یحتاج
2 جهانه شعله ویرمیجوک کوکرده ‌ حقک محبت نوری اولن کوکلده سراج
3 چو قطع قطع ایده ضرب برق باعنی ‌ بشکده نار محبت چو شمع تا اوله تاج
4 دلیل نور هدایت ره ارشدا ارتسه ‌ که حق یلنده بلرجون سراجدر و نهاج
5 کر اوله بدرقه سالکه بو همت مردان ‌ ملوک اوره بیه قطاع مکر اثنده راج
6 طونرسک ان اتکن حق که دستکیرک الا ‌ اچیله حضره جانده اجیار هم منهاج
7 اریشه فتحله اولدم لوای نصر الله ‌ کرنیه لشکر دینه کوره طلب افواج
8 که لمعه لمعه اره بارقات نور جمال ‌ جو لخشه لخشه بورلق تموله تالاج
9 تجلیات الهی نفس نفس بنشب ‌ شهود مردمک الا سعراج
10 یقین تخشی فقر فناده چون بلسن ‌ بلوکه ملک جهانک اولاکه عشر خراج
11 حقیقی بحر خنابی چو موج اراده لدن ‌ لدن علم لدن اله جواهر استخراج

[illegible]

12 بهی کعبه که خیالک الا اکه مبرحاج ‌ ایه جمال طوافن اول محتاج

1 بنای معرفتده اولرقدیه محو ‌ ماء منبت قو اولر انده بی رواج
2 کوکنه باشن اکمیز افرادک اول ملک ‌ بل نوردونتیله اولربشلر بنه تاج
3 زهی حکیم کم قشدن اشکلده هر حجوج ‌ باشین انقیاد له ترک ایلیب لحاج
4 سندن نیولیله ساله ورلر سنوکیله ‌ زهی قافله که ورد قمور لعین تاج
5 جانبنه قبله کمک اولرسه جمال یار ‌ اولرشهود ذاتی صلاتی و معراج
6 اینه اولد عکس جمالوکه نروق اوردر ‌ مشکات تنده کوکب دری کبی زجاج
7 تروید شعله طکم سموات ارضه جار ‌ چون حرف تشوق اولیده که سراج
8 اولد حقیقی جبرت عشقکده غرق نور ‌ لوکلنده اولری بولدی بحر امواج

[illegible]

9 عشق اودیله اولمش ازل جانه امتزاج ‌ عقلوم سیله و ذکه سودا ده بوزاج
10 ورسن بنو مجون بشک اغرته ای طبیب ‌ دردم دکل درد جو بنم قابل علاج
11 یزلک ابیر اولدیسه نیم کبی غم دکل ‌ چون شاه منر غنی در انکا یوقدر احتیاج
12 کوکلده طفریاک لذت دل روان اولیت ‌ قلماده ابرغ انده هو اجسدن اعوجاج

1 اولدم کنا ذاتکله مناعم چو قلیدن — بیرده قلدی بوزم اشکله بی رواج
2 اولدی حرم کعبه وصلکده محترم — شول پرتوی جمالک اولن جانه مزاج
3 ای قبله قوافل هر اولیا یرک — ای شعله محافل و هر شمع هر سراج
4 من طیمدم ضیافته چون درکک — سندن طیندکرچه دنیادکی هر آج
5 وردی حقیقی صورت ملکن بله چوکاه — معنیدن آنکله بلنیدکوکل حاج

[illegible]

6 غلغل ایدن بلبلی گلشنده هیچ — کمسه فارغ کردی کلخنده هیچ
7 بغلنب طیار عرشی آشیان — قیلمی آرام دام تنده هیچ
8 عالم علوی یه پرواز ایتمکه — بوقفسدن ورمدر برسنده هیچ
9 کردی ای انی انا الله شعله سن — غیر موسی واردی ایمنده هیچ
10 دین اسلام ایچره صیغمز ابتداع — ظلمت اولدی مه روشنده هیچ
11 غیرت دینی همم اولمیانار — دیمسونلر کمسه مردوزنده هیچ
12 جان فشان اول لاف دعوی دروغ — صیغمز اهل مرد جوشنده هیچ

1 سالکی کیم بیلغه بصدی قدم — اولمدی دعوای ماء منده هیچ
2 ورلعی نقش حقیقی بو یمین — طیمدی بر حرف اول بوفنده هیچ

[illegible]

3 کتی دشمندن بو بیانه هیچ — نه درزده اولشدی نه دهانه هیچ
4 مغیلان غم جانه زخم اورمدن — طواف ایدمی کعبه بیکانه هیچ
5 وفا عمر قلمزای بیچار لرک — قلر بیلدرمزکه پایانه هیچ
6 کجه حزن بیله هنوز ارمدن — دخی کعبه وصل جانانه هیچ
7 یتز وادی نار ایچنده صسز — مدد ارمز اولجان عطشانه هیچ
8 مراده ارشمک دکل هرکسک — مرید اولمی اوینه کنلانه هیچ
9 سکندر کرب ظلمته بلمدی — چو خضر ارمدی اب حیوانه هیچ
10 صیونیدکینه کیشی طلمدن — کتورمز آله یه دردانه هیچ
11 بلور یه جان من لدن کوهرن — که نا طلمدن بحر عرفانه هیچ
12 صدف قرینه درا اولا دشمدن — یه ممکنمی برقطره نیسانه هیچ

وجودن تورپ کہ عرق اندن | بر بکرم قطره یه عمانه هیچ
اولامر یه حاصل اکثی نجمدن | که بو دخل و دانه یه دهقانه هیچ
طغری ینه کره یه طولنمدن | بقك شمسه یه ماه تابانه هیچ
فنا اولمدن بس تجلی حق | تجان حاصل اولسون بو ایشانه هیچ
بلدن اولوب بو یره دشمدن | بیلرم بیت کرك دانه هیچ
طریقنده یعنی که خاك اولمدن | اولشدیم کسه یه بو کانه هیچ
قوق اولکی اوزندی بسه | الی ایردی کرك رمانه هیچ
کرك دنیه عزتلری ارغسون | که دکمز بو باغ خزانه هیچ
بدالمرجعیه بکن ما لکز | صنر مبیز الکره یه احسانه هیچ
لو لنمک آخی اکن عجب ارز | که قابل دکل غیر حرمانه هیچ
اینیه او جرصو یقشدن تجز | دکل تل قابل جو سیلانه هیچ
شوکتم کوکلی اناك طلو کبر اولا | نه لا یقدر اول فیض رحمانه هیچ
برك انجمنده اولر هر دکز | دکل تل بحل جونکه عمانه هیچ

بن انجق کوکلی لو ولی لرده در | بو علم حقایق که نادانه هیچ
بو تره المی نصیب اولمدی | هم اغنیادر اولدر لکه شاهانه هیچ
یقین تخته چون اکادکمدی | بو عزت ایرهمی یه ایقانه هیچ
تحت عز شاهی ورلنمش اولا | شو طلش یزده طورن یه دربانه هیچ
قبر معرفتدن بو سبیل الله کم | نه دیوار در نه قرنه خودخانه هیچ
بی بردیله اکر ور لغی | قمز هوش بود لیر یشانه هیچ
بلنا اکتر اتر نجا طغلری | که جز برف طون بو اوغر ابنه هیچ
نه برك جدا بق نه شاخ شمر | نه کلزار قابل نه ریحانه هیچ
نه بستان وراند نحو دکشت زار | نه باغچه بزر اول نه نغوانه هیچ
که تر ظلمتنده قلر اهل نفس | که جز خشم صفغز اول ارکانه هیچ
طلن کبر و کیندن یه دین بلدر | قمز یزده کوکلر جو ایمانه هیچ
جو نقواس یقدر عمل باغنی | یترمز فنی الکدن الوانه هیچ
نه کلزار انس اول دل اولد نه بو | وصالندن اردی کر اولسانه هیچ

نه کوکلنده طاعت نه نفس مطیع | نه خود توبه قیلدی او عصیانه هیچ
بلندن مرشد آنی یه ارشاد اوک | نه اصلاحه قابل نه امکانه هیچ
بهانه‌سی بن حق رضاسی ایچون | چو زخم ارمدک نفسه مردانه هیچ
ازنلر بلینه قدم بصمغل | بری کرمکل سن بو میدانه هیچ
بیله طغر کیدن کشی صنمدن | طلتما دخار مغیلانه هیچ
چو بدعت ضلالت در اولمایقین | مباحی یه اویمه که شیطانه هیچ
قدم بصمه طشره سقن شرعدن | که یخدر نجات اهل طغیانه هیچ
هواسینه تابع اولن نفسنک | اشتمز احکام قرآنه هیچ
چلو الدکن قو چو بیلدن کدر | که کر کلکلنه اول اعضانه هیچ
پیرچلده خانه ادن جله تر | اکا عقل اولن نه الدانه هیچ
اکا عجب اولورهم نتیجه غرور | قیمانور اذانده که پیرانه هیچ
چو طاووس عز اده پر اولـ | نه پروانه آعز نه طیرانه هیچ
سلاحینه مغرور اولن زاهدان | که یا طنده ارمز بو سیرانه هیچ

نه شهپر علم و نه عرفا بله | کلر عالم جانده جولانه هیچ
دکل مرشد الا که برخاص حق | بلنما یه مثلی که یکانه هیچ
فنی اول ازنلر یکی شاه دین | کم انکوبیله او سلطانه هیچ
قجان مستحضرت اولا عقل جان | الا ضمندن شه که پیمانه هیچ
کرک دین بلینه ودن باشن اول | ازمایه نقضی که پیمانه هیچ
از شمعه اوزن که یا زهمان | صقینمزبرن یه پروانه هیچ
نه ترک جانک یه مردحته | جهان قید اولمز چو مردانه هیچ
نه بو دنیه کنجی ایچون الله رنج | نه کز آچه بو کنج و یرانه هیچ
سلاطین عصره نه اندورن باش | نه میل ایدر ملکه نه دیوانه هیچ
نه قصر بقر اول نه نز قیصره | نه خود طاق کسرا نه خاقانه هیچ
که جان عالمنده تفرج قلن | نظر ایلیام بو زندانه هیچ
اولر غلغلی بلبلک زاغه داغ | فلاغ اهمه وزن بو بستانه هیچ
قجان کلیه منطق الطیر عام | چون اولما دخی هدهدم سلیمانه هیچ

کلّ ای هدهد غصن باغ هدی — که سیمرغ رازنه مستانه هیچ
حقیقی کبی بر دم عشقله — کنوز رکمة الحانه هیچ
کلّ ای طوطی شهد نور شهود — که سنسز بر شمز شکرخانه هیچ
کلّ ای بلبل اوجی بو وسارنن — که سنسزنه هون کلتانه هیچ

دیب یا عمر ودان ...

کشیه جهل کبی رنج بلا اولمیه هیچ — جان جاهلده بلك مهر وفا اولمیه هیچ
نفسنی جهل‌له ابتر قمیه عقل اولن — آدمی اولنه بو جهل سزا اولمیه هیچ
اوله اول عام کالانعام مگر بل هم اضلّ — وهر عاقل لشنده جهلده رضا اولمیه هیچ
کشیه عجب حماقت شومی جهل‌له در — حمق بر رنج درر کا آکا شفا اولمیه
دنیده جهل‌له دشدی کشی هر مشکل اشه — جاهلك شکل کبی جانه جفا اولمیه
صحبت کیشی ینشدرن جقررنا اهلاك — انده دینی یقلر خبر رجا اولمیه هیچ
جاهلك جهره دیننده خلل درکرن — جاهلك جهنه جاننده ضیا اولمیه هیچ
جاهلك عین زللدر که ثباتی بلنه — کلماتی نحو جز سهو خطا اولمیه هیچ

اولیا غیرت دین بلك طولوکبرله کین — قلب‌ لحنده انك نور نقا اولمیه هیچ
حرص اوده یقلیب بر صینی بیله ورد — تبرغ اول باشنه بزنده که حیا اولمیه
شانینه ما اتخذ الله ولیا دیجك — بس ولیسم دینه جهل روا اولمیه هیچ
ذوق شوق استرسك كل بو جهانده بکله — اولیا صحبت کبی که صفا اولمیه هیچ
علمه سعی ایله من المهد الی اللحد کدنا — ظلمت جهل کبی دلده غطا اولمیه هیچ
لطف حق دائما شکرجه جمک قلدی تنه — لیك بر علم کبی لطف عطا اولمیه هیچ
نعم ظاهره و باطنه در عاملده حلم — شرف علم کبی عز بقا اولمیه هیچ
خطوا فی لله ما بده حکمندن — صحبت علم کبی روحه غذا اولمیه
کدر اندیشه دنیای کو کلدن بکله — صحبت علم کبی قلبه جلا اولمیه هیچ
دراجابله در خلق رغبت بلك (اوزره) — لمسه ربنده که مثل علما اولمیه
کرملا حینك اولا جو بلا موجب علم — ملك شاینده انوار نقا اولمیه هیچ
لذت طاعت بلمز جو بقین سز کلدر — درد دین اولمینه انده دوا اولمیه هیچ
در دین حاصل ادن بلدیقین شغله سنی — ملك اولدر نده کرك میل هوا اولمیه

73b

1 بو اشارات بیان غیب فنودن جا تشدن | چون اره بذل کبی جود سخا اولمیه
2 واقف اولماغه حقیقی بو سرک سرینه | غیر تصدیق کرک چون جرا اولمیه هیچ
3 صغمدی ماء مینت وحدت اقلیمنه جون | اهل باطنده بلکه من ماء اولمیه هیچ
4 حسبو بیده که جانه ایرشه ذوق فنا | سرمدی سر که ایرشه کمه فنا اولمیه هیچ

در استغنای حق

5 یار اشیکنده انس و قمو هیچ | کوکل عشق جسم و جان قمو هیچ
6 دکرانده کل و دیلقلر | محو اولور نام او لر نشان قمو هیچ
7 دوست برلنده خوجه‌لکی صغمز | سود سرمایه و زیان قمو هیچ
8 صغمز اول درکه زمین زمان | کرز انده بو جهان قمو هیچ
9 فخر اولور عار و نام و ننگ انده | حشمت ملک خانمان قمو هیچ
10 ویرلر تخت انده تار اجه | تاج دار بی خسروان قمو هیچ
11 انده کسرایه بار کمر در لر | قدر خاقان و میر و خان قمو هیچ
12 مالک الملک او کنده دیمک لک | بو بتمز اول سنم یلان قمو هیچ

74a

1 زاهدی دام عار زهد نام | کل اولور انده جود لسان قمو هیچ
2 واعظی سند اولور فقیهی فاف | بو عبارات بو بیان قمو هیچ
3 دعوی کاملی دروغ دریغ | لاف مردی مردمان قمو هیچ
4 دعوی شیخی و مریدی لاف | خرقه و تاج و طیلسان قمو هیچ
5 غیر انکلاکه بزد اوله محال | دره در بان پاسبان قمو هیچ
6 کرنن اول جمال لم یزلی | مه خرشید آسمان قمو هیچ
7 اخبر کل من علیها فان | که جز اول وجه جاودان قمو هیچ
8 آخر الامر سندخی کر سن | که اولا لون بو مکان قمو هیچ
9 غرقه ور بحر حقیقی جیزنده | کرکه غیر حق عیان قمو هیچ
10 بل یقین ایرمد وک قدر شده | که اولور تکله کمان قمو هیچ

11 اولدیطولبی تیکدک بین حج | بوز اوره کلدک قمو من کل فج
12 بکلدکم لطفک ایشکن بو کرم | من قرع الباب و لج و لج

1 برلیکله ورلغکه لطفکه | جمله جهان اولدی دلیل و حجج
2 شوقکله اولدی جودل مضطرب | خسته لب و تشنه جکر در بحج
3 عشقکله اولدی بر آتش برک | دردکله غرقهٔ خون در مهج
4 صبر اولدی امید دردکم کله | کونه خیالک دیه جاء الفرج
5 الله توجه اکه جا نزد مه | یا سله لیس علی الاعمی حرج
6 ویره جهانه کوکل اولوهیا | اندکه رنج اوله بو ارض رنج
7 دهکه عصیاندن ایده کر عبور | لطف چوغ آنک دره رتبع درج
8 عشق حقیقیده تحیر ور | تحیه بر اشعار یه بحر هزج

9 عمر اولماز برلر ایلا مه حرج | زهر قاتل ایلیک نه شهد مزج
10 سن بیساک بس ندر بعث سکا | کرم الطاف مستقیم اولدیه نهج
11 اختیار انی غربتی کح نامدن | انجک اولدی شهد عالم هرج مرج
12 کشتم بر قان صاحب دل ولی | یوزین خلق اره سنده فوج فوج

1 همتی عبد البطونک سفن در | قیلسی اولدی لناء کشف فرج
2 هر اشارتنده بهرهٔ همز و لمز | هر عبارتنده درهم طعن درج
3 قافله مقصوده ایردی کر اشک | داغ زین زین در و بوخرج سرج
4 ای بهاسیه سراب بادیه | کرله جان بحرنده کرماد کبو موج
5 قو حقیقی منزل صلصالدن | عالم علویه جولانکاه اوج

6 هرزهر نوش ایلا بلم الصبر مفتاح الفرج | دهرها صفت جوشر ایلم الصبر مفتاح الفرج
7 کر عشقه بصدکه قدم بس هر بلایه لاجرم | صبر ایده لم دیه ندم الصبر مفتاح الفرج
8 عاشق بلا کش بانه نه لوکلی بر آتش تانه تش | بیسون بکم خوش یاره شو الصبر مفتاح الفرج
9 ار عقل جان مجنون اولا کوزلر بتی جیحون اولا | درد بله بغرک خون اولا الصبر مفتاح الفرج
10 بودرخم ایلیه حق ایلک طاو عشق اتشی | اولسون افق قلولهبی الصبر مفتاح الفرج
11 اولسون روان کوزلر بتی صبر بله درد شو ارتی | آسان اده حق ای کشی الصبر مفتاح الفرج
12 الله شکرات قولیک کرنایی کر تحتولیک | ارتاع کر مغلولیک الصبر مفتاح الفرج

75b

1	گل گلدیمی درد دی حوصله بو دنیا غمی	ایلامسك نیتك سنی الصبر مفتاح الفرج
2	مسکن ادن بر گوشه جور جفا قل توشه	صبر قناعت پیشه الصبر مفتاح الفرج
3	خوش کر بو فقر فاقه دیرت بنه حرافه	سن منزله ارناقه الصبر مفتاح الفرج
4	عشقه حقیقی وفا نه صبر آرام قرار	هی نجید درسن بینی وار الصبر مفتاح الفرج
5	لوکلّه مقام دتمدك هیچ	خام ایسك خام دتمدك هیچ
6	کتدك بو تلو بیله ایروت	سنداخ نیتام دتمدك هیچ
7	انجاکه بیعت ایلدیلر	سن خاص عوام دتمدك هیچ
8	شهسن ولی ایلیت بیاغی	اقلیم تمام دتمدك هیچ
9	بو توسن زانه ایمکه رام	اوروپ بو لکام دتمدك هیچ
10	پیدالدك اونیه جلب کلك	اندوندکه زمام دتمدك هیچ
11	سن شنله جو عله سهرده	ذکری بدوام دتمدك هیچ
12	سن بوی وصالنه حبیبك	اومیکه مدام دتمدك هیچ

76a

1	بدنام لغك حقیقی عالم	طلدولی نامرد نمدك هیچ
	در نصیحت	
2	حسددن دلده هم حاجت دکل هیچ	خشم دهر دشکم حاجت دکل هیچ
3	لوکلده اولغرض فانی مرض دن	بتروز داخ سم حاجت دکل هیچ
4	الیکم رزق ایدیدر حق تعالی	بیش قوله غم حاجت دکل هیچ
5	ابیدر اولمق بو عشقده سلطنت دن	اره طبل علم حاجت دکل هیچ
6	ازل شکرنده در مستان حقه	خمار جار جنم ساجت دکل هیچ
7	ندرلر شهرت و غوغای سرده	بکم خیل و حشم حاجت دکل هیچ
م	[illegible]	[illegible]
8	خالق وباری ای غنی سبوح	در دعشقك اجر دجانه صوح
9	قادر بر کمال خلاقی	عالم آدم و ملائك و روح
10	ذره فضل لطفك اثری	صفوت آدم و نجیت نوح

1 رحمتك سبقتى نتيجه سدز   صدقله ايلدوك توبه نصوح
2 يا رب الطاف بى تناهى يحيى   قنده تقريرادر متون شروح
3 قل لغوك قبول ادن مقبول   بس توكلى ادن اولر مطروح
4 دود سوداك اولر نو عقله چراغ   دهر دعشقك كه كوكله جانه فتوح
5 دهر دعشقوكله دهر مخصوب   جان عروقنده بوده مسفوح
6 دل غم عشقكيله غرقه خون   عقل اشفته اولدى جان مجروح
7 اولدلاكن حيات باقى بو   بلده عاشقلره قصاص جروح
8 بند كلزار نار شوقكدن   مرغ دل مثل عندليب ينوح
9 دهر دردن شعله دهر دكى قلبه   حاصل اولر همان بو سره وضوح
10 قاموه لبعكى حقيقى بو   بلده ايثار ادب فدا انل روح

11 طلب خلوت خانه دل بار تا كم عقل روح   كركله اغيار صغز انده دهر روح روح
12 مرتكى سر البدى بردم سواقى صفات   ايحرب نور تجلى دن اكا حيرت صبوح

1 صغمز الفاظ عبارت وصف حال برنجه   ايليه تقرير انك متن بيه اوراق شروح
2 لنكر عقلى بتر سه صندر بعقلى نه طلك   عرق اولا بو اشتين بحرا جن صد طوفان نوح
3 دهر دعشقكدن براغن جانلدن اتش فلن   دلبرا داغ غمكدن همه جكر ذره جروح
4 ارمنجه جانه ذوق فنا بولن حيات   كورمدى نور هدايت اتمدى توبه نصوح
5 نيمدن اوجدن اوجه شيع بل بو شعله   ورمدى بوبر اچنده دكمه قلبه هم وضوح
6 دهر دعشقكدن نه تمهيد توفيق صلاح   سوز عشقكدن بنه اى دوست مفتاح فتوح
7 تكرنك عاشقلرنك اى حقيقى يوزنك   اتر نو منه ى هوات اهل ومشتاق روح

8 قلبه بودر دردن اولور مصباح   غنيه نوريقين دهر مفتاح
9 قلدعب شها دت اند عطا   بو فتوحات كيبه كه فتاح
10 اولدقوت القلوب داغ غمى   همه دل وجانه سوز عشق مراح
11 وصفى عشقنك بيان تلويح   سرقى اتمدى عيان ايضاح
12 بلمدى من لدن جواهر لى   جوهرى بر نه بلدرزبه صحاح

عشق ترنده عقل سرگردان … عشق زارنده بی خبر شراح

روشن اولدی هیچ هوی جهان … شب تاریك اولمدن یه صباح

ارمدن روشنا ندن عقله … باطنه فیض فالق الاصباح

شهواته بو عیش و لذاته … سر تنلر قواو لمدی افلاح

قل اطاعت اوامر شرعه … اولنسون ایشك هیئیه زهد صلاح

دو جهانده کونلمغ استرسك … سرمدی سن سعادتیله فلاح

دهر دن اجرم اول جو بوده ده … زاد عشقی قزن جو بود جناح

طاعتی خالصات لوجه الله … اوله غفلتده هر صباح و رواح

عمرکی ضایع اتسون دایم … که ملاهیده لهو لغو و مزاح

جون عطا قلدی کفاینی ادرك … رزقچون اتمه زینهار کفاح

اك سئالیله نر قزردب کنه … الیمه زینهار ادب الحاح

نیجه مجروح اده کوکل لربه … نشتر طعن و همزك ای جراح

بنه تیمز مرای ملامت کند … سطوت عشق اولدی فتاح

غل قوغل طهارت باطن … ایلا مؤمن که الوضوء سلاح

سن مقدس دنسدن ان قلبی … ویده شعله سمایه تا بصراح

نقد ترکه سفینه مجکینمه … کرمز کمنه نحن بی سلاح

بیزوی هر وارلکه کردبنه … ارمدی نیجه سر عتیله رباح

قلمه آرام بیز باطنده … بی سرو پاجق باد اول سیاح

بزه بال اولهواده دوکتکه … اولدی جبریله پرده فرجناح

کلای چابك سوار میدان کز … انجمن کاه لشکر ارواح

شمع بی پشیر بله ایشت بسر … بزم جانده جهان طاووس صباح

ذکریله اول جدا تعیندن … الذه که عین راح اولر اقداح

سنشیشه سواقی اسما … که اکر خانه جام بزافراح

اولنسن ابرار تن بو مجلسده … کسوه روحانی طونر اشباح

لا یزالی اولر بو مستی عشق … روحه روح وصال اولر جون راح

ننده کوهر سنا سر دین اولمق … ای حقیقی سنك کبی فلاح

پندکی طوتب ای دلو اول — هله سن کند نفسک ات اصلاح

[illegible]

جانه شوقک الا لدن مصباح — ایلمش در مسای نفس صباح
ظلمتی تنمر قونه بانه که ارن — شعله صبح فالق الاصباح
بو عبارتده استعارت هم — ورنه انده نه صبح ورنه رواح
بونه الواح در رموز منکن — گاه تلویح اولنده گه ایضاح
کمنه کرشمه در رخ که آکا — که انار اولدیمو که تفاح
گاه انجیر بند که زنجیر — که کدو گاه جام پر افراح
بادهٔ عشق در مجرد اکا — ارحک عین راح اولور اقداح
دم عیسی مدد بویه غم عشق — روح جانی نه نفخ روح بوراح
زورق شوق سرسه بو بحره — لنگر عقل پیترر ملاح
بنده بحو فنا ده دور در لک — بنده عزق اولمق اولدی جانه فلاح
عیش باقی یه ملک وجدکده — موت ابراد اولدی چون مفتاح

الدی احکام شرع سیفیله — نفسکه اهلاک در انک اصلاح
جدله دشمنک الدن ایقدن — سکا جبریل جذبه اوله جناح
اولمدن ایثار صد هزاران بار — بولکا هم قلوب هم ارواح
کز لکیدی حقیقی عشق اوددی — دو دردل اولمیدی کر فتاح

[illegible]

بینه انوار فالق الاصباح — روشن ایلادی باطنی چو صباح
بینه الله نور اشعه لری — قلدی مشکات جسمی چون مصباح
روشن اولمایی فتیله سر — چونکه لطف حقی دن اولدی فتاح
بینه سبحات وجه بر فتیله — یخدنه زیب روح قدر راح
روغن جان بر بنه بادهٔ عشق — طلدی قندیل قلبه چون اقداح
چکدی زنجیر حیر بیله بنه — چون خرابانه بنم نه اصلاح
بینه مستان نغمه سندن اوش — ساحت خانقاه طلدی صیاح
نوش ادن دردی نی خم الانک — ورد الدن اکا نه زهد صلاح

طرکه طبل قیامت اورلدی	شاه عشق ازدها جید عدل جناح
صف صف طرد صافات سما	طلب وطلب ازد لشکر ازواج
شهسواران عالم ملکوت	کرد میدانه سیر ادر جو دباج
صلدیلر برقوار چون شمشیر	طلدی عالم شعاع نور فلاح
دکلکه جان سون بو معرکیه	کرمسون زنهار ادک الحاح
اره دن چقسون اوصلولر طشره	که جنون در بو محفله مفتاح
اولیدن حقیقی عشقه اسیر	قانن اتمشدر بو یولده مباح

دنیسی

عالم اجنده هر کمک کم اش اولدی صلاح	بس عجب اوله اول عجب کو بله تکردن فلاح
قده مشام روحنه رایحه وصال یار	ایرز اکا که ایجر غفلتله غرور راح
امد همای همتی ترکله قل کشاده پا	جذبه حق که تا اوله مرغ دله بر جناح
فضله فان بدنبازن ایلدر جکر کباب	حاصل اونجه بسطله صدر بولدی انشراح
نحلین لبهلو قل لیهنه قده ابرش	اشو عجب اشک کاکا ترک جهانده افتتاح

ورد دله واردات کبیه کرامید هر مسا	در دله ناصفای دل حاصلک اوله هر صباح
تا بو نفس تابدن اینه تبر قرب حق	حاصل اولا که روحله روحه وقلبه ارتیاح
طاعت و فلا وبی اله وصنعه اوزکه	شغلک شکر ذکر قل جمله صباح هر رواح
انی انا الله ایشیدی چونکه بوجذبه دن شجر	موسی دل بو جذبه ده غرق اوله نوره جون صراح
ورافق مبیندن عالمه شعله سن چو ماه	بیده نه نقص ارکی مهی بوکاله هر نجاح
گلشن ازبلبلی غلغلن اهل دل طیر	کبر مزاغ سمعنه عالمه صفیرن صیاح
دوست هواسنده اوچن جاننه قید پروبال	کور دیدر ابن مز انک زعن ادرنه بزر راح
هرکه صلاحه ایشی نه عه اویم کتمدی	بیده حقیقی اترنه ویه اکا بو اصطلاح

کرم طریقه نه کیت تمغه فلاح	اشو جواب ویه بن سزکه صلا جرد صلاح
مدرج اوله قدا فلح ایت بورموزده	کسترنه بو معنی حاصل اولیدر انشراح
ظلمت نسبی صفرانده که غیب غیب اوکلا	کم دیله عبارت بو لا مسا ولا صباح
بنده نظر اشارتی بینه ولا بتا اهلنه	هرکه لسان حالله سیلر اشو اصطلاح

1 بحر حقیقته طالن بلدی بو کز بو جوهری | بخشه نك بیاننی المسند ده صحاح
2 اکلدی بو منطقی هیچ عقول فلسفی | جان قن تشتی نغی کم اوله دین جناح (علم)
3 نغمهٔ مست تجلی عشق بو سمع جان طیور | بخشه صماخه ی صغری عالمه صغین صیاح
4 هر تن اولدی بحر بی اول حرمك کر روح | در دل اکا نه جام جم ذوق وصال اولدی راح
5 کاده بحو کر فنا اول بیله وزن شرزضا | عشقه حقیقی فاتنی ربع ادبده رماح

در [illegible] | و نعت [illegible]

6 اکر ایل اهلیسن ادن نهنوی اهل صلاح | که کشتی سکا طغری طریق اهل صلاح
7 بلدیر سکه اخوان دین مونس بان | سعادت اکه که اولدی صدیق اهل صلاح
8 چو طغر باز اولسن هر بلاو شدتده | سکا که تخرج اده هر مضیق اهل صلاح
9 عقول دنیه غمنده چو غرقه و زمدلر | عبور ادب که بو بحری عمیق اهل صلاح
10 غذای روح الین وار ذات غیبی دن | از اهلنه قدرلر بو علیق اهل صلاح
11 قلیله زقفوی طاعت و عبادتده | بو جان نور هدایت غریق اهل صلاح
12 چو سکر غفلتله عقل خبر قیلدیلر | لقای حقدن اجر لر جبیق اهل صلاح

1 زلال حکمت شیله سکوره لر عقله | که کاسه دنیا لیه طعمی سویقی اهل صلاح
2 بو عقل ثابته و هندن مجلا قلب | که ناکه اکلده هر دقیق اهل صلاح
3 چو علم دینیله کوهر شناس اولدیلر | بنده خزینهٔ لعل و عقیق اهل صلاح
4 قوهای رزق نه غم عادلر انکر الاصلن | که هیچ اشتهٔ لر اول شهیق اهل صلاح
5 چو شهوت اودنه پروانه کبی شمعیلر | بس اولدی شمع محبت حریق اهل صلاح
6 بلدیلر که ادر طاعت و عبادتده | دونا چو دال بوقدی رشیق اهل صلاح
7 نیچه چو شمع غم دینده اغلیه روشن | ادیندیلر قمو قلب رقیق اهل صلاح
8 فنا بلینه حقیقی قدم بصیا ولمش | که تا مو [illegible] تجلی تحقیق اهل صلاح

در [illegible]

9 نیچه کلمات ایدن ناصح | کرما دقالا غکه نصایح
10 ترک ایده بین فنا دشمدی | سینه کرجکیم اوله صالح
11 ای شهوت اسیری کول نیچه | هر برده نه در سکا فضایح
12 سن فتنه اویر امور دنیاده | یول اهل بتر دچوق مصالح

81b

1 ایله ای کوکل توجه تام | اول شاهه که عنده مفاتح
2 لطفی ایره و ایره ذات غیبی | قلبه اوله لحظه لحظه لایح
3 ایره نفحات قرب اوله | تا روحه مشامه ره روایح
4 توفیق حقک الهه رفیقی | اولدی یسه یول اوله واضح
5 بو لطف حقیقی خلق عالم | وصف ایده میه اوله شارح

[illegible]

6 ارز انقیاد دولته اوین علی الصباح | خوش ذوق قدر آتش دم حی علی الفلاح
7 عمر عزیز الیمه ضایع غرور له | غفلتده ارنه عبادته هر صبح هر رواح
8 دنیا مجتنبدن ادب یاز قلب پاک | اولسون همیشه سکا هدیه صلاح
9 آت ارذکه جهانه دروجهت وجهی | لله اندن ایله که تکبیر افتتاح
10 اثر قامو اوله نور علی نور فضل حق | ایرپنا لرنه حاصل کر صدره انشراح
11 راه فاده کندیکندن کچندرك | اغراض دنیوی بچون ایشی دکل کفاح
12 مشتانه یلع بزم ازلدن دهر ابد | نسول جانکه جام [illegible] دن اجلاح

82a

1 مشتاق اوزکل وجنا الجنتین دان | عیشی نه راحتو که بو آرام مستراح
2 اولدم که جان حقیقتی نفیر صفر اره | بروازاده بودام بدندن اچیخاج

[illegible]

3 من لدن خمرندن ایچن برقدح | نه ملامت بیلر اولنه نه فرح
4 مرهمی خسته یراکی زخم درد | انشراح صدر اوله که شرح
5 قلبی مستغنی ایتی اولدی بی نیاز | اولمدی دنیا غمی اکه ترح
6 عشقله بند عاشق اول سلطان دین | الخبر منذ مرسك کراصح
7 بابه قدرینه ارنهاکه عقول | نردبان اولمز انك قوس قزح
8 قبله ایدندی ملک اولمه رولرکه | عشقی سی کلمز اولا مستترح
9 اول تجایله حقیقی سن صبح | فقردن فخر خبر طید که صح

[illegible]

10 جانك اول عشقکدن اچمنز رقدح | ذلکه اول عشقکه غمندن فرح
11 نول بلب اندیشه دنیا انك | وقتنه ارکرمدی هرکز ترح

استمز غوث تجلى برد حى | كه كله اول سكردن صحو امح

اهل دلدن ضربودر ذكر شرحى | كه بجه قلدجكر لرده شرخ

كم لسان حالله دن بو زار | بنى بو الفاظيله كه اولدى مصطلح

اول سماده دك نه اولر افتاب | اول هواده بلندر قوس قزح

هى بو غفلى بيان ارتمز صحاح | بل بو تاوبلى حقيقتى بلد صح

[illegible] سلطان المشايخ | حضرت شيخ [illegible]

اى تخت ولايت شه سلطان مشايخ | اى چرخ سعادت مه اى جان مشايخ

فرمان ده اقليم كرامات و ولايت | سلطان سلاطين شه دوران مشايخ

سزدى كه لقبله ابره لى بو عالمه اولدى | ازلهسكن ظاهر اوش اركان مشايخ

رفعت سنده ازهادكله بلد بو عالم | انجده سرابرده ايوان مشايخ

سن تخت نشين تاج ده هى تكر غيبك | انجده طوره اندن كه ديوان مشايخ

اقليم كتا سرورسن اهل كمالك | انكشت نماى دم عرفان مشايخ

ازدرك هله سن حكمنله طوب سعادت | عمرگده سنو كيدى چو ميدان مشايخ

سندن نظر ابرنده درهم بنه ارشاد | شول ديدجى چوغ ولى تان مشايخ

يا رب مشايخ بز صوى حق ودكلد | بجان حقيقى بسن ايمان مشايخ

[illegible] | حضرت [illegible]

بكلزسك اكرسنى قله آيين مشايخ | شول همه كه الدسكه تلقين

خلفا اولمه چو شيخك خلفيسن قرغيرت | تا دين ورو الاسن رهبين مشايخ

هيچ امن خلاف ايسله اولمايه خلاف | بلهاسن چو اسلام درر دين مشايخ

بردر هكله ودرن بابك بلكه | بو خلق جهان ابلد تحسين مشايخ

دربهيه بر شمز قوبوبى تهى وتزوين | تقوا وحيادز قمو تزيين مشايخ

تربيت وارشاد سكا شيله مقلدى | انصاف ادر سلطان سلاطين مشايخ

بردوق صفا جان كوكل شوريش مستى | خوش عشقله يعزلدكر طين مشايخ

دل الا اولين عقل يوزرغ بردر | كم ابن حقيقتى خوب بنين مشايخ

سن بز صوى وزركل كه قبول ابده الهى | نقصانيله ناكه بو مسكين مشايخ

[illegible] | [illegible]

شوله بسمله كه قند بوقانون مشايخ   حقا كه اى قلمدماً دون مشايخ

اخلاقكر بلكيلكن سن بو طرز يقى   كشف اوله سكا عالم پى چون مشايخ

توفيق رفيقك اوله تأييد الهى   يا رب هيچ شبلى و چو ذنون مشايخ

اى عاشق دل خسته طله بر توحقدن   توكلك او شوقيله چو ميمون مشايخ

كر عشق طريقيله اذهبك بنه ورزش   جانيله اوله عاشق مجنون مشايخ

بر كوزله بق جمله بنه اغور اخوت   اولمه قلباً انكارله مغبون مشايخ

يا رب حضورندن ايرپ بركه هم   سن كمنلرى ايله محزون مشايخ

اولمرشد اقطاب د لا جامد حقك   دى مدحن چون لولؤ مكنون مشايخ

كر وصف حقيقى بلرك شرح وبيانه   صغمز قمه بوذرهله قانون مشايخ

[illegible]   [illegible]

شول دم كه اوله دلده بو تكرار مشايخ   اولدقله قلبه طله انوار مشايخ

چون بحر حقايقدن ابرهطت قلعكدن   هر بار بو الفاظ در هر بار مشايخ

بو ولها دغيبى كله ظلمت ريبى   كم شعله ور خانه بو كفتار مشايخ

محجوب اولعك بارقوبلدرمه بوخلقه   سن ديليكله كثرت انكار مشايخ

كم شعله ارن جانه اولر نور يقيندن   تحقيق كما يتبع اقرار مشايخ

مقدور بشر اولمدى بلمك چو ببردى   لا يعرف فهم غير بو مقدار مشايخ

كيدرمه محبت لرينى جانكو كلدن   اى عاشق صدق بو دلفكار مشايخ

بوذره متوقع بن نضالكدن الهى   كم جانمزى عزيز ايده اسرار مشايخ

ور كوش حقيقى بزه كركه نه بار   نالان بنه اول بلبل كلزار مشايخ

[illegible]   [illegible]

صادق قلو سندن طلب ياز مشايخ   اى مرشد اقطاب سر افراز مشايخ

سن قدوه اولادسن اى قبله اوتاد   اشكال طريقنده اى ممتاز مشايخ

كم انجمه همتيله اجرا ايدى   شول اوجه كه ايرشمه پرواز مشايخ

كرماشر اولا سجلين اهل كمالى   كزلرظللى بو اشه آغاز مشايخ

بركن بزلى كرمكله اولدم محنك   عالمده ندر بلمين اعزاز مشايخ

بو صبت صدا اى عجب ايشتدكك سن   خذ ظلمتكن عالمه آواز مشايخ

1 عجز ایله سکوت ایتمک اولا ایدی اولدی | بو صحبت لسانی ولی خاموش مشایخ

2 بر یکدن اوپدم هله بر کچ ایکلدن | تا که اولمیه همدم دمساز مشایخ

3 مسکین ذلیلی بو مشایخ قپوسینه | کمدر که حقیقی اوله همراز مشایخ

4 [illegible] | [illegible]

در بیان قلب | وله [illegible]

5 حالت عشقدن دکلم بو چرخ | اولدی بن جواب ایدکه چرخ

6 بی غم عشق ماکه عیش جهان | هیچ ومن حلاوت اولدیه تلخ

7 قلدی بازار شوق یار کساد | بو متاع حقیره قومدی نرخ

8 قومساوی بل مساویدن | بو فقیره بلاس اطلس وسلخ

9 ایمانه سعادت فقره | قلمیه سود صد خرابه بلخ

10 ایله پرواز عالم ملکوت | بیچه آرام مزبله چون فرخ

11 فیه حقیقی بر لک حقی | نور عرفان و علم مرشد کرخ

[illegible]

1 قل تیسیر اندن که اولدی جواهر سنکلاخ | قو بو صورت ورلعن معنی جهانی در فراخ

2 هم شکوفه در شکوفه اندن وقایع بر کتاخ | قل هوس اول باغه کم میوه شهود زادکاخ

3 اجلی اول محو ده سن مقام انسلاخ | اردکه کند بزاغ بر بلک چکلدن کرکتاخ

4 نعره انی انا الله دن طله تا کم سماخ | جذوه نار آتش اقتباس قیل دلا

5 تنك اولدی زنهد دزداری حصن کماخ | شاهی عالم حقیقی عشق اسیری بندیه

قافیه [illegible]

6 هم منزه در جسدن ذاتك الله الصمد | وصفی پاکك در خدایا قل هو الله احد

7 جمله خلقی ترک قلک ذو الیدوهم ما بلید | اولدی والدن ولادن هم منزه [illegible]

8 خلقتو من خلقنه متشدر اولدی ثابت | تا فاحببت میدن جرعه ان اعرفه

9 آسمان اولدی بخار ازدن زهی اندی زبد | اولدی فخدکه انك اولدی نجی قیندی

10 چتر افلاك طتر نه عنده امرك بی عمد | پادشهسن که یری سیل ازدها دوشرنده [illegible]

11 صوکه قانن ایلدك که صو بیج سر اولدی جمد | در زر امرکه کهی خوف منها [illegible]

12 چون اله هر کز طیفه موج حیبن در کلکد | حکمتک بحرنده هر کز عقل کوزن آچمز

85b

انجه کرم و صفکده فکرت رخت چکیله بلدلر | عجزن وارهب بلدیلر آخر اولدی محرابه حد
رحمتک دریاسنه یخ هم کرانه ای کریم | لطف احسانوکه اولمز پادشاهم عدد
بر اوج تیرفکی بز عاجز قانکه خود | عزتک چقیجیون سن قل بزه یا رب مدد
طاعتنه زهدنه کرتکیه قیلورسه خلق | بکه بز فضلکدن ازکه بز مولانا سند
اینکوله بز اوردن نومید کونلیش دکل | قلسغل انداده بز یا رب تکیدن بیزرد
جانمز بوزن جمالک پرتوندن روشنات | کوکلمز لوزندن فوما احتیاج بکدن رشد
قیلدی حج بر کعبه وصلتده جانی عرفی نور | طور سینای حق یا رب عزت هذا البلد
ای کوکل صاحب قرانسن کر حدود شرع ترن | قیلسن یاجوج ماجوج هوای نفسه سد
اینات کبریانک مطلعی در دل دکل | اولک وصفی ولد وهی کالجان اوتنه
خشیة الله دن کوکل ابلامه خالی کلشون | ظلمتی قسوت سنی مغرور ادب طول امل
نقص ولر اهل کمال امدا حاشا کم قله | کمسنک مالینه یه جاه جلالینه حسد
اولولر دعش ذره کم خوز ولز لمز خولولا | کم طمع رهابه ازرکم شخص اولز سنه اسد
الامستکنایه وذمه عزتک سیله سقین | نفسکه کندو الکله سن اهانت قیله کد

86a

حرص اودینه دوشنن کل ویرمیه زصون بلد | بیلمه نفس ایتن آخر تبرع اوبیر جسد
بوفنا ملکنده دی کیم قلدیلر طابک قله | لوحچه سن شدی چون کچدیلر آبا وجد
مملکت اتی کرک اولشهلرک تختن بلدن | تختهٔ تابوت در انلره بخت لحد
چورمش تیرفده کر عظم عظام اولمش رمیم | قان حسن بکمال قان زلف و خال و خد
چون بو سن عاصفات موت ایشه عاقبت | کل کبی تیراغه سانی صالنرای سروقد
اخترہ چتر وجود کعم کلطنا بن کسب | مانع اولمز انده کوک بو مال املاک و ثند
نه جهان باز قله بنده نه جهان فانی اولد | قاف تا قاف انس و جن و وحش طیر دیو دد
ساله ایتامک شو بوینی الکدلکی بینم سند | بس بو بزرون دنکده سن حق امرنه ای معتمد
طاقتک ارد کجه فرصت وارکن قیل طاعتی | بیلکه صدقک نطاق الله اخلاص ایله شد
حفت الجنة بزدی بلت سکاره اولجیب | صبر قیل طاعته انسان خلق اولمدی کبد
نجده شکر قیادن زفله قلدر مغل | سن رهایت باشن انک لایقیده جوانکه هذ
محوده محوا ولفاده هم فنا تا که سکا | ابرشه عرنقاوی بیله نور رهشد
چون طرین عشقه کردک هر بلاید و زبون | تحفه درویش ایلمز بل لمسی لیس نمد

1 ولدی تخجلنده حقیقی کنج غمده منزوی | جرم تقصیراتی حد اولدی عفوك قالمه
2 جون دیدك لا تقنطوا من رحمة الله ای حبیب | کشمز اولمیز مزهر حالتیله نیك و بد
3 رحم کدن اولمز جون لطف سندن قالمدی | ایرع طرسون رحمتکدن بنده ای فرد احد

قصیده در توحید

4 سن سن ملکا الله واحد | سن واجد و سن مجید ماجد
5 سن محیی و سن ممیت ای حی | کافر اوله قدرتوکه جاحد
6 برلیکله پیر کوك دلایل | وحدانیتکه کل شیء شاهد
7 سن درد کی قمو بن بیرکسك بوق | کرخوجم اولا بیپی مکاید
8 برلیکله وحدانیتکه یق شك | بی شبه ای بی شبیه و بی ند
9 ملکوکه ای بی زوال سلطان | ایرمز نقص کید حاسد
10 امرك قمو عالم ازره جاری | حکمك قمو بنده کلده نافذ
11 امرکله دونر سپهر دایم | شو قوتکله ماه و مهر ساجد
12 ذکرکله برصفا مجالس | شکرکله شریف هر مساجد

1 تسبیح هواده سن طیورك | اهر دله سنك قمو محامد
2 هر مرض و بلایه دفع سندن | هر نفع قیکدن اولدی عاید
3 توفیقکله درد الهی | وسعیکه سعی هر مجاهد
4 سندن مدد ارمدن نه امکان | حاصل که مه اولسه مقاصد
5 کردوك عطالرك مکاشف | اردوك صفالرك مشاهد
6 هرکیمه هدایتك که ایردی | بلدن ارماد دین مارد
7 برقوله که سندن ایردی توفیق | کار الیمدی اکا مکاید
8 ای شعله نور جان عاشق | ای قبله قلب صافی زاهد
9 دشمندر المرط ای حق | شوقوك سن ایله بینه قاید
10 تا صیمیوز بوطغر یلدن | تا شهیه بیزه هر مراصد
11 امرکه اطاعت ایتمیانك | اولماد سعادتی مساعد
12 حق امرنه جنم و جان منقاد | قلوله نفس نا معاند
13 درویشه جوقوت بومر بن در | حاجت نه زیادن زواید

کرم اولمه تمتوله طمعدن — ایلر ضمعی که شخص باید
هر بر نفس اوله طاعت ازره — عاشقلر بلکه عمر زاید
جانه کوکله ورد صفالر — بو عشق بولنده هر شداید
طاعتده اولی ای کیشی دکلک — کزرسن بو جهان ایچنده جامد
کردارقون قوکنت وکوجی — نیچه غزل و نیچه قصاید
در ناس متاخر ازره سلمز — الا که بو السن وجصاید
پاک ایله عقیده کی سن اکثر — کم فاسد اولیدر عقاید
دل لوحنه تاکه اوله مسطور — اول علم لدندن فواید
روشن قیله واردات غیبی — قلبه اوله لحظه لحظه وارد
قل سیر سلوک ایله روشن — قلبی کدذ اوله ماء راکد
خوان کرمکدن ایله روزی — هر دم بزه ای خدا موائد
ارکرزم عیبدن فتوحات — قیل کوکل قابل سوارد
خالی قمه بیز طاعتکدن — قایم اوله وذکر کنه قاعد

اولدمده که دیند ماعبدناک — محو اولنه صدهزار عابد
بازار تشوق ایچره قلدی — تبرقه بو عقل روح کاسد
ترتیب بزز بو عشق ایچیک — عادت ترق اول یه خود قواعد
کتکلوا قلت حقیقی یارب — در یوسف ابن شیخ حامد
الا انده که عرض اولنه اعمال — وزنه ندیمرای کریم واحد

قصیده غرا در تشدید فنا — و نیجه اوده عرض بنا

بولده محو کرک محو ایچنده جمله وجود — که حضرت احدیتدن ایرا فنجله جود
عدم دکلدر اولی وجود عینیدن — اکا که شاکه دیندی لیه لکنود
عدم که عشقنه کلدی الک جهانه وجود — عدم که احت روحی بلرقومو موجود
عدم که اندن قیدی تاج تخت ابراهیم — عدم که انده بلت اولسواد فقر اسود
عدم که خیرت ایچره دردی کلیم ارنی — عدم که سطوت کوهی جوکاه هم بربود
عدم که هیبتنه درجو تقد تنفت الله — که یار یاره بو طوتی کرزکه المدرود
عدم که سکرت الذی عرزهم صدناک — عدم که حیرت اصحاب کهفه اولدرقود

علم که جانلر بری جلال سیفدر ‏ فنده ذره دکلدر بو شمع چرخ کبود
چون ازلک اولدمه یعنی خزینهٔ عدم ‏ وجود فیضله چقدن عطاء نامعدود
زهی تلاطم موج بو سکر صحو احق ‏ که غرق اده سن لطف بو بحر نور شهود
زهی تلالؤ نوری بو طلعت معشوق ‏ زهی تحیر عز جلالت معبود
زهی لوامعله چوبیت اعظم ‏ زهی طوالعله هم بو طالعك مسعود
زهی تسیر سر بو عالم ملکوت ‏ زهی تفرج جن بو دار خلد خلود
کر اختلاف ثنا کرده سرفراز جهان ‏ که ایتلاف تعارفده سرفراز جنود
خلافت اکمله خلعت بشوکه دونن تاج ‏ ورکله تخت ولایت که حق شهی خشود
نه سوی عاقبته ورنه خود عقوبته بیم ‏ که قلدی عقباتك اکلده هیچ کود
همیشه حضرته بولك اجق حصوله هم ‏ همیشه اندیشه بابی بو کوکله مسدود
همیشه سورنه جانلر ملیکده عاشقلر ‏ زهی که یکرشته توبه اکلدی بر خلود
زهی ظهور ضیای بو تطمین قلوب ‏ زهی سرورده ی تقشعر منه جلود
زهی طلوع شعاع ثنای لا احصی ‏ علیك انت کما اثنیت دن بو درود

زهی حضورکه ظل الله اوله ممدود ‏ زهی ورود بو رفع نقاب مد الظل
زهی نوال جلال بو سیرت محمود ‏ زهی جمال کمال بو شرع احمد کز
نجه بو سوز دل آذر نغمهٔ داود ‏ نجه بو ساز دل لاوز الله و دلند
نجه بزاکه شهری بو رخش و نفخه ‏ انک که السن ازواح حضر حضرت
ورز بو عقده به تحقیق نور بابه کشود ‏ کل مدرنه اولزنه کو کل شاهی
وجود موهب حقانی بر له که موجود ‏ که طرز الله اوزرك کهی اوله معدوم
اوزرن غرب نادره کر اغتنه مفقود ‏ ظهور بلیه برج حقیقت اوجنده
دینه اشعهٔ دیدار شاهد مشهود ‏ تبدل سفیله مقبول اولن شهید کلدن
بکل نجمس شعقه تخلیدن جوز عود ‏ نسیم تر بله هرکز معطر اولسه روح
سقز کوکلده اولور که غیر حب وذوق ‏ کده هودت غیری بو جان دلدلنکم
بر قیمه سن شهوت اودنه چون نمرود ‏ ولیدبت شکر ای جان خلیل لبکه نفر
همیشه نیشه قبر حرص اوله سندن دود ‏ اکر دکولسك انش پرست شهوت قو
نجه نیت خلقن جوهره موفود ‏ دکیدا تمیله کز بشن سنندن ادک

در صفت عید

1 حسدن اولسون آتش کده خشم لوکلک | که تنك تار اولور هر همیشه جان حسود
2 اکا اولور کل ریحان بش آتش نمرود | که نور قلبله نیران نفس قالدی خمود
3 حقیقتا دیلر ایراکه اولدخ نابش | کثرت ما قله شاهك اولکده چونکه سجود
4 اوندن بو جان و جهانی حقیقی عشق ایرنه | کرکدر اولمیه آنکه که غیر مقصود

5 ایرادی طبله زر طلب طالب لشکر عید | نه سلطنت سرای جان کراخ شجر عید
6 نسیم چون زلفه لفتی که دپرندی | مشام روح معطر ادر بو عنبر عید
7 چو دکدی قلعه کهساره تیغی ذرین | اولور اطاعت ادب شاه زنك قنبر عید
8 چو برق بکن سالدی عدل شمشیرین | کسلدی ظلم ظلمر اولدی برابر عید
9 جهانه طلدی اوچدن اوجه خرمی و خوشی | دکلدی غم بر کیمسنه بو دم که خنجر عید
10 مزین جهان شاد طفل و پیر و جوان | کل امدی ایله تماشا جمال زیبور عید
11 انك که عشق اثری وار کوکلو جاننده | نه مست ادرکه انی بنه بو ساغر عید
12 منزیباله تکبیر و جام تهلیلی | نه قیله جان بنه عندلیب منبر عید

1 ایچیم احی توحید و نقل تکبیران | حلاوتنده بلور روح طعم شکر عید
2 حقیقی اولدغ دیوانه عقل جان کوکل | عجیم اوقیجق بزم جانده دفتر عید

قصیدهٔ در نصیحت

3 ضلالت املنه حاشا که محترم اوله سعید | دمی که همدم شقوت در اولور سعید
4 هواسندن امن طفل اولا مر بیری ره | که یا بزیدسه ایلر انی او شبیر یزید
5 مرید اولمه سقن هر خبیث و سواسك | که کندوکیب سنی هم اول ایلمیه مرید
6 الکده وارن بیه دیه ترك کرك | نه بج قیه نه سقالك ایده اول تجرید
7 تمام شرعدن اکله سن اهلدن اعراض | قبوله کیمسن که قله انرنه مرید
8 اذك هواسنه او عمر اولور سك محجوب | فضیلتله کر اولسك بو عصر اخذ فرید
9 طریقت اد قد عید زا باحث بدعت | رهبانلری قمو تحقیق اکله که تقلید
10 حقیقت ادر راولدی فعال الحاده | نه مهملات که سیلرسه درهشت توحید
11 نه دکلو زیرك اولورسك جوقیله جهله کری | تتش اینه که ذنك اده سنی چوقدیز
12 بزینه کر نظر ابدرا لورسك بیکلك | ترانله نوبك اولدم همان سنه تجدید

تقربوا الى الله بالتباعد منه | قریب اهل معاصی که حقدن الدبعید
نه جنت قایل اولر نه قیامته اسنر | نه که دلاریه اشلرنه وعد کرنه وعید
خلاف امر هله سن اشلمه ملکین | عن الیمین که حاضر عن الشمال قعید
انتم موتا که برکن سکا دخی کله هم | دیار الرانده بو دراولکه کنت منه تحید
نه نفس فانده نجیق که بیش اولدم که | بیردحق معها جونکه سایق وشهید
نجون حقیقت انسانی دیو اولرزبون | بوام حاکم اولا روح یا که نفس پلید
نچه لطیفه یهانی بو هیسو لا تك | اولورغایب هفوات اشقلنه عبید
اولور اقتاب دکلی یه حیف ظالمنده | که نابدید اوله اولبو نعیم مخی پدید
حجاب صحبت جمال شعلسنه اولدی | بوکرده لوث خیالی بو اشتها بزید
غذا قچن اره خون بو تحن نززق دن | شوجا نه نفسك اولا که ازدی ترید
غذای روح اوله سبحه اکر اولا تسبیح | دوام ذکر له ایسنك بو نیلده هم تحمید
ای نچه رزق عمن برطیك ایشندك الا | دنیزکه عرقدم بو قوم جدید رزق جدید
نه اغنا دله حرصك سنك ازشكل دا | عماره نیه بوفانی سرای اولندشدید

بوکرکی اجلك المزمسن نه ارض اده | سکابو حسف قارون اجنده قصر مشید
کرنه صدد صنادید کبیرله نا | سراپك اولمیه بولس شرابك الندن صدید
تجرعی حجر ایله قطع اولا امعا | اکرولی وحمیاك اولا عدوی عنید
نه قانغی لورسن ای نفس ادید نسخ اثر | اولبید سنده کوکل سن حجر مسن یا حدید
مکرکه شعله بر عشقك اریتدی کوکله | که فکر فاسد له حرص ادرانی تسوید
اجل ارشمدی اید کورامید کشف غطا | نه امی ساله بصر اولدم اولد غیدن حدید
ثنا و شکر اکه قل که ادر بو قل نرینه | قسنده رزق شکر هم اغنده للمع نضید
قبول اکه اوی بیشوا محمد در | دلرساك آخر محمود ذاده بو لطف حمید
نفس نفس بتشه فیض فضل یا نی | سعادت اوله مسا عد جون ابن اوناید
انشته رهزن دین در قوم مقا لارتن | کرابن دعوی شیخی سزین قل شرد ید
انك که دنرجه اوله بو قول فعلینه | خلاف شرع بل اهل ضلال دربرشیله
خلاف شرع براشده بلمشغل زنهار | نچه نچه اوله مرزده یه ساکه بوناکید
نه بو برز عمل انکله ان کتاب کریم | نه ابد رسه سن آنی اثبت کلام مجید

1 عمل عقیده پاکیله صالح ایت الله | اشمه کمسندن دی حقیقی قول ایدر

درنصیحت

2 عاشق اول عشقیله اولپ پر درد | پشت و پا ار جهانه واول فرد
3 اوله آلوده نفسکی اولدر | سیف احکام شرعیله اول مرد
4 خوجه اعدا عدوک نفسک | دیدی مردانه قل انکله نبرد
5 قلبک آینه کبی قل صافی | قومه کوکلکده اولسون هله گرد
6 باطنک حراراتی عشقک | اولمدغیچون سن اخی سرد
7 حاصل اول درد ایله کل کبی | سرخ روایدسان نه رخ زرد
8 بخیه حرصک کزینه اور بخیه | دککک خرقیه نه اص نورد
9 ایده گر حضرنه توجه شام | ورمدن بیله عمر باغ جو ورد
10 قل حقیقی دعا تضرع ایله | کر بی جخند آنک اثمیه طرد

درنصیحت

11 چونکه حقدن کلدی باشه عشق درد | یا فلا لمرشمع کبی زار زرد

1 بوعلایقدن عوایقدن قسمو | چون فرید اولمق کرکدر جمله فرد
2 جمله بویلده عدو دغیر دوست | خوشدر رقلمق عدو بیله نبرد
3 اولمدی نفسندن آلوده اولو | نفسن آلدوردانه در مرد ایکه مرد
4 شویله ورد بیلک بویولی اولیا | کرمدی کیمسنه یوللارینه کرد
5 ترک دنک جنکی قوورینه کیسه یی | قلمدی درویش ترک لاجورد
6 اولمیا حاصل حرارت قلبکه | اولمدن زین جهان کوکلوله سرد
7 عزه اولمه حسنک کلزارینه | کرمدی بحیه بیله ورد ورد
8 دهربونطعی وطعت بولعب دن | ساکه صد درخ اولد بو شطرنج نرد
9 همی نی عرق ایتد دنیا شغل قو | جیفه در بو ساکه کم دید برد
10 هرکشی برایش اجن طتمش کیدن | طنهرسن الا حقیقی عشق درد

درنصیحت

11 اولکه یخلدن برتدبنجه عباد | قبله جان جمله عباد
12 خالقیدر بوتامو مخلوقات | رازقی اول آنک دهر ایجاد

رحمتی بی کرانه و بی حد — لطفن احصایه ادر تعداد
لیس کمثله آنك صفتی — لا شریك له و لا انداد
اول اول آخر اول قدیم اولدر — هم مستقیم اولدر کریم جواد
پیروکك عرش و فرش و لوح و قلم — ماه و خرشید امرنه منقاد
کم اولر حکمنه آنك مانع — یه قضاسنه کم اولیسر راد
انس و جن ملك و وحوش و طیور — بنده سی نده و اکثر آزاد
معرفت حاصل اتمیلر سن — طت همان بن بهیه دربه جماد
کمر ندی بو جمله مخلوقی — کمر ایدر بو عالمه بنیاد
ج کرك عبرت الجهاندن کل — سیله قول شدید دو صوبله سداد
ظلمت انمز جهان کرومه کوکل — غم عشقی بله اولزدر نشاد
عمرك حاصلی غم کوکلم — درد بیله اولیدر معتاد
هر نفس هر زمان و هر ساعت — دلك ذکر در آنك اوراد
عشق دخته آنك عشاق — شوق یا بسته سی آنك زهاد

[illegible]

جان فدا عشق بولنه منصور — غرق خون دردیله هم حداد
عشقنك مبتلاسی در شبلی — صید دام بلاسی در ممشاد
حسن اشفته سی آنك مجنون — عشق دیوانه سی آنك فرهاد
درد عشقنده غرق خون ابن — لا اله وش بحیدلر قرآن فواد
درد عشقیله کشور باطن — طلودر آه حسرت و فریاد
درد عشقیله جانلره آتش — دو شکلی اولدلر هم کباب اکباد
حیرت عشق اچنده سر کشته — قلد صد سعد و هزار عماد
اول برافلاك سیر جون مه بیر — سکن الطفاله در همیشه مهاد
اول اطاعت که خوجیه بنده — اکی کلدر که ایده بیله عناد
اوله شیطانه کلز لا یعتد — که اوله دیو بندن آدم زاد
کلمیسر مدد صلاحیت — سندن آخر ای نجیه بچه فساد
ورمدو کی قلا هدایت حق — ایله مرشد فما له من هاد
بل انی نه عبادت منهاج — دنه در نه اشارت مرصاد

1 بدعتی ترك ات اهل سنتسك | مجتمع قنده اولسه اضداد
2 زاد تقوا ادن سن اول اوجون | كه بیرده فان خیر الزاد
3 عاقبت خود جهان فنا اولسه | نه سرا قالسه دور نه بلاد
4 نه ثباتی اوله ختم بن اولك | كه اساسی اوله انك بن باد
5 طاق الپكدا امدی كسرا | كمه ایتدی سرایی شداد
6 سن جهاندن عجبمه ایلدن سن | طتكه اولدك خلیفه بغداد
7 تصفیه اولمینجه باطنه هیچ | كمسه یه حاصل اولمز استعداد
8 هم كرك نفسه تزكیه اولك | اوله سن تا كه قابل ارشاد
9 سالكه بو طریق عشق اچره | غیرا هلیله ودّ اولمز بو وداد
10 یا الهی حبیبی مسكینی | قطب حقی بحرمت افراد
11 ازمعل حادثه مشایخدن | بدلا حرمتی وهم اوتاد

قصیده در انصاف [illegible] | و عز نفس [illegible]

12 ای اكلدن كوكل سنك نه یادی | كی ایشكده همیشه بی بنیاد

اصلو كبی بكن بنه كمه سن | باشرسن دلو اراده فساد 1
كستروركن انقیاد حقه | بلمزكه نه سكا بوعناد 2
وای بلمدی خلاف شرع ایشلی | قویه پیلك اولب حقه منقاد 3
كه اطاعته یار شر دايم | سنده خی هم بلدن اخی عباد 4
هله قوتلو حال اوش بله سن | اش نیه وردعین ای اوستاد 5
پرده كیده مقربین كره سن | انده كه مخبين فی الاصفاد 6
طاعته صرف ادنلری عمری | كش نه ذوقیله شهرلر اوراد 7
عشق حق جانده اولدمشغولی | غرق خون ارلدی دهرده اكباد 8
باعث اولیدی طاعت ذكرك | اولسه جانكده شوق یا خود داد 9
نفس دیوار مسن ای مسكین | یخم جانك دكولسك كه جهاد 10
طاقتك اردكجه سن داخی | نفسله دین یلنده ایله جهاد 11
عاشق اول عاشق اول كوكل عاشق | اسوده نیا غمندن اول آزاد 12
عشق بولنده خوجكی صیغمز | بنده نه عزت ونه صان نه آد 13

قو بو صورت عمارتن خاك اولسون ... كشور باطنوك قل آباد
بنده بك تاج توج برپولسه ... نه امارت نه كى قباد و قباد
غرقه بو بحرا چنده ورمش درز ... ورلغن حيرتيله بك زهاد
برسنوق بوله المينده سنى ... كمسنه هيچ اتسلزدمزاد
عشق بازارا چن زيره اولز ... جسم وجان و كوكل عقل كساد
دينو اوليك هر سفينه اوبه كه بو ... آدميلق دكلدر اى آدم زاد
طنه هر خشتن پرستى سن ... مرد حق ديى زينهار انداد
بردر الله بوق شرك هيچ ... آنك اعدام انك دردر ايجاد
دين اسلامه زنده قه صغمز ... اوليا مرد حقده هيچ الحاد
اوليا صحبتنه ايركه سكا ... انده حاصل اولور جميع مراد
شيء لله همتندن اد ... هر نفس ايله اندن استمداد
جهد قل حاصل ايده سن او لكه ... سنده هم سلوكه استعداد
دكمه ليك مرشده ايرمك ... دكل آسان كه نفسه ديرجلاد

يخدر هم مناسبت بلك ... ورد در اصلدن اراده تضاد
جون ورد كر شاد ليك سبب ... اوليا درلكل قوم هاد
اوليادن حقيقى مسكينى ... هم ابن ما علاى كريم جواد
بو ضعيف ذليله يتشسون ... عزتك حقى هر نفس امداد

درد عشق ابدا نه حاصل بلمن هر مراد ... كم غم عشقه دشهوجى روانى اولدشاد
داغ عشقيله اكرچه كه اولور مجروح روح ... ديده كريان مجه بريان هم كباب اولور فواد
راحت روح اولور و قوت جانسرمدى ... عاشقه لازمدر بو عشقك اودهم زاد معاد
نفس شهردن هوانك كسمين كريبر سه ... اولدنا بالغ دكلدر خوان درد كه زاد
تو كلى دلاله ورد م شوق باذ نه هيچ ... بر بله ديلمندى اولنجه ايديلر مزاد
دين دنيا قيد هيچ اند قيلمز تا غشله ... تن مناعيه بقز كم خدمتار يلده كساد
اولمه يزبلكى بو يسله طاعت مقبول كا ... تكيه لتمه يخدر زجر فضل حقه اعتماد
عالم غيبك كه وحدت شمس شرتيزن طغر ... غايب اولور انده انجم كب بوكون فساد

95b

1 اولر استغنا یلی چونکه اسر کلی هبا | بر صلاح زهد بلک عمر وحج جهاد
2 بی رضای حق صلات بل ریا صابتله صوم | زاهدی چونکه عنایت رهبری هپ اولدیاد
3 عمر اولدقجه کرکدر وسع طاقتجه کچی | که قله بودین بلند صدقله بس اجتهاد
4 زهد بازویه انسمه غره اولمه قوتنه | ساکه یتمزمی نصیحت شول هلاک قوم عاد
5 جرم طغیانیله اولشر چون قرون ماضیه | قومنه کلی هلاک چون ارم ذات العماد
6 جود واحسانیله درهم فیض رحمت قامیه | سنت الله ایله جاری اولدی تا یوم التناد
7 کر حقیقت عالمینه ارمک استرسک یله | منصف اهل طریقه چونکه یا رشمز عناد
8 نفسی هر حکمله قیلدی حقه تسلیم اکه خلق | یول اچندی اولدی محکوم الیدیلر انقیاد
9 بکلسون آنی خطردن حق اکا باور نظر | ارهسون اولدی پهلوان دینه اوخلق ازیکاد
10 ذات پاکک حقیچون یا دلیل الحایرین | فامولا ریله حقیقی قوالکه سن وزرشاد
11 قل حمانک شعله سین مشعله جاننده کیم | اوله عشقکله طلوع بر قلبه شوقیله وداد

در عشق نار

12 عشقه دوشلدن کوکل الماد ینید | اولمدی زنجیر تدبیر آکه بند

7.969

1 قلدی پروانه بو درد منند | پراوجه چقمادی یانب یاقلب
2 عود اکر کیمز اولر شاهه سپند | شمع اکر یانسه جمعیت بولر
3 ورد اولور کر یانسه قیلر لر ریش خند | کر قیلر افغان ادر لر عربده
4 بو بیهوده قلدغن بیلمز کمند | هر کیشی مقصودینه یتمک دلر
5 عشق شاهی سر دیداره سمند | باشمی طوب ایلیب اوینا معه
6 که بو یودم اوش اراده شدنند | حیرتی عشقک هپ دنک الدی
7 ساکه نه دام اولدی بو ویرانه کند | وردیل مقصوده ارهدی فناغله
8 من سکا قیلدم نصیحت چند چند | ای حقیقی کندکی دوشمه مدك

در سکوت

9 دیوانه اولدی آکه اثر قلده ایده پند | دل بو بینه بر قدح عشقک کمند بند
10 آنی لغوکه قاسیلر داخ ریش خند | زاهد تو نصح قوکه شنک عشق مستلری
11 قلمشدر بو جام عشق اودنه سپند | سودا نجار سینه مه بو دلو کوکل
12 طیمشدر آلده عشق کمندنه چون کمند | جان قیده قو ترم بو کوکل جذبه الهم

1 برلذت الدعشق عمندن کوکل انك … کم مات اولر حلاوت اوکنده شهد قند

2 کونه نطولغ اثمه کوکل هازن انطلك … حالا عشق هیچ کیمکی کار درد بلند

3 شمع اولدم بن نفسندن حقیقتك … سوز درد نیله چوقلر آه درد مند

در تحریض بصیرت … عشق و عزت نیاز

4 یا تلمز یا قلام اولپ عود … درد عشقیله چرخه ارسون دود

5 ایدلم دوست دوست آه ادلم … لیته اوزی نیك اکیلیه عود

6 عقل شیدا اداتك اولمش در … عشق سرکشته سی بو چرخ کبود

7 برکرنان چرخ سرکردان … وعدنا الان شفق براکنه اود

8 جبرت عشق صلد بو بحره … من ونی دل نه قیله یخ جو حدود

9 هی نه جان المشم تمنا بحی … وصلن ابدم نه زهره قان وجود

10 جنبش بحرنی کران کنز … انثین موجله جواهر جود

11 افتاب جمال شوقنده … محو شبنم بکی اولر سن زود

12 بر توی عشقله کوکل نهار … سن بو نیران نفس ایله خمود

1 چار تکبیرات امدکل نفسه … انمدن کز که اوله وقت نفود

2 بجوناتیله قل حقیقی سجود … تا تشهدده این شهد شهود

در نعت حبیب … و نیت مناجات

3 ای حی ذو الجلال ای قیوم ای احد … سلطان بی زوال و دایم ازل ابد

4 کافیله نوندن ای بردن کل عالمی … امرك دوتن بو سقف سموات بی عمد

5 جودك وجود ادمك وکل نما لمك … لطفك شکسته قلدم یا رب بی عدد

6 الطاف بحر رحمتك یخ نهایتی … اصناف نعمتوك یه کم ابده بیله عد

7 افلاك طوی قدرتك بن تتویدن … هم ارض حکمتك ذکر نده زبد

8 دشمنلر ذلیل فوماند عجزیله … یا رب حط الوهن یا رب مدد مدد

9 دل نالله اعوذ برب الفلق ادب … من شر حاسد دیدر ز اذا حسد

10 حمالة الحطب کبی شول تن حرامله … بنلا ینك تمرد در حبل من مسد

11 بوسبل اتشینه جو خاشاك وزلفك … ورکه بلوکه اولد بووزلوك حجاب بند

12 فی الهوون بلك سقر الحاد زندقه … حدن تجاوز اتمه شریعت درزکه حد

ابدن انسان خلق من صلصال | یاردن جان اولدی من نار
اولدی عرش و فرش لوح قلم | یاردن هم سما و ارض و بحار
ابتدایخ هم او نهایتنه | یخلد اخر نهایتنه شمار
ورلغنه کثرتی ایمان | برلکینه هم ایلدک اقرار
ایشکنه تضرع ایدپ یوز | اولدی یا لعشی و الابکار
لطف بس کمدن او مرزخوجم | لیس فی الدار غیرکم دیار
رحمتکدن اومیدم مغفرتک | قلب مستغفرین بالاسحار
ذکر دلنده ورد شام سحر | شکر جانلادن ذون لیل نهار
ارزوی خیال درجنات | کزلری اشک تحتها الانهار
قرب وصلی دن اول و آخر | قلبه سر فنعم عقبی الدار
انده که فی جحیم اوله نجات | هم مخلد لهی نعیم ابرار
اوله مقصود و مراد همان | عاشق دل شکستنک دیدار
قلدن اول جمال لم یزلی | ملی کتمیسر آخر کار

عمر خود کمیسه وفا قلمز | که دن ایشده کردش غدار
آیت کل من علیها فان | سمعکه ارمیم شبهه نه وار
ای دریغا که سکر غفلتدن | کزلرن اچ اولمدک هشیار
ساکه دین تیغن ایتلدی | هوس مال ملک هم دینار
قافله ایردی منزله هیهات | قلدک ایشو خرابه بیمار
عجلوا دید خوجه قبل الموت | نیته تسویف ای نفس بدکردار
کزلرو کز یملمدن اچکن | کج زتا ایکن ایلک استغفار
رحمتی بی کرانه و بی حد | جای غفلتدن ایلیه بیدار
غافر الذنب قابل التوب اول | اول شدید العقاب اول غفار
عالم السر و الخفیات اول | اولکرم رحیم اول ستار
اکثروا ذکر هادم اللذات | اذکروا یوم تزاغ الابصار
عجلوا بالصلوة قبل الفوت | بو بوداخ احمد مختار
للمع الله نعم غاکیفهم | ثانی اثنین اذ هما فی الغار

اتمك اهمال لا صغيره دن / شاه دنيا و دين مع الاصرار

خيض بن العب دمش بعضى / فاضل ام الخبايثه پنهان

اجتناب اتكه اوله سندن دون / سكنه منع عشه و دوان

برشرابله جان اسرت كه / انده اولمايه بو صداع خمار

حيرت عشقله ودن الدن / مسته نه حجه نه شهرستان

فتنه نايمه كندى باش / حذن اشد شر شمديشرار

نور تبلى الستا براوش بلنه / خرقه التنده كزلنن زنار

تحلله اعتنا ايتما مسجد / دزدك اولدوغنه نماز كزار

كراوله روزه دار كبيره كى / سقله نقدك النسون طرار

بوزانى بوزنى ادر تسبيح / هرقچن موش ادرسه كوبه نكار

طاهر اولا امر بو بله دمله / نقده جوق يسورسه مردار

حب دنيا يله و خستليه / اولمى نفسه تزكيه اى يار

اولنه يه بدعت و ضلالتله / تصفيه اولمى اى بى انوار

كرك اولمايه مطبخ شيطان / منظر حق خزينه اسرار

نيجه لو باين يدى صانه كرك / طيلسانندن اليمش بردار

جهل ايى دار حمقده بهسوا / نه حيا بيلور و نه ننك نه عار

نفس اسيرى مخنث و شهوت / مست آلوده قنده يه احرار

قومغلى قنادانى بنهان / ورنه قنده بلور جاى حمار

ظلم دز ظلمت و ضلالت دز / بدعتى ايله ترك اول دينار

ورنه قلدك ذليل ظلمنده / ليس للظالمين من انصار

قوت باطن ايله حاصل اولا / دز دعشقيله تن ضعيف نزار

دزفتان موجله بنه شايد / ايده جنبش بوقلنزنهختار

تا تقاضاى وصل يارله شوق / صدقيامت قوپار هم تكرار

آچه حال تجلى انده لسان / تا كه بى حرف صوت بى گفتار

لمن الملك خطبه سنه جواب / ايده لله واحد القهار

محو اوله صفحه مظاهردن / اوله فناده مصاحف اغيار

ورجلالك حتى جقسيتى يه	اول ثنايى كه كزلمش عطا
تن جحيمنده قومغل محجوب	وقنا ربنا عذاب النار
قصيده در حيد	شرسوز
انديشهٔ جهاندن قلما كوكل مكدر	جان جهره سينه ايله داغ غمين زهر
تا بارهات عشقه دل يقميجه خرمن	انبار شعله دن پر قلمازاولب منور
عاشقلغك بنونى قلو بيله ثابت	اولنا به قلميجه جهره كده نا محرر
خاك اولميجه خالص قلما كوكل غشدن	اكسير عشقيله قلبوك هيچ زر كر
هيچ المدن سليمان خاتم يه ديو ايندر	امرينه ديو پرى اولديم كه مسخر
نيجه يدرسنى بوخربى فيا رادينك	كوز يبرران اوليدى عالم اوكنده چاكر
نفسه زبون اولجق سن شيله نيده سالك	بو تخته تاج شاهى طنه اولا ميسر
كوكلوكه بر سليمان تخت بلا ورسه	بر ذره كلمسيدى بك تاج توج قيصر
كوكلنده عشق اهنك بر ذره دوست دردى	اولدوغ بر جهاندن بكر كدراى برادر
كرداب نحو اجنده غرق محيط عشقه	انها د عقل ودانش كم صاليسيد لنكر

جان كوزى روشنايى بر ازمغيله الر	ايسكله نه حاجت بس الطرفيل اصغر
شمع جمال شاهه پروانه وش يتيدى	ارماكه اكه كونش پروانبديه پر
ماتم طنين كيدى بو جرخ بت خم چون	كوزماكه يار اكه قلما دى يار اخنر
كوزنده اول جمالى انكله كره وزنى	يخدن كوكلده كوزده كرمكليكه انى قو
قبل الممات يارب بعد الممات هم سن	لطف ايلهيب لقاكى ايله بن ميسر
قوما بودايم تنده محبوس وشيله محجوب	مرغ دلك جهاندن پروازن ايله برتر
اماره نفسه مامور اولندرك مختلط	اخوال نخد باطن اقليمن اوله اسر
ايينه قابل اولمزنى صيقل انعكاسه	جون تا بديد اوليدر زنكيله انده جوهر
قل توبه ذكر له ات قلبك مصيقل اى جان	زنكيله ورنه اولوزور د قجه داخ بدتر
ايكنده چلمه رنجى دنيا بچون كه حاصل	اولمز كشييه الا شول كه اوله مقدر
بر ساعت اولمه فارغ سن انجليب طلبدن	جانكده دوست دردى ايله كوكل مقرر
كل امره انقيادات طاعتده اجتهادات	نفسك مرادن الدن قوقل جهاد اكبر
اولسطوتنده عشقك بلخته وشكسته	نفسك هواسنى قوابدنه اوله بنكر